

Bundel van de Economie Financiën en Bestuur van 2 december 2019

Agenda bijlagen

Spreektijden commissie 3,5 uur na afsplitsing.docx

Agenda_Economie_Financiën_en_Bestuur_2_december_2019 met behandelvoorstellen.docx

Beantwoording Technische vragen c/e EFB 2-12-2019.docx

Vastgesteld verslag Commissie Economie Financiën en Bestuur 2 december 2019.doc

Handout EFRO presentatie c/e EFB 2-12-2019.pdf

Handout projectbeschrijvingen werkbezoek Europ 9-12-2019.pdf

- 0 Van 12.00 uur tot 13.00 uur: Kennismaking met Europeatteam en ambtelijke toelichting op Europese subsidiestromen
- 1 13:15 - Opening en mededelingen
- 2 13:20 - Insprekhaluur over onderwerpen die niet op de agenda staan maar wel tot de portefeuille van de commissie horen
- 3 Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, lange termijn agenda en moties- en toezeggingenlijsten
- Vastgesteld verslag Commissie Economie Financiën en Bestuur 28 oktober 2019.docx
- StrA EFB november 2019.docx
- Toezeggingen Commissie EFB per 28 oktober 2019.docx
- Toezeggingen EEB die nu tot de commissie EFB behoren.docx
- Moties commissie EFB per 11 november 2020.docx (aangepaste motielijst)
- 3.a Vooruitblik op de komende vergadering aan de hand van de Strategische agenda
- 4 Rondvraag portefeuille dhr. Van der Hoek en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van de hr. Van der Hoek behorende punten uit de c-agenda stellen)
- 5 13:50 - A-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)
- 5.a Statenvoordracht - Wensen en bedenkingen bij subsidievaststelling fractiebijdragen n.a.v. Rapport van bevindingen 2018-2019
- Voorstel voor behandeling:*
De voordracht met elkaar en de CdK bespreken en adviseren aan PS of de voordracht aanleiding geeft om hierover wensen en bedenkingen ter kennis van de voorzitter (CdK) te brengen.
- Toelichting:*
Op grond van de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015 moet elke door een Statenfractie in het leven geroepen stichting fractieondersteuning verantwoording afleggen over de door de provincie aan haar verstrekte subsidievoorschotten.
- Statenvoordracht - Wensen en bedenkingen bij subsidievaststelling fractiebijdragen n.a.v. Rapport van bevindingen 2018-2019.docx
- Rapport van bevindingen subsidievaststelling fractiebijdragen 2018-2019.pdf
- 5.b Voordracht wijziging verordening programmaraad Randstedelijke Rekenkamer en wijziging gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer

Voorstel voor behandeling:

Adviseren over de voordracht aan PS. De voordracht zal worden geagendeerd voor de PS vergadering van 16 december 2019.

Toelichting:

Nav de evaluatie van de Randstedelijke Rekenkamer en de Programmaraad van de Randstedelijke Rekenkamer, heeft de

Programmaraad van gedachten gewisseld over haar eigen rol en taak.

De Programmaraad is tot de conclusie gekomen dat de Programmaraad zich vooral blijft richten op de advisering over het onderzoeksprogramma van de Rekenkamer en het uitoefenen van de 'signaleringsfunctie'. De in eerdere evaluaties genoemde ambassadeursrol wordt vooral ingevuld door de Rekenkamer d.m.v. de ronde langs de fracties.

De Programmaraad vindt dat zij geen rol heeft als kwaliteitsbewaker van de Rekenkamer.

De Programmaraad is tot de conclusie gekomen dat de gedachtewisseling over de eigen rol en taak niet hoeft te leiden tot een inhoudelijke wijziging van de verordening. De nu ter besluitvorming voorliggende wijzigingen betreffen vooral actualiseringen en aanpassingen aan de huidige werkwijze van de Programmaraad. Daarnaast wordt voorgesteld twee wijzigingen door te voeren in de Gemeenschappelijke Regeling Randstedelijke Rekenkamer. Deze wijzigingen zijn opgenomen zodat de desbetreffende artikelen in de verordening van de Programmaraad en de Gemeenschappelijke Regeling over de samenstelling en taken van de Programmaraad gelijklopend zijn.

Statenvoordracht wijziging verordening Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer en wijziging gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer - Gewijzigd.docx

Bijlage 1 Was - wordt tabel verordening Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer.docx

Bijlage 2. Was - wordt tabel gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer - Gewijzigd.docx

Bijlage 3. Gemeenschappelijke-Regeling Randstedelijke Rekenkamer 2017.pdf

Bijlage 4. Brief van Programmaraad aan vier provincies over opvolging aanbevelingen nav externe evaluatie.pdf

Bijlage 5. Brief van de Rekenkamer aan vier provincies over opvolging aanbevelingen externe evaluatie.pdf

- 6 Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van de hr. Van Dijk behorende punten uit de c-agenda stellen)
- 7 14:20 - A-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
- 7.a Voordracht Financiële Verordening 2019

Voorstel voor behandeling:

Adviseren over de voordracht aan PS. De voordracht zal worden geagendeerd voor de PS vergadering van 16 december 2019.

Toelichting:

In de financiële verordening worden de regels gegeven die op grond van de artikelen 216, 217 en 217a van de Provinciewet door provinciale staten moeten worden vastgesteld.

Daarnaast zijn aanvullend een aantal provinciale regels opgenomen voor goed financieel beheer.

De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de huidige financiële verordening 2015 zijn:

a. Geen onderscheid meer tussen het activeren van investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Tot 1 januari 2017 moesten alleen investeringen met een economisch nut worden geactiveerd en konden investeringen met een maatschappelijk nut in de openbare ruimte geactiveerd worden. Met ingang van 1 januari 2017 moeten alle investeringen, die vanaf het begrotingsjaar 2017 of later gereed komen, geactiveerd worden. Voor investeringen gedekt uit reserves betekent dit, dat met een reserve kapitaallasten gewerkt wordt, waardoor deze wetswijziging geen financiële gevolgen heeft.

b. Afschrijvingstermijn per (sub)categorie kapitaalgoed

Op grond van artikel 64, lid 3 BBV dient op vaste activa met een beperkte gebruiksduur jaarlijks afgeschreven te worden volgens "een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur". De gebruiksduur is gelijk aan de verwachte economische of technische levensduur. De gewijzigde afschrijvingstermijnen zijn afgestemd met onze accountant Publiek Belang

c. Moment van starten met afschrijvingen

De afschrijvingslasten werden tot en met het boekjaar 2018 bepaald op basis van de werkelijke uitgaven in het voorafgaande jaar.

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten geeft aan dat er afgeschreven kan worden op het moment dat het kapitaalgoed gereed komt of verworven is. Vanwege de beperking van de administratieve lasten is er voor gekozen dat de 2019 afschrijving niet tijdens een boekjaar start, maar vanaf 1 januari van het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/verworven wordt.

d. Om te voldoen aan de wens van PS om de relatie tussen de begroting en de investeringsprogramma's PMI/PMO transparanter te maken is in de financiële verordening opgenomen dat PS bij het vaststellen van de begroting ook de investeringskredieten autoriseert. Bij de begroting worden daarom de kredietaanvragen opgenomen van investeringen die in het begrotingsjaar starten en worden zo nodig wijzigingsvoorstellen voorgelegd van eerder vastgestelde kredieten. Daarnaast worden jaarlijks voorafgaand aan de vaststelling van de begroting in dezelfde PS-vergadering de programma's PMI en PMO aan PS ter vaststelling aangeboden met het daarbij behorende meerjarig investeringsplan. De middelen die zijn opgenomen in de meerjarenraming van de begroting sluiten dan aan bij de middelen in de meerjarenplannen in het PMI en PMO. De in de begroting opgenomen kredietaanvragen zijn inhoudelijk terug te vinden in deze programma's.

Dossier 1654 voorblad

Brief GS aan PS inz. voordracht Financiële verordening.pdf

PS-Voordracht.docx

Nieuwe Financiële verordening Provincie NoordHolland.docx

Huidige Financiële verordening 2015 - 28-09-2015.pdf

7.b

Voordracht laatste Begrotingswijziging 2019

Voorstel voor behandeling:

Adviseren over de voordracht aan PS. De voordracht zal worden geagendeerd voor de PS vergadering van 16 december 2019.

De commissie EFB adviseert over de begrotingswijziging vanuit financiën algemeen. De besluiten 3, 4, 5 en 6 hebben betrekking op het vakgebied van de commissies NLG en M&B.

De laatste begrotingswijziging wordt dan ook op de c-agenda van die commissies geagendeerd. Daar kunnen dan -indien wenselijk - politieke vragen over de begrotingswijziging bij de rondvraag gesteld worden of technische vragen voorafgaand aan die vergaderingen volgens de geldende procedure.

Toelichting:

In de provinciale begroting wijzen Provinciale Staten toe voor welke doelen de provincie haar beschikbare middelen inzet. Deze laatste begrotingswijziging omvat een bijstelling van de verwachte inkomsten en uitgaven in 2019 op basis van de huidige verwachtingen.

Dossier 1460 voorblad

Brief GS aan PS inz. laatste begrotingswijziging 2019.pdf

Laatste begrotingswijziging 2019.pdf

Voordracht Laatste begrotingswijziging 2019.docx

7.c

Voordracht vaststelling tarieventabel 2020 nazorgheffing stortplaatsen 2020

Voorstel voor behandeling:

Adviseren over de voordracht aan PS. De voordracht zal worden geagendeerd voor de PS vergadering van 16 december 2019.

Toelichting:

De nazorgheffing is ingesteld om het per stortplaats berekende doelvermogen te realiseren. Uit het rendement van dit doelvermogen dient de eeuwigdurende nazorgverplichting te worden gefinancierd. GS stellen de begroting van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland vast (is ter kennisname bijgevoegd).

PS stellen de wijziging van de Verordening nazorgheffing stortplaatsen vast waarbij de Tarieventabel 2017 wordt vervangen door de Tarieventabel 2020 en waarbij alleen voor de stortplaats Sortiva in Alkmaar een nazorgheffing van € 40.000,- wordt opgelegd.

Dossier 1296 voorblad

Brief GS aan PS inzake voordracht vaststelling nazorgheffing stortplaatsen 2020.pdf

Bijlage 1: Voordracht PS incl besluit en tarieventabel 2020. pdf

Bijlage 2: begroting nazorgfonds 2020.docx

7.d

Voordracht wijziging van enkele regelingen in het kader van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (A-agenda EFB 2-12-2019)

Voorstel voor behandeling:

Adviseren over de voordracht aan PS. De voordracht zal worden geagendeerd voor de PS vergadering van 16 december 2019.

De (technische) wijzigingen komen voort uit de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) per 1 januari 2020.

Toelichting:

In enkele provinciale regelingen staan termen die hierdoor wijzigen. Er wordt voorgesteld deze termen aan te passen.

Het Besluit mandaat, volmacht- en machtiging Human Resource Management Noord-Holland is tevens aangepast aan de Wnra en aan de cao provinciale sector per 1 januari 2020.

De huidige verordeningen zijn ter kennisname bijgevoegd.

Dossier 1564 voorblad

Brief GS aan PS inz. Wijziging enkele regelingen in kader van Wet normalisering rechtspositie ambtenaren.pdf

Voordracht wijziging verordening in kader Wnra.docx

Verordening behandeling bezwaar en klaagschriften.pdf

Archiefverordening Noord-Holland 2014.pdf

7.f

Vaststelling legesverordening 2020 en tarieventabel 2020

Voorstel voor behandeling:

Adviseren over de voordracht aan PS. De voordracht zal worden geagendeerd voor de PS vergadering van 16 december 2019.

Toelichting:

De legesverordening 2017 is geactualiseerd. De tarieven opgenomen in de tarieventabel is een 1ste aanzet gedaan om te komen tot kostendekkende tarieven. De tarieven worden de komende 2 tot 3 jaren gefaseerd verhoogd en op een kostendekkendniveau gebracht. De verwachting is dat met name de tarieven genoemd in de hoofdstukken 1, 3 en 5 van de tarieventabel de komende jaren worden verhoogd. Ingaande 1 januari 2020 worden er voor de vergunningsaanvragen in het kader van de Luchtvaartwet(Wlv) en natuurbeschermingswet(Nbw) voor het eerst leges geheven. In de tarieventabel is onder hoofdstuk 1 een vrijstelling voor de leges opgenomen voor vergunningsaanvragen voor de bouw- en aanlegkosten van zonnecollectoren en -panelen.

Dossier 1694 voorblad

Brief GS inz. voordracht vaststelling legesverordening 2020 en tarieventabel 2020.pdf

Legesverordening en -tarieventabel Noord-Holland 2017.pdf

Tarieven 2017-2020.pdf

Tarieventabel 2020.pdf

voordracht met legesverordening 2020.pdf

7.g

Voordracht tot wijziging van de Grondwaterheffingsverordening Noord-Holland 2010

Behandelveorstel:

Adviseren aan PS over de wijziging van de Grondwaterheffingsverordening 2010.

De voordracht zal geagendeerd worden voor de PS vergadering van 16 december 2019.

Toelichting:

Op grond van de verordening wordt er door de provincie Noord-Holland een belasting geheven voor het onttrekken van grondwater. De Grondwaterheffingsverordening Noord-Holland 2010 is aan herziening toe. Belangrijkste inhoudelijke wijzigingsvoorstel is dat er geen belasting wordt geheven bij onttrekkingen van minder dan 25.000 kubieke meter. Deze vrijstelling geldt nu bij onttrekkingen van minder dan 12.000 kubieke meter.

Dossier 1457 voorblad

Brief GS aan PS inz. ontwerpbesluit tot wijziging van de Grondwaterheffingsverordening Noord-Holland 2010.pdf

Voordracht wijziging verordening grondwaterheffing

Huidige Grondwaterheffingsverordening NH 2010 - 09-11-2009.pdf

8 B-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)

8.a 15:35 - Brief GS aan PS inz. Concept profiel nieuwe dienstauto's

Voorstel voor behandeling:

Met de gedeputeerde en elkaar het concept profiel bespreken en een oordeel daarover geven.

Toelichting:

In de vorige Statenperiode is op 10 juli 2017 het (gewijzigde) initiatiefvoorstel maatschappelijk verantwoord inkopen naar een hoger plan aangenomen (van de PvdD en de CU ; ter kennisname bijgevoegd). Bij de behandeling is toen toegezegd dat bij de volgende aanbesteding de keuze van de auto's voor de bestelling gedeeld wordt met PS.

Brief GS aan PS inz. concept profiel GS-dienstauto's.pdf

Profiel GS voertuigen.docx

Aangenomen initiatiefvoorstel Maatschappelijk verantwoord inkopen PNH.pdf

9 Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van mw. Pels behorende punten uit de c-agenda stellen)

10 16:15 - A-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)

10.a Statenvoordracht Begroting 2020 IPO& Bij12

Voorstel voor behandeling en toelichting:

De commissie wordt in de gelegenheid gesteld aandachtspunten mee te geven aan de AV-leden ten behoeve van de behandeling van concept programmabegrotingen 2020, najaarsnota 2019 en 1e begrotingswijziging 2020 van het IPO en BIJ12 in de AV-vergadering van 12 december aanstaande. Door de late aanlevering van de begroting door het IPO was het niet mogelijk deze eerder te behandelen. Omdat de datum van de PS vergadering (16 december) na de vergadering van het AV vergadering ligt (12 december) wordt hetgeen in de commissie wordt besproken meegegeven aan de AV leden.. De voordracht zelf moet dan nog wel officieel worden vastgesteld in PS van 16 december a.s (formaliteit). De programmabegroting van het IPO wordt jaarlijks vastgesteld door de Algemene Vergadering (AV). Elke provincie wordt in de AV vertegenwoordigd door twee leden van Provinciale Staten (mw. ER van GroenLinks en de hr. Everduim van Denk).

Dossier 1841 voorblad

Bijlage 1_Begr IPO 2020_Voordracht PS.docx

bijlage 2 Agendabundel AV 12 december.pdf

Brief aan PS over programmabegrotingen etc IPO en BIJ12.pdf

11 Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van de hr. Stigter behorende punten uit de c-agenda stellen)

12 Sluiting

13 C-agenda Algemeen

14 C-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Van der Hoek)

14.a Bestuur: Brief GS aan PS inz. verkenning grenscorrectie Spaarndam (c-agenda EFB 2-12-2019)

Brief GS aan PS inz. verkenning grenscorrectie Spaarndam.pdf

14.b Bestuur: Brief GS aan PS inz. Vaststellen Uitvoeringsregeling subsidie versterken bestuurskracht Noord-Holland 2020 (c-agenda EFB 2-12-2019)

Toelichting voor de openbare besluitenlijst:

GS hebben deze regeling vastgesteld, zodat de provincie gemeenten en regio's de komende drie jaren wederom financieel kan ondersteunen bij bestuurskrachtversterking. Gemeenten en regio's kunnen subsidie aanvragen voor een zestal activiteiten, zoals het uitvoeren van een bestuurskrachtonderzoek, het opstellen van een regionale samenwerkingsagenda of het organiseren van regionale bijeenkomsten voor raadsleden ten behoeve van het bevorderen van de regionale samenwerking.

Dossier 1474 voorblad

247922 Uitvoeringsregeling subsidie versterken bestuurskracht 2020.pdf

- 14.c Evenementensponsoring: Brief GS aan PS inzake niet opnieuw in de commissie EFB brengen uitgangspunten evenementensponsoring (C-agenda EFB 2-12-2019)
Brief GS aan PS inzake niet opnieuw in de commissie EFB brengen uitgangspunten evenementensponsoring.pdf
- 15 C-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
- 15.a Financien: Brief GS aan PS inz. actualiseren reglement en beleggingstatuut nazorgfonds gesloten stortplaatsen (c-agenda 2-12-2019)
Naar aanleiding van de managementletter van de accountant en de gewijzigde adviesrelatie met de vermogensbeheerder worden het reglement en het beleggingsstatuut van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen geactualiseerd.
Dossier 1594 voorblad
Brief GS aan PS inz. Actualisering reglement en beleggingsstatuut fonds nazorg gesloten stortplaatsen
Reglement Fonds Nazorg.docx
Beleggingsstatuut Fonds Nazorg.docx
- 16 C-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)
- 17 C-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)
- 17.a Auditopvolging: Brief GS aan PS inz. Auditopvolging peildatum 1 september 2019 (C-agenda NLG en RWK 25/11 en EFB en M&B 2-12-2019)
Auditopvolging is een instrument om naar aanleiding van bevindingen en aanbevelingen van de externe Accountant, de Randstedelijke Rekenkamer en Concerncontrol verbeteringen systematisch door te voeren. Het dient tevens als sturings- en verantwoordingsinstrument van het management naar het provinciaal bestuur. Per halfjaar wordt gerapporteerd aan de auditstuurgroep, GS en PS.
Dossier 1259 voorblad
Brief GS aan PS inz. Auditopvolging peildatum 1 september 2019
Auditopvolging 20190901 Notitie Auditopvolging .docx
Auditopvolging 20190901 auditopvolgingslijst bestuurlijk .pdf
- 17.b Conceptverslag van de vergadering van de programmaraad van 14 november 2019
Conceptverslag van de vergadering van de programmaraad van 14 november 2019.pdf

Spreektijdsregeling commissies 2019-2023

Fractie	Vergadering van 3,5 uur
GroenLinks	13 minuten
VVD	13 minuten
FvD (8/9 ^e deel)	11,5 minuten
D66	10 minuten
PvdA	10 minuten
CDA	9 minuten
PvdD	8 minuten
PVV	8 minuten
SP	8 minuten
ChristenUnie	7 minuten
50+ / PvdO	7 minuten
Denk	6 minuten
Fractie Baljeu (afsplitsing, 1/9 ^e deel)	1,5 minuten
GS (ca. 2/5 ^e deel)	45 minuten

Agenda Economie Financiën en Bestuur

Datum	02-12-2019
Tijd	13:15 – 16:30
Locatie	Statenzaal
Voorzitter	Fabian Zoon
Omschrijving	Vooraf aan de vergadering zal van 12.00 uur tot 13.00 uur een kennismaking met het Europeat team plaatsvinden en een ambtelijke toelichting gegeven worden op Europese subsidiestromen. Deze zal plaatsvinden in zaal 1.5 van de nieuwe vleugel op de Dreef.

Deze commissievergadering is openbaar en dus toegankelijk voor publiek. Ook is het mogelijk om in te spreken in de vergadering. Dit kan op punten die ter bespreking staan geagendeerd of tijdens het inloophalfuur op andere punten. Voor het inspreken moet u zich aanmelden. Dat kan bij de commissieadviseur Monique de Zwart: zwartm@noord-holland.nl

Let op: alle genoemde tijden bij de afzonderlijke agendapunten zijn richttijden. Indien er geen, of een beperkt aantal, aanmeldingen zijn voor het inloophalfuur zullen de agendapunten vanaf punt 4 ca. 30 minuten eerder beginnen. De vergadering is live te volgen via: noord-holland.stateninformatie.nl/

0	Van 12.00 uur tot 13.00 uur: Kennismaking met Europeat team en ambtelijke toelichting op Europese subsidiestromen
1	Opening en mededelingen
13:15	
2	Inspreekhalfuur over onderwerpen die niet op de agenda staan maar wel tot de portefeuille van de commissie horen
13:20	
3	Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, lange termijn agenda en moties- en toezeggingenlijsten
	Een aangepaste motielijst (met de moties die maandag 11 november 2019 tijdens de begrotingsvergadering zijn aangenomen en die betrekking hebben op EFB) zal komende tijd nog worden gepubliceerd.

- 3.a Vooruitblik op de komende vergadering aan de hand van de Strategische agenda
- 4 Rondvraag portefeuille dhr. Van der Hoek en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van de hr. Van der Hoek behorende punten uit de c-agenda stellen)
- 5
13:50 A-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)
- 5.a Statenvoordracht – Wensen en bedenkingen bij subsidievaststelling fractiebijdragen n.a.v. Rapport van bevindingen 2018–2019
- Voorstel voor behandeling:
- De voordracht met elkaar en de CdK bespreken en adviseren aan PS of de voordracht aanleiding geeft om hierover wensen en bedenkingen ter kennis van de voorzitter (CdK) te brengen.
- Toelichting:
- Op grond van de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015 moet elke door een Statenfractie in het leven geroepen stichting fractieondersteuning verantwoording afleggen over de door de provincie aan haar verstrekte subsidievoorschotten.
- 5.b Voordracht wijziging verordening programmaraad Randstedelijke Rekenkamer (wordt nagezonden; 14/11 vindt nog een vergadering van de Programmaraad plaats hierover)
- 6 Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van de hr. Van Dijk behorende punten uit de c-agenda stellen)
- 7
14:20 A-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)

7.a Voordracht Financiële Verordening 2019

Voorstel voor behandeling:

Adviseren over de voordracht aan PS. De voordracht zal worden geagendeerd voor de PS vergadering van 16 december 2019.

Toelichting:

In de financiële verordening worden de regels gegeven die op grond van de artikelen 216, 217 en 217a van de Provinciewet door provinciale staten moeten worden vastgesteld.

Daarnaast zijn aanvullend een aantal provinciale regels opgenomen voor goed financieel beheer.

De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de huidige financiële verordening 2015 zijn:

a. Geen onderscheid meer tussen het activeren van investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Tot 1 januari 2017 moesten alleen investeringen met een economisch nut worden geactiveerd en konden investeringen met een maatschappelijk nut in de openbare ruimte geactiveerd worden. Met ingang van 1 januari 2017 moeten alle investeringen, die vanaf het begrotingsjaar 2017 of later gereed komen, geactiveerd worden. Voor investeringen gedekt uit reserves betekent dit, dat met een reserve kapitaallasten gewerkt wordt, waardoor deze wetswijziging geen financiële gevolgen heeft.

b. Afschrijvingstermijn per (sub)categorie kapitaalgoed

Op grond van artikel 64, lid 3 BBV dient op vaste activa met een beperkte gebruiksduur jaarlijks afgeschreven te worden volgens “een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur”. De gebruiksduur is gelijk aan de verwachte economische of technische levensduur. De gewijzigde afschrijvingstermijnen zijn afgestemd met onze accountant Publiek Belang

c. Moment van starten met afschrijvingen

De afschrijvingslasten werden tot en met het boekjaar 2018 bepaald op basis van de werkelijke uitgaven in het voorafgaande jaar.

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten geeft aan dat er afgeschreven kan worden op het moment dat het kapitaalgoed gereed komt of verworven is. Vanwege de beperking van de administratieve lasten is er voor gekozen dat de 2019 afschrijving niet tijdens een boekjaar start, maar

vanaf 1 januari van het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/verworven wordt.

d. Om te voldoen aan de wens van PS om de relatie tussen de begroting en de investeringsprogramma's PMI/PMO transparanter te maken is in de financiële verordening opgenomen dat PS bij het vaststellen van de begroting ook de investeringskredieten autoriseert. Bij de begroting worden daarom de kredietaanvragen opgenomen van investeringen die in het begrotingsjaar starten en worden zo nodig wijzigingsvoorstellen voorgelegd van eerder vastgestelde kredieten. Daarnaast worden jaarlijks voorafgaand aan de vaststelling van de begroting in dezelfde PS-vergadering de programma's PMI en PMO aan PS ter vaststelling aangeboden met het daarbij behorende meerjarig investeringsplan.

De middelen die zijn opgenomen in de meerjarenraming van de begroting sluiten dan aan bij de middelen in de meerjarenplannen in het PMI en PMO. De in de begroting opgenomen kredietaanvragen zijn inhoudelijk terug te vinden in deze programma's.

7.b Voordracht laatste Begrotingswijziging 2019

Voorstel voor behandeling:

Adviseren over de voordracht aan PS. De voordracht zal worden geagendeerd voor de PS vergadering van 16 december 2019.

De commissie EFB adviseert over de begrotingswijziging vanuit financiën algemeen. De besluiten 3, 4, 5 en 6 hebben betrekking op het vakgebied van de commissies NLG en M&B.

De laatste begrotingswijziging wordt dan ook op de c-agenda van die commissies geagendeerd. Daar kunnen dan –indien wenselijk – politieke vragen over de begrotingswijziging bij de rondvraag gesteld worden of technische vragen voorafgaand aan die vergaderingen volgens de geldende procedure.

Toelichting:

In de provinciale begroting wijzen Provinciale Staten toe voor welke doelen de provincie haar beschikbare middelen inzet. Deze laatste begrotingswijziging omvat een bijstelling van de verwachte inkomsten en uitgaven in 2019 op basis van de huidige verwachtingen.

7.c Voordracht vaststelling nazorgheffing stortplaatsen 2020

Voorstel voor behandeling:

Adviseren over de voordracht aan PS. De voordracht zal worden geagendeerd voor de PS vergadering van 16 december 2019.

Toelichting:

De nazorgheffing is ingesteld om het per stortplaats berekende doelvermogen te realiseren. Uit het rendement van dit doelvermogen dient de eeuwigdurende nazorgverplichting te worden gefinancierd.

GS stellen de begroting van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland vast (is ter kennisname bijgevoegd).

PS stellen de wijziging van de Verordening nazorgheffing stortplaatsen vast waarbij de Tarieventabel 2017 wordt vervangen door de Tarieventabel 2020 en waarbij alleen voor de stortplaats Sortiva in Alkmaar een nazorgheffing van € 40.000,- wordt opgelegd.

7.d Voordracht wijziging van enkele regelingen in het kader van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (A-agenda EFB 2-12-2019)

Voorstel voor behandeling:

Adviseren over de voordracht aan PS. De voordracht zal worden geagendeerd voor de PS vergadering van 16 december 2019.

De (technische) wijzigingen komen voort uit de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) per 1 januari 2020.

Toelichting:

In enkele provinciale regelingen staan termen die hierdoor wijzigen. Er wordt voorgesteld deze termen aan te passen.

Het Besluit mandaat, volmacht- en machtiging Human Resource Management Noord-Holland is tevens aangepast aan de Wnra en aan de cao provinciale sector per 1 januari 2020.

De huidige verordeningen zijn ter kennisname bijgevoegd.

7.f Vaststelling legesverordening 2020 en tarieventabel 2020

Voorstel voor behandeling:

Adviseren over de voordracht aan PS. De voordracht zal worden geagendeerd voor de PS vergadering van 16 december 2019.

Toelichting:

De legesverordening 2017 is geactualiseerd. De tarieven opgenomen in de tarieventabel is een 1ste aanzet gedaan om te komen tot kostendeekkende tarieven. De tarieven worden de komende 2 tot 3 jaren gefaseerd verhoogd en op een kostendeekkendniveau gebracht. De verwachting is dat met name de tarieven genoemd in de hoofdstukken 1, 3 en 5 van de tarieventabel de komende jaren worden verhoogd. Ingaande 1 januari 2020 worden er voor de vergunningsaanvragen in het kader van de Luchtvaartwet(Wlv) en natuurbeschermingswet(Nbw) voor het eerst leges geheven. In de tarieventabel is onder hoofdstuk 1 een vrijstelling voor de leges opgenomen voor vergunningsaanvragen voor de bouw- en aanlegkosten van zonnecollectoren en -panelen.

7.g Voordracht tot wijziging van de Grondwaterheffingsverordening Noord-Holland 2010

Behandelveorstel:

Adviseren aan PS over de wijziging van de Grondwaterheffingsverordening 2010.

De voordracht zal geagendeerd worden voor de PS vergadering van 16 december 2019.

Toelichting:

Op grond van de verordening wordt er door de provincie Noord-Holland een belasting geheven voor het onttrekken van grondwater. De Grondwaterheffingsverordening Noord-Holland 2010 is aan herziening toe. Belangrijkste inhoudelijke wijzigingsvoorstel is dat er geen belasting wordt geheven bij onttrekkingen van minder dan 25.000 kubieke meter. Deze vrijstelling geldt nu bij onttrekkingen van minder dan 12.000 kubieke meter.

8 B-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)

8.a Brief GS aan PS inz. Concept profiel nieuwe dienstauto's

15:20 Voorstel voor behandeling:

Met de gedeputeerde en elkaar het concept profiel bespreken en een oordeel daarover geven. Na behandeling in de commissie zullen GS het profiel vaststellen.

Toelichting:

In de vorige Statenperiode is op 10 juli 2017 het (gewijzigde) initiatiefvoorstel maatschappelijk verantwoord inkopen naar een hoger plan aangenomen (van de PvdD en de CU ; ter kennisname bijgevoegd).

Bij de behandeling is toen toegezegd dat bij de volgende aanbesteding de keuze van de auto's voor de bestelling gedeeld wordt met PS.

9 Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van mw. Pels behorende punten uit de c-agenda stellen)

10 A-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)
16:00

10.a IPO begroting 2020 (op moment van publiceren van deze agenda is niet bekend wanneer de begroting wordt aangeleverd. Staat onder voorbehoud op de agenda).

11 Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van de hr. Stigter behorende punten uit de c-agenda stellen)

12 Sluiting

13 C-agenda Algemeen

14 C-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Van der Hoek)

14.a Bestuur: Brief GS aan PS inz. verkenning grenscorrectie Spaarndam (c-agenda EFB 2-12-2019)

14.b Bestuur: Brief GS aan PS inz. Vaststellen Uitvoeringsregeling subsidie versterken bestuurskracht Noord-Holland 2020 (c-agenda EFB 2-12-2019)

Toelichting voor de openbare besluitenlijst:

GS hebben deze regeling vastgesteld, zodat de provincie gemeenten en regio's de komende drie jaren wederom financieel kan ondersteunen bij bestuurskrachtversterking. Gemeenten en regio's kunnen subsidie aanvragen voor een zestal activiteiten, zoals het uitvoeren van een bestuurskrachtonderzoek, het opstellen van een regionale samenwerkingsagenda of het organiseren van regionale bijeenkomsten voor raadsleden ten behoeve van het bevorderen van de regionale samenwerking.

14.c Evenementensponsoring: Brief GS aan PS inzake niet opnieuw in de commissie EFB brengen uitgangspunten evenementensponsoring (C-agenda EFB 2-12-2019)

15 C-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)

15.a Financien: Brief GS aan PS inz. actualiseren reglement en beleggingstatuut nazorgfonds gesloten stortplaatsen (c-agenda 2-12-2019)
Naar aanleiding van de managementletter van de accountant en de gewijzigde adviesrelatie met de vermogensbeheerder worden het reglement en het beleggingsstatuut van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen geactualiseerd.

16 C-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)

17 C-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)

17.a Auditopvolging: Brief GS aan PS inz. Auditopvolging peildatum 1 september 2019 (C-agenda NLG en RWK 25/11 en EFB en M&B 2-12-2019)

Auditopvolging is een instrument om naar aanleiding van bevindingen en aanbevelingen van de externe Accountant, de Randstedelijke Rekenkamer en Concerncontrol verbeteringen systematisch door te voeren. Het dient tevens als sturings- en verantwoordingsinstrument van het management naar het provinciaal bestuur. Per halfjaar wordt gerapporteerd aan de auditstuurgroep, GS en PS.

Technische vragen cie <EEB, 02-12-2019>

n r	Partij en indiener	Punt	Gedepu teerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
1	CDA Hr. Heijnen	Agenda punt 7a	Mw. Pels	voordracht financiële verordening 2019	1 - Artikel 2.1. Waarom is het instellen van de programma-indeling beperkt tot de aanvang van iedere Statenperiode? 2 - Artikel 2.3. (punt 2) Met welk doel wordt deze post opgenomen? Waarom wordt er geen kader aan de grote van deze post onvoorzien gesteld? Bijvoorbeeld als percentage van de totale begroting. 3 - Artikel 3.2. Waarop zijn de afschrijvingstermijnen gebaseerd? 4 - Hoofdstuk 5. Hoe verhoudt de concerncontroller zich	1- Artikel 2.1. Waarom is het instellen van de programma-indeling beperkt tot de aanvang van iedere Statenperiode? Het artikel is niet primair bedoeld om een beperking op te leggen, maar om de wettelijke bevoegdheid van PS te bevestigen voor het vaststellen van de programma's op het hoofdniveau (de huidige 8 begrotingsprogramma's). Het is daarnaast vanuit het oogpunt van continuïteit niet wenselijk de programma's ieder jaar te wijzigen, vandaar de toevoeging "aan het begin van iedere Statenperiode". De gedeputeerde heeft in de rekeningcommissie van 26 augustus 2019 toegezegd, met een voorstel te komen voor de doelenboom in de programmabegroting op basis van het coalitieakkoord. De verordening gaat over het aanpassen van de doelen op programmaniveau. Aanpassingen van onderliggende operationele doelen en indicatoren binnen de programma's zijn volgend op het door PS vast te stellen beleid. PS kunnen bij iedere daarvoor relevante beleidsnota bespreken, met welke operationele doelen en indicatoren zij daarover in de begroting en jaarrekening geïnformeerd willen worden. 2- Artikel 2.3. (punt 2) Met welk doel wordt deze post opgenomen? Waarom wordt er geen kader aan de grote van deze post onvoorzien gesteld? Bijvoorbeeld als percentage van de totale begroting. Op dit moment zien wij daarom geen reden voor een extra "potje" in de begroting en is de post op €0 geraamd. Bij de kaderbrief stellen PS de kaders op voor iedere begroting. Op dat moment kunnen PS desgewenst een uitspraak doen over de gewenste hoogte van de post onvoorzien. 3- Artikel 3.2. Waarop zijn de afschrijvingstermijnen gebaseerd? De afschrijvingstermijnen moeten gebaseerd zijn op de verwachte toekomstige

Technische vragen cie <EEB, 02-12-2019>

n r	Partij en indiener	Punt	Gedepu teerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					tot PS, bijvoorbeeld in de relatie PS en accountant. Waarom is hierover geen artikel opgenomen?	gebruiksduur. Voor de onderbouwing van de toekomstige gebruiksduur hebben wij ons gebaseerd op een aantal perspectieven: • Werkelijke levensduur van onze wegen, bruggen etc. • Ontwerp-levensduur (theoretische levensduur) • Benchmark Provincies Bij de vergelijking tussen de provincies zien we overigens grote verschillen in afschrijvingstermijnen. De besluitvorming over de afschrijvingstermijnen heeft reeds plaatsgevonden bij de jaarrekening 2018, mede naar aanleiding van opmerkingen van de accountant. Zie ook het accountantsrapport (pag. 6) bij de jaarrekening 2018. 4- PS is de opdrachtgever voor de accountantscontrole. Concerncontrol onderhoudt de relatie en is het eerste aanspreekpunt met de accountant daar waar het gaat om de interimcontrole en de controle op de jaarrekening. De relatie van PS tot de accountant is al in de provinciewet opgenomen: <i>De Provinciewet, art. 217 lid 2, schrijft voor dat de Staten één of meer accountants aanwijzen als bedoeld in art. 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in art. 201 Provinciewet bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een rapport van bevindingen.</i>
2	CDA Hr. Heijnen	Agenda punt 7c	Mw. Pels	nazorg stortplaatsen 2020	1 - Wat zijn de gevolgen voor de begroting wanneer een meer realistische rekenrente van bijvoorbeeld 2% wordt	De rekenrente bepaalt de hoogte van de te realiseren doelvermogens per stortplaats. Als de rekenrente lager wordt vastgesteld, resulteert dit in een beleggingsallocatie met een lager (verwacht) rendement en dito minder risico. Hier staat tegenover dat het door de exploitanten bij sluiting van een stortplaats op te brengen doelvermogen navenant hoger zal zijn. Een verlaging van de rekenrente heeft een stevige impact op het doelvermogen per stortplaats en betekent tevens

Technische vragen cie <EEB, 02-12-2019>

n r	Partij en indiener	Punt	Gedepu teerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
3	CDA Hr. Heijnen	Agenda punt 7f	Mw. Pels	Legesverord ening	gehanteerd?	een forse toename van de omvang van de begroting van het Nazorgfonds. Een verlaging van de huidige rekenrente met 1% betekent in de praktijk een bijna verdubbeling van het doelvermogen per stortplaats. Verdere verlaging zorgt voor een exponentiële groei van de op te brengen doelvermogens. Daarnaast is de nazorg van stortplaatsen gebaseerd op het renderen boven de inflatie van het vermogen zodat uit het rendement de nazorgkosten eeuwigdurende kunnen worden bekostigd. In het huidige rekenmodel wordt een inflatie van 2% aangehouden. Indien de rekenrente net zo hoog is als de inflatie, kan enkel de geraamde risicoreservering per stortplaats renderen. Dit heeft een significante impact op de realisatie van de doelvermogens, op de financiële positie van de stortplaatsexploitanten en het risico van een te lage dekkingsgraad. Binnen de nu lopende Asset Liability Managementstudie worden in samenhang met de beleids- en technologische ontwikkelingen, de planning voor sluiting van stortplaatsen en de financiële consequenties voor de stortplaatsexploitanten scenario's voor een realistische risicovrije rekenrente in het perspectief van eeuwigdurende nazorg (horizon van meer dan 100 jaar) onderzocht.
					1 - Hoe verhouden de leges van Noord-Holland zich tot de leges in andere provincies? 2 - Tabel legesverordening	Agendapunt 7f - Hoe verhouden de leges Antwoord vraag 1: Uit onderzoek is gebleken dat een vergelijking met de legestarieven van andere provincies niet altijd mogelijk is. De indeling van de legesverordeningen en de daarbij behorende tarieventabellen is niet eenduidig waardoor de vergelijking niet eenvoudig is. Er zijn wel verschillen in de tarieven geconstateerd, die veroorzaakt worden door de toerekening van de kosten, die per provincie verschillend kan. In 2019 is op initiatief van de provincie Noord-Holland een ambtelijke werkgroep

Technische vragen cie <EEB, 02-12-2019>

n r	Partij en indiener	Punt	Gedepu teerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
4					2.2.1. Welke voertuigen worden bedoeld in artikel 9.1. in de regeling voertuigen?	opgericht om te bezien in hoeverre er een zogenoemde model legesverordening kan worden opgesteld, waardoor meer inzicht kan worden verkregen in de verschillende tarieven. Antwoord vraag 2: In de wegenverkeerswet wordt onder voertuigen wordt verstaan: fietsen, bromfietsen, gehandicaptenvoertuigen, motorvoertuigen, trams en wagens
	Partij voor de Dieren, Ines Kostic	7g	Mw. Pels	Voordracht tot wijziging van de Grondwaterheffingsverordening Noord-Holland 2010	De provincie is voornemens om geen belasting meer te heffen bij onttrekkingen van minder dan 25.000 kubieke meter. Deze vrijstelling geldt nu bij onttrekkingen van minder dan 12.000 kubieke meter. Op jaarbasis worden er momenteel circa 150 aanslagen grondwaterheffing opgelegd. Bij een deel van deze aanslagen bedraagt de hoogte van de aanslag minder dan € 212,50.	1. Welke soort bedrijven (of andere actoren) onttrekken grondwater? Wat is de top vijf van (soorten) bedrijven (of andere actoren) die het meeste grondwater onttrekken en hoeveel is dat? Het betreffen verschillende bedrijven die bij hun werkzaamheden grondwater moeten onttrekken om de bouw te realiseren. De grootste onttrekkers van grondwater zijn de waterleidingbedrijven die vele miljoenen m3 grondwater onttrekken. De waterleidingbedrijven pompen echter ook weer gefiltreerd grondwater terug in de bodem. Deze hoeveelheden worden voor 50% gecorrigeerd/verminderd bij de berekening van de aanslag grondwaterheffing. Om een indicatie te geven van de hoogte van en aanslag voor een waterleidingbedrijf bedraagt toch gauw € 200.000,- 2. "Bij een deel van deze aanslagen bedraagt de hoogte van de aanslag minder dan € 212,50". Om wat voor soort bedrijven (of andere actoren) gaat het hier precies? Het gaat hier dan om kleine bouwprojecten die gedurende een paar maanden grondwater onttrekken 3. Hoe is de grens van 25.000 kubieke meter precies bepaald? Ook de andere provincies hebben de mogelijkheid om een grondwaterheffing in rekening te brengen. Er is gekeken naar de hoogte van de vrijstellingen in de verschillende provincies mede in relatie tot het gehanteerde tarief. Uit dit

Technische vragen cie <EEB, 02-12-2019>

n r	Partij en indiener	Punt	Gedepu teerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					1. Welke soort bedrijven (of andere actoren) onttrekken grondwater? Wat is de top vijf van (soorten) bedrijven (of andere actoren) die het meeste grondwater onttrekken en hoeveel is dat? 2. "Bij een deel van deze aanslagen bedraagt de hoogte van de aanslag minder dan € 212,50". Om wat voor soort bedrijven (of andere actoren) gaat het hier precies? 3. Hoe is de grens van 25.000 kubieke meter precies bepaald? 4. (Grond)water is een schaars goed, wat een	onderzoek bleek dat de provincie Noord-Holland de laagste vrijstelling hanteerde. Er zijn provincies waar een vrijstelling van 50.000 en 100.000 m3 in de verordening is opgenomen. De belangrijkste reden om de vrijstelling in Noord-Holland te verhogen is gelegen aan het feit dat met name aan het opleggen van de lagere aanslagen de meeste administratieve werkzaamheden zijn verbonden. U moet dan denken aan het onjuist invullen van de noodzakelijke aangiften of het vergeten van het indienen van de aangifte waardoor er een ambtshalve aanslag wordt opgelegd, die weer aanleiding kan geven tot overleg met belastingplichtig, het waterschap (waar de aangifte moet worden ingediend) en de provincie Noord-Holland. 4. (Grond)water is een schaars goed, wat een steeds groter probleem wordt. Hoe draagt de grondwaterheffing op dit moment bij aan het bewaken van dat schaarse goed en duurzame omgang met water? Welke verbeteringen in dat kader brengt de wijziging van de vrijstellingsgrens van 12.000 naar 25.000 kubieke meter? Grondwater is inderdaad een schaars goed. Voor elke onttrekking van grondwater moet een vergunning worden aangevraagd bij de waterschappen. Het nu verhogen van de vrijstelling van 12.000 m3 naar 25.000 m3 heeft geen invloed op de vergunningsplicht. Men moet een vergunning bij een van de waterschappen en/of het Hoogheemraadschap aanvragen. Elke vergunningsaanvraag wordt getoetst en er wordt nauwkeurig in beeld gehouden waar en gedurende welke periode een bepaalde hoeveelheid grondwater wordt onttrokken. Hiermee wordt voorkomen dat er niet teveel grondwater in een gebied gedurende bepaalde periode wordt onttrokken. Deze gegevens worden geregistreerd in de Basisregistratie Ondergrond (BRO). Het BRO bevat gegevens over geologische en bodemkundige opbouw van de Nederlandse ondergrond, waarin o.a. ook het grondwatergebruik wordt geregistreerd.

Technische vragen cie <EEB, 02-12-2019>

n r	Partij en indiener	Punt	Gedepu teerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					steeds groter probleem wordt. Hoe draagt de grondwaterheffing op dit moment bij aan het bewaken van dat schaarse goed en duurzame omgang met water? Welke verbeteringen in dat kader brengt de wijziging van de vrijstellingsgrens van 12.000 naar 25.000 kubieke meter?	
5	Partij voor de Dieren, Ines Kostic	14.c	Dhr. Van der Hoek	Evenementensponsoring	1. Hoe is de "notitie dierenwelzijn Jumping Amsterdam en Landbouwschow Opmeer" precies tot stand gekomen? Wie heeft daar precies allemaal input aan geleverd en wie het meeste input? 2. Door wie worden de	1 Jumping Amsterdam heeft de informatie opgesteld aan de hand van de regelgeving en richtlijnen van FEI (Fédération Equestre Internationale, de internationale federatie) en KNHS (nationale bond). De input over de Landbouwschow Opmeer is geleverd door organisatie, deelnemers en dierenartsen. De organisatoren van Jumping Amsterdam en van de Landbouwschow Opmeer hebben de meeste input geleverd. 2.

Technische vragen cie <EEB, 02-12-2019>

n r	Partij en indiener	Punt	Gedepu teerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					aanwezige dierenartsen op beide shows betaald? Hoeveel dierenartsen en controleurs zijn er om alle dieren te controleren? Dat wil zeggen: wat is de verhouding aantal dieren/aantal controleurs en aantal dierenartsen?	<i>Jumping Amsterdam</i> Jumping Amsterdam draagt de kosten voor de artsen. Tijdens Jumping zijn twee specialistische artsen voor sportpaarden aanwezig, die moeten worden betrokken uit een poule artsen van FEI. Op die manier is de juiste scholing en kennis gewaarborgd. Dit zijn artsen die gedurende het jaar op alle internationale paardensport evenementen aanwezig zijn. Naast de artsen is een team van 6 stewards aanwezig. Ook zij worden geschoold vanuit de FEI en hebben hiermee het gewenste kennisniveau om het dierenwelzijn te monitoren en garanderen. Zij onderwerpen bijvoorbeeld ieder paard dat de wendstrijdpiste verlaat aan een check. Van het team stewards is er minimaal één internationaal en speciaal aangewezen door de FEI. Daarnaast is Jumping Amsterdam gastheer van een internationaal congres voor Dierenartsen speciaal voor sportpaarden (350 artsen). Over het gehele concours zijn er 190 paarden in de RAI. <i>Landbouwschouw Opmeer</i> De dierenartsen en hoefsmeden worden betaald door de organisatie. Per diergroep zijn er naast een dierenarts ook 2 controleurs aanwezig. Alle aanwezige dieren worden voor het evenement allemaal gecheckt door officiële controleurs als de Gezondheidsdienst voor Dieren. Er is vanaf de start van het evenement om half 6 in de ochtend een dierenarts aanwezig ter controle van eventuele gebreken bij deelnemende dieren. Deze dierenarts kan per direct meerdere collega's oproepen in geval van calamiteiten. Juryleden bij de wedstrijden voor paarden zijn bevoegd om deelnemers aan te spreken of uit te sluiten bij ongewenste handelingen t.o.v. de dieren. De verhouding aantal dieren, controleurs en dierenartsen is niet gemakkelijk te bepalen, aangezien er veel kleine dieren aanwezig zijn.

Technische vragen cie <EEB, 02-12-2019>

n r	Partij en indiener	Punt	Gedepu teerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
6	Partij voor de Dieren, hr. Zoon	7b	Mw. Pels e.a.	Voordracht laatste begrotings wijziging 2019	Vraag 1. Op blz. 43 staat over het Provinciefonds: "Provinciefonds (€ 11,8 mln. nadelig): Op basis van de septembercirculaire wordt de uitkering uit het provinciefonds met €11.848.000 verlaagd. Deze verlaging wordt verklaard door een viertal mutaties: 1. De verhuizing van ruim 70.000 voertuigen van de provincie Flevoland naar Noord-Holland heeft een negatief effect op de uitkering uit het provinciefonds waarin de belastingcapaciteit van de provincie een van de maatstaven is. De correctie hiervoor	Antwoord vraag 1: a. Ja, er zit een koppeling tussen het provinciefonds en opbrengst van de opcenten. <u>b. Deze koppeling werkt als volgt:</u> Voor de verdeling van de middelen uit het Provinciefonds over de provincies wordt een verdeelmodel gehanteerd. Dit model bevat zogenaamde verdeelmaatstaven, zoals het aantal inwoners, oeverlengte, inwoners landelijk gebied etc.. Aan iedere verdeelmaatstaf hangt een bedrag. Het totaal aantal inwoners, aantal km oeverlengte, inwoners landelijk gebied, etc. bepaalt dan uiteindelijk de hoogte van de Provinciefondsuitkering per provincie. Eén van die maatstaven is de belastingcapaciteit van de provincie. De maatstaf belastingcapaciteit is in die zin bijzonder dat deze een negatieve invloed heeft op de uitkering. Hoe hoger de belastingcapaciteit van een provincie, hoe lager de Provinciefondsuitkering. De gedachte daarbij is dat de Provinciefondsuitkering aanvullend is op datgene wat een provincie (bij gelijke belastingdruk) aan eigen inkomsten kan verwerven. In het verdeelmodel is de maatstaf belastingcapaciteit als volgt vormgegeven. De belastingcapaciteit van een provincie wordt bepaald door uit te gaan van het aantal belastbare auto's tegen een vastgesteld uniform rekentarief van 65,9 opcenten. De daaruit resulterende opbrengst wordt gehanteerd als de eigen inkomsten die een provincie geacht wordt te kunnen genereren. Een provincie is er uiteraard vrij in een hoger of lager tarief te hanteren dan het rekentarief. Dit heeft verder geen invloed op de hoogte van de Provinciefondsuitkering.

Technische vragen cie <EEB, 02-12-2019>

n r	Partij en indiener	Punt	Gedepu- teerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					bedraagt ongeveer -/€ 8 miljoen. Klopt het dat het Provinciefonds de koppeling maakt tussen meer opcenten en minder Provinciefonds? Hoe zit dat precies? Vraag 2: Op blz. 47 staat in een tabel dat de Faunabeheereenheid er € 960.000,- bij krijgt. In het hele stuk is hier nergens een toelichting over te vinden. Waarom krijgt de Faunabeheereenheid er geld bij? Waar wordt dit geld precies aan besteed?	Door de verhuizing van Athlon van Flevoland naar Noord-Holland gebeurt dus het volgende voor deze provincies: • Flevoland incasseert minder inkomsten uit de opcenten maar dit wordt deels gecompenseerd door een lagere korting van deze opcenten op het provinciefonds; • Voor Noord-Holland geldt het omgekeerde; wij krijgen extra inkomsten uit de opcenten maar omdat onze belastingcapaciteit omhoog is gegaan worden wij extra gekort op het provinciefonds. Omdat de correctie op het provinciefonds voor alle provincies gebeurt tegen het tarief van 65,9 is er sprake van een budgetneutraal effect op het totale provinciefonds. Of in andere woorden: het geld dat bij ons extra wordt gekort op het provinciefonds komt er in Flevoland bij. Het gaat dus om een herverdeling van middelen binnen het provinciefonds. Antwoord vraag 2 De Faunabeheereenheid krijgt er geen geld bij op basis van deze begrotingswijziging. Daarom is ook geen toelichting opgenomen. U verwijst naar de lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling. Dit is een complete lijst van alle juridische grondslagen voor subsidieverlening, geen toekenning van een subsidie. Het betreffende item is ongewijzigd t.o.v. de vorige begroting. De werkzaamheden van de faunabeheereenheid kunt u vinden op de de website van de FBE

Technische vragen cie <EEB, 02-12-2019>

n r	Partij en indiener	Punt	Gedepu teerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
7	Partij voor de Dieren	7b	Mw. Pels e.a.	Voordracht laatste begrotings wijziging 2019	1. Op p.47 staat het project “Merk Fryslân; Vermarkten Wadden Werelderfgoed”. Wat houdt dit precies in? Weke concrete plannen staan op tafel en worden uitgevoerd? 2. Op p.47 staat het project “Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken; Boerderij-educatie Laag Holland”: a) Wat houdt deze boerderijeducatie precies in?	Antwoord vraag 1: Dit betreft een vervolgaanvraag van een project dat begin 2018 is gestart. Vanuit het Investeringskader Waddengebied hebben de provincies Groningen, Friesland en Noord-Holland de 3 marketingorganisaties uit de regio subsidie geven voor de uitvoering van een meerjarige marketingstrategie om de economische kansen van Unescostatus Werelderfgoed Waddenzee te verzilveren. Vanuit Noord-Holland is de marketingorganisatie Holland boven Amsterdam betrokken bij de uitvoering. Aan de hand van verschillende verhaallijnen wordt via een centrale website (www.visitwadden.nl), socialmedia, campagnes, persreizen en andere marketingactiviteiten ‘Werelderfgoed Waddenzee’ geladen als sterk merk met een eigen verhaal en onderscheidend vermogen in de markt van (inter)nationale duurzame toeristische bestemmingen. Doormiddel van deze verhaallijnen worden projecten en toeristisch aanbod waddenbreed met elkaar verbonden en beleefbaar gemaakt, om zo (inter)nationale toeristen te trekken en langer vast te houden waardoor een impuls wordt geven aan de economie en leefbaarheid in het Waddengebied. Antwoord vraag 2: a) Boerderij-educatie Laag Holland is een project, waarbij basisschoolleerlingen een lesprogramma ‘belevend leren’ krijgen aangeboden op een boerderij over de landbouw, natuur, cultuur en het landschap van Laag Holland. b) Er doen acht gecertificeerde melkveebedrijven mee aan het project, die representatief zijn voor Laag Holland. c) Nee. Over de kalverhouderij wordt geen informatie gegeven, omdat dit bedrijfstype niet representatief is voor Laag Holland. d) Nee, zie ons antwoord op vraag 4c. e) Nee. De leerlingen krijgen informatie over het voer (gras), de vertering in de

Technische vragen cie <EEB, 02-12-2019>

n r	Partij en indiener	Punt	Gedepu teerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					b) Welke boerderijen doen mee? Zijn ze representatief voor de (melk)veehouderijen in Nederland en in Noord-Holland specifiek? Op de website van Boerderijeducatie Laag Holland staat: "Boerderijeducatie Laag Holland is een dag belevend leren op de boerderij, om kinderen een reëel beeld te geven van de oorsprong van voedsel, de landbouw, de natuur en hun omgeving." c) Wordt getoond wat er met de meeste stiertjes gebeurt in de melkveehouderij? Wordt duidelijk gemaakt dat voor het	koemaag, melk- en melkproducten, weidegang, diergezondheid en dierverzorging. Voorts ook informatie over natuur, cultuurhistorie en landschap. f) Nee, zie ons antwoord op vraag 4c. g) Nee, zie ons antwoord op vraag 4c.

Technische vragen cie <EEB, 02-12-2019>

n r	Partij en indiener	Punt	Gedepu- teerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					drinken van melk deze stiertjes naar een kalvermesterij gaan en na een aantal maanden dood moeten? d) Wordt verteld dat de 'witvleeskalfjes' tegen de bloedarmoedegrens gehouden worden, om 'witvlees' te produceren? e) Wordt duidelijk gemaakt welke impact het intensief melken van koeien op het lichaam van een koe heeft? f) Wordt duidelijk gemaakt dat bij bijna alle kalfjes die bestemd zijn voor de melkveehouderij de hoorns worden afgebrand, tot aan het hoornroeipunt?	

Technische vragen cie <EEB, 02-12-2019>

n r	Partij en indiener	Punt	Gedepu teerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					g) Wordt duidelijk gemaakt dat veel kalveren door het systeem waarop ze worden gehouden ziek zijn (massaal longontsteking hebben bijv.)? zie: https://www.ad.nl/conomie/helpt-van-nederlandse-kalveren-is-ziek~a41479c0/ 3. Op p.45 staat dat er subsidie wordt gegeven aan "Gemeente Uithoorn, project ISV3". a) Hoe wordt dit geld precies besteed? b) Wat zijn de huidige provinciale speerpunten voor ISV3 en wat is het huidige provinciaal beleidskader inzake stedelijke	Antwoord vraag 3: a) De € 60.000,- wordt besteed aan de openbare inrichting van het Dorpsplein. Na de omlegging van de provinciale weg, kan nu een groene verkeersstructuur worden ontworpen, die bijdraagt aan de leefbaarheid voor de bewoners. b) Het ISV3 beleidskader liep van 2010 t/m 2014. Er worden sindsdien geen nieuwe subsidies meer verstrekt. PS kunnen hierin dan ook niet meer beleidsmatig sturen. De subsidie aan Uithoorn betreft een gewijzigde inzet van een restantbedrag van de oorspronkelijke ISV3-subsidie aan deze gemeente. Of de groene verkeersstructuur natuurinclusief wordt ontwikkeld is bij ons niet bekend. Dat is geen vereiste van ISV3.

Technische vragen cie <EEB, 02-12-2019>

n r	Partij en indiener	Punt	Gedepu- teerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					vernieuwing? Op welke momenten kunnen PS hierin sturen? Vormt "natuurinclusief bouwen" ook onderdeel van provinciaal beleid in dit kader? 4. Op p.41 staat "Voor de uitvoeringsregeling duurzaamheidsinitiatieven zijn minder aanvragen binnen gekomen dan verwacht. De verwachte uitgaven worden met € 0,1 mln. omlaag bijgesteld. Deze uitvoeringsregeling loopt door in 2020." Wat voor soort actoren kunnen een aanvraag doen? Wat wordt op dit moment gedaan om breed	aAntwoord vraag 4: De regeling is bedoeld voor lokale energie coöperaties. In de regeling is hiervoor de volgende definitie gehanteerd: een vereniging, coöperatie of stichting die tot statutair doel heeft om duurzaamheidsinitiatieven te realiseren. Afgelopen jaar zijn 43 subsidies verleend. Wij hebben goed contact met een groot aantal lokale energie coöperaties en de Vereniging van Energie Initiatieven Noord-Holland (VEI-NH), de vereniging die de Noord-Hollandse energie coöperaties vertegenwoordigd. Onze regelingen staan op onze eigen website en zijn goed via Internet te vinden. Naar ons oordeel weet de doelgroep van deze regeling ons goed te vinden.

Technische vragen cie <EEB, 02-12-2019>

n r	Partij en indiener	Punt	Gedepu teerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					bekend te maken dat mensen gebruik kunnen maken van deze uitvoeringsregeling en aanvragen kunnen doen?	

Verslag concept

Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur

Datum	:	2 december 2019
Commissievoorzitter (plv.)	:	dhr. F. Zoon
Commissiegriffier	:	mw. M. de Zwart
Telefoonnummer/e-mail	:	zwartm@noord-holland.nl

Aanwezig:		
	Commissievoorzitter	dhr. F. Zoon
	Commissiegriffier	mw. M. de Zwart
5	Leden van de commissie	FvD --
		GL dhr. G. Zaal, dhr. J. Dulfer
		VVD mw. M. van Meerten, dhr. G. Hartog
		D66 mw. A. Kapitein, mw. A. Strens, hr. Kanik
		PvdA dhr. J. Carton, mw. Siman
10		PVV mw. I. Bezaan
		SP dhr. Hoogervorst, mw. M. van Oorsouw
		CDA dhr. D. Heijnen, mw. C. Kuiper
		PvdD dhr. J. Hollebeek, Ines Kostic
		50PLUS/PvdO) --
15		CU dhr. G. van den Heuvel
		DENK --
	Afwezig met bericht	mw. R. Kocken (GL), mw. Nanninga (FvD), mw. J. Vastenhouw (FvD), dhr. J. Dekker (FvD), dhr. G. Everduim en mw. I. Vos (DENK) dhr. V. van den Born (PVV)
20		
	Gedeputeerden	dhr. A. van Dijk (CdK), dhr. J. van der Hoek, mw. Z. Pels, dhr. E. Stigter
25		
	Notulist	Verslagbureau Moneypenny/mw. H. Mutsaerts

Agenda

- 30
1. Opening en mededelingen
 2. Inspreekhalftuur over onderwerpen die niet op de agenda staan, maar wel tot de portefeuille van de commissie behoren
 3. Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering, strategische agenda en moties- en toezeggingenlijsten
- 35

Pagina 2

- 3.a. Vooruitblik komende vergaderingen a.d.h.v. strategische agenda
4. Rondvraag portefeuille dhr. Van der Hoek en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden
- 40 5. A-agenda Openbare orde en veiligheid, integriteit, internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concern Control, Juridische zaken, archief, PS- en GS-zaken (EFB-onderwerpen portefeuille CdK)
- 5.a. Statenvoordracht, wensen en bedenkingen bij subsidievaststelling fractiebijdragen n.a.v. rapport van bevindingen 2018–2019
- 5.b. Voordracht wijziging verordening programmaraad Randstedelijke Rekenkamer en wijziging gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer
- 45 6. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden
7. A-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
- 50 7.a. Voordracht financiële verordening 2019
- 7.b. Voordracht laatste begrotingswijziging 2019
- 7.c. Voordracht vaststelling nazorgheffing stortplaatsen 2020
- 7.d. Voordracht Wijziging van enkele regelingen in het kader van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra)
- 55 7.f. Vaststelling legesverordening 2020 en tarieventabel 2020
- 7.g. Voordracht tot wijziging van de Grondwaterheffingsverordening Noord-Holland 2010
8. B-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
- 60 8.a. Brief GS aan PS inzake conceptprofiel nieuwe dienstauto's
9. Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden
10. A-agenda IPO, ICT en Data en subsidies algemeen (EFB-onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)
- 65 10.a. IPO-begroting
11. Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
12. Sluiting
- 70 13. C-agenda algemeen
14. C-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB-onderwerpen portefeuille gedeputeerde Van der Hoek)
- 14.a Bestuur: Brief GS aan PS inz. verkenning grenscorrectie Spaarndam (c-agenda EFB 2–12–2019)
- 75 14.b Bestuur: Brief GS aan PS inz. Vaststellen Uitvoeringsregeling subsidie versterken bestuurskracht Noord-Holland 2020 (c-agenda EFB 2–12–2019)
- 14.c Evenementensponsoring: Brief GS aan PS inzake niet opnieuw in de commissie EFB brengen uitgangspunten evenementensponsoring (C-agenda EFB 2–12–2019)
15. C-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
- 80 15.a. Financiën: brief GS aan PS inzake actualiseren reglement en beleggingsstatuut nazorgfonds gesloten stortplaatsen (C-agenda 2 december 2019)

16. C-agenda IPO, ICT en Data en subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)
- 85 17. C-agenda Openbare orde en veiligheid, integriteit, internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concern Control, Juridische zaken, archief, PS- en GS-zaken (EFB-onderwerpen portefeuille CdK)
- 17.a Auditopvolging: Brief GS aan PS inz. Auditopvolging peildatum 1 september 2019 (C-agenda NLG en RWK 25/11 en EFB en M&B 2-12-2019)

90

95

100

105

110

Agenda

1. Opening en mededelingen

115 De **voorzitter** opent de vergadering om 13.17 uur en heet alle aanwezigen welkom. In het kader van de (vice-)voorzitterstraining treedt hij vandaag op als voorzitter van de commissie. Mw. Kocken (GL), mw. Nanninga (FvD), mw. Vastenhouw (FvD), dhr. Dekker (FvD) en dhr. Van den Born (PVV) zijn afwezig. Dhr. Hollebeek (PvdD) vervangt dhr. Zoon.

Het eerder in de commissie afgesproken werkbezoek aan NV Schiphol Area Development Company/SADC vindt plaats op 27 januari 2020 in de middag. Graag in uw agenda noteren.

120 De reacties op het agendapunt Conceptwetsvoorstel Grondwetwijziging herziening verkiezingswijze Eerste Kamer dat geagendeerd stond voor de vergadering van oktober, zijn ontvangen en doorgestuurd naar het IPO, die e.e.a. heeft doorgestuurd naar het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Alle reacties worden doorgestuurd naar de Raad van State en de Staten-Generaal. De IPO-aanbiedingsbrief bij de reacties zal te zijner tijd worden toegestuurd aan PS.

125

Dhr. **Van Dijk** (CdK) meldt dat de toezegging om het nieuwe Communicatieplan in november aan PS aan te bieden, niet kan worden nagekomen. De termijn wordt verschoven naar het voorjaar 2020.

130 Dhr. **Dulfer** (GL) vraagt naar de stand van zaken van de rapportage over ondermijning die volgens de CdK voor het eind van dit jaar zou worden toegestuurd.

Dhr. **Van Dijk** (CdK) meldt dat dit de afronding van motie 110 GS betreft. De rapportage wordt volgende week in GS besproken en toegestuurd aan PS.

135

2. Inspreekhalftuur over onderwerpen die niet op de agenda staan, maar wel tot de portefeuille van de commissie behoren

Er zijn geen aanmeldingen ontvangen.

140

3. Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering, strategische agenda en moties- en toezeggingenlijsten

De **voorzitter** constateert na raadpleging van de commissie dat agendapunt 7.d. als hamerstuk wordt doorgestuurd naar PS. De overige agendapunten worden besproken.

145

De toezeggingenlijst en overzicht van moties worden ter kennisgeving aangenomen.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

Verslag van de vorige vergadering d.d. 28 oktober 2019:

150

Er zijn geen opmerkingen ontvangen.

Het verslag van 28 oktober 2019 wordt ongewijzigd vastgesteld.

3.a. Vooruitblik komende vergaderingen

De **voorzitter** meldt dat voor de vergadering van 20 januari 2020 geagendeerd staan de volgende onderwerpen: Jaarprogramma 2020 De Kop Werkt, discussienota van de SP over archeologie en erfgoed, de eerste begrotingswijziging 2020, afdoen van motie 39 uit 2019
155 aanleg erfgoedregisters in Noord-Hollandse gemeenten, brief van GS over afdoening van de motie 74 2019, dierenwelzijn meenemen bij sponsorevenementen, eerste begrotingswijziging Randstedelijke Rekenkamer/zienswijze, voorstel Noord-Hollandse waarderingskaart
160 stolpboerderijen.

4. Rondvraag portefeuille dhr. Van der Hoek en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden

Dhr. **Zaal** (GL) meldt dat bij Tata Steel binnenkort de nodige ontslagen worden verwacht. In de
165 duurzaamheidssector ontstaan allerlei kansen voor nieuwe werkgelegenheid. De provincie is betrokken bij een aantal initiatieven om de werkgelegenheid te stimuleren in die sector. Is de gedeputeerde bereid om te onderzoeken of de provincie kan bevorderen om het vervallen van banen in de ene sector te compenseren met nieuwe werkgelegenheid in de duurzaamheidssector? Kan de gedeputeerde de commissie informeren over de kansen?

170

Gedeputeerde **Van der Hoek** is ook bezorgd over de situatie bij Tata Steel en het college onderhoudt hierover regelmatig contact met Tata, ook over de alternatieven voor mensen die ontslagen worden. Een van de opties is om te onderzoeken of een aantal ontslagen medewerkers kan overstappen naar een functie in de (technische) duurzaamheidssector. Hij

175

stelt voor eerst de gang van zaken bij Tata af te wachten zodat duidelijk wordt welke functies gaan vervallen en daarna actie te ondernemen om te kijken of er een match kan worden

gevonden bij de invulling van technische vacatures. Hij zal PS daarover informeren zodra er meer duidelijkheid ontstaat.

180 Dhr. **Zaal** (GL) refereert aan de brief van GS die onderweg is naar PS, over de reden waarom het sponsorbeleid niet opnieuw wordt voorgelegd aan de commissie. Hij verzoekt dit onderwerp voor de volgende commissievergadering te agenderen.

De **voorzitter** bevestigt dat de brief van GS over het sponsorbeleid, zoals net bij agendapunt 185 3a is gezegd, geagendeerd wordt voor de commissievergadering van 20 januari 2020.

5. A-agenda Openbare orde en veiligheid, integriteit, internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concern Control, Juridische zaken, archief, PS- en GS-zaken (EFB-onderwerpen portefeuille CdK)

190 5.a. Statenvoordracht, wensen en bedenkingen bij subsidievaststelling fractiebijdragen n.a.v. rapport van bevindingen 2018–2019

Dhr. **Hoogervorst** (SP) kan zich prima vinden in het voorgestelde besluit. Er wordt een jaarperiode gehanteerd die een aantal dagen vóór de PS-verkiezingen eindigt. Daardoor is een aantal items bij verschillende partijen niet in lijn met de jaarperiode. Is het mogelijk om bij de 195 PS-verkiezingen van 2023 de jaarperiode iets ruimer te nemen zodat de datum van de verkiezingen binnen deze termijn valt? Bij de SP is een bedrag van 100 euro niet conform de regels uitgegeven. Dit bedrag is gedoneerd aan de organisatie voor de herdenking van de februari-staking. De SP accepteert de opgelegde correctie.

200 Dhr. **Van Dijk** (CdK) meldt dat er twee wijzigingsvoorstellen in voorbereiding zijn die hij aan het presidium zal aanbieden. Voorgesteld wordt om de jaarperiode te verlengen zodat deze aansluit bij de datum van de PS-verkiezingen.

De **voorzitter** constateert dat de voordracht als hamerstuk naar PS wordt doorgeleid.

205

5.b. Voordracht wijziging verordening programmaraad Randstedelijke Rekenkamer en wijziging gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer

Dhr. **Hoogervorst** (SP) gaat akkoord met de voorgestelde wijzigingen. De rekenkamer is formeel ondergebracht bij de provincie Flevoland, dus klopt het dat GS van Flevoland 210 ingediende bezwaren dienen te beoordelen? Waarom is die taak niet aan de programmaraad toebedeeld? Wie bepaalt welke onderwerpen van de groslijst door de rekenkamer worden opgepakt? Wat is de inbreng van de vertegenwoordiging namens PS van Noord-Holland in de programmaraad? Is het zo dat de gekozen onderwerpen door PS moeten worden goedgekeurd?

215

Dhr. **Kanik** (D66) meldt als lid van de programmaraad dat de groslijst door de rekenkamer wordt samengesteld. De programmaraad bepaalt welke onderwerpen belangrijk zijn voor Noord-Holland, maar dat geldt ook voor de andere provincies. Elke provincie kiest een top 3 220 waarna de finale besluitvorming over te onderzoeken onderwerpen door de rekenkamer plaatsvindt, want zij hoeft het advies van de programmaraad niet over te nemen.

Dhr. **Van Dijk** (CdK) meldt dat de rekenkamer historisch is ondergebracht bij de provincie Flevoland en bij de programmaraad kan formeel geen bezwaar worden aangetekend. De leden van de programmaraad zijn afkomstig uit PS, maar de rekenkamer is onafhankelijk en niet

225 verplicht om het advies van de provincies/programmaraad over te nemen. PS hebben een adviesfunctie en hebben geen bevoegdheid bij het selecteren van de te onderzoeken onderwerpen. De verordening blijft daarom op dit punt gehandhaafd.

De **voorzitter** constateert dat de voordracht als hamerstuk naar PS wordt doorgeleid.

230

6. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk (CdK) en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden

De **voorzitter** constateert dat er geen vragen zijn.

235 7. A-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)

7.a. Voordracht financiële verordening 2019

Dhr. **Heijnen** (CDA) beoordeelt de voordracht als hamerstuk.

240 Dhr. **Dulfer** (GL) is blij met de koppeling tussen de begroting en de besluitvorming over de investeringskredieten PMI en PMO en het daarbij behorende meerjareninvesteringsplan. Gaat het programma financiële hygiëne invloed hebben op de verordening en zo ja, hoe wordt dit programma hierin verwerkt?

245 Mw. **Strens** (D66) sluit zich aan bij de laatste vraag. In het kader van het klimaatakkoord is gesproken over langere meerjarenramingen om verder vooruit te kijken dan 4 jaar. Heeft dit wellicht impact op deze verordening? In artikel 2.5 staat vermeld dat PS spelregels voor grotere projecten opstellen. Geldt dit voor grote infrastructurele projecten en is daar momenteel sprake van?

250

Dhr. **Hartog** (VVD) beoordeelt de voordracht als hamerstuk.

Gedeputeerde **Pels** meldt dat in de financiële verordening de wettelijke regels worden vastgelegd die de basis vormen voor de beoordeling door de accountant. Binnenkort wordt de
255 rekeningcommissie bijgepraat over het programma financiële hygiëne dat erop is gericht om de eigen administratie beter op orde te krijgen naar aanleiding van de bevindingen van de accountant. De meerjarenraming kan eventueel worden toegevoegd aan hetgeen de accountant controleert. Zij zal nagaan wat in dit verband de juiste betekenis van 'grote projecten' is. Het gaat waarschijnlijk om een woordenkwestie.

260

Mw. **Van Oorsouw** (SP) vraagt of aan het lijstje met beleidsnota's onder artikel 3.e het beleid evenementensponsoring kan worden toegevoegd.

265 Gedeputeerde **Pels** meldt dat het gaat om beleidsstukken die een financiële impact hebben op het geheel en niet op een onderdeel van het communicatieprogramma. Zij stelt de commissie voor om de wijze waarop PS bij evenementensponsoring betrokken wil worden, te bespreken met gedeputeerde Van der Hoek. Dit vormt geen onderdeel van de financiële verordening.

De **voorzitter** constateert dat de voordracht als hamerstuk naar PS wordt doorgeleid.

270

7.b. Voordracht laatste begrotingswijziging 2019

Dhr. **Dulfer** (GL) constateert dat de belangrijkste wijziging ziet op de septembercirculaire die aangeeft dat de provincie 12,5 miljoen euro minder zal ontvangen. Het gaat onder andere om 3,4 miljoen door lagere uitgaven van het Rijk en 1,6 miljoen euro door een onvoordeliger verdeelsleutel tussen de provincies. Voert het college of het IPO het gesprek met het Rijk over de onvoordelige gevolgen van het trap op/trap af principe? Het is inmiddels duidelijk dat het verplichte schatkistbankieren door de lage rente voor de provincie heel onvoordelig heeft uitgepakt de afgelopen jaren. Het is zorgelijk dat uit de bestemmingsreserves 97 miljoen euro minder is uitgegeven dan begroot. De provincie loopt dus bijna 100 miljoen euro achter op de uitgaven uit de bestemmingsereserves en dat is een vijfde deel van de begroting. Verwacht het college en heeft zij er vertrouwen in dat deze uitputting de komende jaren wordt ingelopen?

Ines Kostić (PvdD) constateert dat veel subsidies voor ruimte en groene projecten zijn verdwenen. Kan de gedeputeerde de redenen hiervoor toelichten? Op pagina 41 staat vermeld dat er minder aanvragen zijn binnengekomen dan verwacht voor de uitvoeringsregeling duurzaamheidsinitiatieven. Daarom worden de uitgaven met 100.000 euro verlaagd. De PvdD vraagt zich af of de provincie de doelgroep van de regeling voldoende bereikt, want enkel de vermelding van deze regeling op de website is onvoldoende. Het gaat om bredere lokale duurzaamheidsinitiatieven. Kan de provincie meer inzetten op bekendmaking van deze regeling zoals via social media en door meer samen te werken met niet alleen de Vereniging Energie-initiatieven Noord-Holland maar ook met de Milieufederatie? Hoe denken de andere fracties hierover?

Mw. **Bezaan** (PVV) merkt op dat op bladzijde 3 vermeld staat dat maatregelen zijn uitgevoerd voor het goed functioneren van de ecologische verbinding en natuurbrug over de Naarderstraat en bij de A1 bij Laren. Voor dit project is een krediet van 500.000 euro beschikbaar gesteld. Tijdens de realisatie van het project zijn een aantal risico's opgetreden, onder andere door omissies in het contract met de aannemer. Voor het mitigeren van deze risico's zijn meerwerkopdrachten verstrekt waarvoor een extra krediet van 60.000 euro wordt gevraagd. Om welke omissies in het contract gaat het en hoeveel bedraagt het meerwerk? Deze vragen kunnen ook schriftelijk worden beantwoord. De PVV stemt in met het besluit, maar niet met alle besluitpunten. De PVV staat kritisch tegenover natuurbruggen en ecologische verbindingen, dus besluit punt 6 wordt niet ondersteund. Met besluitpunten 3 en 4 heeft men ook enige moeite.

Dhr. **Heijnen** (CDA) is geschrokken van deze begrotingswijziging, niet van het kleine negatieve resultaat, maar met name van de 79 miljoen euro die niet tot besteding komen. Dit is 15% op een geplande onttrekking van totaal 675 miljoen euro. Wat gaan GS doen om 2019 op nul te eindigen en plannen alsnog tot realisatie te brengen? Het gaat met name om projecten voor mobiliteit, energietransitie en geothermie en natuur die niet tot besteding komen, terwijl hier grote uitdagingen liggen. Wat is hiervan de oorzaak en welke acties nemen GS om alsnog tot investering te komen?

Mw. **Strens** (D66) constateert dat er intenties voor 7,2 miljoen euro worden uitgesteld naar 2020. Hoe verhoudt dit bedrag zich ten opzichte van eerdere jaren? Hoe wordt ervoor gezorgd dat de begrote bedragen daadwerkelijk worden besteed? Een aantal subsidies is verwijderd, maar wat is de reden hiervan? Hoe wordt omgegaan met projecten die voorzien

320 zijn in 2019 maar die in 2020 tot uitvoering komen? Gaan de hiermee samenhangende bedragen over naar 2020?

Dhr. **Hartog** (VVD) wil de infrastructurele werken zo snel en zo goed mogelijk uitvoeren. De VVD sluit zich daarom aan bij de reeds gevoerde pleidooien.

325 Dhr. **Hoogervorst** (SP) meldt dat de SP bezorgd is over de discussie met het Rijk over de hoogte en opbouw van het provinciefonds, hoewel reeds bekend was dat de uitkering lager zou worden. Is het zo dat bij lagere opcenten de uitkering uit het provinciefonds hoger wordt (en andersom)?

330 **Gedeputeerde Pels zal de inhoudelijke technische vragen van de PVV en de PvdD schriftelijk laten beantwoorden door de vakgedeputeerde.** Een van de redenen voor de (reeds jarenlang bestaande) onderbesteding is het feit dat men sterk afhankelijk is van derde partijen, die sommige projecten niet of niet tijdig kunnen uitvoeren. Dat leidt voor de provincie tot onderbesteding. Dit punt wordt betrokken bij het programma financiële hygiëne en
335 besproken met de budgethouders. Bij het plannen van investeringen moet het 'planningsoptimisme' iets ingeperkt worden en dient op korte termijn realistisch te worden vastgesteld welke projecten daadwerkelijk tot uitvoering kunnen komen. Hieraan zal het voornemen om toe te werken naar bestedingsplannen voor elke bestemmingsreserve bijdragen. Daarnaast speelt de angst voor overbesteding ook een rol. Men raamt heel
340 voorzichtig om te voorkomen dat aan PS een extra kredietaanvraag moet worden voorgelegd, hoewel wordt erkend dat het niet vreemd is wanneer dat een keer het geval is. Dit aandachtspunt wordt meegenomen in de gesprekken met de budgethouders. Zij zal met haar collega's meer afstemmen welke programma's niet tot besteding komen zodat er meer sturing aan gegeven kan worden. De provincies zijn via het IPO betrokken bij de discussie met
345 het Rijk over de trap op/trap af systematiek. Hierbij speelt ook een rol de omvang van het totale belastinggebied van de provincies en de toekomstige ontwikkelingen. **Zij stelt voor om in maart 2020 een technische briefing te organiseren over de te verwachten wijzigingen in de financieringssysteem van de provincies voor de komende jaren en de inzet van de provincie op deze dossiers. Zij zal PS nader informeren over de onderbesteding over de jaren heen door middel van een brief of technische briefing indien de commissie dat wenst.** Aan het
350 begin wordt een lijst opgesteld met mogelijk te verlenen subsidies. De reden voor het verwijderen van subsidies is dat deze niet meer nodig zijn. Voor subsidies die niet tot besteding komen in het betreffende jaar, wordt een uitgestelde intentie naar het nieuwe jaar opgenomen en dat wordt toegevoegd aan de eerste begrotingswijziging voor het nieuwe jaar,
355 2020 dus.

Tweede termijn

360 Dhr. **Hartog** (VVD) vindt een brief van GS over de situatie van onderuitputting voldoende.

Dhr. **Dulfer** (GL) constateert dat het college er alles aan doet om de onderbesteding in 2020 te beperken. Mocht dit bedrag in 2020 niet beduidend lager zijn, dan zal sprake zijn van enige 'bemoeizorg' vanuit PS.

365 Dhr. **Heijnen** (CDA) is het eens met het voornemen van de gedeputeerde om strakker en realistischer te budgetteren. Hoe ziet het plan eruit om dit jaar nog tot optimale besteding te

komen? Het lijkt voldoende wanneer de rekeningencommissie bij de toelichting op het programma financiële hygiëne ook geïnformeerd wordt over de onderbesteding. Indien nodig, kan er via een brief nog meer informatie verstrekt worden.

370

Mw. **Strens** (D66) verzoekt de redenen voor onderbesteding in een brief toe te lichten, zodat alle fracties hiervan kunnen kennisnemen en niet alleen de rekeningencommissie.

Gedeputeerde **Pels** is blij dat de commissie ook haar collega's/vakgedeputeerden zal bevragen op onderbestedingsbudgetten. Uit de jaarrekening 2019 zal te zijner tijd blijken welk bedrag dit jaar nog tot besteding is gekomen.

375

De **voorzitter** constateert dat de voordracht als hamerstuk naar PS wordt doorgeleid.

380

7.c. Voordracht vaststelling nazorgheffing stortplaatsen 2020

Dhr. **Heijnen** (CDA) stemt inhoudelijk in met de begroting, maar heeft veel moeite met de gehanteerde rekenrente van 5% die is vastgesteld in 2010. Dit is niet realistisch gezien de huidige lage rentestand. In de resultaten 2018 zijn de gevolgen van een fictieve hoge rente al duidelijk te zien. De begroting kent daarom een groot risico, namelijk dat de provincie in de toekomst wordt geconfronteerd met de noodzaak van grote stortingen in het doelvermogen. Het CDA verzoekt een reactie van de gedeputeerde.

385

Mw. **Bezaan** (PVV) gaat akkoord met de voordracht. Op bladzijde 2 staat vermeld dat de exploitant van de stortplaats Insteekhaven dit jaar een verzoek heeft ingediend om een duurzame afdichting met zonnepanelen toe te passen. Op dit verzoek heeft de provincie positief gereageerd en daarom is uitstel verleend voor het nazorgplan dat in 2020 wordt verwacht. Graag een toelichting.

390

Dhr. **Dulfer** (GL) is ook bezorgd over de gehanteerde rekenrente – de risico's voor de provincie zijn groot – maar de tarieventabellen zijn akkoord. Eind 2019 wordt een rapportage verwacht met scenario's die de gevolgen van een lage rekenrente doorrekenen. Zijn er al scenario's bekend en hoe worden deze verwerkt in de tarieventabellen voor 2021?

395

Dhr. **Hartog** (VVD) vraagt het CDA naar de verwachte gevolgen van een lagere rekenrente van bijvoorbeeld 3%.

400

Dhr. **Heijnen** (CDA) antwoordt dat er dan een hoger doelvermogen beschikbaar zou moeten komen. Omdat er met een fictief hoge rente wordt gewerkt, zal er bijgestort moeten worden, nu of in de toekomst. Het CDA kiest daarom voor een realistische rekenrente om niet alle problemen vooruit te schuiven.

405

Gedeputeerde **Pels** meldt dat in IPO-verband het onderzoek naar een realistische rente is gestart, want het wijzigen van de rente heeft grote gevolgen voor het doelvermogen. De uitkomsten van het onderzoek zijn nog niet bekend, maar hierin wordt gerekend met de rekenrente die ook verzekeraars hanteren. Na afronding van het onderzoek kan een realistisch scenario opgesteld worden, dus zij is niet enthousiast over het nu reeds aanpassen van de rekenrente. De vraag van de PVV zal schriftelijk worden beantwoord.

410

415 Dhr. **Heijnen** (CDA) vraagt naar de mogelijkheid om met tussentijdse begrotingswijzigingen te werken, zodat er al een aanpassing kan worden doorgevoerd nadat het onderzoek is afgerond.

420 Gedeputeerde **Pels** meldt dat technisch gezien, een begrotingswijziging mogelijk is, maar de tarieven moeten nu vastgesteld worden. Die kunnen tussentijds niet aangepast worden. **Zij zegt toe de commissie te informeren zodra de consequenties van het onderzoek bekend zijn. Mochten de effecten heel erg groot zijn, dan zal de commissie tijdig met een brief van GS via de B-agenda geïnformeerd worden.** Zij verwacht de resultaten van het onderzoek in februari 2020 te kunnen voorleggen.

425 Dhr. **Heijnen** (CDA) gaat voor nu akkoord met deze toezegging van de gedeputeerde.

De **voorzitter** constateert dat de voordracht als hamerstuk naar PS wordt doorgeleid.

430 7.d. Voordracht Wijziging van enkele regelingen in het kader van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra)

De **voorzitter** constateert dat de voordracht als hamerstuk naar PS wordt doorgeleid.

435 7.f. Vaststelling legesverordening 2020 en tarieventabel 2020
Mw. **Bezaan** (PVV) gaat akkoord met de voordracht aangezien de leges kostendekkend zijn. De PVV is tegenstander van de in hoofdstuk 1 vermelde vrijstelling voor de leges van vergunningsaanvragen voor de bouw en aanleg van zonnecollectoren en –panelen.

440 **Ines Kostić** (PvdD) constateert dat al jarenlang wordt beloofd dat de leges kostendekkend worden. Dit stond al vermeld in de jaarstukken 2017. Het is daarom goed dat er leges worden geheven op onderdelen uit de Luchtvaartwet en Natuurbeschermingswet. Kan de gedeputeerde de uitzonderingen voor schadebestrijding en populatiebeheer uitleggen? Gaan GS deze kosten inzichtelijk maken of is hier een motie voor nodig?

445 Mw. **Strens** (D66) vraagt naar de hoogte van de kostendekkendheid van de voorgestelde tarieven voor de komende 2 tot 3 jaar.

450 Dhr. **Van den Heuvel** (CU) kan instemmen met de legesverordening. Er wordt een veel hogere vergoeding gevraagd in de Wadloopverordening voor natuurlijke personen die solo lopen of kleine groepen begeleiden, terwijl aan grotere organisaties die wel duizend wadlopers begeleiden, niet zo'n verhoging wordt opgelegd. Waarom is deze keuze gemaakt?

Mw. **Van Oorsouw** (SP) vraagt of een vrijstelling van leges mogelijk is voor een aanvraag tot aanpassing in het kader van herbestemming van een monument.

455

Dhr. **Dulfer** (GL) vraagt naar de effecten op de legesinkomsten na invoering van de Omgevingswet.

460 Gedeputeerde **Pels** meldt dat er 2 tot 3 jaar is uitgetrokken om de kostendekkendheid te realiseren, dit met het oog op de draagkracht van initiatiefnemers en individuen. Hier moet een balans gerealiseerd worden, want het gaat niet om een verdienmodel. Er is met name

gekozen voor de uitzondering van zonnepanelen vanwege de grote urgente opgave bij de energietransitie. Alle cijfers worden samen met de Omgevingsdiensten inzichtelijk gemaakt, ook de termijnen die nodig zijn om vergunningen te verlenen. Er vindt een rustige opbouw
465 plaats en er wordt gestart met de Natuurbeschermingswet. Waar het haalbaar is, wordt de opbouw jaarlijks beoordeeld, maar ook de huidige uitzonderingen worden kostendekkend gemaakt. De huidige dekkingsgraad is 55% (er wordt waarschijnlijk 150.000 euro meer aan leges ontvangen), maar dit percentage is sterk afhankelijk van de aanvragen. **Zij zegt toe om in 2020 terug te kijken naar de huidige graad, waar naartoe wordt gewerkt en in welk tempo.**
470 Bij het wadlopen wordt de verordening van Friesland gevolgd. Zij zal de geuite zorgen over de hoge kosten voor het wadlopen aan de provincie Friesland overbrengen.

Dhr. **Van den Heuvel** (CU) vraagt waarom in deze de verordening van Friesland wordt gevolgd.

475 Gedeputeerde **Pels** meldt dat Noord-Holland samen met Groningen deze besluitvorming heeft gemandateerd aan Friesland zodat er één tarief wordt gehanteerd voor het gehele gebied. Een interprovinciale werkgroep onderzoekt de effecten op de leges van de Omgevingswet en medio volgend jaar wordt een voorstel voor een nieuw model verwacht.

480 De **voorzitter** constateert dat de voordracht als hamerstuk naar PS wordt doorgeleid.

7.g. Voordracht tot wijziging van de Grondwaterheffingsverordening Noord-Holland 2010

Dhr. **Hartog** (VVD) verzoekt een toelichting op het beoogde doel van de wijziging.
485

Ines Kostiç (PvdD) constateert dat de volledige impact van de klimaatverandering op de toegenomen onbalans van aanbod en vraag naar grondwater pas duidelijk zal worden ten tijde van de volgende generaties. Het belasten van het onttrekken van grondwater is een belangrijk middel om voorzichtig om te gaan met het grondwater en dat mag dus niet
490 goedkoper worden, hoewel dat met deze wijziging wel het geval lijkt te zijn. Waarom gaan GS zo laconiek om met de grondwaterheffing? De provincie Noord-Holland evenals Utrecht en Zuid-Holland, hanteert een vrijstellingsgrens van 12.000 m³, maar Limburg heeft de laagste vrijstellingsgrens van 10.000 m³ en legt de hoogste tarieven op. Hoe draagt het door de provincie gehanteerde tarief bij aan het duurzaam omgaan met grondwater? Het wijzigen van
495 de vrijstellingsgrenzen zou kunnen bijdragen aan duurzaam omgaan met grondwater.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) ondersteunt de bijdrage van de PvdD.

Gedeputeerde **Pels** meldt dat het gaat om twee zaken: de grondwateronttrekking en welke
500 heffing geldt voor welke hoeveelheid. De grondwateronttrekking voor projecten wordt gemonitord, want hiervoor moet bij het waterschap een vergunning aangevraagd worden. Het gaat bij de provincie om een efficiencyslag om de lasten van hele kleine onttrekkingen met hele lage opbrengsten te voorkomen, want dat kost meer geld dan dat het opbrengt. Elf provincies hanteren een heffing (die voor Noord-Holland 800.000 euro per jaar oplevert) om
505 beleidsmatig beter te kunnen sturen. Daarnaast is het een prikkel om zuinig en efficiënt met grondwater om te gaan. Niettemin is het mogelijk om deze inkomsten op een andere wijze in het beleid te verankeren wanneer ervoor wordt gekozen om deze heffing te laten vervallen.

510 **Ines Kostić** (PvdD) meent dat dit los staat van de vergunning. Met de heffing kan worden gestuurd op de bescherming van het grondwater, dus waarom wordt de grens nu verruimd naar 25.000 m³? Voor een schaars goed moet gewoon betaald worden.

515 Gedeputeerde **Pels** meldt dat de bescherming van het grondwater een taak is van het waterschap en niet van de provincie. De provincie voegt een heffing toe van een paar honderd euro, maar deze inefficiënte werkwijze kost meer geld dan dat het opbrengt. Het afschaffen van deze heffing leidt niet tot andere vormen van bescherming.

De **voorzitter** constateert dat de voordracht als bespreekstuk naar PS wordt doorgeleid.

520 8. B-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB-onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)

8.a. Brief GS aan PS inzake conceptprofiel nieuwe dienstauto's

De **voorzitter** heeft het woord aan de initiatiefnemers van het initiatiefvoorstel 'Maatschappelijk Verantwoord inkopen naar een hoger plan' van de CU en de PvdD.

525

Dhr. **Van den Heuvel** (CU) is blij dat het profiel nu voldoet aan de kaders van het initiatiefvoorstel. Hij constateert dat wordt gekozen voor 4 hybride auto's of 3 hybride auto's en 1 elektrische auto. Is deze keuze al definitief of kan nog worden gekozen voor andere modellen/samenstellingen? Is de optie van een 4-wielaandrijving echt noodzakelijk? Dat beperkt namelijk het aantal opties in het aanbod en leidt tot hogere kosten.

530

Dhr. **Hollebeek** (PvdD) kan zich gedeeltelijk vinden in de aanvulling op het profiel dat een grotere verbetering is ten opzichte van het vorige, maar een aantal opties is dubieus. De absolute ondergrens is 3 hybride en 1 elektrische auto, maar de voorkeur gaat uit naar volledig emissievrije dienstauto's. Een eventuele stijging van de kosten ten gevolge van deze keuze is bespreekbaar, want de voorbeeldfunctie van de provincie is heel belangrijk. Elektrisch rijden heeft de toekomst en heeft daarom de voorkeur van de PvdD.

535

Mw. **Kuiper** (CDA) vertrouwt erop dat GS een verstandige keuze maken. De voorkeur gaat uit naar 4 hybride auto's of een combinatie van 2 diesels en 2 elektrische auto's.

540

Mw. **Van Meerten** (VVD) sluit zich hierbij aan. De keuze voor dienstauto's is een bevoegdheid van GS, maar niettemin is het goed dat PS zich hierover kunnen uitspreken. Wordt ook rekening gehouden met de toegankelijkheid van auto's voor mindervaliden, d.w.z. kan er een rolstoel in de kofferbak vervoerd worden? Wordt ook gekeken naar goede en jonge elektrische tweedehandsauto's? De elektrische auto is pas na 39.000 km duurzamer dan een benzineauto.

545

Mw. **Kapitein** (D66) sluit zich aan bij de VVD. Het concept van auto delen dat het college hanteert, wordt toegejuicht, evenals de keuze voor hybride en/of elektrische auto's. De actieradius van elektrische auto's is tegenwoordig groot genoeg, ongeveer 300 km, dus de voorkeur gaat uit naar de aanschaf van 4 elektrische auto's. Omdat in de provincie 20.000 extra laadpunten worden aangelegd, hoeft het opladen geen probleem meer te zijn. Loont het om nu opnieuw een onderzoek uit te voeren naar elektrische auto's, omdat de ontwikkelingen zo snel gaan?

555

Mw. **Bezaan** (PVV) meent dat het college ook had moeten onderzoeken hoe een diesel of benzineauto scoort op het vlak van beheersbare kosten van het GS-dienstvervoer. Dit is een gemiste kans, want de kosten moeten zo laag mogelijk gehouden worden. Het is wonderlijk
560 dat geen van de overige fracties zich uitsprekt over de CO₂-uitstoot van auto's, want elektrische auto's stoten pas na 219.000 km of 14,6 jaar minder CO₂ uit dan een dieselauto en voor benzineauto's is dat 8,5 jaar.

Dhr. **Zaal** (GL) is blij met de keuze voor duurzaamheid, maar begrijpt de afwegingen die gemaakt zijn. Hij stelt het college voor om de eis van 4-wielaandrijving nog een keer te heroverwegen. Voorgesteld wordt om een commerciële tekst op de auto aan te brengen zoals
565 "De provincie Noord-Holland rijdt duurzaam" omdat de provincie een voorbeeldfunctie heeft.

Dhr. **Carton** (PvdA) vraagt of het mogelijk is om in het af te sluiten contract op te nemen dat tussentijds kan worden overgestapt naar volledig elektrische auto's. Wat is de overweging
570 geweest bij de puntenverdeling tussen comfort en veiligheid en duurzaamheid?

Gedeputeerde **Pels** is blij dat er gemiddeld genomen tevredenheid bestaat bij PS. Het is belangrijk om als provincie het goede voorbeeld te geven, maar het moet wel haalbaar zijn met het oog op het gebruik van de auto's. Dit gebruik is bepalend voor de keuze voor hybride
575 of 100% elektrisch. Jaarlijks wordt per auto 60.000 km gereden. Als voor een elektrische auto wordt gekozen, moet in de planning van de gedeputeerden tussentijds rekening worden gehouden met noodzakelijke oplaadtijd, terwijl de dagen van gedeputeerden altijd al volgepland zijn met aaneengesochte afspraken waarin er geen tijd is om tussentijds op te laden.
580

Mw. **Kapitein** (D66) meldt dat er met een opgeladen accu 400 km kan worden gereden. Hoe vaak komt het voor dat er meer dan 400 km aaneengesloten op een dag moet worden gereden? De auto kan toch opgeladen worden tijdens besprekingen van de gedeputeerden?
585

Gedeputeerde **Pels** meldt dat het onderzoek dateert van deze zomer, zodat de allerlaatste modellen konden worden meegenomen. Het komt regelmatig voor dat er meer wordt gereden dan 400 km per dag. Voor elektrische auto's wordt gesteld dat die 350 km aaneengesloten kunnen rijden, maar dat geldt enkel in ideale omstandigheden en in de praktijk komen die
590 niet voor. Daarom moet er eerder worden opgeladen en in dat geval moeten meerdere auto's worden gekocht en meer chauffeurs worden aangetrokken en de vraag is of daarmee de doelen goed gediend worden, dus de keuze is niet op deze extra investering gevallen. Het lijstje met eisen is met name gericht op comfortabel rijden voor de chauffeurs en een goede werkplek voor de gedeputeerden in de auto zodat zij op hun laptop kunnen werken. De 4-wielaandrijving is gekozen als optie om ook bezoeken aan natuurgebieden op ruwer terrein en in barre weersomstandigheden te faciliteren. Het is lastig om bijvoorbeeld één auto met 4-wielaandrijving in te zetten, want dat leidt beslist tot allerlei problemen in de agenda's van de gedeputeerden. Daarom is ervoor gekozen om alle dienstauto's te voorzien van 4-wielaandrijving.
595
600

Dhr. **Van den Heuvel** (CU) vraagt hoe vaak het voorkomt dat er op onverhard terrein moet worden gereden. Hij meent dat er simpel een schema kan worden opgesteld voor welke gedeputeerde op welke dag met de 4-wielaandrijving auto gaat rijden.

605 Gedeputeerde **Pels** antwoordt dat de reis ook veiliger verloopt bij een 4-wielaandrijving zeker in barre weersomstandigheden met heftige sneeuwval of regen. Hier is echt over nagedacht.

Dhr. **Hollebeek** (PvdD) vraagt welke actieradius nodig is om volledig elektrisch rijden mogelijk te maken.

610

Gedeputeerde **Pels** meldt dat tot op heden 350 tot 400 km gangbaar is. Over drie jaar wordt een nieuw contract afgesloten en alsdan zal de actieradius van de auto's weer verbeterd zijn want deze markt ontwikkelt zich erg snel. Vanuit veiligheidsoverwegingen wil men niet met herkenbare teksten op de auto rijden waaruit blijkt dat er een gedeputeerde van de provincie
615 onderweg is. Nadat de duurzame keuze voor de auto's gemaakt is, zal deze gecommuniceerd worden via social media en de nieuwsbrief, zodat de burgers hiervan op de hoogte zijn. Ten behoeve van de nieuwe dienstauto's zullen snelladers geplaatst worden.

Dhr. **Van den Heuvel** (CU) is niet overtuigd van de noodzaak van 4-wielaandrijving van alle
620 auto's van gedeputeerden, hierbij spreekt hij uit eigen ervaring als chauffeur in zijn studententijd. Ook in een auto zonder deze voorziening kan in de winter prima gereden worden en ook in verband met de veiligheid is hier geen noodzaak voor. Hij wenst het college succes bij de keuze.

625 Gedeputeerde **Pels** bedankt voor het vertrouwen dat in het college gesteld wordt om de juiste keuze te maken. De vorige gedeputeerde heeft de toezegging gedaan om voor de definitieve keuze terug te komen bij de commissie voordat het contract wordt getekend, maar om geen vertraging in het proces te veroorzaken, wordt voorgesteld dat GS de definitieve keuze maken en dit per brief aan de commissie communiceren. Dat kost aanzienlijk minder tijd.

630

De **voorzitter** constateert dat de commissie heeft kennisgenomen van de brief van GS en akkoord gaat met het voorstel van de gedeputeerde om de definitieve keuze van GS per brief te communiceren.

635 9. Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden

De **voorzitter** constateert dat er geen vragen zijn.

640 10. A-agenda IPO, ICT en Data en subsidies algemeen (EFB-onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)

10.a. IPO-begroting

Dhr. **Kanik** (D66) vraagt waarom dit belangrijke thema in een commissievergadering wordt besproken in plaats van in een Statenvergadering.

645 De **voorzitter** meldt dat de algemene vergadering van het IPO eerder plaatsvindt, namelijk 12 december, dan de PS-vergadering op 16 december a.s. De begroting is door IPO te laat aangeleverd, daarom kon deze niet eerder geagendeerd worden. De gedeputeerde is vandaag aanwezig voor een toelichting en het beantwoorden van vragen. De Statenleden Er (GL) en Everduim (DENK) vertegenwoordigen PS van Noord-Holland in de ALV. De
650 inbreng van de commissie zal via het verslag door beide vertegenwoordigers meegenomen worden, want beide leden konden vandaag helaas niet aanwezig zijn.

Gedeputeerde **Stigter** is aanwezig om eventuele vragen te beantwoorden, maar de ALV stelt de begroting vast.

655

Mw. **Kuiper** (CDA) verzoekt de begroting voortaan eerder aan te leveren zodat deze in de PS-vergadering kan worden besproken.

660

Mw. **Bezaan** (PVV) meldt dat algemeen bekend is dat de PVV kritisch staat tegenover de door het Rijk en Brussel opgedragen energietransitie- en andere duurzaamheidsambities, zoals de circulaire economie. Deze thema's spelen echter een prominente rol in de conceptbegroting 2020 en daarom wordt deze niet ondersteund. Het is wel positief dat BIJ12 de onderdelen waarvan de budgetten door meerkosten in 2019 bijgesteld moeten worden, geheel opvangt binnen de begroting 2019 en met de beschikbare middelen in de bestemmingsreserves. Er wordt bij de eerste begrotingswijziging 2020 50.000 euro uitgetrokken voor klimaat gerelateerde maatregelen en 220.000 euro voor de beleidsopgave Toekomst OV, fiets, verkeersveiligheid en overige duurzame mobiliteit. De PVV kan deze begrotingswijziging niet ondersteunen en stemt niet in met het besluit.

665

670

Mw. **Kuiper** (CDA) vraagt of in de begroting rekening is gehouden met extra werkzaamheden voor IPO en BIJ12 met het oog op het stikstofprobleem.

675

Dhr. **Hollebeek** (PvdD) ziet een belangrijke opgave voor de provincies, aangezien er gemeenschappelijk invulling moet worden gegeven aan het klimaatakkoord. Daarnaast is de aanpak van de stikstofproblematiek van groot belang, dus het voorzetten van bestaand beleid is niet de juiste koers. De keuze voor een beleidsarme begroting is begrijpelijk gezien de recente PS-verkiezingen. Innovatie en vernieuwing worden niet door IPO en BIJ12 geïnitieerd, maar door de provincies. De PvdD zal instemmen met de voordracht, maar verzoekt mw. Er en dhr. Everduim bij de ALV op 12 december 2019 nadrukkelijk in te zetten op leefbaarheid, duurzaamheid en het niet achteloos omgaan met de levens van dieren, met name bij schadebestrijding en populatiebeheer.

680

685

Gedeputeerde **Stigter** merkt op dat de commissie haar zienswijze kan meegeven die door de leden wordt ingebracht, waarna de ALV het besluit neemt over de begroting. Zowel in de IPO- als de BIJ12-begroting zijn de prioriteiten van alle provincies zichtbaar, zoals natuurbeleid en klimaatbeleid. Een twaalfde deel van de begroting van BIJ12 is gericht op natuur- en stikstofactiviteiten. Vooralsnog volstaat dit, maar de begrotingen zijn opgesteld rond de uitspraak van de Raad van State, nog voordat er duidelijkheid was over het pakket en de gebiedsgerichte benadering. Daarom is niet zeker of dit voldoende is, zeker met het oog op alle wensen van de provincie en de kennis die nodig is.

690

Tweede termijn

695

Dhr. **Kanik** (D66) vindt het belangrijk om aan de twee leden het grote belang van de begroting voor duurzaamheid, circulaire economie en mobiliteit mee te geven welk uitgangspunt door de commissie wordt gedragen met uitzondering van de PVV. Voor de volgende keer wordt verzocht om de begroting tijdig aan te bieden zodat deze in de PS-vergadering kan worden besproken waarin ook de vertegenwoordigende leden aanwezig zijn.

700 De **voorzitter** constateert dat de voordracht als hamerstuk naar PS wordt doorgeleid.

11. Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

De **voorzitter** constateert dat er geen vragen zijn.

705

12. Sluiting

De **voorzitter** dankt de aanwezigen voor hun bijdragen en sluit de vergadering om 15.32 uur.

Presentatie over Europese kansen: het Kansen voor West programma en de INTERREG programma's.
Onderdeel van het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling.

Kansen voor West: Louisan Pot
Interreg: Yolanda Schmal

Opbouw

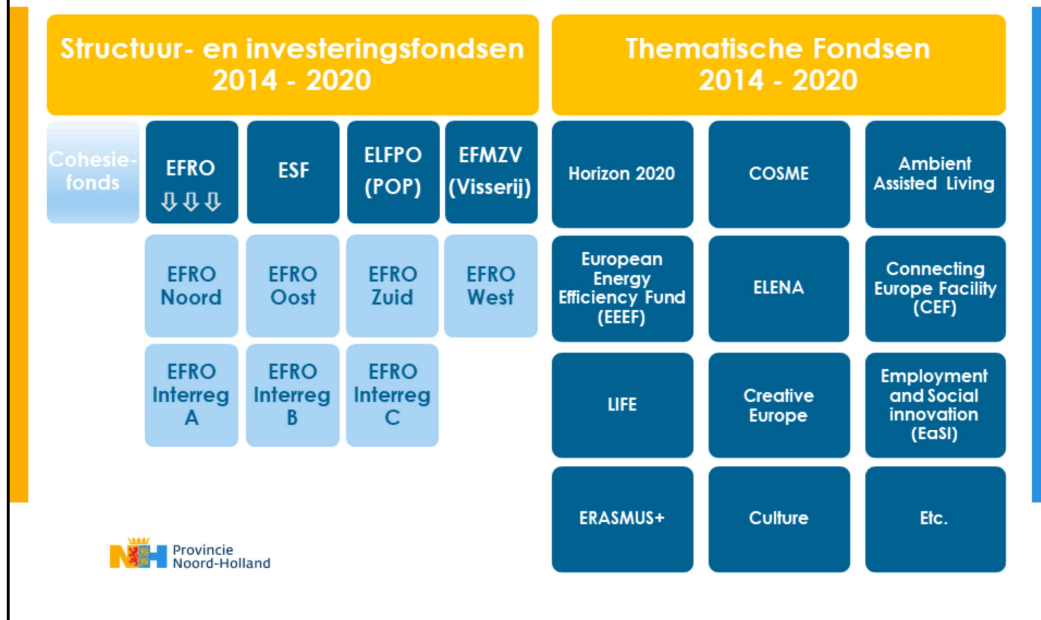
1. Welke Europese subsidies zijn er?
2. Kansen voor West
3. INTERREG

Subsidielandschap

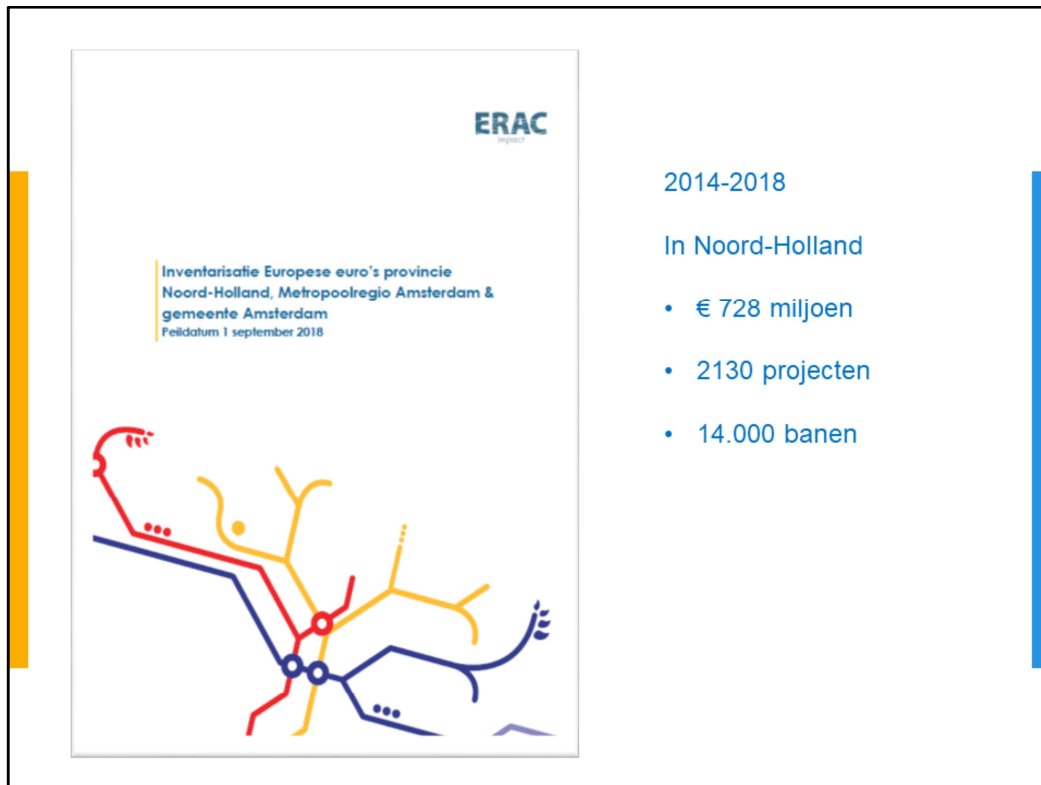

Europese subsidies

Aan linker ziet u de structuur en investeringsfondsen. Dit zijn programma's die regionaal belegd zijn. Dit betekent dat provincies invloed hebben op zowel de inhoud van de programma's als bepalend zijn in de uitvoering. Voor Kansen voor West krijgt landsdeel West vooraf een afgesproken budget. In de Interreg programma's worden projecten met meerdere landen opgezet en is er geen dergelijke begrenzing per landsdeel.

De thematische fondsen aan de rechter kant, zijn "centraal gestuurde" regelingen die beoordeeld en uitgevoerd worden in Brussel. Een beoordelingsproces kan vaak wel meer dan een jaar duren.

- Tussen 2014 en 2018 is 728 miljoen euro aan Europese subsidie toegekend aan organisaties in Noord-Holland,
- Daarmee zijn 2130 projecten uitgevoerd.
- De Europese subsidie zorgde voor een investeringsimpuls in Noord-Holland van ruim 1 miljard euro
- Het leverde zo'n 14.000 banen op.
- Europees geld dat onder regie van de provincie wordt uitgegeven levert de meeste extra investeringen op, namelijk 2,8 keer zoveel.

https://www.noord-holland.nl/Actueel/Archief/2019/Februari_2019/Noord_Holland_haalt_728_miljoen_aan_Europees_geld_binnen

Wat is Kansen voor West?

Europees
Fonds
voor Regionale
Ontwikkeling
(EFRO D2)

Landsdeel
West

- KvW1: doel infrastructuur/incubators;
 - 310 miljoen EFRO;
 - 1,2 miljard geïnvesteerd,
 - 250 projecten - 1/3 met EFRO,
 - 14.000 arbeidsplaatsen, 12.000 MKB'ers ondersteund;
 - meeste projecten in Life Science, MedTech en Biotech, gevolgd door de CI
-
- KvW2: doel innovaties in MKB;
 - 190 miljoen EFRO; 481 miljoen geïnvesteerd;
 - 100 projecten met 1/3 EFRO;
 - Topsectorenbeleid Rijk; meeste projecten in HTSM, High Tech Systemen en Materialen (maakindustrie – machine- en systeemindustrie, lucht- en ruimtevaart) gevolgd door LS&H

Kansen voor West II 2014-2020

- P1 Innovatie: stimuleren van innovaties in het MKB
- P2 Koolstofarme economie: vergroten van de toepassing van hernieuwbare energiebronnen en aanjagen van investeringen in energiebesparing
- P3 Duurzame stedelijke ontwikkeling: realisatie van economische en sociale samenhang en mismatch arbeidsmarkt binnen de vier grote steden

Voor de uitvoering van Kansen voor West II is voor de gehele programmaperiode ruim € 190 miljoen aan EFRO-middelen beschikbaar.

In Noord-Holland is totaal **41 miljoen EFRO** beschikbaar voor P1 en P2. Er zijn tot nu toe **34 projecten** aangevraagd met ca. **9 miljoen** provinciale cofinanciering

41,3 miljoen is exclusief het stedelijke loket P3
Noord-Holland 22 miljoen, MRA-loket 19 miljoen
40% KvW

Voorbeeld

- Innovatiecluster TechValley
- Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord

€ 300.000

€ 1.776.000

€ 2.364.000

€ 4.440.000

11 MKB-ers betrokken

Richt zich op innovatie in de machine-industrie door o.a. robotisering en gebruik van sensoren gezamenlijk met studenten van Inholland.

Voorbeeld

- Fieldlab Advancing Nuclear Medicine
- NRG Petten

Totaal € 18.700.000

**Kansen
voor
West**
G4P4

€ 6.800.000

NRG

€ 11.600.000

€ 300.000

**Provincie
Noord-Holland**

11 MKB-ers en Umc's betrokken

Richt zich op de ontwikkeling van nucleaire geneeskunde mbv de nucleaire faciliteiten in Petten.

Kansen voor West III

- 2021-2027
- Doel Europa: Slimmer Europa en Groener Europa
→ innovaties, concurrentie, MKB, CO2 verlaging
- Doel NL: aansluiten bij de thema's
Energietransitie en Duurzaamheid
Landbouw, Water en Voedsel
Gezondheid en Zorg
Veiligheid

Aansluiten bij de Sleuteltechnologieën

GERICHT OP EEN SLEUTELTECHNOLOGIE : Advanced Materials, Photonics and Light technologies, Quantum technologies, Digital technologies: big data, lockchain, AI, security, HPC, Chemical technologies, Nanotechnologies, Life science technologies, Engineering and Fabrication technologies

Kansen voor West III

- **Doel PNH:** aansluiten bij provinciaal beleid
- Focus Noord-Holland opgenomen in de Regionale Innovatie Smart Specialisation Strategie (RIS3):
 - Energiestransitie
 - Toekomstbestendige AgriFood
 - Life-science
 - Smart Industry

RIS3 – voorwaarden van de EC

- Energietransitie: energie-infrastructuur, groen gas, circulaire economie, duurzame woningbouw, warmte/koude opslag, warmtenetten, restwarmte, waterstof, zonne-energie en blue energy.
- Toekomstbestendige AgriFood: smartfarming, modernisering (glas)tuinbouw, natuurinclusief, kringlooplandbouw, feeding cities, klimaatadaptief.
- Life-science: nucleaire geneeskunde.
- Smart Industry: robotisering, sensorisering, Artificial Intelligence.

Kansen voor West III

Proces

- Begin 2020 RIS3 vaststellen door GS en de KvW-partners
- Eind 2019 Operationeel Programma (OP) Kansen voor West3 opstellen met de KvW-partners
- Medio 2020 OP vaststellen door de colleges en indienen bij de EC
- Medio 2020 MFK EU vastgesteld door EC en EFRO-budget bekend
- Januari 2021 start KvW3 programma

INTERREG onder de loep

Grensoverschrijdende samenwerking

Verschil KvW: in plaats van dat er op nationaal niveau bepaald wordt hoeveel welk landsdeel krijgt (inspanningsverplichting) is het bij Interreg aan de regio's zelf om d.m.v. deelname/stimuleren van projecten eigen doelen te realiseren en op Europees niveau samen te werken.

INTERREG

- Subsidie voor duurzame regionale ontwikkeling
- 50% tot 85% kosten vergoed
- Europese samenwerkingsprojecten van 2 tot 4 jaar
- Prioriteiten:
 - Innovatie
 - Klimaatverandering
 - Koolstofarme economie
 - Concurrentiekracht MKB
 - Water/maritiem
 - Transport

Verschillende cofinancieringspercentages per programma:

in het 2 Zeeënprogramma is het 60%

in het NWE programma is het ook 60%

in het NSR programma is het 50%

in het EUROPE programma is het 75% voor niet-winstbeogende private partijen, 85% voor publieke partijen

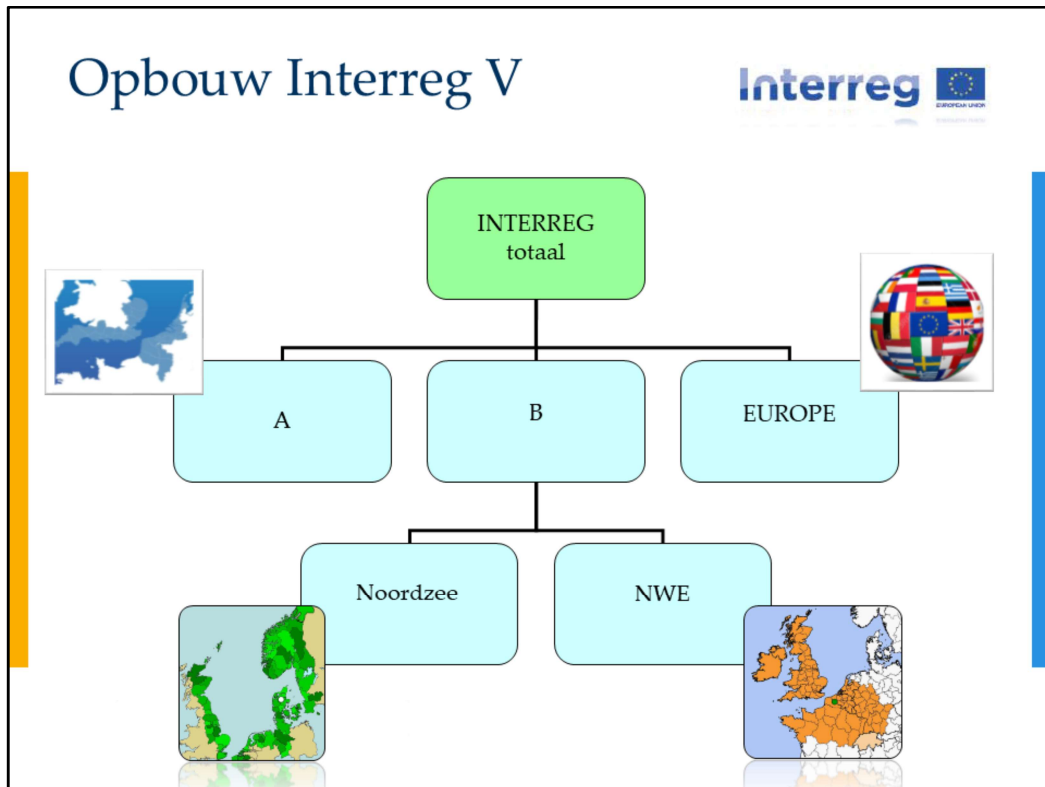
Aanpak Noord-Holland

- Match provinciale doelstellingen met EFRO subsidies
- Beschikbaar stellen van cofinanciering
- Adviespunt Europa

Aanpak Noord-Holland

- Als spil in de regionale economie zorgt Noord-Holland ervoor dat Europese subsidies maximaal effect sorteren.
- Dit wordt o.a. uitgevoerd door het beschikbaar stellen van cofinanciering.
- Structuurfondsen dragen bij aan het versterken van de concurrentiekracht, het ondernemerschap en de werkgelegenheid.

Noord-Holland is betrokken in 4 Interreg programma's:

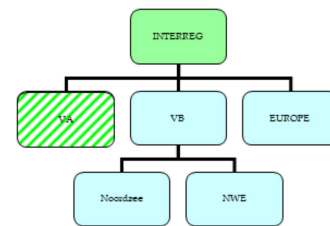
- Interreg A: grensoverschrijdend
- Interreg B: transnationaal
- Interreg Europe: interregionaal

Bij Interreg A gaat het om landen die een land- of zee grens delen.

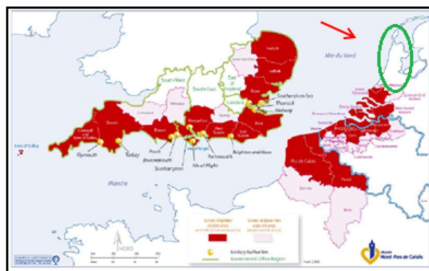
Bij Interreg B gaat het om twee verschillende programma's: Noordzeeregio en het Noord West Europa Programma

Bij Interreg Europe kunnen alle landen van de Europese Unie met elkaar samenwerken

Interreg 2 Zeeën

- Provincie Noord-Holland lobby voor toetreding 2 Zeeënprogramma

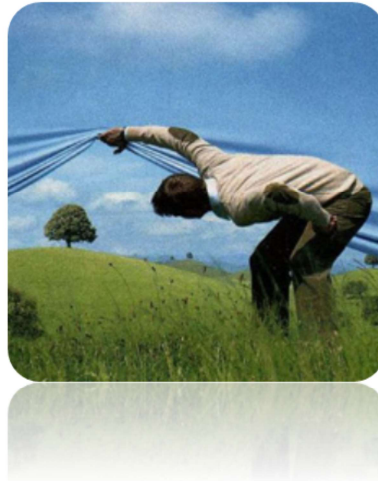
 Provincie Noord-Holland

Het A programma wordt nu even kort toegelicht: het gaat over grensoverschrijdende samenwerking. Dit betekent dat het over het directe gebied langs de landgrenzen gaat.

Noord-Holland had nooit eerder (maar in deze periode voor het eerst wel) toegang tot dit programma. Aan de regionale betrokkenheid (rode gebieden op het kaartje), is te zien dat het vreemd is dat Noord-Holland niet in het programmagebied lag. Alle kustgebieden werken samen maar Noord-Holland was uitgesloten.

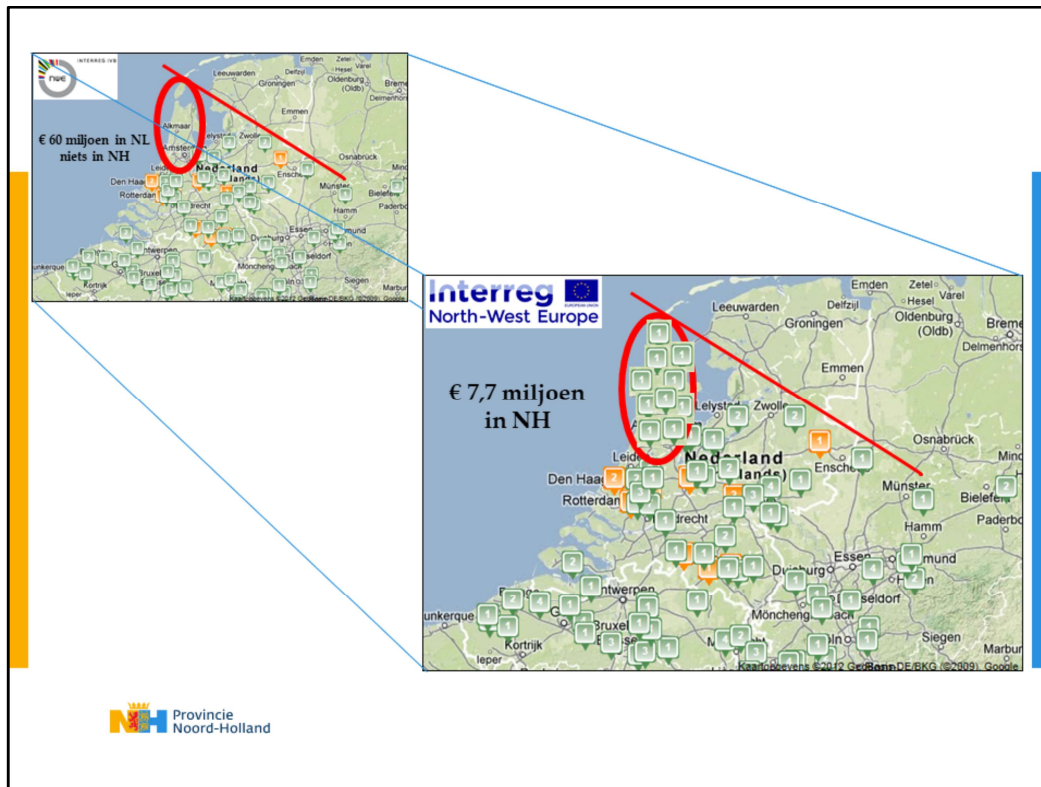
Vandaar de lobby voor het uitbreiden van het programmagebied. Het was niet mogelijk de hele provincie Noord-Holland toe te voegen. Alleen de kuststrook was haalbaar aangezien bv Londen eveneens niet in het programma deelneemt, kon Amsterdam als hoofdstad ook niet betrokken worden in het programma anders zou de balans verstoord raken.

Hoe staan we er nu voor?

 Provincie
Noord-Holland

Maar wat heeft dit opgeleverd? Wat is de opbrengst van Interreg programma's?

Vorige periode t.o.v. de huidige periode, welke nu nog loopt.

In het bovenste kaartje is te zien dat er 60 miljoen euro in de vorige programmaperiode in Nederland is toegekend, waarvan niets in Noord-Holland. In de huidige periode is met provinciale cofinanciering nu al 7.7 miljoen toegekend aan Noord-Hollandse partijen.

Wat levert het op?

 Provincie
Noord-Holland

Wat levert het nog meer op?

Quick view

- 56 projecten totaal
- 2 Zeeënprogramma meest succesvol
- Totaal € 1.6 mln prov cofinanciering
- Totaal € 20 mln aan investeringen
- Noord-Holland niet eerder zo succesvol

- 56 projecten totaal
- 2 Zeeënprogramma meest succesvol met 14 projecten waarvan 12 provinciale cofinanciering hebben ontvangen.
- Provincie niet eerder zo succesvol in Interreg

Feedback van projecten

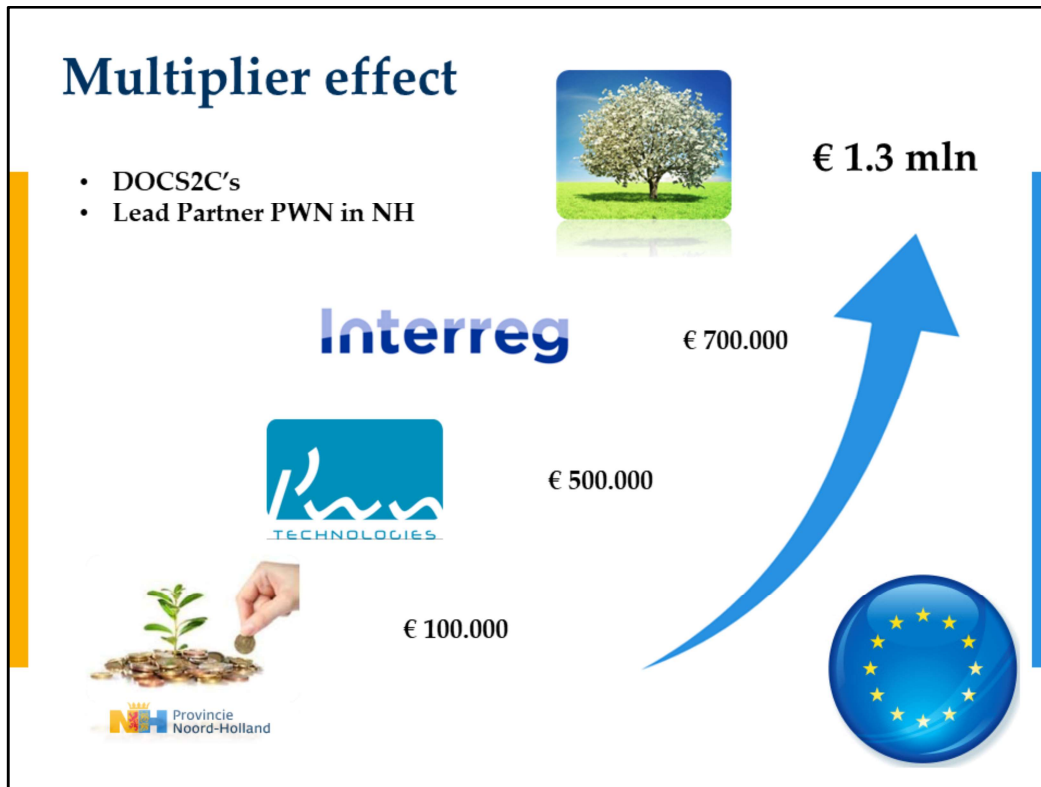
Stimuleert deelname

Minder last van red tape

Stimuleert kennisuitwisseling

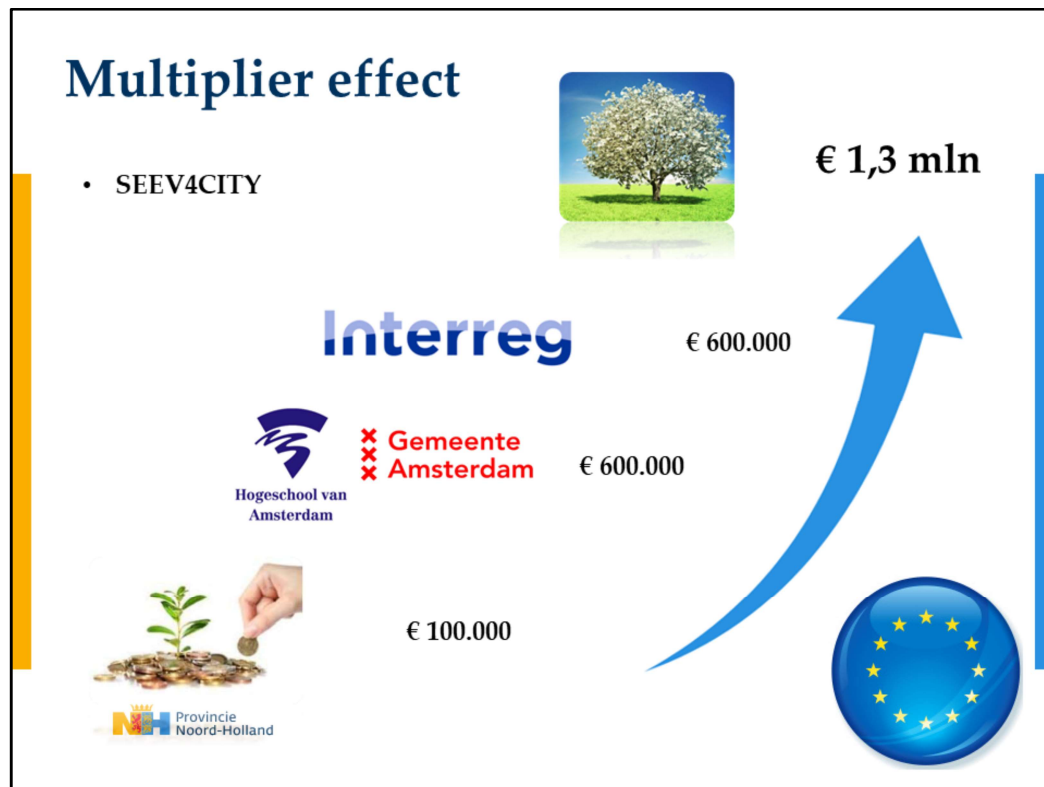
De cijfers in deze slide zijn afgerond. Het budget voor PWN is: 1.3 mio maar het totaal van het gehele EU project met alle partners is € 4.189.795,60. Het consortium bestaat uit PWNT (NL), South West Water (UK), De Watergroep (BE), Lille University (FR) and Delft University of Technology (NL).

Inhoud DOC2C's

PWN-T is lead partner en is een samenwerking aangegaan met drinkwaterbedrijven en kennisinstellingen in Engeland, België, Frankrijk en Nederland (TU Delft). Doel van het project is ontwikkeling en kennisdeling van duurzame technologieën voor het zuiveren van (toekomstig) drinkwater in kustgebieden, met name v.w.b. organische koolstofverbindingen (DOC's).

DOC2C's brengt voor het eerst technologieleveranciers, eindgebruikers en kennisinstellingen bij elkaar om kennis en ervaringen te delen en zo samen tot een duurzame oplossing te komen. Binnen de 2 Zeeën regio zijn verschillende drinkwater en technologieleveranciers bezig met het ontwikkelen van oplossingen voor bovengenoemde problemen. Het verwijderen van DOC voordat het water de bestaande zuivering doorloopt en deze negatief beïnvloedt is een gedeeld speerpunt binnen al deze ontwikkelingen. Technologische vooruitgang op dit gebied gaat echter gepaard met grote investeringen (voor onderzoek en fullscale implementatie). Dit vertraagt en limiteert het onderzoek vaak tot een locatie specifieke oplossing. Een aantal innovatieve technologieën zijn al in een ver stadium van ontwikkeling, maar zijn nog niet getest in een geïntegreerd proces. Verder is er veel gefragmenteerde kennis, die nog maar voorzichtig wordt gedeeld **De partners ontwikkelen een solide gemeenschappelijke kennisbasis en een internationaal netwerk voor opleiding en training. Daarnaast worden veelbelovende nieuwe technieken gevalideerd binnen geïntegreerde, pilot en full scale processen. MKB bedrijven worden uitgenodigd en uitgedaagd om de beste prototypes in de pilots en full scale systemen te testen en succesvolle ontwikkelingen mee te nemen in de project technologie ontwikkeling. Processtandaardisatie wordt hiermee versneld en de effectiviteit, duurzaamheid en economische haalbaarheid van de innovatieve, geïntegreerde full scale zuiveringen gedemonstreerd.**

Getallen zijn afgerond en er zijn nog 2 partners betrokken in dit project: Gemeente Amsterdam en de Cruijff Arena.

Johan Cruijff Arena wordt superbatterij voor elektriciteitsnet

© VR 29 JUNI, 11:38 AANGEPAST VR 29 JUNI, 19:10 ECONOMIE

De Johan Cruijff Arena heeft in juni 2018 een megabatterij in gebruik genomen. De opslagbatterij -bestaande uit tweedehands batterijen van elektrische auto's- heeft een capaciteit van 3 megawatt, wat groot genoeg is om enkele duizenden huishoudens van stroom te voorzien. De stroom wordt geproduceerd door de 4200 zonnepanelen op het dak van de Arena. Dit maakt het Europa's grootste energieopslagsysteem op basis van autobatterijen. Het systeem speelt in op de groeiende vraag naar tijdelijke energieopslag en kan worden uitgebreid met geparkeerde elektrische auto's van bezoekers. De accu's uit deze elektrische auto's bieden extra opslagcapaciteit en fungeren als flexibel 'overloopgebied' voor elektriciteit. Met de megabatterij wil de Amsterdam Energy Arena uitgroeien tot spil in het lokale smart energy grid. Zo produceert het duurzame energie, biedt flexibele energieopslag om netbeheerders te ontlasten en kan energie leveren aan gebouwen en woningen in de directe omgeving.

Conclusie EFRO

- Extra geld voor het realiseren van eigen doelen en die van de regio
- Toegang tot meer kennis en ervaring, schaalvoordelen
- Bevordert innovatie en creativiteit
- Hefboomwerking, ook relaties binnen NL verstevigen, vliegwiel effect
- EU project: status, profilering, invloed Europees beleid

Toegevoegde waarde van Interreg en KvW:

Extra geld voor het realiseren van eigen doelen: Met een subsidie vanuit de EU kunnen de eigen ambities en doelen sneller, kwalitatief beter of omvangrijker worden bereikt:

- Versnelling van provinciale initiatieven
- Toegang tot meer kennis en ervaring uit het buitenland (Interreg), schaalvoordelen
- Bevordert innovatie en creativiteit
- Ruimte voor inhuur extra capaciteit
- Hefboomwerking, ook relaties binnen NL verstevigen, vliegwiel effect. Opent mogelijkheden voor andere geldpotjes.
- EU project is status, profilering
- Bevordert Europese samenwerking (Interreg)

Werkbezoek 9 december

- **SEEV4-CITY, Arena Amsterdam**
- **Just in Time Maintenance, Techport, IJmuiden**

 Provincie
Noord-Holland

Twee projecten worden op 9 december 2019 bezocht:

SEEV4-City in de Amsterdam Arena en
Just in Time Maintenance in IJmuiden

Toegevoegde waarde In de laatste editie van de Op Dreef is een artikel opgenomen over de werkzaamheden van het team Europa.

<https://opdreef.noord-holland.nl/a3AP1xuWCmcb5x0vyvuxcJ13Rfz070DrI78mbRDbJw/#!/cover>

Meer informatie

KvW II: Louisan Pot
potl@noord-holland.nl

INTERREG: Yolanda Schmal
schmaly@noord-holland.nl

Louisan Pot **+31 (0) 63 168 8250**
Yolanda Schmal **+31 (0) 64 607 6672**

Province of Noord-Holland
Houtplein 33
2001 DA
Haarlem
The Netherlands

INTERREG 'SEEV4-City: Amsterdam Energy Arena'

De Johan Cruijff ArenA heeft in juni 2018 een megabatterij in gebruik genomen. De opslagbatterij -bestaande uit tweedehands batterijen van elektrische auto's- heeft een capaciteit van 3 megawatt, wat groot genoeg is om enkele duizenden huishoudens van stroom te voorzien. De stroom wordt geproduceerd door de 4.200 zonnepanelen op het dak van de ArenA. Dit maakt het Europa's grootste energieopslagsysteem op basis van autobatterijen.

Het systeem speelt in op de groeiende vraag naar tijdelijke energieopslag en kan worden uitgebreid met geparkeerde elektrische auto's van bezoekers. De accu's uit deze elektrische auto's bieden extra opslagcapaciteit en fungeren als flexibel 'overloopgebied' voor elektriciteit.

Met de megabatterij wil de Amsterdam Energy ArenA uitgroeien tot spil in het lokale smart energy grid. Zo produceert het duurzame energie, biedt flexibele energieopslag om netbeheerders te ontlasten en kan energie leveren aan gebouwen en woningen in de directe omgeving.

Multiplier effect

Kansen voor West: 'Living Lab JIT Maintenance Techport'

Het project Living Lab JIT (Just In Time) Maintenance is gestart om de adoptie van Smart Industry bij maakbedrijven en leveranciers in de Metropoolregio Amsterdam te stimuleren. Met gebruik van data worden onderhouds- en productieprocessen slimmer ingericht (Just In Time) waardoor productiemiddelen effectiever kunnen worden ingezet: 'digitalisering in asset management'.

De initiatiefnemers zijn Tata Steel, Techniek Campus Techport, VU Amsterdam en 8 leveranciers; bestaande uit onderhouds- en ICT bedrijven, branchevereniging 'World Class Maintenance' en onderwijspartner ROC Nova. In een Living Lab worden use cases (proefopstellingen) getest. Prestaties en slijtage van volledige ovensecties, tandwielen, rollen en aandrijvingssystemen worden hierbij gemonitord met behulp van sensortechnologie. Het project voorziet in een ecosysteem van bedrijven en instellingen waarbij nieuwe inzichten en producten worden ontwikkeld en geïmplementeerd.

Multiplier effect

Verslag concept

Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur

Datum	:	28 oktober 2019
Commissievoorzitter (plv.)	:	mw. S. Doevendans
Commissiegriffier	:	mw. M. de Zwart
Telefoonnummer/e-mail	:	zwartm@noord-holland.nl

Aanwezig:		
	Commissievoorzitter	mw. S. Doevendans
	Commissiegriffier	mw. M. de Zwart
5	Leden van de commissie	FvD mw. J. Vastenhouw, dhr. J. Dekker
		GL dhr. G. Zaal, dhr. J. Dulfer
		VVD mw. C. Larson, dhr. G. Hartog
		D66 mw. A. Kapitein, dhr. Kanik, mw. A. Strens
		PvdA dhr. J. Carton
10		PVV mw. I. Bezaan, dhr. R. van Tiggelen
		SP dhr. Hoogervorst, mw. M. van Oorsouw
		CDA dhr. D. Heijnen, mw. C. Kuiper
		PvdD mw. I. Kostić, dhr. F. Zoon
		50PLUS/PvdO)
15		CU dhr. M. Klein, dhr. G. van den Heuvel
		DENK dhr. G. Everduim
	Afwezig met bericht	dhr. R. Baljeu (Fractie Baljeu), mw. R. Kocken (GL), mw. Nanninga (FvD), dhr. A. Muurlink (PvdA)
20		
	CdK/Gedeputeerden	dhr. A. van Dijk (CdK), dhr. J. van der Hoek, mw. Z. Pels, dhr. E. Stigter
25	Notulist	Verslagbureau Moneypenny/mw. H. Mutsaerts

Agenda

- 30 1. Opening en mededelingen
2. Inspreekhalftuur over onderwerpen die niet op de agenda staan, maar wel tot de portefeuille van de commissie behoren
3. Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering, strategische agenda en moties- en toezeggingenlijsten
- 35 3.a. Vooruitblik komende vergaderingen

Pagina 2

4. A-agenda Algemeen
 - 4.a. Voordracht Begroting 2020 en Memorie van Antwoord
5. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden
- 40 6. Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden
7. Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden
- 45 8. A-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
 - 8.a. Voordracht 'controleprotocol controle jaarrekening 2019
9. B-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB-onderwerpen portefeuille gedeputeerde Van der Hoek)
 - 9.a. concept uitgangspunten evenementensponsoring 2020-2023
- 50 10. Rondvraag portefeuille dhr. Van der Hoek en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
 - 10.a Consultatie PS over conceptwetsvoorstel Grondwetswijziging herziening verkiezingswijze Eerste Kamer
- 55 11. Sluiting
12. C-agenda algemeen
 - 12.a EFB: Brief GS aan PS inz. Beantwoording vragen naar aanleiding van commissie EFB 16-9-2019 (C-agenda EFB 28-10-2019)
- 60 13. C-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Van der Hoek)
 - 13.a Economie: brief GS aan PS inz. verhoging plafond uitvoeringsregeling ondersteuning toekomstbestendige werklocaties (C-agenda EFB 28-10-2019)
 - 13.b Bestuur: Brief GS aan PS inz. toezenden uitvoeringsplan Interbestuurlijk Toezicht 2019-2020 (C-agenda EFB 28-10-2019)
 - 13.c Arbeidsmarkt: Brief GS aan PS inz. Monitor Arbeidsmarkt 2019 (C-agenda EFB 65 28/10/2019)
 - 13.d Bestuur: Brief GS inz. Jaarverslag Interbestuurlijk Toezicht 2018 (C-agenda EFB 28/10/2019)
 - 13.e (Economie) Brief GS evaluatie Uitvoeringsprogramma Herstructurering Intelligent Ruimtegebruik Bedrijventerreinen 2017-2019 en Monitor werklocaties (C-agenda EFB 70 28-10-2019)
- 75 14. C-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
 - 14.a (Cultuur) Brief GS aan PS inz. Regionale samenwerking cultuur (vaststellen Uitvoeringsregeling subsidie stimulering regionale samenwerking cultuur Noord-Holland 2019) (c-agenda EFB 28-10-2019)
 - 14.b Inkoop: Brief GS aan PS inz. afdoen initiatiefvoorstel "Echt Groene Stroom voor de provincie N-H (C-agenda EFB 28-10-2019)
- 80 15. C-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)
16. C-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concern Control, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)
 - 16.a (Archief) Brief GS aan PS inz. Archieftoezicht 2018 (c-agenda EFB 28-10-2019)

85

90

95

100

105

110

Agenda

1. Opening en mededelingen

De **voorzitter** opent de vergadering om 13.15 uur en heet alle aanwezigen welkom.

115 Een aantal commissieleden heeft voorafgaande aan de vergadering buiten het provinciehuis gesproken met de aanwezige boeren die vandaag in grote getalen naar Haarlem zijn gekomen.

Bericht van verhindering is ontvangen van: mevrouw Kocken (GL), de heer Baljeu (Fractie Baljeu), mevrouw Nanninga (FvD) en de heer Muurlink (PvdA).

120 Op 9 december heeft u ingestemd met het Europawerkbezoek.

Tot nu toe zijn er slechts 8 aanmeldingen. Dus graag degenen die zich nog niet aangemeld hebben: aanmelden! Er zijn mensen –ook ondernemers– al aan het werk om u een goed programma voor te schotelen.

125 Omdat de commissie M&B besloten heeft om diezelfde dag, maar dan in de ochtend, een werkbezoek aan Schiphol te brengen is er voor gekozen om het onderdeel kennismaking met het Europe team en de toelichting op Europese subsidiestromen, uit het werkbezoek naar voren te halen. Voorgesteld wordt om voorafgaande aan de vergadering EFB van 2 december van 12.00 uur tot 13.00 uur dit te organiseren. De commissie gaat hiermee akkoord.

130 Zij vraagt nogmaals aandacht voor het tijdig indienen van technische vragen over de onderwerpen op de agenda. In de nieuwsbrief voor de Staten staat altijd vermeld tot welk

tijdstip technische vragen kunnen worden ingediend zodat tijdige beantwoording kan worden gewaarborgd.

2. Inspreekhalftuur over onderwerpen die niet op de agenda staan, maar wel tot de portefeuille van de commissie behoren

135

140

145

150

155

160

Mw. **Else Kregel** spreekt vandaag in om het belang van de agrarische sector als economische pijler van de Noord-Hollandse economie te benadrukken. Zij is boerendochter en haar familie houdt een melkveebedrijf. Het bedrijf is zwaar gefinancierd en dagelijks moet er hard worden gewerkt om de kinderen een toekomst te bieden op het bedrijf. Overigens is het nog maar de vraag of er überhaupt een toekomst is. De stikstofuitstoot in de sector is de afgelopen 10 jaar met 65% verminderd, dit komt voort uit innovatief ondernemerschap van de boeren om aan alle regelgeving te kunnen voldoen. Ondanks alle regelgeving van de overheid en de zuivelindustrie staat de sector bekend als de meest vooruitstrevende en innovatieve ter wereld. De landbouwgrond probeert men door optimale bemesting in een natuurlijke balans te houden, zodat de huidige en toekomstige generaties kunnen blijven boeren. De natuurdoelen die in Nederland gesteld zijn, zijn totaal onhaalbaar. De grond is nodig om het bedrijf te kunnen runnen, maar nu wil de provincie de natuurgebieden uitbreiden en dat gaat ten koste van de agrarische bedrijven. De aangewezen bedrijven moeten stoppen of kunnen het bedrijf verplaatsen, maar hoe vind je als agrariër een andere locatie waar je ook weer helemaal opnieuw moet beginnen? Daarnaast is het aangeboden saneringsbedrag – waar de gebouwen niet in zijn opgenomen – vele malen lager dan de marktwaaarde. Door te snijden in de landbouw zal het aantal banen enorm afnemen, want de landbouw is een grote bron van werkgelegenheid. In 2018 bedroeg de totale export 90 miljard euro. Daarom moet eerst onderzoek gedaan worden dat gebaseerd is op metingen en feiten waarbij de stikstof die wordt vastgelegd op de landbouwgrond en ammoniak die wordt uitgestoten, wordt meegenomen. Bij het ontbreken hiervan is het beleid gebaseerd op gebakken lucht en dat noemt men wanbeleid of onbehoorlijk bestuur. De agrarische sector wordt meteen als schuldige aangewezen van alle problemen, maar waarom hanteert de provincie strenger beleid dan het Rijksbeleid? De boeren vechten voor hun bestaansrecht om niet alleen Nederland maar ook de rest van de wereld te kunnen blijven voorzien van voedsel dat veilig en duurzaam geproduceerd is.

165

Dhr. **Van Tiggelen** (PVV) vraagt of de boeren ervaren dat – gezien de recente gebeurtenissen – banken zich anders opstellen bij het aanvragen en verlenen van kredieten.

Mw. **Kregel** bevestigt dat dat zeker merkbaar is vanwege de grote onzekerheid voor de vergunningverlening door het Rijk en de provincies. Het is heel lastig om de financiering rond te krijgen.

170

Dhr. **Heijnen** (CDA) vraagt of sinds de inspraakreactie van twee weken geleden de provincie het gesprek is aangegaan met de boeren zoals op dat moment is toegezegd.

Mw. **Kregel** antwoordt dat dit niet gebeurd is.

175

Ines Kostić (PvdD) vraagt hoeveel Noord-Holland bijdraagt aan de wereldwijde voedselproductie en hoe hoog de maatschappelijke kosten hiervan zijn. Is inspreester het ermee eens dat het niet realistisch is om als het kleine Nederland de ambitie te hebben om de hele wereld te voeden?

180 Mw. **Kregel** kent deze cijfers niet uit haar hoofd. In Nederland bestaat een heel goed en
optimaal klimaat met vruchtbare grond om verantwoord voedsel te kunnen produceren, dat is
bijvoorbeeld in Afrika niet mogelijk. Die potentie van Nederland moet goed benut worden. De
sector produceert verantwoord en dit alles is geborgd door de toepasselijke zware
185 regelgeving. Waarom zou je deze goede landbouwgrond wijzigen in natuur waardoor de
methaanuitstoot zelfs vergroot wordt?

Dhr. **Hartog** (VVD) spreekt zijn waardering uit voor de bijdrage en bedankt voor de
uitwisseling van gegevens met de boeren buiten het provinciehuis voorafgaande aan de
vergadering. Leidt de grotere behoefte aan investeringen tot de noodzaak om bedrijven te
190 vergroten of is de huidige bedrijfsschaal voldoende?

Mw. **Kregel** antwoordt dat met ongeveer 100 koeien – de huidige bedrijfsschaal – de
bedrijfsvoering kan worden voortgezet. Er hoeft dus niet te veel groei gerealiseerd te worden
tenzij er regelgeving wordt opgelegd die tot de noodzaak van nog meer investeringen leidt,
195 zoals voor fosfaat. Alle regelgeving tezamen leidt tot een zware financieringsbehoefte.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) waardeert de inspraakreactie en al het werk dat de boeren doen. Hun
positie in Nederland en de wereld is van levensbelang. Welke factoren liggen ten grondslag
aan de noodzaak van voortdurende groei van de agrarische bedrijven? Zou de sector geholpen
200 zijn met een eerlijker prijs voor de producten? De SP vindt het vreemd dat AH € 0,13 per liter
melk betaalt en de consument € 1,21. Als er een betere prijs betaald zou worden, dan zouden
de boeren wellicht geen beroep hoeven te doen op de banken omdat zij dan voldoende eigen
middelen zouden hebben.

205 Mw. **Kregel** antwoordt dat bedrijven moeten groeien omdat er in de afgelopen jaren vanwege
de steeds zwaardere regels grote investeringen gedaan moesten worden in nieuwe
bedrijfsstallen en de noodzakelijke automatisering. De zuivelprijs is de afgelopen jaren gelijk
gebleven, maar de bedrijfskosten om de melk te produceren zijn gestegen, waardoor de
financieringslasten toenemen. Een hogere melkprijs zou gerechtvaardigd zijn gezien alle
210 vereiste duurzaamheidsinvesteringen en klimaatneutrale productie-eisen.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) vraagt of de boeren Europese subsidies ontvangen.

215 Mw. **Kregel** antwoordt dat zij bekend zijn met duurzaamheidssubsidies, maar soms worden er
zulke zware en onwerkbaar eisen gesteld dat het onmogelijk is om subsidies aan te vragen.

Mw. **Kapitein** (D66) vraagt of de sector in gesprek is met de zuivelcorporaties over de
minimum melkprijs. Zijn er gesprekken gevoerd met de provincie over het omzetten van
landbouwgrond in natuurgebieden?

220 Mw. **Kregel** antwoordt dat de sector in gesprek is over de minimum-melkprijs, maar de sector
kan geen invloed uitoefenen op de marge die door de bedrijven worden onderhandeld. Zij
bezit een aantal percelen die in (aangewezen) natuurgebieden liggen en dat heeft veel invloed
op de voedingswinning voor de veestapel. Wanneer deze worden omgezet in natuur, dan
225 moeten er elders nieuwe percelen worden gezocht. Sommige huiskavels van collega's worden
plotseling omgezet in gronden met een natuurbestemming terwijl het hun eigendom is en al

generaties lang in gebruik. Op dat moment kunnen daar geen koeien meer geweid worden waardoor de boeren niet meer kunnen voldoen aan de leveringsvoorwaarden van de melkfabriek. Hierdoor is er geen toekomst meer voor jonge boeren want die kunnen die
230 gronden niet meer gebruiken. Met de provincie zijn eind september gesprekken gevoerd, maar niet op een eerder moment.

Dhr. **Dulfer** (GL) vraagt of als er een bedrijfsmodel wordt ontwikkeld waarmee kosten kunnen worden gereduceerd omdat er minder kunstmest of bijvoer aangekocht hoeft te worden, het
235 aantal stuks vee dan verlaagd kan worden zodat ook de stikstofuitstoot afneemt.

Mw. **Kregel** antwoordt dat al lang wordt onderzocht naar mogelijkheden om het overschot aan dierlijke mest te verlagen door dit te gebruiken als kunstmest, zodat de stikstofruimte op de landbouwgrond kan worden benut met eigen dierlijke mest. De boeren zijn meer gebaat bij
240 behoud van dierlijke mest dan bij het gebruik van kunstmest.

3. Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering, strategische agenda en moties- en toezeggingenlijsten

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

245 Verslag van de vorige vergadering:

Dhr. **Dekker** (FvD) staat niet vermeld bij de aanwezigen, maar hij was wel aanwezig.

De **voorzitter** zegt toe dit aan te passen in het verslag.

250 3.a. Vooruitblik komende vergaderingen

Voor de vergadering van 2 december a.s. staan de volgende onderwerpen op de agenda: de legesverordening, de financiële verordening, de laatste begrotingswijziging, conceptprofiel nieuwe dienstauto's, de IPO-begroting, voordracht fractiebijdragen, wijziging verordening programmaraad Randstedelijke Rekenkamer en de begroting 2020 Nazorgfonds.

255

Mw. **Van Oorsouw** (SP) kondigt een discussienota aan over archeologie en erfgoed, maar omdat de agenda van de volgende vergadering al erg vol is, wordt deze nota geagendeerd voor de eerste vergadering van 2020.

260 4. A-agenda Algemeen

4.a. Voordracht Begroting 2020 en Memorie van Antwoord

Mw. **Bezaan** (PVV) dankt voor de beantwoording van de technische vragen, maar zij heeft twee aanvullende vragen over de vragen met nummers 41 en 48. Veiligheid is onderdeel van de leefbaarheid woonbuurten. Waarom wordt veiligheid – vraag 41 – dan niet expliciet
265 gemonitord in de Barometer Welvaart en Welzijn? Penetratietesten geven inzicht in zwakheden op technisch of organisatorisch gebied en deze leveren concrete informatie op voor verbeteringen in de informatiebeveiliging. Hoe hoog zijn de kosten voor de inzet van deze professionele externe partij?

270 Dhr. **Hoogervorst** (SP) dankt voor de beantwoording van de vele technische vragen. Hij vraagt zich af wat wordt bedoeld met 'communicatiestrategie over het nieuwe coalitieakkoord'. Indien deze reeds is opgesteld, dan graag een toelichting. Er vindt een extra investering plaats van 60 miljoen euro voor infrastructuur. Is dit bedrag al verdeeld of moet dat nog

gebeuren? Datzelfde geldt voor het leefbaarheidsfonds. Is hier al een kader voor opgesteld of
275 gaat het enkel om een plan?

Mw. **Strens** (D66) geeft complimenten voor de heldere begroting die is gebaseerd op het
coalitieakkoord. In eerste instantie tonen de begroting en meerjarenraming aan dat de
280 provincie financieel gezond is, structurele lasten worden gedekt met structurele baten. Door
het toekennen van één operationeel doel per reserve is de transparantie en leesbaarheid
toegenomen. Met name aan de inkomstenkant zijn grote ontwikkelingen gaande en het wordt
gewaardeerd dat het college naar goede oplossingen zoekt. De mogelijkheid van het heffen
van opcenten kan niet oneindig doorgaan en de uitkering uit het Provinciefonds valt lager uit
door de trap-op/trap-af methode. Ook in de toekomst moet de provincie eigen inkomsten
285 kunnen genereren met een eigen belastinggebied. Hoe beoordeelt de gedeputeerde deze
ontwikkeling in relatie tot de begroting? Zijn er alternatieve mogelijkheden om de begroting
structureel in balans te houden? Is het IPO betrokken bij de bespreking van de trap-op/trap-
af methodiek om meerjarig meer financiële zekerheid te garanderen? In de begroting zit een
groot aantal incidentele middelen met een structureel karakter, zoals de middelen voor het
290 klimaat en voor versnelling van de woningbouw, die ook na 2023 nodig zijn voor de
kerntaken. Hoe beoordeelt de gedeputeerde deze werkwijze?

Dhr. **Zoon** (PvdD) dankt voor de antwoorden op de technische vragen. In 2017 hebben de CU
en de PvdD een initiatiefvoorstel ingediend voor maatschappelijk verantwoord inkopen.
295 Vermeld staat dat dit proportioneel moet zijn, maar wat wordt hiermee bedoeld? De uitkomst
van de procedure van Urgenda in het kader van de opwarming tegen het Rijk van vier jaar
geleden heeft ook impact op de provincies. Tot op heden negeren de provincies deze
uitkomsten, maar er moet nu iets gaan gebeuren of er moeten in ieder geval financiële risico's
in de begroting worden voorzien en dat is tot op heden nog niet het geval. De PvdD heeft
300 overigens een voorkeur voor snel actie ondernemen. De aanpak stikstof heeft veel
raakvlakken met verduurzaming, economie en financiën. Het zou goed zijn dit in het
provinciale beleid te borgen. De PvdD zal een motie indienen om de Urgendazaak serieus te
nemen en de provinciale taken op te pakken en verzoekt de overige fracties deze motie te
ondersteunen. Dierenwelzijn wordt voornamelijk genoemd in combinatie met de jacht. Voor
305 de opvang van wilde dieren is 200.000 euro gereserveerd. Dit is incidenteel geld, maar dat
moet structureel worden, want de opvang loopt over vele jaren door. Hoe gaat de
gedeputeerde zijn portefeuille dierenwelzijn uitvoeren, want het is een lege portefeuille
zonder fondsen. Hoe kan de gedeputeerde door PS worden geholpen om deze portefeuille te
vullen? Een economisch en ecologisch gezonde landbouw vergt een drastische afname van het
310 aantal dieren en economisch gezien heeft dat grote impact op de boeren. Voorgesteld wordt
om hier in de economische agenda ruimte voor te scheppen, aangezien dit in de begroting
niet gebeurd is.

Dhr. **Dekker** (FvD) dankt voor de beantwoording van de technische vragen. Er wordt verzocht
315 om een toelichting op de EU-subsidiestromen die op andere basis gestoeld zijn dan
voorgesteld door de provincie. Hoe gaat de provincie om met uiteenlopende doelstellingen?
De provincie houdt toezicht op de steden, maar in Amsterdam is veel misgegaan met AEB. Het
provinciale toezicht ziet ook op de borging van behoorlijk bestuur en behoorlijk financieel
beheer. Wat zijn de leerpunten voor de provincie uit het drama rond AEB?

320

Dhr. **Heijnen** (CDA) constateert dat de landbouw en aanpalende bedrijven een van de belangrijkste sectoren van de economie is met veel werkgelegenheid, ook in Noord-Holland. 61% van de grond in de provincie wordt gebruikt door de boeren en deze sector behoort tot een van de meest innovatieve in de wereld. Het bestuur wordt daarom opgeroepen om te
325 luisteren naar de boeren en hun bijdrage aan de economie te waarderen. Voorgesteld wordt om samen met de minister en de boeren het gesprek aan te gaan over het opschorten van de stikstofmaatregelen en per 1 december met nieuwe maatregelen te komen. De provincie staat er goed voor, de meerjarenbegroting is sluitend en kent ruime reserves. De taakstellende doorlichting van de reserves die zijn afgesproken in het coalitieakkoord, leiden tot de vraag
330 waarop het bedrag van 14 miljoen euro is gebaseerd en waarom dit via een taakstelling wordt gedaan. Dat betekent dat het geld echt gevonden moet worden, maar wat zijn de gevolgen als er doelen in de reserves gewijzigd moeten worden? De legestarieven zijn niet kostendekkend. In 2020 wordt nieuw beleid opgesteld, zijn GS voornemens om de leges dan wel kostendekkend te laten zijn?

335 Mw. **Kuiper** (CDA) is voorstander van verhoging van de bijdrage aan ProBiblio, want de vraag is of men met deze bijdrage uitkomt op het landelijk gemiddelde van provinciale bijdragen. Zij constateert dat naast het Rijk en gemeente, ook de provincie middelen beschikbaar stelt voor uitvoering van het programma 'Cultuureducatie met kwaliteit'. In 2020 kunnen 200 scholen in
340 32 gemeenten hier gebruik van maken, maar er zijn veel meer basisscholen in Noord-Holland. Wil de gedeputeerde in overleg gaan met het Rijk en de gemeenten om meer kinderen op basisscholen cultuureducatie aan te bieden? Er komt een focus op verduurzaming van sportaccommodaties. Waarom menen GS dat de inschakeling van Sportservice als kenniscentrum voor de verbouwing van lokale sportverenigingen het meest efficiënt is? Ook
345 RVO houdt zich hiermee bezig. Zijn er al afspraken gemaakt met Sportservice over hun inzet en hoe kijkt zij aan tegen deze uitbreiding van haar werkzaamheden?

Dhr. **Hartog** (VVD) vraagt of het mogelijk is om prestatie-indicatoren te hanteren, want niet alle cijfers kunnen gekoppeld worden aan resultaten.

350 Mw. **Larson** (VVD) vraagt welke rol de provincie voor zichzelf ziet bij de Brexit en de handelsbeperkingen door de VS en welke interventies worden overwogen. Is hier sprake van en met welke partners wordt gesproken?

355 Dhr. **Dulfer** (GL) constateert dat in de begroting bij het nieuwe beleid – waarvan de eerste contouren zichtbaar zijn – wordt uitgegaan van oude prestatie-indicatoren. Daarom is het goed deze op korte termijn te heroverwegen en daar wil GL graag aan meewerken. Als voorbeeld wordt genoemd het programma Ruimte waar de indicatoren geheel economisch zijn, maar bij welzijn en ruimte past een breder scala van indicatoren. Hij vraagt of in de nota
360 die in het voorjaar van 2020 wordt verwacht, de indicatoren worden aangepast. De algemene reserve van de provincie is stevig, het weerstandvermogen is robuust en de exploitatieruimte voor de komende jaren ziet er goed uit. De provincie staat er financieel goed voor. GL kijkt uit naar een heldere bestedingsplanning, zodat er eerder inzicht ontstaat in de uitputting en besteding van de reserves. De leesbaarheid van deze begroting zou verbeterd zijn, maar bij
365 het narekenen blijkt dat getallen moeilijk navolgbaar zijn, vaak omdat de gebruikte begrippen een andere inhoud hebben. Hier zou meer eenduidigheid in gebracht moeten worden. Hoe denkt het college over het met Infographics duidelijk en eenvoudig communiceren van de begroting naar het bredere publiek?

370 Dhr. **Hartog** (VVD) sluit zich hierbij aan, daarom zou het goed zijn wanneer er naast een kwalitatieve meting ook een effectmeting zou plaatsvinden.

Dhr. **Dulfer** (GL) kijkt uit naar de vervolgstappen voor het nieuwe beleid. De begroting is een middel om beleid uit te voeren en doelstellingen te realiseren, zoals een gezondere
375 leefomgeving, een toekomstbestendig klimaatbeleid, een betere bereikbaarheid voor alle modaliteiten, meer circulaire economie, een groen landelijk gebied en een bestuurscultuur die hopelijk dichterbij de mensen komt te staan.

De **voorzitter** schorst de vergadering op verzoek van het college. De vergadering wordt
380 heropend.

Gedeputeerde **Pels** dankt voor alle complimenten en zij is blij met het meer inhoudelijke debat in de commissie in plaats van dat het enkel gaat over de opzet of het proces van de begroting. De algemene reserve is afgenomen, mede vanwege een grote voorziening voor
385 Pallas, daarom is een herstelplan opgesteld voor de algemene reserve. Dat was al bij de begroting 2019 bekend. De enkele inzet van de septembercirculaire is waarschijnlijk onvoldoende, daarom zal het college een voorstel doen voor een aanvulling van de algemene reserve met extra middelen. In dit kader wordt er in de komende periode extra aandacht besteed aan de onderbesteding om te kijken welke winst hier behaald kan worden.

390

Dhr. **Dulfer** (GL) constateert dat de begroting en de algemene reserve – gebaseerd op cijfers van rond de zomer – er goed voor staan. Wat is er volgens de gedeputeerde aan de hand?

Gedeputeerde **Pels** antwoordt dat de begroting verschillende standen van de algemene reserve toont en het is logisch dat dit tot verwarring leidt. Het herstelplan is nog niet volledig
395 verwerkt omdat er in de begroting geen rekening wordt gehouden met middelen die mogelijkerwijs naar de provincie toekomen. Dat geldt ook voor de septembercirculaire, men kan niet vooraf vaststellen dat de middelen zeker naar de provincie komen, dus wordt er ook geen rekening mee gehouden. Het gaat dus niet om de vraag of er voldoende middelen
400 beschikbaar zijn – dat is niet zo, want er is een herstelplan nodig – maar dat de algemene reserves op verschillende plekken in verschillende functies in de begroting terugkomen. Hierdoor is wellicht verwarring ontstaan. Het doel van de taakstelling is het vinden van middelen voor het dekken van de nieuwe plannen. Bij de reserves kan meer inzichtelijk gemaakt worden voor hoeveel en voor welk deel een bestedingsplan is opgesteld en of er nog
405 ruimte beschikbaar is. Er wordt gestart met het opstellen van een kader van een bestedingsplan, evenals wat dat betekent voor de eventuele vrije ruimte. In de vorige periode zijn 69 miljoen euro aan vrije middelen gevonden en die exercitie zal ook dit jaar worden uitgevoerd. Dat kan zeker tot de noodzaak van het maken van keuzes leiden.

410 Dhr. **Heijnen** (CDA) vraagt waarom er vooraf al een bedrag wordt genoemd, want een specifieke taakstelling van 14 miljoen euro kan leiden tot een doelredenering. Het zou beter zijn om eerst de analyse uit te voeren en dan de beschikbare gelden opnieuw in te zetten.

Gedeputeerde **Pels** meldt dat er in het coalitieakkoord een heldere taakstelling ligt om tot 14
415 miljoen euro te komen voor het nieuwe beleid. Het is goed om alles in kaart te brengen om er een stevig bestedingsplan onder te leggen. Tevens zal worden aangegeven wanneer en welke

middelen incidenteel en structureel genoemd kunnen worden. De leges worden heroverwogen, want deze moeten kostendekkend zijn en dat is nu niet zo. In de volgende vergadering wordt de nieuwe legesverordening voorgelegd en deze verordening gaat uit van kostendekkendheid. Tevens wordt hard gewerkt aan het project Financiële Hygiëne, de budgetgesprekken vinden nu plaats en hieruit ontstaan nu al nieuwe inzichten die zullen bijdragen aan een betere verslaglegging bij de jaarrekening. Tevens loopt er een ROB-onderzoek naar de lasten van het klimaatonderzoek en naar de opcenten. Vanuit het IPO wordt met het Rijk meegedacht over het vormgeven van het toekomstige belastingbeleid voor de provincie in het kader van het trap-op/trap-af principe. Hiervoor worden binnenkort de gesprekken gestart.

Mw. **Strens** (D66) vraagt of de gedeputeerde deze collegeperiode financiële gevolgen verwacht en of er iets moet worden ondernomen.

Gedeputeerde **Pels** meldt dat in deze periode geen rekening wordt gehouden met verwachte stijging van de opcenten, maar dit kan wel bepalend zijn voor de ruimte voor nieuw beleid. Daarom zit men hier als college stevig in, omdat de provincies voldoende middelen moeten hebben voor het nieuwe beleid. Over het opnemen in de begroting van de juiste informatie en verbetering van de inzichtelijkheid dient het gesprek voortdurend gevoerd te worden. Indicatoren zijn in principe gekoppeld aan beleid. De doelen van het beleid zijn zichtbaar in de doelenboom en de indicatoren worden in de begroting opgenomen. De begroting wordt gevoed door alle beleidsstukken en bij het vaststellen van het beleid wordt nagegaan of de indicatoren ten opzichte van de doelstelling nog kloppen of dat er aanpassing nodig is. Hier kan zeker nog een slag gemaakt worden. Dit proces duurt langer dan de periode tot de volgende begroting, omdat dit een beleidsmatig proces is. Zij zegt toe na te gaan hoe de begroting voor de burgers meer inzichtelijk gemaakt kan worden, bijvoorbeeld door middel van Infographics. In de begroting is de verdeling van het bedrag van 60 miljoen gedeeltelijk euro opgenomen. De vragen over het leefbaarheidsfonds en mobiliteit dienen bij de betreffende gedeputeerde neergelegd te worden. De doelen die de provincie stelt, moeten door de markt gerealiseerd worden, dus deze doelen moeten wel haalbaar en realiseerbaar zijn. Ook in MRA-verband wordt getracht om door middel van samenwerking en een grotere inkoopkracht en volume een aantrekkelijker situatie te creëren voor de marktpartijen. Er wordt gewerkt aan nieuw inkoopbeleid, dus PS kunnen nog invloed uitoefenen op de doelen. Het is voor GS lastig om een extern risico zoals Urgenda en de PAS concreet in bedragen uit te drukken. Dat risico wordt gewaardeerd op het moment dat er beleidskeuzes gemaakt moeten worden. Men is in gesprek met ProBiblio over hun inzet voor de komende jaren. Gemeenten kunnen niet verplicht worden om mee te doen aan het programma Cultuureducatie met kwaliteit. Maar wanneer gemeenten niet deelnemen, dan betekent dat niet dat zij geen cultuureducatie aanbieden. Wel wordt samen met Plein C gewerkt aan het in kaart brengen van witte vlekken, zodat hierop in de nieuwe periode met extra geld kan worden ingezet. Sportservice is niet de enige partij voor duurzaamheid, want NOC*NSF en de KNVB zijn hier ook mee aan de slag. Wel heeft Sportservice ervaring opgedaan met het adviseren van verenigingen in Noord-Brabant. Hierover wordt momenteel het gesprek gevoerd. De impactanalyse die wordt opgezet, gaat hopelijk een beter antwoord geven op het inzetten van indicatoren om de impact van beleid beter zichtbaar te maken. Overigens is het lastig om altijd het effect van het provinciaal handelen te meten vanwege de positie tussen Rijk en gemeenten, maar het zal wel inzichtelijk worden gemaakt.

465 Dhr. **Van Dijk** (CdK) meldt dat in het kader van de communicatiestrategie een plan wordt
opgesteld dat ziet op een aantal accentverschuivingen, zoals integer, transparant, inclusief,
eigentijds provinciaal bestuur waar iedereen gehoord wordt en waar burgers een eigen
inbreng kunnen leveren. Deze aspecten wil men laten terugkomen in de nieuwe
communicatiestrategie/plan. Men wil van een zendende organisatie naar een meer luisterend
470 orgaan komen, burgerparticipatie stimuleren en bestuurders en medewerkers beter in staat
stellen om te monitoren wat er in de maatschappij gebeurt, waarbij de Statenleden
nadrukkelijk ook als ambassadeur kunnen optreden om de bekendheid van de provincie te
stimuleren en het vertrouwen te vergroten. In november besluiten GS over het
communicatieplan en voor het einde van het jaar wordt het toegezonden aan PS.

475 Gedeputeerde **Van der Hoek** benadrukt dat ook het college overtuigd is van het grote
economische belang voor de provincie van de agrarische sector. Hierover bestaat geen
verschil van mening met PS. Er vindt momenteel overleg plaats over de situatie rond de PAS,
onder andere met de agrarische sector. Gedeputeerde Rommel is lid van de kerndelegatie die
480 hierover met het Rijk in gesprek is.

Dhr. **Heijnen** (CDA) constateert dat een aantal boeren heeft aangegeven naar Friesland te
willen verhuizen omdat ze daar wel welkom zijn aangezien Friesland de beleidsregel
onmiddellijk heeft ingetrokken.

485 Gedeputeerde **Van der Hoek** meldt dat het intrekken van de beleidsregel niet noodzakelijk is,
dat gaat niet helpen. Het gaat met name over de onvrede over het extern salderen – dat nog
niet van toepassing is – en het verschil tussen het Rijk en de provincie/IPO bij de interpretatie
van de beleidsregel voor stikstofbeperking. Deze punten moeten onderwerp van het gesprek
490 met de sector zijn. De rol van de provincie bij de Brexit is beperkt, omdat het Rijk samen met
de EU hiervoor aan de lat staat en hierop intervenueert. Wel vindt met het Rijk bestuurlijk
afstemmingsoverleg plaats over de mogelijke gevolgen en welke verantwoordelijkheid de
provincie hierbij moet nemen. Hij is persoonlijk betrokken bij Europa en de rapporteur geeft
uitleg over de stand van zaken. Op eventuele gevolgen dient de provincie zich zeker voor te
495 bereiden, zoals ten aanzien van de douaneactiviteiten. Er is echter veel onzekerheid en weinig
directe sturing. Barometer Welvaart en Welzijn: de informatie is afkomstig van de
Veiligheidsmonitor van het CBS en veiligheid maakt hier geen onderdeel van uit. De focus ligt
op welvaart en welzijn en die cijfers worden opgenomen in de eigen barometer. Eerst dient de
invulling van de portefeuille Dierenwelzijn te worden besproken onder andere met de PvdD
500 alvorens wordt besloten over incidenteel en structureel geld. Later deze maand staat een
gesprek gepland met een opvangcentrum en de wethouders Dierenwelzijn, ook over de
beschikbare middelen. De gedeputeerde komt in een later stadium terug op de resultaten
(commissie NLG). Zo mogelijk wordt gebruikt gemaakt van EU-subsidiestromen die helpen bij
het uitvoeren van het provinciaal beleid en waarbij zelf de keuze kan worden gemaakt
505 waaraan dit geld besteed kan worden. Het is niet zo dat er subsidies worden toegekend
waarmee de provincie wordt gedwongen om tegen haar wil bepaalde zaken aan te pakken. De
situatie AEB is geen onderdeel van het IBT-onderzoek want het is een eigen
verantwoordelijkheid van de gemeente. Dit proces wordt niet door de provincie gemonitord of
gevolgd en er worden dan ook geen lessen uit getrokken.

510 Gedeputeerde **Stigter** antwoordt dat jaarlijks een penetratietest wordt uitgevoerd om te
onderzoeken of van buitenaf het automatiseringssysteem van de provincie gekraakt kan

worden. Op basis van de resultaten worden aanbevelingen gedaan. De test kost een paar duizend euro per jaar.

515

Tweede termijn

Dhr. **Dulfer** (GL) vraagt hoe de provincie er begrotingstechnisch eigenlijk voorstaat, want met het huidige coalitieakkoord en gebaseerd op de septembercirculaire 2018 komt de algemene reserve ruim boven de grens van 80 miljoen euro, de begroting is structureel in evenwicht voor de komende jaren, het weerstandsvermogen heeft een coëfficiënt van 3 terwijl die minimaal 1 moet bedragen en het weerstandsvermogen komt op de langere termijn zelfs uit boven 11,5. Op basis van deze gegevens concludeert de gedeputeerde dat zonder de septembercirculaire de financiële situatie van de provincie als goed tot zeer goed kan worden omschreven. De gedeputeerde waarschuwt de commissie er nu voor dat de septembercirculaire van 2019 gaat tornen aan deze conclusies. Hoe zit dit precies?

Gedeputeerde **Pels** antwoordt dat deze begroting al is opgesteld voordat het nieuwe coalitieakkoord is afgesloten. De extra middelen in de reserves zijn nog niet geactiveerd en dat kan ook niet in de begroting gedaan worden als hier geen zekerheid over bestaat. Het financiële plaatje moet op dit moment kloppen maar een aantal middelen van het coalitieakkoord moet nog geactiveerd en gestort worden. De taakstelling kan nog niet verwerkt worden omdat nog niet duidelijk is waar deze vandaan komt, daarom wordt deze geboekt ten laste van de algemene reserve. Al jarenlang is bekend dat de provincie een hele goede financiële positie heeft maar die goede positie wordt elk jaar minder, dus op een gegeven moment is het zover dat er misschien een keer geld geleend zal moeten gaan worden. Hoewel dit moment steeds verder opschuift in de toekomst, gaat het een keer gebeuren. De komende jaren zal het minder gemakkelijk worden om geld te vinden, mede door allerlei externe omstandigheden en de opcenten die minder meer zullen worden.

540

Dhr. **Dulfer** (GL) constateert dus dat de provincie er nu goed voorstaat. Hoe ziet de septembercirculaire er precies uit en wanneer komt die op tafel?

Gedeputeerde **Pels** benadrukt dat alles in beweging is. Zij noemt als voorbeeld Pallas waarvoor een voorziening is getroffen. Zij zegt de commissie toe de septembercirculaire 2019 toe te sturen.¹

545

De **voorzitter** meldt dat het verslag van deze commissie als advies aan PS wordt aangeboden.

550 5. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden

Er zijn geen vragen.

¹ De septembercirculaires zijn te vinden op:
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/provinciefonds/circulaires-provinciefonds>

- 555 6. Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden

Er zijn geen vragen.

- 560 7. Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden

Dhr. **Hartog** (VVD) zal de vragen over de Uitvoeringsregeling Regionale Samenwerking via mail toesturen.

Gedeputeerde **Pels** meldt dat haar voorganger heeft toegezegd de commissie regelmatig te informeren over de stand van zaken van het regenbooginitiatief. Vorig jaar zijn er
565 bijeenkomsten georganiseerd. Vooraf is bij de gemeentesecretarissen uitvraag gedaan en daaruit blijkt dat er niet veel enthousiasme is over het organiseren van dergelijke bijeenkomsten. Daarom wordt er nog één bijeenkomst georganiseerd voor bestuurders om na te gaan of hier behoefte aan is of dat het geld en capaciteit beter op een andere manier kunnen worden ingezet. Intern bij de provincie zijn de vacatureteksten aangepast en is de
570 vlag gehesen op coming out-day. Er is gestart met het voeren van gesprekken met verschillende belangenorganisaties en daar gaat men mee door. Er wordt een charter opgesteld waarin de provincie zelf kan opnemen welke stappen worden gezet op de diverse dossiers van diversiteit en welke concrete doelen men wil behalen. Onderdeel daarvan is de roze werkgroep of diversiteitswerkgroep, maar onder de medewerkers lijkt geen grote
575 behoefte te bestaan aan een dergelijke werkgroep. Dus als het niet lukt via een werkgroep, dan zal de betrokkenheid op andere wijze worden vormgegeven. Er zijn extra trainees geworven met een diverse achtergrond voor het regenboogdossier door een actieprogramma inclusiviteit op te stellen, waarin de verschillende rollen van de provincie – als werkgever en verbonden partij – zichtbaar worden gemaakt op het vlak van diversiteit.

580

8. A-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)

8.a. Voordracht 'controleprotocol controle jaarrekening 2019

Dhr. **Zoon** (PvdD) vraagt de voorzitter van de rekeningencommissie aan te geven welke
585 verdere invulling en speerpunten wordt gedacht en of hiervoor input nodig is.

Mw. **Bezaan** (PVV) constateert dat op pagina 2 van het protocol inzake de rapporteringstolerantie vermeld staat dat de accountant elke fout of onzekerheid groter of gelijk aan 100.000 euro rapporteert. Is het mogelijk dit bedrag te verlagen naar 50.000 euro?
590 Wat zouden de praktische gevolgen hiervan zijn?

Dhr. **Heijnen**, voorzitter rekeningencommissie, antwoordt dat het protocol is voorgelegd aan de rekeningencommissie en daar waren geen opmerkingen over. Op 10 oktober jl. is met dhr. Dekker en de accountant gesproken over een controleplan waar dit protocol onder ligt, waarin
595 veel aandacht wordt gegeven aan de aanbevelingen van de accountant en aan het verbeterplan Financiële Hygiëne. De rekeningencommissie kan speerpunten meegeven, maar daar moet nog verder over gesproken worden, maar er waren dermate veel aanbevelingen voor de financiële hygiëne, dat het hier waarschijnlijk bij blijft. Deze leggen al een grote focus op de werkzaamheden van de accountant. Rapporteren over afwijkingen boven 100.000 euro
600 was twee keer onderwerp van gesprek met de accountant. Volgens hem is dit al een laag bedrag, want normaliter wordt bij de omvang van de provinciale begroting een bedrag van

300.000 euro gehanteerd. Daarom heeft de rekeningencommissie verzocht het bedrag van 100.000 euro te handhaven.

605 De **voorzitter** constateert dat de voordracht als hamerstuk aan PS wordt doorgestuurd.

9. B-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB-onderwerpen portefeuille gedeputeerde Van der Hoek)

9.a. Concept uitgangspunten evenementensponsoring 2020-2023

610 De **voorzitter** biedt eerst de gelegenheid voor de commissieleden om onderling te debatteren. Hierna is er gelegenheid voor het stellen van vragen aan GS.

Dhr. **Zaal** (GL) meldt dat GL geen voorstander is van sponsoring, want deze praktijk leidt te vaak tot onduidelijkheid. Bij aanwezigheid van de provincie op evenementen verdient het afsluiten van een dienstverleningsovereenkomst de voorkeur, want zichtbaarheid van de
615 provincie kan gewoon worden ingekocht door middel van het ophangen van spandoeken of het reserveren van een aantal zitplaatsen. Een bovenregionale uitstraling of het stimuleren van het Noord-Hollandse karakter kan ook met subsidies worden gerealiseerd. Bovendien is het subsidiebeleid veel beter uitgewerkt met allerlei voorwaarden en regels voor het
620 toekennen van subsidie, dus daaraan ligt voldoende regelgeving ten grondslag. Bij sponsoring zijn de eisen allemaal niet zo duidelijk en dat is niet wenselijk bij de besteding van een bedrag van 2,4 miljoen euro. Daarom kan er een beter resultaat worden bereikt met de financiële steun van de provincie door het afsluiten van een dienstverleningsovereenkomst eventueel in combinatie met subsidie.

625

Dhr. **Van den Heuvel** (CU) vraagt zich af hoe het mogelijk is dat het bedrag voor evenementensponsoring in het coalitieakkoord – welk akkoord ondersteund wordt door GL – significant verhoogd is.

630 Dhr. **Zaal** (GL) ondersteunt deze verhoging nog steeds, maar hij wil het onderwerp in deze discussie in de commissie meer op afstand benaderen.

Ines Kostić (PvdD) meent dat doelen zoals zichtbaarheid van de provincie wel via sponsoring kunnen worden bereikt mits er scherpere eisen worden gesteld aan bijvoorbeeld milieu en
635 dierenwelzijn.

Dhr. **Zaal** (GL) is van mening dat wanneer in een sponsorrelatie eisen worden gesteld aan duurzaamheid en zichtbaarheid, de resultaten moeilijk gemonitord kunnen worden. Wanneer is een evenement duurzaam genoeg? Misschien kunnen hiervoor andere instrumenten worden
640 ingezet.

Mw. **Kuiper** (CDA) vindt het altijd arbitrair en niet zwart/wit vast te stellen of evenementen bovenregionaal en duurzaam zijn. Daarom lijkt het goed om in het beleid op te nemen om ook kleinere evenementen financieel te ondersteunen, daarmee bereikt men meer
645 doelgroepen en wordt de flexibiliteit groter.

Dhr. **Kanik** (D66) meent dat bij kleinere bedragen de provincie in het vaarwater van gemeenten terechtkomt en dat is onwenselijk. Daarom moet de focus van provinciale gelden bovenregionaal zijn en tevens gericht op de kerntaken.

650

Mw. **Kuiper** (CDA) is van mening dat juist het doel van sponsoring – het vergroten van de zichtbaarheid van de provincie – ook bij kleinere evenementen kan worden bereikt.

655

Dhr. **Kanik** (D66) vreest dat de provincie dan in het vaarwater van de gemeenten terechtkomt. Indien veel kleine evenementen aanspraak kunnen maken is een bedrag van 2,4 miljoen euro onvoldoende. Juist door sponsoring van bovenregionale evenementen kan de provincie zich onderscheiden.

660

Mw. **Van Oorsouw** (SP) vraagt zich af wat de burger opschiet met meer zichtbaarheid van de provincie, want die moet gewoon haar werk doen en zorgen voor voldoende voorzieningen voor de burgers. Helpt het ophangen van een spandoek mee aan het vergroten van de zichtbaarheid?

665

Dhr. **Kanik** (D66) benadrukt dat het juist vaak heel onduidelijk is wat de provincie precies doet, veel mensen weten dat helemaal niet. Juist bij evenementen kan de rol van de provincie verduidelijkt worden door dichterbij de burger te komen. Sponsoring houdt meer in dan enkel het ophangen van een spandoek.

670

Ines Kostić (PvdD) stelt voor om mensen zelf een evenement te laten uitkiezen dat door de provincie gesponsord kan worden binnen de strikte kaders van natuurinclusiviteit, milieu, duurzaamheid en dierenwelzijn. Met het voeren van een campagne onder andere via social media, ontstaat er zichtbaarheid en wordt de burgerparticipatie gestimuleerd.

675

Mw. **Van Oorsouw** (SP) vindt dit een goed voorstel, zeker wanneer de vrijkaartjes toegekend worden aan de burgers en niet aan leden van GS en PS of relaties.

680

Dhr. **Van den Heuvel** (CU) vindt het onwenselijk om belastinggeld uit te geven aan het vergroten van de zichtbaarheid van de provincie of aan relatiemanagement, ter meerdere eer en glorie van de provincie. Wat levert het sponsoren van Jumping Amsterdam de burger concreet op? Het maatschappelijk rendement van relatiemanagement is onvoldoende uitgewerkt. Waarom is er gekozen voor significante verhoging van het budget?

685

Dhr. **Everduim** (DENK) vindt diversiteit in sponsoring belangrijk, maar dat hoeft niet per se bovenregionaal. De provincie kan zich door middel van sponsoring bijvoorbeeld ook presenteren op een lokaal evenement als Ketikoti in Amsterdam want een dergelijk evenement verdient dat.

690

Dhr. **Hartog** (VVD) vraagt waar sponsoring op gericht is, kleinschaligheid en lokaal of bovenregionaal? De VVD is voorstander van sponsoring van grote evenementen die kleur geven aan de regio.

695

Dhr. **Carton** (PvdA) meent dat sponsoring een goed instrument is om in gesprek te gaan met de burgers en dat kan het beste plaatsvinden door het sponsoren van grotere evenementen. Hierbij kan in gesprek worden gegaan over de kerntaken van de provincie en kunnen burgers hun mening geven over hun betrokkenheid bij de provincie. Hij vindt dat ook in evenementensponsoring participatie en duurzaamheid een grotere rol moeten krijgen.

Diversiteit staat alleen in de inleiding vermeld en blijft daarmee onderbelicht. Dit mag als uitgangspunt een grotere focus krijgen.

700 Dhr. **Zaal** (GL) constateert dat de overige fracties het huidige sponsorbeleid willen handhaven, niet zozeer in de vorm van evenementen maar op een andere manier.
De fracties PvdD, CU, SP sluiten zich hierbij aan.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) kan nog niet aangeven om FvD zich hierbij kan aansluiten vanwege de
705 vragen rondom de basisvoorwaarden van evenementensponsoring, dan wel andere stromingen die onder dit beleid gevoerd gaan worden.

Mw. **Bezaan** (PVV) sluit zich hierbij aan.

710 Mw. **Kuiper** (CDA) constateert dat de 11 grote regionale evenementen worden voortgezet want die trekken veel publiek. GL focust op de juridische kwestie, namelijk de voorwaarden van sponsoring en het afsluiten van civiele overeenkomsten. Zij vertrouwt GS erop dat zij een weloverwogen voordracht aan PS zullen voorleggen.

715 **Ines Kostić** (PvdD) vraagt zich af wat het nut is van het met publiek geld sponsoren van Jumping Amsterdam waar ook grote partijen zoals Mercedes en Air France/KLM aan bijdragen. Er kan beter in een evenement als Ketikoti geïnvesteerd worden, dan is meteen de diversiteit gerealiseerd. Er is geen sprake van vernieuwing in de voorliggende stukken.

720 Mw. **Kuiper** (CDA) constateert dat de PvdD eigenlijk vraagt om een nadere analyse of onderbouwing van waarom Jumping Amsterdam zo belangrijk is en wat dit toevoegt. Bij deze vraag sluit zij zich aan, maar dit staat los van de vraag of sponsoring een goed instrument is.

Dhr. **Carton** (PvdA) is van mening dat het sponsoren van dergelijke grote evenementen moet
725 bijdragen aan het imago van de provincie, de zichtbaarheid, diversiteit en duurzaamheid en participatie. Het is mogelijk dat op termijn bepaalde evenementen dan worden uitgesloten omdat zij ongeschikt blijken te zijn. In eerste instantie moeten de uitgangspunten worden besproken zodat in de toekomst kan worden onderzocht welke evenementen hierbij passen.

730 Dhr. **Van den Heuvel** (CU) constateert dat de huidige lijst niet echt aansluit bij deze uitgangspunten.

Dhr. **Carton** (PvdA) is het hiermee eens, maar er is al in het verleden voor gekozen om deze evenementen te sponsoren. Wanneer de uitgangspunten worden aangepast, dan kan het zijn dat er een shift plaatsvindt.

735

Mw. **Van Oorsouw** (SP) is het ermee eens om de uitgangspunten voor sponsoring van de 11 grote evenementen te heroverwegen. Deze mogen niet automatisch worden voortgezet. Zij pleit ervoor om de minder bovenregionale evenementen juist aanleiding te laten zijn om hiermee in gesprek te gaan, want hiermee kunnen nieuwe groepen mensen bereikt worden.

740

Ines Kostić (PvdD) benadrukt dat het dierenwelzijn in ieder geval onderdeel moet worden van de voorwaarden rond sponsorbeleid, zodat evenementen zoals de landbouwshow in Opmeer worden uitgesloten, want hier gaat het om toprassen en meest productieve soorten. Door dierenwelzijn als voorwaarde op te nemen wordt tevens voorkomen dat dieren worden

745 mishandeld. De kaders (dieren, mensen, milieu en natuurwelzijn) moeten integraal worden
beoordeeld. Zijn GS bereid om deze strikter in te vullen? De landbouwschouw Opmeer en
Jumping Amsterdam zijn dus niet geschikt voor sponsoring, want het soort eigen gedrag van
dieren moet centraal staan. Hoe wordt duurzaamheid ingevuld? Nu staat vermeld "waar
mogelijk" onze sponsorbijdrage inzetten voor het realiseren van een maatschappelijk doel,
750 zoals verduurzaming. 'Waar mogelijk' dient te vervallen, want voor niet maatschappelijke
doelen is de markt de juiste partner. Hierbij kan gedacht worden aan het recent vastgestelde
afvalinitiatief als kader voor sponsoring. In het kader van diversiteit wordt gesproken over de
inzet op Noord-Hollandse cultuur en identiteit, maar wat verstaan GS hieronder? Zijn dat zeil-
en dierenshows waar over het algemeen witte mensen van middelbare leeftijd op afkomen?
755 Het doel van sponsoring moet verbreed worden.

Dhr. **Van den Heuvel** (CU) vraagt hoe het vertrouwen in de provincie door sponsoring kan
worden vergroot. Waarom is het vergroten van de zichtbaarheid van de provincie als doel
benoemd? Waarom wordt gesteld 'waar mogelijk' sponsorbijdragen worden geleverd aan
760 evenementen met een maatschappelijk doel? Het belastinggeld moet juist uitsluitend voor
evenementen met een maatschappelijk doel worden ingezet. Hoe draagt sponsoring van
evenementen bij aan de profilering en positieve uitstraling van de provincie als
maatschappelijke relevant overheidsorganisatie en als aantrekkelijke werkgever en waarom
wordt dit als voorwaarde gesteld? Wat wordt bedoeld met de opmerking dat een evenement
765 geen afbreuk mag doen aan de reputatie van de provincie? Hoe wordt dit bepaald? Waarom
wordt het bedrag verhoogd van 1,5 naar 2,8 miljoen euro exclusief de grote bedragen voor
mega-evenementen zoals SAIL Amsterdam? Er wordt sowieso 600.000 euro per jaar
beschikbaar gesteld, 100.000 euro voor WK's en EK's en 700.000 voor SAIL, dus in totaal 3,5
miljoen euro voor evenementensponsoring. Waarom wordt er 150.000 euro aan activering
770 besteed en wat valt hieronder? Hoe denken GS dat sponsoring van Jumping Amsterdam en de
Ronde om Texel bijdraagt aan de provinciale doelen en de uitgangspunten ondersteunen?

Mw. **Vastenhout** (FvD) wil absoluut voorkomen dat GS een voorkeursbeleid hanteren, want
FvD staat voor gelijke kansen. De volgende vragen zijn al schriftelijk ingediend, maar worden
775 toch een keer herhaald. Met welke relaties wordt in gesprek gegaan, zoals vermeld op
bladzijde 1 en 4 van de bijlage? Op bladzijde 2 staat dat gestreefd wordt naar een combinatie
van evenementen waarmee verschillende doelgroepen worden bereikt, waarbij meer aandacht
is voor jongeren en inwoners met een migratieachtergrond. Krijgt de doelgroep met een
migratieachtergrond voorrang? Wat zijn de kenmerken van jongeren en inwoners met een
780 migratieachtergrond? Valt hier ook een Poolse gastarbeider onder? Waarom wordt voor dit
beleid gekozen? Welk deel van de 600.000 euro wordt besteed aan verduurzaming. Dit is niet
duidelijk vermeld in de basisvoorwaarden. Wat betekent de Noord-Hollandse identiteit en
cultuur en wat betekent dit vooral niet? Wat zijn de gewenste doelgroepen? Is er dan ook
sprake van minder gewenste of ongewenste doelgroepen? Wat willen GS bereiken met het op
785 een laagdrempelige manier in gesprek gaan met bewoners en bedrijven en welke relaties
worden hiermee bedoeld? Welke instrumenten zijn overwogen om de doelstellingen te
bereiken en waarom wordt gekozen voor dit instrument?

Mw. **Bezaan** (PVV) sluit zich aan bij de vragen van de CU en FvD.
790

Mw. **Kuiper** (CDA) constateert dat er 250.000 euro wordt besteed aan de 11 grote
evenementen en na aftrek van EK's en WK's en activering, resteert een bedrag van 125.000

795 euro voor nieuwe evenementen. Is het mogelijk om wanneer er een sponsoraanvraag wordt ingediend waarmee de provincie regionale doelstellingen kan behalen, een bedrag van 1.000 euro beschikbaar te stellen zodat er meer flexibiliteit ontstaat en er meer doelgroepen bereikt kunnen worden?

800 Dhr. **Kanik** (D66) leest dat een deel van de sponsorgelden wordt besteed aan verduurzaming. Er worden hierover niet alleen afspraken gemaakt in de overeenkomst, maar ook door het organiseren van kennisuitwisseling over duurzaamheid tussen partners. Graag concrete voorbeelden hiervan.

805 Dhr. **Zaal** (GL) vraagt of bij sponsoring aan een van de drie voorwaarden moet worden voldaan of gelijktijdig aan alle drie? Welke resultaten van evenementensponsoring uit vorige bestuursperioden zijn meegewogen, wat zijn de belangrijkste lessen en hoe zijn die verwerkt in het nieuwe beleid? Hoe gaat het college beoordelen of de uitonderhandelde punten zoals hospitality rechten en het stimuleren van verduurzaming, inderdaad tot iets leiden? Hoe duurzaam moet een evenement zijn en wanneer is het genoeg? Maakt het college ook aan bestaande sponsorrelaties die worden gecontinueerd, de nieuwe eisen duidelijk? Is het college 810 bereid toe te zeggen dat er vanwege de negatieve gevolgen geen evenementen in natuurgebieden worden gesponsord?

815 Mw. **Van Oorsouw** (SP) is benieuwd naar de argumentatie van GS voor het vergroten van de zichtbaarheid van de provincie en welk doel daarmee wordt nagestreefd. GS willen subsidiëring inruilen voor sponsoring maar wat is er mis met het subsidiëren van een initiatief van een groep bewoners? Waarom geven GS de voorkeur aan sponsoring in plaats van aan subsidiëring? Subsidie bevordert de transparantie omdat minder wordt uitgegaan van tegenprestaties.

820 De **voorzitter** schorst de vergadering. De vergadering wordt heropend.

825 Gedeputeerde **Van der Hoek** benadrukt dat sponsorbeleid een bevoegdheid van het college is, maar zij acht het sponsorbeleid dermate belangrijk dat het ter consultatie wordt voorgelegd aan PS om de fracties de gelegenheid te bieden hun mening kenbaar te maken en suggesties voor het nieuwe beleid mee te geven. Na vandaag komt het voorstel niet meer terug in de commissie. Het is een goed idee om eerst het debat te voeren, maar het is jammer dat hij hier niet aan kan deelnemen want dan hadden er op een eerder moment verduidelijkende vragen gesteld kunnen worden met het oog op de beantwoording van alle vragen.

830 Mw. **Van Oorsouw** (SP) vraagt wat het college gaat doen met alle opmerkingen die de commissieleden hebben gemaakt.

835 Gedeputeerde **Van der Hoek** meldt dat het bij deze bespreking niet gaat over de specifieke evenementen waar diverse vragen over gesteld zijn, maar over het beleidskader voor sponsoring. GS zullen op basis van het kader toetsen welke evenementen in aanmerking komen voor voortzetting van sponsoring. Het dierenwelzijn is volgens het college voldoende geborgd onder landelijk en gemeentelijk beleid en daarom zijn GS geen voorstander van het opnemen van extra dierenwelzijnscriteria. Hij zal het document van Jumping Amsterdam over hoe het dierenwelzijn tijdens het evenement wordt gegarandeerd, ter informatie aan de 840 commissie toesturen. Maar als de commissie in meerderheid het voorstel van de PvdD om

dierenwelzijn als criterium op te nemen ondersteunt, dan wordt dat verzoek door GS meegenomen. Het dierenwelzijnsbeleid staat vandaag niet op de agenda, daarover kan een keer apart het gesprek gevoerd worden (commissie NLG). Verzocht is om 'waar mogelijk' in de voorwaarde over duurzaamheid weg te halen. Duurzaamheid moet bevorderd worden, 845 daarom moet een deel van het sponsorgeld besteed worden aan verbetering van duurzaamheid. Deze term wordt gehanteerd zodat er wel inzet op gepleegd wordt, hoewel het niet altijd mogelijk is om duurzaamheid concreet vorm te geven. Sponsoring moet bijdragen aan een maatschappelijk doel, maar dat kan ook zien op een dialoog met de inwoners van Noord-Holland. De woorden 'Noord-Hollandse cultuur en identiteit' zijn niet bedoeld als vast 850 omschreven en gedefinieerde elementen, maar zien juist op omstandigheden en situaties die specifiek in Noord-Holland voorkomen, zoals daar zijn het specifieke Noord-Hollandse landschap, werelderfgoed, watersportgemeenten, de stolpen en gemeenten met specifieke culturele festivals. De sponsorgelden worden getoetst aan het specifieke karakter voor Noord-Holland die in andere provincies niet voorkomen. **Indien de commissie een andere 855 formulering wenst, dan zal die wens door de gedeputeerde meegenomen worden naar de bespreking in GS.** De sponsoring van Jumping Amsterdam valt als evenement onder het sponsoren van WK en EK-evenementen. Hij constateert dat alle technische vragen weer zijn herhaald maar deze zijn vandaag reeds via mail beantwoord. Hij gaat deze nu niet opnieuw beantwoorden. De politieke vraag van FvD over de Hollandse cultuur en identiteit is al 860 beantwoord. Op de vraag van FvD over waarom jongeren met een migratieachtergrond worden voorgetrokken, antwoordt de gedeputeerde dat hiermee bedoeld wordt dat de provincie heel divers is en dat hiermee zowel EU-migranten als migranten van buiten de EU worden bedoeld. Hiermee wordt aandacht gegeven aan de diversiteit van de inwoners van de provincie, maar het is niet zo dat er doelgroepen worden voorgetrokken.

865 Mw. **Vastenhouw** (FvD) meent dat door het onderscheiden van specifieke groepen er minder aandacht wordt gegeven aan andere doelgroepen.

Gedeputeerde **Van der Hoek** antwoordt dat bij het sponsoren van evenementen er meer oog is 870 voor de diversiteit van de mensen in de provincie. Door de ontmoeting en dialoog en uitleg over provinciaal beleid wordt de zichtbaarheid van de provincie vergroot en neemt het vertrouwen toe in de betrokkenheid van de provincie. 'Waar mogelijk' kan gewijzigd worden in dat het maatschappelijk doel in principe leidend moet zijn. Sponsoring draagt bij aan de positieve beeldvorming van de provincie als werkgever. Op een van de evenementen, namelijk 875 Bevrijdingspop, zijn jonge trainees geworven.

Ines Kostić (PvdD) vraagt of dit ook via een subsidieregeling mogelijk is, ook hierbij kunnen voorwaarden gesteld worden zoals het verminderen van afval.

880 Gedeputeerde **Van der Hoek** meldt dat subsidie wordt ingezet om iets mogelijk te maken terwijl bij sponsoring wordt bijgedragen aan een evenement dat al bestaat en waar de provincie haar zichtbaarheid kan vergroten door het kopen van een aantal stoelen of het organiseren van een side event.

885 Dhr. **Van den Heuvel** (CU) vraagt zich af hoe bepaald kan worden dat een evenement de reputatie van de provincie niet schaadt. Misschien is dat juist wel het geval bij een evenement zoals Jumping Amsterdam, omdat er belastinggeld wordt uitgegeven aan een evenement dat vanwege de hoge prijzen geen echt publieksevenement meer is.

890 Gedeputeerde **Van der Hoek** meldt dat evenementen de gelegenheid bieden om allerlei
mensen of vertegenwoordigers van allerlei netwerken te ontmoeten, maar ook bieden deze de
gelegenheid om met gewone burgers te spreken. Dergelijke ontmoetingen in een informele
setting zijn goed om met elkaar in een informele sfeer te communiceren in plaats van enkel
tijdens vergaderingen. Het budget is niet verhoogd, het is afgenomen. Eerst stond er 630.000
895 euro in de begroting en nu is dat 600.000 euro. Er hoeft niet gelijktijdig aan de drie
voorwaarden te worden voldaan. Sponsoring mag geen afbreuk doen aan de reputatie van de
provincie en van de organisaties wordt verwacht dat zij integere organisaties zijn. GS gaan
ook na of er een monitor kan worden opgesteld om te toetsen of de beoogde effecten worden
bereikt en of wordt voldaan aan de tegenprestaties. Veranderingen in beleid worden altijd
900 gecommuniceerd met bestaande sponsorrelaties.

Dhr. **Van den Heuvel** (CU) constateert dat in de vorige coalitieakkoord het totale budget voor
evenementen voor vier jaar totaal 1,5 miljoen euro hoog was, maar nu is het 600.000 euro
per jaar en dat maal vier is 2,4 miljoen euro.

905 Gedeputeerde **Van der Hoek** zal dit nagaan en hierop terugkomen. Evenementen kunnen ook
kleinschalig zijn en daarom kunnen deze ook in natuurgebieden plaatsvinden, maar altijd
wordt gecontroleerd of het terrein de belasting kan dragen. Lokale evenementen kunnen toch
een regionale uitstraling hebben, zoals Ketikoti in Amsterdam. De gedeputeerde is geen
910 voorstander van het toekennen van hele kleine bedragen van 1.000 euro per evenement,
omdat het rendement dan omlaag gaat en het lastiger wordt om afspraken te maken over
bijvoorbeeld duurzaamheid en maatschappelijk belang. Men kijkt met name naar de regionale
uitstraling, dus ook kleine evenementen komen daarvoor in aanmerking, hoewel deze wel
enige omvang moeten hebben. Bovendien kunnen kleinere evenementen ook door gemeenten
915 worden gesponsord, maar een combinatie van provinciale en gemeentelijke sponsoring is ook
mogelijk. Hij zal dit aspect mee terugnemen. Verduurzaming kan onder andere worden
gerealiseerd door het uitwisselen van kennis tussen sponsorontvangers tijdens bijeenkomsten
die de provincie organiseert. Hierdoor kan men van elkaars best practices leren.
Bewonersinitiatieven in een wijk vallen onder andere portefeuilles, zoals de portefeuille
920 verduurzaming of energietransitie.

Ines Kostić (PvdD) vraagt hoe onderscheid wordt gemaakt tussen diverse specifieke groepen.

Gedeputeerde **Van der Hoek** vindt het belangrijk dat niet enkel via protestacties of inspraak
925 contact wordt gemaakt met allerlei groepen, maar ook tijdens evenementen kunnen diverse
onderwerpen aan de orde komen in de dialoog met burgers en belangengroepen.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) verzoekt om als geen sprake is van minder gewenste of ongewenste
doelgroepen, deze tekst uit de concepttekst te verwijderen.

930 Gedeputeerde **Van der Hoek** meldt dat er geen ongewenste doelgroepen zijn die worden
uitgesloten, zo is deze tekst niet bedoeld. Evenementen worden afgezet tegen de vastgestelde
criteria voor sponsoring, maar er is wel oog voor het inzetten van het geld voor de gewenste
doelgroepen. Voor de periode 2016–2019 was er 625.000 euro per jaar beschikbaar en nu is
935 het bedrag 600.000 euro per jaar waarvan 100.000 voor WK en EK-evenementen en 400.000
euro voor SAIL dat apart in de begroting voor 2020 is opgenomen.

De **voorzitter** verzoekt het college gezien alle vragen en opmerkingen van de Statenleden, het voorstel na aanpassing opnieuw aan de commissie voor te leggen.

940

Gedeputeerde **Van der Hoek** kan hier nu geen toezegging over doen, hij zal de gevoelens en suggesties van de commissie en het verzoek om de aangepaste tekst opnieuw aan de commissie voor te leggen, meenemen naar GS. Uiteindelijk besluiten GS over het wel of niet opnieuw aan de commissie voorleggen van de concepttekst. Hij zal de commissie informeren over het uiteindelijke besluit van GS.

945

10. Rondvraag portefeuille dhr. Van der Hoek en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

Dhr. **Hoogervorst** (SP) heeft schriftelijke vragen ingediend, waarop het antwoord van GS wordt afgewacht.

950

Mw. **Vastenhouw** (FvD) refereert aan agendapunt 13.a. C-agenda. In de reactie van GS wordt gemeld dat deze subsidie alleen op terreinniveau kan worden aangevraagd en dat er geen gegevens beschikbaar zijn over de verschillende branches en omvang van individuele bedrijven. Waarom wil men het subsidieplafond verhogen als er geen zicht bestaat op de resultaten van de subsidie bij de individuele bedrijven?

955

Gedeputeerde **Van der Hoek** meldt dat het bij de toekomstbestendige werklocaties gaat om een subsidieregeling op terreinniveau. Het aanvragen van deze subsidie moet georganiseerd worden via een collectief, de gemeente, ondernemersvereniging of samenwerkingsverband, want individuele bedrijven kunnen deze subsidie niet aanvragen. Daarom kan er ook geen uitsluitsel gegeven worden over de door FvD gevraagde details. Wel wordt gecontroleerd of de maatregelen waarvoor op terreinniveau subsidie wordt verleend, daadwerkelijk worden uitgevoerd. De gedeputeerde benadrukt dat GS wel zicht hebben op de resultaten van de inzet van deze subsidies en zegt toe de commissie hier nader over te informeren.

965

10.a Consultatie PS over Conceptwetsvoorstel Grondwetwijziging herziening verkiezingswijze Eerste Kamer

Dhr. **Zoon** (PvdD) stelt voor –gelet op de tijd– de behandeling van dit agendapunt schriftelijk af te doen.

970

De **voorzitter** constateert dat de commissie hiermee akkoord gaat. De schriftelijke bijdragen kunnen tot dinsdag 29 oktober uiterlijk 17.00 uur worden doorgegeven aan mw. De Zwart, de commissiegriffier.

975

11. Sluiting

De **voorzitter** bedankt mw. Larson voor haar bijdrage aan deze commissie. Zij is vandaag voor het laatst aanwezig aangezien zij is benoemd tot burgemeester van Wijdmeren. Zij dankt alle aanwezigen voor hun de bijdragen en sluit de vergadering.

980

12. C-agenda algemeen

12.a EFB: Brief GS aan PS inz. Beantwoording vragen naar aanleiding van commissie EFB 16–9–2019 (C-agenda EFB 28–10–2019)

- 985 13. C-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Van der Hoek)
13.a Economie: brief GS aan PS inz. verhoging plafond uitvoeringsregeling
ondersteuning toekomstbestendige werklocaties (C-agenda EFB 28-10-2019)
13.b Bestuur: Brief GS aan PS inz. toezenden uitvoeringsplan Interbestuurlijk Toezicht
2019-2020 (C-agenda EFB 28-10-2019)
990 13.c Arbeidsmarkt: Brief GS aan PS inz. Monitor Arbeidsmarkt 2019 (C-agenda EFB
28/10/2019)
13.d Bestuur: Brief GS inz. Jaarverslag Interbestuurlijk Toezicht 2018 (C-agenda EFB
28/10/2019)
13.e (Economie) Brief GS evaluatie Uitvoeringsprogramma Herstructurering Intelligent
995 Ruimtegebruik Bedrijventerreinen 2017-2019 en Monitor werklocaties (C-agenda EFB
28-10-2019)
14. C-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
14.a (Cultuur) Brief GS aan PS inz. Regionale samenwerking cultuur (vaststellen
1000 Uitvoeringsregeling subsidie stimulering regionale samenwerking cultuur Noord-
Holland 2019) (c-agenda EFB 28-10-2019)
14.b Inkoop: Brief GS aan PS inz. afdoen initiatiefvoorstel "Echt Groene Stroom voor de
provincie N-H (C-agenda EFB 28-10-2019)
15. C-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille
1005 gedeputeerde Stigter)
16. C-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public
Affairs, Communicatie, Concern Control, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken
(EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)
16.a (Archief) Brief GS aan PS inz. Archieftoezicht 2018 (c-agenda EFB 28-10-2019)

Strategische Statenagenda Commissie EFB

November 2019

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

						GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen tav de voorbereiding
Commissie EFB	28-10-19	2-12-19	20-1-20	24-2-20	23-3-20			
Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (Van der Hoek)								
Gevolgen Brexit voor N-H								Behandeld in EEB 22-1-2018 Toezeggingen gedaan bij de behandeling: In de volgende notitie zal breder worden ingezet op de Brexit waarbij ook de bereikbaarheid en mobiliteit – ook op provinciale wegen – arbeidsplaatsen en personeelstekorten aan de orde komen. Vergadering EEB19/2/2018: rondvraag hr. Tekin: Mw. Lagerveld (VVD) refereert aan de door de staatssecretaris aangekondigde werving van 930 extra douanebeambten vanwege het tekort aan douanespecialisten dat ontstaat bij handels- en productiebedrijven ten gevolge van de Brexit. Ook Inspectie- en controle-instanties moeten extra mensen gaan aannemen en opleiden. Kan de werkambassadeur inzichtelijk maken in welk vakgebieden extra mensen nodig zijn en om hoeveel fte het gaat? Kan hij aangeven of hierbij ondersteuning van de provincie en/of overheid nodig is? Gedeputeerde Tekin meldt dat de werkambassadeur een flinke werkagenda heeft en bovendien niet fulltime werkt. Daarom is het niet eenvoudig om de werkambassadeur ook nog hiervoor in te zetten. In de notitie over de Brexit van dhr. Loggen staat een aantal vervolgacties van het college vermeld en de vragen van de VVD vallen binnen dit kader. De gedeputeerde zegt toe de vragen van de

Strategische Statenagenda Commissie EFB

November 2019

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

								VVD voor te leggen aan dhr. Loggen, die tevens verzocht zal worden aan te geven wanneer de notitie voor PS beschikbaar komt.
Voortgangsrapportage/actualisatie economisch uitvoeringsbeleid/Dashboard								26 november 2018 is de 2^e voortgangsrapportage behandeld in EEB (incl. voortgang PIM en andere MKB instrumenten). - In de nieuwe Statenperiode zal een expertmeeting worden georganiseerd.
Pallas								In 2012 is door het Kabinet en de Provincie Noord-Holland besloten om een lening te verstrekken om de mogelijkheid te bieden om tot een nieuwe reactor in Petten te komen ter vervanging van de huidige Hoge Flux Reactor (HFR). Eind 2013 is hiertoe de Stichting Pallas opgericht, met als doel om een reactor te ontwerpen en realiseren, die bestemd is voor de productie van medische isotopen en voor nucleair technologisch onderzoek. Onderdeel van de opdracht was het aanvragen van de benodigde vergunningen, het opstellen van een business case en het aantrekken van private investeerders (fase 1). Voor deze fase hebben het Rijk en de Provincie Noord-Holland samen een lening van €80 mln. verstrekt die in drie tranches ter beschikking is gesteld. Onderdeel van de opdracht was ook om de daadwerkelijke bouw en exploitatie - fase 2 en 3 - privaat te financieren. Uit de brief van GS aan PS (zie C-agenda 16-9-2019; 11.1.b) blijkt dat er momenteel concrete interesse is van private investeerders.
HIRB								EEB 20 maart 2017 behandeling Uitvoeringsprogramma toekomstbestendige werklocaties en Evaluatie HIRB:.

Strategische Statenagenda Commissie EFB

November 2019

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

								Hr. Bond zegt toe: - De rol van de ambassadeur en aanjager parkmanagement wordt meegenomen in de volgende evaluatie - Op verzoek van dhr. Hietbrink wordt leegstand gemonitord en een 0 meting uitgevoerd - Het onderdeel glasvezel wordt bij breedband meegenomen (zie C-agenda EEB 11-9-2017: Brief GS inz. Wijziging Uitvoeringsregeling toekomstbestendige werklocaties N-H 2017 - Er wordt een overzicht gestuurd met bedrijventerreinen die zijn geherstructureerd (zie: http://www.nhwerklocaties.nl) Evaluatie HIRB na 2 jaar (na verkiezingen 2019).
Jaarprogramma van De Kop Werkt! (wensen en bedenkingen’).								
Voorstel herstructurering Winkelgebieden								Komt voort uit de afgedane motie 45 van 9 november 2015: pilot herstructurering, herverkaveling of transformatie winkelstraat of buurtwinkelcentrum. De uitvoeringsregelingen (tkn) en evaluatiecriteria zijn op 24 mei 2018 in de commissie behandeld: Hr. Bond zegt toe: - de aanvragen voor duurzaamheid als evaluatiepunt toe te voegen; - Gedeputeerde Bond antwoordt dat PS het beleid hebben vastgesteld om subsidies kleiner dan 5.000 euro niet toe te kennen, omdat deze meer

Strategische Statenagenda Commissie EFB

November 2019

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

								geld kosten dan opbrengen. Hij zegt toe deze aanvragen mee te nemen in het project en in de evaluatie na te gaan of sprake is geweest van dergelijke aanvragen voor kleinere bedragen; -Het meten van de meerwaarde van de provinciale inzet en na te gaan of de projecten tot stand waren gekomen zonder deze regeling, wordt toegevoegd als evaluatiecriterium
Continuering regionale economische samenwerking NHN								23 maart 2017 in commissie EEB behandeld. Hr. Bond zegt toe: - Halverwege de 7 jarige overeenkomst zal een tussenevaluatie worden uitgevoerd waarbij de inzet van ieders rol wordt geëvalueerd om zo de gerealiseerde effecten te kunnen meten
Uitkomsten evaluatie detailhandelbeleid								
Sponsering								Uitgangspunten zijn behandeld in commissie EFB van 28 oktober 2019. Commissie heeft opmerkingen meegegeven aan ged. Van der Hoek voor vervolg en gevraagd het eventueel aangepaste stuk weer aan de commissie voor te leggen. De hr. Van der Hoek zal dit in GS bespreken.
Evaluatie behandeling Europadossier in commissie								Commissie EFB 16-9-2019: afgesproken in om geen COE in te stellen. Halverwege de collegeperiode zal de nu gekozen werkwijze geëvalueerd worden.

Strategische Statenagenda Commissie EFB

November 2019

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (Pels)								
Notitie en actieprogramma duurzaam inkopen								
Voortgang Social Return								Reguliere voortgangsrapportage voorjaar 2020
Legesverordening:								Cie EFB: 2 december 2019 PS: 16 december 2019

Strategische Statenagenda Commissie EFB

November 2019

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

Financiële Verordening								Cie EFB: 2 december 2019 PS: 16 december 2019
Wijziging verordening grondwaterheffing 2010								Cie EFB: 2 december 2019 PS: 16 december 2019
Laatste begrotingswijziging 2019								Cie EFB: 2 december 2019 PS: 16 december 2019
Kaderbrief 2021								Rekeningencommissie – maandag 8 juni 2020 PS 29 juni 2020 Reguliere commissies – maandag 8 juni 2020 (NLG en RWK) – maandag 15 juni 2020 (EFB en M&B)
Jaarstukken 2019								Rekeningencommissie – maandag 8 juni 2020 PS 29 juni 2020 Mondelinge technische vragenronde donderdagavond 4 juni 2020

Strategische Statenagenda Commissie EFB

November 2019

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

								Reguliere commissies – maandag 8 juni 2020 (NLG en RWK) – maandag 15 juni 2020 (EFB en M&B)
Voorstel om de opzet van de begroting te verbeteren en meer inzichtelijk te maken								In de rekeningencommissie (valt onder commissie EFB) van 26 augustus 2019 is over dit onderwerp gesproken, GS zullen met een voorstel richting commissie/PS komen om de opzet van de begroting te verbeteren en meer inzichtelijk te maken.
1 ^e begrotingswijziging 2020								Cie EFB: 20 januari 2020 PS: 3 februari 2020
2 ^e begrotingswijziging 2020 (voorheen Zomernota)								– maandag 28 september 2020 EFB
Laatste begrotingswijziging 2020								cie EFB :30 november 2020 PS :14 december 2020
Provinciale Begroting 2020								Cie EFB 28 Oktober 2019 PS : 11 november 2019

Strategische Statenagenda Commissie EFB

November 2019

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

Provinciale begroting 2021								– maandag 19 oktober 2020 (NLG en RWK) PS 9/16 november 2020 – donderdag 26 2020 oktober (EFB en M&B)
Nota Verbonden Partijen								Evaluatie behandeld in EFB van 16 september 2019. De nieuwe nota verbonden partijen zal in het eerste kwartaal van 2020 aan EFB/PS worden aangeboden.
Concept profiel nieuwe dienstauto's								
Afdoening motie 39-2019 Aanleggen Erfgoedregisters Noord-Hollandse Gemeenten								
Discussienotitie SP over archeologie en erfgoed								

Strategische Statenagenda Commissie EFB

November 2019

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (Sligter)								
IPO begroting 2020								OVB: Cie EFB: 2 december 2019 PS: 16 december 2019
Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (CdK)								
Voordracht fractiebijdragen								EFB : 2 december PS 16 december
1 ^e begrotingswijziging Randstedelijke Rekenkamer voor								EFB 20 januari 2020 PS 3 februari 2020

Strategische Statenagenda Commissie EFB

November 2019

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

[illegible]

Onderwerp	Portefeuillehouder	Inhoud	Behandeld in agenda	Stand van zaken
Begroting 2020	Pels, Z.	Mw. Pels zegt toe na te gaan hoe de begroting voor de burgers meer inzichtelijk gemaakt kan worden, bijvoorbeeld door middel van Infographics.	Economie Financiën en Bestuur 28-10-2019 4.a. Voordracht Begroting 2020 en Memorie van Antwoord.	
Toekomstbestendige werklocaties	Hoek van der, J.	Gedeputeerde Van der Hoek meld dat het bij de toekomstbestendige werklocaties gaat om een subsidieregeling op terreinniveau. Het aanvragen van deze subsidie moet georganiseerd worden via een collectief, de gemeente, ondernemersvereniging of samenwerkingsverband, want individuele bedrijven kunnen deze subsidie niet aanvragen. Daarom kan er ook geen uitsluitel gegeven worden over de door FvD gevraagde	Economie Financiën en Bestuur 28-10-2019 13.a. Economie: brief GS aan PS inz. verhoging plafond uitvoeringsregeling ondersteuning toekomstbestendige werklocaties (C-agenda EFB 28-10-2019)	De resultaten zijn u toegezonden voor de vergadering EFB van 28 oktober en staan geagendeerd onder punt 13.e Voorstel: toezegging af te voeren van de lijst.

		details. Wel wordt gecontroleerd of de maatregelen waarvoor op terreinniveau subsidie wordt verleend, daadwerkelijk worden uitgevoerd. De gedeputeerde benadrukt dat GS wel zicht hebben op de resultaten van de inzet van deze subsidies en zegt toe de commissie hier nader over te informeren.		
Concept uitgangspunten evenementensponsoring 2020-2023	Hoek van der, J.	Hr. Van Der Hoek zal het document van Jumping Amsterdam over hoe het dierenwelzijn tijdens het evenement wordt gegarandeerd, ter informatie aan de commissie toesturen. De voorzitter verzoekt het college gezien alle vragen en opmerkingen van de Statenleden, het voorstel na aanpassing opnieuw	Economie Financiën en Bestuur 28-10-2019 9.a. Concept uitgangspunten evenementensponsoring 2020-2023 .	Zie brief GS op de C-agenda EFB 2-12-2019: Uitgangspunten worden niet opnieuw aan commissie voorgelegd. We zullen GS na vaststelling een brief sturen wat er met de opmerkingen uit de commissie gedaan is. Notitie Dierenwelzijn is ook toegestuurd bij brief op c-agenda 2-12-2019.

		aan de commissie voor te leggen. Dhr. Van der Hoek kan hier nu geen toezegging over doen, hij zal de gevoelens en suggesties van de commissie en het verzoek om de aangepaste tekst opnieuw aan de commissie voor te leggen, meenemen naar GS. Uiteindelijk besluiten GS over het wel of niet opnieuw aan de commissie voorleggen van de concepttekst. Hij zal de commissie informeren over het uiteindelijke besluit van GS.		
Begroting 2020	Dijk van, A.	Hr. Van Dijk merkt op dat in november GS besluiten over het communicatieplan en dat dat voor het einde van het jaar wordt toegezonden aan PS.	Economie Financiën en Bestuur 28-10-2019 4.a. Voordracht Begroting 2020 en Memorie van Antwoord.	

3e begrotingswijziging 2019/reserves	Pels, Z.	Gedeputeerde Pels meldt dat er alleen maar technische wijzigingen zijn doorgevoerd om de reserves meer inzichtelijk te maken. In veel reserves zaten clusterreserves/compartimenten waarmee meerdere doelen werden bediend. De compartimenten zijn opnieuw vergeheveld naar bestemmingsreserves die passen bij het doel waarvoor deze oorspronkelijk waren ingesteld. Dit geldt voor alle reserves en ook de onttrekkingen zijn technisch van aard. Er is geen sprake geweest van beleidsinhoudelijke afwegingen bij deerschikking van de reserves, het is puur bedoeld om de begroting	Economie Financiën en Bestuur 16-09-2019 6.b. Financien: Derde begrotingswijziging 2019 (A-Agenda Commissie EFB 16 september 2019)	
---	-----------------	--	---	--

		en de inhoud van de reserves te wijzigen op verzoek van PS. PS kunnen in de begroting de verschillende mutaties van de reserves zien, maar door de koppeling van een doel aan een reserve kan in het vervolgtraject verduidelijkt worden wanneer wordt gekozen voor een structurele storting of wanneer sprake is van incidenteel geld. Hiermee wordt zichtbaar welke reserve betrekking heeft op langlopend beleid en welke eenmalig is. Zij stelt voor dat PS over enige tijd worden ingelicht en dat geldt ook voor het inzicht verschaffen aan PS wanneer een reserve tot besteding komt conform		
--	--	---	--	--

		de afspraak van de coalitie om een taakstelling op de reserves te leggen. De heer Klein (CU) verzoekt vooral om helderheid te bieden over de consequenties voor de manier waarop de provincie zich vastlegt. Is dat anders wanneer een reserve of eenmalige uitgave wordt geboekt dan het aanhouden van een reserve waaruit zaken betaald worden? Het gaat nu om een eenmalige uitgave die afgeboekt wordt, omdat de provincie geen eigenaar meer is. Wat zijn daarvan de consequenties voor de beslissingsbevoegdheden van PS? Gedeputeerde Pels zal nagaan hoe een en ander zich tot elkaar verhoud		
--	--	--	--	--

Financiële Hygiëne en opcenten/open huishouding	Pels, Z.	Gedeputeerde Pels deelt mee dat voor het reces door GS is gesproken over hoe aan de slag wordt gegaan met de begroting vanwege een aantal signalen over gewenste wijzigingen. Deze vraag is neergelegd bij de Rekeningencommissie. Vooral bij de opzet van de huidige begroting en de implementatie van het coalitieakkoord hierin, liep men tegen een aantal punten aan. Na overleg met de Rekeningencommissie is besloten dat GS een voorstel zullen doen aan PS om de opzet te verbeteren en de begroting meer inzichtelijk te maken en dat in deze commissie te bespreken. Tevens zullen GS meer informatie	Economie Financiën en Bestuur 16-09-2019 7. Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van mw. Pels behorende punten uit de c-agenda stellen)	
---	----------	--	--	--

		aanleveren over de gevolgen van de opcenten en de open huishouding voor de provincie. Zodra er een helder beeld ontstaat wat de gevolgen zijn voor de provincie, dan komt men terug bij PS.		
--	--	---	--	--

Onderwerp	Portefeuillehouder	Inhoud	Behandeld in agenda	Stand van zaken
Adempauze stolpboederijen	Pels, Z.	Gedeputeerde Van der Hoek antwoordt dat een aantal zaken al in gang is gezet maar de vraag is of de commissie voorstander is van aanscherping van de regels. Het inlassen van een adempauze bemoeilijkt het slopen van een stolp. Eerst kan dan worden bepaald wat de waarde is van de stolp en kan worden nagegaan of er bijvoorbeeld stijlkamers aanwezig zijn. Hierover is de gedeputeerde met gemeenten in gesprek of dit op basis van vrijwilligheid kan gebeuren. De gemeenten Koggenland en Drechterland hebben hier ervaring mee en voor de evaluatie van dit proces bij deze gemeenten wordt	Economie, Energie & Bestuur (2015–2019) 11–02–2019 6.d. Erfgoed: verzoek tot agendering Adempauze sloop stolpen (op verzoek van D66, PvdA, GL, VVD en CDA wordt dit punt geagendeerd)	

		binnenkort een extern bureau ingezet. Een andere mogelijkheid is het door de gemeente opleggen van een beschermingsregiem per stulp of voor de stolpenstructuur en dan zou hierover iets in de Omgevingsvisie kunnen worden opgenomen maar daarbij dient benadrukt te worden dat de Omgevingsvisie juist ziet op deregulering en niet op het weer toevoegen van extra regels. Medio 2019 wordt een nota voorgelegd door GS met daarin de mogelijkheden voor verdere aanscherping van de regels. Daarnaast kan gedacht worden aan het in het leven roepen van een sloopvergunning – met name vanwege de		
--	--	---	--	--

		preventieve werking – of aan het koppelen van de Loods aan de herbestemming van stolpen. GS stellen voor om te focussen op stolpen die dateren van voor 1950.		
Maatschappelijk Verantwoord inkopen	Pels, Z.	Hr. Klein CU/SGP: Een punt is nog niet geconcretiseerd, namelijk het stimuleren van goede werkomstandigheden bij de productie van elektronica. Er is contact geweest met de organisatie Electronic Watch, maar dit heeft niet geleid tot een opdracht of concrete samenwerking. Zijn GS bereid die samenwerking te onderzoeken en alsnog aan te gaan? Gedeputeerde Van der Hoek antwoordt dat de mogelijkheid van	Economie, Energie & Bestuur (2015–2019) 21–01–2019 7. Rondvraag portefeuille dhr. Van der Hoek en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van de hr. Van der Hoek behorende punten uit de c-agenda stellen)	Zie ook brief c-agenda EFB 28–10–2019

		samenwerking met Electronic Watch nog steeds onderzocht wordt. De commissie zal worden geïnformeerd zodra er iets te melden is over de vorderingen. GS staan hier positief tegenover.		
Pallas	Hoek van der, J.	Gedeputeerde Bond heeft al toegezegd dat zodra er meer informatie bekend is over private investeerders, hij PS onmiddellijk zal informeren. Dat geldt ook voor de informatie over het op hetzelfde niveau brengen van de provinciale lening als die van het Rijk en het besluit hierover vanuit Den Haag.	Economie, Energie & Bestuur (2015–2019) 26–11–2018 3. Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, lange termijn agenda en moties– en toezeggingenlijsten (de lijst met moties zal volgende week worden toegevoegd)	Lening Rijk en provincie zijn op hetzelfde niveau gebracht (zie GS brief van 10/12/2018, C-agenda EEB 21 januari 2018). Zie ook brief GS van 12 maart 2019 Stand van zaken Pallas op ingekomen stukkenlijst PS van maart 2019. Zie ook brief GS aan PS van 5 juli 2019 over private investeerders (ingekomen stukkenlijst PS van juli 2019)
Tweede voortgangsrapportage strategische economische agenda	Hoek van der, J.	Hr. Bond gaat expertmeeting organiseren. Daar kunnen worden besproken: De	Economie, Energie & Bestuur (2015–2019) 26–11–2018 8.a. Economie: Brief GS aan PS inz.	Cie EEB 21–1–2019: de gedeputeerde wordt gevraagd de expertmeeting in de

		vragen van D66 over verdieping van de matrix, de stoplichtensystematiek en Research en Development evenals de vraag van ONH over het succes van de MRA-regio gerelateerd aan de krimp in overige regio's. Technologie is zeer geënt op de regio Eindhoven terwijl de MRA is gespecialiseerd in ICT en dienstverlening. Wel moeten waar mogelijk stageplaatsen gefaciliteerd worden. Deze vraag zal meegenomen worden naar de expertmeeting.	Tweede Voortgangsrapportage Uitvoeringsagenda economie 2016–2019 (B-agenda EEB 26–11–2018)	nieuwe Statenperiode te organiseren en niet meer in de oude.
Arbeidsmarkt	Hoek van der, J.	– De heer Klein (CU/SGP) vraagt of de diploma's van de interne opleiding bij Tata ook buiten de onderneming erkend worden. Kan de provincie iets meer doen aan public	Economie, Energie & Bestuur (2015–2019) 17–09–2018 6.a. Arbeidsmarkt: Brief GS aan PS inz. Midtermrapportage Uitvoeringsagenda	

		relations, want het aantal afgestudeerde technische VMBO'ers neemt af. Waar zit het knelpunt? Bij de evaluatie dienen concrete percentages benoemd te worden. Heeft het college meer budget nodig en zo ja, waar zou dit dan aan besteed worden? de heer Tekin: De vraag over het organiseren van een promotiecampagne zal aan de werkgevers voorgelegd worden. – De heer De Groot (D66) stelt voor een subcategorie van 67-plus te benoemen in het kader van de grens van 75 jaar die door de EU is opgelegd. Gedeputeerde Tekin zegt toe deze subcategorie in de volgende rapportage mee te nemen.	Arbeidsmarkt (B-agenda EEB 17-9-2018)	
Brexit notitie	Hoek van der, J.	• In de volgende notitie zal breder worden ingezet	Economie, Energie & Bestuur (2015-2019) 22-	

		op de Brexit waarbij ook de bereikbaarheid en mobiliteit – ook op provinciale wegen – arbeidsplaatsen en personeelstekorten aan de orde komen.	01–2018 6.a. Brief GS aan PS: Brexit–notitie (bij dit punt worden ook de leden van de commissies NLWM en M&F uitgenodigd).	
Beleidsvoorstel uitbreiding inzet provincie herstructurering winkelgebieden	Hoek van der, J.	– De suggestie om de verduurzamingsvraag van het CDA en VVD in de verdieping te betrekken, neemt de gedeputeerde graag over, want dit betekent besparing op kosten van energie waardoor de positie van de ondernemers verstevigd wordt. Op het moment dat met de gemeenten de verdiepingsslag is gemaakt, zal het onderwerp terugkomen bij de commissie. – Dhr. Haijen (SP) vraagt naar de criteria voor de evaluatie, waar wordt op gelet en	Economie, Energie & Bestuur (2015–2019) 16–10–2017 9.b. Brief GS inz. Beleidsvoorstel uitbreiding inzet provincie herstructurering winkelgebieden .	De uitvoeringsregeling is op 24 mei 2018 ter kennisname in EEB geagendeerd. De evaluatiecriteria zijn ter bespreking in EEB van 24 mei 2018 geagendeerd: de hr. Bond heeft hierbij toegezegd: – de aanvragen voor duurzaamheid als evaluatiepunt toe te voegen – Gedeputeerde Bond antwoordt dat PS het beleid hebben vastgesteld om subsidies kleiner dan 5.000 euro niet toe te kennen, omdat deze meer geld kosten dan opbrengen. Hij zegt toe

		wanneer is sprake van een succes? Gedeputeerde Bond zegt toe dat hij de criteria zal bespreken met PS.		deze aanvragen mee te nemen in het project en in de evaluatie na te gaan of sprake is geweest van dergelijke aanvragen voor kleinere bedragen –Het meten van de meerwaarde van de provinciale inzet en na te gaan of de projecten tot stand waren gekomen zonder deze regeling, wordt toegevoegd als evaluatiecriterium
Dienstauto's	Pels, Z.	Bij de volgende aanbesteding (waarschijnlijk over 3 jaar) wordt vóór de bestelling de keuze van de auto's gedeeld met PS.	Economie, Energie & Bestuur (2015–2019) 23–03–2017 11.a. Initiatiefvoorstel van PvdD en CU–SGP Maatschappelijk verantwoord inkopen naar een hoger plan.	Het Concept profiel nieuwe GS–dienstauto's staat geagendeerd op de EFB vergadering van 2 december 2019

Onderwerp	Inhoud	Num mer	Fractie	Portefeuille houder	Datum PS	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
Aanleggen Erfgoedregisters Noord-Hollandse Gemeenten	PS verzoekt Gedeputeerde Staten de Noord-Hollandse gemeenten zonder erfgoedregister op te roepen om een erfgoedregister aan te leggen.	M39- 2019	FvD	Pels, Z.	30-09-2019		Naar alle waarschijnlijkheid op 20 januari 2020 een afdoeningsvoorstel van GS in commissie EFB
Vergroting bekendheid van Noord-Hollandse burgers met provinciaal referendum, burgerinitiatief en inspraak	PS verzoeken het college van Gedeputeerde Staten: – de volgende vier communicatie- uitingen die bekendheid in grote mate zouden versterken te organiseren en uit te voeren o de mogelijkheid tot het initieren van een referendum, burgerinitiatief of inspraak opnemen in een (digitale) brochure en die onder Noord-Hollandse	M98- 2019	FvD, DENK, PvdD, SP, PVV, CDA, 50 Plus/Pv dO	Hoek van der, J.	11-11-2019		

	burgers verspreiden o het doen van (meer) uitingen hieromtrent op sociale media te denken valt hierbij aan een aparte website, en gebruik van de sociale media Facebook, Twitter en Instagram o het opstellen en verspreiden van een infographic met wegwijzer over alle mogelijke manieren van inspraak en meedenken die Noord-Hollandse burgers t.a.v. het bestuur hebben o de informatie op de website toegankelijk en up to date houden						
Vieren van seksuele en genderdiversiteit	PS verzoeken het college van GS: – om samen met de andere provincies met een boot deel te nemen aan de Canal Parade 2020 – hierover op korte termijn in overleg	M91 – 2019	GroenLinks, D66, PvdA, PvdD, VVD, SP	Pels, Z.	11-11-2019		

	te treden met de andere provincies en de resultaten daarvan terug te koppelen aan PS						
Motie Dierenwelzijn Meenemen bij Sponsoring Evenementen	PS verzoeken het college van GS om: dierenwelzijn mee te laten wegen in het beleid voor sponsoring van evenementen	M74– 2019	PvdD, PvdA, GroenLinks, D66	Hoek van der, J.	11-11-2019		

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 4 november 2019

Onderwerp: Subsidievaststelling na verleende voorschotten op fractiebijdragen over de periode 15 maart 2018 t/m 14 maart 2019.

Kenmerk:

Bijlagen:

- ontwerpbesluit
- rapport van bevindingen subsidieverantwoordingen fractievergoedingen provincie Noord-Holland over de periode 15 maart 2018 tot en met 14 maart 2019.

1. Inleiding

Op grond van de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015 moet elke door een Statenfractie in het leven geroepen stichting fractieondersteuning verantwoording afleggen over de door de provincie aan haar verstrekte subsidievoorschotten.

De verantwoording houdt in dat bij de aanvraag om subsidievaststelling het format verantwoording fractiegelden plus onderliggende stukken en het jaarverslag overlegd worden. Ik heb in mijn brief van 15 maart 2019 aan elf stichtingen fractieondersteuning verzocht de verantwoording van de ontvangen voorschotten en de aanvraag om subsidievaststelling over de periode 15 maart 2018 tot en met 14 maart 2019 in te dienen vóór 1 juni 2019.

2. Rapport van bevindingen

Van alle stichtingen fractieondersteuning is de verantwoording tijdig ontvangen. Het genoemde format en onderliggende stukken zijn, na voorcontrole door de griffie, ter controle aangeboden aan de ex artikel 217, tweede lid van de Provinciewet door uw Staten aangewezen accountant (Van Ooijen). De accountant heeft een rapport van bevindingen gemaakt, dat als bijlage bij deze voordracht is gevoegd.

De in dit rapport genoemde fracties hebben verantwoording afgelegd in overeenstemming met het voorgeschreven format zoals opgenomen bij de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015. De rapportage is in concept per fractie afgestemd, in het kader van hoor en wederhoor.

Ten aanzien van de uitgaven zijn een aantal bevindingen geconstateerd. De bevindingen worden hieronder toegelicht met het voorlopige besluit van de voorzitter voor de subsidievaststelling per bevinding en per ondersteuningsstichting.

ONH*1) Leemte tussen einde subsidiejaar en verkiezingsdatum*

Het subsidiejaar loopt van 15 maart 2018 tot en met 14 maart 2019. De verkiezingen vonden plaats op 20 maart 2019. Dit betekent dat er zes dagen vóór de verkiezingen in het volgende subsidiejaar vallen.

Als een fractie na verkiezingen niet terugkeert in Provinciale Staten, krijgt zij geen subsidie meer.

Dit doet zich nu voor met de Ouderenpartij Noord-Holland.

De kosten die tijdens deze zes dagen gemaakt zijn, vallen niet binnen de subsidieverlening 2018–2019. Daarom kunnen deze kosten formeel niet worden meegenomen in de subsidievaststelling over 2018–2019.

De partij heeft echter wel kosten voor deze zes dagen uit de subsidie gedeclareerd.

Voorlopig besluit:

- de declaraties van *rechtmatige* kosten gemaakt door ONH tijdens deze zes dagen uit coulance te betrekken in de subsidievaststelling 2018–2019. Dit betreft een bedrag van € 157,90.

Er is een wijziging van de subsidieverordening in voorbereiding, waardoor kosten gemaakt door niet-terugkerende fracties in de periode tussen het einde van het subsidiejaar en de afscheidsvergadering van Provinciale Staten worden betrokken bij vaststelling over het eerdere subsidiejaar.

2) Accountantskosten voor vertrekkende fracties

Het subsidiejaar loopt van 15 maart 2018 tot en met 14 maart 2019. De accountantskosten van de controle over dit jaar volgen in het najaar van 2019. Dit houdt in dat de accountantskosten over een subsidiejaar in rekening worden gebracht in het daarop volgende subsidiejaar.

Als een fractie na verkiezingen niet terugkeert in Provinciale Staten, krijgt zij geen subsidie meer. Zodoende kan de fractie de accountantskosten niet meer voldoen. Zij bestaat immers niet meer.

Dit doet zich nu voor met de Ouderenpartij Noord-Holland.

De accountantskosten vallen in het volgende subsidiejaar. Deze kosten vallen niet onder de subsidieverlening 2018–2019. Daarom kunnen deze kosten niet worden meegenomen in de subsidievaststelling over 2018–2019.

Voorlopig besluit:

- de accountantskosten van ONH over 2018–2019 voor rekening te laten komen van het algemene budget.

Dit is ook redelijk. In 2018–2019 zijn immers de kosten van de accountant over 2017–2018 al betaald.

3) Onrechtmatige bestede subsidie

Ouderenpartij Noord–Holland heeft subsidie besteed aan telefoon– en internetkosten. Ook is subsidie besteed aan reis– en verblijfkosten. Het betreft een bedrag van € 870,– voor telefoon– en internetkosten en € 176,– voor de reis– en verblijfkosten.

Deze kosten zijn niet subsidiabel. Er worden kosten van een Vodafone abonnement uit het fractiebudget. Fractieleden ontvangen al een maandelijkse vergoeding voor internetkosten op grond van de rechtspositieregelgeving. Daarnaast mogen er geen kantoorkosten buiten het fractiehuis worden gedeclareerd en mogen er geen kosten worden gedeclareerd die worden bestreden uit de rechtspositieverordening voor Statenleden en commissieleden.

Deze kosten zijn dus onrechtmatig. Ook na afloop van de subsidieperiode is er nog € 90,– uit het fractiebudget gedeclareerd voor deze kosten.

De reis– en verblijfkosten worden voor Statenleden en duo–commissieleden vergoed op grond van de rechtspositieregelgeving. Het declareren van deze kosten uit het fractiebudget is onrechtmatig.

Voorlopig besluit:

- De subsidie lager vast te stellen en € 1.136,– terug te vorderen.

Risico: Het risico tijdens een eventuele bezwaarprocedure wordt laag ingeschat. Uit de subsidieverordening volgt zeer duidelijk dat voorgenoemde kosten onrechtmatig ten laste van het fractiebudget zijn gebracht.

4) Overige bevindingen en voorstellen

SP

De SP heeft een gift van € 100,– bekostigd uit het fractiebudget. Giften zijn niet subsidiabel op grond van artikel 11, onderdeel c, van de subsidieverordening.

Voorlopig besluit:

- Subsidie lager vast te stellen en € 100,– te verrekenen met een uit te betalen voorschot.

CDA

Het CDA heeft een bedrag van € 9.036 aan salarissen en declaraties van fractiemedewerkers betaald na afloop van de subsidieperiode.

Deze kosten vallen derhalve niet binnen de subsidieverlening 2018–2019. Daarom kunnen deze kosten formeel niet worden meegenomen in de subsidievaststelling over 2018–2019.

Hierdoor is de reserve te hoog opgelopen, wat een hogere terugbetaling aan de provincie tot gevolg heeft dan wanneer de kosten tijdig ten laste van het fractiebudget waren gebracht.

De kosten aan salarissen en declaraties van fractiemedewerkers zijn rechtmatige kosten. Tevens zijn deze kosten gemaakt binnen het subsidiejaar 2018–2019.

Voorlopig besluit:

- Uit coulance de genoemde kosten te betrekken in de vaststelling over 2018–2019.

Dit heeft tot gevolg dat het CDA € 5.952,- aan de provincie moet terugbetalen in verband met een te hoge reserve, in plaats van € 14.988,-.

50plus

Voor een aantal kosten zijn geen betalingsbewijzen aangetroffen. Nu de subsidieverordening voorschrijft dat betalingsbewijzen moeten worden overlegd, zijn deze kosten aan te merken als onrechtmatig.

Voorlopig besluit:

- De subsidie lager vast te stellen en € 140,65 te verrekenen met een uit te betalen voorschot.

Overige fracties

Bij de overige fracties zijn geen bijzonderheden aangetroffen.

3. Ontwerpbesluit

Resumerend stel ik u voor eventuele wensen en bedenkingen aan de voorzitter mee te geven aangaande de voorlopige besluiten die bij deze voordracht zijn gevoegd.

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk

Ontwerpbesluit

Nr.

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van de voorzitter van Provinciale Staten van 4 november 2019;

gelet op artikel 33, tweede lid van de Provinciewet en de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015;

besluiten:

1. kennis te nemen van de voorlopige besluiten om de aanvragen voor de subsidievaststelling over de periode 15 maart 2018 t/m 14 maart 2019 van de ondersteuningsstichtingen van de Statenfracties: VVD, PvdA, D66, SP, CDA, PVV, GroenLinks, CU-SGP, PvdD, ONH en 50PLUS vast te stellen conform artikel 11, lid 2 van de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015;
2. dat het ontwerpbesluit, dat zijn vertaalslag krijgt in elf besluiten van de voorzitter van Provinciale Staten tot subsidievaststelling conform de voorlopige besluiten, hen geen aanleiding geeft om hierover wensen en bedenkingen ter kennis van de voorzitter te brengen.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Provincie Noord-Holland Statengriffie
T.a.v. de heer Th. H. van Dijk
Postbus 3007
2001 DA HAARLEM

Datum: 17-10-2019

Referentie: JV/700108/eij/37119

**Betreft: Rapport van bevindingen subsidieverantwoordingen
fractievergoedingen provincie Noord-Holland over de
periode 15 maart 2018 tot en met 14 maart 2019**

Geachte heer Van Dijk,

Ingevolge uw opdracht om een onafhankelijk onderzoek uit te voeren naar de besteding en verantwoording van de vergoedingen die zijn verstrekt aan de fracties over de periode 15 maart 2018 tot en met 14 maart 2019 brengen wij u hierbij rapport uit over onze bevindingen waarbij wij de volgende indeling van het rapport hanteren:

1. Verantwoordelijkheden;
2. Verrichte werkzaamheden;
3. Uitkomsten van de verrichte werkzaamheden algemeen;
4. Uitkomsten van de verrichte werkzaamheden per fractie;
5. Beperking in het gebruik en verspreidingskring.

De opdracht is met u en de beoogde gebruikers, zijnde de Statengriffie en voorzitter van Provinciale Staten Provincie Noord-Holland, overeengekomen en heeft als doel om u te assisteren bij het vaststellen van de reeds verleende Statengriffiesubsidievoorschotten in overeenstemming met de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015. De overeengekomen specifieke werkzaamheden zijn tot stand gekomen in overleg met de beoogde gebruikers, zijnde de Statengriffie en voorzitter van Provinciale Staten Provincie Noord-Holland. De opdrachtvoorwaarden zijn omschreven in onze opdrachtbrief van 27 mei 2019.

VanOoijen
Accountants
Leidsevaart 578
2014 HT Haarlem

Postbus 538
2003 RM Haarlem
T. 023 - 544 03 83

adviseurs@ooijen.nl
www.ooijen.nl

1. Verantwoordelijkheden

Het is de verantwoordelijkheid van u en de beoogde gebruikers om te bepalen of de overeengekomen specifieke werkzaamheden toereikend en geschikt zijn voor het hierboven beschreven doel.

Wij hebben onze werkzaamheden verricht in overeenstemming met de Nederlandse Standaard 4400N, 'Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden'. Bij het uitvoeren van deze opdracht hebben wij ons gehouden aan de voor ons geldende relevante ethische voorschriften in de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA). Verder hebben wij de onafhankelijkheidsregels van de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) in acht genomen.

2. Verrichte werkzaamheden

In deze paragraaf is een beschrijving van de overeengekomen specifieke werkzaamheden en feitelijke bevindingen opgenomen. Wij doen geen uitspraak over wat de feitelijke bevindingen betekenen voor de subsidieverantwoordingen fractievergoedingen provincie Noord-Holland over de periode 15 maart 2018 tot en met 14 maart 2019 in zijn totaliteit. U en de beoogde gebruikers zullen hierover een eigen afweging moeten maken gebruikmakend van dit rapport van feitelijke bevindingen en eventuele andere beschikbare informatie.

Wij hebben in opdracht van de Statengriffie de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- a) Wij hebben de relevante regelgeving en documentatie in ons onderzoek betrokken, waaronder de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015.
- b) Wij hebben voorafgaande aan en gedurende ons onderzoek gecommuniceerd met medewerkers van de griffie.
- c) Wij zijn nagegaan of de fracties de verantwoording hebben ingediend overeenkomstig het door de provincie voorgeschreven format en of de kosten conform de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015 naar de juiste categorieën zijn toegerekend.
- d) Wij zijn nagegaan of de verantwoorde uitgaven en inkomsten ook daadwerkelijk betaald respectievelijk ontvangen zijn, volgens het kasstelsel.

- e) Wij hebben de verantwoordingen over de periode 15 maart 2018 tot en met 14 maart 2019 en achterliggende externe bewijsstukken in ons onderzoek betrokken en onderzocht of bestedingen zijn onderbouwd en gedocumenteerd en passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de geldende Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015. Dit is gedaan per fractie en per fractie hebben wij onze bevindingen opgenomen in deze rapportage.
- f) Wij hebben zowel het begin- als eindsaldo van de bankrekeningen aangesloten met de verantwoording 2018-2019. Eventuele afwijkingen met de banksaldi zijn nader verklaard.

Met deze rapportage rapporteren wij onze bevindingen over de periode 15 maart 2018 tot en met 14 maart 2019. De rapportage is per fractie in concept afgestemd, in het kader van hoor en wederhoor. Dit is in overleg gegaan met de Statengriffie.

3. Uitkomsten van verrichte werkzaamheden algemeen

In dit hoofdstuk zijn de uitkomsten van onze overeengekomen specifieke werkzaamheden zoals opgenomen in hoofdstuk 2 weergegeven. De uitkomsten van onze werkzaamheden zijn per fractie weergegeven in hoofdstuk 4 van deze rapportage.

3.1. Werkzaamheden a en b (algemeen)

Wij hebben kennis genomen van de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015.

3.2. Werkzaamheden c (format en toerekening kostencategorieën)

Alle partijen hebben overeenkomstig het verantwoordingsmodel over de periode 2018-2019 verantwoording afgelegd. Wij zijn nagegaan in hoeverre de verantwoorde uitgaven op basis van de omschrijving en onderliggende bewijsstukken conform de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015 aan de juiste kostencategorieën zijn toegerekend. Eventuele opmerkingen hieromtrent zijn per fractie weergegeven in hoofdstuk 4 van deze rapportage.

3.3. Werkzaamheden d (kasstelsel)

Bij het kasstelsel wordt uitgegaan van moment van betaling. Alleen de inkomsten en uitgaven tot en met 14 maart 2019, die ontvangen en/of betaald zijn kunnen worden meegenomen in de verantwoording. Wij zijn nagegaan dat alle door de fracties verantwoorde inkomsten en uitgaven zijn onderbouwd met betalingsbewijzen en passen binnen de periode van verantwoording. Eventuele afwijkingen zijn per fractie toegelicht in hoofdstuk 4.

3.4. Werkzaamheden e (onderbouwing en toetsing aan verordening)

In hoofdstuk 4 zijn de uitkomsten van onze werkzaamheden per fractie weergegeven. In deze paragraaf wordt ingegaan op een algemene uitkomst van onze werkzaamheden die op alle fracties van toepassing is.

Artikel 11 lid 12 sub d Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015

In artikel 11 lid 12 sub d van de Subsidieverordening fractiebijdrage 2015 is opgenomen dat kosten die verband houden met betalingen aan bedrijven waarover Statenleden middellijk of onmiddellijke zeggenschap hebben en betalingen aan partners en familieleden tot en met de derde graad van bloed- en aanverwantschap niet voor subsidie in aanmerking komen.

Een onderzoek naar betalingen zoals bedoeld in artikel 11 lid 12 sub d is door ons niet rationeel in te steken. Wij hebben derhalve niet kunnen vaststellen dat sprake is geweest van dergelijke betalingen.

3.5. Werkzaamheden f (aansluiting verantwoording met de banksaldi)

Er is een zichtbare aansluiting gemaakt van de begin- en eindstanden van de verantwoording met het banksaldo per 15 maart 2018 en 14 maart 2019.

Het terug te betalen bedrag over het boekjaar en de voorgaande periode is nu in de verantwoording over de periode 2018-2019 zichtbaar gemaakt en nader door ons toegelicht in hoofdstuk 4 van deze rapportage.

4. Uitkomsten van de verrichte werkzaamheden

Deze paragraaf omvat de uitkomsten van de verrichte werkzaamheden, zoals opgenomen onder e) per fractie. Eventuele correcties in de verantwoording zijn geïnitieerd door en afgestemd met de Statengriffie.

Op uw verzoek hebben wij de terug te betalen voorschotten fractievergoedingen 2018-2019 inclusief oudere jaren per fractie in de onderstaande tabel gerecapituleerd:

	€
Stichting fractieondersteuning VVD Noord-Holland	0
Stichting fractieondersteuning Democraten 66 Noord-Holland	0
Stichting fractieondersteuning PvdA Noord-Holland	0
Stichting Ondersteuning Provinciale Fractie Noord-Holland Partij voor de Vrijheid	13.744
Stichting Ondersteuning SP-fractie Provincie Noord-Holland	29.379
Stichting fractieondersteuning CDA Noord-Holland	14.988
Stichting fractieondersteuning GroenLinks Noord-Holland	0
Stichting Ondersteuning Noord-Hollandse Statenfractie Partij voor de Dieren	3.134
Stichting fractieondersteuning 50Plus Noord-Holland	12.668
Stichting fractieondersteuning CU-SGP Noord-Holland	0
Stichting Ouderenpartij NH/VSP	0
Totaal	73.913

4.1. Stichting fractieondersteuning VVD Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning VVD Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	57.766
Inkomsten	
Subsidie provincie	78.043
Rente	7
Totaal ontvangsten	78.050
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	71.114
Accountantskosten	1.420
Kosten advies/onderzoek derden	20.223
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	4.547
Consumptiekosten	3.239
Reis- en verblijfkosten	355
Computer-/printerkosten t.b.v.	0
Vorming-/opleidingskosten fractieleden	3.690
Bureaunkosten (papier, vakliteratuur enz.)	9
Kosten krantenabonnementen	0
Representatiekosten	2.055
Bankkosten	305
Overige kosten	2.796
Restitutie aan provincie Noord-Holland	3.897
Totaal uitgaven	113.650
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	22.166
Nog niet ontvangen voorschotbetaling januari 2019	26.014
Gecorrigeerde eindstand per 14 maart	48.180
Reservering: max. 50% subsidie	52.028
Terug te betalen aan PNH	0

Bevindingen

De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

Op basis van de samenstelling van de fractie bedraagt de totale subsidie € 104.057. Van deze subsidie is de voorschotbetaling van januari 2019 van € 26.014 niet ontvangen. Dit bedrag is in de verantwoording gecorrigeerd op de eindstand per 14 maart 2019.

4.2. Stichting fractieondersteuning Democraten 66 Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning Democraten 66 Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	17.190
Inkomsten	
Subsidie provincie	98.020
Rente	0
Overige	336
Totaal ontvangsten	98.356
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	81.166
Accountantskosten	1.198
Kosten advies/onderzoek derden	0
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	4.462
Consumptiekosten	2.981
Reis- en verblijfkosten	0
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	0
Vorming/opleidingskosten fractieleden	1.312
Bureaunkosten (papier, vakliteratuur enz.)	1.091
Kosten krantenabonnementen	36
Representatiekosten	46
Bankkosten	173
Overige kosten	46
Restitutie aan provincie Noord-Holland	0
Totaal uitgaven	92.511
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	23.034
Reservering: max. 50% subsidie	49.010
Terug te betalen aan PNH	0

Bevindingen

De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

4.3. Stichting fractieondersteuning PvdA Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning PvdA Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	33.819
Inkomsten	
Subsidie provincie	79.909
Rente	5
Overige	2
Totaal ontvangsten	79.916
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	64.748
Accountantskosten	1.347
Kosten advies/onderzoek derden	0
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	1.153
Consumptiekosten	2.258
Reis- en verblijfkosten	22
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	0
Vorming/opleidingskosten fractieleden	404
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.)	457
Kosten krantenabonnements	0
Representatiekosten	61
Bankkosten	158
Overige kosten	5.962
Restitutie aan provincie Noord-Holland	0
Totaal uitgaven	76.571
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	37.164
Reservering: max. 50% subsidie	39.954
Terug te betalen aan PNH	0

Bevindingen

De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

4.4. Stichting Ondersteuning Provinciale Fractie Noord-Holland Partij voor de Vrijheid

Het bestuur van de Stichting Ondersteuning Provinciale Fractie Noord-Holland Partij voor de Vrijheid heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	40.871
Inkomsten	
Subsidie provincie	73.872
Rente	5
Overige	24
Totaal ontvangsten	73.902
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	42.396
Accountantskosten	2.006
Kosten advies/onderzoek derden	0
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	1.486
Consumptiekosten	2.263
Reis- en verblijfkosten	0
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	18
Vorming/opleidingskosten fractieleden	7.000
Bureaunkosten (papier, vakliteratuur enz.	3.910
Kosten krantenabonnementen	568
Representatiekosten	123
Bankkosten	0
Overige kosten	387
Restitutie aan provincie Noord-Holland	3.935
Totaal uitgaven	64.093
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	50.680
Reservering: max. 50% subsidie	36.936
Terug te betalen aan PNH	13.744

Bevindingen

De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

Behoudens de onderstaande bevinding:

Onder de overige kosten is een bedrag begrepen van € 145 inzake het lidmaatschap van StatenlidNu. Dergelijke uitgaven dienen, op grond van art 11 lid 9, te worden vergoed op grond van de rechtspositieregelgeving.

De fractie is zich hiervan bewust en verzekert dat deze kosten niet dubbel zijn gedeclareerd. Uit praktische overwegingen heeft men voorgesteld om deze kosten niet eerst terug te storten aan de fractie om vervolgens opnieuw in te dienen bij de Griffie uit hoofde van de rechtspositieregelgeving.

4.5 Stichting Ondersteuning SP-fractie Provincie Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting Ondersteuning SP-fractie Provincie Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	69.471
Inkomsten	
Subsidie provincie	73.872
Rente	0
Overige	0
Totaal ontvangsten	143.343
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	0
Accountantskosten	683
Kosten advies/onderzoek derden	3.843
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	896
Consumptiekosten	676
Reis- en verblijfkosten	280
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	0
Vorming/opleidingskosten fractieleden	740
Bureaunkosten (papier, vakliteratuur enz.)	0
Kosten krantenabbonnementen	236
Representatiekosten	0
Bankkosten	114
Overige kosten	2.015
Restitutie aan provincie Noord-Holland	0
Totaal uitgaven	9.486
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	72.877
Gelden afdelingen verkiezingscampagne	6.562
Reservering: max. 50% subsidie	36.936
Terug te betalen aan PNH	29.379

Bevindingen

De stichting heeft op haar bankrekening bedragen van € 7.738 ontvangen ten behoeve van campagneactiviteiten. Hiervan zijn betalingen gedaan voor campagneactiviteiten van € 1.175, het resterende saldo is nog begrepen in het eindsaldo van de bankrekening en afzonderlijk toegelicht in de verantwoording "Gelden afdelingen verkiezingscampagne".

Kosten van zaalhuur en consumptie voor € 532,33 zijn gerubriceerd onder kosten advies en onderzoek derden.

De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

Behoudens de volgende bevinding:

Onder de overige kosten is een uitgaaf verantwoord van € 100,- zijnde een gift ten gunste van het Februaristaking comité. Giften zijn op grond van art 11 c niet subsidiabel.

4.6 Stichting fractieondersteuning CDA Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning CDA Statenfractie Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	31.660
Inkomsten	
Subsidie provincie	67.835
Rente	0
Overige	0
Totaal ontvangsten	67.835
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	47.584
Accountantskosten	1.139
Kosten advies/onderzoek derden	0
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	5.376
Consumptiekosten	1.694
Reis- en verblijfkosten	594
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	173
Vorming/opleidingskosten fractieleden	507
Bureaunkosten (papier, vakliteratuur enz.)	574
Kosten krantenabonnementen	0
Representatiekosten	1.675
Bankkosten	311
Overige kosten	0
Restitutie Provincie NH	0
Totaal uitgaven	59.627
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	48.906
Reservering: max. 50% subsidie	33.918
Terug te betalen aan PNH	14.988

Bevindingen

De verantwoording is exclusief een bedrag van € 9.036 aan salarissen en declaraties van fractiemedewerkers over de maanden september en oktober. Abusievelijk is dit bedrag pas na afloop van de subsidieperiode betaald en kan volgens de subsidieverordening, welke uitgaat van het kaststelsel, daarom niet worden meegenomen in de eindverantwoording. Dit heeft als gevolg dat het aan de provincie terug te betalen bedrag navenant hoger is dan wanneer de declaraties tijdig zouden zijn betaald.

De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

4.7 Stichting fractieondersteuning GroenLinks Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning GroenLinks Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	29.257
Inkomsten	
Subsidie provincie	61.798
Rente	11
Overige	623
Totaal ontvangsten	62.432
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	63.281
Accountantskosten	1.183
Kosten advies/onderzoek derden	1.283
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	2.257
Consumptiekosten	957
Reis- en verblijfkosten	0
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	0
Vorming/opleidingskosten fractieleden	170
Bureaunkosten (papier, vakliteratuur enz.)	1.197
Kosten krantenabonnements	60
Representatiekosten	94
Bankkosten	129
Overige kosten	0
Restitutie aan provincie Noord-Holland	0
Totaal uitgaven	70.611
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	21.078
Reservering: max. 50% subsidie	30.899
Terug te betalen aan PNH	0

Bevindingen

De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

4.8 Stichting Ondersteuning Noord-Hollandse Statenfractie Partij voor de Dieren

Het bestuur van de Stichting Ondersteuning Noord-Hollandse Statenfractie Partij voor de Dieren heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	24.792
Inkomsten	
Subsidie provincie	55.761
Rente	0
Overige	1.283
Totaal ontvangsten	57.044
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	41.463
Accountantskosten	1.168
Kosten advies/onderzoek derden	5.773
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	755
Consumptiekosten	129
Reis- en verblijfkosten	0
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	830
Vorming/opleidingskosten fractieleden	18
Bureaunkosten (papier, vakliteratuur enz.)	375
Kosten krantenabonnementen	122
Representatiekosten	45
Bankkosten	107
Overige kosten	36
Totaal uitgaven	50.821
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	31.015
Reservering: max. 50% subsidie	27.881
Terug te betalen aan PNH	3.134

Bevindingen

De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

4.9 Stichting fractieondersteuning 50Plus Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning 50Plus Noord-Holland heeft geen Bijlage Format Verantwoording fractiegelden subsidieverantwoording ingediend. Aan de hand van de aangeleverde gegevens is de bijlage Format Verantwoording Fractiegelden als volgt ingevuld.

	€
Beginsaldo	21.947
Inkomsten	
Subsidie provincie	43.687
Rente	3
Overige	0
Totaal ontvangsten	43.690
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	28.510
Accountantskosten	1.225
Kosten advies/onderzoek derden	0
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	0
Consumptiekosten	0
Reis- en verblijfkosten	785
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	0
Vorming/opleidingskosten fractieleden	0
Bureaunkosten (papier, vakliteratuur enz.)	0
Kosten krantenabonnementen	0
Representatiekosten	30
Bankkosten	158
Overige kosten	315
Restitutie aan provincie Noord-Holland	102
Totaal uitgaven	31.125
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	34.512
Reservering: max. 50% subsidie	21.844
Terug te betalen aan PNH	12.668

Bevindingen

De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

Voor de volgende uitgaven hebben wij geen bon/betalingsbewijs aangetroffen:

Boekstuknummer	Omschrijving	Bedrag
27	diversen	48,76
30	representatie	29,94
31	diversen	5,75
58	onkosten	56,20
totaal		140,65

4.10 Stichting fractieondersteuning CU-SGP Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning ChristenUnie-SGP Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	25.791
Inkomsten	
Subsidie provincie	43.687
Rente	9
Overige	0
Totaal ontvangsten	43.696
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	40.123
Accountantskosten	1.059
Kosten advies/onderzoek derden	1.326
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	739
Consumptiekosten	405
Reis- en verblijfkosten	1.309
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	0
Vorming/opleidingskosten fractieleden	900
Bureaunkosten (papier, vakliteratuur enz.)	147
Kosten krantenabonnements	0
Representatiekosten	384
Bankkosten	126
Overige kosten	0
Restitutie aan provincie Noord-Holland	3.948
Totaal uitgaven	50.467
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	19.020
Reservering: max. 50% subsidie	21.844
Terug te betalen aan PNH	0

Bevindingen

De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

4.11 Stichting Ouderenpartij NH/VSP

Het bestuur van de Stichting Ouderenpartij NH/VSP heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	7.098
Inkomsten	
Subsidie provincie	43.687
Rente	0
Overige	0
Totaal ontvangsten	43.687
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	20.298
Accountantskosten	1.486
Kosten advies/onderzoek derden	10.157
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	2.150
Consumptiekosten	898
Reis- en verblijfkosten	3.847
Computer/printer-kosten t.b.v. fractie	348
Vorming/opleidingskosten fractieleden	559
Bureaunkosten (papier, vakliteratuur enz.)	9.390
Kosten krantenabonnements	733
Representatiekosten	614
Bankkosten	151
Overige kosten	0
Restitutie aan provincie Noord-Holland	0
Totaal uitgaven	50.631
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	154
Reservering: max. 50% subsidie	21.844
Terug te betalen aan PNH	0

Bevindingen

De inkomsten passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

De uitgaven zijn met betalingsbewijzen en onderliggende bewijsstukken onderbouwd. De verantwoorde uitgaven passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015.

Het eindsaldo van € 154,- in de verantwoording sluit niet aan met daadwerkelijke saldo per 14-03-2019 van € 402,- aangezien er mutaties na 14-03-2019 (einde subsidieperiode) zijn meegenomen:

15-03-19	vodafone	45,00
22-03-19	fractievergadering	37,98
22-03-19	vodafone	45,00
22-03-19	fractievergadering	70,67
22-03-19	fractievergadering	49,25

De bovengenoemde uitgaven zijn opgenomen in de rapportage aangezien de partij na de verkiezingen niet terugkomt in de provinciale staten. Overeenkomstig artikel 11a dient de resterende reserve afgetrokken te worden.

Er zijn telefoon/internet kosten voor € 870 en reis- en verblijfskosten voor € 176,- voor [REDACTED] opgenomen. Op grond van artikel 11 lid 9 van de verordening zijn dergelijke kosten echter niet subsidiabel, aangezien deze moeten worden bestreden vanuit de Verordening rechtspositie gedeputeerden, staten- en commissieleden.

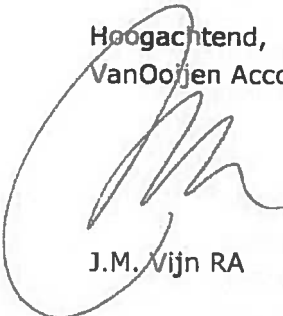
5. Beperking in het gebruik en verspreidingskring

Bij het opstellen van deze rapportage is rekening gehouden met de verwachtingen van de beoogde gebruikers. Daarom is deze rapportage alleen bestemd voor de beoogde gebruikers, zijnde de Statengriffie en voorzitter van Provinciale Staten Provincie Noord-Holland, om hen te assisteren bij het vaststellen van de reeds verleende subsidievoorschotten in overeenstemming met de Subsidie-verordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015.

Vanwege de wettelijke bepalingen betreffende openbaarheid - Wet openbaarheid van bestuur (WOB) -, die op deze rapportage van toepassing zijn, verlenen wij toestemming om deze rapportage openbaar te maken.

Wij vertrouwen erop u met deze rapportage naar behoren te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid de inhoud hiervan nader toe te lichten.

Hoogachtend,
VanOoijen Accountants N.V.

J.M. Vijn RA

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 14 november 2019

Onderwerp: Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Randstedelijke Rekenkamer en wijziging verordening Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer

Kenmerk:

Bijlagen:

1. Was – Wordt tabel verordening Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer
2. Was – Wordt tabel Gemeenschappelijke Regeling Randstedelijke Rekenkamer
3. Gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer 2017
4. Brief van de Programmaraad aan provincies over opvolging aanbevelingen externe evaluatie
5. Brief van de Rekenkamer aan vier provincies over opvolging aanbevelingen externe evaluatie

1. Inleiding

Naar aanleiding van de rapportage door I&O research over de evaluatie van de Randstedelijke Rekenkamer en de Programmaraad van de Randstedelijke Rekenkamer, heeft de Programmaraad in de vergadering van 10 oktober 2019 van gedachten gewisseld over haar eigen rol en taak. De Programmaraad is tot de conclusie gekomen dat de Programmaraad zich vooral blijft richten op de advisering over het onderzoeksprogramma van de Rekenkamer en het uitoefenen van de ‘signaleringsfunctie’. De in eerdere evaluaties genoemde ambassadeursrol wordt vooral ingevuld door de Rekenkamer d.m.v. de ronde langs de fracties. De Programmaraad vindt dat zij geen rol heeft als kwaliteitsbewaker van de Rekenkamer.

2. Toelichting wijziging gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer en wijziging verordening Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer

De Programmaraad is tot de conclusie gekomen dat de gedachtewisseling over de eigen rol en taak niet hoeft te leiden tot een inhoudelijke wijziging van de verordening. De nu ter besluitvorming voorliggende wijzigingen betreffen vooral actualisering en aanpassingen aan de huidige werkwijze van de Programmaraad. Daarnaast wordt voorgesteld twee wijzigingen door te voeren in de Gemeenschappelijke Regeling Randstedelijke Rekenkamer. Deze wijzigingen zijn opgenomen zodat de desbetreffende artikelen in de verordening van de Programmaraad en de Gemeenschappelijke Regeling over de samenstelling en taken van de Programmaraad gelijklopend zijn.

In de vergadering van 14 november 2019 heeft de Programmaraad unaniem ingestemd met de voorliggende wijzigingen.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Een gelijkloidend ontwerpbesluit wordt voorgelegd aan Provinciale Staten van Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland.

Namens de Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur,

Mw. S.S. Doevendans, voorzitter

Mw. M. de Zwart, griffier

Ontwerpbesluit

Nr.

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van de commissie Economie, Financiën en Bestuur van 2 december 2019;

Overwegende dat het gewenst is om de Gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer en de Verordening Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer aan te passen;

Gelet op hoofdstuk 4 van de Gemeenschappelijke Regeling Randstedelijke Rekenkamer en artikel 7 van de verordening Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer,

Gelet op de Wet Gemeenschappelijke Regelingen;

besluiten:**I. De verordening Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer als volgt te wijzigen:**

1. De volgorde van de artikelen 2 (Taakstelling) en 3 (Samenstelling en benoeming) wordt gewijzigd in de artikelen 2 (Samenstelling en benoeming) en 3 (Taakstelling) onder gelijktijdige hernoeming van artikel 3 in Taken.
2. In artikel 2, tweede lid wordt de zin “,met dien verstande dat elke deelnemer een lid van buiten de kring kan aanwijzen” geschrapt.
3. Aan het eind van artikel 3, tweede lid, wordt een zin toegevoegd luidend als volgt: “Bij de uitoefening van de adviestaak bewaakt de programmaraad een evenwichtige verdeling van het onderzoeksprogramma over de vier provincies.”
4. Aan artikel 3 derde lid, wordt in de eerste zin na het woord Programmaraad een passage toegevoegd luidend als volgt: “,die elk één van de deelnemende provincies vertegenwoordigen,”
5. Artikel 3, zesde lid, wordt geschrapt.
6. In artikel 4, derde lid, wordt in de eerste zin het woord “niet” geschrapt.

7. In artikel 4, derde lid wordt in de eerste zin de punt vervangen door een komma gevolgd door een passage luidend als volgt: “tenzij er zwaarwegende redenen zijn om in beslotenheid te vergaderen en/of documenten vertrouwelijk te behandelen.”
 8. In artikel 4, derde lid, wordt in de tweede zin het woord “wel” geschrapt.
 9. Aan artikel 4, zesde lid, wordt na de eerste zin een zin toegevoegd luidend als volgt: “Ook is vereist dat elke provincie vertegenwoordigd is.”
 10. In artikel 4, zesde lid, komt de laatste zin als volgt te luiden: “Is dit aantal niet aanwezig en/of is niet elke provincie vertegenwoordigd, dan schrijft de voorzitter terstond een tweede vergadering uit, welke niet later gehouden mag worden dan drie weken na de eerste vergadering.
 11. Artikel 4, achtste lid, wordt vervangen door een nieuw lid luidend als volgt: “De Programmaraad streeft naar consensus bij het uitbrengen van haar adviezen met betrekking tot het integrale jaarlijkse onderzoeksprogramma. Indien nodig brengt ze haar adviezen met een meerderheid van stemmen uit, waarbij ieder lid een stem heeft. Over provincie specifieke onderzoeken geven de leden van de desbetreffende provincie advies.”
 12. In artikel 4, negende lid, komt na het woord “verslaglegging” een punt. De passage “en legt deze vast in een huishoudelijk reglement” wordt geschrapt.
 13. Artikel 4, elfde lid, wordt geschrapt.
 14. Artikel 5, Vacatiegelden en reiskosten, wordt geschrapt.
 15. De artikelen 6 Evaluatie, 7 Wijziging en 8 Citeertitel worden hernoemd naar de artikelen 5 Evaluatie, 6 Wijziging en 7 Citeertitel.
- II. De Gemeenschappelijke Regeling Randstedelijke Rekenkamer als volgt te wijzigen:
16. In artikel 14, tweede lid, wordt de tweede zin geschrapt en vervangen door een passage die luidt als volgt: “,welke gelijkkelijk over deelnemers verdeeld zijn.”
 17. Artikel 14, derde lid, wordt gewijzigd en komt te luiden als volgt: “De leden van de Programmaraad zijn afkomstig uit de leden van Provinciale Staten.”
 18. Aan artikel 15 derde lid, wordt in de eerste zin na het woord Programmaraad een passage toegevoegd luidend als volgt: “,die elk één van de deelnemende provincies vertegenwoordigen,”

19. Aan artikel 8 wordt een titel toegevoegd en komt te luiden als volgt: "Taakverdeling bestuur".

20. In artikel 16, derde lid, wordt "zes weken" vervangen door "acht weken".

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Bijlage 1: Was – Wordt tabel verordening Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer

Was (PS van 12 september 2016, nr. 69-2016)	Wordt (PS 16 december 2019)
Artikel 1 Definities In deze verordening wordt verstaan onder: Programmaraad: het adviesorgaan voor de provinciale staten gezamenlijk en afzonderlijk van de provincies Flevoland, Utrecht, Noord-Holland en Zuid-Holland en de Randstedelijke Rekenkamer. Rekenkamer: de Randstedelijke Rekenkamer ingesteld overeenkomstig de artikelen 79/en volgende Provinciewet. Bestuurder/directeur: het lid van de Randstedelijke Rekenkamer. Regeling: de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer. Deelnemers: de provinciale staten van Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland die deelnemen aan de regeling.	Artikel 1 Definities Ongewijzigd.
Artikel 2 Taakstelling 1. De programmaraad geeft de deelnemers gevraagd en ongevraagd advies over en naar aanleiding van het onderzoeksprogramma van de rekenkamer. 2. De programmaraad adviseert de rekenkamer of de bestuurder/directeur daarvan bij de voorbereiding van het onderzoeksprogramma. Daarnaast kan de programmaraad op verzoek van de rekenkamer adviseren over voorgenomen onderzoeken en/of de wijze van uitvoering van een onderzoek. 3. Een vaste vertegenwoordiging van vier personen uit de Programmaraad heeft tot taak een gecoördineerde discussie te voeren over algemene bestuurlijke en financiële aangelegenheden en een gecoördineerde besluitvorming daarover te bevorderen indien daartoe aanleiding is. 4. In de uitoefening van haar adviestaak zorgt de programmaraad voor afstemming tussen de deelnemers onderling en voor een consistente communicatie tussen de deelnemers enerzijds en de rekenkamer anderzijds. 5. De programmaraad wordt om advies gevraagd met betrekking tot de op te stellen profielschets bij een voorgenomen benoeming van een	Artikel 2 Samenstelling en benoeming 1. De programmaraad bestaat uit minimaal acht en maximaal twaalf leden, welke gelijkelijk over deelnemers verdeeld zijn. 2. De leden van de programmaraad zijn afkomstig uit de leden van Provinciale Staten. 3. Tegelijk met de benoeming van de leden van de programmaraad worden in de verhouding zoals bedoeld in lid 1 van dit artikel plaatsvervangende leden benoemd. 4. De leden van de programmaraad hebben een zittingsduur gelijk aan die van de deelnemers die hen benoemen. Een lid van de programmaraad is eenmaal herbenoembaar. 5. De deelnemers dragen er zorg voor dat in de eerste vergadering van Provinciale Staten na de verkiezingen de leden van de programmaraad aangewezen worden overeenkomstig het bepaalde in dit artikel. 6. Een lid van de programmaraad kan te allen tijde ontslag nemen door daartoe een schriftelijk verzoek in te dienen bij de deelnemer, die hem benoemd heeft. 7. Indien een lid gedurende langere tijd niet of niet voldoende in de programmaraad functioneert, kan de deelnemer, gehoord de

Was (PS van 12 september 2016, nr. 69-2016)	Wordt (PS 16 december 2019)
lid/directeur dan wel een plaatsvervangend bestuurder. 6. Bij de uitoefening van de adviestaak bewaakt de programmaraad voortdurend de onafhankelijkheid van de rekenkamer.	overige deelnemers, het lidmaatschap daarvan tussentijds beëindigen. 8. In geval van een tussentijdse vacature draagt de deelnemer die dit lid had benoemd, terstond zorg voor de benoeming van een nieuw lid.
Artikel 3 Samenstelling en benoeming 1. De programmaraad bestaat uit minimaal acht en maximaal twaalf leden, welke gelijkelijk over deelnemers verdeeld zijn. 2. De leden van de programmaraad zijn afkomstig uit de leden van Provinciale Staten, met dien verstande dat elke deelnemer een lid van buiten die kring kan aanwijzen. 3. Tegelijk met de benoeming van de leden van de programmaraad worden in de verhouding zoals bedoeld in lid 1 van dit artikel plaatsvervangende leden benoemd. 4. De leden van de programmaraad hebben een zittingsduur gelijk aan die van de deelnemers die hen benoemen. Een lid van de programmaraad is eenmaal herbenoembaar. 5. De deelnemers dragen er zorg voor dat in de eerste vergadering van Provinciale Staten na de verkiezingen de leden van de programmaraad aangewezen worden overeenkomstig het bepaalde in dit artikel. 6. Een lid van de programmaraad kan te allen tijde ontslag nemen door daartoe een schriftelijk verzoek in te dienen bij de deelnemer, die hem benoemd heeft. 7. Indien een lid gedurende langere tijd niet of niet voldoende in de programmaraad functioneert, kan de deelnemer, gehoord de overige deelnemers, het lidmaatschap daarvan tussentijds beëindigen. 8. In geval van een tussentijdse vacature draagt de deelnemer die dit lid had benoemd, terstond zorg voor de benoeming van een nieuw lid.	Artikel 3 Taken 1. De programmaraad geeft de deelnemers gevraagd en ongevraagd advies over en naar aanleiding van het onderzoeksprogramma van de rekenkamer. 2. De programmaraad adviseert de rekenkamer of de bestuurder/directeur daarvan bij de voorbereiding van het onderzoeksprogramma. Daarnaast kan de programmaraad op verzoek van de rekenkamer adviseren over voorgenomen onderzoeken en/of de wijze van uitvoering van een onderzoek. Bij de uitoefening van de adviestaak bewaakt de Programmaraad een evenwichtige verdeling van het onderzoeksprogramma over de vier provincies. 3. Een vaste vertegenwoordiging van vier personen uit de Programmaraad, die elke één van de deelnemende provincies vertegenwoordigen, heeft tot taak een gecoördineerde discussie te voeren over algemene bestuurlijke en financiële aangelegenheden en een gecoördineerde besluitvorming daarover te bevorderen indien daartoe aanleiding is. 4. In de uitoefening van haar adviestaak zorgt de programmaraad voor afstemming tussen de deelnemers onderling en voor een consistente communicatie tussen de deelnemers enerzijds en de rekenkamer anderzijds. 5. De programmaraad wordt om advies gevraagd met betrekking tot de op te stellen profielschets bij een voorgenomen benoeming van een lid/directeur dan wel een plaatsvervangend bestuurder.
Artikel 4 Werkwijze 1. De programmaraad vergadert tenminste twee keer per kalenderjaar en voorts wanneer de helft van het aantal leden of van de deelnemers onder schriftelijke opgave van de agendapunten daarom verzoekt.	Artikel 4 Werkwijze 1. Ongewijzigd.

Was (PS van 12 september 2016, nr. 69-2016)	Wordt (PS 16 december 2019)
2. De programmaraad vergadert wanneer de rekenkamer onder schriftelijke opgave van de redenen daarom verzoekt. 3. De vergaderingen van de programmaraad en de daarin te bespreken documenten zijn niet openbaar. De adviezen die de programmaraad uitbrengt zijn wel openbaar. 4. De programmaraad wijst zelf haar voorzitter aan. Zij kan daarbij kiezen voor de zittingsduur van minimaal een jaar dan wel een langere periode. 5. De programmaraad regelt zelf de plaats van de vergaderingen. 6. Voor het houden van een vergadering is de aanwezigheid van de helft plus een van het aantal leden vereist. Is dit aantal niet aanwezig dan schrijft de voorzitter terstond een tweede vergadering uit, welke niet later gehouden mag worden dan drie weken na de eerste vergadering. 7. De programmaraad kan, indien dit voor de uitoefening van haar taak gewenst dan wel noodzakelijk is, derden in haar vergadering uitnodigen om toelichting of nadere informatie te geven. 8. De programmaraad brengt haar adviezen, indien nodig, met meerderheid van stemmen uit, waarbij ieder lid een stem heeft. 9. De programmaraad regelt overigens zelf haar vergaderorde en wijze van verslaglegging en legt deze vast in een huishoudelijk reglement. 10. De programmaraad wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris, afkomstig uit één van de vier deelnemende provincies. 11. Alle stukken die van de programmaraad uitgaan, worden ondertekend door de voorzitter en de ambtelijk secretaris.	2. Ongewijzigd. 3. De vergaderingen van de programmaraad en de daarin te bespreken documenten zijn openbaar, tenzij er zwaarwegende redenen zijn om in beslotenheid te vergaderen en/of documenten vertrouwelijk te behandelen. De adviezen die de programmaraad uitbrengt zijn openbaar. 4. Ongewijzigd. 5. Ongewijzigd. 6. Voor het houden van een vergadering is de aanwezigheid van de helft plus een van het aantal leden vereist. Ook is vereist dat elke provincie vertegenwoordigd is. Is dit aantal niet aanwezig en/of niet elke provincie vertegenwoordigd, dan schrijft de voorzitter terstond een tweede vergadering uit, welke niet later gehouden mag worden dan drie weken na de eerste vergadering. 7. Ongewijzigd. 8. De Programmaraad streeft naar consensus bij het uitbrengen van haar adviezen met betrekking tot het integrale jaarlijkse onderzoeksprogramma. Indien nodig brengt ze haar adviezen met een meerderheid van stemmen uit, waarbij ieder lid een stem heeft. Over provinciespecifieke onderzoeken geven de leden van de desbetreffende provincie advies. 9. De programmaraad regelt overigens zelf haar vergaderorde en wijze van verslaglegging. 10. Ongewijzigd. 11. Vervallen.

Was (PS van 12 september 2016, nr. 69-2016)	Wordt (PS 16 december 2019)
Artikel 5 Vacatiegelden en reiskosten De leden van de programmaraad ontvangen een vergoeding voor de voorbereiding en het bijwonen van de vergaderingen en voor de reiskosten op grond van de Verordening geldelijke voorzieningen staten- en commissieleden van de deelnemer die hen benoemd heeft.	Vervallen.
Artikel 6 Evaluatie 1. De taakstelling en de wijze van functioneren van de programmaraad worden periodiek geëvalueerd. De eerste keer zal dit gebeuren gelijk met het eerste evaluatiemoment van de rekenkamer zoals vastgelegd in de regeling. Vervolgens geschiedt de evaluatie iedere twee jaar na de benoeming van de nieuwe leden van de programmaraad. 2. De programmaraad doet met betrekking tot de evaluatie, zoals bedoeld in het vorige lid, een voorstel aan de deelnemers, die vervolgens hierover een besluit zullen nemen. 3. Bij een evaluatie wordt in ieder geval de bestuurder/directeur gehoord.	Artikel 5 Evaluatie 1. De taakstelling en de wijze van functioneren van de programmaraad worden periodiek geëvalueerd. De eerste keer zal dit gebeuren gelijk met het eerste evaluatiemoment van de rekenkamer zoals vastgelegd in de regeling. Vervolgens geschiedt de evaluatie iedere twee jaar na de benoeming van de nieuwe leden van de programmaraad. 2. De programmaraad doet met betrekking tot de evaluatie, zoals bedoeld in het vorige lid, een voorstel aan de deelnemers, die vervolgens hierover een besluit zullen nemen. 3. Bij een evaluatie wordt in ieder geval de bestuurder/directeur gehoord.
Artikel 7 Wijziging Tussentijdse wijziging van deze verordening door Provinciale Staten is alleen mogelijk indien alle deelnemers met de voorgenomen wijziging instemmen.	Artikel 6 Wijziging Tussentijdse wijziging van deze verordening door Provinciale Staten is alleen mogelijk indien alle deelnemers met de voorgenomen wijziging instemmen.
Artikel 8 Citeertitel Deze verordening kan worden aangehaald als: Verordening Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer.	Artikel 7 Citeertitel Deze verordening kan worden aangehaald als: Verordening Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer.

Bijlage 2: Was – Wordt tabel Gemeenschappelijke Regeling Randstedelijke Rekenkamer

Was (PS van 12 oktober 2016, nr. 6941)	Wordt (nader te bepalen)
Artikel 14 Instelling Programmaraad 2. De programmaraad bestaat uit minimaal acht en maximaal twaalf leden. De verdeling van twee of drie per deelnemer wordt door de betreffende deelnemer zelf vastgesteld. 3. Bij de aanwijzing van de leden, genoemd in het vorige lid, zijn ook leden benoembaar van buiten de kring van de deelnemers met dien verstande dat iedere deelnemer maximaal één buitenlid mag aanwijzen. De plaatsvervangende leden kunnen in dezelfde verhouding worden aangewezen.	Artikel 14 Instelling Programmaraad 2. De Programmaraad bestaat uit minimaal acht en maximaal twaalf leden, welke gelijkelijk over deelnemers verdeeld zijn. 3. De leden van de Programmaraad zijn afkomstig uit de leden van Provinciale Staten
Artikel 15 Taakstelling Programmaraad 3. Een vaste vertegenwoordiging van vier personen uit de Programmaraad heeft tot taak een gecoördineerde discussie te voeren over algemene bestuurlijke en financiële aangelegenheden en een gecoördineerde besluitvorming daarover te bevorderen als daartoe aanleiding is.	Artikel 15 Taakstelling Programmaraad 3. Een vaste vertegenwoordiging van vier personen uit de Programmaraad, die elk één van de deelnemende provincies vertegenwoordigen, heeft tot taak een gecoördineerde discussie te voeren over algemene bestuurlijke en financiële aangelegenheden en een gecoördineerde besluitvorming daarover te bevorderen als daartoe aanleiding is.
Artikel 8	Artikel 8 Taakverdeling bestuur
Artikel 16 Voorbereiding 3. Het onderzoeksprogramma wordt door de rekenkamer uiterlijk zes weken na voorlegging voor zienswijzen vastgesteld. Deze vaststelling wordt terstond medegedeeld aan de deelnemers, de colleges van Gedeputeerde Staten en de programmaraad.	Artikel 16 Voorbereiding 3. Het onderzoeksprogramma wordt door de rekenkamer uiterlijk acht weken na voorlegging voor zienswijzen vastgesteld. Deze vaststelling wordt terstond medegedeeld aan de deelnemers, de colleges van Gedeputeerde Staten en de programmaraad.

Geconsolideerde versie van de Gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer na wijziging

Gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1. Definities

In deze regeling wordt verstaan onder:

1. Rekenkamer: het orgaan, genoemd in de artikelen 79a e.v. van de Provinciewet.
2. Deelnemers: de aan deze regeling deelnemende Provinciale Staten.

Artikel 2. Gemeenschappelijk orgaan

Er is een gemeenschappelijk orgaan, genoemd in artikel 8, tweede lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 79l van de Provinciewet, genaamd Randstedelijke Rekenkamer.

Artikel 3. Belang

Deze regeling is aangegaan om gezamenlijk op een effectieve en efficiënte wijze de wettelijke opdracht voor het instellen van een rekenkamer vorm en inhoud te kunnen geven.

Hoofdstuk 2. Samenstelling rekenkamer

Artikel 4. Aantal en benoeming leden

1. Het aantal leden van de rekenkamer wordt bepaald op één.
2. Er is een plaatsvervangend bestuurder, te benoemen door de deelnemers gezamenlijk bij unaniem besluit.
3. De rechtspositie van het lid van de rekenkamer wordt geregeld bij afzonderlijk besluit van de deelnemers gezamenlijk, dat aan deze regeling wordt gehecht.
4. De plaatsvervangend bestuurder ontvangt voor zijn werkzaamheden een vaste vergoeding per maand ter hoogte van 20% van schaal 17 volgens de Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling provincies. De daadwerkelijk gemaakte reiskosten en overige onkosten die hij maakt ten behoeve van zijn werkzaamheden komen ten laste van het budget van de rekenkamer die de declaraties zelf afhandelt.
5. Het lid/directeur en de plaatsvervangend bestuurder zijn éénmaal herbenoembaar.
6. De artikelen 1, 2, 3, 4, 5, 13, 14 en 17 van de Rechtspositieregeling lid/directeur Randstedelijke Rekenkamer zijn van overeenkomstige toepassing op de plaatsvervangend bestuurder.
7. Ingeval van een tussentijdse vacature van het lid/directeur dan wel de plaatsvervangend bestuurder zorgen de deelnemers gezamenlijk en bij unaniem besluit terstond voor de benoeming van een nieuw lid/directeur dan wel plaatsvervangend bestuurder voor de volledige zittingsperiode van zes jaar.
8. Overeenkomstig het bepaalde in artikel 79g van de Provinciewet leggen het lid/directeur en de plaatsvervangend bestuurder de eed of belofte af in de vergadering van Provinciale Staten van Flevoland.
9. De bestuurlijke gedragscode integriteit van de provincie Flevoland is op het lid en de plaatsvervangend bestuurder van toepassing.
10. Het lid van de rekenkamer vormt het bestuur van de gemeenschappelijke regeling.

Artikel 5. Benoemingsprocedure

1. Voor de benoeming en de herbenoeming van het lid/directeur en van de plaatsvervangend bestuurder stellen de deelnemers gezamenlijk een adviescommissie in bestaande uit vier Statenleden.

2. De adviescommissie raadpleegt de programmaraad over de profielschets van het lid/directeur en van de plaatsvervangend bestuurder en doet een voordracht voor een kandidaat aan de deelnemers gezamenlijk.
3. De deelnemers besluiten unaniem tot benoeming dan wel herbenoeming van het lid/directeur en van de plaatsvervangend bestuurder.

Hoofdstuk 3. Ondersteuning, bedrijfsvoering en vertegenwoordiging

Artikel 6. Directeur

Het lid van de rekenkamer vervult tevens de functie van directeur van de ondersteuningsorganisatie van de rekenkamer.

Artikel 7. Organisatie

1. De directeur draagt zorg voor de instelling en continuïteit van een zodanige ondersteuningsorganisatie, dat de wettelijke en overige taken van de rekenkamer op een professionele en kwalitatief hoogwaardige wijze vervuld kunnen worden.
2. De directeur bepaalt zelf binnen de kaders van de vastgestelde begroting de personele samenstelling in kwaliteit en kwantiteit van de ondersteunende organisatie.
3. De plaatsvervangend bestuurder vervult geen taken die de organisatie van de rekenkamer als bedoeld in de voorgaande leden betreffen.

Artikel 8

1. Het lid/directeur en de plaatsvervangend bestuurder maken afspraken over de verdeling van de bestuurstaken en informeren de deelnemers over deze afspraken en over de wijzigingen daarin.
2. De plaatsvervangend bestuurder voert tenminste twee keer per jaar een gesprek met de bestuurder-directeur over diens functioneren als directeur en rapporteert daarover aan de deelnemers.
3. De rapportages over het functioneren als directeur dragen een vertrouwelijk karakter. De rapportages worden in het personeelsdossier van het lid/directeur opgeslagen door Gedeputeerde Staten van Flevoland.

Artikel 9 Vervallen

Artikel 10. Benoeming en rechtspositie medewerkers

1. Voor de benoeming, schorsing en het ontslag van de medewerkers van de rekenkamer wordt het college van Gedeputeerde Staten van Flevoland aangewezen.
2. Dit college zal aan het lid van de rekenkamer de in het vorige lid genoemde bevoegdheden bij afzonderlijk besluit opdragen.
3. Op de medewerkers van de rekenkamer is de rechtspositie van de provincie Flevoland van overeenkomstige toepassing.
4. In het kader van de voorgaande leden van dit artikel kan het lid van de rekenkamer, waar nodig, een eigen personeelsbeleid ontwikkelen. Functionerings- en beoordelingsgesprekken worden door hem gevoerd en vastgelegd in de betreffende personeelsdossiers.
5. Bezwaarschriften van medewerkers van de rekenkamer tegen besluiten van het lid van de rekenkamer worden behandeld door de bezwaarschriftencommissie van de provincie Flevoland op grond van artikel 7:13 van de Algemene wet bestuursrecht.
6. De beslissingen op bezwaar worden genomen door het college van Gedeputeerde Staten van Flevoland.
7. Indien tegen deze beslissing op bezwaar beroep bij de bestuursrechter wordt aangetekend, draagt het college van Gedeputeerde Staten van Flevoland het lid van de rekenkamer de bevoegdheid tot procesvertegenwoordiging op.

Artikel 11. Bedrijfsvoering

1. Indien voor de taakuitoefening en/of de bedrijfsvoering van de rekenkamer overeenkomsten met derden gesloten worden, gebeurt dit door het college van Gedeputeerde Staten van Flevoland.
2. Dit college zal aan het lid van de rekenkamer de in het vorige lid genoemde bevoegdheden bij afzonderlijk besluit opdragen.

Artikel 12. Vertegenwoordiging

1. De vertegenwoordiging in en buiten rechte gebeurt door de commissaris van de Koning van de provincie Flevoland.
2. De commissaris zal deze vertegenwoordiging opdragen aan het lid van de rekenkamer.

Artikel 13. Intrekking mandaten en volmachten

De op grond van de artikelen 10 tot en met 12 van deze regeling verleende mandaten en volmachten kunnen door het college van Gedeputeerde Staten van Flevoland, respectievelijk de commissaris van de Koning in die provincie slechts worden gewijzigd dan wel ingetrokken na schriftelijke instemming met een voornemen daartoe van de deelnemers gezamenlijk.

Hoofdstuk 4. Programmaraad

Artikel 14. Instelling programmaraad

1. Provinciale Staten van de deelnemende provincies stellen gezamenlijk bij afzonderlijk besluit een programmaraad in.
2. De programmaraad bestaat uit minimaal acht en maximaal twaalf leden. De verdeling van twee of drie per deelnemer wordt door de betreffende deelnemer zelf vastgesteld.
3. Bij de aanwijzing van de leden, genoemd in het vorige lid, zijn ook leden benoembaar van buiten de kring van de deelnemers met dien verstande dat iedere deelnemer maximaal één buitenlid mag aanwijzen. De plaatsvervangende leden kunnen in dezelfde verhouding worden aangewezen.
4. De programmaraad heeft de zittingsduur van Provinciale Staten. Bij een tussentijdse vacature wordt daarin terstond voorzien door de deelnemer die dit lid had aangewezen.

Artikel 15. Taakstelling programmaraad

1. De programmaraad kan de deelnemers gevraagd en ongevraagd van advies dienen over de uit te voeren en uitgevoerde onderzoeken van de rekenkamer.
2. De rekenkamer vraagt de programmaraad schriftelijk om advies bij het opstellen van het onderzoeksprogramma, zoals bedoeld in Hoofdstuk 5 van deze regeling. Daarnaast kan hij advies vragen over de te volgen werkwijze bij een voorgenomen onderzoek.
3. Een vaste vertegenwoordiging van vier personen uit de Programmaraad heeft tot taak een gecoördineerde discussie te voeren over algemene bestuurlijke en financiële aangelegenheden en een gecoördineerde besluitvorming daarover te bevorderen als daartoe aanleiding is.

Hoofdstuk 5. Onderzoeksprogramma en onderzoeksuitvoering

Artikel 16. Voorbereiding

1. De rekenkamer stelt jaarlijks een onderzoeksprogramma op, gehoord de programmaraad. In dat programma dient een evenwichtige verdeling tussen de op, gehoord de programmaraad. In dat programma dient een evenwichtige verdeling tussen de deelnemersspecifieke en gezamenlijke onderwerpen te worden aangebracht, waarbij als uitgangspunt geldt dat per jaar vier tot acht onderzoeken uitgevoerd zullen worden. Bij de voorbereiding van het onderzoeksprogramma houdt de rekenkamer rekening met het bepaalde in artikel 183 Provinciewet.
2. Het ontwerp onderzoeksprogramma wordt jaarlijks aan de deelnemers voorgelegd, die daarover van hun zienswijzen kunnen doen blijken.
3. Het onderzoeksprogramma wordt door de rekenkamer uiterlijk zes weken na voorlegging voor zienswijzen vastgesteld. Deze vaststelling wordt terstond medegedeeld aan de deelnemers, de colleges van Gedeputeerde Staten en de programmaraad.

Artikel 17. Uitvoering

1. De rekenkamer kan beslissen dat onderzoeken geheel of gedeeltelijk door derden worden uitgevoerd.
2. In geval van een gehele of gedeeltelijke uitvoering door derden stelt de rekenkamer een programma van eisen op, dat betrekking heeft op zowel de aard van het onderzoek, de daarvoor vereiste kwaliteiten van de onderzoekers, de wijze van rapporteren als het beschikbare budget. Bij de keuze voor de inschakeling van een derde volgt de rekenkamer de aanbestedingsregels/ het beleid van de provincie Flevoland.

Artikel 18. Overige onderzoeken

1. Een deelnemer kan de rekenkamer verzoeken tot het instellen van een bijzonder onderzoek. De kosten voor een dergelijk onderzoek kunnen worden gedragen door de desbetreffende deelnemer tegen een vooraf afgesproken bedrag.
2. De rekenkamer kan bij uitzondering onderzoeken uitvoeren op verzoek van andere provincies of overige decentrale overheidsorganisaties. Voor een dergelijk onderzoek wordt een opdrachtovereenkomst gesloten, waarin de kosten voor dat onderzoek opgenomen zijn.
3. De onderzoeken, zoals bedoeld in de vorige leden, mogen niet ten koste gaan van de uitvoering van het onderzoeksprogramma voor de deelnemers. Alvorens een bijzondere onderzoeksopdracht van een derde te aanvaarden vraagt de rekenkamer advies aan de programmaraad.

Artikel 19 Vervallen

Hoofdstuk 6. Financiën

Artikel 20. Financiering

1. De met de instelling en instandhouding van de rekenkamer samenhangende kosten worden over de deelnemers verdeeld volgens de sleutel genoemd in artikel 8 van de Statuten van de Vereniging Interprovinciaal Overleg.
2. De deelnemers dragen er zorg voor dat de rekenkamer steeds en tijdig over de nodige financiële middelen kan beschikken om aan haar taakstelling en verplichtingen en de daarbij behorende werkwijze te kunnen voldoen.

Artikel 21. Begroting

Bij de uitvoering van de vastgestelde begroting draagt de rekenkamer zorg voor een effectief en efficiënt beleid met betrekking tot de uitgaven die betrekking hebben op de beheerstaken in het kader van de dagelijkse bedrijfsvoering.

Artikel 22 Vervallen.**Hoofdstuk 7. Archivering****Artikel 22a.**

De bepalingen betreffende zorg voor de archiefbescheiden van de provincie Flevoland, zijn op de rekenkamer van overeenkomstige toepassing, waarbij de Gedeputeerde Staten van Flevoland zijn aan te merken als zorgdrager, genoemd in artikel 1, eerste lid, onderdeel d, van de Archiefwet 1995.

Hoofdstuk 8. Slotbepalingen**Artikel 23. Inwerkingtreding, duur en evaluatie**

1. Voor de toepassing van het bepaalde in de artikel 41, eerste lid, onderdeel h en artikel 26, derde lid, eerste volzin, van de Wet gemeenschappelijke regelingen met betrekking tot de inwerkingtreding van deze regeling zal het college van Gedeputeerde Staten van Flevoland zorg dragen.
2. Deze regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.
3. De werking van deze regeling zal periodiek worden geëvalueerd. Voor de eerste keer zal dit gebeuren drie jaar na de datum van inwerkingtreding en vervolgens om de zes jaar.
4. De opdracht voor de evaluatie zal in onderling overleg tussen de deelnemers en de rekenkamer worden opgesteld, gehoord de programmaraad.

Artikel 24. Uittreding en toetreding

1. Een deelnemer kan uit deze regeling treden na een betreffend besluit van Provinciale Staten.
2. Dit besluit wordt uiterlijk twaalf maanden voor de beoogde uittredingsdatum aan de overige deelnemers en de rekenkamer medegedeeld.
3. De financiële gevolgen van een uittreding worden door de overige deelnemers vastgesteld gehoord de rekenkamer.
4. Uittreding zal voor het eerst mogelijk zijn na de eerste periode van zes jaar na de instelling van de rekenkamer.
5. Een andere provincie kan toetreden tot deze regeling. De voorwaarden voor een toetreding, waaronder de financiële, worden door de deelnemers vastgesteld gehoord de rekenkamer.

Artikel 25. Wijziging en opheffing

1. Deze regeling kan worden gewijzigd, indien drie deelnemers daarom met redenen omkleed verzoeken dan wel indien de rekenkamer daartoe een voorstel aan de deelnemers doet en een meerderheid dat voorstel overneemt. Na instelling van deze regeling is een wijziging pas mogelijk na de eerste evaluatie, zoals vermeld in artikel 23, derde lid, van de regeling.
2. In afwijking van het bepaalde in het vorige lid is voor een wijziging van deze regeling de instemming van alle deelnemers vereist, indien die wijziging betrekking heeft op een van de volgende onderwerpen:
 - a. de samenstelling van de rekenkamer, genoemd in artikel 4 van deze regeling;
 - b. de wijze van benoeming van het lid van de rekenkamer en zijn plaatsvervanger;
 - c. de vergoeding voor de werkzaamheden en de onkostenvergoeding;
 - d. de rechtspositie van het lid/directeur van de rekenkamer;
 - e. de samenstelling en functie van de programmaraad, genoemd in de artikelen 14 en 15 van deze regeling;
 - f. de verdeelsleutel met betrekking tot de financiering van de rekenkamer, genoemd in artikel 20 van deze regeling.

Artikel 26. Citeertitel

Deze regeling kan worden aangehaald als: Gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer.

Flevoland, 11 januari 2017

Noord-Holland, 3 oktober 2016

Utrecht, 31 oktober 2016

Zuid-Holland, 12 oktober 2016

Geconsolideerde versie van de Rechtspositionering lid/directeur Randstedelijke Rekenkamer na wijziging

Rechtspositieregeling lid/directeur Randstedelijke Rekenkamer

Benoeming

1. Benoeming van het lid/directeur Randstedelijke Rekenkamer vindt plaats door de deelnemers aan de Gemeenschappelijke regeling gezamenlijk op basis van artikel 79c jo 79m van de Provinciewet.
2. Voor benoeming is het overleggen van een verklaring omtrent het gedrag als bedoeld in de Wet justitiële gegevens een vereiste. Dit vereiste geldt ook in geval van herbenoeming.
3. De standplaats van het lid/directeur Randstedelijke Rekenkamer is Amsterdam
4. Aan het lid/directeur Randstedelijke Rekenkamer wordt na benoeming zo spoedig mogelijk een benoemingsbesluit uitgereikt, dat ten minste vermeldt:
 - a. zijn naam, voornamen en geboortedatum;
 - b. de datum met ingang waarvan hij tot functionaris is benoemd;
 - c. de duur van zes jaren waarvoor de benoeming geldt;
 - d. de hoogte van de bezoldiging;
 - e. het aantal uren per week waarvoor de benoeming geldt.

Onafhankelijkheid

5. Het lid/directeur Randstedelijke Rekenkamer is op geen enkele wijze ondergeschikt aan een van de organen van de deelnemende provincies.

Bezoldiging en overige financiële arbeidsvoorwaarden

6. De hoogte van de bezoldiging van het lid/directeur van de Randstedelijke Rekenkamer wordt vastgesteld op het niveau van Schaal 17 op voet van artikel C4 CAP opgenomen in bijlage 2 bij de CAP. Bij benoeming bepalen de deelnemers op welk bedrag binnen de schaal de bezoldiging wordt bepaald. Betaling vindt plaats naar rato van het aantal uren waarvoor de aanstelling geldt tot een maximum van 36. Het bedrag van de bezoldiging wordt jaarlijks geïndexeerd en/of verhoogd op de wijze die overeenkomt met de indexering en/of verhoging van de salarissen van ambtenaren van de provincies.
7. Het lid/directeur van de Randstedelijke Rekenkamer ontvangt vakantiegeld conform de regeling die op voet van artikel C.16 CAP voor provincieambtenaren geldt.
8. Het lid/directeur van de Randstedelijke Rekenkamer kan aanspraak maken op een eindejaarsuitkering conform artikel C.17 CAP.

Vakantie en verlof

9. Indien de feitelijke werkweek bepaald wordt op meer dan 36 uren per week bouwt het lid/directeur Randstedelijke Rekenkamer voor het meerdere boven de 36 uur compensatieverlof op conform de daarvoor bij of krachtens hoofdstuk D van de de CAP gestelde regeling.
10. Het lid/directeur Randstedelijke Rekenkamer heeft per kalenderjaar aanspraak op 180 verlofuren. Het vakantieverlof wordt opgenomen in nauw overleg met de plaatsvervangend bestuurder.

Voorzieningen en vergoedingen

11. Het lid/directeur Randstedelijke Rekenkamer reist zowel voor woon-werkverkeer als voor dienstreizen per openbaar vervoer. Daartoe wordt een OV-jaarkaart 1ste klas ter beschikking gesteld.
12. Aan het lid/directeur Randstedelijke Rekenkamer wordt een vaste onbelaste onkostenvergoeding toegekend van €100, per maand.
13. Aan het lid/directeur Randstedelijke Rekenkamer worden ten laste van de Randstedelijke Rekenkamer gangbare communicatiemiddelen ter beschikking gesteld conform de daarvoor geldende regelingen van de Provincie Flevoland.
14. Onkosten die het lid/directeur Randstedelijke Rekenkamer maakt komen ten laste van het budget van de rekenkamer die de declaraties zelf afhandelt. Een overzicht van de gedeclareerde kosten wordt jaarlijks gepubliceerd in het jaarverslag van de rekenkamer.

Ziekte en arbeidsongeschiktheid

15. Ingeval van ziekte en arbeidsongeschiktheid van het lid/directeur Randstedelijke Rekenkamer worden de bepalingen van de CAP waarin de rechten en plichten in geval van ziekte zijn neergelegd zoveel mogelijk analoog toegepast met dien verstande dat ontslag als lid van de rekenkamer op grond van artikel 79c, zevende lid, sub a, van de Provinciewet kan worden verleend indien betrokkene door ziekte of gebreken blijvend ongeschikt is zijn functie te vervullen.

Pensioen

16. Het lid/directeur Randstedelijke Rekenkamer is overheidswerknemer in de zin van de Wet privatisering ABP en op betrokkene is het pensioenreglement van de stichting Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) van toepassing.

Einde benoeming

17. De benoeming eindigt van rechtswege zodra de termijn waarvoor deze is verleend is verstreken.
18. Indien de benoeming is geëindigd door het verstrijken van de termijn waarvoor deze is verleend, geldt het voormalig lid/directeur Randstedelijke Rekenkamer als betrokkene in de zin van de Regeling aanvullende voorzieningen bij werkloosheid (krachtens artikel B.13 van de CAP).
19. Indien de Randstedelijke Rekenkamer wordt opgeheven of als de Randstedelijke Rekenkamer wordt gereorganiseerd geldt het voormalig lid/directeur Randstedelijke Rekenkamer als betrokkene in de zin van de Regeling aanvullende voorzieningen bij werkloosheid (krachtens artikel B.13 van de CAP).

Werkgeverschap

20. De plaatsvervangend bestuurder voert minimaal twee keer per jaar een gesprek met het lid/directeur over diens functioneren als directeur en rapporteert daarover aan de vier deelnemers aan de Gemeenschappelijke Regeling Randstedelijke Rekenkamer.

Voorzieningen bij overlijden

21. Ingeval van overlijden van het lid/directeur Randstedelijke Rekenkamer worden artikelen B14 en D9 lid 3 van de CAP (overlijden ambtenaar) analoog toegepast.

Slotbepalingen

22. Alle besluiten en handelingen noodzakelijk ter uitvoering van de benoeming en de rechtspositieregeling worden genomen respectievelijk verricht door Gedeputeerde Staten van Flevoland.
23. Wijzigingen van in deze regeling van toepassing verklaarde bepalingen van de CAP en de daarop gebaseerde uitvoeringsregelingen werken direct door in deze rechtspositieregeling.

24. Wijzigingen van deze rechtspositieregeling lopende een benoemingstermijn worden bij besluit van de deelnemers aan de gemeenschappelijke regelingen op het lid/directeur Randstedelijke Rekenkamer van toepassing verklaard.
25. In gevallen waarin deze rechtspositieregeling niet voorziet beslissen de deelnemers gezamenlijk.
26. Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 februari 2015.
27. Deze regeling wordt aangehaald als de “Regeling rechtspositie lid/directeur Randstedelijke Rekenkamer”.

**Programmaraad
Randstedelijke Rekenkamer**

Contact
Statengriffie
Frits Kas
T 070 - 441 8188
f.kas@pzh.nl

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Aan Provinciale Staten van de provincies
Noord-Holland, Utrecht, Flevoland en Zuid-Holland

Datum
14 november 2019
Bijlagen
-

Onderwerp

Opvolging aanbevelingen naar aanleiding van externe evaluatie
Randstedelijke Rekenkamer en de Programmaraad
Randstedelijke Rekenkamer door I&O Research

Geachte leden,

Aan het eind van de vorige statenperiode heeft I&O research een evaluatie over de Randstedelijke Rekenkamer en de Programmaraad van de Randstedelijke Rekenkamer gepubliceerd. Naar aanleiding van de evaluatie hebben de vier Provinciale Staten een gelijkluidend besluit genomen dat luidde als volgt:

1. Kennis te nemen van het eindrapport "Externe Evaluatie Randstedelijke Rekenkamer en de Programmaraad";
2. De Randstedelijke Rekenkamer te verzoeken inhoudelijk op de hen regarderende aanbevelingen te reageren en aan te geven of en zo ja hoe deze aanbevelingen door zullen werken in de toekomstige werkwijze van de Randstedelijke Rekenkamer;
3. De aanbevelingen aan Provinciale Staten over te nemen, zijnde:
 - a. Neem een besluit over de positionering en rol van de Programmaraad;
 - b. Zoek naar alternatieve instrumenten om de betrokkenheid van Statenleden bij het rekenkameronderzoek te vergroten;
 - c. Creëer ruimte en tijd voor een goed debat.

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

Tram 9 en de buslijnen
90, 385 en 386 stoppen
dichtbij het
provinciehuis. Vanaf
station Den Haag CS is
het tien minuten lopen.
De parkeerruimte voor
auto's is beperkt.

In deze brief informeert de Programmaraad u over de stand van zaken over de uitvoering van de besluiten 2 en 3.

Van de Randstedelijke Rekenkamer ontvangt u binnenkort een brief waarin de Rekenkamer inhoudelijk in gaat op de aan hen gerichte aanbevelingen. De Programmaraad heeft in de vergadering van 10 oktober 2019 met de Rekenkamer van gedachten gewisseld over de uitvoering en implementatie van de aanbevelingen.

In dezelfde vergadering heeft de Programmaraad van gedachten gewisseld over haar eigen rol en taak (besluitpunt 3a). De Programmaraad is tot de conclusie gekomen dat de Programmaraad

zich vooral blijft richten op de advisering over het onderzoeksprogramma van de Rekenkamer en het uitoefenen van de 'signaleringsfunctie'. De in eerdere evaluaties genoemde ambassadeursrol wordt vooral ingevuld door de Rekenkamer door middel van de ronde langs de fracties. De Programmaraad vindt dat zij geen rol heeft als kwaliteitsbewaker van de Rekenkamer.

De Programmaraad is tot de conclusie gekomen dat de gedachtewisseling over de eigen rol en taak niet leidt tot een inhoudelijke wijziging van de verordening Programmaraad maar dat er wel aanleiding is om de verordening te actualiseren en aan te passen aan de huidige werkwijze van de Programmaraad. Daarnaast zullen twee wijzigingen in de Gemeenschappelijke Regeling Randstedelijke Rekenkamer worden doorgevoerd. Deze wijzigingen zijn opgenomen zodat de desbetreffende artikelen in de verordening van de Programmaraad en de Gemeenschappelijke Regeling over de samenstelling en taken van de Programmaraad gelijkkluidend zijn. Een voor de vier provincies gelijkkluidend statenvoorstel zal binnenkort ter besluitvorming worden aangeboden.

Ten aanzien van de aanbeveling over het vergroten van de betrokkenheid van statenleden bij rekenkameronderzoeken (besluitpunt 3b), is de Programmaraad van mening dat moet worden doorgegaan met het instellen van klankbordgroepen bij provincie specifieke onderzoeken en/of het organiseren van klankbordsessies. Hiermee zijn de afgelopen tijd goede ervaringen opgedaan. In de klankbordgroep wordt vooral de onderzoeksaanpak en procesinformatie besproken. Er wordt geen 'inhoud' gedeeld met de klankbordgroep. Ten aanzien van provincie vergelijkende onderzoeken wordt de huidige aanpak voortgezet, hetgeen betekent dat de Rekenkamer de vier PS-en in de gelegenheid stelt opmerkingen en aanvullingen te doen bij de onderzoeksaanpak.

De invulling van de aanbeveling over ruimte en tijd voor een goed debat (besluitpunt 3c) ligt vooral bij de vier provincies e.e.a. in samenspraak met de vier griffies. Door middel van technische toelichtingen door de Rekenkamer voorafgaand aan de commissie- en/of statenvergaderingen wordt tijd en ruimte gecreëerd om vragen te kunnen stellen aan de onderzoekers. Dit zou kunnen leiden tot een meer vruchtbaar debat in de commissies en de Staten.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

E.W. Kegel
Voorzitter Programmaraad

Statenleden provincie Flevoland, provincie Noord-Holland, provincie Utrecht en provincie Zuid-Holland

Datum	Bijlage(n)	Uw kenmerk	Ons kenmerk
14 november 2019	1		2019/AH/080

Onderwerp

Reactie aanbevelingen externe evaluatie

Geachte Statenleden,

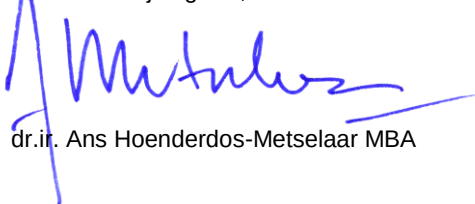
Begin dit jaar verschenen de resultaten van de externe evaluatie van de Randstedelijke Rekenkamer en de Programmaraad¹. De onderzoekers concludeerden dat het draagvlak voor de rekenkamer in de afgelopen jaren is toegenomen. *“De rekenkamer vult in het algemeen haar rol goed in met grondig en betrouwbaar onderzoek. De onderbouwing van conclusies en adviezen is uitstekend en de kwaliteit van de rapportages staat niet ter discussie. Er is vooruitgang geboekt met het toegankelijker presenteren van de uitkomsten en adviezen in de rapporten.”*

Daarnaast formuleerden de onderzoekers een aantal nuttige aanbevelingen en de PS-en van de vier randstadprovincies besloten de rekenkamer te verzoeken inhoudelijk op de rekenkamer regarderende aanbevelingen te reageren en aan te geven of en zo ja hoe deze aanbevelingen door zullen werken in de toekomstige werkwijze van de rekenkamer.² Bij deze voldoe ik graag aan dat verzoek.

In de bijlage wordt per aanbeveling aangegeven hoe de rekenkamer de verbeter suggesties oppakt. Deze reactie is tot stand gekomen in nauw overleg met het hele team van de rekenkamer en geagendeerd in de bijeenkomst van de Programmaraad van 10 oktober jl. Daar is afgesproken om deze reactie integraal ter kennisname te sturen naar de PS-en van de vier provincies.

De positieve evaluatie van de rekenkamer geeft een goede steun in de rug om met veel energie de ingeslagen weg voort te zetten.

Met vriendelijke groet,

dr.ir. Ans Hoenderdos-Metselaar MBA

bestuurder/directeur

Randstedelijke Rekenkamer

¹ I&O Research, 2019, Externe evaluatie Randstedelijke Rekenkamer en Programmaraad, 28 januari.

² PS Flevoland, 27 februari 2019
PS Noord-Holland, 11 februari 2019
PS Utrecht, 18 februari 2019
PS Zuid-Holland, 20 februari 2019

Bijlage – Reactie op aanbevelingen voor de rekenkamer

m.b.t. continuïteit:

1. Handhaaf vooralsnog het huidige bestuursmodel en evalueer het volgens plan in de komende jaren.

Het huidige directeursmodel met een directeur-bestuurder, een plaatsvervangend bestuurder en een plaatsvervangend directeur voldoet in de huidige situatie. Vooruitlopend op een evaluatie van het model in de komende jaren is op korte termijn geen nadere actie nodig. Wel dient bij de komende evaluatie opnieuw te worden stil gestaan bij de mogelijke kwetsbaarheid van het model in vergelijking met een collegemodel.

Reactie rekenkamer:

De rekenkamer ziet bij de opvolging van de aanbeveling vooral een rol voor de PS-en van de vier Randstadprovincies. De rekenkamer zal de aanbeveling onder de aandacht brengen van een subcommissie uit de Programmaraad (1 lid per provincie).

2. Ga door met het vergroten van de toegankelijkheid en aantrekkelijkheid van de rapporten.

De nieuwe vormen van rapportage zoals de vijfminutenversies en het gebruik van infographics, voorzien in een behoefte. Er is nog meer te winnen in het verder toegankelijk maken van onderzoeksuitkomsten. Hierbij valt te denken aan zogeheten focusrapporten op basis van een quick scan of ander kortlopend onderzoek met een scherp afgebakende vraagstelling en een rapportage zonder bestuurlijke aanbevelingen. Verder kan er voor gekozen worden het feitenrapport passief beschikbaar te stellen en alleen een kortere, beeldende versie actief te communiceren. Dit vergroot niet alleen de toegankelijkheid van rapporten, maar maakt het ook mogelijk sneller in te spelen op de actualiteit.

Reactie rekenkamer:

De rekenkamer volgt deze aanbeveling op. De rekenkamer blijft vijf-minutenversies uitbrengen en zal nog meer gebruik maken van beeld. Daarnaast is het streven om de publicaties nog meer gebruiksvriendelijk te maken, zodat de lezer snel en gemakkelijk de belangrijkste zaken kan vinden en verwezen wordt naar achterliggende en verdiepende delen.

Bij de inventarisatie van nieuwe onderzoeksonderwerpen zal de rekenkamer bekijken welk thema geschikt is voor een kortlopend onderzoek. Overigens bleek in het verleden dat een publicatie zonder conclusies en aanbevelingen, weliswaar positief werd ontvangen vanwege het geboden inzicht in de onderzochte materie, maar niet leidde tot inhoudelijke gedachtewisseling en/of debat in PS.

3. Ga door met het uitvoeren van verzoekonderzoeken.

Voor dit type onderzoek is succesvol ervaring opgedaan in Utrecht, waar het heeft bijgedragen aan de aansluiting van de rapporten op de politieke actualiteit. Ook in de andere provincies lijkt voor deze manier van werken draagvlak te bestaan en kan het daar dus een vervolg krijgen. In de komende tijd is er een uitdaging om op een goede manier met verzoekonderzoeken om te gaan. Hiervoor gelden de volgende uitgangspunten en adviezen:

- *Voer alleen verzoekonderzoeken uit bij voldoende draagvlak.* Idealiter worden verzoekonderzoeken per motie (meerderheidsbesluit) aangevraagd. Hiermee wordt voorkomen dat verzoekonderzoek om politieke motieven wordt ingezet. Om dezelfde reden geldt het advies om terughoudend te zijn met het uitvoeren van verzoekonderzoeken naar lopend beleid.
- *Pas de capaciteitsplanning aan op verzoekonderzoeken.* Verzoekonderzoeken doorkruisen de reguliere cyclus van onderzoeksprogrammering en vragen daardoor meer flexibiliteit in planning, capaciteitsverdeling en het beschikbaar stellen van budgetten. Dat kan – zoals nu ook al gebeurt – door bij ieder verzoekonderzoek van de betreffende provincie te vragen hiervoor budget beschikbaar te stellen. Andere mogelijkheden zijn dat de rekenkamer ruimte in de capaciteit beschikbaar houdt en/of frequenter externe capaciteit inschakelt.
- *Neem de consequenties voor de rol van de programmaraad in beschouwing.* Meer accent op verzoekonderzoek kan betekenen dat de rol van programmaraad in het ophalen van onderwerpen kleiner wordt dan deze nu al is. Dit vraagt om een herbezinning en wellicht herziening van de rol van programmaraad.

Reactie rekenkamer:

De rekenkamer volgt deze aanbeveling op. De rekenkamer voert verzoekonderzoeken graag uit onder voorwaarde dat het verzoek breed wordt gedeeld in PS, bijvoorbeeld via een motie. In het 'rondje fracties' attendeert de rekenkamer Statenleden op de mogelijkheid van verzoekonderzoeken. De bekostiging van verzoekonderzoeken vindt bij voorkeur plaats binnen de begroting (al dan niet via herprioritering van het programma), daarna door benutting van de reserve en/of specifieke additionele financiering.

De rekenkamer informeert de Programmaraad over een verzoekonderzoek, zodat de Programmaraad het honoreren van een verzoekonderzoek integraal kan afwegen bij de advisering over het onderzoeksprogramma.

m.b.t. een andere opstelling of werkwijze

1. Houd de onderzoeksprogrammering tegen het licht.

De opkomst van (en draagvlak voor) de verzoekonderzoeken toont aan dat er interessante onderwerpen zijn binnen de scope van de rekenkamer, die met het huidige proces van onderzoeksprogrammering nog onvoldoende boven water komen. Hiervoor is een aantal mogelijke oplossingsrichtingen:

- *Voer het debat met Provinciale Staten over de onderwerpkeuze.* Presenteer en bespreek de shortlist van onderwerpen met de Provinciale Staten. Dit kan – afhankelijk van de toekomstige positionering van de programmaraad – naast, maar ook in plaats van de behandeling in de programmaraad. Dit biedt de rekenkamer een podium haar mogelijkheden beter over het voetlicht te brengen, waarmee wellicht ook meer balans mogelijk wordt tussen (abstracter) ex-ante onderzoek en het nu nog overwegend controlerende ex-post onderzoek.
- *Toon meer lef in de onderwerpselectie.* De rekenkamer stelt zich weliswaar onafhankelijk op bij onderwerpkeuze, maar zou in de keuzes nog beter aansluiten bij de politieke agenda en de actualiteit. De rekenkamer zou daarnaast nog meer onderzoek kunnen doen naar doelmatigheidsvraagstukken, waardoor ze veel meer impact kan hebben. Houd hierbij wel vast aan de huidige constructieve rol. Er is weinig draagvlak voor een rekenkamer die zich opstelt als een 'luis in de pels' van het bestuur.
- *Leg de focus meer op vooruitkijken in plaats van terugkijken.* Dat betekent dat door middel van ex-ante onderzoek meer dan in het verleden is in te spelen op de politieke actualiteit.

Reactie rekenkamer:

De rekenkamer is blij met het beeld van haar constructieve rol, die zetten we door. Bij het tegen het licht houden van de onderzoeksprogrammering is van belang welke rol de Programmaraad hier zelf wil innemen.

De rekenkamer vindt de Programmaraad een waardevol gremium dat de gemeenschappelijkheid van de Randstedelijke Rekenkamer benadrukt en benchmarking bevordert. De Programmaraad is volgens de rekenkamer de schakel naar PS voor het inhoudelijk onderzoeksprogramma. In de eerstvolgende bijeenkomst met de Programmaraad zal het proces van de onderzoeksprogrammering worden geagendeerd. Daarbij zal ook het soort onderzoeken (ex-ante onderzoek en onderzoeken met te verwachten grote impact) aan de orde komen.

2. Vergroot de conceptuele doorwerking van adviezen.

Hoewel rekenkameronderzoek ook zonder politiek debat kan leiden tot doorwerking, verdient de versterking van conceptuele doorwerking aandacht. Hiervoor zijn onder meer de volgende mogelijkheden:

- *Organiseer zelf de presentaties van onderzoeksresultaten.* Onderzoek de mogelijkheden hiervoor. Zo valt bij benchmarkonderzoeken te denken aan gezamenlijke presentaties aan vertegenwoordigers van Provinciale Staten van de vier provincies. Wanneer de te volle agenda's dit bemoeilijken, zorg er dan voor dat de (presentatie van een) benchmark daadwerkelijk een benchmark is: welke provincie doet het 'het beste' en wat kunnen de provincies van elkaar leren?
- *Formuleer wanneer de bevindingen daartoe een basis bieden, scherpere aanbevelingen.* Accepteer daarbij dat er wel eens aanbevelingen niet worden overgenomen en blijf ondertussen investeren in een goede relatie en vertrouwen in het instituut rekenkamer.
- *Voer vaker een navolgingsonderzoek uit* om te kunnen vaststellen wat er daadwerkelijk met de (overgenomen) aanbevelingen is gebeurd. Dit komt dan bovenop de bestaande cyclus waarbij overgenomen aanbevelingen door de griffies na verloop van tijd worden geagendeerd.

Reactie rekenkamer:

De rekenkamer volgt deze aanbeveling op. Voorafgaand aan de (commissie)behandeling van een onderzoek zal de rekenkamer een technische briefing organiseren, een informatieve sessie met Statenleden waarin de rekenkamer kan worden bevraagd op het onderzoek of kan worden gevraagd de resultaten van het onderzoek nader toe te lichten. Ook zal geëxperimenteerd worden met andere middelen (bijv. een webinar) om op een moderne en toegankelijke manier met Statenleden in gesprek te gaan over de resultaten van het onderzoek.

De rekenkamer ziet zichzelf niet als 'luis in de pels' en is niet uit op 'scoren in de media', maar schuwt een scherpe, kritische boodschap niet. De rekenkamer vindt het belangrijk dat de Statenleden op basis van weloverwogen argumenten over de aanbevelingen besluiten, ook al leidt dat dan soms tot het niet overnemen van een enkele aanbeveling.

De rekenkamer is al in 2017 gestart met het monitoren van de opvolging van de onderzoeken, die twee jaar daarvoor zijn gepubliceerd. Ook wordt periodiek een doorwerkingsonderzoek uitgevoerd voor een onderwerp dat zich daarvoor leent.

3. Versterk de rol van de provincieteams.

De provincieteams waarin onderzoekers zich koppelen aan één van de vier provincie, kunnen van grotere meerwaarde zijn voor de aansluiting van de onderzoeken en adviezen op de politieke actualiteit. Geef de provincieteams bijvoorbeeld een belangrijkere rol in de inventarisatie van mogelijke onderwerpen bij de Statenfracties. Het 'rondje langs de fracties' wordt dan niet langer door de bestuurder-directeur uitgevoerd, maar door een projectleider of lid van een provincieteam. Vervolgens kan de bestuurder-directeur de discussie over de opgehaalde onderwerpen c.q. de shortlist aangaan met fractievoorzitters.

Reactie rekenkamer:

De rekenkamer constateert dat bovenstaande beschrijving van het 'rondje fracties' en de rol van de provincieteams daarbij niet juist is. De provincieteams hebben al los van de bestuurder/directeur contact met Statenleden.

Het doel van het 'rondje fracties' is kennismaken met (nieuwe) Statenleden en het ophalen van suggesties voor onderzoek. Uit efficiency gebeurt dit niet zo getrapt, als in bovenstaande aanbeveling. De bestuurder of plaatsvervangend bestuurder en bij voorkeur het hele provincieteam doen dit rondje samen. De provincieteams doen vervolgens voorstellen voor welke onderwerpen het meest in aanmerking komen om verder te verkennen.

De Programmaraad zal een terugkoppeling krijgen van wat er in het rondje fracties is opgehaald.

4. Benut (en borg) de samenwerking met andere rekenkamers.

Maak vooraf duidelijke afspraken over de werkwijze in de samenwerking met andere rekenkamers om ruis op de lijn te voorkomen.

Reactie rekenkamer:

Aan de hand van een aantal recente samenwerkingsonderzoeken Spaarnwoude (sept. 2017), Waddenfonds (jan. 2018), Uithoflijn (dec. 2018) en Energietransitie (dec. 2018) heeft de rekenkamer een aantal lessen getrokken. Deze lessen hebben onder andere betrekking op duidelijkheid in de rolverdeling, afspraken over planning én inzicht in verschillen in werkwijze. Bij mogelijke nieuwe samenwerkingsonderzoeken vormen deze lessen de basis voor de wederzijdse verwachtingen bij de samenwerkingspartner(s).

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	1654
Extern Zaak ID	1309265
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 december 2019
Agendapunt	7.a
Omschrijving	Voordracht Financiële Verordening 2019
Organisatieonderdeel	AD/CC

Bijlagen
Brief GS aan PS inz. voordracht Financiële verordening.pdf
PS-Voordracht.docx
Nieuwe Financiële verordening Provincie NoordHolland.docx
Huidige Financiële verordening 2015 – 28-09-2015.pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	11 november 2019
Ingekomen stukken ter kennisname	30 november 2019
Economie Financiën en Bestuur	2 december 2019
PS-vergadering	16 december 2019

Toelichting

In de financiële verordening worden de regels gegeven die op grond van de artikelen 2016, 217 en 217a van de Provinciewet door provinciale staten moeten worden vastgesteld. Daarnaast zijn aanvullend een aantal provinciale regels opgenomen voor goed financieel beheer.

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

mw W. Cavens
CZ/FIN

Telefoonnummer +31235144215
cavensw@noord-holland.nl

1 | 1

Betreft: Financiële verordening

Verzenddatum

- 7 NOV. 2019

Geachte leden,

Kenmerk

1309265/1309284

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over Financiële verordening Provincie Noord-Holland 2019.

Uw kenmerk

In de financiële verordening worden de regels gegeven die op grond van de artikelen 216, 217 en 217a van de Provinciewet door Provinciale Staten moeten worden vastgesteld. Het betreft hier de kaderstellende rol van Provinciale Staten. Dit gaat onder meer om de kaders die de accountant gebruikt voor zijn jaarrekeningcontrole. Dat betekent niet dat er geen aanvullende regels of afspraken kunnen worden vastgelegd waar bij de begrotingscyclus rekening mee moet worden gehouden.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

C.J. Loggen

2 bijlage(n)

Voordracht financiële verordening

Financiële verordening

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 5 november 2019

Onderwerp: Financiële verordening provincie Noord-Holland 2019

Kenmerk:

Bijlagen:

Financiële verordening provincie Noord-Holland 2019

1. Inleiding

Voorgelegd wordt de Financiële verordening provincie Noord-Holland 2019.

In de financiële verordening worden de regels gegeven die op grond van de artikelen 216, 217 en 217a van de Provinciewet door Provinciale Staten moeten worden vastgesteld. Het betreft hier de kaderstellende rol van Provinciale Staten. Dit gaat onder meer om de kaders die de accountant gebruikt voor zijn jaarrekeningcontrole. Dat betekent niet dat er geen aanvullende regels/afspraken kunnen worden vastgelegd waar bij begrotingscyclus rekening mee moet worden gehouden.

In artikel 216, lid 1 van de Provinciewet is opgenomen dat Provinciale Staten bij verordening de uitgangspunten vaststellen voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie. De verordening waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan.

Volgens lid 2 bevat de verordening in ieder geval:

1. regels voor waardering en afschrijving van activa;
2. grondslagen voor de berekening van door het provinciebestuur in rekening te brengen prijzen en tarieven voor rechten als bedoeld in artikel 225; (de prijzen en rechten mogen niet uitgaven boven de geraamde lasten)
3. regels inzake de algemene doelstellingen en de te hanteren richtlijnen en limieten van de financieringsfunctie.

In artikel 217 van de Provinciewet is opgenomen dat Provinciale Staten bij verordening de regels vaststellen voor de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie. Hieraan wordt in hoofdstuk 4 van de verordening invulling gegeven

In artikel 217 a van de Provinciewet is opgenomen dat Gedeputeerde Staten periodiek onderzoek verrichten naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het door hen gevoerde bestuur en dat Provinciale Staten hiervoor bij verordening regels stellen. Hieraan wordt in hoofdstuk 6 invulling gegeven.

De oude financiële verordening dateert uit 2015 en moet worden geactualiseerd. Redenen voor deze actualisatie zijn:

- wijzigingen doorgevoerd in 2017 in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- wijzigingen in de afschrijvingstermijnen van kapitaalgoederen en het moment van afschrijven;
- richtlijnen van de commissie BBV met betrekking tot de lastneming van subsidies.

2. Toelichting

Bij de actualisatie van de Financiële verordening zijn de volgende uitgangspunten gevolgd:

1. Voor de indeling van de Financiële verordening is zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de model Financiële verordening 2016 van de VNG, omdat daarin de juridisch benodigde artikelen zijn gewaarborgd.
2. Er is voor gekozen in de Financiële verordening de verplichte paragrafen niet op te nemen om te voorkomen dat de verordening vaker of sneller dan gewenst moet worden aangepast als gevolg van veranderende details. Deze paragrafen zijn voldoende uitgewerkt in het BBV.
3. De geactualiseerde Financiële verordening provincie Noord-Holland 2019 is consequent in de benadering dat in de verordening de regels over het (financiële) verkeer tussen Provinciale Staten en het college van Gedeputeerde Staten zijn vastgelegd. Dat is ook de belangrijkste (wettelijke) functie van de Financiële verordening. In de Financiële verordening wordt dus bepaald WAT er geregeld moeten worden, maar niet HOE dat in de organisatie wordt vormgegeven.

Belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de financiële verordening 2015

- a. Geen onderscheid meer tussen het activeren van investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.
Tot 1 januari 2017 moesten alleen investeringen met een economisch nut worden geactiveerd en konden investeringen met een maatschappelijk nut in de openbare ruimte geactiveerd worden. Met ingang van 1 januari 2017 moeten alle investeringen, die vanaf het begrotingsjaar 2017 of later gereed komen, geactiveerd worden. Voor investeringen gedekt uit reserves betekent dit, dat met een reserve kapitaallasten gewerkt wordt, waardoor deze wetswijziging geen financiële gevolgen heeft.
- b. Afschrijvingstermijn per (sub)categorie kapitaalgoed
Op grond van artikel 64, lid 3 BBV dient op vaste activa met een beperkte gebruiksduur jaarlijks afgeschreven te worden volgens “een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur”. De gebruiksduur is gelijk aan de verwachte economische of technische levensduur. De gewijzigde afschrijvingstermijnen zijn afgestemd met onze accountant Publiek Belang
- c. Moment van starten met afschrijvingen
De afschrijvingslasten werden tot en met het boekjaar 2018 bepaald op basis van de werkelijke uitgaven in het voorafgaande jaar.
Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten geeft aan dat er afgeschreven kan worden op het moment dat het kapitaalgoed gereed komt of verworven is. Vanwege de beperking van de administratieve lasten is er voor gekozen dat de

afschrijving niet tijdens een boekjaar start, maar vanaf 1 januari van het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/verworven wordt.

- d. Om te voldoen aan de wens van PS om de relatie tussen de begroting en de investeringsprogramma's PMI/PMO transparanter te maken is in de financiële verordening opgenomen dat PS bij het vaststellen van de begroting ook de investeringskredieten autoriseert. Bij de begroting worden daarom de kredietaanvragen opgenomen van investeringen die in het begrotingsjaar starten en worden zo nodig wijzigingsvoorstellen voorgelegd van eerder vastgestelde kredieten. Daarnaast worden jaarlijks voorafgaand aan de vaststelling van de begroting in dezelfde PS-vergadering de programma's PMI en PMO aan PS ter vaststelling aangeboden met het daarbij behorende meerjarig investeringsplan. De middelen die zijn opgenomen in de meerjarenraming van de begroting sluiten dan aan bij de middelen in de meerjarenplannen in het PMI en PMO. De in de begroting opgenomen kredietaanvragen zijn inhoudelijk terug te vinden in deze programma's.

Per hoofdstuk/artikel wordt aangegeven waarom artikelen zijn opgenomen.

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Hoofdstuk 1 bevat een opsomming van de begrippen die gedefinieerd worden en voorkomen in de hoofdstukken 2 t/m 8.

Hoofdstuk 2 Begroting en verantwoording

Hoofdstuk 2 bevat bepalingen over de inrichting van de begroting, tussentijdse rapportages, de jaarstukken en de regels voor de autorisatie van de baten en lasten in de begroting en investeringskredieten. Deze regels bouwen voort op het BBV.

Hoofdstuk 3 Financieel beleid

In dit hoofdstuk wordt invulling gegeven aan artikel 216, lid 1 en 2 van de Provinciewet.

Hoofdstuk 4 Financiële organisatie en financieel beheer

In dit hoofdstuk wordt invulling gegeven aan artikel 216.

Hoofdstuk 5 De concerncontroller

Dit hoofdstuk gaat over de benoeming, positie, taken en verantwoordelijkheden van de concerncontroller. Daarnaast is geregeld dat in het jaarplan de uitwerking is opgenomen van de verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden van de concerncontroller.

Hoofdstuk 7 Interne audit

In dit hoofdstuk wordt invulling gegeven aan artikel 217a van de Provinciewet waarin is opgenomen dat Gedeputeerde Staten periodiek onderzoek verrichten naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het gevoerde bestuur. Provinciale Staten stellen in deze verordening de regels hiervoor vast.

Hoofdstuk 8 De Auditstuurgroep

Dit hoofdstuk gaat over de benoeming, doel en werkzaamheden, taken en bevoegdheden van de auditstuurgroep.

3. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr.

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 5 november 2019;

gelet op ,

besluiten:

1. De Financiele verordening provincie Noord-Holland 2015 in te trekken;
2. De Financiële verordening provincie Noord-Holland 2019 vast te stellen.

Haarlem, 16 december 2019

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Provinciale Staten van Noord-Holland;

Gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 5 november 2019, nr. **xxxxxx**;

Gelet op de artikelen 216 en 217a van de Provinciewet en het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten;

Overwegende dat het uit oogpunt van actualisatie wenselijk is de Financiële verordening Noord-Holland 2015 te vervangen door bijgaande Financiële verordening Provincie Noord-Holland 2019.

Besluiten de volgende verordening vast te stellen:

Financiële verordening Provincie Noord-Holland 2019

Inhoud

Financiële verordening Provincie Noord-Holland 2019.....	2
Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen	4
Artikel 1.1 Begripsbepaling	4
Hoofdstuk 2. Begroting en verantwoording.....	5
Artikel 2.1 Programma-indeling	5
Artikel 2.2 Inrichting begroting en jaarstukken.....	5
Artikel 2.3 Kaders begroting	5
Artikel 2.4 Autorisatie begroting en investeringskredieten	5
Artikel 2.5 Tussentijdse rapportage.....	6
Artikel 2.6 Jaarstukken	6
Hoofdstuk 3. Financieel beleid.....	7
Artikel 3.1 Financiële beleidskaders	7
Artikel 3.2 Waardering en afschrijving van vaste activa.....	7
Artikel 3.3 Voorziening voor oninbare vorderingen	8
Artikel 3.4 Reserves en voorzieningen.....	8
Artikel 3.5 Subsidies	9
Artikel 3.6 Toerekening capaciteitskosten	9
Artikel 3.7 Kostprijsberekening	9
Artikel 3.8 Prijzen economische activiteiten.....	10
Artikel 3.9 Vaststelling hoogte belastingen, rechten, heffingen	11
Hoofdstuk 4. Financiële organisatie en financieel beheer	12
Artikel 4.1 Administratie	12
Artikel 4.2 Register van bezittingen en overeenkomsten	12
Artikel 4.3 Afrekeningsverschillen	12

Artikel 4.4 Financiële organisatie.....	12
Artikel 4.5 Interne controle	13
Hoofdstuk 5. De concerncontroller	14
Artikel 5.1 Benoeming.....	14
Artikel 5.2 Positie.....	14
Artikel 5.3 Verantwoordelijkheden	14
Artikel 5.4 Bevoegdheden en taken	14
Artikel 5.5 Informatievoorziening	14
Artikel 5.6 Ondersteuning	14
Hoofdstuk 6. Interne audit	15
Artikel 6.1 Positie.....	15
Artikel 6.2 Verantwoordelijkheden	15
Artikel 6.3 Taken en bevoegdheden	15
Artikel 6.4 Informatievoorziening	15
Hoofdstuk 7. De auditstuurgroep	16
Artikel 7.1 Benoeming.....	16
Artikel 7.2 Doel en werkzaamheden	16
Artikel 7.3 Taken en bevoegdheden	16
Artikel 7.4 Informatievoorziening	16
Hoofdstuk 8. Slotbepalingen	17
Artikel 8.1 Intrekken oude verordening en overgangsrecht.....	17
Artikel 8.2 Inwerkingtreding en citeertitel.....	17
Toelichting Financiële verordening	18
Artikel 3.1 Financiële beleidskaders	18
Artikel 3.2 Waardering en afschrijving vaste activa, tweede lid Materiële vaste activa.....	18
Artikel 3.2 Waardering en afschrijving vaste activa, tweede lid Financiële vaste activa	18

Artikel 3.2 Waardering en afschrijving vaste activa, vierde lid, start afschrijvingen.....	18
Artikel 3.5 Subsidies	18
Artikel 3.7 Kostprijsberekening	18
Artikel 3.9 Vaststelling hoogte belastingen, rechten en heffingen.....	19
Artikel 4.3 Afrekeningsverschillen	19
Hoofdstukken 5 t/m 7.....	19
Artikel 8.2	19

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1.1 Begripsbepaling

- a. activa: het geheel van materiële en immateriële bezittingen van een organisatie die een zekere waarde vertegenwoordigen;
- b. activering: het op de balans presenteren van de financiële waarde van het aangeschafte of vervaardigde kapitaalgoed met meerjarig nut dat vanaf dat moment als bezitting kan worden beschouwd;
- c. administratie: het systematisch verzamelen, vastleggen, verwerken en verstrekken van informatie ten behoeve van het besturen, functioneren en beheersen van de provinciale organisatie en de verantwoording die daarover moet worden afgelegd;
- d. afrekeningsverschil: bedragen die bij afsluiting van het begrotingsjaar nog moeten worden betaald dan wel ontvangen worden op de balans gezet. Wanneer de definitieve betaling of ontvangst blijkt af te wijken van het balansbedrag is sprake van een afrekeningsverschil. Het afrekeningsverschil wordt ten gunste of ten laste van het lopende begrotingsjaar gebracht;
- e. BBV: het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
- f. beleidsvoornemens: door Provinciale Staten vastgestelde beleidsuitgangspunten voor het lopende begrotingsjaar;
- g. boekwaarde: de huidige waarde van een bezit van de provincie, zoals deze voorkomt op de balans;
- h. garantstelling: een schriftelijke verklaring van de provincie aan een geldverstrekker (doorgaans een bank) dat de geldnemer aan zijn verplichtingen zal voldoen, waarbij wordt geregeld dat wanneer de geldnemer in betalingsproblemen komt, de provincie zorgt dat de financiële verplichtingen waarvoor zij garant staat, worden nagekomen;
- i. investeringen met een economisch nut: investeringen die verhandelbaar zijn of kunnen bijdragen aan het genereren van middelen, bijvoorbeeld door het vragen van heffingen, leges of prijzen;
- j. investeringen met een maatschappelijk nut: investeringen in de openbare ruimte die een publieke taak vervullen en geen middelen genereren. Het betreft investeringen in bijvoorbeeld wegen, vaarwegen en groenvoorzieningen;
- k. investeringskrediet: door Provinciale Staten ter beschikking gestelde middelen ter realisering van een investering;
- l. overheidsbedrijf: onderneming met privaatrechtelijke rechtspersoonlijkheid, niet zijnde een personenvennootschap met rechtspersoonlijkheid, waarin de provincie, al dan niet tezamen met een of meer andere publiekrechtelijke rechtspersonen, in staat is het beleid te bepalen of een onderneming in de vorm van een personenvennootschap, waarin een publiekrechtelijke rechtspersoon deelneemt;
- m. verplichting: een jegens de provincie bestaande aanspraak op grond van een onvoorwaardelijke schriftelijke verbintenis/opdracht of een besluit tot subsidieverstrekking;
- n. weerstandscapaciteit: de middelen en mogelijkheden waarover de provincie kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. De weerstandscapaciteit blijkt bijvoorbeeld uit de omvang van de reserves en uit de resterende belastingcapaciteit;
- o. weerstandsvermogen: de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's die de provincie loopt.

- p. doelmatigheid: de mate waarin de gewenste prestaties worden gerealiseerd met een zo beperkt mogelijk inzet van middelen of met de beschikbare middelen zo veel mogelijk resultaat bereiken;
- q. doeltreffendheid: de mate waarin de gewenste prestaties en maatschappelijke effecten van het provinciale beleid daadwerkelijk worden bereikt;
- r. rechtmatigheid: het in overeenstemming zijn met geldende wet- en regelgeving, waaronder mede begrepen provinciale verordeningen en besluiten van Provinciale Staten.

Hoofdstuk 2. Begroting en verantwoording

Artikel 2.1 Programma-indeling

1. Provinciale Staten stellen bij aanvang van iedere statenperiode een programma-indeling voor die statenperiode vast.
2. Het opnemen van extra paragrafen naast de verplichte paragrafen is voorbehouden aan Provinciale Staten.
3. Jaarlijks zendt het college van Gedeputeerde Staten de begroting voor het volgende jaar tijdig ter vaststelling aan Provinciale Staten.

Artikel 2.2 Inrichting begroting en jaarstukken

1. De begroting en de jaarstukken bestaan uit de volgende verplichte onderdelen: het programmaplan inclusief het overzicht van algemene dekkingsmiddelen, de paragrafen, het overzicht van baten en lasten inclusief toelichting, de uiteenzetting van de financiële positie inclusief toelichting en de bijlage met het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld. Daarnaast bevatten de begroting en de jaarstukken een overzicht van incidentele baten en lasten, waarbij als minimum grensbedrag € 500.000 wordt gehanteerd.
2. Bij de uiteenzetting van de financiële positie in de begroting wordt van de nieuwe investeringen per investering het benodigde en het door Provinciale Staten beschikbare gestelde investeringskrediet weergegeven en wordt van de lopende investeringen het geautoriseerde investeringskrediet en de raming van de uitputting van het investeringskrediet in het lopende boekjaar weergegeven.
3. In de jaarrekening wordt van de investeringen de uitputting van de geautoriseerde investeringskredieten en de actuele raming van de totale uitgaven en inkomsten en een prognose van de toekomstige uitgaven en inkomsten weergegeven.
4. Bij de uiteenzetting van de financiële positie in begroting wordt in aanvulling op het bepaalde in artikel 20 en artikel 21 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten inzicht gegeven in de ontwikkeling van de schuldpositie als gevolg van de begroting, de meerjarenraming, de investeringen en de grondexploitatie.

Artikel 2.3 Kaders begroting

1. Het college van Gedeputeerde Staten biedt voor het zomerreces aan Provinciale Staten een Kaderbrief aan met een voorstel voor het beleid en de financiële kaders van de begroting voor het volgende begrotingsjaar en de meerjarenraming.
2. In de begroting wordt een post onvoorzien opgenomen.

Artikel 2.4 Autorisatie begroting en investeringskredieten

1. Provinciale Staten autoriseren met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per programma.
2. De kredieten worden in de begroting opgenomen en worden bij de vaststelling van de begroting ter besluitvorming aan Provinciale Staten voorgelegd. Deze investeringskredieten worden bij de begrotingsbehandeling geautoriseerd.
3. Het college van Gedeputeerde Staten informeert Provinciale Staten via tussentijdse rapportages als ze verwacht, dat:
 - a. de lasten van een programma de geautoriseerde lasten dreigen te overschrijden;

- b. de investeringsuitgaven van een investeringskrediet het geautoriseerde
 - c. investeringskrediet dreigen te overschrijden;
 - d. de baten van een programma de geautoriseerde baten dreigen te onderschrijden;
 - e. als de dekking van een investeringskrediet wijzigt.
 - f. Voor al deze gevallen voegt het college van Gedeputeerde Staten een dekkingsvoorstel toe.
4. Bij de behandeling van de tussenrapportages in Provinciale Staten bedoeld in artikel 2.5, lid 1, kan het college van Gedeputeerde Staten voorstellen doen voor het wijzigen van de geautoriseerde baten en lasten, het aanvragen van nieuwe kredieten en het wijzigen van de geautoriseerde investeringskredieten. In geval van investeringen met een meerjarig karakter doet het college van Gedeputeerde Staten indien nodig ook bij iedere begroting op grond van geactualiseerde ramingen voorstellen voor het wijzigen van de geautoriseerde investeringskredieten.
 5. Voor een investering waarvan het investeringskrediet niet met het vaststellen van de begroting is geautoriseerd, legt het college van Gedeputeerde Staten voorafgaand aan het aangaan van verplichtingen een investeringsvoorstel voorzien van een investeringskrediet inclusief de dekking aan de Provinciale Staten voor.
 6. Incidentele budgetten kunnen eenmalig naar een volgend jaar worden doorgeschoven als uitgestelde intentie in de laatste begrotingswijziging wanneer ze voldoen aan de volgende voorwaarden:
 - a. het betreft een (deel van een) incidentele budget, zoals vermeld in de betreffende paragraaf Incidenteel/structureel van de begroting;
 - b. als gevolg van factoren van buitenaf, niet beïnvloedbaar door de provincie, zijn nog geen verplichtingen aangegaan voor het betreffende (deel)budget;
 - c. het (deel van) het budget kan slechts éénmaal een jaar worden doorgeschoven;
 - d. het door te schuiven budget bedraagt maximaal het saldo van het niet bestede deel van het totale budget bij de jaarrekening.

Artikel 2.5 Tussentijdse rapportage

1. Het college van Gedeputeerde Staten informeert Provinciale Staten door middel van minimaal drie tussentijdse rapportages in het verslagjaar. De tussentijdse rapportage bevat tenminste een overzicht met de bijgestelde raming van:
 - a. de baten en de lasten per programma;
 - b. het totale saldo van de baten en lasten;
 - c. de (beoogde) toevoegingen en onttrekkingen aan reserves per programma;
 - d. het resultaat, volgend uit de onderdelen c en d; en
 - e. de uitputting van de investeringskredieten.
2. In de tussenrapportages worden voorgestelde bijstellingen van de oorspronkelijke ramingen van de baten en lasten op operationele doelen, prioriteiten en investeringskredieten in de begroting groter dan € 100.000 toegelicht.
3. Voor grote projecten hebben Provinciale Staten nadere spelregels vastgesteld in het "Afsprakenkader Grote Projecten".

Artikel 2.6 Jaarstukken

1. Jaarlijks zendt het college van Gedeputeerde Staten het concept jaarverslag en de concept jaarrekening van het voorgaande jaar tijdig ter vaststelling aan Provinciale Staten. In de jaarrekening wordt de uitputting van de geautoriseerde investeringskredieten weergegeven.
2. In de jaarrekening worden afwijkingen op de oorspronkelijke ramingen van de baten en lasten op operationele doelen, prioriteiten en investeringskredieten in de begroting groter dan € 250.000 toegelicht.

Hoofdstuk 3. Financieel beleid

Artikel 3.1 Financiële beleidskaders

1. Het college van Gedeputeerde Staten zendt aan Provinciale Staten ter vaststelling de volgende nota's waarin het voorgestelde beleid is beschreven.

Ten minste eenmaal in de vier jaar

- a. Kadernota verbonden partijen
- b. Nota Infrastructurele kapitaalgoederen
- c. Nota Reserves
- d. Nota Weerstandsvermogen & risicomanagement

Waar dit noodzakelijk is, bijvoorbeeld door wetswijzigingen

- e. Financieringstatuut
- f. Nota Leningen en garantstellingen
- g. Nota Grondbeleid

Artikel 3.2 Waardering en afschrijving van vaste activa

1. Immateriële en materiële vaste activa worden afgeschreven volgens de lineaire afschrijvingsmethodiek. De provincie kan voor de vastgestelde (sub)categorieën slechts voor één afschrijvingsmethode kiezen.
2. De te hanteren afschrijvingsduur van de verschillende soorten activa is in onderstaande tabel vastgelegd.

Soort vaste activa	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten	Afschrijvingstermijn
Immateriële vaste activa	Kosten agio en disagio geldleningen	De looptijd van de lening met een maximum van 10 jaar
	Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	4 jaar
Materiële vaste activa	Investerings met economisch nut	<u>Bedrijfsgebouwen</u> : a. aankoop: 40 jaar b. renovatie: 25 jaar c. machines, apparaten en technische installaties: 15 jaar <u>ICT</u> : a. bekabeling en verbindingen: 10 jaar b. overige ICT-middelen: 3 jaar

	Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	<u>Aanleg/reconstructie van grond-, weg en waterbouwkundige werken:</u> - wegen: 50 jaar - kunstwerken: 50 jaar - technische installaties: 5, 8 of 15 jaar - openbaar vervoer busbanen: 50 jaar - oevers houten + stalendamwand koud gevormd: 40 jaar - oevers damwand warmgewalst: 80 jaar - groen natuurbrug/ecoduct: 50 jaar
Financiële vaste activa	Bijdragen aan activa in eigendom van derden als bedoeld in artikel 61 Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten	Gelijk aan afschrijvingstermijn van eigen activa, zoals boven is opgenomen, waarbij de afschrijvingsduur maximaal de afschrijvingstermijn (gebruiksduur) is van het betreffende actief bij de derde.

- Provinciale bijdragen aan activa van derden worden in principe in de vorm van een subsidie ten laste van de exploitatie gebracht. Wanneer er geargumenteed voor wordt gekozen deze te activeren dan zijn de afschrijvingstermijnen van toepassing voor:
 - Investerings met een verkrijgings- of vervaardigingsprijs in elk geval groter dan € 500.000 worden geactiveerd.
 - Voor de investeringen die opgenomen zijn in het Provinciaal Meerjarenprogramma Investerings (PMI), Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud (PMO), het Programma Natuurontwikkeling (PNO) en gronden en terreinen geldt geen drempelbedrag.
 - Directe kosten gerelateerd aan de personele capaciteit, die worden ingezet voor de realisatie van de investering, niet zijnde de overheadkosten, worden geactiveerd.
 - De overheadkosten die direct zijn toe te rekenen aan een project, worden aan de investeringen toegerekend en worden geactiveerd.
 - Er wordt geen opslag overhead voor de materiele kosten aan de investeringen toegerekend.
- Wanneer de gebruiksduur afwijkt van de afschrijvingstermijnen in de tabel wordt in de kredietaanvraag geargumenteed de afwijkende afschrijvingstermijn ter besluitvorming aan Provinciale Staten voorgelegd.
- De afschrijving op vaste activa start:
 - Voor investeringen met een economisch nut of in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut, in het jaar volgend op het jaar waarin het werk in gebruik of gereed is gekomen;
 - Voor projecten in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut, waarvan de precieze datum van ingebruikname niet kan worden vastgesteld, in het jaar waarop de uitgave is gedaan.

6. Nazorg op de projecten geldt dat na het opleveren en ingebruikname van een investeringsproject een nazorgtermijn van maximaal één jaar kan worden ingesteld wanneer verwacht wordt dat de kosten van nazorg groter zijn dan € 100.000. Deze nagekomen lasten worden ten laste van het investeringskrediet verantwoord. De nazorgtermijn eindigt maximaal één jaar na het startmoment van de afschrijving. Daarna wordt het project financieel afgesloten. Wanneer de ingeschatte nazorgkosten lager zijn dan € 100.000 komen deze nazorgkosten ten laste van de exploitatie. Het project wordt dan afgesloten in het boekjaar waarin het werk in gebruik of gereed is gekomen.

Artikel 3.3 Voorziening voor oninbare vorderingen

1. Voor de vorderingen op verbonden partijen en derden wordt een voorziening wegens oninbaarheid gevormd op basis van een individuele beoordeling op inbaarheid van de openstaande vorderingen.

Artikel 3.4 Reserves en voorzieningen

1. In de beleidsbegroting, de financiële begroting, het jaarverslag en de jaarrekening vindt geen toerekening van rente over de reserves en voorzieningen aan de taakvelden plaats, tenzij dit op basis van wet- en regelgeving wordt opgelegd.
2. Voor de instelling van elke bestemmingsreserve zendt het college van Gedeputeerde Staten een instellingsbesluit ter vaststelling een conceptbesluit aan Provinciale Staten waarin wordt aangegeven:
 - a. de functie van de reserve;
 - b. de bestemming van de reserve;
 - c. het operationeel doel;
 - d. de voeding van de reserve;
 - e. de looptijd van de reserve;
 - f. de maximale hoogte van de reserve.
3. Als een bestemmingsreserve voor een investeringsvoornemen binnen de aangegeven maximale looptijd niet heeft geleid tot een investering, valt het saldo van de bestemmingsreserve vrij en wordt deze aan de algemene reserve toegevoegd.
4. De omvang van de algemene reserve bedraagt tenminste 25% van de structurele algemene dekkingsmiddelen zoals die verantwoord zijn in de meest recente jaarrekening, met een minimum gelijk aan het saldo van het netto risicobedrag dat voor het boekjaar waarop deze jaarrekening betrekking heeft is bepaald.
5. Voor de stortingen in en onttrekkingen aan de reserves worden de volgende beleidsregels gehanteerd:

Storting in reserves:

In de jaarrekening vinden stortingen plaats in de reserve voor het bedrag dat via de begroting of begrotingswijzigingen door Provinciale Staten gedurende het begrotingsjaar is geaccordeerd. Uitgezonderd zijn de stortingen in de reserves kapitaallasten. De storting in deze reserves is gelijk aan de lasten van de desbetreffende investering waarvan de kapitaallasten worden gedekt door een onttrekking uit de reserve kapitaallasten en is nooit hoger dan het bedrag dat door Provinciale Staten uit een reserve als dekking ter beschikking is gesteld.

Onttrekking aan reserves:

In de jaarrekening vinden onttrekkingen plaats aan de reserve ter dekking van een project of activiteit tot maximaal het bedrag dat voor dat project of activiteit door Provinciale Staten beschikbaar is gesteld. De onttrekking is nooit hoger dan de maximaal te dekken lasten voor deze bestemming in het boekjaar.

In de volgende gevallen kan van deze regel worden afgeweken:

- Indien een reserve volgens het instellingsbesluit de functie heeft van egalisatiereserve en de totale meerjarige in het bestedingsplan begrote lasten niet wijzigen;
- Indien het een specifiek door Provinciale Staten geaccordeerd project of activiteit betreft met dekking uit een reserve en de totale lasten van het project of activiteit niet wijzigen, maar verschuiven over boekjaren.

Artikel 3.5 Subsidies

Voor de lastneming van subsidies worden de regels in het BBV en de uitleg daarvan door de commissie BBV gevolgd. Vanaf het moment dat het BBV deze regels verplicht stelt, zal de provincie deze regels voor lastneming volgen.

Artikel 3.6 Toerekening capaciteitskosten

1. Provinciale Staten stellen bij de begroting de verdeling van de totale capaciteitskosten over de programma's en taakvelden vast door middel van een verdeelsleutel. De bij de begroting of begrotingswijziging vastgestelde verdeelsleutel wordt ook bij de jaarrekening gebruikt voor de verdeling van de totale capaciteitskosten over de programma's.
2. In afwijking van artikel 3.7, eerste lid worden aan (deel-)projecten met kostprijssturing capaciteitskosten toegerekend op basis van gerealiseerde uren x tarief.
3. Capaciteit voor overhead wordt specifiek geraamd en gerealiseerd in het daarvoor aangewezen programma van de begroting en rekening.

Artikel 3.7 Kostprijsberekening

1. Voor het bepalen van de geraamde kostprijs van rechten en heffingen waarmee kosten in rekening worden gebracht, en van goederen, werken en diensten die worden geleverd aan overheidsbedrijven en derden, wordt een extracomptabel stelsel van kostentoerekening gehanteerd. Bij deze kostentoerekening worden naast de directe kosten, de overheadkosten en de rente van de inzet van vreemd vermogen, reserves en voorzieningen voor de financiering van de in gebruik zijnde activa betrokken. Voor de bestede of te besteden uren die onderdeel zijn van de kostprijs van het recht, de heffing, het werk of dienst worden de meest actuele uurtarieven gebruikt die jaarlijks door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties worden gepubliceerd (de "Handleiding overheidsstarieven").
2. Bij de directe kosten worden betrokken de bijdragen aan en onttrekkingen van voorzieningen voor de noodzakelijke vervanging van de betrokken activa en de afschrijvingskosten van de in gebruik zijnde activa. Voor de rechten en heffingen waarmee kosten in rekening worden gebracht, worden daarbij ook de compensabele belasting over de toegevoegde waarde (BTW) en de gedeerde inkomsten van het kwijtscheldingsbeleid betrokken.

3. Voor de toerekening van de overheadkosten worden de overheadkosten die kunnen worden toegerekend aan activiteiten die geheel of deels worden bekostigd met een specifieke uitkering of subsidie, binnen het taakveld overhead geadministreerd en in de desbetreffende verantwoordingen over de besteding toegerekend aan die activiteiten.
4. Voor de toerekening van de overheadkosten worden de overheadkosten die kunnen worden betrokken in de aangifte vennootschapsbelasting, binnen het taakveld overhead apart geadministreerd en voor de belastingaangifte aan de kostprijs van de vennootschapsbelastingplichtige activiteiten toegerekend.
5. Voor de toerekening van de overheadkosten aan de kostprijs van rechten en heffingen waarmee kosten in rekening worden gebracht, en van goederen, werken, diensten die worden geleverd aan overheidsbedrijven en derden, voor zover dat niet activiteiten als bedoeld in het derde en vierde lid betreffen, wordt uitgegaan van een aandeel in de totale overheadkosten ter grootte van de geraamde directe kosten van de economische categorieën Salarissen en sociale lasten en Ingeleend personeel die worden besteed aan de desbetreffende goederen, werken, diensten, rechten en heffingen, gedeeld door de totale geraamde directe kosten van de economische categorieën Salarissen en sociale lasten en Ingeleend personeel.
6. Het percentage van de omslagrente voor de toerekening van rente voor de financiering van de in gebruik zijn de activa, bedoeld in het eerste lid, wordt jaarlijks met de begroting vastgesteld, wanneer er sprake is van externe financiering. Het percentage van deze omslagrente wordt bepaald uit het gewogen gemiddelde van het bij de begroting geraamde rentepercentage van de rentekosten op de opgenomen langlopende leningen, kortlopende leningen en kredieten. De uitkomst van dit percentage van de omslagrente wordt op een half procent afgerond.
7. In afwijking van het eerste lid worden bij vennootschapsbelastingplichtige activiteiten en grondexploitaties alleen de rentekosten voor de inzet van vreemd vermogen aan de kostprijs toegerekend. Bij projectfinanciering worden dan de werkelijke rentekosten toegerekend. In andere gevallen wordt uitgegaan van het gewogen gemiddelde rentepercentage van de portefeuille leningen.

Artikel 3.8 Prijzen economische activiteiten

1. Voor de levering van goederen, diensten of werken door de provincie aan overheidsbedrijven en derden waarbij de provincie in concurrentie met marktpartijen treedt, wordt ten minste de geraamde integrale kostprijs in rekening gebracht. Onderdeel van de integrale kostprijs is het aantal bestede of te besteden uren. Daarbij worden voor de bedragen van deze uren de meest actuele uurtarieven gebruikt die jaarlijks door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties worden gepubliceerd (de "Handleiding overheidstarieven"). Provinciale Staten kunnen hier vanwege publiek belang van afwijken. In dat geval doet het college van Gedeputeerde Staten vooraf voor elk van deze activiteiten afzonderlijk een voorstel voor een besluit aan Provinciale Staten, waarin het publiek belang van de levering van de desbetreffende goederen, diensten of werken wordt gemotiveerd.
2. Bij het verstrekken van leningen of garanties door de provincie aan overheidsbedrijven en derden worden ten minste de geraamde integrale kosten in rekening gebracht.
3. Provinciale Staten kunnen hier vanwege publiek belang van afwijken. In dat geval doet het college van Gedeputeerde Staten vooraf een voorstel voor een besluit aan Provinciale Staten, waarin het publiek belang van de lening of de garantie wordt gemotiveerd.
4. Bij het verstrekken van kapitaal door de provincie aan overheidsbedrijven en derden gaat het college van Gedeputeerde Staten uit van een vergoeding van ten minste de geraamde

integrale kosten van de verstrekte middelen. Provinciale Staten kunnen hier vanwege publiek belang van afwijken. In dat geval doet het college van Gedeputeerde Staten vooraf een voorstel voor een besluit aan Provinciale Staten, waarin het publiek belang van de kapitaalverstrekking wordt gemotiveerd.

5. Besluiten van Provinciale Staten met de motivering van het publiek belang als bedoeld in de vorige leden zijn niet nodig als minder dan de integrale kostprijs in rekening wordt gebracht en sprake is van:
 - a. leveringen van goederen, diensten of werken en het verstrekken van leningen, garanties en kapitaal aan andere overheden voor zover deze leveringen en verstrekkingen zijn bedoeld voor de uitoefening van de publieke taak door die andere overheid;
 - b. een bevoordeling van activiteiten in het kader van een bij wet opgedragen publiekrechtelijke taak;
 - c. een bevoordeling van activiteiten in het kader van een toegekend bijzonder of uitsluitend recht waarvoor prijsvoorschriften gelden;
 - d. een bevoordeling van sociale werkplaatsen;
 - e. een bevoordeling van onderwijsinstellingen;
 - f. een bevoordeling van publieke media-instellingen; en
 - g. een bevoordeling die valt onder de reikwijdte van de staatssteunregels van het Werkingsverdrag van de Europese Unie en daarmee verenigbaar is.

Artikel 3.9 Vaststelling hoogte belastingen, rechten, heffingen

1. Het college van Gedeputeerde Staten doet Provinciale Staten jaarlijks een voorstel voor een besluit met betrekking tot de hoogte van de provinciale tarieven, heffingen, leges.
2. Besluiten tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van provinciale opcenten op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting treden in werking met ingang van 1 januari van enig jaar.

Hoofdstuk 4. Financiële organisatie en financieel beheer

Artikel 4.1 Administratie

1. De administratie is zodanig van opzet en werking, dat zij in ieder geval dienstbaar is voor:
 - a. het sturen en het beheersen van activiteiten en processen in de provinciale organisatie als geheel en in de directies;
 - b. het verstrekken van informatie over ontwikkelingen in de omvang van de vaste activa, voorraden, vorderingen, schulden, contracten, garanties en de subsidieverplichtingen;
 - c. het verschaffen van informatie over uitputting van de toegekende budgetten en investeringskredieten en voor het maken van kostencalculaties;
 - d. het verschaffen van informatie over indicatoren met betrekking tot de provinciale productie van goederen en diensten en de maatschappelijke effecten van het provinciale beleid;
 - e. het afleggen van verantwoording over de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving; en
 - f. de controle van de registratie van gegevens als zodanig en van de daaraan ontleende informatie, alsmede voor de controle op de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving.

Artikel 4.2 Register van bezittingen en overeenkomsten

1. Het college van Gedeputeerde Staten draagt zorg voor een actuele en volledige registratie van onroerende goederen.
2. Het college van Gedeputeerde Staten draagt zorg voor een actuele en volledige registratie van overeenkomsten.

Artikel 4.3 Afrekeningsverschillen

1. Van de in de balanspost opgenomen bedragen wegens privaatrechtelijke verplichtingen wordt jaarlijks beoordeeld of de openstaande verplichting nog tot betaling zal leiden. Bedragen die niet meer betaald zullen worden, vloeien terug naar de exploitatie .
2. In afwijking van artikel 4.3, eerste lid wordt, wanneer de factuur bij investeringen afwijkt van de verplichting, het verschil ten gunste of ten laste van de investeringen gebracht.
3. In afwijking van artikel 4.3 eerste lid kunnen in de nota reserves nadere regels zijn opgenomen, of afrekeningsverschillen van projecten en activiteiten die gedekt worden uit reserves, terugvloeien naar de reserve waar ze oorspronkelijk uit werden onttrokken.
4. De afrekeningsverschillen voorgaande jaren worden verantwoord en toegelicht in het programma waar ze betrekking op hebben.

Artikel 4.4 Financiële organisatie

1. Het college van Gedeputeerde Staten draagt zorgt voor:
 - a. een eenduidige indeling van de provinciale financiële organisatie en een eenduidig toewijzing van de provinciale taken aan de directies,

- b. een adequate scheiding van taken, functies, bevoegdheden, verantwoordelijkheden;
- c. de verlening van mandaten en volmachten voor het aangaan van verplichtingen ten laste van de toegekende budgetten en investeringskredieten;
- d. de interne regels voor taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening van de financieringsfunctie;
- e. de kostenverdeelsleutels voor het eenduidig toewijzen van baten en lasten aan de programma's;
- f. de interne regels voor de inkoop en de aanbesteding van goederen, werken en diensten binnen het door Provinciale Staten vastgestelde beleid;
- g. het beleid en de interne regels voor de steunverlening en de toekenning van subsidies aan ondernemingen en instellingen binnen het door Provinciale Staten vastgestelde beleid;
- h. de interne regels voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van provinciale regelingen en eigendommen, opdat aan de eisen van rechtmatigheid, controle en verantwoording wordt voldaan binnen het door Provinciale Staten vastgestelde beleid.

Artikel 4.5 Interne controle

1. Het college van Gedeputeerde Staten zorgt ten behoeve van het getrouwe beeld van de jaarrekening en de rechtmatigheid van de baten en lasten en de balansmutaties, voor de interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de beheershandelingen. Tevens zorgt het college van Gedeputeerde Staten er voor dat deze interne toetsing tenminste bestaat uit een planmatige periodieke controle en dat bij afwijkingen voor zover mogelijk maatregelen tot herstel worden genomen.
2. Het college van Gedeputeerde Staten zorgt voor de systematische controle van de registratie en de ontwikkeling van de bezittingen en het financieel vermogen van de provincie. Bij afwijkingen in de registratie neemt het college van Gedeputeerde Staten maatregelen voor herstel van de tekortkomingen.

Hoofdstuk 5. De concerncontroller

Artikel 5.1 Benoeming

Gedeputeerde Staten benoemen voor de algemene dienst een concerncontroller.

Artikel 5.2 Positie

1. De functie van concerncontroller is onderdeel van de ambtelijke organisatie en valt hiërarchisch rechtstreeks onder de algemeen directeur / provinciesecretaris.
2. De functie van concerncontroller is onverenigbaar met enige andere functie binnen de provinciale organisatie.

Artikel 5.3 Verantwoordelijkheden

1. De concerncontroller is verantwoordelijk voor:
 - a. het adviseren over en toetsen van de inrichting van de processen die de rechtmatige, doelmatige en doeltreffende inzet van provinciale middelen en de informatievoorziening daarover moeten waarborgen;
 - b. het toezicht op de in onderdeel a bedoelde processen en informatievoorziening.
2. De concerncontroller is verantwoordelijk voor de interne auditfunctie als bedoeld in hoofdstuk 6.

Artikel 5.4 Bevoegdheden en taken

1. De concerncontroller adviseert gevraagd en ongevraagd:
 - a. de directeuren;
 - b. de algemeen directeur/provinciesecretaris;
 - c. Gedeputeerde Staten.
2. Gedeputeerde Staten stellen een controlstatuut vast waarin de taken van de concerncontroller nader worden uitgewerkt.
3. De concerncontroller is bevoegd, indien het provinciaal belang dit naar zijn oordeel vereist, en gehoord Gedeputeerde Staten, zich rechtstreeks tot Provinciale Staten te richten.
4. De taakuitoefening van de concerncontroller kan niet worden ingeperkt door die van provinciale commissies of instanties met een vergelijkbare taakstelling.
5. De concerncontroller is te allen tijde bevoegd informatie en gegevensbronnen en –bestanden te onderzoeken of te laten onderzoeken, processen en systemen te toetsen en te doen wat hij overigens noodzakelijk acht om zijn taken te kunnen vervullen. De concerncontroller heeft daartoe ongehinderd toegang tot alle informatie en personen binnen de Provincie Noord-Holland die hij voor de uitoefening van zijn taken nodig acht.
6. Provinciale ambtenaren zijn verplicht hun medewerking te verlenen aan het gestelde in het vijfde lid.

Artikel 5.5 Informatievoorziening

1. De concerncontroller stelt jaarlijks een jaarplan op dat hij ter vaststelling voorlegt aan Gedeputeerde Staten. De concerncontroller blijft echter bevoegd om, indien de actuele situatie dit naar zijn inzicht vergt, af te wijken van een vastgesteld jaarplan.

2. Jaarlijks stelt de concerncontroller een openbaar verslag op van zijn werkzaamheden, dat hij vervolgens voorlegt aan Gedeputeerde Staten.
3. De concerncontroller rapporteert over elke adviesopdracht aan de desbetreffende opdrachtgever en voegt daarbij een voorstel voor verdere behandeling.
4. De opdrachtgever kan de bevindingen van de concerncontroller voorzien van zijn opmerkingen of aanbevelingen.

Artikel 5.6 Ondersteuning

1. Ter ondersteuning van zijn werkzaamheden, met inbegrip van de interne audit, worden aan de concerncontroller één of meer medewerkers toegevoegd. Deze medewerkers vallen hiërarchisch onder de concerncontroller.
2. Het bepaalde in artikel 5.2, tweede lid en artikel 5.4, vijfde lid, van deze verordening is van overeenkomstige toepassing op de in het eerste lid bedoelde medewerkers.

Hoofdstuk 6. Interne audit

Artikel 6.1 Positie

1. De interne auditfunctie is onderdeel van de ambtelijke organisatie en valt hiërarchisch onder de concerncontroller.
2. De interne auditfunctie is onverenigbaar met enig andere functie binnen de provinciale organisatie.

Artikel 6.2 Verantwoordelijkheden

De interne auditfunctie is verantwoordelijk voor de uitvoering van audits en overige werkzaamheden als bedoeld in artikel 6.3.

Artikel 6.3 Taken en bevoegdheden

1. De interne auditfunctie heeft tot taak:
 - a. audits uit te voeren op grond van de Provinciewet, artikel 217a;
 - b. overige audits uit te voeren;
 - c. andere werkzaamheden.
2. Voor audits in het kader van artikel 217a van de Provinciewet treden uitsluitend Gedeputeerde Staten op als opdrachtgever.
3. Voor de overige audits en werkzaamheden als bedoeld in het eerste lid, onderdelen b en c, kunnen Gedeputeerde Staten, de Algemeen directeur, een directeur of de concerncontroller als opdrachtgever optreden.
4. De positie, relatie tot de concerncontroller, taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de interne auditfunctie worden nader geregeld in het Auditstatuut.
5. Het Auditstatuut wordt vastgesteld door Gedeputeerde Staten.

Artikel 6.4 Informatievoorziening

1. De interne auditfunctie stelt jaarlijks een auditjaarplan op dat ter vaststelling wordt voorgelegd aan Gedeputeerde Staten.
2. De interne auditfunctie rapporteert over de realisatie van het auditjaarplan in het verslag als bedoeld in artikel 5.5, tweede lid.

Hoofdstuk 7. De auditstuurgroep

Artikel 7.1 Benoeming

1. Er is een auditstuurgroep die bestaat uit tenminste 5 leden.
2. De auditstuurgroep bestaat uit de portefeuillehouder Concern Controlling (voorzitter), de provinciesecretaris en de concerncontroller, de programmamanager Interne Audit alsmede een extern onafhankelijk door Gedeputeerde Staten aan te wijzen lid. Overige leden worden door Gedeputeerde Staten benoemd.

Artikel 7.2 Doel en werkzaamheden

1. De auditstuurgroep is belast met het voorbereiden van besluiten op het gebied van de interne auditfunctie.
2. De auditstuurgroep heeft tot doel het verhogen van de doeltreffendheid van de interne auditfunctie.

Artikel 7.3 Taken en bevoegdheden

1. Tot de taken van de auditstuurgroep behoren:
 - a. het adviseren van Gedeputeerde Staten met betrekking tot de onderzoeken als bedoeld in artikel 6.4, eerste lid, onderdeel a, het Auditstatuut als bedoeld in artikel 6.4, vierde lid, het auditjaarplan als bedoeld in artikel 6.5, eerste lid, het jaarverslag als bedoeld in artikel 6.5, derde lid en overige zaken die naar mening van de auditstuurgroep relevant zijn voor de doeltreffendheid van de interne audit;
 - b. het periodiek bespreken van de voornaamste bevindingen van de concerncontroller en eventuele verschillen van inzicht tussen de concerncontroller en Gedeputeerde Staten of de provinciesecretaris;
 - c. toezicht houden op de naleving van hoofdstuk 6 van deze verordening.
2. De auditstuurgroep adviseert Gedeputeerde Staten gevraagd en ongevraagd.
3. De auditstuurgroep adviseert de concerncontroller gevraagd en ongevraagd.
4. De auditstuurgroep kan zich doen bijstaan door anderen voor specifieke onderwerpen, in het bijzonder de portefeuillehouder van het onderwerp dat in een audit aan de orde is dan wel een interne of externe specialist, die aan een audit heeft bijgedragen.

Artikel 7.4 Informatievoorziening

1. De programmamanager Interne Audit stelt de opgestelde auditrapporten beschikbaar aan de leden van de auditstuurgroep.
2. De concerncontroller verschaft informatie aan de auditstuurgroep over de opvolging van de aanbevelingen van Interne Audit, de externe accountant en de Randstedelijke Rekenkamer.

Hoofdstuk 8. Slotbepalingen

Artikel 8.1 Intrekken oude verordening en overgangsrecht

1. De Financiële verordening Noord-Holland 2015 wordt ingetrokken
2. Voor alle geactiveerde uitgaven gelden de afschrijvingstermijnen en het moment van afschrijving zoals opgenomen in deze financiële verordening

Artikel 8.2 Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening is van toepassing vanaf het boekjaar 2019 en treedt met terugwerkende kracht in werking met ingang van 1 januari 2019.
2. Deze verordening wordt aangehaald als Financiële verordening provincie Noord-Holland.

Haarlem, 16 december 2019

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Toelichting Financiële verordening

Artikel 3.1 Financiële beleidskaders

De nota reserves behandelt in ieder geval het voorgestelde beleid met betrekking reserves en voorziening en de noodzaak tot het aanhouden van reserves.

Artikel 3.2 Waardering en afschrijving vaste activa, tweede lid Materiële vaste activa

Vorbereidingskosten met aankoop of levensduur verlengend onderhoud worden geactiveerd. Technische installaties bij aankoop of nieuwbouw bedrijfsgebouw niet op levensduur activeren maar op de afschrijvings- termijn aankoop/nieuwbouw.

Artikel 3.2 Waardering en afschrijving vaste activa, tweede lid Financiële vaste activa

Provinciale bijdragen aan activa van derden worden in principe in de vorm van een subsidie ten laste van de exploitatie gebracht. Wanneer er geargumenteed voor wordt gekozen deze te activeren dan zijn de afschrijvingstermijnen van toepassing.

Volgens artikel 61 van het BBV Bijdragen aan activa in eigendom van derden kunnen worden geactiveerd, indien:

- a. er sprake is van een investering door een derde;
- b. de investering bijdraagt aan de publieke taak;
- c. de derde zich heeft verplicht tot het daadwerkelijk investeren, op een wijze zoals is overeengekomen en;
- d. de bijdrage kan worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de provincie onderscheidenlijk gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Aan alle vier de voorwaarden (cumulatief) moet voldaan zijn.

Artikel 3.2 Waardering en afschrijving vaste activa, vierde lid, start afschrijvingen

Voor een eenduidig definitie wordt als moment van technisch gereed of ingebruikname de volgende momenten gekozen:

- Projecten welke worden uitgevoerd op basis van UAV-2012: Proces verbaal van opnemings, H9, van het hoofdcontract;
- Projecten welke worden uitgevoerd op basis van UAV-GC 2005: Proces verbaal van oplevering, H24 van het hoofdcontract.

Bij grote langlopende projecten wordt zoveel mogelijk met deeltkredieten gewerkt.

Artikel 3.5 Subsidies

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft in haar brief van 19 augustus 2019 het Interprovinciaal Overleg (IPO) medegedeeld dat de oude werkwijze voor het boekjaar 2019 gedoogd wordt. De oude werkwijze hield in dat wanneer de provincie een subsidie verstrekt de verstrekking als prestatie beschouwd werd. De subsidieverstrekking werd als last verantwoord in de jaarrekening. Op dit moment vind discussie plaats of dat ook nog voor 2020 het geval zal

zijn. De nieuwe werkwijze brengt hogere administratieve lasten met zich mee, voor zowel subsidieverstrekker als subsidieontvanger.

Artikel 3.7 Kostprijsberekening

Voor de bepaling van de kostprijs van een recht, heffing, werk of dienst wordt bepaald hoeveel uren er besteed worden. Die uren worden vermenigvuldigd met een uurtarief. Daarbij is aansluiting gezocht bij de tarieven die het Rijk jaarlijks publiceert. Deze tarieven worden door veel overheidsorganisaties gebruikt voor de berekeningen van kostprijzen. Om de vergelijkbaarheid met andere overheidsorganisaties te bevorderen sluit de Provincie Noord-Holland zich hierbij aan.

Artikel 3.9 Vaststelling hoogte belastingen, rechten en heffingen

Een desbetreffend besluit wordt vóór 1 december van het voorafgaande jaar in afschrift ter kennis gebracht van Onze Minister van Financiën (artikel 222a Provinciewet, lid 1).

Artikel 4.3 Afrekeningsverschillen

Een verplichting bestaat als de prestatie in een boekjaar is geleverd, maar de factuur is nog niet ontvangen. Dit artikel verwijst ook naar de nota reserves, waar op basis van de functie van een reserve (o.a. Egalisatiereserve, budgetgerichte reserve, doelgerichte reserve) regels staan hoe omgegaan moet worden met goedkoper of duurder uitvallende projecten en activiteiten.

Hoofdstukken 5 t/m 7

Deze hoofdstukken zijn thans ongewijzigd. De verwachting is dat een of meer van deze hoofdstukken volgend jaar wel zullen moeten worden gewijzigd. Dat jaar zal in het BBV de verplichting voor GS wordt opgenomen om met ingang van het begrotingsjaar 2021 een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarrekening. Die verplichting kan gevolgen hebben voor de control- en auditfunctie.

Artikel 8.2

De verordening gaat in met terugwerkende kracht, omdat deze een aantal aanpassingen bevat die nodig waren naar aanleiding van gewijzigde wetgeving en betrekking hebben op het gehele boekjaar 2019.

Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 28 september 2015, tot vaststelling van de Financiële verordening Noord-Holland 2015.

Provinciale Staten van Noord-Holland

Gelet op de voordracht van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 30 juni 2015, met kenmerk 622092/622126;

Overwegende dat het uit oogpunt van actualisatie wenselijk is om de Financiële verordening 2011 te vervangen door een verordening inhoudende de uitgangspunten voor het financiële beleid, de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie, alsmede de regels over het verrichten van periodiek onderzoek naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het door hen gevoerde bestuur;

Besluiten:

De bijgevoegde geactualiseerde Financiële verordening Noord-Holland (2015) vast te stellen.

Haarlem, 28 september 2015.
Provinciale Staten van Noord-Holland,

J.R. Loggen M.Sc, waarnemend statengriffier
G.E.A. van Craaikamp, provinciesecretaris.

Uitgegeven op 13 oktober 2015
Namens Gedeputeerde Staten van Noord-Holland

G.E.A. van Craaikamp, provinciesecretaris.

1.1. Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1.1 Begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. *activa*: het geheel van materiële en immateriële bezittingen van een organisatie die een zekere waarde vertegenwoordigen;
- b. *activering*: het op de balans presenteren van de financiële waarde van het aangeschafte of vervaardigde kapitaalgoed met meerjarig nut dat vanaf dat moment als bezitting kan worden beschouwd;
- c. *afrekeningsverschil*: bedragen die bij afsluiting van het begrotingsjaar nog moeten worden betaald dan wel ontvangen worden op de balans gezet. Wanneer de definitieve betaling of ontvangst blijkt af te wijken van het balansbedrag is sprake van een afrekeningsverschil. Het afrekeningsverschil wordt ten gunste of ten laste van het lopende begrotingsjaar gebracht;
- d. *beleidsvoornemens*: door Provinciale Staten vastgestelde beleidsuitgangspunten voor het lopende begrotingsjaar;
- e. *boekwaarde*: de huidige waarde van een bezit van de provincie, zoals deze voorkomt op de balans;
- f. *garantstelling*: een schriftelijke verklaring van de provincie aan een geldverstrekker (doorgaans een bank) dat de geldnemer aan zijn verplichtingen zal voldoen, waarbij wordt geregeld dat wanneer de geldnemer in betalingsproblemen komt, de provincie zorgt dat de financiële verplichtingen waarvoor zij garant staat, worden nagekomen;
- g. *investeringen met een economisch nut*: investeringen die verhandelbaar zijn of kunnen bijdragen aan het genereren van middelen, bijvoorbeeld door het vragen van heffingen, leges of prijzen;
- h. *investeringen met een maatschappelijk nut*: investeringen in de openbare ruimte die een publieke taak vervullen en geen middelen genereren. Het betreft investeringen in bijvoorbeeld wegen, vaarwegen en groenvoorzieningen;
- i. *verplichting*: een jegens de provincie bestaande aanspraak op grond van een onvoorwaardelijke schriftelijke verbintenis of een besluit tot subsidieverstrekking;
- j. *weerstandscapaciteit*: de middelen en mogelijkheden waarover de provincie kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. De weerstandscapaciteit blijkt bijvoorbeeld uit de omvang van de reserves en uit de resterende belastingcapaciteit;
- k. *weerstandsvermogen*: de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's die de provincie loopt.

Hoofdstuk 2**Begroting en verantwoording****Artikel 2.1 Voorbereiding van de begroting**

Jaarlijks, tijdig voor het zomerreces sturen Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten ter vaststelling toe de concept kaderbrief met daarin de voorgestelde uitgangspunten voor de begroting van het komende jaar.

Artikel 2.2 De begroting en de meerjarenraming

1. Jaarlijks, uiterlijk in de maand september zenden Gedeputeerde Staten de in artikel 194 van de Provinciewet bedoelde ontwerpbegroting ter vaststelling en de ontwerpmeerjarenraming ter informatie aan Provinciale Staten toe, ingedeeld volgens de door Provinciale Staten vastgestelde programma-indeling.
2. Bij de uiteenzetting van de financiële positie in de begroting worden voor nieuwe investeringen het benodigde investeringskrediet en de raming van de uitputting van het krediet weergegeven. Voor de lopende investeringen worden het geautoriseerde investeringskrediet en de raming van de uitputting van het krediet, in het lopende en het eerstvolgende begrotingsjaar, weergegeven.

Artikel 2.3 Autorisatie begroting, investeringskredieten en begrotingswijzigingen

1. Provinciale Staten autoriseren met het vaststellen van de begroting de totale lasten en de totale baten per programma.
2. Nieuwe investeringskredieten worden bij het vaststellen van de begroting ter besluitvorming aan Provinciale Staten voorgelegd.
3. Voor investeringen in de loop van het begrotingsjaar die niet in de begroting zijn opgenomen, zenden Gedeputeerde Staten voorafgaand aan het aangaan van verplichtingen een investeringsvoorstel inclusief een dekkingsplan en een voorstel voor het autoriseren van een investeringskrediet aan Provinciale Staten.
4. Indien Gedeputeerde Staten voorzien dat een geautoriseerd programmbudget of investeringskrediet dreigt te worden overschreden, wordt dit door Gedeputeerde Staten in de eerstvolgende vergadering aan Provinciale Staten gemeld. Gedeputeerde Staten voegen hierbij een voorstel voor wijziging van het budget of het investeringskrediet of een voorstel voor bijstelling van het beleid.
5. Voor beleidsvoornemens in de loop van het begrotingsjaar die gevolgen hebben voor de begroting, maar die niet in de begroting zijn opgenomen, zenden Gedeputeerde Staten een voorstel voor een begrotingswijziging inclusief toelichting aan Provinciale Staten.
6. Indien de in het vijfde lid genoemde beleidsvoornemens financiële gevolgen voor de meerjarenraming hebben, zenden Gedeputeerde Staten een toelichting aan Provinciale Staten waaruit blijkt hoe deze gevolgen in de meerjarenraming kunnen worden ingepast.
7. Begrotingswijzigingen vinden in principe alleen plaats bij de formele planning en control momenten: de begroting, de eerste begrotingswijziging, de zomernota en de laatste begrotingswijziging.

Artikel 2.4 Tussentijdse rapportage

1. Gedeputeerde Staten informeren Provinciale Staten door middel van een of meer tussentijdse rapportages over de realisatie van de begroting.
2. De tussentijdse rapportage bevat tenminste de bijstelling van het beleid en een overzicht met de bijgestelde raming van:
 - a. de baten en lasten per programma, en het saldo van baten en lasten;
 - b. de mutaties in de reserves;
 - c. het geraamde resultaat.
3. In de eerste begrotingswijziging kunnen uitgestelde intenties worden meegenomen. Incidenteel voor een beleidsintentie geraamde middelen, ten laste waarvan in het jaar waarin zij geraamd zijn, als gevolg van factoren van buitenaf, geen verplichtingen zijn aangegaan, kunnen gedurende maximaal 1 jaar voor deze beleidsintenties worden gereserveerd.

Artikel 2.5 De jaarstukken

1. Jaarlijks zenden Gedeputeerde Staten het concept jaarverslag en de concept jaarrekening van het voorgaande jaar tijdig ter vaststelling aan Provinciale Staten.
2. In de jaarrekening worden van de investeringen de uitputting van de geautoriseerde investeringskredieten en de nog te besteden bedragen weergegeven.

Hoofdstuk 3 Activa**Artikel 3.1 Register van bezittingen en overeenkomsten**

1. Gedeputeerde Staten dragen zorg voor een actuele en volledige registratie van bezittingen.
2. Gedeputeerde Staten dragen zorg voor een actuele en volledige registratie van overeenkomsten.

Artikel 3.2 Activering

1. Investerings met een economisch nut als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onderdeel a, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en met een verkrijgingsprijs kleiner dan € 500.000,- worden niet geactiveerd.
2. Apparaatskosten worden uitsluitend geactiveerd in het geval provinciale medewerkers worden ingezet voor de voorbereiding, administratie of toezicht van een kapitaalwerk.
3. Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onderdeel c, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten worden bij voorkeur niet geactiveerd.

Artikel 3.3 Nota deelnemingen en verbonden partijen

Gedeputeerde Staten zenden tenminste eenmaal in de vier jaar een nota ter vaststelling aan Provinciale Staten waarin het voorgestelde beleid met betrekking tot deelnemingen en verbonden partijen wordt behandeld.

Artikel 3.4 Waardering

In de toelichting op de balans wordt informatie opgenomen over de boekwaarde van de activa. In de paragraaf Grondbeleid van de begroting en jaarrekening wordt informatie opgenomen over de boekwaarde en de marktwaarde van de gronden in eigendom van de provincie. De boekwaarde mag niet hoger zijn dan de marktwaarde.

Artikel 3.5 Afschrijving op activa

1. Gedeputeerde Staten hanteren primair de lineaire afschrijvingsmethode. Daar waar een andere methode de voorkeur geniet, wordt dit beargumenteerd bij de beschikbaarstelling van het investeringskrediet besloten.
2. De te hanteren afschrijvingsduur van de verschillende soorten vaste activa is in onderstaande tabel vastgelegd.

Soort vaste activa	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten	Afschrijvingstermijn
Immateriële vaste activa	a. Kosten agio en disagio geldleningen	Looptijd lening tot maximaal 10 jaar
	b. Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	4 jaar
Materiële vaste activa	a. Investerings met economisch nut	Bedrijfsgebouwen ^{*)} : a. Aankoop 40 jaar b. renovatie maximaal 25 jaar Machines, apparaten en technische installaties: verwachte toekomstige gebruiksduur
	b. Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	Aanleg/reconstructie van grond-, weg en waterbouwkundige werken: maximaal 25 jaar
Financiële vaste activa	Bijdragen aan activa in eigendom van derden als bedoeld in artikel 61 Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten	Gelijk aan afschrijvingstermijn van eigen activa

^{*)} Voorbereidingskosten met aankoop of groot onderhoud mee-activeren. Technische installaties bij aankoop of nieuwbouw bedrijfsgebouw niet op levensduur activeren maar meenemen met afschrijvingstermijn aankoop/nieuwbouw.

- Op investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut als bedoeld in artikel 59, vierde lid, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten kan, in afwijking van het bepaalde in de vorige leden, extra worden afgeschreven.
- Met afschrijven op vaste activa wordt een begin gemaakt op 1 januari van het jaar volgend op het jaar waarin het werk gereed is gekomen.
- In afwijking van het vorige lid wordt met het afschrijven op activa met maatschappelijk nut een begin gemaakt op 1 januari van het jaar, volgend op het jaar waarin de uitgaven zijn gedaan.

Artikel 3.6 Rentetoerekening aan activa

- Tijdens de werkzaamheden van onderhanden zijnde investeringen vindt rentetoerekening plaats op basis van het percentage van 3-maands Euribor over de tot dan toe gedane uitgaven. Deze rentetoerekening (bouwrente) wordt mee geactiveerd. Het op de eerste werkdag van het jaar geldende percentage wordt voor het gehele jaar gehanteerd.
- Met ingang van 1 januari van het jaar volgend op het jaar van afronding van investeringen waarvan de afschrijvingstermijn 5 jaar of minder is, wordt rente toegerekend aan deze investering op basis van het percentage van 3 jaar staatspapier over de gemiddelde

boekwaarde. Deze percentages worden op 1 januari van het jaar van afronding van de investering bepaald.

3. Met ingang van 1 januari van het jaar volgend op het jaar van afronding van investeringen waarvan de afschrijvingstermijn langer is dan 5 jaar wordt rente toegerekend aan deze investering op basis van het percentage van 10 jaar staatspapier over de gemiddelde boekwaarde. Deze percentages worden op 1 januari van het jaar van afronding van de investering bepaald.
4. De gemiddelde boekwaarde wordt berekend door de boekwaarde op 1 januari en de boekwaarde op 31 december te middelen.
5. In afwijking van het hiervoor bepaalde wordt rente toegerekend aan de boekwaarde van de gronden per 1 januari van het boekjaar alsmede aan de nieuw aangekochte gronden op basis van het percentage van 3 jaar staatspapier, geldend op 1 januari van dat boekjaar.
6. Voor investeringen in grond-, weg en waterbouwkundige werken geldt dat de rentetoerekening, in afwijking van het bepaalde in het derde lid plaatsvindt op 1 januari van het jaar, volgend op het jaar waarin de uitgaven zijn gedaan. De rentetoerekening gebeurt eveneens op basis van 10 jaar staatspapier over de gemiddelde boekwaarde.

Hoofdstuk 4 Passiva

Artikel 4.1 Algemene reserve

De algemene reserve maakt deel uit van een buffer voor financiële tegenvallers van een omvang die niet uit de algemene dekkingsmiddelen is op te vangen. De buffer is minimaal gelijk aan het saldo van het netto risicobedrag dat voor het boekjaar waarop deze jaarrekening en begroting betrekking hebben, is bepaald.

Artikel 4.2 Bestemmingsreserves

1. Voor de instelling van elke bestemmingsreserve zenden Gedeputeerde Staten ter vaststelling een conceptbesluit aan Provinciale Staten met daarin een overzicht van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves of waarin minimaal wordt aangegeven:
 - a. Het specifieke doel van de reserve;
 - b. De voeding van de reserve;
 - c. De maximale hoogte van de reserve;
 - d. De maximale looptijd.
2. Jaarlijks bij de jaarrekening vindt een toetsing van de reserves plaats aan de onderbouwing ervan.
3. Jaarlijks bij begroting worden de verwachte onttrekkingen geactualiseerd.

Artikel 4.3 Nota reserves en voorzieningen

Gedeputeerde Staten zenden tenminste eenmaal in de vier jaar een nota reserves en voorzieningen ter vaststelling aan Provinciale Staten. Deze nota behandelt in ieder geval het voorgestelde beleid met betrekking tot reserves en voorzieningen, de noodzaak tot het aanhouden van de specifieke bestemmingsreserves en voorzieningen en het verloop van de reserves en voorzieningen.

Hoofdstuk 5 Budgetbevoegdheden

Artikel 5.1 Investeringskredieten en voorzieningen

Gedeputeerde Staten zijn bevoegd tot het doen van uitgaven ten laste van investeringskredieten die op basis van artikel 2.3, tweede lid zijn geautoriseerd tot het totale bedrag van het investeringskrediet. Gedeputeerde Staten zijn tevens bevoegd tot het doen van uitgaven ten laste van voorzieningen, tot het totale bedrag van de betreffende voorziening.

Artikel 5.2 Onvoorzienne uitgaven

Gedeputeerde Staten kunnen uitsluitend bij wijze van begrotingswijziging voorstellen doen tot het beschikken over de post onvoorzien.

Artikel 5.3 Balansposten

Naast de openstaande crediteuren van voorgaande boekjaren, worden op de balanspost crediteuren aan het einde van een boekjaar slechts bedragen opgenomen voor zover er per 31 december verplichtingen zijn aangegaan, en deze verplichtingen verband houden met een aan het boekjaar toe te rekenen prestatie.

Artikel 5.4 Maximumtermijn en afrekeningsverschillen

1. Voor de in de balanspost crediteuren opgenomen bedragen wegens subsidieverplichtingen wordt jaarlijks beoordeeld of de openstaande verplichting naar verwachting nog tot betaling zal leiden. Bedragen die niet meer uitgekeerd worden vloeien terug naar de algemene reserve.
2. Voor zover de in de balanspost crediteuren opgenomen bedragen wegens privaatrechtelijke verplichtingen uiterlijk drie maanden na afloop van een dienstjaar nog niet zijn besteed, vloeien deze terug naar de algemene reserve.
3. Gedeputeerde Staten overleggen bij het toezenden van de jaarrekening een samenvatting per programma van de geboekte afrekeningsverschillen die op grond van het vorige lid hebben plaatsgevonden.

Artikel 5.5 Nota Leningen en garantstellingen

Geldleningen en financiële garantstellingen worden uitsluitend verstrekt uit hoofde van de publieke taak, binnen de vastgestelde financiële kaders. Voor het verstrekken van geldleningen en garantstellingen worden door Gedeputeerde Staten richtlijnen voor de uitvoering vastgesteld.

Hoofdstuk 6 Organisatie financieel beheer

Paragraaf 1 De financiële administratie

Artikel 6.1 De financiële administratie

De administratie is zodanig van opzet en werking dat zij dienstbaar is voor:

- a. het sturen en het beheersen van activiteiten en processen in de provinciale organisatie als geheel en in de directies;
- b. het verstrekken van informatie over ontwikkelingen in de omvang van de activa, vorderingen, voorraden, schulden, contracten en garanties;
- c. het verschaffen van informatie over uitputting van de toegekende budgetten en investeringskredieten;
- d. het verschaffen van informatie over indicatoren met betrekking tot de productie van goederen en diensten;

- e. het afleggen van verantwoording over de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot gestelde beleidsdoelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving;
- f. de controle van de registratie van gegevens en van de daaraan ontleende informatie, alsmede voor de controle op de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving.

Artikel 6.2 Administratieve organisatie

Gedeputeerde Staten dragen zorg voor en leggen vast:

- a. een eenduidige indeling van de provinciale financiële organisatie en een eenduidige toewijzing van taken;
- b. een adequate scheiding van taken, functies, bevoegdheden en verantwoordelijkheden, zodat aan de eisen van interne controle wordt voldaan en de betrouwbaarheid van de verstrekte informatie aan beleids- en beheersorganen is gewaarborgd;
- c. de verlening van mandaten en volmachten voor het aangaan van verplichtingen ten laste van de toegekende budgetten en investeringskredieten;
- d. de beschrijvingen van procedures, taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden inzake het beheer van de administratie, met inachtneming van algemene eisen ten aanzien van functiescheiding en controle en op basis van een risicoanalyse van de processen.

Artikel 6.3 Interne controle

Gedeputeerde Staten zorgen voor de interne controle op de getrouwheid van de informatieverstrekking ten behoeve van het getrouwe beeld van de jaarrekening en de rechtmatigheid van de baten en lasten en de balansmutaties, alsmede de rechtmatigheid van de beheerhandelingen. Tevens zorgen Gedeputeerde Staten er voor dat deze interne toetsing tenminste bestaat uit een planmatige periodieke controle en dat bij afwijkingen voor zover mogelijk maatregelen tot herstel worden genomen.

Artikel 6.4 Risicomanagement en weerstandsvermogen

Gedeputeerde Staten zenden tenminste eenmaal in de vier jaar een nota ter vaststelling aan Provinciale Staten waarin het voorgestelde beleid met betrekking tot het risicomanagement wordt behandeld. In de nota wordt ook de beschikbare weerstandscapaciteit gedefinieerd en wordt de norm voor het gewenste weerstandsvermogen bepaald.

Paragraaf 2 Beheer van vermogenswaarden

Artikel 6.5 Richtlijnen en limieten van de financieringsfunctie

1. Voor de provincie tijdelijk overtollige middelen mogen op de volgende wijzen worden uitgezet:
 - a. door middel van deposito's bij het Ministerie van Financiën;
 - b. door het uitlenen aan decentrale overheden waarvan de provincie geen toezichthouder is.
2. De wijze waarop voor de provincie tijdelijk overtollige middelen mogen worden uitgezet is vastgelegd in het Financieringsstatuut.
3. Het aantrekken en tijdelijk uitzetten van alle benodigde middelen vindt plaats aan de hand van een liquiditeitsprognose van de provincie en een renteverwachting van de markt.

Artikel 6.6 Financieringsstatuut

Gedeputeerde Staten leggen tenminste elke vier jaar een financieringsstatuut ter vaststelling voor aan Provinciale Staten, waarin het beleid ten aanzien van de financieringsfunctie en de beschrijvingen van procedures, taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden inzake het beheer van vermogenswaarden zijn opgenomen, met inachtneming van de algemene eisen ten aanzien van functiescheiding en controle.

Paragraaf 3 *Beleid en verantwoording*

Artikel 6.7 Informatievoorziening en verantwoording

1. Gedeputeerde Staten geven in de financieringsparagraaf in de ontwerpbegroting informatie over de algemene ontwikkelingen in de financieringsfunctie en het in het begrotingsjaar te voeren financieringsbeleid.
2. Gedeputeerde Staten doen in de financieringsparagraaf in het jaarverslag verslag van het gerealiseerde financieringsbeleid.

Hoofdstuk 7

Grondslagen voor berekening van prijzen en tarieven

Artikel 7.1 Prijzen

1. De prijzen die in een privaatrechtelijke relatie in rekening worden gebracht, dekken in redelijkheid ten minste alle variabele en vaste aan de betreffende activiteit toe te rekenen kosten. Deze bepaling geldt niet in alle gevallen voor grondtransacties.
2. Voor door de provincie specifiek te verrichten diensten worden rechten als bedoeld in artikel 223 van de Provinciewet geheven op basis van kostendekkende tarieven.
3. Tot de lasten, bedoeld in artikel 223, eerste lid, van de Provinciewet worden niet gerekend de kosten van beroep, bezwaar, controle en toezicht.
4. De tarieven, bedoeld in artikel 225, eerste lid, van de Provinciewet worden zodanig vastgesteld, dat de hoogte geen belemmering vormt voor het bereiken van provinciale beleidsdoelstellingen.

Artikel 7.2 Rechten

Voor het bepalen van de geraamde kostprijs van de rechten als bedoeld in artikel 223 Provinciewet wordt een systeem van kostentoerekening gehanteerd waarbij naast de directe kosten alleen die indirecte kosten worden betrokken die samenhangen met de dienstverlening.

Hoofdstuk 8

De Concerncontroller

Artikel 8.1 Benoeming

Gedeputeerde Staten benoemen voor de algemene dienst een concerncontroller.

Artikel 8.2 Positie

1. De functie van concerncontroller is onderdeel van de ambtelijke organisatie en valt hiërarchisch rechtstreeks onder de algemeen directeur / provinciesecretaris.
2. De functie van concerncontroller is onverenigbaar met enige andere functie binnen de provinciale organisatie.

Artikel 8.3 Verantwoordelijkheden

1. De concerncontroller is verantwoordelijk voor:
 - a. het adviseren over en toetsen van de inrichting van de processen die de rechtmatige, doelmatige en doeltreffende inzet van provinciale middelen en de informatievoorziening daarover moeten waarborgen;
 - b. het toezicht op de in onderdeel a bedoelde processen en informatievoorziening.
2. De concerncontroller is verantwoordelijk voor de interne auditfunctie als bedoeld in hoofdstuk 9.

Artikel 8.4 Bevoegdheden en taken

1. De concerncontroller adviseert gevraagd en ongevraagd:
 - a. de directeuren;
 - b. de algemeen directeur/provinciesecretaris;
 - c. Gedeputeerde Staten.
2. Gedeputeerde Staten stellen een controlstatuut vast waarin de taken van de concerncontroller nader worden uitgewerkt.
3. De concerncontroller is bevoegd, indien het provinciaal belang dit naar zijn oordeel vereist, en gehoord Gedeputeerde Staten, zich rechtstreeks tot Provinciale Staten te richten.
4. De taakuitoefening van de concerncontroller kan niet worden ingeperkt door die van provinciale commissies of instanties met een vergelijkbare taakstelling.
5. De concerncontroller is te allen tijde bevoegd informatie en gegevensbronnen en -bestanden te onderzoeken of te laten onderzoeken, processen en systemen te toetsen en te doen wat hij overigens noodzakelijk acht om zijn taken te kunnen vervullen. De concerncontroller heeft daartoe ongehinderd toegang tot alle informatie en personen binnen de Provincie Noord-Holland die hij voor de uitoefening van zijn taken nodig acht.
6. Provinciale ambtenaren zijn verplicht hun medewerking te verlenen aan het gestelde in het vijfde lid.

Artikel 8.5 Informatievoorziening

1. De concerncontroller stelt jaarlijks een jaarplan op dat hij ter vaststelling voorlegt aan Gedeputeerde Staten. De concerncontroller blijft echter bevoegd om, indien de actuele situatie dit naar zijn inzicht vergt, af te wijken van een vastgesteld jaarplan.
2. Jaarlijks stelt de concerncontroller een openbaar verslag op van zijn werkzaamheden, dat hij vervolgens voorlegt aan Gedeputeerde Staten.
3. De concerncontroller rapporteert over elke adviesopdracht aan de desbetreffende opdrachtgever en voegt daarbij een voorstel voor verdere behandeling.
4. De opdrachtgever kan de bevindingen van de concerncontroller voorzien van zijn opmerkingen of aanbevelingen.

Artikel 8.6 Ondersteuning

1. Ter ondersteuning van zijn werkzaamheden, met inbegrip van de interne audit, worden aan de concerncontroller één of meer medewerkers toegevoegd. Deze medewerkers vallen hiërarchisch onder de concerncontroller.
2. Het bepaalde in artikel 8.2, tweede lid en artikel 8.4, vijfde lid, van deze verordening is van overeenkomstige toepassing op de in het eerste lid bedoelde medewerkers.

Hoofdstuk 9 Interne audit**Artikel 9.1 Positie**

1. De interne auditfunctie is onderdeel van de ambtelijke organisatie en valt hiërarchisch onder de concerncontroller.
2. De interne auditfunctie is onverenigbaar met enig andere functie binnen de provinciale organisatie.

Artikel 9.2 Verantwoordelijkheden

De interne auditfunctie is verantwoordelijk voor de uitvoering van audits en overige werkzaamheden als bedoeld in artikel 9.3.

Artikel 9.3 Taken en bevoegdheden

1. De interne auditfunctie heeft tot taak:
 - a. audits uit te voeren op grond van de Provinciewet, artikel 217a;
 - b. overige audits uit te voeren;
 - c. andere werkzaamheden.
2. Voor audits in het kader van artikel 217a van de Provinciewet treden uitsluitend Gedeputeerde Staten op als opdrachtgever.
3. Voor de overige audits en werkzaamheden als bedoeld in het eerste lid, onderdelen b en c, kunnen Gedeputeerde Staten, de Algemeen directeur, een directeur of de concerncontroller als opdrachtgever optreden.
4. De positie, relatie tot de concerncontroller, taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de interne auditfunctie worden nader geregeld in het Auditstatuut.
5. Het Auditstatuut wordt vastgesteld door Gedeputeerde Staten.

Artikel 9.4 Informatievoorziening

1. De interne auditfunctie stelt jaarlijks een auditjaarplan op dat ter vaststelling wordt voorgelegd aan Gedeputeerde Staten.
2. De interne auditfunctie rapporteert over de realisatie van het auditjaarplan in het verslag als bedoeld in artikel 8.5, tweede lid.

Hoofdstuk 10 De auditstuurgroep**Artikel 10.1 Benoeming**

1. Er is een auditstuurgroep die bestaat uit tenminste 5 leden.
2. De auditstuurgroep bestaat uit de portefeuillehouder Concern Controlling (voorzitter), de provinciesecretaris en de concerncontroller, de programmamanager Interne Audit alsmede een extern onafhankelijk door Gedeputeerde Staten aan te wijzen lid. Overige leden worden door Gedeputeerde Staten benoemd.

Artikel 10.2 Doel en werkzaamheden

1. De auditstuurgroep is belast met het voorbereiden van besluiten op het gebied van de interne auditfunctie.
2. De auditstuurgroep heeft tot doel het verhogen van de doeltreffendheid van de interne auditfunctie.

Artikel 10.3 Taken en bevoegdheden

1. Tot de taken van de auditstuurgroep behoren:
 - a. het adviseren van Gedeputeerde Staten met betrekking tot de onderzoeken als bedoeld in artikel 9.4, eerste lid, onderdeel a, het Auditstatuut als bedoeld in artikel 9.4, vierde lid, het auditjaarplan als bedoeld in artikel 9.5, eerste lid, het jaarverslag als bedoeld in artikel 9.5, derde lid en overige zaken die naar mening van de auditstuurgroep relevant zijn voor de doeltreffendheid van de interne audit;

- b. het periodiek bespreken van de voornaamste bevindingen van de concerncontroller en eventuele verschillen van inzicht tussen de concerncontroller en Gedeputeerde Staten of de provinciesecretaris;
- c. toezicht houden op de naleving van hoofdstuk 9 van deze verordening.
- 2. De auditstuurgroep adviseert Gedeputeerde Staten gevraagd en ongevraagd.
- 3. De auditstuurgroep adviseert de concerncontroller gevraagd en ongevraagd.
- 4. De auditstuurgroep kan zich doen bijstaan door anderen voor specifieke onderwerpen, in het bijzonder de portefeuillehouder van het onderwerp dat in een audit aan de orde is dan wel een interne of externe specialist, die aan een audit heeft bijgedragen.

Artikel 10.4 Informatievoorziening

- 1. De programmamanager Interne Audit stelt de opgestelde auditrapporten beschikbaar aan de leden van de auditstuurgroep.
- 2. De concerncontroller verschaft informatie aan de auditstuurgroep over de opvolging van de aanbevelingen van Interne Audit, de externe accountant en de Randstedelijke Rekenkamer.

Hoofdstuk 11 Slotbepalingen

Artikel 11.1 Afwijkingsmogelijkheid voor Provinciale Staten

Provinciale Staten kunnen van bepalingen uit deze Financiële verordening afwijken.

Artikel 11.2 Intrekking

De Financiële verordening Noord-Holland 2011 wordt ingetrokken op de dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin deze verordening wordt geplaatst.

Artikel 11.3 Inwerkingtreding

- 1. Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin zij wordt geplaatst.
- 2. Deze verordening wordt aangehaald als Financiële verordening Noord-Holland 2015.

Toelichting bij de geactualiseerde Financiële verordening Noord-Holland 2015

Algemene toelichting

De Provinciewet schrijft voor dat elke provincie jaarlijks begrotings- en verantwoordingsstukken moet opstellen. Het Besluit begroting en verantwoording (BBV) bevat de regelgeving daarvoor. Met de Financiële verordening regelen PS op hoofdlijnen de spelregels voor het financieel beleid, de financiële organisatie en het financieel beheer. Deze verordening bevat aanvullende regels op, en een uitwerking van, de regels in het BBV. Met de financiële verordening creëren PS waarborgen voor de kwaliteit van de financiële functie van de provincie. Ook geeft de verordening een nadere invulling aan de (financiële) verantwoording van GS aan PS.

Er is voor gekozen om deze Financiële verordening beknopt te houden zodat het meer een ‘kapstok-verordening’ blijft, en om te voorkomen dat de verordening vaker of sneller dan gewenst moet worden aangepast als gevolg van veranderende details. Hiertoe is een aantal bepalingen uit de vorige versie (2011) ingekort of geschrapt omdat deze al in andere wetgeving zijn opgenomen.

Toelichting op de hoofdstukken 1 t/m 7

Art. 1.1

De belangrijkste begrippen die in de verordening worden gebruikt, zijn hier toegelicht.

Art. 2.2, lid 2

De zinsnede “*in het lopende en het komende boekjaar*” is vervangen door “*het lopende en het eerstvolgende begrotingsjaar*”.

Art 2.2, lid 3 en lid 4

Verplaatst naar Art 2.3, zie de toelichting bij Art 2.3, lid 5 en lid 6.

Art. 2.3, lid 2

De term “*investeringen*” is vervangen door “*investeringskredieten*” omdat de juiste formulering is (investeringskredieten worden door PS vastgesteld).

Art 2.3, lid 5

Was Art 2.2 lid 3.

Art 2.3, lid 6

Was Art 2.2 lid 4.

Art 2.3, lid 7

Dit lid is toegevoegd om aan te geven dat tussentijdse begrotingswijzigingen alleen plaatsvinden in formele P&C-documenten, waarbij een totaalbeeld van de begroting wordt voorgelegd aan PS. De bedoeling van het artikel is te voorkomen, dat door ambtenaren in een voordracht wordt opgenomen dat de begroting wordt gewijzigd.

Art. 2.4, lid 2

- De zinsnede “*Een uiteenzetting over de uitvoering en*” is verwijderd, omdat tussentijdse begrotingswijzigingen bijstellingen van het beleid weergeven.
- Het woord “*tenminste*” is toegevoegd omdat de tussentijdse rapportages ook andere informatie bevatten.
- Punt c) gewijzigd in “*het geraamde totaal saldo van baten en lasten volgend uit onderdelen a en b*”.
- Punten d) “*de mutaties in de reserves*” en e) “*het geraamde resultaat*” toegevoegd.

Art. 2.4, lid 3

Dit artikel is toegevoegd om aan te geven dat een incidenteel budget voor maximaal 1 jaar kan worden doorgeschoven, en om de criteria die hieraan zijn verbonden te beschrijven. In de vorige wijziging is de RUI vervallen.

Art. 2.5, lid 1

De term “*vergezeld van een productenrealisatie als bedoeld in hoofdstuk VI van het Bbv met toelichting*” is verwijderd.

Art. 2.5, lid 2

In de eerste regel is “*wordt*” gewijzigd in “*worden*”.

Art 3.1, lid 1

De laatste zin van dit artikel “*In de registratie worden ook opgenomen de niet geactiveerde kunstvoorwerpen en de niet geactiveerde gebruiksvoorwerpen met een cultuurhistorische waarde.*” Is geschrapt. De definitie van bezittingen is verhelderd in de begrippenlijst.

Art. 3.1, lid 2

De term “*lopende privaatrechtelijke overeenkomsten*” is gewijzigd in “*overeenkomsten*”, omdat de overeenkomsten die de provincie afsluit in essentie altijd privaatrechtelijk van aard zijn. Dit geldt ook voor bijvoorbeeld bestuursovereenkomsten.

Art. 3.2, lid 2

“*Administratie en toezicht*” is gewijzigd in “*administratie of toezicht*”.

Art. 3.2, lid 3

- Dit artikel blijft ongewijzigd omdat we dit artikel duidelijk wordt gemaakt dat de voorkeur er naar uitgaat dat investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut niet wordt geactiveerd. Dit is conform artikel 46, lid 4 van het BBV, waarin staat dat investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut *kunnen* worden geactiveerd.

- De verwijzing naar artikel 35, lid b) van het BBV is gewijzigd naar artikel 35, lid c) omdat dit de juiste verwijzing is.

Art 3.4

- In de eerste zin is het woord “*waarde*” gewijzigd in “*boekwaarde*”, omdat de boekwaarde kan afwijken van de werkelijke waarde.
- Aan de eerste zin is toegevoegd “*als bedoeld in artikel 1.1*”, als verwijzing naar de definitie van het begrip bezittingen.
- De tweede zin “*Hierbij worden in elk geval betrokken de deelnemingen, de kunstcollectie, de geactiveerde gebruiksvoorwerpen met een cultuurhistorische waarde en de gebouwen.*” is verwijderd. In artikel 1.1 (begripsbepalingen) is beschreven wat wordt bedoeld met bezittingen.
- In de voorlaatste zin is de verwijzing naar de toelichting op de balans gewijzigd in een verwijzing naar de paragraaf Grondbeleid in de begroting en jaarrekening.

Art 3.5, lid 1

In de laatste zin is het woord “*specifiek*” gewijzigd in “*beargumenteed*”, om te benadrukken dat het gebruik van een andere afschrijvingsmethode goed beargumenteerd moet worden.

Art. 3.5, lid 3

De term “*de activa*” is vervangen door “*investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut*”, conform de in het Bbv gebruikte terminologie.

Art. 3.5, lid 5

Het woord “*wegen*” is vervangen door “*activa met maatschappelijk nut*”.

Art 3.6, lid 1

De zin toegevoegd “*Het op de eerste werkdag van het jaar geldende rentepercentage wordt voor het gehele jaar gehanteerd*”. Zie ook de toelichting bij (het schrappen van) Art 3.6, lid 5.

Art 3.6, lid 2 en lid 3

Zowel aan lid 2 als aan lid 3 de zin toegevoegd “*Deze percentages worden op 1 januari van het jaar van afronding van de investering bepaald*”. Zie ook de toelichting bij (het schrappen van) Art 3.6, lid 5.

Art. 3.6, lid 5

Dit artikel is geschrapt. Het artikel luidde als volgt:

“*De op de eerste werkdag van het jaar geldende waarde van de in het eerste lid genoemde rentepercentage wordt voor het gehele jaar gehanteerd. De percentages genoemd in het tweede en derde lid worden op 1 januari van het jaar van afronding van de investering bepaald*”. Artikel 3.6, lid 1, lid 2 en lid 3 zijn hierop aangepast. Zie de toelichting hierboven.

Art. 3.6, lid 5 (nieuw)

Dit was eerst lid 6. Duidelijk is gemaakt dat met “*het percentage van 3 jaar staatspapier*” wordt bedoeld het rentepercentage geldend op 1 januari van dat boekjaar.

Art 4.1

De bepaling dat de omvang van de algemene reserve tenminste 25% van de structurele algemene dekkingsmiddelen bedraagt is geschrapt omdat deze bepaling achterhaald is. In de tekst is verduidelijkt dat de algemene reserve deel uitmaakt van de buffer voor het opvangen van financiële tegenvallers, en dat deze buffer minimaal gelijk is aan het saldo van het netto risicobedrag dat voor het boekjaar waarop de betreffende begroting en jaarrekening betrekking hebben is bepaald. In de laatste zin is “*jaarrekening*” daarom gewijzigd in “*jaarrekening en begroting*”.

Art 4.2, lid 1

De tekst is gewijzigd, in overeenstemming met het BBV.

Art 4.2, lid 2

De laatste zin “*Behoudens indien bij het instellen van een reserve anders is besloten vallen de middelen die aan het einde van een boekjaar vrij besteedbaar zijn, terug naar de algemene middelen*” is verwijderd, omdat in de nota Reserves en Voorzieningen is vastgelegd hoe wordt omgegaan met middelen uit een reserve die aan het einde van een boekjaar vrij besteedbaar zijn.

Art 4.2, lid 3

- Oorspronkelijk lid 3 is geschrapt omdat de definitie van vrij besteedbare middelen is opgenomen onder artikel 1.1 (begripsbepalingen).
- Nieuw lid 3 ingevoegd: “*Jaarlijks bij de begroting worden de verwachte onttrekkingen geactualiseerd*”.

Art 4.2, lid 4

Geschrapt omdat het wettelijk is bepaald dat een bestemmingsreserve geen negatief saldo mag hebben. Het is dus overbodig om dit ook hierin op te nemen.

Art 4.2, lid 5

Geschrapt omdat de reserve Afwikkeling Opgeheven Reserves niet (meer) bestaat.

Art 4.3

Geschrapt omdat het beleid m.b.t. reserves is vastgelegd in de nota Reserves en Voorzieningen.

Art 4.4

Geschrapt omdat de bepaling over de rentetoevoeging overlopende passiva achterhaald is.

Art. 4.5 is art. 4.3 geworden.

Art. 5.2

De term “post onvoorziene uitgaven” is gewijzigd in “post onvoorzien” omdat dit de enige juiste benaming van deze post is.

Art. 5.4, lid 1

De tekst is gewijzigd. In plaats van subsidieverplichtingen die na 3 jaar nog niet zijn besteed te laten terugvloeien in de algemene reserve, wordt de balanspost jaarlijks geëvalueerd.

Art. 5.4, lid 3

De term “afboekingen” is ter verduidelijking vervangen door “geboekte afrekeningsverschillen”.

Art. 5.4, lid 4

Geschrapd omdat dit in de praktijk niet meer voorkomt.

Art. 5.5

Dit artikel is toegevoegd als verwijzing naar de richtlijnen voor het vertrekken van geldleningen en garantstellingen. De nota Leningen en Garantstellingen wordt door GS vastgesteld, nadat deze geactualiseerde Financiële verordening door PS is vastgesteld.

Art. 6.2, punt d)

Aan de bepaling is toegevoegd “en op basis van een risicoanalyse van de processen”, omdat op dit moment alleen de procedures zijn beschreven waar een risico aan zit

Art 6.3

De laatste zin is anders geformuleerd, om te benadrukken dat Gedeputeerde Staten zorgen voor een interne toetsing die tenminste bestaat uit een planmatige periodieke controle.

Art 6.4

- Geschrapd omdat het zorgen voor een aanvaardbaar renteresultaat sinds de introductie van het verplicht schatkistbankieren niet meer aan de orde is.
- Nieuw Art 6.4 toegevoegd om vast te leggen dat Gedeputeerde Staten eens per vier jaar een nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement aan Provinciale Staten voorleggen.

Art 6.5

De tekst is aangepast aan de mogelijkheid dat Nederlandse medeoverheden onderling geld aan elkaar mogen uitlenen. Naast het uitzetten in deposito's is het ook toegestaan om tijdelijk overtollige middelen uit te lenen aan andere decentrale overheden.

Art. 6.7, lid 2

Geschrapt omdat het rapporteren over het in de begroting opgenomen financieringsbeleid tegenwoordig niet meer gebeurt bij het aanbieden van tussentijdse rapportages.

Art 6.7, lid 3

Dit is lid 2 geworden door het schrappen van het oorspronkelijke lid 2, zie de toelichting hierboven.

Art. 7.1

In lid 1 (ongewijzigd) is bepaald dat de prijzen die in een privaatrechtelijke relatie in rekening worden gebracht in redelijkheid ten minste alle variabele en vaste aan de betreffende activiteit toe te rekenen kosten dekken.

- Deze bepaling geldt niet in alle gevallen voor grondtransacties. De term 'grondtransacties' kan naast de aan- en verkoop ook betrekking hebben op het vestigen van zakelijke rechten en het door middel van huur, pacht of bruikleen in gebruik geven van grond. Bijvoorbeeld het anti-kraak laten bewonen van een gebouw.
- De uitzondering voor situaties waarin niet in concurrentie wordt getreden met ondernemingen (lid 2) is geschrapt omdat dit achterhaald is en mogelijk strijdig is met de huidige tijdsgeest en de huidige Wet Markt en Overheid.
- In lid 3 is de bepaling m.b.t. prijzen die in een privaatrechtelijke relatie in rekening worden gebracht, verhelderd en nader gespecificeerd, en toegelicht in relatie tot de Provinciewet.

Toelichting op de hoofdstukken 8, 9 en 10

Algemeen

De belangrijkste wijziging is het toevoegen van een nieuw artikel 9 over Interne Audit. Daarvoor is gekozen vanwege de gewenste onafhankelijke positionering van de interne auditfunctie onder een eigen leidinggevende¹ en om ook duidelijker control- en audittaken te onderscheiden.

Art. 8.2, lid 3 en lid 4

Deze bepalingen zijn verplaatst naar het nieuwe artikel 9, lid 3 om de onder 'algemeen' vermelde reden.

Art. 8.3, lid 1

Deze bepaling is aangepast naar aanleiding van het 5-puntenprogramma versterking financiële functie en de gegroeide praktijk van Concerncontrolling. Het CAR-model (Control, Audit, Risk) is centraal komen te staan. Dit model is gericht op het onderkennen en mitigeren van risico's op het gebied van de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van de provinciale processen. Concerncontrolling toetst en adviseert over de inrichting van die processen houdt daar toezicht op.

Art. 8.4, lid 1a)

Deze bepaling is verplaatst naar het nieuwe artikel 9, lid 3 om de onder 'algemeen' vermelde reden.

¹ Zie 5-puntenprogramma versterking financiële functie, thema 5 zoals vastgesteld door GS op 30 mei 2012.

Art. 8.4 (oud)

Dit artikel is vervallen met uitzondering van lid 1a) (zie hierboven). In de voorstellen tot wijziging is een nieuw artikel 8.4 opgenomen waarin zowel de taken (oud artikel 8.4) als bevoegdheden (oud artikel 8.5) van de Concerncontroller zijn opgenomen. De taakomschrijving is aangepast aan het 5-puntenprogramma en de huidige denkbeelden binnen de provincie over de functie van de Concerncontroller.

Art. 8.4 (nieuw)

In artikel 8.4, lid 2 is bepaald dat de taken van de Concerncontroller worden uitgewerkt in het controlstatuut. Voor een dergelijk statuut is gekozen naar analogie met het auditstatuut. Dat maakt een meer flexibele sturing op de taken van de concerncontroller mogelijk, omdat dan niet voor alle wijzigingen aanpassing van de Financiële verordening noodzakelijk is. De verordening bevat een abstracte omschrijving van de taken die de goedkeuring van PS behoeven. De concrete invulling gebeurt via het controlstatuut dat wordt vastgesteld door GS (lid 6).

In het nieuwe artikel 8.4 is een lid 5b) opgenomen dat de Concerncontroller toegang geeft tot alle informatie en personen die nodig zijn voor de uitoefening van zijn functie.

In lid 7 is opgenomen dat de taken van de concerncontroller nader worden uitgewerkt in het controlstatuut. Het gaat hierbij in ieder geval om de volgende taken:

- a) Het toezien op de handhaving van kaders en besluiten van Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en directie en het toezien op de beheersing van majeure projecten;
- b) Het toetsen van en adviseren over ontwerpbesluitvorming ten behoeve van directies en Gedeputeerde Staten;
- c) Het rapporteren over de wijze waarop deze verordening wordt uitgevoerd.

Art. 8.6, lid 2

De in artikel 8.4 (nieuw) bedoelde bevoegdheid is van overeenkomstige toepassing verklaard voor de medewerkers van Concerncontrol inclusief de interne auditfunctie.

Hoofdstuk 9 (oud)

Het oude hoofdstuk 9 is nu hoofdstuk 10.

Hoofdstuk 9 (nieuw)

Dit hoofdstuk betreft de interne auditfunctie en is zoveel mogelijk op dezelfde wijze opgebouwd als hoofdstuk 8. Belangrijk verschil is dat hoofdstuk 8 op de functie (persoon) is geschreven en hoofdstuk 9 op het organisatieonderdeel.

Art. 9.3

Dit artikel betreft de taken van de interne auditfunctie. Die taken komen overeen met de taken die eerder in artikel 8.4 van de financiële verordening 2011 stonden vermeld. In de oude verordening stonden de Algemeen Directeur en Concerncontroller niet genoemd als opdrachtgever voor audits. Daar was in de praktijk wel behoefte aan. Dat is in dit artikel nu geregeld.

Art. 9.4, lid 1

Naar aanleiding van het 5 puntenprogramma is er een programmamanager interne audit aangesteld die leiding geeft aan de interne auditfunctie. Gelet op de in dat programma beschreven gewenste onafhankelijke positie is ervoor gekozen om in artikel 9.4, lid 1 de programmamanager de auditrapporten ter beschikking te laten stellen van de auditstuurgroep (i.p.v. de concerncontroller).

Art. 9.4, lid 2

In het tweede lid is in verband met de hierboven beschreven bepaling in artikel 9.4, lid 1 “*aanbevelingen concerncontroller*” vervangen door “*aanbevelingen interne audit*”.

Art. 10, lid 1

Hier is de rol van de auditstuurgroep meer toegesneden op het adviseren van GS over zaken gerelateerd aan de interne auditfunctie.

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	1460
Extern Zaak ID	1292947
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 december 2019
Agendapunt	7.b
Omschrijving	Voordracht laatste Begrotingswijziging 2019
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Bijlagen
Brief GS aan PS inz. laatste begrotingswijziging 2019.pdf
Laatste begrotingswijziging 2019.pdf
Voordracht Laatste begrotingswijziging 2019.docx

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	11 november 2019
Natuur Landbouw & Gezondheid	25 november 2019
Ingekomen stukken ter kennisname	30 november 2019
Economie Financiën en Bestuur	2 december 2019
Mobiliteit & Bereikbaarheid	2 december 2019
PS-vergadering	16 december 2019

Toelichting

In de provinciale begroting wijzen Provinciale Staten toe voor welke doelen de provincie haar beschikbare middelen inzet. Deze laatste begrotingswijziging omvat een bijstelling van de verwachte inkomsten en uitgaven in 2019 op basis van de huidige verwachtingen.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

dhr J. Koning

CZ/FIN

Telefoonnummer +31235144992

koningj@noord-holland.nl

1 | 1

Verzenddatum

- 7 NOV. 2019

Kenmerk

1292947/1301296

Uw kenmerk

Betreft: Laatste begrotingswijziging 2019

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over de laatste begrotingswijziging 2019

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
C.J. Loggen

2 bijlage(n)

- Voordracht laatste begrotingswijziging 2019
- Laatste begrotingswijziging 2019

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Laatste begrotingswijziging 2019

Inhoudsopgave

Laatste begrotingswijziging 2019.....	1
1 Inleiding en leeswijzer	3
2 Financieel overzicht.....	4
3 Overzicht per programma.....	7
Programma 1 Openbaar bestuur	7
Programma 2 Bereikbaarheid	10
Programma 3 Water	16
Programma 4 Milieu.....	18
Programma 5 Ruimte.....	22
Programma 6 Groen.....	27
Programma 7 Cultuur en Erfgoed	31
Programma 8 Financiën en Bedrijfsvoering.....	33
4 Overzicht begrote mutaties reserves	37
5 Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling	41

1 Inleiding en leeswijzer

Inleiding

Voor u ligt de laatste begrotingswijziging 2019. De laatste begrotingswijziging 2019 is onderdeel van de Noord-Hollandse P&C cyclus die bestaat uit de kaderbrief, de begroting, begrotingswijzigingen en de jaarstukken. In deze laatste begrotingswijzigingen worden de geraamde inkomsten en uitgaven in 2019 bijgesteld op basis van de actuele verwachtingen. Daarnaast worden uw Staten in de laatste begrotingswijziging verzocht om in te stemmen met een aantal uitgestelde intenties waarmee budget voor incidentele beleidsintenties uit 2019 wordt doorgeschoven naar 2020.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat het financieel overzicht waarin een samenvatting wordt gegeven van alle financiële ontwikkelingen die zijn opgenomen in deze laatste begrotingswijziging. Hoofdstuk 3 bevat het overzicht van de financiële wijzigingen per begrotingsprogramma. Voor ieder begrotingsprogramma vindt u in dit hoofdstuk de financiële tabel waarop het budgetrecht van uw Staten van toepassing. De financiële wijzigingen in het programma zijn onder de budget tabel toegelicht per operationeel doel. In hoofdstuk 4 vindt u een overzicht van de in 2019 begrote stortingen en onttrekkingen in/aan de reserves na de deze laatste begrotingswijziging. In hoofdstuk 5 vindt u de voorgestelde wijzigingen op de lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling.

2 Financieel overzicht

2.1 Verloop begroting 2019

Verloop begroting 2019 (x € 1.000)	Saldo
Begroting 2019 tot en met de derde begrotingswijziging	0
Laatste begrotingswijziging 2019	3.664
Begroting totaal na laatste begrotingswijziging	3.664

2.2 Laatste begrotingswijziging in één oogopslag

Saldo van baten en lasten per programma (bedragen x € 1.000)

Min is voordelig	Begroot 2019 voor laatste wijziging	Laatste begrotingswijziging	Begroot 2019 na laatste wijziging
1 Openbaar bestuur	25.352	-412	24.940
2 Bereikbaarheid	273.971	-58.415	215.556
3 Water	9.318	-1.443	7.875
4 Milieu	68.157	-13.930	54.227
5 Ruimte	76.460	7.575	84.035
6 Groen	104.777	-24.534	80.243
7 Cultuur en Erfgoed	19.749	-3.828	15.921
8 Financiën en Bedrijfsvoering	-344.773	-14.175	-358.948
Totaal saldo van baten en lasten	233.011	-109.162	123.848
Stortingen	794.990	56.579	851.570
Onttrekkingen	-1.028.001	56.247	-971.754
Totaal mutaties reserves	-233.011	112.826	-120.184
Begrotingsresultaat	0	3.664	3.664

2.3 Samenvatting Laatste begrotingswijziging

2.3.1 Niet Budgettaire Neutrale wijzigingen. (NBN)

Niet budget neutrale wijzigingen zijn de mutaties in de laatste begrotingswijziging die het begrotingsresultaat beïnvloeden. Het Begrotingsresultaat wordt in de laatste begrotingswijziging € 3,7 mln. nadelig bijgesteld. Het resultaat wijzigt van € 0,- naar € 3,7 mln. In de tabel hieronder worden de voornaamste oorzaken voor deze negatieve bijstelling van het begrotingsresultaat weergegeven. Uitgebreidere informatie over de niet budget neutrale wijzigingen is te vinden in de toelichtingen per programma. Deze wijzigingen zijn aangeduid met het kenmerk 'NBN'.

Financiële ontwikkelingen die het resultaat beïnvloeden

Ontwikkeling	Financieel effect op het begrotingsresultaat (x € 1mln.)	Voordelig (V) / Nadelig (N)
Begrotingsresultaat voor laatste begrotingswijziging	0	
Prog. 8 : Lagere uitkering Provinciefonds	11,8	N
Prog. 8: Meer inkomsten opcenten motorrijtuigenbelasting	- 8,3	V
Prog. 5: Een aantal grondtransacties waarvoor per saldo een positief effect is geraamd zijn vertraagd en vinden naar verwachting plaats in 2020	2,1	N
Prog. 8: Storten inkomsten vanuit de ruimte onder BTW compensatiefonds (provinciefonds) in de algemene reserve	1,2	N
<i>Overige ontwikkelingen</i>		
Programma 1 - Openbaar Bestuur	-0,4	V
Programma 2 - Bereikbaarheid	0,4	N
Programma 3 - Water	-0,1	V
Programma 4 - Milieu	-0,1	V
Programma 5 - Ruimte	-1,3	V
Programma 6 - Groen	0	
Programma 7 - Cultuur en erfgoed	0	
Programma 8 - Financiën en Bedrijfsvoering	-1,6	V
Begrotingsresultaat na Laatste begrotingswijziging	3,7	N

2.3.2 Uitgestelde Intenties (UI)

In de laatste begrotingswijziging kunnen uitgestelde intenties worden opgenomen. Incidenteel voor een beleidsintentie geraamde middelen waarvan in het jaar waarin zij geraamd zijn, als gevolg van factoren van buitenaf, geen verplichtingen zijn aangegaan, kunnen worden doorgeschoven naar 2020 middels een uitgestelde intentie. In deze laatste begrotingswijziging wordt voorgesteld om in totaal € 7,2 miljoen aan middelen door te schuiven naar 2020 door middel van uitgestelde intenties. Welke uitgestelde intenties het betreft is te vinden in de toelichtingen bij de programma's. Uitgestelde intenties zijn in de toelichting aangeduid met het kenmerk 'UI'.

2.3.3 Begrotingsneutrale wijzigingen (BN)

Begrotingsneutrale wijzigingen zijn wijzigingen die geen effect op het saldo van de begroting hebben. Ze zijn opgeteld bij elkaar altijd 0. Omdat wel het totaal aan baten en het totaal aan lasten per programma wijzigt, is hierop het budgetrecht van uw Staten van toepassing. Daarom worden deze mutaties hierbij aan u voorgelegd. Het betreft vaak een verschuiving van lasten tussen twee begrotingsprogramma's en bijstellingen van specifieke baten (bijdragen van derden), waar even hoge lasten tegenover staan. Begrotingsneutrale wijzigingen groter dan € 100.000 zijn toegelicht en worden aangeduid met het kenmerk 'BN'.

2.3.4 Reserves (RESV)

Veel uitgaven van de provincie fluctueren sterk over de jaren en worden gedekt vanuit de bestemmingsreserves. De verwachte uitgaven vanuit deze bestemmingsreserves voor 2019 worden in de laatste begrotingswijziging met € 97 mln. naar beneden bijgesteld. Hier tegenover staat eenzelfde verlaging in de onttrekking vanuit de bestemmingsreserves waardoor deze wijzigingen geen effect hebben op het begrote resultaat. Een uitgebreidere toelichting op de mutaties die zijn doorgevoerd in de uitgaven die gedekt worden vanuit de bestemmingsreserves is te vinden in de toelichtingen bij de programma's. Mutaties in de uitgaven vanuit, de stortingen in, en de overhevelingen tussen de reserves die geen effect hebben op het begrote resultaat zijn in de toelichting aangeduid met het kenmerk 'RESV'.

2.3.5 Capaciteitskosten (CAP)

De doorbelasting van de capaciteitskosten naar de operationele doelen is geactualiseerd. Dit leidt tot verschuivingen in de begrote capaciteitskosten over de programma's en operationele doelen. Per saldo hebben de mutaties in de capaciteitskosten geen effect op het begrotingsresultaat. Hieronder zijn de mutaties naar aanleiding van de geactualiseerde capaciteitsraming over de gehele begroting in één overzicht weergegeven. Mutaties in deze laatste begrotingswijziging op basis van de actualisatie van de capaciteitskosten zijn in de toelichting aangeduid met het kenmerk ; CAP'.

Ontwikkeling Capaciteitskosten	Financieel effect op het begrotingsresultaat (x € 1 mln.)	Voordelig (V) / Nadelig (N)
Programma 1 - Openbaar Bestuur	0	-
Programma 2 - Bereikbaarheid	-1,7	V
Programma 3 - Water	-0,3	V
Programma 4 - Milieu	0,2	N
Programma 5 - Ruimte	0	-
Programma 6 - Groen	-0,9	V
Programma 7 - Cultuur en erfgoed	0	-
Programma 8 - Financiën en Bedrijfsvoering	2,7	N
Totaal effect mutaties capaciteitskosten	0	-

3 Overzicht per programma

Programma 1 Openbaar bestuur

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

	Begroot 2019 voor laatste wijziging	Laatste begrotings- wijziging	Begroot 2019 na laatste wijziging
Lasten	25.471	-409	25.062
Baten	-119	-3	-122
Saldo van baten en lasten	25.352	-412	24.940
Onttrekkingen			
1.4.2 Resv. cofinanciering Europese projecten	-2.683	-87	-2.770
Totaal mutaties reserves	-2.683	-87	-2.770
Resultaat	22.669	-499	22.170

Toelichting

1.1.1 Functioneren van Provinciale Staten faciliteren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
RESV	Overige mutaties < € 100.000	Onttrekking	-6 V

1.1.2 Functioneren van Gedeputeerde Staten faciliteren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
BN	In de oorspronkelijke begroting 2019 waren de huisvestings- en facilitaire kosten voor PS en GS opgenomen onder het operationeel doel overhead. In verband met de regelgeving vanuit het BBV horen deze op de betreffende operationele doelen te worden geraamd en verantwoord. In de 3e begrotingswijziging zijn de budgetten op basis van een voorlopige inschatting overgeheveld. De definitieve verdeling is inmiddels vastgesteld en wordt in de laatste begrotingswijziging verwerkt.	Lasten	216 N

1.2.1 Kwaliteit van openbaar bestuur optimaliseren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
NBN	- De lasten worden met € 285.000 omlaag bijgesteld. Door de recente fusies van gemeenten is er minder behoefte aan subsidies/onderzoeken voor bestuurskrachtmetingen. - De bijdrage van Noord-Holland aan de MRA, gekoppeld aan het aantal inwoners van Amsterdam is € 23.000 lager dan geraamd doordat het aantal inwoners minder snel gestegen is dan verwacht.	Lasten	-308 V

1.2.2 Interbestuurlijk toezicht uitoefenen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
BN	Verschuiving van de kosten voor trainees, junior experts en participatiewet-medewerkers van overhead (prog. 8) naar de operationele doelen.	Lasten	240 N

1.2.3 Rijkstaken Commissaris van de Koning uitvoeren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
NBN	Actualisatie van de verwachte uitgaven: • Kwaliteit openbaar bestuur: - € 30.000. Omdat dit niet nodig is in 2019; • Integriteitskwesties (gemeenten): - € 75.000. Tot nu toe zijn er geen integriteitskwesties bij gemeenten geweest die uitgaven (bijvoorbeeld voor externe onderzoeken) nodig maakten. • Provinciaal Coördinatie Centrum: - € 4.000 (Het PCC is opgeheven).	Lasten	-109 V

1.3.2 Risicokaart beheren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
NBN	Het IPO verricht in 2019 geen extra werkzaamheden voor de doorontwikkeling van de online risicokaart voor Noord-Holland.	Lasten	-50 V

1.3.3 Ondermijning tegengaan, weerbaarheid stimuleren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
UI	Het tegengaan van ondermijning van het openbaar bestuur door georganiseerde criminaliteit was het onderwerp van motie 110 en is ook opgenomen in het coalitieakkoord. Het project verloopt voorspoedig, waarbij er verschillende acties starten in 2019, maar een doorloop hebben naar 2020. Daarom wordt voorgesteld om de resterende middelen van 2019 van motie 110 in te zetten in 2020.	Lasten	-302 V

1.4.1 Bestuurshandelingen communiceren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
NBN	Op 5 mei 2020 viert Noord-Holland, net als de rest van Nederland, dat wij 75 jaar geleden werden bevrijd. In samenwerking met overheden en maatschappelijke partners bereidt de provincie zich voor om deze gelegenheid de gepaste luister bij te zetten. Voorgesteld wordt om € 200.000,- aanvullend beschikbaar te stellen voor activiteiten in het kader van '75 jaar vrijheid'. In 2019 zijn al uitgaven nodig voor onder andere voorbereidingen op de vrijheid express bus, het fotoproject van het NIOD 'WO2 in 100 foto's' en een eerste subsidieverlening. Hiervoor is een bedrag van € 70.000,- nodig. Het is wenselijk om begin 2020 de overige subsidies te verlenen aan initiatieven uit de provincie Noord-Holland om de bevrijding te vieren. Daartoe zal bij de eerste begrotingswijziging 2020 € 130.000 worden gevraagd.	Lasten	70 N
UI	Voor SAIL 2020 is € 400.000,- gereserveerd. Eind 2019 tekenen wij het sponsorcontract met SAIL Amsterdam voor € 200.000,-. De overige € 200.000,- is in 2020 nodig voor uitgaven t.b.v. verkeersmaatregelen en de kosten voor relatieontvangsten en publieksacties.	Lasten	-200 V

1.4.2 Provinciale inzet leveren bij gemeenschappelijke opgaven op Europees, landelijk, regionaal en lokaal niveau

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
NBN	Doordat 2019 een verkiezingsjaar is, vinden er m.b.t. het Europabeleid minder activiteiten plaats dan in andere jaren.	Lasten	-50 V
BN	Overige mutaties < € 100.000	Lasten Baten	3 N -3 V
RESV	<u>Reserve Cofinanciering Europese projecten.</u> De uitgaven vanuit de reserve Cofinanciering Europese projecten worden aangepast aan de in 2019 te verwachten subsidieverleningen en voor de kosten van de facilitator van het Intrreg programma 2 Zeeën.	Lasten Onttrekking	87 N -87 V

Programma 2 Bereikbaarheid

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

	Begroot 2019 voor laatste wijziging	Laatste begrotings- wijziging	Begroot 2019 na laatste wijziging
Lasten	291.990	-57.864	234.126
Baten	-18.019	-551	-18.570
Saldo van baten en lasten	273.971	-58.415	215.556
Onttrekkingen			
2.1.1 Resv. Mobiliteitsbel.	-1.345	291	-1.054
2.1.2 Resv. fietsinfrastructuur	-25.456	0	-25.456
2.1.2 Resv. Zuidas en Zeepoort	-59.391	0	-59.391
2.1.2 Resv. Uitvoeren Mob.beleid door derden	-98.157	50.345	-47.812
2.1.2 Resv. OLV-Greenport	-11.291	0	-11.291
2.2.1 Resv. Kapitaallasten Wegen	-2.194	-84	-2.278
2.2.1 Resv. Kapitaallasten OV	-522	0	-522
2.2.1 Resv. Ontwikkeling prov infrastructuur	-8.865	-35.489	-44.354
2.3.2 Resv. Groot onderhoud wegen	-39.796	-678	-40.474
2.3.2 Resv. Kapitaallasten invest.kunstwerken	-241	0	-241
2.3.2 Resv. Investerings Kunstwerken	-10.971	2.700	-8.271
2.3.3 Resv. Kapitaallasten Vaarwegen	-6	0	-6
2.3.3 Resv. Groot onderhoud vaarwegen	-9.542	588	-8.954
2.4.2 Resv. Innovatieprojecten SolaRoad	-1.992	0	-1.992
2.4.2 Resv. Innovatieprojecten Mobiliteit	-11.113	2.873	-8.240
2.5.1 Resv. Openbaar Vervoer projecten	-71.980	-69	-72.049
Stortingen			
2.1.1 Resv. Mobiliteitsbel.	4.359	4	4.363
2.1.2 Resv. Uitvoeren Mob.beleid door derden	179.815	500	180.315
2.2.1 Resv. Kapitaallasten Wegen	0	24.451	24.451
2.2.1 Resv. Kapitaallasten OV	0	10.968	10.968
2.2.1 Resv. Ontwikkeling prov infrastructuur	274.508	4.160	278.668
2.3.2 Resv. Groot onderhoud wegen	20.750	-404	20.346
2.3.2 Resv. Investerings Kunstwerken	13.526	0	13.526
2.3.2 Resv. Kapitaallasten invest.kunstwerken	10.971	-2.700	8.271
2.3.3 Resv. Kapitaallasten Vaarwegen	75	0	75
2.3.3 Resv. Groot onderhoud vaarwegen	505	138	643
2.4.2 Resv. Innovatieprojecten Mobiliteit	25.159	-133	25.026

2.5.1 Resv. Openbaar Vervoer projecten	53.690	246	53.936
Totaal mutaties reserves	230.497	57.707	288.204
Resultaat	504.468	-708	503.760

Toelichting

2.1.1 Mobiliteitsbeleid opstellen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
BN	Verschuiving van lasten van overhead (prog. 8.) naar OD 2.1.1	Lasten	43 N
RESV	<u>Reserve Mobiliteitsbeleid</u> De verwachte uitgaven vanuit de reserve mobiliteitsbeleid worden met € 0,3 mln. naar beneden bijgesteld: € 0,4 mln. minder uitgaven voor Kennissessies en voorlichtingscampagnes voor Gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid doordat de implementatie van het strategisch plan verkeersveiligheid 2030 meer werk vraagt dan verwacht. € 0,1 mln. meer uitgaven voor Wayfinding, KnOP (Knooppunt oriëntatiepunt) kaarten. - Overige mutaties < € 100.000	Lasten Baten Onttrekking Storting	- 314 V -4 V 314 N 4 N
RESV	<u>Reserve Mobiliteitsbeleid</u> De uitgaven voor het Platform Bereikbaarheid Amsterdam (PBMA) worden verhoogd in verband met een bijdrage van € 23.000,- aan de Vervoerregio Amsterdam voor de proceskosten regionaal ov-toekomstbeeld. Deze verhoging wordt gedekt vanuit de reserve Mobiliteitsbeleid.	Lasten Onttrekking	23 N -23 V

2.1.2 Mobiliteitsbeleid uitvoeren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
RESV	<u>Reserve Uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden</u> Bij de derde begrotingswijziging is € 0,5 mln. begroot voor het programma bereikbaarheid kust Zuid-Kennemerland. Deze middelen worden gestort in de reserve Uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden.	Storting	500 N
RESV	<u>Reserve Uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden</u> De verwachte uitgaven vanuit de reserve Uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden worden met € 50,3 mln. naar beneden bijgesteld: <u>Openbaar vervoer (- € 35,7 mln.)</u> € 27,7 mln. minder uitgaven Zuidas OV-droogdok door uitstel naar 2020. € 3,8 mln. minder uitgaven herinrichting Houtplein Haarlem. Project schuift door naar 2020 doordat de gemeente Haarlem het Definitief Ontwerp pas in november in de gemeenteraad gaat behandelen. € 2,5 mln. minder uitgaven haltevoorzieningen. Dit budget zal vanaf 2020 worden ingezet voor mobiliteitshubs/ haltetoegankelijkheid binnen de nieuwe concessie Gooi en Vechtstreek. € 1,9 mln. minder uitgaven Uithoornlijn. Project schuift door naar 2020.	Lasten Onttrekking	-50.345 V 50.345 N

	€ 0,2 mln. meer uitgaven voor doorstromingsmaatregelen OV. € 70.000: deelproject Haarlem Prins Bernhardlaan- € 168.000: deelproject Haarlem-Kruispunt Europaweg-Schipholweg. <u>Infrastructuur (- €13,6 mln.)</u> € 12,2 mln. minder uitgaven uitvoeringsregeling kleine infrastructuur. De oorzaak van deze onderbesteding wordt in eerstvolgende PVVP uitgevraagd bij gemeenten. € 0,4 mln.: Niet tot besteding komende subsidies voorgaande boekjaren € 0,7 mln.: minder uitgaven projecten OV-SAAL Alleen voor het project Uitbreiding fietsparkeervoorziening station Bussum Zuid zal in 2019 subsidie worden aangevraagd. Doordat de gemeente nog voor de overige projecten afhankelijk is van het Mobiliteitsplan Gooise Meren, visie trajecten moet uitwerken en er nog raadsbesluiten genomen moeten worden zullen de subsidieaanvragen niet eerder dan in 2020 en/of 2021 plaatsvinden. € 0,3 mln.: Lagere uitgaven voor omrijkosten concessiehouders busvervoer in verband met gemeentelijke wegwerkzaamheden. Er zijn minder omleidingen vanwege wegwerkzaamheden. <u>Fiets (- € 0,7 mln.)</u> € 0,7 mln. minder uitgaven voor doorfietsroutes. Twee subsidieprojecten van de gemeente Heemskerk worden in 2019 verleend. De overige schuiven door naar 2020.		
--	--	--	--

2.2.1 Studies voor verbetering en aanleg infrastructuur uitvoeren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
NBN	Administratieve correctie kapitaallasten.	Lasten	2 N
BN	Overige mutaties < € 100.000	Lasten	6 N
RESV	<u>Reserve Ontwikkelen provinciale infrastructuur</u> - De provincie ontvangt € 553.000 als bijdrage van de Vervoerregio Amsterdam (VRA) aan studiekosten Verbinding A8-A9. Deze inkomsten worden gestort in de reserve Ontwikkelen provinciale infrastructuur. - Overige mutaties < € 100.000	Lasten Baten Onttrekking Storting	-2 V -553 V 2 N 553 N
RESV	<u>Overheveling Reserves</u> - Er wordt € 24.451.000 aan investeringsbijdragen PMI-projecten overgeheveld van de reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur naar de reserve Kapitaallasten Weginfrastructuur. - Er wordt € 10.968.000 aan investeringsbijdragen PMI-projecten overgeheveld van de reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur naar de reserve Kapitaallasten OV-infrastructuur. - Er wordt € 3,5 mln. overgeheveld van de reserve Groot onderhoud wegen (OD 2.3.2) naar de reserve Provinciale infrastructuur conform besluitvorming gecombineerde kredieten in de 2de actualisatie PMI 2019 - Overige mutaties < € 100.000	Onttrekking Storting	- 35.575 V 39.026 N

2.2.2 OV, wegen en kunstwerken verbeteren en aanleggen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
CAP	De doorbelasting van de capaciteitskosten naar de operationele doelen is geactualiseerd.	Lasten	-905 V

2.3.1 Opstellen beheerbeleid en programmeren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
CAP	De doorbelasting van de capaciteitskosten naar de operationele doelen is geactualiseerd.	Lasten	-114 V

2.3.2 OV, wegen en kunstwerken in stand houden

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
RESV	<u>Reserve Groot onderhoud wegen</u> De transitiefasen binnen de gebiedscontracten nemen meer tijd in beslag dan vooraf gepland. Hierdoor schuift € 2.8 mln. aan uitgaven door naar 2020. Dit wordt in 2019 minder onttrokken vanuit de reserve Groot onderhoud wegen	Lasten Onttrekking	-2.810 V 2.810 N
RESV	<u>Overheveling Reserves</u> - Er wordt € 3,5 mln. overgeheveld van de reserve Groot onderhoud wegen naar de reserve Ontwikkelen Provinciale infrastructuur (OD 2.2.1) conform besluitvorming gecombineerde kredieten in de 2de actualisatie PMI 2019 - Er wordt € 2.7 mln. minder overgeheveld van de reserve Investing kunstwerken naar de reserve Kapitaallasten kunstwerken dan begroot op basis van een actualisatie van de verwachte investeringsuitgaven in 2019.	Onttrekking Storting	- 751 V - 2.700 N
CAP	De doorbelasting van de capaciteitskosten naar de operationele doelen is geactualiseerd.	Lasten Onttrekking Storting	-2.096 V -37 V -404 V

2.3.3 Beheeractiviteiten vaarwegen uitvoeren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
RESV	<u>Reserve Groot onderhoud vaarwegen</u> De transitiefasen binnen de gebiedscontracten nemen meer tijd in beslag dan vooraf gepland. Hierdoor schuift € 0,7 mln. naar 2020. Daardoor een lagere onttrekking uit de reserve Groot onderhoud vaarwegen.	Lasten Onttrekking	-665 V 665 N
RESV	<u>Overheveling reserves</u> Overige mutaties < € 100.000	Onttrekking Storting	-195 V 195 N
CAP	De doorbelasting van de capaciteitskosten naar de operationele doelen is geactualiseerd.	Lasten Onttrekking Storting	190 N 118 N -57 V

2.3.4 Beheeractiviteiten centrales uitvoeren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
CAP	De doorbelasting van de capaciteitskosten naar de operationele doelen is geactualiseerd.	Lasten	-136 V

2.4.1 Netwerkmanagement en verkeerskundig beheer uitvoeren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
NBN	- Steunpunten beheer en uitvoering: €150.000 hogere lasten i.v.m. veiligheidseisen gebouwen € 220.000 onvoorziene kosten voor het egaliseren van een betonvloer. De huidige vloer ligt niet voldoende op afschot waardoor de strooiers en het personeel in het water staan door inregenen en uitlekken na een strooiactie. Omdat de strooiers elektrisch (380V) op en af worden gebouwd is dit geen wenselijke situatie. Het aanpassen van de vloer is kostbaar doordat gewerkt moet worden met een speciaal soort beton (bestand tegen zout en zware strooiers) en doordat voorraadtanks middels een hijskraan tijdelijk verplaatst moeten worden. - De provincie ontvangt een lagere (€ 114.000) bijdrage deelnemers i.v.m. lagere verwachte uitgaven binnen de regionale samenwerking verkeersmanagement.	Lasten Baten	370 N 114 N
CAP	De doorbelasting van de capaciteitskosten naar de operationele doelen is geactualiseerd.	Lasten	1.453 N

2.4.2 Innovatieprojecten mobiliteit uitvoeren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
RESV	<u>Reserve Innovatieprojecten mobiliteit</u> Als gevolg van vertraging in de Innovatie projecten mobiliteit wordt € 3,2 mln. aan uitgaven doorgeschoven naar 2020. Hierdoor wordt eenzelfde bedrag in 2019 minder onttrokken vanuit de reserve Innovatieprojecten Mobiliteit.	Lasten Onttrekking	-3.246 V 3.246 N
CAP	De doorbelasting van de capaciteitskosten naar de operationele doelen is geactualiseerd.	Lasten Onttrekking Storting	811 N -373 V -133 V

2.5.1 OV concessies beheren en verlenen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
NBN	Administratieve correctie van een begrote storting in de reserve Openbaar vervoer projecten.	Storting	- 60 V
RESV	<u>Reserve Openbaar vervoer projecten</u> - In het verleden zijn middelen vanuit de reserve Actieprogramma 2010 vrijgevallen. Hiervoor in de plaats is jaarlijks een exploitatiebudget van € 198.000 beschikbaar gesteld voor openbaar vervoer. Echter, de alle kosten en bijdragen omtrent het openbaar vervoer verlopen sinds 2019, na het volledig benutten van de BDU-middelen in 2018, via de reserve OV projecten. Om deze reden storten we de exploitatiebijdragen nu jaarlijks in de reserve OV. - De provincie verwacht in 2019 € 108.000 meer aan boetes op te leggen aan de vervoerders voor het onvoldoende behalen van bepaalde doelstellingen o.a. omtrent het laten rijden van zero emissie bussen. - De verwachte uitgaven vanuit de reserve voor exploitatiebijdragen voor de OV-concessies en bijdragen bijbehorende kosten, en opdrachten vanuit de OV visie worden met € 69.000 omhoog bijgesteld	Lasten Baten Onttrekking Storting	-129 N -108 V - 69 V 306 N

Programma 3 Water

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

	Begroot 2019 voor laatste wijziging	Laatste begrotings- wijziging	Begroot 2019 na laatste wijziging
Lasten	11.153	-953	10.200
Baten	-1.835	-490	-2.325
Saldo van baten en lasten	9.318	-1.443	7.875
Onttrekkingen			
3.1.2 Resv. Meekoppelkansen bij dijkversterk	-1.460	-581	-2.041
3.2.1 Resv. Waterrecreatie	-4.642	1.897	-2.745
Stortingen			
3.1.2 Resv. Meekoppelkansen bij dijkversterk	13.067	0	13.067
3.2.1 Resv. Waterrecreatie	2.826	0	2.826
Totaal mutaties reserves	9.792	1.316	11.108
Resultaat	19.110	-127	18.983

Toelichting

3.1.1 Kaders stellen voor regionale keringen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
NBN	In 2019 is veel inzet gepleegd om de huidige regels met betrekking tot de regionale keringen uit de waterverordeningen op te nemen in de nieuwe omgevingsverordening en er heeft participatie plaatsgevonden voor STOA en het ORK II programma. Dit is inzet van capaciteit geweest. Waardoor deze lasten kunnen vrijvallen.	Lasten	-20 V

3.1.2 Versterkingsplannen primaire keringen beoordelen en investeren in ruimtelijke kwaliteit

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
BN	Overige mutaties < € 100.000	Lasten	48 N
RESV	<u>Reserve Meekoppelkansen bij dijkversterking</u> - De provincie verleent in 2019 € 0,7 mln. subsidie aan het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Voor de Prins Hendrikdijk is een kasraming opgenomen. - Voor de projectkosten Ecologische maatregelen Markermeer worden de uitgaven met € 0,1 mln. omlaag bijgesteld omdat verschillende opdrachten niet betaald zijn uit dit budget maar vanuit het programma Groen.	Lasten Onttrekking	581 N -581 V

3.1.3 Waterrobuuste inrichting bevorderen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
BN	• Overige mutaties < € 100.000	Lasten	48 N

3.2.1 Waterrecreatie stimuleren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
BN	• Overige mutaties < € 100.000	Lasten	95 N
RESV	<u>Reserve Waterrecreatie</u> • De Uitvoeringsregeling Recreatief personenvervoer over water sluit op 31 oktober 2019. De uitvoeringsregeling heeft niet genoeg aanvragen om dit subsidieplafond te bereiken en de verwachte uitgaven worden met € 2,1 mln. omlaag bijgesteld • € 0,4 mln. meer uitgaven voor subsidie aan aquapunctuur punten. • Er wordt in 2019 € 60.000 minder uitgegeven aan proceskosten • € 50.000 minder uitgaven subsidie onderzoek zwemwaterlocaties. • € 25.000 minder uitgaven: uitvoeringsregeling water als economische drager	Lasten Onttrekking	-1.897 V 1.897 N

3.2.2 Schoon en voldoende oppervlaktewater bevorderen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
NBN	Er wordt € 37.000 minder uitgegeven omdat de verbetering van de vispasseerbaarheid van de provinciale Roskamsluis niet in 2019 maar in 2020 zal plaatsvinden.	Lasten	-37 V
BN	Voor de Uitvoeringsregeling Kennisontwikkeling Bodem en Water ontvangt de provincie in 2019 € 0,5 mln. van de waterschappen.	Lasten Baten	490 N -490 V

3.2.3 Schoon en voldoende grondwater bevorderen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
CAP	De doorbelasting van de capaciteitskosten naar de operationele doelen is geactualiseerd.	Lasten	-261 V

Programma 4 Milieu

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

	Begroot 2019 voor laatste wijziging	Laatste begrotings- wijziging	Begroot 2019 na laatste wijziging
Lasten	77.467	-19.755	57.712
Baten	-9.310	5.825	-3.485
Saldo van baten en lasten	68.157	-13.930	54.227
Ottrekkingen			
4.1.3 Resv. bodemsanering	-8.757	-571	-9.328
4.2.1 Resv. Energietransitie	-13.122	8.499	-4.623
4.2.2 Resv. Circulaire economie	-495	46	-449
4.2.3 Resv. Verduurzaming bestaande woningvo	-8.346	190	-8.156
Stortingen			
4.1.3 Resv. bodemsanering	4.620	-223	4.397
4.2.1 Resv. Energietransitie	15.121	9.978	25.099
4.2.2 Resv. Circulaire economie	1.148	4	1.152
4.2.3 Resv. Verduurzaming bestaande woningvo	9.346	0	9.346
Totaal mutaties reserves	-486	17.923	17.437
Resultaat	67.671	3.993	71.664

Toelichting

4.1.1 Luchtkwaliteit verbeteren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
NBN	Er wordt in 2019 € 50.000 minder uitgegeven vanuit het algemene milieu budget waar onderzoeken en dergelijke uit betaald worden. Door het extra budget dat voor 2019 beschikbaar is gesteld vanuit Motie 110 voor monitoring luchtkwaliteit is veel inspanning in 2019 gericht geweest op onder meer het monitoringproject.	Lasten	-50 V
UI	- Het budget dat beschikbaar is gesteld vanuit motie 110 voor monitoring luchtkwaliteit was bedoeld voor 2018-2019. Het project is in 2018 later van start gegaan door opstartproblemen. Deze waren deels technisch van aard en deels waren die gelegen in het opzetten van een participatietraject dat langer duurde dan gedacht. Door de latere opstart loopt het project nu door tot juni 2020. Hierdoor wordt € 250.000 van het budget uitgegeven in 2020 en daarom wordt voorgesteld deze middelen mee te nemen in een uitgestelde intentie UI. - Bij het coalitieakkoord is € 100.000 beschikbaar gesteld voor "Gezonde leefomgeving, programmatische aanpak" proceskosten. Dit proces is nog in uitvoering en wordt in 2020 voortgezet.	Lasten	-250 V

BN	- Bij de derde begrotingswijziging 2019 is de € 0,1 mln. die vanuit het Coalitieakkoord beschikbaar is gesteld voor 'Gezonde leefomgeving' op een stelpost in programma 8 geplaatst. Deze middelen worden nu verplaatst naar programma 4 Milieu. - Overige mutaties < € 100.000	Lasten	21 N
----	---	--------	------

4.1.2 Geluidbelasting bewaken

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
UI	De kosten voor de uitvoering van het inventariseren van maatregelen ten behoeve van gevelisolatie naar aanleiding van het Actieplan geluid provinciale wegen 2018-2022 hebben vertraging opgelopen door het onderzoeken van (en de keuze voor) een hogere ambitie. Eind november 2018 was er duidelijkheid over de opgave van de gevelisolaties, terwijl hier financieel al eerder op geanticipeerd was bij de begroting. In 2019, bij het opstellen van de structuur van het project, werd gevraagd om de start van het project uit te stellen, zodat deze regeling geen onnodige onduidelijkheid veroorzaakt binnen lopende wegenprojecten. De scope van het beoogde doel is hiermee vertraagd, maar niet kleiner geworden. De uitvoering van het project zal vanaf 2020 starten en de verwachting is dat de middelen dan uitgegeven worden.	Lasten	- 1.061 V

4.1.3 Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
BN	Om te voldoen aan de wet- en regelgeving (BBV) zijn de baten uit deelnemingen (dividend Afvalzorg Holding) overgeheveld vanuit programma 4 Milieu naar programma 8 Financiën.	Baten	3.825 N
CAP	De doorbelasting van de capaciteitskosten naar de operationele doelen is geactualiseerd.	Lasten Onttrekking Storting	960 N -571 V -223 V

4.1.4 Externe veiligheid bewaken (gevaarlijke grondstoffen)

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
BN	Overige mutaties < € 100.000	Lasten	95 N

4.1.5 VTH-taken uitvoeren en coördineren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
UI	Voor vergunningverlening door de omgevingsdiensten voor bijzondere eenmalige projecten is incidenteel budget beschikbaar gesteld. Deze projecten maken geen deel uit van de jaarlijks met de omgevingsdiensten te sluiten overeenkomsten. Doordat de projecten vertraging oplopen, door verschuivingen in de planning van het totale project, vindt een deel van de vergunningverlening in 2020 plaats	Lasten	- 836 V

4.2.1 Bijdragen aan energietransitie

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
NBN	Voor 2019 zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor o.a. RES, ZON en glastuinbouw. Omdat de kosten hiervoor deels uit het structurele/reguliere budget kunnen worden betaald stellen we het budget naar beneden bij.	Lasten	-75 V
UI	- Het project van Glastuinbouw heeft vertraging opgelopen omdat er meer bijeenkomsten met telers nodig bleken dan gepland was. Hierdoor is de oude opdracht verlengd tot 31 december en zal de nieuwe opdracht van € 128.000 die voorzien was halverwege dit jaar pas begin 2020 kunnen starten. - De Regionale Energie Strategieën, waarvoor een exploitatiebudget van € 1,5 miljoen in 2019 beschikbaar was gesteld, zijn later van start gegaan als gevolg van het uitstellen van het vaststellen van het klimaatakkoord. Hierdoor schuiven de opdrachten door in 2020 waarvoor nog een budget uit 2019 resteert van € 320.000.	Lasten	-448 V
BN	- Voor Geothermie krijgen we een bijdrage van € 2 miljoen van de provincie Flevoland. Aangezien de voorbereiding meer tijd in beslag hebben genomen dan verwacht, ontvangen we deze baten volgend jaar en zal de besteding ook volgend jaar plaatsvinden. - Administratieve correctie: € 228.000 aan uitgaven wordt verplaatst van programma 8 (overhead) naar Programma 4 (OD 4.2.1)	Lasten Baten	-1.772 V 2.000 N
RESV	<u>Reserve Energietransitie</u> - De middelen die in 2019 beschikbaar zijn voor zon (€ 4,5 mln.) en geothermie (€ 3,1 mln.) worden gestort in de reserve Energietransitie. - De onttrekking aan de reserve Energietransitie wordt verlaagd met € 8,5 miljoen. Voor het deel van de opdrachten (CO2 projecten en geothermie) geldt dat de voorbereiding meer tijd in beslag heeft genomen dan gepland omdat we met veel verschillende externe partijen te maken hadden. Daarnaast worden de verwachte uitgaven voor de subsidie Warmtetransitie bijgesteld, omdat dit jaar nog niet alle aanvragen binnen zijn gekomen. Deze uitvoeringsregeling loopt door in 2020. - De in programma ruimte gereserveerde middelen voor Geothermie komen in 2019 niet tot besteding en worden gestort in de reserve Energietransitie (Programma Milieu). Deze middelen zijn gereserveerd voor proefboringen die worden uitgevoerd in samenwerking met meerdere partijen. Op dit moment vinden de contractbesprekingen plaats, de uitvoering van de seismische campagne zal in de periode januari – mei 2020 plaatsvinden. - Overige mutaties < € 100.000	Lasten Onttrekking Storting	-16.099 V 8.499 N 9.978 N

4.2.2 Bijdragen aan transitie naar circulaire economie

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
BN	Overige mutaties < € 100.000	Lasten	-4 V
		Baten	4 N
RESV	<u>Reserve Circulaire economie</u> Overige mutaties < € 100.000	Lasten	-46 V
		Baten	-4 V
		Onttrekking	46 N
		Storting	4 N

4.2.3 Verduurzaming bestaande woningvoorraad stimuleren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
RESV	<u>Reserve Verduurzaming bestaande woningvoorraad</u> - De uitgaven vanuit de reserve worden met € 0,1 mln. omhoog bijgesteld voor de subsidies Duurzaam Bouwloket en Green Home - Voor opdrachtverlening aan TNO was € 0,3 mln. geraamd, maar de opdracht loopt door in 2020, dus worden de verwachte uitgaven in 2019 verlaagd met € 0,1 mln. - Voor de uitvoeringsregeling duurzaamheidsinitiatieven zijn minder aanvragen binnen gekomen dan verwacht. De verwachte uitgaven worden met € 0,1 mln. omlaag bijgesteld. Deze uitvoeringsregeling loopt door in 2020. - Overige mutaties < € 100.000	Lasten	-190 V
		Onttrekking	190 N

Programma 5 Ruimte

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

	Begroot 2019 voor laatste wijziging	Laatste begrotings- wijziging	Begroot 2019 na laatste wijziging
Lasten	111.376	-11.897	99.479
Baten	-34.916	19.472	-15.444
Saldo van baten en lasten	76.460	7.575	84.035
Onttrekkingen			
5.2.1 Resv. OV Knooppunten	-8.700	0	-8.700
5.2.2 Resv. Leefbaarheidsfonds Schiphol	-10.000	0	-10.000
5.2.3 Resv. Ontwikkeling havencomplexen	-1.500	1.253	-247
5.2.3 Resv. kap.lasten invest. havencomplexen	-140	0	-140
5.2.4 Resv. Ruimtelijke Ontwikkeling	-4.890	0	-4.890
5.3.1 Resv. Herstructurering bedrijventerrei	-3.727	0	-3.727
5.3.1 Resv. Duurzame Zeehavens	0	-1.493	-1.493
5.3.2 Resv. MKB	-6.725	0	-6.725
5.3.4 Resv. Duurzame Landbouw	-6.500	0	-6.500
5.3.5 Resv. Europese proj. Landbouwsubsidies	-1.900	0	-1.900
5.4.1 Resv. Woonbeleid	-1.400	280	-1.120
5.4.2 Resv. Woningbouw	-7.038	2.550	-4.488
Stortingen			
5.2.1 Resv. OV Knooppunten	12.849	0	12.849
5.2.3 Resv. Ontwikkeling havencomplexen	1.552	1.493	3.045
5.2.4 Resv. Ruimtelijke Ontwikkeling	7.390	0	7.390
5.3.1 Resv. Herstructurering bedrijventerrei	3.500	0	3.500
5.3.2 Resv. MKB	15.556	0	15.556
5.3.4 Resv. Duurzame Landbouw	6.926	0	6.926
5.3.5 Resv. Europese proj. Landbouwsubsidies	250	0	250
5.4.1 Resv. Woonbeleid	6.579	0	6.579
5.4.2 Resv. Woningbouw	12.300	0	12.300
Totaal mutaties reserves	14.380	4.083	18.463
Resultaat	90.840	11.658	102.498

Toelichting

5.1.1 Omgevingsvisie uitdragen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
NBN	In verband met het verkiezingsjaar en het uitstellen van de invoeringswet op landelijk niveau, heeft de inzet voor de Omgevingswet minder prioriteit gekregen dan verwacht. Hierdoor zijn een aantal geplande werkzaamheden en enkele grote bijeenkomsten niet doorgedaan, waardoor de uitgaven met € 220.000 lager zijn dan verwacht werd.	Lasten	-220 V
BN	Overige mutaties < € 100.000	Lasten	106 N

5.1.2 Ruimtelijke kwaliteit borgen en stimuleren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
NBN	- Er zijn geen aanvragen ingediend door gemeenten voor de Taskforce Ruimtelijke kwaliteit waarvoor nog een budget van € 38.000 beschikbaar was. Inspelend op de nieuwe Omgevingswet en -visie gaan we een voorstel doen om het instrumentarium ruimtelijke kwaliteit te actualiseren. € 25.000 lagere lasten (ARO).	Lasten	-63 V

5.2.1 Bijdragen aan ontwikkeling van OV-knooppunten

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
NBN	Ontvangen baten van MRA: € 20.000	Baten	- 20 V
UI	Een aantal processen rondom OV-knooppunten hebben meer tijd gekost dan verwacht. Dit omdat het om complexe gebiedsontwikkelingen gaat met veel partijen. Om deze reden is een aantal activiteiten later gestart dan verwacht, of nog niet in gang gezet. Ook heeft het ontwikkelen van het Kennisportaal veel meer tijd gekost dan verwacht, waardoor de opdracht voor de 2 ^e fase van de ontwikkeling van het Kennisportaal OV-knooppunten veel later kan worden gestart en ook andere onderzoeken, zoals het parkeer(normen) onderzoek later kunnen worden uitgezet.	Lasten	-220 V

5.2.2 Beleid luchthavens uitvoeren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
NBN	Ontvangen baten van € 4.000	Baten	-4 V

5.2.3 Visie Noordzeekanaalgebied en havencomplexen realiseren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
RESV	Het tekenen van het convenant omtrent het vooronderzoek naar de Energiehaven heeft vertraging opgelopen omdat de deelnemende partijen niet gemakkelijk tot overeenstemming konden komen met elkaar en de business case herijkt moest worden. De activiteiten rondom het vooronderzoek zijn vertraagd, waardoor de lasten in 2019 € 1,25 miljoen lager uitvallen.	Lasten Onttrekking	-1.253 V 1.253 N

RESV	<u>Overheveling reserves:</u> Er wordt € 1,5 mln. overgeheveld van de reserve Investeringsimpuls Duurzame zeehavens naar de reserve Ontwikkeling havencomplexen. Zie voor de toelichting operationeel doel 5.3.1	Storting	1.493 N
------	--	----------	---------

5.2.4 Ruimtelijke structuur versterken

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
NBN	In verband met het verkiezingsjaar heeft planvorming stilgelegen in afwachting van het nieuwe college waardoor er € 1 miljoen minder tot besteding is gekomen.	Lasten	- 1.005 V
BN	Overige mutaties < € 100.000	Lasten	-52 V

5.2.5 Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
NBN	Een viertal van de voorgenomen grondverkopen voor 2019 wordt in 2020 gerealiseerd vanwege vertraging bij de aankopende partijen. Daardoor zijn er minder inkomsten in 2019.	Baten	2.111 N
BN	- Een zestal voorgenomen grondverkopen voor 2019 wordt in 2020 gerealiseerd vanwege vertraging bij de aankopende partijen. Er zijn daardoor minder inkomsten in 2019, maar ook even veel minder uitgaven voor afschrijvingen en bijkomende kosten. - Overige mutaties (€ 35.000)	Lasten Baten	-502 V 537 N
RESV	Een tweetal voorgenomen BBL grondverkopen voor 2019 wordt in 2020 gerealiseerd vanwege vertraging bij de aankopende partijen. Het saldo van uitgaven en inkomsten voor de grondverkoop BBL wordt in de reserve Groen (Programma groen) gestort. Deze storting wordt in 2019 daarom verlaagd (Zie OD 6.1.1).	Baten	2.426 N

5.3.1 Ruimtelijk vestigingsklimaat verbeteren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
NBN	Het budget voor Internationale Marketing wordt niet besteed. Alle marketingactiviteiten waarin de provincie dit jaar heeft deelgenomen zijn in samenwerking met andere partijen en worden ook door die partijen bekostigd.	Lasten	-50 V
UI	Oplossingen op het gebied van vast-draadloos zijn bedoeld voor gevallen waarin breedbandinitiatieven niet voorzien. Door bezwaarprocedures tegen besluiten op het gebied van breedband worden uitgaven hiervoor pas in 2020 verwacht.	Lasten	-2.500 V
BN	- Op aangeven van de accountant worden inkomsten uit dividend verantwoord (en dus begroot) onder de algemene dekkingsmiddelen in Programma 8 - Overige mutaties	Lasten Baten	20 N 14.422 N

RESV	<u>Overheveling reserves:</u> Er wordt € 1,5 mln. overgeheveld van de reserve Investeringsimpuls Duurzame zeehavens naar de reserve Ontwikkeling havencomplexen. De reserve Investeringsimpuls Duurzame Zeehavens was ingesteld voor de duur van de vorige coalitieperiode en houdt in 2020 formeel op te bestaan. Er is nog circa € 1,5 miljoen over binnen deze budgetgerichte reserve. Het huidige college heeft wederom aangegeven ook in deze coalitieperiode aandacht te besteden aan de versnelling van de verduurzaming van de zeehavens in Noord-Holland. We brengen de restant middelen onder bij de reserve Ontwikkeling Havencomplexen. De middelen worden ingezet voor de versnelling van de verduurzaming van de zeehavens in Noord-Holland. De investeringsimpuls richt zich op circulaire economie stimuleren. Niet alle middelen zijn reeds volledig tot besteding gekomen omdat er minder inschrijvingen waren dan verwacht. Dit komt mede doordat de vorige regeling kort openstond. Er is een nieuwe regeling in de maak, die op een aantal punten nog gewijzigd worden. Door de aanpassingen kan de regeling niet meer in 2019 opengesteld worden.	Onttrekking	-1.493 V
------	---	-------------	----------

5.3.2 Een innovatief klimaat bevorderen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
UI	Er zitten momenteel twee regiodeals in de pijplijn. Het project ZaanIJ zal met € 2,75 miljoen worden ge-cofinancierd in 2019. De resterende € 250.000 is bedoeld voor het project Amsterdam Wetlands dat naar verwachting in 2020 zal starten.	Lasten	-250 V
BN	Overige mutaties < € 100.000	Lasten	42 N

5.3.3 Een veerkrachtige arbeidsmarkt bevorderen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
UI	Het project Innovatie Warehouse, als onderdeel van Techport Centre, is opnieuw vertraagd. PS hebben bij de kaderbrief 2018 € 1 miljoen beschikbaar gesteld voor het realiseren van het onderdeel innovatie Warehouse. In 2018 was de onzekerheid over de uitwerking van de fusie-optie voor Tata Steel met de ThyssenGroup voor de kernpartners van Techport de oorzaak van vertraging in de projectrealisatie. Dit voorjaar is deze fusie afgeketst en staat Tata Steel zowel voor een klimaatopgave op basis van het klimaatakkoord, als nu een bezuinigingsoperatie. Tata Steel heeft aangegeven wel verder te willen gaan met het project TechportCentre inclusief Innovatie Warehouse, maar in een afgeslankte vorm. Samen met de partners is een nieuw traject in gang gezet dat uitgaat van de bestaande locatie en opleidingsvoorzieningen van de TataAcademy. Het bestaande gebouw krijgt een update en een nieuwe aanbouw waarin het Innovation Warehouse moet worden ondergebracht. Alle partijen (Tata Steel, Crown van Gelder, Nova College, Gemeente Velsen) hebben hun financiële middelen gereserveerd staan. Definitief bouwbesluit is nu voorzien in het voorjaar 2020. De eerder gemaakte afspraken waarvoor de provincie budget beschikbaar stelt (onder meer lesmaterialen) blijven in tact.	Lasten	-842 V

5.3.4 Een duurzame agrosector behouden en versterken

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
NBN	In de Meircirculaire is € 50.000 decentrale uitkering voor Jong Leren Eten toegevoegd aan het provinciefonds en vrijgevallen in de algemene middelen. Met deze correctie wordt het budget alsnog op de juiste begrotingspost in programma 5 geplaatst.	Lasten	50 N
RESV	De gereserveerde middelen voor Geothermie komen in 2019 niet tot besteding en worden gestort in de reserve Energietransitie (Programma Milieu). Deze middelen zijn gereserveerd voor proefboringen die worden uitgevoerd in samenwerking met meerdere partijen. Op dit moment vinden de contractbesprekingen plaats, de uitvoering van de seismische campagne zal in de periode januari - mei 2020 plaatsvinden.	Lasten	-2.328 V

5.4.1 Afstemming en regionale programmering woningbouw

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
RESV	<u>Reserve Woonbeleid</u> De proceskosten zijn € 80.000 lager dan verwacht omdat door de verkiezingen en wisseling van het bestuur er geen nieuwe onderzoeken zijn opgestart, ook is er dit jaar geen netwerkconferentie georganiseerd. In 2020 verwachten we deze kosten weer wel. Voor de uitvoeringsregeling collectieve zelfbouw zijn er minder aanvragen binnengekomen dan begroot. De verwachte uitgaven worden met € 0,2 mln. omlaag bijgesteld. De regeling eindigt dit jaar vandaar het hele budget geraamd was voor 2019, in 2020 wordt deze niet opnieuw opengesteld.	Lasten Onttrekking	-280 V 280 N

5.4.2 Bijdragen aan versnelling woningbouwproductie en binnenstedelijk bouwen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
RESV	<u>Reserve Woningbouw</u> In september is de uitvoeringsregeling subsidie versnelling woningbouw gemeenten Noord-Holland 2019 in GS vastgesteld. Voor deze uitvoeringsregeling wordt € 450.000 aan uitgaven begroot. De subsidie aan de gemeente Haarlem (€ 1 miljoen) zal in 2020 verleend worden in plaats van 2019. Er moest een nieuw bouwkundig plan gemaakt worden, waardoor de gemeente meer tijd nodig heeft voor de financiële onderbouwing van de noodzaak van de subsidie. Bij de Derde begrotingswijziging 2019 is ten onrechte een kasraming van €2 miljoen opgenomen voor de subsidie aan de gemeente Amsterdam voor gebiedsontwikkelingsteams. Dit wordt nu gecorrigeerd.	Lasten Onttrekking	-2.550 V 2.550 N

Programma 6 Groen

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

	Begroot 2019 voor laatste wijziging	Laatste begrotings- wijziging	Begroot 2019 na laatste wijziging
Lasten	105.980	-24.282	81.698
Baten	-1.203	-252	-1.455
Saldo van baten en lasten	104.777	-24.534	80.243
Onttrekkingen			
6.1.1 Resv. Groen	-64.086	20.118	-43.968
6.1.1 Resv. Kapitaallasten Groen	-67	0	-67
6.1.2 Resv. Groene Uitweg	-12.267	1.000	-11.267
6.1.3 Resv. Oostelijke Vechtplassen (OVP)	-10.348	-1.254	-11.602
6.3.3 Resv. cofinanciering Waddenzee	-3.750	1.985	-1.765
Stortingen			
6.1.1 Resv. Groen	40.722	-1.201	39.521
6.1.1 Resv. Kapitaallasten Groen	683	215	898
6.1.2 Resv. Groene Uitweg	420	-390	30
6.1.3 Resv. Oostelijke Vechtplassen (OVP)	16.605	848	17.453
6.3.3 Resv. cofinanciering Waddenzee	951	0	951
Totaal mutaties reserves	-31.137	21.321	-9.816
Resultaat	73.640	-3.213	70.427

Toelichting

6.1.1 Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura2000-gebieden

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
BN	- Administratieve correctie: Er wordt € 489.000 aan lasten verschoven van overhead (programma 8) naar Operationeel doel 6.1.1 - De ontvangen MRA-bijdrage (€ 173.000) van de gemeente Amsterdam is verwerkt in de Begroting. - Overige mutaties van € 8.000 hogere baten en lasten.	Lasten Baten	670 N -181 V
RESV	<u>Reserve Groen</u> De uitgaven vanuit de reserve Groen worden met € 21 mln. naar beneden bijgesteld. Deze bijstelling wordt voornamelijk veroorzaakt door een aantal grote projecten. Zo komen twee projecten in de gemeente Haarlemmermeer, waarvan tot voor kort werd verwacht dat de subsidieaanvragen nog in 2019 zou worden ingediend (PARK21 en Groen-recreatieve verbindingen, bij elkaar € 7,9 mln.), later tot uitvoering. Dit geldt ook voor een aantal andere subsidieaanvragen. Belangrijke oorzaken hier zijn: nog niet afgeronde besluitvorming op lokaal niveau, nog lopende vergunning trajecten, bezwaarprocedures die nog niet afgerond zijn en begrotingen die onder druk	Lasten Baten Onttrekking Storting	- 21.181 V -2 V 21.181 N 2 N

	staan vanwege gestegen kosten. Dit alles maakt dat subsidieaanvragen later bij de provincie worden ingediend. Ook voor een aantal projecten die de provincie zelf laat uitvoeren geldt dat deze over de jaargrens lopen, waardoor een groter deel van de kosten t.l.v. 2020 wordt gebracht. Dit geldt bijvoorbeeld voor de natuurherstelmaatregelen in Natura2000-gebieden; de werkzaamheden zijn gestart en lopen deels door in 2020. Verder zal een aantal onder handen zijnde grondaankopen niet meer eind 2019, maar begin 2020 worden afgerond. Ten slotte is een budget van € 6,2 miljoen dat was gereserveerd voor NNN-realisatie (voor bijv. ontpachting, onteigening en afkoop) (nog) niet nodig gebleken.		
RESV	<u>Opbrengsten Grondverkoop Storten in de reserve Groen</u> Opbrengsten grondverkoop NNN buiten BBL en PASO storten in de reserve Groen. Verlaging raming grondverkoop BBL gronden naar € 522.000 i.p.v. € 2.948.000. Twee voorgenomen BBL-grondverkoop worden in 2020 gerealiseerd in plaats van in 2019. Omdat de inkomsten door verkoop groter zijn dan de afschrijvingen van de boekwaarden, is de realisatie van de opbrengsten daardoor lager. (Zie ook OD 5.2.5)	Baten Storting	-275 V - 2.151 V
RESV	<u>Reserve Groen</u> N.a.v. de accountantscontrole bij de Jaarrekening 2018 wordt het budget Subsidies Natuur- en Landschapsbeheer voor 2019 met € 1.339.000 verlaagd, zie OD 6.2.1. Het voorstel is om dit bedrag i.v.m. het geraamde tekort binnen de Reserve Groen, toe te voegen aan de Reserve Groen, ter dekking van de afronding van het Natuurnetwerk Nederland (NNN)	Storting	1.339 N
RESV	<u>Overheveling Reserves:</u> - Er wordt € 215.000 van de reserve groen overgeheveld naar de reserve kapitaallasten groen op basis van de verwachte investeringsuitgaven voor het Ecoduct Zeeweg en Faunapassage 231b in 2019 - Er wordt € 848.000 overgeheveld van de reserve Groen naar de reserve Oostelijke vechtplassen (OD 6.1.3)	Onttrekking Storting	-1.063V 215 N
CAP	De doorbelasting van de capaciteitskosten naar de operationele doelen is geactualiseerd.	Lasten Storting	-368 V -391 V

6.1.2 Programma Groene Uitweg uitvoeren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
RESV	<u>Reserve Groene Uitweg</u> Als gevolg van de actualisatie van de projecten worden de uitgaven voor 2019 doorgeschoven naar 2020. Hierdoor wordt er in 2019 minder onttrokken uit de reserve Groene Uitweg.	Lasten Onttrekking	-1.000 V 1.000 N
RESV	<u>Overheveling Reserves:</u> Overheveling van de reserve Groene uitweg naar de reserve Stelling van Amsterdam / Nieuwe Hollandse Waterlinie voor de vesting Muiden	Storting	-210 V
CAP	De doorbelasting van de capaciteitskosten naar de operationele doelen is geactualiseerd.	Lasten Storting	-3 V -180 V

6.1.3 Programma Oostelijke Vechtplassen uitvoeren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
BN	<u>Reserve Oostelijke Vechtplassen</u> De verwachte uitgaven vanuit de reserve OVP (Oostelijke Vechtplassen) worden met € 1,3 miljoen verhoogd. De verwacht uitgaven vanuit de reserve OVP bedragen nu € 3,6 miljoen.	Lasten Onttrekking	1.254 N -1.254 V
RESV	<u>Overheveling Reserves</u> Er wordt € 848.000 overgeheveld vanuit de reserve Groen (OD 6.1.1) naar de reserve Oostelijke vechtplassen.	Storting	848 N

6.1.4 Programma bodemdaling veenweidegebieden uitvoeren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
UI	Voorgesteld wordt om de middelen vanuit de meicirculaire 2019 die de provincie voor Bodemdaling Veenweide ontvangen heeft met een uitgestelde intentie door te schuiven naar 2020. Het betreft een bedrag van € 80.000,- aangevuld met € 86.000 vanuit de Motie 110 middelen. Er wordt toegewerkt naar een integraal programma Laag Holland, waarvan de opgaven voor bodemdaling en klimaat belangrijk onderdeel zijn, naast de bevordering van de biodiversiteit en verbetering van de waterkwaliteit. Het budget is nodig om uitgaven die in 2020 op basis van dit programma worden gedaan, te kunnen dekken.	Lasten	-166 V

6.2.1 NNN en agrarische natuur beheren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
BN	• Overige mutaties < € 100.000	Lasten	42 N
RESV	N.a.v. de accountantscontrole bij de Jaarrekening 2018 wordt het budget Subsidies Natuur- en Landschapsbeheer voor 2019 met € 1.339.000 verlaagd. Wij stellen voor dit bedrag i.v.m. het geraamde tekort binnen de Reserve Groen, toe te voegen aan de Reserve Groen (OD 6.1.1), ter dekking van de afronding van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).	Lasten	-1.339 V

6.2.2 Recreatiegebieden en recreatieve routes beheren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
UI	Coalitieakkoord middelen voor opdracht Recreatie en toerisme, opnemen in de UI. Inmiddels zijn de voorbereidingen voor het opstellen van de Recreatie-toerismevisie gestart. De activiteiten bevinden zich echter nog in de ambtelijke verkenningsfase, waardoor in 2019 nog geen middelen nodig zijn. In 2020 komen wij met een plan van aanpak.	Lasten	-50 V
BN	De middelen uit het Coalitieakkoord voor Recreatie en toerisme visie vanuit de stelpost in Programma 8 overboeken naar Programma 6 - Groen	Lasten	50 N

6.2.3 Uitvoering geven aan de Wet natuurbescherming

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
UI	Coalitieakkoord middelen voor het Landschapsfonds, die aan het budget voor Wet Natuurbescherming toegevoegd zijn omdat storten in de reserve Landschap nog niet mogelijk is in 2019, doorschuiven naar 2020 middels een uitgestelde intentie. Inmiddels zijn de voorbereidingen voor het instellen van het Landschapsfonds gestart. De activiteiten bevinden zich echter nog in de ambtelijke verkenningfase, waardoor in 2019 nog geen middelen nodig zijn. In 2020 komen wij met een plan van aanpak.	Lasten	-50 V
BN	De coalitieakkoord middelen uit het Landschapsfonds inclusief Liniedijken vanuit de stelpost in Programma 8 overboeken naar Programma 6.	Lasten	50 N

6.3.2 Bijdragen aan regionale samenwerking t.a.v. groen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
BN	In 2019 kan er een bedrag van € 206.000 die de provincie ontvangen heeft van een bijdragen derden voor Laag Holland terug naar de balans. Enkele projecten, gericht op terugdringing van bodemdaling in de veenweiden, vergen meer voorbereidingstijd en schuiven door naar 2020.	Lasten Baten	- 206 V 206 N

6.3.3 Balans ecologie en economie Waddengebied nastreven

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
RESV	<u>Reserve Cofinanciering Waddenzee</u> De verwachte uitgaven uit de reserve Cofinanciering Waddenzee wordt met € 2 miljoen verlaagd. De planning van de tweede tranche van het Investeringskader Waddengebied (IKW) is uitgesteld als gevolg van de coalitieonderhandelingen bij de provincies waardoor de Stuurgroep Waddenprovincies later bij elkaar komt en diverse projecten pas in 2020 starten. De verwachte uitgaven voor 2020 bedragen nu € 1,8 miljoen.	Lasten Onttrekking	-1.985 V 1.985 N

Programma 7 Cultuur en Erfgoed

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

	Begroot 2019 voor laatste wijziging	Laatste begrotings- wijziging	Begroot 2019 na laatste wijziging
Lasten	19.779	-3.828	15.951
Baten	-30	0	-30
Saldo van baten en lasten	19.749	-3.828	15.921
Onttrekkingen			
7.4.1 Resv. monumenten (Mr.F.J.Kranenburgfonds	-8.336	330	-8.006
7.4.2 Resv. SvA/NHW Werelderfgoed	-4.300	3.573	-727
Stortingen			
7.4.1 Resv. monumenten (Mr.F.J.Kranenburgfonds	6.825	0	6.825
7.4.2 Resv. SvA/NHW Werelderfgoed	7.796	210	8.006
Totaal mutaties reserves	1.985	4.113	6.098
Resultaat	21.734	285	22.019

Toelichting

7.2.1 Bovenlokale culturele samenwerking ondersteunen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
BN	• Overige mutaties < € 100.000	Lasten	10 N

7.3.1 Cultuurhistorische waarden landschap versterken

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
BN	• Overige mutaties < € 100.000	Lasten	30 N

7.3.2 Kennis cultuurhistorische structuren vergroten

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
NBN	Dit budget is deels bedoeld voor het Stolpenonderzoek. Omdat dit vertraagd is zijn de verwachte uitgaven in 2019 lager.	Lasten	-40 V

7.3.3 Investeren in behoud van archeologisch erfgoed

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
BN	• Overige mutaties < € 100.000	Lasten	56 N

7.4.1 Investeren in behoud en herbestemming monumenten

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
BN	Overige mutaties < € 100.000	Lasten	19 N
RESV	<u>Reserve Monumenten</u> Vanuit de reserve monumenten is een bijdrage van € 330.000 aan het project Wierdijk geraamd. Dit project start naar verwachting in 2020.	Lasten Onttrekking	- 330 V 330 N

7.4.2 UNESCO Stelling van Amsterdam behouden en herbestemmen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
BN	<u>Reserve SvA/NHW</u> De subsidies voor Vesting Muiden (€ 2,2 miljoen), Fort Middenweg (€ 600.000) en vestingplein Muiden (€ 800.000) worden niet meer in 2019 aangevraagd. De aanvragen worden nu verwacht in 2020. Echter, de subsidie aanvragen van Fort van Hoofddorp (€ 110.000) en Fort van Krommeniedijk (€ 7.000) worden nog eind 2019 verwacht en verleend. Deze raming waren nog niet opgenomen in de begroting 2019. Overige mutaties, lagere lasten van € 90.000.	Lasten Onttrekking	-3.573 V 3.573 N
RESV	<u>Overheveling Reserves</u> Er wordt € 210.000 overgeheveld vanuit de reserve Groene Uitweg naar de reserve Stelling van Amsterdam.	Storting	210 N

Programma 8 Financiën en Bedrijfsvoering

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

	Begroot 2019 voor laatste wijziging	Laatste begrotings- wijziging	Begroot 2019 na laatste wijziging
Lasten	73.034	1.464	74.498
Baten	-417.807	-15.639	-433.446
Saldo van baten en lasten	-344.773	-14.175	-358.948
Onttrekkingen			
8.1.2 Algemene Reserve	-85.937	0	-85.937
8.2.1 Resv. Bedrijfsvoeringskosten	-2.556	-1.660	-4.216
8.2.2 Resv.Vervanging ICT-apparatuur	-1.355	0	-1.355
8.2.2 Resv. Organisatieveranderingen	-968	0	-968
8.2.3 Resv. huisvesting	-782	0	-782
8.2.4 Resv. GO-gelden	-500	0	-500
8.3.1 Resv. UNA	-1.740	0	-1.740
8.3.1 Resv. EXIN-H	-57.925	0	-57.925
8.3.1 Resv. TWIN-H	-152.543	0	-152.543
8.3.1 Resv. Actieprogramma 2010	-27.325	0	-27.325
8.3.1 Resv. Infrastructuur	-115.491	0	-115.491
8.3.1 Resv. Programma Water als Econ. Drager	-2.276	0	-2.276
8.3.1 Resv. Werkgelegenheid en economie	-25.224	0	-25.224
8.3.1 Resv. Kwaliteitsfonds Bloemendalerpolder	-5.340	0	-5.340
8.3.1 Resv. Stedelijke vernieuwing	0	-305	-305
Stortingen			
8.1.2 Algemene Reserve	20.792	8.415	29.207
8.2.1 Resv. Bedrijfsvoeringskosten	3.811	0	3.811
Totaal mutaties reserves	-455.358	6.450	-448.908
Resultaat	-800.131	-7.725	-807.856

Toelichting

8.1.1 Algemene dekkingsmiddelen beheren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
NBN	<u>Provinciefonds (€ 11.8 mln. nadelig)</u> Op basis van de septembercirculaire wordt de uitkering uit het provinciefonds met €11.848.000 verlaagd. Deze verlaging wordt verklaard door een viertal mutaties: - De verhuizing van ruim 70.000 voertuigen van de provincie Flevoland naar Noord-Holland heeft een negatief effect op de uitkering uit het provinciefonds waarin de belastingcapaciteit van de provincie een van de maatstaven is. De correctie hiervoor bedraagt ongeveer +/- € 8 miljoen. - Door lagere accressen wordt de raming met € 3,4 miljoen neerwaarts bijgesteld. De lagere accressen worden onder andere veroorzaakt doordat het Rijk een aantal geplande uitgaven in 2019 doorschuift naar latere jaren; - De ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds is in de septembercirculaire toegevoegd. Dit zorgt voor een hogere uitkering van € 1,2 miljoen. Dit bedrag is gestort in de algemene reserve (zie ook onder 8.1.2 in dit hoofdstuk) - Mutaties in verdeelmaatstaven: dit zorgt voor een negatief effect van ongeveer +/- € 1,6 miljoen.	Baten	11.848 N
NBN	<u>Opcenten Motorrijtuigenbelasting (€ 8,3 mln. voordelig)</u> De raming van de opcenten wordt met € 8,3 miljoen naar boven bijgesteld. Dit wordt verklaard door de verhuizing van ruim 70.000 voertuigen van de provincie Flevoland naar Noord-Holland van een Leasebedrijf.	Baten	-8.300 V
NBN	<u>Dividend (€ 835.000 Voordelig)</u> - De deelneming Polanenpark heeft tot op heden nooit dividend uitgekeerd. Dit jaar gebeurt dat voor het eerst. Met deze bijstelling wordt het dividend van € 400.000 in de begroting opgenomen en wordt tevens de kapitaal terugstorting van eveneens € 400.000 verwerkt. - Het dividend van de Nederlandse Waterschapsbank wordt met € 35.000 naar boven bijgesteld. Dit kan omdat de Waterschapsbank voldoet aan de solvabiliteitseis van de externe toezichthouder. Hierdoor kan een deel van de behaalde winst als dividend uitgekeerd worden.	Baten	-835 V
BN	Conform de voorschriften uit het BBV wordt al het ontvangen dividend verantwoord in de tabel van de Algemene dekkingsmiddelen. Deze tabel heeft de provincie opgenomen in Programma 8. Vandaar dat al de geraamde dividendontvangsten overgeheveld worden naar Programma 8. Het gaat hierbij om de volgende overboekingen: - Dividend Afvalzorg Holding ad € 3.825.000 van Programma 4 naar Programma 8; - Dividend Nutsbedrijven ad € 14.397.000 van Programma 5 naar Programma 8; - Dividend Zeehaven IJmuiden ad € 25.000 van Programma 5 naar Programma 8	Baten	-18.247

8.1.2 Algemene reserve beheren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
NBN	<u>Algemene Reserve</u> In de septembercirculaire 2019 van het provinciefonds is de ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds toegevoegd. Conform afspraak worden deze extra inkomsten gestort in de algemene reserve. Deze actie vloeit voort uit het herstelplan van de algemene reserve (zie voordracht begroting 2020). De inkomsten vallen € 3,5 mln. lager uit dan waar rekening mee is gehouden in het herstelplan. Bij de jaarrekening zal worden bezien of aanvullende maatregelen nodig zijn.	Storting	1.200 N
RUI	<u>Algemene Reserve</u> Het totaal van de Uitgestelde intenties bij de laatste begrotingswijziging 2019 bedraagt € 7.215.000. Dit wordt gestort in de algemene reserve en bij de eerste begrotingswijziging 2020 weer onttrokken aan deze reserve en toegevoegd aan de hiervoor bestemde budgetten.	Storting	7.215 N

8.1.3 Onvoorzien en overige stelposten beheren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
BN	De middelen die op basis van het coalitieakkoord bij de derde begrotingswijziging 2019 beschikbaar zijn gesteld voor 2019 worden van de stelpost in programma 8 verplaatst naar de inhoudelijke programma's waar de uitgaven verantwoord worden. Het betreft de volgende posten: • Klimaatneutraal maken van de eigen organisatie (€ 0,05 mln.); • Recreatie- en toerismevisie (€ 0,05 mln.) • Gezonde leefomgeving (€ 0,1 mln.); • Landschapsfonds (€ 0,05 mln.) • Programma mobiliteit kust Zuid-Kennemerland (€ 0,5 mln.)	Lasten	-750 V

8.2.1 Overhead beheren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
NBN	Conform het wettelijk quotum dienen we in 2019 in totaal 27,3 fte aan banen voor personen met een arbeidsbeperking te realiseren. PNH heeft tot en met 30 juni 2019 26,04 fte aan banen gerealiseerd. We hebben deze banen voornamelijk kunnen realiseren in de uitvoering waardoor het budget voor 2019 meer dan toereikend is. De opgave voor het realiseren van steeds meer garantiebanen blijft voor de komende jaren echter onverminderd groot.	Lasten	-500 V
UI	Uitgaven voor de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) verschuiven naar 2020.	Lasten	-40 V
BN	• - € 1,158 mln.: Verschuiving van lasten van overhead (prog. 8.) naar andere begrotingsprogramma's • - € 399.000,- : De kosten voor Trainees, Junior experts en participatiemedewerkers werden standaard toegewezen aan programma 8 - overhead. Op aangeven van de accountant worden deze uitgaven vanaf 2019 toegerekend aan de	Lasten	-1.731 V

	begrotingsprogramma's. - € 210.000: In de oorspronkelijke begroting 2019 waren de huisvestings- en facilitaire kosten voor PS en GS opgenomen onder het operationeel doel overhead. In verband met de regelgeving vanuit het BBV horen deze op de betreffende operationele doelen te worden geraamd en verantwoord. In de 3e begrotingswijziging zijn de budgetten op basis van een voorlopige inschatting overgeheveld. De definitieve verdeling is inmiddels vastgesteld en wordt in de laatste begrotingswijziging verwerkt. - Overige mutaties < € 100.000		
RESV	<u>Reserve Bedrijfsvoering</u> - De verwachte uitgaven voor het I-portfolio worden met € 1,7 mln. omhoog bijgesteld. - De verwachte uitgaven voor organisatieverandering worden met € 40.000 omlaag bijgesteld.	Lasten Onttrekking	1.660 N -1.660 V
CAP	De doorbelasting van de capaciteitskosten naar de operationele doelen is geactualiseerd.	Lasten	2.720 N

8.2.2 Bedrijfsvoering realiseren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
BN	Verwachte Detacheringsopbrengsten	Lasten Baten	105 N -105 V

8.3.1 Overige subproducten (oude doelenbomen)

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
NBN	<u>Reserve Stedelijke vernieuwing</u> In de reserve stedelijke vernieuwing zit nog een restant van € 0,3 mln. waarvoor geen plannen meer zijn. De reserve wordt opgeheven in 2019 en het restant valt vrij naar de algemene middelen.	Onttrekking	-305 V

4 Overzicht begrote mutaties reserves

Bedragen *1.000

OD	Reserve	Mutatie	Begro- ting 2019	EBW 2019	DBW 2019	LBW 2019	Totaal
1.4.2	Cofinanciering Europese projecten	Onttrekking	-183	-2.500	0	-87	-2.770
2.1.1	Mobiliteitsbeleid	Onttrekking	-343	-340	-663	291	-1.055
		Storting	1.007	0	3.352	4	4.363
2.1.2	Fietsinfrastructuur	Onttrekking	-22.688	0	-2.768	0	-25.456
	OLV-Greenport	Onttrekking	-8.391	0	-2.900	0	-11.291
	Zuidas en Zeepoort		-59.391	0	0	0	-59.391
	Uitvoeren van Mobiliteitsbeleid Door Derden	Onttrekking	-17.419	-78.314	-2.424	50.345	-47.812
		Storting	159.881	2.055	17.878	500	180.314
2.2.1	Kapitaallasten Wegen	Onttrekking	-4.346	0	2.152	-84	-2.278
		Storting	18.140	0	-18.140	24.451	24.451
	Kapitaallasten OV	Onttrekking	-1.758	0	1.236	0	-522
		Storting	0	0	0	10.968	10.968
	Ontwikkelen Provinciale Infrastructuur	Onttrekking	-200	-1.030	-7.635	-35.489	-44.354
		Storting	187.367	0	87.142	4.160	278.669
2.3.2	Groot Onderhoud Wegen	Onttrekking	-24.034	0	-15.762	-678	-40.474
		Storting	20.748	1.300	-1.298	-404	20.346
	Dekking kapitaallasten VIK	Onttrekking	-385	-160	304	0	-241
		Storting	10.671	-10.671	10.971	-2.700	8.271
	Investerings Kunstwerken	Onttrekking	0	0	-10.971	2.700	-8.271
		Storting	0	0	13.526	0	13.526
2.3.3	Kapitaallasten Vaarwegen	Onttrekking	-10.971	10.971	-6	0	-6
		Storting	1.425	-1.425	75	0	75

OD	Reserve	Mutatie	Begro- ting 2019	EBW 2019	DBW 2019	LBW 2019	Totaal
2.3.3	Groot Onderhoud Vaarwegen	Onttrekking	-7.136	125	-2.531	588	-8.954
		Storting	21	280	204	138	643
2.4.2	Innovatieprojecten SolaRoad	Onttrekking	-1.185	0	-807	0	-1.992
	Innovatieprojecten Mobiliteit	Onttrekking	-7.385	1.678	-5.406	2.873	-8.240
		Storting	12.500	0	12.659	-133	25.026
2.5.1	Openbaar Vervoer Projecten	Onttrekking	-62.257	0	-9.723	-69	-72.049
		Storting	50.308	945	2.437	246	53.936
3.1.2	Meekoppelkansen bij Dijkverst. en Kustontw.	Onttrekking	-510	0	-950	-581	-2.041
		Storting	10.456	0	2.612	0	13.068
3.2.1	Waterrecreatie	Onttrekking	0	-4.642	0	1.897	-2.745
		Storting	2.800	0	26	0	2.826
4.1.3	Bodemsanering	Onttrekking	-3.157	0	-5.600	-571	-9.328
		Storting	4.733	0	-113	-223	4.397
4.2.1	Energietransitie	Onttrekking	-1.200	-11.515	-407	8.499	-4.623
		Storting	4.785	0	10.335	9.978	25.098
4.2.2	Circulaire economie	Onttrekking	-495	0	0	46	-449
		Storting	881	0	267	4	1.152
4.2.3	Verduurzaming Bestaande Woningvoorraad	Onttrekking	0	-8.346	0	190	-8.156
		Storting	8.981	0	365	0	9.346
5.2.1	OV Knooppunten	Onttrekking	-3.874	0	-4.826	0	-8.700
		Storting	11.273	0	1.576	0	12.849
5.2.2	Leefbaarheidsfonds Schiphol	Onttrekking	0	0	-10.000	0	-10.000
5.2.3	Ontwikkeling Havencomplexen	Onttrekking	0	0	-1.500	1.253	-247
		Storting	1.552	0	0	1.493	3.045

OD	Reserve	Mutatie	Begro- ting 2019	EBW 2019	DBW 2019	LBW 2019	Totaal
5.2.3	kapitaallasten investerings havencomplexen	Onttrekking	0	-140	0	0	-140
5.2.4	Ruimtelijke Ontwikkeling	Onttrekking	0	0	-4.890	0	-4.890
		Storting	7.340	0	50	0	7.390
5.3.1	Herstructurering bedrijventerreinen	Onttrekking	-3.600	-127	0	0	-3.727
		Storting	3.500	0	0	0	3.500
	Duurzame zeehavens	Onttrekking	0	0	0	-1.493	-1.493
5.3.2	MKB Innovatie- Instrumenten	Onttrekking	-1.000	-5.485	-240	0	-6.725
		Storting	6.277	0	9.279	0	15.556
5.3.4	Duurzame Landbouw	Onttrekking	0	-6.500	0	0	-6.500
		Storting	9.846	0	-2.920	0	6.926
5.3.5	Europese projecten Landbouwsubsidies	Onttrekking	-1.900	0	0	0	-1.900
		Storting	250	0	0	0	250
5.4.1	Woonbeleid	Onttrekking	-1.100	0	-300	280	-1.120
		Storting	6.004	0	575	0	6.579
5.4.2	Woningbouw	Onttrekking	0	-1.038	-6.000	2.550	-4.488
		Storting	11.999	0	300	0	12.299
6.1.1	Groen	Onttrekking	-59.380	0	-4.706	20.118	-43.968
		Storting	33.196	0	7.527	-1.201	39.522
	Kapitaallasten Groen	Onttrekking	-159	0	92	0	-67
		Storting	0	0	683	215	898
6.1.2	Groene Uitweg	Onttrekking	-17.628		987	1.000	-15.641
		Storting		4.373	420	-390	4.403
6.1.3	Oostelijke Vechtplassen (OVP)	Onttrekking	-4.095	0	-6.253	-1.254	-11.602
		Storting	17.260	0	-655	848	17.453

OD	Reserve	Mutatie	Begro- ting 2019	EBW 2019	DBW 2019	LBW 2019	Totaal
6.3.3	Cofinanciering Waddenzee	Onttrekking	0	-2.200	-1.550	1.985	-1.765
		Storting	951	0	0	0	951
7.4.1	Monumenten (Mr.F.J.Kranenburgfonds	Onttrekking	-6.161	-2.175	0	330	-8.006
		Storting	6.781	44	0	0	6.825
7.4.2	SvA/NHW Werelderfgoed	Onttrekking	-2.250	0	-2.050	3.573	-727
		Storting	8.231	0	-436	210	8.005
8.2.1	Bedrijfsvoeringskosten	Onttrekking	0	0	-2.556	-1.660	-4.216
		Storting	0	0	3.811	0	3.811
8.2.2	Vervanging ICT- Apparatuur	Onttrekking	-1.252	0	-102	0	-1.354
	Organisatieveranderingen	Onttrekking	-1.228	0	260	0	-968
	Bedrijfsvoering	Onttrekking	-1.285	0	1.285	0	0
		Storting	3.875	0	-3.875	0	0
8.2.3	Huisvesting	Onttrekking	-782	0	0	0	-782
8.2.5	GO-Gelden	Onttrekking	-500	0	0	0	-500
8.3.1	UNA	Onttrekking	-1.587	-18	-135	0	-1.740
	EXIN-H	Onttrekking	-40.993	0	-16.932	0	-57.925
	TWIN-H	Onttrekking	-125.594	0	-26.948	0	-152.542
	Actieprogramma 2010	Onttrekking	-24.900	0	-2.425	0	-27.325
	Infrastructuur	Onttrekking	-91.467	0	-24.025	0	-115.492
	Programma Water als Economische Drager	Onttrekking	-2.250	0	-26	0	-2.276
	Werkgelegenheid en Economie	Onttrekking	-3.919	0	-21.305	0	-25.224
	Stedelijke Vernieuwing	Onttrekking	0	0	0	-305	-305
	Kwaliteitsfonds Bloemendalerpolder	Onttrekking	-5.430	0	0	0	-5.430
Eindtotaal			-12.729	-114.855	-40.373	104.411	-63.546

5 Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling

Toelichting

In de Algemene wet Bestuursrecht is geregeld op welke grondslagen de provincie subsidie kan verstrekken. Naast het subsidiëren op basis van uitvoeringsregelingen (wettelijk voorschrift, bevoegdheid hiervoor ligt bij Gedeputeerde Staten), kan onder andere subsidie worden verstrekt met de provinciale begroting als juridische grondslag: de zogenoemde lijst buiten uitvoeringsregeling, een bijlage bij de begroting. Op deze lijst worden beoogde subsidieontvangers met naam, projectnaam en (maximale) hoogte van de te verstrekken subsidie opgenomen.

De lijst wordt bij vaststelling en wijziging van de begroting vastgesteld door Provinciale Staten en biedt daarmee de juridische grondslag voor het verstrekken van deze subsidies door Gedeputeerde Staten;

De lijst omvat subsidies waarvoor geen uitvoeringsregeling beschikbaar is maar die wel bijdragen aan de provinciale doelen. In de eerste kolom (OD) op de lijst staat aangegeven aan welk operationeel doel van de begroting het gesubsidieerde project bijdraagt. De uitgaven (lasten) die voor de subsidie begroot zijn, zijn onderdeel van de begrote uitgaven binnen het betreffende operationele doel waaraan de subsidie is gekoppeld. De wijzigingen op deze lijst betreffen dus enkel wijzigingen in de juridische grondslag voor GS om subsidies te kunnen verstrekken en niet een wijziging in de begroting zelf.

De lijst wordt iedere begrotingsbehandeling aangepast. Nieuwe subsidieaanvragers en projecten worden toegevoegd, projecten waarvan zeker is dat die in het lopende begrotingsjaar (nog) geen doorgang vinden worden verwijderd en soms wordt de hoogte van de te verstrekken subsidie aangepast of vindt een aanpassing van de gegevens van de subsidieontvanger plaats. Deze aanpassingen blijven gedurende het hele jaar zichtbaar op de lijst. Aan het einde van het jaar, bij de laatste begrotingswijziging is als het ware de definitieve lijst bekend.

Programma 1 Openbaar Bestuur

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2019	Gewijzigd
1.4.1	Stichting Requiem van Theresienstadt: Concert Stemmen van Verzet Verdi's Requiem Theresienstadt	€ 50.000	nieuw

Programma 2 Bereikbaarheid

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2019	Gewijzigd
2.1.2	Stichting CROW: Bijdrage kennisplatform verkeer en Vervoer	€ 185.000	
2.5.1	Regionaal Overlegorgaan Consumentenbelangen Openbaar Vervoer	€ 50.000	
2.1.2	Gemeente Haarlem: Herinrichting Houtplein	€ 3.803.000	verwijderd
2.1.2	Gemeente Gooise meren: Inpassing nieuwe westelijke entree station Naarden/Bussum	€ 250.000	verwijderd
2.1.2	Gemeente Gooise meren: Transformatie locatie fietsenstalling/voormalige garage Albrechtlaan Bussum	€ 2.750.000	verwijderd

2.1.2	Gemeente Gooise meren: Aanpassen Stationsweg Bussum	€ 280.000	verwijderd
2.1.2	Gemeente Gooise meren: Uitbreiding fietsparkvoorziening station Bussum Zuid	€ 75.000	
2.1.2	Gemeente Gooise meren: Aanpakken wegvakken overweg Comeniuslaan/zwarteweg Naarden-Bussum	€ 80.000	verwijderd
2.1.2	Gemeente Gooise meren: Creëren van nieuwe regionale snelfietsroutes	€ 375.000	verwijderd
2.1.2	Gemeente Gooise meren: aanpassen Vlietlaan e.o.	€ 200.000	verwijderd
2.1.2	Gemeente Aalsmeer: Ongestoorde Logistieke Verbinding	€ 9.928.000	
2.1.2	Inv. agenda OV: Gemeente Alkmaar	€ 1.429.000	
2.1.2	Inv. agenda OV: Gemeente Haarlem	€ 1.390.152 € 690.152	Gewijzigd
2.1.2	Inv. agenda OV: Gemeente Heerhugowaard	€ 1.080.000	
2.1.2	Inv. agenda OV: Gemeente Hilversum	€ 375.000	verwijderd
2.1.2	Inv. agenda OV: RWS	€ 1.075.000 € 600.000	Gewijzigd
2.1.2	Inv. agenda OV: Gemeente Velsen	€ 3.200.000	
2.2.1	Vervoersregio Amsterdam: HOV Amstelveen-Uithoorn	€ 1.893.681	verwijderd
2.1.2	Gemeente Alkmaar: Bergerweg	€ 550.000	
2.1.2	Gemeente Alkmaar: Kogendijk/N9	€ 1.500.000	verwijderd
2.1.2	Gemeente Amsterdam: ZuidasDOK	€ 28.500.000	verwijderd
2.1.2	RWS: Busvoorzieningen A1	€ 1.500.000	
2.1.2	Gemeente Beverwijk: Door fietsroute Kennemerland	€ 86.360	
2.1.2	Gemeente Heemskerk: Door fietsroute Kennemerland	€ 220.480	
2.1.2	Gemeenten Zaanstad en Wormerland / Vervanging Zaanbrug	€ 11.562.750	
2.1.2	Vervoersregio Amsterdam: Wayfinding/KnOP	€ 125.000	
2.3.2	Gemeente Haarlem, onderhoud busbaan Schalkwijk	€ 249.000	
2.3.3	Gemeente Den Helder, aanpassingen Boerenverdrietsluis	€ 6.000.000	

Programma 3 Water

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2019	Gewijzigd
3.1.2	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier: Prins Hendrikdijk	€ 705.964	
3.1.2	Gemeente Texel: Fietspad Prins Hendrikdijk	€ 357.837	
3.1.2	Rijkswaterstaat, Meekoppelkansen dijkversterking Marken	€ 492.000	
3.1.2	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Markermeerdijken	€ 500.000	
3.2.1	Provincie Friesland, bijdrage aan Programma Bureau De Nieuwe Afsluitdijk	€ 175.000	Nieuw

3.2.1	Rijkswaterstaat, opknappen en uitbreiden monument Afsluitdijk	€ 1.000.000	Verwijderd
3.2.1	Recreatieschap WF: Aquapunctuurpunt Rustenburg-Verlaat	€ 80.000	
3.1.3	Provincie Zuid-Holland, procesondersteuning door Infram van de zoetwaterregio West-Nederland	€ 10.000	
3.1.3	Provincie Groningen, procesondersteuning door Infram van de zoetwaterregio IJsselmeergebied	€ 3.000	
3.1.3	Rijkswaterstaat, uitwerking van de aanbevelingen van de Beleidstafel Droogte mbt tot het IJsselmeer	€ 10.000	
3.1.3	Rijnland, Inlaat Op Maat een onderzoek naar verzilting in de Haarlemmermeer	€ 10.000	
3.1.3	HHNK, Zoet-Zout Knooppunt	€ 10.000	
3.2.1	HHNK: Aquapunctuurpunt Engewormerburg	€ 750.000	
3.2.1	Gemeente Amsterdam: opstellen zwemwaterprofiel zwemplek Marineterrein	€ 3.000	
3.2.1	Gemeente Gooise Meren: vooronderzoek naar twee nieuwe zwemplekken	€ 25.000	
3.2.1	Recreatieschap WestFriesland: vergroting strand Schellinkhout voor waterrecreatie	€ 25.000	
3.2.1	Sailwise (Stichting Watersport Gehandicapten Nederland): renovatie accommodatie eiland Robinson Crusoe	€ 175.000	
3.2.1	Gemeente Haarlem, Heemstede, Bloemendaal: aanleg steigers voor diverse doelgroepen in Leidsevaart	€ 30.000	
3.2.1	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord, uitvoeringsmiddelen voor aquapunctuurpunt Oudesluis, conform GS-besluit d.d. 4 december 2018	€ 50.000	
3.2.1	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord, procesgeld voor het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek naar het realiseren van een verbinding voor pleziervaart met het Groetkanaal, conform GS-besluit d.d. 4 december 2018	€ 50.000	
3.2.1	Stichting Maaian Waterplanten IJmeer & Markermeer, maaian waterplanten	€ 72.600	
3.2.1	Gemeente Drechterland: subsidie voor aanvullend onderzoek naar geschikt maken zwemlocatie	€ 2.100	
3.2.2	HHNK, subsidie verbetering kwaliteit zwemwater Ursemmerplas	€ 60.000	
3.2.2	Waternet, Optimalisatie Waterstromen Stichts Ankeveense Plassen	€ 400.000	
3.2.2	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier / Waterberging en Natuur	€ 450.000	

Programma 4 Milieu

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2019	Gewijzigd
4.1.5	Omgevingsdienst Noord-Holland Noord	€ 99.704	
4.1.5	Regionale Brandweer Amsterdam/Amstelland	€ 17.250	
4.1.5	Milieudienst IJmond	€ 91.052	
4.1.5	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	€ 312.484	
4.1.5	Omgevingsdienst Flevoland-Gooi en Vechtstreek	€ 43.260	
4.2.1	InVesta/Infrastructuur en voorzieningen InVesta	€ 960.000	

4.2.1	N.V. Meerlanden; realisatie CO2 infrastructuur voor glastuinbouw	€ 706.000	
4.2.1	N.V. HVC Alkmaar; afvang CO2 bij biovergister Middenmeer	€ 794.000	
4.2.1	OCAP BV; CO2 vervloeiing en lokaal distributienetwerk voor glastuinbouwgebieden Alton en Het Grootslag	€ 3.000.000	
4.2.1	Amsterdam Economic Board: samenwerkings-overeenkomst Amsterdam Smart City	€ 100.000	
4.2.1	Stichting Schooldakrevolutie, schooldakrevolutie Noord-Holland	€ 120.000	
4.2.3	Duurzaam Bouwloket/integratie woningadviestool in website energieloket	€ 50.000	
4.2.3	Green Home/integratie woningadviestool in website energieloket	€ 50.000	
4.2.2	Stichting Biobased Delta / Database biobased Economie	€ 25.000	
4.2.2	Repair Café, symposium 10-jarig bestaan	€ 4.000	
4.2.2	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord, circulaire challenge	€60.000	Nieuw

Programma 5 Ruimte

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2019	Gewijzigd
5.2.1	Gemeente Alkmaar, verbetering kwaliteit openbare ruimte en bereikbaarheid rond het station	€ 200.000	Verwijderd
5.2.1	Gemeente Zaanstad, Knooppunt Kogerveld fase 2	€ 2.500.000	Verwijderd
5.2.1	Gemeente Heerhugowaard, bijdrage aan de doelstelling OV-knooppunten	€ 5.700.000	
5.2.1	Gemeente Zaanstad, Knooppunt Kogerveld fase 1	€ 3.000.000	Verwijderd
5.2.1	Zaandijk Zaanse Schans, bijdrage aan de doelstelling OV-knooppunten	€ 5.000.000	Verwijderd
5.2.2	Vervolg Nieuw West Airport Express	€ 80.000	
5.2.2	Stichting Ondersteuning Omgevingsraad Schiphol (SOORS)	€ 112.500	
5.3.1	Gemeente Amsterdam/Regionale Detailhandelsvisie Groot Amsterdam	€ 10.000	Verwijderd
5.3.1	Gemeente Haarlemmermeer/Regionale Detailhandelsvisie Amsteland-Meerlanden	€ 10.000	Verwijderd
5.3.1	Gemeente Den Helder/Regionale Detailhandelsvisie Kop van Noord-Holland	€ 10.000	
5.3.1	Gemeente Haarlem/Regionale Detailhandelsvisie Zuid-Kennemerland	€ 10.000	
5.3.1	Regio Gooi & Vechtstreek/Regionale Detailhandelsvisie Gooi & Vechtstreek	€ 10.000	Verwijderd
5.3.1	NBTC Holland Marketing/HollandCity strategie	€ 75.000	Gewijzigd
5.3.1	NBTC Holland Marketing/Ode aan het Landschap	€ 75.000	Nieuw
5.3.1	Glasvezelnetwerk Beemster B.V.	€ 4.800.000	Verwijderd
5.3.1	Glasvezelnetwerk Hollands Kroon B.V.	€ 12.200.000	Verwijderd
5.3.1	Stichting Glasvezel Buitengebied Amstelveen	€ 2.202.000	
5.3.1	Glasvezel Landelijk Amsterdam Noord	€ 1.353.610	

5.3.1	Coöperatie Bergen Breedband U.A.	€ 1.509.941	
5.3.1	Stichting Glasvezel Rijnlanderweg e.o.	€ 687.720	
5.3.1	Stichting Buitengebied Waterland	€ 2.759.650	
5.3.1	Stichting Breedband Wormerland buiten	€ 1.906.450	
5.3.1	Glasvezelnetwerk Noordkop B.V.	€ 4.400.000	
5.3.1	Gemeente Haarlemmermeer/stimuleringsmaatregelen transformatie en verplaatsingen van bedrijven (naast de Ringvaart)	€ 1.000.000	Verwijderd
5.3.1	Port of Den Helder/Paleiskade	€ 550.000	Verwijderd
5.3.1	SADC marktverkenning Airport Corridor	€ 25.000	Nieuw
5.3.2	MKB doorgaan/MKB doorgaan Noord-Holland	€ 50.000	
5.3.2	Horizon/Smart Industry Hub	€ 150.000	Verwijderd
5.3.2	Dutch Basecamp/Cross-border startup acceleration	€ 100.000	
5.3.2	Gemeente Zaanstad, Regiodeal ZaanIJ	€ 3.000.000	
5.3.2	Universiteit van Amsterdam/ACE, MKB, digital workspace	€ 265.000	Nieuw
5.3.3	Nova College/GreenBlizz	€ 65.000	
5.3.3	Nova College/Smart JIT Maintenance	€ 90.000	Verwijderd
5.3.3	ROC De Kop/Offshore Wind Maintenance	€ 90.000	Verwijderd
5.3.3	Clusius College/Green Food NH (Powerhouse MBO-WO)	€ 130.000	
5.3.3	ROC Amsterdam/Pedagogische medewerkers en onderwijsassistenten	€ 50.000	
5.3.3	ROC van Amsterdam-College Airport/House of Aviation	€ 65.000	
5.3.3	RegioCollege/Robotisering	€ 100.000	
5.3.3	Techport Gemeente Velsen/Innovation Warehouse	€ 1.000.000	Verwijderd
5.3.3	Nova College/Techport Instroom carrièreproject	€ 50.000	Verwijderd
5.3.3	ROC van Amsterdam, Vakschool technische installaties/bewustwording en studiekeuze	€ 20.000	Verwijderd
5.3.3	ROC Horizoncollege, RIF-Esports H20/Purmervally	€ 100.000	Nieuw
5.3.4	OCAP BV/CO2 fase De Kwakel	€ 4.000.000	
5.3.4	Greenport Aalsmeer/programmabureau	€ 150.000	
5.3.4	Greenport Aalsmeer/uitvoeringsprogramma	€ 100.000	
5.3.4	Greenport Noord-Holland Noord/programmabureau	€ 165.000	
5.3.4	Greenport Noord-Holland-Noord/uitvoeringsprogramma	€ 100.000	
5.3.4	Greenports Nederland/programma	€ 150.000	
5.3.4	Stichting Voedsel Verbindt/Voedsel Verbindt	€ 50.000	
5.4.1	Gemeente Uithoorn, project ISV3	€ 60.000	Nieuw

5.4.2	Gemeente Zaanstad, Knooppunt Kogerveld	€ 3.000.000	
5.4.2	Gemeente Zaanstad, Knooppunt Zaandam	€ 1.000.000	
5.4.2	Gemeente Haarlem/ Gebiedsontwikkeling Koepel terrein Versnelling binnenstedelijk bouwen	€ 1.000.000	Verwijderd

Programma 6 Groen

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2019	Gewijzigd
6.1.1	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier; Dijkversterking Hoorn-Amsterdam, onderdeel natuur en recreatie (LH08)	€ 499.923	
6.1.1	Staatsbosbeheer; Houtrakpolder (KL 22)	€ 425.000	
6.1.1	Stichting De Bovenlanden Aalsmeer; Groene As Bovenlanden (KL30)	€ 491.326	
6.1.1	De Vlinderstichting; Monitoring Natuurontwikkeling akkerranden i.h.k.v. NNN realisatie	€ 37.000	
6.1.1.	Gemeente Gooise Meren; Faunapassage (GV53)	€ 50.000	
6.1.2	Vereniging voor Agrarisch Natuurbeheer Vechtvallei; Gebiedscoördinatie verbrede landbouw Groene Uitweg	€ 36.000	
6.1.2.	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier HHNK (NHN23) 3de fase 6ha	€ 239.144	
6.1.3.	Vereniging samen Cabomba aanpakken; Aanpak Cabomba in havens	€ 200.000	Nieuw
6.1.4	Landschap Noord-Holland; Veenmosonderzoek	€ 80.000	
6.1.4	Veenweide Informatie Centrum; Boeren met waarden	€ 120.000	
6.1.4	Groengebied Amstelland; Recreatiemakelaar Amstel- en Diemerscheg	€ 10.000	
6.1.4	Landschap Noord-Holland; Energiestrategie Laag Holland	€ 71.000	
6.1.4	Regio Gooi en Vecht; Recreatiemakelaar Gooi en Vechtstreek	€ 20.000	
6.2.1	Vereniging Agrarische Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken; Ruige mest op Vaarland	€ 47.959	
6.2.1.	Landschap Noord-Holland; NNN Inrichting Zandpolder (NHN 17)	€ 700.000	
6.2.1	Natuurmonumenten; Overgangsbeheer Life	€ 266.578,57	Nieuw
6.2.1	Stichting Natuurcollectief Noord-Holland; Begeleiding kleine natuurbeheerders	€ 35.000	
6.2.1	Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken; Correctie Beheervergoeding	€ 35.000	
6.2.1	Staatsbosbeheer; Toezicht natuurgebieden	€ 213.000	
6.2.2	Agrarische Natuurvereniging Hollands Noorden; Doorontwikkelen Akkerbeheer	€ 45.000	
6.2.2.	Stichting Etersheimerbraak; Expeditie Etersheim	€ 45.000	
6.2.2	Goois Natuurreservaat	€ 801.610	
6.2.2	Nationaal Park Zuid-Kennemerland	€ 121.789	
6.2.2	Nationaal Park Duinen van Texel	€ 166.530	

6.2.2	Stichting Fietsplatform; Landelijke Fietsroute 1 Kustroute	€ 60.000	
6.2.2	Stichting Fietsplatform; Landelijke Fietsroute Oranjeroute	€ 22.000	
6.2.2	Stichting Fietsplatform; Landelijke Fietsroute 23a Zuiderzeeroute	€ 75.000	
6.2.2	Gemeente Haarlemmermeer; Invoering duurzaam watersysteem en aanleg ondiepe plas PARK21	€ 5.697.359	verwijderd
6.2.2	Gemeente Haarlemmermeer; Groen-recreatieve projecten	€ 2.070.000	verwijderd
6.2.4	Faunabeheereenheid	€ 960.000	
6.3.1	Stichting Bijenvrienden; Bijenhoeven voor Noord-Hollandse scholen	€ 5.000	verwijderd
6.3.2	Landschap Noord-Holland; Uitvoering Programma 'Betrekken bij Groen'	€ 608.000	
6.3.2	Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken; Boerderij-educatie Laag Holland	€ 80.000	
6.3.2	Bureau Promotie Laag Holland	€ 80.000	
6.3.2	Natuur en Milieufederatie Noord-Holland; Verkenning verdienkracht Eilandspolder	€ 67.000	verwijderd
6.3.3	Merk Fryslân; Vermarkten Wadden Werelderfgoed	€ 176.166	
6.3.3	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier; Koepelkosten Ruim baan voor Vissen	€ 413.000	
6.3.3	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier; Noordkop	€ 138.000	
6.3.3	Vogelbescherming Nederland; Wij- en Wadvogels	€ 400.033	

Programma 7 Cultuur & erfgoed

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2019	Gewijzigd
7.1.1	Vereniging Dorpswerk Noord-Holland	€ 60.000	
7.1.1	Sportservice	€ 120.000	
7.2.1	Plein C	€ 250.000	
7.2.1	Probiblio	€ 2.384.240	
7.3.1	Stichting NMF/Steunpunt M&A	€ 180.865	
7.3.1	Mooi Noord-Holland/Steunpunt M&A	€ 279.135	
7.3.2	Molenfederatie	€ 15.000	
7.3.2.	Noord-Hollands Archief	€ 125.000	
7.3.3	Museum Kaap Skil/Beheer- en behoudaspecten permanente tentoonstelling Palmhoutwrak	€ 360.000	
7.3.3	Stichting Huis van Hilde/publieksfunctie Huis van Hilde	€ 125.000	
7.4.1	Staatsbosbeheer/Wierdijk	€ 330.000	
7.4.1	ROP Midden West	€ 17.000	
7.4.2	Waternet/Fort Spion	€ 330.000	
7.4.2	Stichting Liniebreed Ondernemen/publiekscommunicatie Stelling van Amsterdam	€ 74.000	

7.4.2	Fort Resort Beemster/Restauratie Fort aan de Middenweg	€ 600.000	Verwijderd
7.4.2	Vestingmuseum Naarden/Gele loods, restauratie en infopunt Vesting Naarden en NHH	€ 330.000	Verwijderd
7.4.2	Gemeente Gooise Meren/Vestingplein Muiden	€ 800.000	Verwijderd
7.4.2	Gemeente Gooise Meren/herstructurering parkeerplaatsen, openhouden schootsvelden, verlegging Mariahoeveweg	€ 2.200.000	Verwijderd
7.4.2	Fort Krommeniedijk/ kanon	€ 7.000	Nieuw
7.4.2	Stichting Fort van Hoofddorp/Fort bij Hoofddorp	€ 110.000	

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 5 november 2019

Onderwerp: Laatste begrotingswijziging 2019

Kenmerk: 1292947/1301156

Bijlagen:

– Laatste begrotingswijziging 2019

1. Inleiding

Hierbij bieden wij u de laatste begrotingswijziging 2019 aan. De laatste begrotingswijziging 2019 is onderdeel van de Noord-Hollandse P&C cyclus die bestaat uit de kaderbrief, de begroting, begrotingswijzigingen en de jaarstukken. In deze laatste begrotingswijziging worden de geraamde inkomsten en uitgaven in 2019 bijgesteld op basis van de actuele verwachtingen. Daarnaast worden Provinciale Staten gevraagd de looptijd van de reserve Cofinanciering Waddenzee te verlengen en in te stemmen met twee kredietbesluiten voor investeringen vanuit het provinciaal meerjarenprogramma infrastructuur (PMI).

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

De laatste begrotingswijziging is een standaard onderdeel van de P&C cyclus en stelt Provinciale Staten in staat om het budgetrecht uit te oefenen.

3. Toelichting

Financiële ontwikkelingen

Saldo van baten en lasten per programma (bedragen x € 1.000)

Min is voordelig	Begroet 2019 voor laatste wijziging	Laatste begrotings- wijziging	Begroet 2019 na laatste wijziging
1 Openbaar bestuur	25.352	-412	24.940
2 Bereikbaarheid	273.971	-58.415	215.556
3 Water	9.318	-1.443	7.875
4 Milieu	68.157	-13.930	54.227
5 Ruimte	76.460	7.575	84.035
6 Groen	104.777	-24.534	80.243
7 Cultuur en Erfgoed	19.749	-3.828	15.921
8 Financiën en Bedrijfsvoering	-344.773	-14.175	-358.948
Totaal saldo van baten en lasten	233.011	-109.162	123.848

Stortingen	794.990	56.579	851.570
Onttrekkingen	-1.028.001	56.247	-971.754
Totaal mutaties reserves	-233.011	112.826	-120.184
Begrotingsresultaat	0	3.664	3.664

Zoals in bovenstaande tabel is te zien wordt het begrotingsresultaat in de laatste begrotingswijziging met € 3,7 mln. nadelig bijgesteld. Het begrote resultaat wijzigt van € 0 naar € 3,7 mln. Deze wijziging wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- Lagere uitkering vanuit het provinciefonds
- Hogere inkomsten opcenten motorrijtuigenbelasting
- Uitstel van grondtransacties waarvoor per saldo een positief effect wordt verwacht

Uitgestelde intenties

Bij de laatste begrotingswijziging kunnen exploitatiebudgetten die niet (geheel) tot besteding komen worden doorgeschoven naar een volgend jaar. Hiervoor is het volgende criterium opgenomen in de financiële verordening:

“In een begrotingswijziging kunnen uitgestelde intenties worden meegenomen. Incidenteel voor een beleidsintentie geraamde middelen, ten laste waarvan in het jaar waarin zij geraamd zijn, als gevolg van factoren van buitenaf, geen verplichtingen zijn aangegaan, kunnen gedurende maximaal 1 jaar voor deze beleidsintenties worden gereserveerd.”

In de voorliggende begrotingswijziging wordt voorgesteld om in totaal € 7,2 mln. aan uitgestelde intenties op te nemen. Bij de uitgestelde intenties voor Breedband (operationeel doel 5.3.1) en het project innovatiwarehouse (operationeel doel 5.3.3) wordt afgeweken van het hiervoor genoemde criteria. Voorgesteld wordt om de incidentele middelen voor deze beleidsintenties voor een tweede jaar door te schuiven naar het volgende jaar (eerst van 2018 naar 2019, nu van 2019 naar 2020). De motivatie hiervoor is te vinden in de toelichting bij de betreffende UI-posten.

4. Wijzigingsbesluit reserve Cofinanciering Waddenzee.

De budgetgerichte bestemmingsreserve Cofinanciering Waddenzee is ingesteld in 2011 en heeft op dit moment een looptijd tot 31 december 2019. De reserve heeft als doel: ‘de provinciale cofinanciering van projecten in het kader van de Waddenzee en de decentralisatie van het Waddenfonds’. Bij de kaderbrief 2020 is besloten tot het doen van aanvullende stortingen in de reserve Cofinanciering Waddenzee voor de periode 2020–2027. Om de reserve te kunnen blijven gebruiken is, conform de nota reserves, een besluit van Provinciale Staten nodig om de looptijd van de reserve te verlengen. Uw Staten worden daarom in deze voordracht gevraagd de looptijd van de reserve Cofinanciering Waddenzee te verlengen tot 31 decembr 2030, zodat er na de laatste storting in 2027 voldoende tijd is om alle aanvragen te verwerken en tot een definitieve afrekening te komen. Ook wordt voorgesteld om de bestemming (het doel) van de reserve te wijzigen in: ‘Provinciale cofinanciering van projecten in het kader van het

Investeringskader Waddengebied 2016–2026 en Waddenfonds.’ Dit omdat deze formulering beter aansluit op de huidige inzet van de reserve.

5. Kredietbesluiten

Bij deze laatste begrotingsbegrotingswijziging 2019 worden tevens enkele kredieten geactualiseerd. Het betreft een verhoging van twee kredieten. Voor beide projecten is na het uitvoeringskrediet tijdelijk een extra krediet toegekend uit het algemene voorbereidingskrediet. Bij deze twee kredietaanvragen wordt het uitvoeringkrediet opgehoogd onder verrekening van het voorschotkrediet.

Verhoging krediet:

- N525 Reconstructie aansluiting A1

Toelichting: De N525 vormt de verbindingsroute tussen Hilversum en Laren. De autosnelweg A1 is een belangrijke oost–westverbinding tussen Amsterdam en A27/ Amersfoort . De kruising van de N525 met de A1 had onvoldoende capaciteit om de toekomstige verkeersstromen tussen Hilversum en de A1 te kunnen afwikkelen. Daarom heeft de provincie de wens van de regio een reconstructie van de N525 uit gevoerd tussen km 0,05 en km 0,65 inclusief de op– en afritten van en naar de A1. Als gevolg van meerwerk van het ingenieursbureau, extra inzet van het projectteam en extra kosten als gevolg van een juridisch geschil is het huidige uitvoeringskrediet niet toereikend. Daarnaast loopt er een rechtzaak betreffende de geluidsoverlast aangekaart door een bewoner. Hier is sprake van een risico op extra kosten voor het plaatsen van een extra geluidsscherm, wanneer de rechter in nadeel van de provincie Noord–Holland oordeelt. Voor dit project is bij voordracht 2010–66 een uitvoeringskrediet van € 5.100.000,– beschikbaar gesteld. In verband met het meerwerk wordt nu een aanvullend krediet van € 200.000 gevraagd.

Verhoging krediet:

- N526 Deel 1 Faunamaatregelen

Toelichting: Voor de N526 is groot onderhoud in verband met einde levensduur van de deklaag uitgevoerd. In het kader van de trajectbenadering heeft er ook een trajectstudie plaatsgevonden op de N526 om te onderzoeken of er naast de onderhoudsmaatregelen ook functionele aanpassingen aan de weg noodzakelijk zijn. Tevens zijn maatregelen uitgevoerd die noodzakelijk waren voor het goed functioneren van de ecologische verbinding en natuurbruggen over Naarderstraat en de A1. Voor dit project is bij voordracht 2015–62 een krediet van € 500.000 beschikbaar gesteld. Tijdens de realisatie van het project is een aantal risico’s opgetreden (omissies in het contract met de aannemer). Voor mitigatie van deze risico’s is een aantal meerwerkopdrachten aan de aannemer verstrekt. In verband met het meerwerk wordt nu een extra krediet van € 60.000 aan PS gevraagd

Dekking kredietbesluiten:

De extra kapitaallasten voor beide kredietenverhogingen bedragen € 4.600 per jaar op basis van een afschrijvingstermijn van 50 jaar en kunnen binnen het reeds in de begroting beschikbare budget kapitaallasten PMI worden opgevangen.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 1292947/1301156

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 5 november 2019;

besluiten:

1. De Laatste begrotingswijziging 2019 vast te stellen;
2. De in deze laatste begrotingswijziging 2019 opgenomen stortingen in- en onttrekkingen aan de reserves vast te stellen;
3. De looptijd van de reserve Cofinanciering Waddenzee te verlengen tot 31 december 2030;
4. De bestemming van de reserve Cofinanciering Waddenzee te wijzigen in: 'Provinciale cofinanciering realiseren van projecten in het kader van het Investeringskader Waddengebied 2016–2026 en Waddenfonds';
5. Het krediet voor de N525 reconstructie aansluiting A1 te verhogen met € 200.000,- tot € 5.300.000,-;
6. Het krediet voor de N526 deel 1 Faunamaatregelen te verhogen met € 60.000,- tot € 560.000,-.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	1296
Extern Zaak ID	1285474
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 december 2019
Agendapunt	7.c
Omschrijving	Voordracht vaststelling tarieventabel 2020 nazorgheffing stortplaatsen 2020
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Bijlagen
Brief GS aan PS inzake voordracht vaststelling nazorgheffing stortplaatsen 2020.pdf
Bijlage 1: Voordracht PS incl besluit en tarieventabel 2020. pdf
Bijlage 2: begroting nazorgfonds 2020.docx

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	11 november 2019
Ingekomen stukken ter kennisname	30 november 2019
Economie Financiën en Bestuur	2 december 2019
PS-vergadering	16 december 2019

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

J. Wenning/ S.R. Luttik

CZ/FIN

Telefoonnummer +31235143935

wenningj@noord-holland.nl

1 | 2

Verzenddatum

11 NOV. 2019

Betreft: Begroting 2020 Nazorgfonds

Kenmerk

1285474/1289011

Geachte leden,

Uw kenmerk

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over de vaststelling van de nazorgheffing stortplaatsen 2020 (tarieventabel 2020).

Tevens zenden wij u ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet de door ons vastgestelde begroting 2020 van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland. Het fonds is een aparte publiekrechtelijke rechtspersoon die wij besturen en beheren. Dit is vastgelegd in de Wet milieubeheer en het reglement Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland (Nazorgfonds).

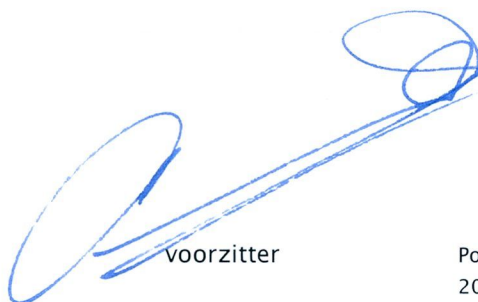
Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

2 bijlage(n)

- voordracht en besluit en tarieventabel 2020 Provinciale Staten
- begroting 2020

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 15 oktober 2019

Ontwerp-voordracht

Onderwerp: Tarieventabel 2020 Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland en de begroting 2020 van het Fonds.

Kenmerk: 1285474/1289013

Bijlagen:

1. Ontwerpbesluit
2. Tarieventabel 2020
3. Begroting 2020 Nazorgfonds

1. Inleiding

Hierbij bieden wij ons voorstel tot vaststelling van de Tarieventabel 2020 (nazorgheffing) van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland en ons besluit tot het vaststellen van de Begroting 2020 van dit Fonds aan.

In april 1998 is de in de Wet milieubeheer (Wm) opgenomen regeling voor de nazorg van operationele stortplaatsen (stortplaatsen waar het storten van afvalstoffen niet vóór 1 september 1996 is beëindigd) bij Koninklijk besluit in werking getreden (Stb.1997, 532).

Hierdoor zijn wij bestuurlijk en financieel verantwoordelijk voor het waarborgen dat deze stortplaatsen na sluiting geen nadelige gevolgen hebben voor het milieu. Om deze taak financieel te kunnen uitvoeren is bij besluit 19 van Provinciale Staten van 29 maart 1999 de Verordening nazorgheffing stortplaatsen Provincie Noord-Holland 1999 vastgesteld.

Voor de opbrengsten en het beheer van de rentebaten en beleggingsopbrengsten die op grond van deze verordening worden verkregen, hebben wij conform artikel 15.47 van de Wm op 1 december 1999 het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland (verder "het Nazorgfonds") opgericht.

Het Nazorgfonds is een aparte publiekrechtelijke rechtspersoon. De wetgever heeft hiervoor gekozen om de belastingplichtigen (stortplaatsexploitanten) de maximale zekerheid te bieden, dat de heffingsopbrengsten uitsluitend voor de nazorg van stortplaatsen zullen worden aangewend. Wij zijn belast met het beheer ervan (artikel 15.47, lid 4, Wm).

Wij hebben op 18 juni 2013 een aangepast reglement Nazorgfonds en beleggingsstatuut vastgesteld en ter informatie aangeboden aan Provinciale Staten. In het aangepaste reglement is vastgelegd dat wij jaarlijks de begroting vaststellen en deze binnen vier weken na vaststelling ter informatie aan u aanbieden.

2. Nazorgplannen en status Wm-stortplaatsen

Op 17 april 2018 hebben wij de beleidsregels voor toetsing van nazorgplannen stortplaatsen Noord-Holland gewijzigd. Het betreft een toetsingskader voor de beoordeling van nazorgplannen en de berekening van de doelvermogens van stortplaatsen vallende binnen de Wet Milieubeheer. De exploitanten zijn per brief op de hoogte gesteld en verzocht om herziene nazorgplannen in te dienen voor zover deze nog niet waren ingediend. Voor de stortplaats Nauerna en de Amerikahaven zijn herziene concept-nazorgplannen ontvangen.

De exploitant van de stortplaatsen Hollandse Brug en Schoteroog heeft aan de provincie Noord-Holland een verzoek gedaan om een uitspraak te doen over de verlengde levensduur van de door hun aangebrachte alternatieve bovenafdichting (lekdetectie met HDPE-folie). De uitspraak over de levensduur dient als basis voor de nieuwe nazorgplannen voor Schoteroog en Hollandse Brug. De provincie heeft in het voorjaar 2019 aan de Advies Kamer Stortbesluit (AKS) gevraagd om een onafhankelijk oordeel te geven over het rapport van het onderzoek naar de levensduur van de folie. De AKS heeft nog geen oordeel kunnen afgeven vanwege de zeer beperkte beschikbaarheid van experts op dit gebied. Om deze reden wordt het nieuwe nazorgplan van Hollandse Brug in de eerste helft van 2020 verwacht en dat van Schoteroog eind 2020. De planning is om de stortplaatsen in 2020 achtereenvolgend te sluiten.

De exploitant van de stortplaats Insteekhaven heeft dit jaar een verzoek ingediend om een duurzame alternatieve afdichting met zonnepanelen te mogen toepassen. Provincie Noord-Holland heeft positief gereageerd op het verzoek en heeft uitstel verleend voor het nazorgplan dat in 2020 wordt verwacht. Voor de stortplaatsen Wieringermeer en Sortiva worden de herziene nazorgplannen pas in 2022 en 2026 verwacht.

De aanpassing van de beleidsregels geldt niet meer voor het nazorgplan van de baggerspecie-stortplaats De Poel omdat deze per 1 januari 2011 door Gedeputeerde Staten is gesloten. Gedeputeerde Staten zijn nu financieel en organisatorisch verantwoordelijk voor de nazorg van deze baggerspeciostortplaats.

3. Doelvermogens en nazorgheffing

Jaarlijks stellen wij doelvermogens en voorstel voor eventuele nazorgheffingen vast aan de hand van de door ons vastgestelde nazorgplannen en het rekenmodel. Voor 2020 wordt met deze voordracht een nazorgheffing van € 40.000,- voorgesteld voor de stortplaats Sortiva (zie tarieventabel 2020). Voor de overige stortplaatsen blijft een nazorgheffing in 2020 achterwege. Wij bieden u de doelvermogens 2020 en de begroting van 2020 ter informatie aan.

De doelvermogens worden aan de hand van een berekening van het op lange termijn te behalen rendement op het Nazorgfonds bepaald. Provinciale Staten hebben op 8 december 2003 de te hanteren rekenrente in het door het Interprovinciaal Overleg (IPO) aangereikte rekenmodel nazorg vastgesteld op 5%. Daarnaast wordt een inflatiecorrectie van 2% toegepast. Tijdens de behandeling van de begroting en de nazorgheffing 2017 in de commissie Financiën zijn vragen gesteld over de hoogte van de te hanteren rekenrente. Naar aanleiding hiervan loopt een Asset Liability Managementstudie (ALM) binnen de beleggingscommissie. Gezien de marktontwikkelingen in de afgelopen en de komende periode is de verwachting, dat de rekenrente naar beneden zal worden bijgesteld. Dit heeft niet alleen financiële consequenties, maar op andere effecten die van invloed zijn op de doelvermogens die de exploitanten moeten opbrengen en overdragen. Deze effecten worden in scenario's uitgewerkt en de verwachting is dat eind 2019 de scenario's met de financiële uitwerking aan ons college worden voorgelegd. Wij adviseren de door u vastgestelde rekenrente van 5% aan te houden tot het advies van de beleggingscommissie bekend is en de keuze omtrent de rekenrente is gemaakt. In de begroting 2020 is voor het rendement de rekenrente van 5% aangehouden.

De laatste vijf jaar voor de sluiting van een stortplaats wordt voor de berekening van het rendement de helft van de rekenrente gehanteerd. Exploitanten hebben de mogelijkheid om voor deze laatste vijf jaar een lager beleggingsprofiel te kiezen. Een lager beleggingsprofiel geeft meer zekerheid, maar ook een lager te behalen rendement. Deze mogelijkheid is opgenomen in het aangepaste beleggingsstatuut van 2013. De exploitant (NV Afvalzorg) van de stortplaatsen Schoteroog en Hollandse Brug heeft gebruik gemaakt van deze mogelijkheid tot een lager beleggingsprofiel. De exploitant van de Insteekhaven heeft niet gekozen voor dit lagere beleggingsprofiel.

4. Beleggingsbeleid

Op 24 januari 2012 hebben wij op basis van een onderzoek naar het vermogensbeheer besloten om het interne beheermodel te handhaven met aanpassingen in het vermogensbeheer van het Nazorgfonds. Wij hebben op 18 juni 2013 een aangepast beleggingsstatuut voor het Fonds vastgesteld en ter informatie aangeboden aan Provinciale Staten. Eind 2015 is de gehele vermogensportefeuille verkocht; is er een nieuwe beleggingsportefeuille samengesteld en is een nieuwe obligatieportefeuille aangekocht. Daarnaast is bij banken geld gedeponneerd op spaarrekeningen met een vaste rente.

5. Verwachte Beleggingsresultaat

In de begroting 2020 zijn wij uitgegaan van een positief beleggingsresultaat van € 2.097.744,-. Dit bedrag is opgebouwd uit een koerswinst van € 519.823,-, een dividend van € 80.000,- uit de fondsen, een koerswinst van € 1.212.921,- en een rente van € 281.000,- op de obligaties. Daarnaast is uitgegaan van een opbrengst van € 4.000,- rente op de spaarbanktegoeden.

Het beleggingsrendement in de concept-jaarrekeningen van 2017 en 2018 is uitgekomen op respectievelijk 1,99 %, en -1,34 %. Beide jaarrekeningen zijn nog niet vastgesteld, omdat eerst

het nazorgreglement van 2013 door ons dient te worden aangepast in verband met de een wijziging in de grondslagen. Dit naar aanleiding van de accountscontrole op de jaarrekeningen.

6. Begroting 2020

De begroting 2020 van het Nazorgfonds hebben wij vastgesteld en bieden wij u hierbij ter informatie aan. Deze begroting bevat een beperkt aantal posten, waarbij de inkomsten veel hoger zijn dan de uitgaven. Het Nazorgfonds ontvangt de bedragen van de nazorgheffing die (inclusief bijgeschreven rendementen) na de sluiting van de stortplaatsen ter dekking van de nazorgkosten worden gebruikt. Na een door ons af te geven sluitingsverklaring zullen de nazorgwerkzaamheden worden gefinancierd uit het Nazorgfonds. Door de afgifte van de sluitingsverklaring van ons college per 1 januari 2011 is de baggerspeciéstortplaats De Poel in de nazorgfase gekomen. De uitvoering van de nazorg ligt daarmee bij Gedeputeerde Staten en de dekking van de nazorgkosten vindt plaats vanuit het Nazorgfonds. Bij een eventueel tekort zal er een beroep gedaan moeten worden op de algemene middelen van de provincie.

Een tekort op korte of middellange termijn wordt uitgesloten aangezien het aanwezige vermogen in relatie is met de uitgaven in deze periode. Op de lange termijn (eeuwigduurende nazorg) is dit risico niet uit te sluiten. Binnen het fonds is een risicodekking opgenomen door de toegepaste risico-opslag binnen de vastgestelde doelvermogens.

Na sluiting van stortplaatsen zal het benodigde doelvermogen worden overgeheveld naar de reserve gesloten stortplaatsen. Vanaf dat moment komen de kosten voor de nazorg voor rekening van het Nazorgfonds (in het bijzonder de reserve gesloten stortplaatsen). Het verschil tussen benodigd doelvermogen en aanwezig vermogen zal middels een eindheffing worden opgelegd of teruggegeven aan de exploitant.

7. Verklaring gemeente Amsterdam

Voor de stortplaatsen voor baggerspecie in de gemeente Amsterdam is een aparte regeling getroffen. Kort samengevat komt deze erop neer dat Amsterdam zelf de nazorgtaak voor het baggerspeciedepot Amerikahaven en eventuele toekomstige stortplaatsen voor baggerspecie, waarvan de gemeente de enige vergunninghouder is, zal financieren en uitvoeren. Een en ander is vastgelegd in een verklaring van 20 maart 2003 van de gemeente Amsterdam.

De inspecteur van de provinciale belastingen heeft Amsterdam een heffing opgelegd, gelijk aan het vastgestelde doelvermogen in 2003 (tabel doelvermogens 2003) en heeft uitstel van betaling verleend. Dat wil zeggen dat de heffing niet zal worden geïnd zolang de nazorgwerkzaamheden correct worden uitgevoerd. Indien ooit zou blijken dat de eeuwigdurende nazorg niet langer nodig is, dan zal door de ontvanger van de provinciale belastingen kwijtschelding worden verleend.

Na het vaststellen van een aangepast nazorgplan zal het benodigde doelvermogen hierop worden gebaseerd. Indien het doelvermogen hoger of lager is dan het eerder vastgestelde doelvermogen zal de opgelegde heffing hierop worden aangepast.

8. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 1285474

Besluit tot wijziging van de Verordening nazorgheffing stortplaatsen provincie Noord-Holland 1999

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 15 oktober 2019;

overwegende het advies van de commissie Economie, Financiën en Bestuur;

gelet op de artikelen 145, 220, 221 en 227, onderdelen a tot en met d, van de Provinciewet en de artikelen 15.44, 15.45 en 15.47 van de Wet milieubeheer;

besluiten:

1. De Verordening nazorgheffing stortplaatsen provincie Noord-Holland 1999 als volgt te wijzigen:

De Tarieventabel 2017 te vervangen door de bij dit besluit behorende Tarieventabel 2020, met dien verstande dat de Tarieventabel 2017 van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich in 2017 t/m 2019 hebben voorgedaan.

2. Artikel I, treedt in werking met ingang van 1 januari 2020.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Tarientabel 2020, behorende bij en deel uitmakende van de Verordening nazorgheffing stortplaatsen provincie Noord-Holland 1999.

Naam stortplaats	Doelvermogen	Tarief 2020	Verwachte laatste jaar van heffing	Start nazorgfase
1. Nauerna te Assendelft	€ 25.911.422	€ -	2021	2031
2. Hollandse Brug te Naarden	€ 8.731.110	€ -	-	2021
3. Schoteroog te Haarlem	€ 8.186.578	€ -	-	2021
4. Wieringermeer te Middenmeer	€ 23.540.040	€ -	2059	2065
5. Sortiva te Alkmaar	€ 12.316.230	€ 40.000	2032	2038
7. Amerikahaven te Amsterdam	€ 1.307.265	€ -	-	2030
8. Insteekhaven te Den Helder	€ 910.990	€ -	-	2021

Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland

BEGROTING 2020

Inhoudsopgave

1.	Begroting 2020	2
2.	Toelichting begroting	3
2.1.	Algemeen	3
2.2.	Tarieventabel 2020	4
2.3.	Toetsingskader nazorgplannen stortplaatsen	5
2.4.	Nazorgplannen stortplaatsen	5
2.5.	Sluitingsverklaring	6
2.6.	Verklaring gemeente Amsterdam	7
2.7.	Stortplaatsen in de exploitatiefase	7
2.8.	Stortplaatsen in de afwerkingsfase	7
2.9.	Stortplaatsen in de nazorgfase	8
2.10.	Beleggingsresultaat	8
2.11.	Beleggingsbeleid en vermogensbeheer	8
2.12.	Risicoparaagraaf	9
2.13.	Toelichting op de meerjarenraming 2020–2024	10
3.	Baten	11
3.1.	Opbrengst Nazorgheffing 2020	11
3.2.	Rentebaten	12
4.	Lasten	13
4.1.	Beheerkosten geopende stortplaatsen	13
4.2.	Nazorg en beheerkosten gesloten stortplaatsen	14
4.3.	Mutaties in de reserve gesloten stortplaatsen	15
5.	Begrote staat van reserves geopende stortplaatsen per ultimo 2020	16
6.	Meerjarenraming 2020 tot en met 2024	17
7.	Ontwikkeling van de stand van de reserves	18
7.1.	Reserves geopende stortplaatsen van 2020 tot en met 2024	18
7.2.	Reserve gesloten stortplaatsen 2020 tot en met 2024	20

1. Begroting 2020

Tabel 1: Begroting 2020

	Begroting 2020 (€)	Begroting 2019 (€)	Resultaat 2018 (€)
Baten			
Opbrengst Nazorgheffing	40.000	0	0
Opbrengst eindheffing	0	0	0
Koerswinst fondsen	519.823	266.260	-1.078.465
Koerswinst obligaties	1.212.921	621.273	167.417
Dividenden fondsen	80.000	85.000	79.876
Rente obligaties	281.000	287.000	280.436
Rente bank	4.000	4.000	4.361
Totaal baten	2.137.744	1.263.533	-546.375
Lasten			
<i>Beheerkosten geopende stortplaatsen:</i>			
a. Financieringskosten	17.535	16.307	16.520
b. Apparaatskosten Provincie	27.170	27.060	26.950
c. Accountantskosten	10.555	9.313	9.943
d. Inhuurkosten deskundigen	39.638	17.798	37.345
Nazorgkosten gesloten stortplaats	39.647	40.613	14.626
<i>Beheerkosten gesloten stortplaatsen:</i>			
a. Financieringskosten	100	90	94
b. Apparaatskosten Provincie	2.470	2.460	2.450
c. Accountantskosten	60	51	57
d. Inhuurkosten deskundigen	226	98	213
Totaal lasten	137.401	113.789	108.199
Exploitatieresultaat	2.000.343	1.149.744	-654.574

2. Toelichting begroting

2.1. Algemeen

De begroting 2020 van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland is opgesteld in opdracht van Gedeputeerde Staten. Gedeputeerde Staten stellen de begroting vast conform het op 18 juni 2013 vastgestelde reglement Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland. Het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland is bij besluit van Gedeputeerde Staten van 21 december 1999 opgericht (1999/30499).

De aanleiding tot het oprichten van het Fonds is het volgende:

In de Wet milieubeheer (Wm) is een regeling opgenomen voor de nazorg van operationele stortplaatsen (stortplaatsen waar het storten van afvalstoffen niet voor 1 september 1996 is beëindigd). Deze regeling is op 1 april 1998 in werking getreden. De provincie wordt hierdoor financieel en bestuurlijk verantwoordelijk voor de nazorg van de in de provincie gelegen stortplaatsen die op of na 1 september 1996 zijn of worden gesloten. Artikel 15.47 van de Wm verplicht Gedeputeerde Staten een fonds op te richten. In het fonds worden de belastingopbrengsten verantwoord, die door de provincie zijn geïnd. Het fonds is op grond van artikel 15.47 Wm een rechtspersoon en Gedeputeerde Staten zijn belast met het beheer ervan.

Provinciale Staten stellen op basis van een voordracht van Gedeputeerde Staten de tarieven vast van de nazorgheffing van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland indien er een nazorgheffing door Gedeputeerde Staten wordt voorgesteld.

Voor 2020 wordt middels een voordracht door Gedeputeerde Staten een nazorgheffing (tarieventabel) van € 40.000,- voorgesteld voor de stortplaats Sortiva in Alkmaar. Voor de overige stortplaatsen blijft een nazorgheffing in 2020 achterwegen. Ter informatie aan Provinciale Staten wordt de begroting en de doelvermogens van 2020 aangeboden en toegelicht.

De Provinciewet schrijft voor dat provincies een begroting, meerjarenraming, jaarrekening en jaarverslag maken en geeft enkele vereisten waaraan de genoemde documenten dienen te voldoen. Artikel 190 van de Provinciewet bepaalt dat de begroting, de begrotingswijzigingen, de meerjarenraming, het jaarverslag en de jaarrekening van provincies moeten voldoen aan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te geven regels.

2.2. Tarieventabel 2020

De in de begroting 2020 geraamde opbrengsten zijn gebaseerd op de in de tarieventabel 2020 opgenomen bedragen en doelvermogens behorend bij en deel uitmakend van de Verordening nazorgheffing stortplaatsen provincie Noord-Holland 1999.

Tabel 2: Tarieventabel 2020

	Naam stortplaats	Doelvermogen	Tarief 2020	Verwachte laatste jaar van heffing	Start nazorgfase
1.	Nauerna te Assendelft	€ 25.911.422	€ -	-	2031
2.	Hollandse Brug te Naarden	€ 8.731.110	€ -	-	2021
3.	Schoteroog te Haarlem	€ 8.186.578	€ -	-	2021
4.	Wieringermeer te Middenmeer	€ 23.540.040	€ -	-	2065
5.	Sortiva te Alkmaar	€ 12.316.230	€ 40.000	2032	2038
6.	Amerikahaven te Amsterdam	€ 1.307.265	€ -	-	2030
7.	Insteekhaven te Den Helder	€ 910.990	€ -	-	2021

Het doelvermogen is het vermogen dat bij de aanvang van de nazorg in het fonds aanwezig moet zijn om de toekomstige nazorg eeuwigdurend te kunnen bekostigen. Om tot het doelvermogen te komen wordt aan de exploitant van de stortplaats een (jaarlijkse) nazorgheffing opgelegd. De provincie heft en int de bedragen en maakt deze over naar het Nazorgfonds, zoals in artikel 15.47 van de Wet milieubeheer is geregeld.

Bij de berekening van de rendementen en de nazorgheffing over het begrotingsjaar 2020 is uitgegaan van de streefrente van 5% (rekenrente).

De Provincie Noord-Holland hanteert een rekenrente van 5% die voort komt uit een advies van het IPO uit 2010. Tijdens de behandeling van de begroting en nazorgheffing 2017 in de commissie Financiën zijn vragen gesteld omtrent de te hanteren rekenrente. Naar aanleiding hiervan is een ALM studie lopende binnen de beleggingscommissie. Gezien de marktomstandigheden in de afgelopen en de komende periode is de verwachting dat de rekenrente naar beneden zal gaan. Dit heeft dusdanig grote financiële gevolgen voor de exploitanten dat niet alleen de financiële risico's moet worden gekeken, maar ook naar de effecten op het doelvermogen dat de exploitanten moeten opbrengen en overdragen.

Deze effecten geven veel discussie in de beleggingscommissie waarin tevens de exploitanten zitting hebben, waardoor binnen de ALM niet alleen de uitkomsten, maar tevens scenario's uitgewerkt moeten worden. Hierdoor is er vertraging in het leveren van de definitieve ALM-rapportage. De verwachting dat eind 2019 de uitkomsten en scenario's in GS worden voorgelegd en GS een keuze zullen moeten maken.

Alle doelvermogens en heffingen zijn berekend op basis van de door Gedeputeerde Staten goedgekeurde nazorgplannen conform de in 2011 door GS vastgestelde beleidsregels of ingediende conceptversies conform de in 2018 door GS vastgestelde beleidsregels met uitzondering van baggerspeciestortplaats Amerikahaven en de gesloten baggerspecie stortplaats de Poel die op de oudere vastgestelde beleidsregels zijn gebaseerd.

Met de gemeente Amsterdam is een aparte regeling getroffen en wordt het eerder vastgestelde doelvermogen aangehouden en worden er geen tarieven geheven. Gedeputeerde Staten hebben de Poel op 1 januari 2011 gesloten verklaart. Het doelvermogen is gebaseerd op het goedgekeurde nazorgplan uit 2010.

2.3. Toetsingskader nazorgplannen stortplaatsen

Op 17 april 2018 hebben Gedeputeerde Staten de beleidsregels voor toetsing van nazorgplannen stortplaatsen Noord-Holland gewijzigd. Het betreft een toetsingskader voor het beoordelen en de berekening van nazorgplannen van stortplaatsen vallende binnen de Wet Milieubeheer. De exploitanten zijn per brief op de hoogte gesteld en verzocht de herziene nazorgplannen in te dienen voor zover deze nog niet zijn ingediend.

De exploitanten van stortplaatsen en/of baggerdepots dienen op basis van dit gewijzigde kader herziene nazorgplannen op te stellen en te laten goedkeuren door Gedeputeerde Staten. Op basis van de ingediende nazorgplannen worden de doelvermogens opnieuw berekend en samen met het nazorgplan vastgesteld.

Voor alle stortplaatsen en baggerspeciéstortplaatsen geldt dat tijdens de looptijd voor sluiting het doelvermogen en heffing kunnen worden aangepast aan de nieuwe situatie. Voorbeelden van die nieuwe situaties zijn: behaald rendement, nieuwe rekenrente, nieuw toetsingskader, langere looptijd in verband met terugloop van storthoeveelheden, nieuwe technieken, wetswijzigingen, enzovoort. Tot aan het moment van sluiting kan de provincie een aanpassing doen. De aanpassing van een goedgekeurd nazorgplan is geregeld in artikel 8.49, lid 4 Wet milieubeheer. Het doelvermogen is het vermogen dat bij de aanvang van de nazorg in het fonds aanwezig moet zijn om de toekomstige nazorg te kunnen bekostigen.

2.4. Nazorgplannen stortplaatsen

Voor de stortplaats Nauerna en de Amerikahaven zijn herziene concept nazorgplannen ingediend. De exploitant van de stortplaatsen Hollandse Brug en Schoteroog heeft aan de provincie Noord-Holland een verzoek gedaan om een uitspraak te doen over de verlengde levensduur van de door hun aangebrachte alternatieve bovenafdichting (lekdetectie met HDPE folie). De uitspraak over de levensduur dient als basis voor de nieuwe nazorgplannen van Schoteroog en Hollandse Brug. De provincie heeft in het voorjaar 2019 aan de Advies Kamer Stortbesluit (AKS) gevraagd om een onafhankelijk oordeel te geven op het rapport met de resultaten van onderzoek naar de levensduur van de folie. AKS heeft nog geen oordeel kunnen afgeven vanwege de zeer beperkte beschikbaarheid van experts op dit gebied. Om deze reden wordt het nieuwe definitieve nazorgplan van Hollandse Brug in de eerste helft van 2020 verwacht en van Schoteroog eind 2020. De planning is om de stortplaatsen in 2020 achter elkaar te sluiten.

De exploitant van de Insteekhaven heeft dit jaar een verzoek ingediend om een duurzame alternatieve afdichting met zonnepanelen te mogen toepassen. Provincie Noord-Holland heeft positief gereageerd op het verzoek en heeft uitstel verleend waardoor het nazorgplan in 2020 wordt verwacht. Voor de stortplaatsen Wieringermeer en Sortiva in Alkmaar worden de herziene nazorgplannen in 2022 en 2026 verwacht.

De aanpassing van de beleidsregels geldt niet meer voor het nazorgplan van de baggerspeciéstortplaats De Poel omdat deze per 1 januari 2011 door Gedeputeerde Staten is gesloten. Gedeputeerde Staten zijn nu financieel en organisatorisch verantwoordelijk voor de nazorg van deze baggerspeciéstortplaats.

Tabel 3: Nazorgplannen

	Nazorgplannen open	GS-besluit	Datum	Doelvermogen (€)	Start nazorg
1.	Nauerna	2010-27616*	11-5-2010	25.911.422	2031
2.	Hollandse Brug	2001-27922	11-10-2001	8.731.110	2021
3.	Schoteroog	341750/37994	25-6-2014	8.186.578	2021
4.	Wieringermeer	2012-27161	24-5-2012	23.540.040	2065
5.	Sortiva	809054/853558	13-9-2016	12.316.230	2038
6.	Amerikahaven	2000-36763	6-11-2000	1.307.265	2030
7.	Insteekhaven	2011-15832	1-4-2011	910.990	2021

* van rechtswege goedgekeurd

	Nazorgplannen gesloten	GS-besluit	Datum	Doelvermogen (€)	Start nazorg
	De Poel	2010-10387	3-3-2010	448.653	2011

2.5. Sluitingsverklaring

Gedeputeerde Staten hebben de Poel op 1 januari 2011 gesloten verklaart en is deze stortplaats in de nazorg is gekomen bij de Provincie. Het aanwezige (doel)vermogen wordt jaarlijks vermeerderd met het rendement minus de kosten van de nazorg. Vanaf 2011 komen de kosten van de nazorg uit het Nazorgfonds. Bij een eventueel tekort zal een beroep gedaan worden op de algemene middelen van de provincie. Binnen het Nazorgfonds is echter ook een risicoreservering aanwezig.

Na afronding van de sluitingsprocedure van de stortplaats Hollandse Brug, Schoteroog en Insteekhaven zal per stortplaats een sluitingsverklaring worden afgegeven door Gedeputeerde Staten. De verwachting is dat de verklaring voor de Hollandse Brug eind 2020 wordt afgeven. De sluitingsverklaringen voor Schoteroog en de Insteekhaven worden verwacht in 2021. Na afgifte van de sluitingsverklaringen door Gedeputeerde Staten zullen de definitieve eindheffingen door Provincie Staten worden vastgesteld.

Tabel 4: Sluitingsverklaring

	Sluitingsverklaringen	GS-besluit	Datum	Doelvermogen (€)	Start nazorg
	De Poel	2011-7435	17-2-2011	448.653	2011

2.6. Verklaring gemeente Amsterdam

Voor de stortplaats voor baggerspecie Amerikahaven in de gemeente Amsterdam is een aparte regeling getroffen. Kort samengevat komt deze er op neer dat Amsterdam zelf de nazorgtaak zal financieren en uitvoeren. Dit is vastgelegd in een verklaring van 20 maart 2003 van de gemeente Amsterdam.

De inspecteur van de provinciale belastingen heeft Amsterdam een heffing opgelegd, gelijk aan het bedrag van de toen te verwachte nazorgkosten (doelvermogen in tarieventabel 2003) en heeft uitstel van betaling verleend. Dat wil zeggen dat de heffing niet zal worden geïnd zolang de werkzaamheden correct worden uitgevoerd. Indien ooit zou blijken dat de eeuwigdurende nazorg niet langer nodig is, zal door de ontvanger van de provinciale belastingen kwijtschelding worden verleend.

2.7. Stortplaatsen in de exploitatiefase

Een stortplaats kent een exploitatiefase, een afwerkingsfase en een nazorgfase. In de exploitatiefase worden er afvalstoffen gestort en is de stortplaats operationeel. Stortplaats Nauerna, Wieringermeer, Sortiva en Amerikahaven bevinden zich in de exploitatiefase. Dit is ook de periode waarin de nazorgheffingen worden berekend en opgelegd.

2.8. Stortplaatsen in de afwerkingsfase

In de afwerkingsfase worden er geen afvalstoffen meer gestort, maar is de stortplaats nog niet gesloten. De stortplaatsen Hollandse Brug, Schoterroog en Insteekhaven bevinden zich in deze fase. De provincie Noord-Holland bepaalt de duur van de termijn van de afwerkingsfase. Dit betekent in het algemeen een termijn van vijf jaar voor een stortplaats op land en van één tot drie jaar voor een baggerspeciéstortplaats. De afwerkingsfase van de drie stortplaatsen is verlengd in verband met het toepassen van een alternatieve afdichtingen. Als de afwerkingsfase is afgerond, volgt na het doorlopen van een eindinspectie een definitief nazorgplan aan Gedeputeerde Staten aangeboden en moet daarna door Gedeputeerde Staten worden goedgekeurd. In dit nazorgplan dienen alle wijzigingen ten aanzien van het voorgaande nazorgplan en de huidige inzichten te worden verwerkt.

Op basis van het definitieve door Gedeputeerde Staten goedgekeurde nazorgplan wordt berekend wat er aan financiële middelen nodig is om “eeuwigdurende” nazorg te kunnen uitvoeren. Op basis van dit noodzakelijke doelvermogen wordt dan een eindheffing aan de exploitant opgelegd en een sluitingsverklaring door Gedeputeerde Staten afgegeven. Na afgifte van de sluitingsverklaring start de nazorgfase.

2.9. Stortplaatsen in de nazorgfase

Na de afgifte van een sluitingsverklaring door Gedeputeerde Staten komt een stortplaats in de nazorgfase. In de nazorgfase komen de kosten van de stortplaats ten laste van het Nazorgfonds.

Gedeputeerde Staten hebben op 1 januari 2011 de baggerspeciéstortplaats De Poel officieel voor gesloten verklaard (2011-7435) en zijn Gedeputeerde Staten verantwoordelijk voor de nazorg en financiën van deze baggerspeciéstortplaats. Bij een eventueel tekort zal een beroep gedaan worden op de algemene middelen van de provincie. Binnen de berekeningen van het op te brengen doelvermogen is een risicoreservering aangehouden.

In een overeenkomst met de gemeente Zaanstad is vastgelegd zij in de nazorgfase bepaalde delen van de nazorg zal blijven uitvoeren en de kosten daarvoor zal dragen. Verder zijn er notariële aktes getekend met de gemeente en aanliggende eigenaren om er voor te zorgen dat de provincie te allen tijde toegang heeft tot de baggerspeciéstortplaats om de nazorgwerkzaamheden te kunnen uitvoeren of inspecteren.

2.10. Verwachte beleggingsresultaat

In de begroting 2020 is uitgegaan van een beleggingsresultaat van € 2.097.744,-. Bestaande uit € 519.823,- door koerswinst en € 80.000,- uit dividend van de fondsen alsmede € 1.212.921,- door koerswinst en € 281.000,- rente uit de obligaties. Daarnaast € 4.000,- door rente op de spaarbanktegoeden. Het rendement van het beleggingsresultaat in het begrotingsjaar 2020 is gebaseerd op 5% (rekenrente). Daarnaast wordt voor de laatste vijf jaar voor sluiting een lager rentepercentage van 2,5 % gehanteerd (de helft van de rekenrente) omdat de exploitanten de mogelijkheid hebben om voor deze laatste periode een lager beleggingsprofiel te kiezen. Deze mogelijkheid is opgenomen in het aangepaste beleggingsstatuut.

2.11. Beleggingsbeleid en vermogensbeheer

Op 24 januari 2012 hebben Gedeputeerde Staten (2011-69453) op basis van een onderzoek naar het vermogensbeheer en de verdere uitwerking besloten om het huidige interne beheermodel te handhaven met aanpassingen in het vermogensbeheer van het Nazorgfonds. Besloten is om binnen het huidige interne beheermodel aanpassingen op het gebied van strategische beleggingsmix, het oprichten van een beleggingscommissie en werkgroep en het aanpassen van het beleggingsstatuut door te voeren. In verband met te lage rendementsverwachting en het streven van Gedeputeerde Staten naar de door Provinciale Staten vastgestelde rekenrente is niet gekozen voor schatkistbankieren. Gedeputeerde Staten (199828/200466) hebben op 18 juni 2013 een aangepast beleggingsstatuut voor het Fonds vastgesteld en ter informatie aangeboden aan Provinciale Staten. Eind 2015 is een nieuwe beleggingsportefeuille samengesteld, een nieuwe

obligatieportefeuille aangekocht en onder de vastrentende waarden geld geplaatst op spaarrekeningen bij banken.

2.12. Risicoparagraaf

De provincie draagt het financiële risico indien na de afwerking van een stortplaats in het Fonds onvoldoende vermogen aanwezig is om de nazorg van de stortplaatsen te kunnen bekostigen. Een niet toereikend fondsvermogen kan onder meer ontstaan door:

1. Te weinig rendement op belegd vermogen;
2. Een ernstige afwijking van het inflatiepercentage;
3. Een exploitant die niet in staat is de heffingen te voldoen;
4. Wijziging van het fiscale regime;
5. Het hoger uitvallen van de kosten van de nazorg;
6. Het aansprakelijk stellen van de provincie door derden.

Het is van belang dat tijdens de exploitatiefase het benodigd doelvermogen jaarlijks wordt berekend en de heffingen jaarlijks worden vastgesteld. Er kunnen immers fluctuaties ontstaan door tegenvallende rentebaten, door technische ontwikkelingen e.d. Hierdoor is het mogelijk om gedurende de exploitatiefase de heffing op een gelijkmatig niveau te houden en een hoge eindheffing te voorkomen.

De risico's en de beheersmaatregelen zijn in beeld gebracht aan de hand van het onderzoek naar het vermogensbeheer door Montesquieu Finance & Treasury uit 2010. De beheersmaatregelen zijn hierop aangepast om het financiële risico voor de provincie zoveel mogelijk te beperken en bestaan uit de volgende beheersmaatregelen:

1. Een provinciaal beleggingsbeleid door middel van een beleggingsstatuut;
2. Een beleggingscommissie voor het nazorgfonds;
3. Een reglement voor de beleggingscommissie;
4. Aanstellen van onafhankelijk beleggingsdeskundige;
5. Basiskennis beleggen bijgebracht bij leden beleggingscommissie;
6. Een speciaal voor het nazorgfonds opgestelde fondsreglement;
7. Een uitgevoerde Asset Liability Managementstudie(ALM)in 2010 door Montesquieu;
8. Spreiding van het vermogen;
9. Inzet van professionele vermogensbeheerders;
10. Cumulatie van de doelvermogens per stortlocatie ten gunste van nivellering;
11. Het toepassen van een risico-opslag per stortlocatie ter dekking van eventuele tegenvallers;

Het korte en middellange termijn risico voor de provincie wordt laag ingeschat in verband met het aanwezige vermogen in relatie met de uitgaven in deze periode en de mogelijkheid tot het opleggen van heffing bij de open stortplaatsen. Daarnaast is binnen het fonds ook een risicodekking aanwezig door de toegepaste risico-opslag binnen de vastgestelde doelvermogens. In de nieuwe ALM zal naast de bovenstaande risico's tevens de impact van

een eventuele verlaging van de rekenrente op het doelvermogen dat de exploitanten moeten overdragen, worden meegenomen.

2.13. Toelichting op de meerjarenraming 2020–2024

De meerjarenraming van baten en lasten 2020 – 2024 is in de begroting 2020 opgenomen. De gegevens voor de meerjarenraming met betrekking tot de baten zijn enerzijds ontleend aan de Tarieventabel 2020 en anderzijds aan een rentevergoeding van 5% over de reserves voor 2020 en voor de jaren daarna bij het bepalen van de rentebaten. Voor de kosten van beheer en nazorg lastenzijde is uitgegaan van de nazorgplannen en berekend met het door GS vastgestelde IPO rekenmodel en de nazorgkosten van de gesloten stortplaats De Poel conform de beheerovereenkomst met Afvalzorg.

De apparaatskosten worden conform de Verordening nazorgheffing stortplaatsen provincie Noord-Holland 1999 opgenomen apparaatskosten. Voor de financieringskosten en de accountantskosten is een prognose opgesteld op basis van de werkelijke kosten.

De kosten zijn exclusief BTW, omdat het BTW Compensatiefonds ook van toepassing is op het Fonds Nazorg.

Van de stortplaatsen die in de periode van de meerjarenraming in de nazorgfase komen, is het saldo van de reserve geopende stortplaatsen van betreffende stortplaatsen vergeleken met het benodigde doelvermogen voor die stortplaatsen. Een eventueel tekort kan als herziening van de nazorgheffing in de meerjarenraming worden opgenomen.

Door afronding op hele euro's kunnen de eindbedragen van de tellingen met maximaal € 1,- van elkaar verschillen.

3. Baten

3.1. Opbrengst Nazorgheffing 2020

Voor 2020 worden door Gedeputeerde Staten een nazorgheffing voor de stortplaats Sortiva voorgesteld aan Provinciale Staten. De nazorgheffing is opgenomen in de Tarieventabel 2020, behorende bij de Verordening Nazorgheffing stortplaatsen.

Ter informatie zullen aan Provinciale Staten de door Gedeputeerde Staten vastgestelde begroting en doelvermogens 2020 worden aangeboden en toegelicht.

Tabel 5: Opbrengst nazorgheffing 2020

Specificatie per stortplaats		€
1.	Nauerna	0
2.	Hollandse brug	0
3.	Schoteroog	0
4.	Wieringermeer	0
5.	Sortiva	40.000
6.	Amerikahaven	-
7.	Insteekhaven	0
		40.000

3.2. Rentebaten

Hieronder een overzicht van de verdeelde rentebaten 2020 over de geopende stortplaatsen en verzameld over de gesloten stortplaatsen. Volgens artikel 8 van het Reglement van het Fonds worden de rentebaten verdeeld over de in het lid 1 van het artikel genoemde reserves naar rato van de omvang van deze reserves. Voor de renteberekening wordt uitgegaan van de door Provinciale Staten vastgestelde rekenrente over het geschatte vermogen van de reserves op 1 januari 2020 en de te ontvangen nazorgheffing en eindheffing van de stortplaatsen minus de verwachte kosten. Het geschatte vermogen is het aanwezige vermogen op 1 januari 2020 plus ontvangen heffing en eindheffing, minus de verwachte kosten, met daaroverheen de vastgestelde rekenrente.

Tabel 6: Rentebaten

Specificatie per stortplaats.		€
1.	Nauerna	1.038.254
2.	Hollandse brug	211.557
3.	Schoteroog	195.395
4.	Wieringermeer	312.129
5.	Sortiva	278.096
6.	Amerikahaven	-
7.	Insteekhaven	46.433
	Gesloten stortplaatsen	15.880
		2.097.743

4. Lasten

4.1. Beheerkosten geopende stortplaatsen

De beheerskosten over 2020 bestaan uit financierings-, accountants-, inhuur deskundigen en apparaatskosten provincie van open stortplaatsen. De financieringskosten, accountantskosten en inhuurkosten deskundigen worden procentueel verdeeld over de geopende en de gesloten stortplaatsen naar rato van de doelvermogens, met uitzondering van de baggerstortplaats Amerikahaven in verband met de getroffen regeling (zie paragraaf 2.6.). Voor de apparaatskosten van gesloten stortplaatsen die nog niet in de nazorgfase zijn, worden per stortplaats en per baggerspeciostortplaats vastgesteld volgens de Verordening op de heffing en invordering van de nazorgheffing stortplaatsen provincie Noord-Holland 2019. In 2020 is per stortplaats op land de norm € 4.940,- per jaar en per stortplaats voor baggerspecie € 2.470,-. Omdat in 2020 vier stortplaatsen (Nauerna, Schoteroog, Wieringermeer en Sortiva) en één baggerspeciostortplaats (Insteekhaven) geopend zijn bedragen de apparaatskosten over 2020 voor de geopende stortplaatsen € 27.170,-. Dit bedrag is aan de provincie verschuldigd voor haar te verrichten werkzaamheden voor de geopende stortplaatsen van het fonds en zal aan het fonds worden gefactureerd.

De totale beheerskosten voor de geopende stortplaatsen over 2020 worden begroot op € 94.898,-.

Met de gemeente Amsterdam is een aparte regeling is getroffen voor de baggerspecie stortplaats Amerikahaven. Om deze reden valt deze financieel geheel buiten het fonds. Gemeente Amsterdam neemt na sluiting de uitvoering en kosten voor de nazorg voor eigen rekening.

Tabel 7: Beheerkosten geopende stortplaatsen

Specificatie beheerkosten open stortplaatsen	€
Financieringskosten	17.535
Apparaatskosten provincie	27.170
Accountantskosten	10.555
Inhuurkosten deskundigen	39.638
Totaal	94.898

Verdeling beheerkosten open stortplaatsen	€
1. Nauerna	-26.989
2. Hollandse brug	-12.368
3. Schoteroog	-11.905
4. Wieringermeer	-24.971
5. Sortiva	-15.419
6. Amerikahaven	-
7. Insteekhaven	-3.245

Totaal	-94.898
---------------	----------------

4.2. Nazorg en beheerkosten gesloten stortplaatsen

De nazorgkosten over 2020 zijn samengesteld op basis van een gesloten beheerovereenkomst voor 10 jaar met Afvalzorg. De kosten voor het controleren en in stand houden van de laagdikte van de bovenafdichting en handhaving op de aanwezige voorzieningen komen ten laste van de gemeente Zaanstad conform de overeenkomst (zie paragraaf 2.8).

De beheerskosten over 2020 bestaan uit financierings-, accountants-, inhuur deskundigen en apparaatskosten provincie van gesloten stortplaatsen. De financieringskosten, accountantskosten en kosten inhuur deskundigen worden procentueel verdeeld over de geopende en de gesloten stortplaatsen naar rato van de doelvermogens. Voor de apparaatskosten van gesloten stortplaatsen in de nazorgfase, worden per stortplaats en per baggerspeciostortplaats dezelfde bedragen gehanteerd als voor de geopende stortplaatsen. In 2020 is per stortplaats op land de norm € 4.940,- per jaar en per stortplaats voor baggerspecie € 2.470,-. Deze kosten zijn aan de provincie verschuldigd en zullen aan het Fonds worden gefactureerd. De totale beheerskosten voor de gesloten stortplaatsen over 2020 worden begroot op € 2.856,-

Tabel 8: Nazorg en beheerkosten gesloten stortplaatsen

Nazorg en beheerkosten gesloten stortplaatsen	€
Nazorgkosten	-39.647
Beheerkosten	-2.856
Nazorg en beheerkosten totaal	-42.503

Specificatie beheerkosten gesloten stortplaatsen	€
Financieringskosten	100
Apparaatskosten provincie	2.470
Accountantskosten	60
Inhuurkosten deskundigen	226
Totaal	2.856

4.3. Mutaties in de reserve gesloten stortplaatsen

Voor de gesloten stortplaatsen wordt de Reserve gesloten stortplaatsen ingezet. Deze reserve is een cumulatie van de doelvermogens van de stortplaatsen die niet meer in de exploitatiefase zijn. Uit deze reserve worden de nazorgkosten van de gesloten stortplaatsen bestreden. Voor 2020 is dat baggerspeciéstortplaats De Poel. Hieronder staat de begrote mutatie.

Tabel 9: Mutatie reserve gesloten stortplaatsen

Mutatie reserve gesloten stortplaatsen	€
Saldo reserve gesloten stortplaatsen per 1-1-2020	550.577
Nazorg en beheerkosten 2020	-42.503
Toevoeging rente gesloten stortplaats	15.880
Reserve gesloten stortplaatsen 31-12-2020	523.954

5. Begrote staat van reserves geopende stortplaatsen per ultimo 2020

Tabel 10: Geactualiseerde begroting 2019

2019 Geactualiseerd		Saldo per 1-01-2019 (€)	Nazorgheffing 2019 (€)	Rente toevoeging (€)	Kosten (€)	Saldo per 31-12-2019(€)
1.	Nauerna	19.815.015	0	990.087	-26.537	20.778.566
2.	Hollandse Brug	8.273.950	0	206.696	-12.203	8.468.443
3.	Schoteroog	7.642.579	0	190.918	-11.748	7.821.749
4.	Wieringermeer	5.981.183	0	298.445	-24.559	6.255.070
5.	Sortiva	5.300.202	0	264.630	-15.194	5.549.639
6.	Insteekhaven	889.118	0	44.375	-3.220	930.273
	<i>De Poel *</i>	554.395	0	16.330	-20.148	550.577
	Totaal	48.456.442	0	2.011.482	-113.607	50.354.316

*betreft gesloten stortplaats

Tabel 11: Reserve begroting 2020

Begroting 2020		Saldo per 1- 01-2020 (€)	Nazorgheffing 2020 (€)	Rente toevoeging (€)	Kosten (€)	Saldo per 31-12-2020 (€)
1.	Nauerna	20.778.566	0	1.038.254	-26.989	21.789.830
2.	Hollandse Brug	8.468.443	0	211.556	-12.368	8.667.632
3.	Schoteroog	7.821.749	0	195.395	-11.905	8.005.239
4.	Wieringermeer	6.255.070	0	312.129	-24.971	6.542.227
5.	Sortiva	5.549.639	40.000	278.096	-15.419	5.852.316
6.	Insteekhaven	930.273	0	46.433	-3.245	973.461
	<i>De Poel *</i>	550.577	0	15.880	-42.503	523.954
	Totaal	50.354.316	40.000	2.097.743	-137.401	52.354.658

6. Meerjarenraming 2020 tot en met 2024

Tabel 12: Meerjarenraming

	Begroting 2020 (€)	Meerjaren raming 2021	Meerjaren raming 2022 (€)	Meerjaren raming 2023 (€)	Meerjaren raming 2024(€)
BATEN					
Opbrengst Nazorgheffing	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
Opbrengst eindheffing	0	182.346	0	0	0
Rendement	2.097.744	2.618.489	2.734.185	2.856.600	2.984.043
Totaal baten	2.137.744	2.840.835	2.774.185	2.896.600	3.024.043
LASTEN					
<i>Beheerkosten geopende stortplaatsen</i>					
a. Financieringskosten	17.535	13.880	14.158	14.441	14.730
b. Apparaatskosten	27.170	14.880	14.940	15.000	15.060
c. Accountantskosten	10.555	8.355	8.522	8.692	8.866
d. Inhuurkosten deskundigen	39.638	31.375	32.003	32.643	33.296
Nazorgkosten gesloten stortplaatsen	39.647	220.627	160.599	173.092	204.527
<i>Beheerkosten gesloten stortplaatsen</i>					
a. Financieringskosten	100	4.107	4.189	4.273	4.359
b. Apparaatskosten	2.470	14.880	14.940	15.000	15.060
c. Accountantskosten	60	2.473	2.522	2.573	2.624
d. Inhuurkosten deskundigen	226	9.286	9.471	9.661	9.854
Totaal lasten	137.401	319.863	261.344	275.375	308.376
RESULTAAT	2.000.343	2.520.972	2.512.840	2.621.225	2.715.667

7. Ontwikkeling van de stand van de reserves

7.1. Reserves geopende stortplaatsen van 2020 tot en met 2024

Tabel 13: Reserve open

	Begroting 2020 (€)	Meerjaren raming 2021 (€)	Meerjaren raming 2022 (€)	Meerjaren raming 2023 (€)	Meerjaren raming 2024 (€)
Nauerna					
Saldo 1 januari	20.778.566	21.789.830	22.851.186	23.965.127	25.134.275
Storting nazorgheffing	0	0	0	0	0
Beheerkosten open stortplaats	-26.989	-27.450	-27.920	-28.398	-28.886
<i>Subtotaal</i>	<i>20.751.577</i>	<i>21.762.380</i>	<i>22.823.266</i>	<i>23.936.729</i>	<i>25.105.389</i>
Rendement	1.038.254	1.088.805	1.141.861	1.197.546	1.255.992
Saldo 31 december	21.789.830	22.851.186	23.965.127	25.134.275	26.361.380
Schoteroog					
Saldo 1 januari	7.821.749				
Storting nazorgheffing	0				
Beheerkosten open stortplaats	-11.905				
<i>Subtotaal</i>	<i>7.809.844</i>				
Rendement	195.395				
Saldo 31 december	8.005.239				
Wieringermeer					
Saldo 1 januari	6.255.070	6.542.227	6.843.312	7.159.011	7.490.048
Storting nazorgheffing	0	0	0	0	0
Beheerkosten open stortplaats	-24.971	-25.392	-25.821	-26.257	-26.703
<i>Subtotaal</i>	<i>6.230.098</i>	<i>6.516.835</i>	<i>6.817.491</i>	<i>7.132.754</i>	<i>7.463.346</i>
Rendement	312.129	326.477	341.520	357.294	373.835
Saldo 31 december	6.542.227	6.843.312	7.159.011	7.490.048	7.837.180
Sortiva					
Saldo 1 januari	5.549.639	5.852.316	6.169.891	6.503.106	6.852.738
Storting nazorgheffing	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
Beheerkosten open stortplaats	-15.419	-15.649	-15.883	-16.121	-16.363
<i>Subtotaal</i>	<i>5.574.219</i>	<i>5.876.667</i>	<i>6.194.009</i>	<i>6.526.985</i>	<i>6.876.375</i>
Rendement	278.096	293.225	309.097	325.752	343.228
Saldo 31 december	5.852.316	6.169.891	6.503.106	6.852.738	7.219.602

	Begroting 2020 (€)	Meerjaren raming 2021 (€)	Meerjaren raming 2022 (€)	Meerjaren raming 2023 (€)	Meerjaren raming 2024 (€)
Hollandse Brug					
Saldo 1 januari	8.468.443				
Storting nazorgheffing	0				
Beheerkosten open stortplaats	-12.368				
<i>Subtotaal</i>	<i>8.456.075</i>				
Rendement	211.556				
Saldo 31 december	8.667.632				
Insteekhaven					
Saldo 1 januari	930.273				
Storting nazorgheffing	0				
Beheerkosten open stortplaats	-3.245				
<i>Subtotaal</i>	<i>927.028</i>				
Rendement	46.433				
Saldo 31 december	973.461				

7.2. Reserve gesloten stortplaatsen 2020 tot en met 2024

Tabel 14: Reserve gesloten

	Begroting 2020 (€)	Meerjaren raming 2021 (€)	Meerjaren raming 2022 (€)	Meerjaren raming 2023 (€)	Meerjaren raming 2024 (€)
De Poel					
Saldo 1 januari	550.577	523.954	538.342	553.255	568.714
Nazorgkosten	-39.647	-8.647	-8.820	-8.996	-9.176
Beheerkosten gesloten stortplaats	-2.856	-2.874	-2.892	-2.910	-2.928
<i>Subtotaal</i>	<i>508.074</i>	<i>512.433</i>	<i>526.631</i>	<i>541.349</i>	<i>556.610</i>
Rendement	15.880	25.910	26.624	27.365	28.133
Saldo 31 december	523.954	538.342	553.255	568.714	584.743
Schoteroog					
Saldo 1 januari		0	8.473.571	8.794.414	9.130.101
Storting reserve geopende stortplaats inclusief eindheffing		8.186.578	0	0	0
Nazorgkosten		-107.288	-88.101	-89.105	-125.118
Beheerkosten gesloten stortplaats		-12.064	-12.226	-12.391	-12.559
<i>Subtotaal</i>		<i>8.067.226</i>	<i>8.373.244</i>	<i>8.692.918</i>	<i>8.992.424</i>
Rendement		406.345	421.170	437.183	453.063
Saldo 31 december		8.473.571	8.794.414	9.130.101	9.445.487
Hollandse Brug					
Saldo 1 januari		0	9.005.972	9.337.680	9.672.500
Storting reserve geopende stortplaats inclusief eindheffing		8.731.110	0	0	0
Nazorgkosten		-145.213	-102.989	-115.960	-106.465
Beheerkosten gesloten stortplaats		-12.537	-12.708	-12.883	-13.060
<i>Subtotaal</i>		<i>8.573.360</i>	<i>8.890.274</i>	<i>9.208.837</i>	<i>9.552.974</i>
Rendement		432.612	447.406	463.663	480.637
Saldo 31 december		9.005.972	9.337.680	9.672.500	10.033.611
Insteekhaven					
Saldo 1 januari		0	938.775	967.929	991.719
Storting reserve geopende stortplaats inclusief eindheffing		910.990			
Nazorgkosten		-14.060	-14.055	-20.684	-13.866
Beheerkosten gesloten stortplaats		-3.271	-3.296	-3.322	-3.349
<i>Subtotaal</i>		<i>893.659</i>	<i>921.424</i>	<i>943.923</i>	<i>974.505</i>
Rendement		45.116	46.505	47.796	49.156
Saldo 31 december		938.775	967.929	991.719	1.023.660

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	1564
Extern Zaak ID	1267482
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 december 2019
Agendapunt	7.d
Omschrijving	Voordracht wijziging van enkele regelingen in het kader van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (A-agenda EFB 2-12-2019)
Organisatieonderdeel	CZ/HRM

Bijlagen
Brief GS aan PS inz. Wijziging enkele regelingen in kader van Wet normalisering rechtspositie ambtenaren.pdf
Voordracht wijziging verordening in kader Wnra.docx
Verordening behandeling bezwaar en klaagschriften.pdf
Archiefverordening Noord-Holland 2014.pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	18 november 2019
Ingekomen stukken ter kennisname	30 november 2019
Economie Financiën en Bestuur	2 december 2019
PS-vergadering	16 december 2019

Toelichting

De (technische) wijzigingen komen voort uit de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) per 1 januari 2020.

In enkele provinciale regelingen staan termen die hierdoor wijzigen. Er wordt voorgesteld deze termen aan te passen.

Het Besluit mandaat, volmacht- en machtiging Human Resource Management Noord-Holland is tevens aangepast aan de Wnra en aan de cao provinciale sector per 1 januari 2020.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

mw M.H.C. Blom

CZ/HRM

Telefoonnummer +31235143883

blomm@noord-holland.nl

1 | 2

Verzenddatum

13 NOV. 2019

Betreft: Wijziging enkele regelingen in kader van Wet normalisering
rechtspositie ambtenaren

Kenmerk

1267482/1291010

Geachte leden,

Uw kenmerk

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht
met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over wijziging van
enkele regelingen in kader van Wet normalisering rechtspositie
ambtenaren.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

1 bijlage(n)

Wijziging enkele regelingen in kader van Wet normalisering
rechtspositie ambtenaren

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33

2012 DE Haarlem

www.noord-holland.nl

Kvk-nummer 34362354

Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 12 november 2019

Onderwerp: Wijziging enkele regelingen in kader van Wet normalisering rechtspositie ambtenaren

Kenmerk: 1267482/ 1291007

Bijlagen:

– Ontwerpbesluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 12 november 2019, nr. 1267482/ 1291007 tot wijziging van enkele regelingen in het kader van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren

1. Inleiding

Op 1 januari 2020 wordt de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) ingevoerd. Voor alle provincieambtenaren gaat hetzelfde arbeids- en ontslagrecht gelden als voor werknemers in de private sector. Zodoende moet een aantal bestaande provinciale regels worden aangepast. In bijgaand ontwerpbesluit wordt de terminologie in een aantal regelingen aangepast aan het geldende regime onder de Wnra. Op deze manier is en blijft de provinciale regelgeving in lijn met de wetgeving.

De wijzigingen zijn van technische aard en hebben verder geen gevolgen of risico's,

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

Het betreft een technische wijziging.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

Het betreft een technische wijziging.

4. Proces en procedure

Na vaststelling zal het besluit worden bekendgemaakt in het Provinciaal Blad.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van [datum], nr. 1267482/ 1291007 tot wijziging van enkele regelingen in het kader van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren

Provinciale Staten van Noord-Holland;

Overwegende dat het in het kader van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren wenselijk is de onderstaande regelingen te wijzigen;

Gelet op de Aanpassingswet Wnra;

Besluiten:

ARTIKEL I

De Archiefverordening Noord-Holland 2014 wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 1, onder f, wordt 'benoemde' vervangen door 'aangewezen'.

B

In artikel 4 wordt 'aanstelling' vervangen door 'tewerkstelling'.

ARTIKEL II

De Verordening op de behandeling van bezwaar- en klaagschriften Noord-Holland 2014 wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 2, tweede lid, onderdeel b, komt te luiden:

b. tegen besluiten die betrekking hebben op de rechtspositie van provinciale ambtenaren;

ARTIKEL III

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 januari 2020.

Haarlem,

Provinciale Staten van Noord-Holland.

A.Th.H. van Dijk, voorzitter

K. Bolt, griffier

[Zoek regelingen op overheid.nl](#)

Noord-Holland

Ziet u een fout in deze regeling? [Meld het ons op regelgeving@overheid.nl](mailto:Meld_het_ons_op_regelgeving@overheid.nl)

Verordening op de behandeling van bezwaar- en klaagschriften Noord-Holland 2014l

Wetstechnische informatie

Gegevens van de regeling

Organisatie	Noord-Holland
Organisatietype	Provincie
Officiële naam regeling	Verordening op de behandeling van bezwaar- en klaagschriften Noord-Holland 2014l
Citeertitel	Verordening op de behandeling van bezwaar- en klaagschriften Noord-Holland 2014
Vastgesteld door	provinciale staten
Onderwerp	bestuur en recht
Eigen onderwerp	bezwaarschriften, klaagschriften, HAC, hoor- en adviescommissie

Opmerkingen met betrekking tot de regeling

De Verordening op de behandeling van bezwaar- en klaagschriften Noord-Holland 2008 wordt ingetrokken.

Wettelijke grondslag(en) of bevoegdheid waarop de regeling is gebaseerd

1. [Provinciewet, art. 82.](#)
2. [Algemene wet bestuursrecht, art. 7.13, art. 9.13, art. 9.14](#)

Regelgeving die op deze regeling is gebaseerd (gedelegeerde regelgeving)

Geen.

Overzicht van in de tekst verwerkte wijzigingen

Datum inwerkingtreding	Terugwerkende kracht tot en met	Datum uitwerkingtreding	Betreft	Datum ondertekening	Kenmerk voorstel
				Bron bekendmaking	
09-07-2014		01-01-2019	nieuwe regeling	12-05-2014 Provinciaal blad, 2014, 75	351179-351200

Tekst van de regeling

Intitulé

Verordening op de behandeling van bezwaar- en klaagschriften Noord-Holland 2014

Provinciale Staten van Noord-Holland;**Besluiten vast te stellen:****Verordening op de behandeling van bezwaar- en klaagschriften Noord-Holland 2014****Hoofdstuk 1 Begripsbepalingen****Artikel 1**

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. de commissie: de hoor- en adviescommissie als bedoeld in artikel 7:13 en artikel 9.14 van de Algemene wet bestuursrecht;
- b. kamervoorzitter: de voorzitter van een kamer van de commissie;
- c. wet: de Algemene wet bestuursrecht.

Hoofdstuk 2 Taak en bevoegdheid commissie**Artikel 2**

1. De commissie hoort en adviseert met betrekking tot bezwaarschriften op grond van de wet tegen besluiten van gedeputeerde staten of provinciale staten en is voorts belast met de behandeling van en advisering over klaagschriften als bedoeld in titel 9.1. van de wet.
2. De commissie hoort en adviseert niet met betrekking tot bezwaarschriften:
 - a. tegen besluiten die betrekking hebben op de rechtspositie van leden van provinciale staten en van gedeputeerde staten;
 - b. tegen besluiten die betrekking hebben op de rechtspositie van ambtenaren die zijn aangesteld door provinciale of gedeputeerde staten;
 - c. die behoren tot een categorie ten aanzien waarvan gedeputeerde staten hebben besloten dat de bezwaarschriften van die categorie niet aan de commissie worden voorgelegd.
3. De commissie behandelt geen klaagschriften van provinciale ambtenaren:
 - a. tegen andere provinciale ambtenaren;
 - b. over rechtspositionele aangelegenheden.

Artikel 3

1. Ten aanzien van een aan de commissie voorgelegd klaag- of bezwaarschrift beslist de kamervoorzitter of van het horen van een belanghebbende kan worden afgezien.
2. Indien de commissie op grond van het eerste lid van het horen afziet, kan de commissie advisering achterwege laten.

Hoofdstuk 3 Samenstelling commissie en kamers**Artikel 4**

1. De commissie bestaat uit ten minste 3 leden, waaronder de coördinerend voorzitter van de commissie.
2. De commissie kan worden verdeeld in kamers belast met de behandeling van klaag- en bezwaarschriften.
3. Elke kamer heeft een door de commissie aangewezen kamervoorzitter.
4. Elke kamer telt drie leden, waaronder de kamervoorzitter.
5. De commissie bepaalt het aantal kamers en regelt de verdeling van de leden over de kamers.

Hoofdstuk 4 Benoeming leden**Artikel 5**

1. Een lid maakt niet tevens deel uit van of is niet tevens werkzaam onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan van de provincie Noord-Holland.
2. Gedeputeerde staten benoemen de leden.
3. Gedeputeerde staten benoemen één van de leden tot coördinerend voorzitter.
4. De benoeming van de leden vindt plaats voor een termijn van vier jaar. Herbenoeming voor eenzelfde termijn is mogelijk.

Hoofdstuk 5 Vergoeding leden presentie**Artikel 6**

De vergoeding aan de leden voor het bijwonen van vergaderingen en hoorzittingen bedraagt per dagdeel 200% van het bedrag genoemd in artikel 13 van het Rechtspositiebesluit staten- en commissieleden.

Hoofdstuk 6 Beëdiging leden**Artikel 7**

Alvorens hun functie te kunnen uitoefenen, leggen de leden in handen van de commissaris van de Koning de volgende eed (verklaring en belofte) af:

“Ik zweer (verklaar) dat ik, om tot lid/voorzitter/plaatsvervangend voorzitter van de hoor- en adviescommissie Noord-Holland benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer (verklaar en beloof) dat ik, om iets in deze functie te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer (beloof) dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van de hoor- en adviescommissie Noord-Holland naar eer en geweten zal vervullen.

Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!" ("Dat verklaar en beloof ik!").

Hoofdstuk 7 Einde lidmaatschap

Artikel 8

1. Het lidmaatschap van de commissie eindigt:
 - a. op het moment dat de termijn van benoeming is verstreken;
 - b. door schriftelijk ontslag op eigen verzoek;
 - c. door ontslag van rechtswege indien het lid niet langer voldoet aan de voorwaarde, genoemd in artikel 5, eerste lid, of
 - d. bij ontslag wegens gewichtige redenen door gedeputeerde staten.
2. Het ontslag genoemd in het eerste lid, onderdeel b, gaat niet eerder in dan met ingang van de dag, gelegen één maand na de dag waarop het ontslag is genomen, of zoveel eerder als in de opvolging is voorzien.

Hoofdstuk 8 Secretaris

Artikel 9

1. De commissie wordt bijgestaan door een secretaris.
2. De secretaris is met betrekking tot de secretariaatswerkzaamheden verantwoording schuldig aan de commissie.

Hoofdstuk 9 De plenaire vergaderingen van de commissie

Artikel 10

1. De commissie vergadert minstens eenmaal per jaar en voorts zo dikwijls de coördinerend voorzitter dit nodig oordeelt, of wanneer ten minste drie leden hem dit met opgave van redenen verzoeken.
2. De coördinerend voorzitter bepaalt dag en uur van de vergadering en draagt zorg voor een tijdige, zo mogelijk schriftelijke, uitnodiging van de leden.

Artikel 11

1. De coördinerend voorzitter bepaalt de orde van de vergadering.
2. De vergaderingen en de beslissingen van de commissie zijn openbaar.
3. De deuren worden gesloten op voorstel van de coördinerend voorzitter, of op verzoek van ten minste twee leden.
4. De commissie beslist vervolgens of de vergadering met gesloten deuren zal worden voortgezet.
5. Van een vergadering met gesloten deuren wordt een afzonderlijk verslag opgemaakt, dat niet openbaar wordt gemaakt tenzij de commissie anders beslist.

Hoofdstuk 10 Jaarverslag commissie

Artikel 12

De commissie brengt jaarlijks aan provinciale staten en gedeputeerde staten verslag uit van haar werkzaamheden in het voorafgaande kalenderjaar.

Hoofdstuk 11 De behandeling van bezwaarschriften door bemiddeling**Artikel 13**

1. Na ontvangst van het bezwaarschrift onderzoeken gedeputeerde staten of het geschil door bemiddeling kan worden opgelost.
2. Indien bemiddeling niet tot de mogelijkheden behoort of niet tot een oplossing leidt, wordt het bezwaarschrift ter behandeling in handen van de commissie gesteld.

Hoofdstuk 12 De behandeling van bezwaarschriften door de kamers**Artikel 14**

De kamers horen de belanghebbenden, getuigen en deskundigen.

Artikel 15

1. De secretaris bepaalt dag en uur van de hoorzittingen van de kamers.
2. De secretaris draagt zorg voor tijdige oproeping van de leden.

Artikel 16

1. Een kamer hoort in beginsel in aanwezigheid van alle leden van de kamer.
2. Het advies wordt uitgebracht door alle leden van een kamer.

Artikel 17

De secretaris verdeelt de bezwaarschriften over de kamers.

Artikel 18

1. De secretaris roept de indiener van het bezwaarschrift, een vertegenwoordiger van het bestuursorgaan, alsmede eventuele andere belanghebbenden schriftelijk op voor de hoorzitting.
2. Een herhaald verzoek van de indiener van het bezwaarschrift tot uitstel van een vastgestelde hoorzitting wordt alleen ingewilligd met instemming van gedeputeerde staten.

Artikel 19

1. Het bezwaarschrift en de op de zaak betrekking hebbende stukken zijn gedurende een week voorafgaand aan de hoorzitting voor belanghebbenden in te zien bij de secretaris.
2. De kamervoorzitter kan, al dan niet op verzoek van een belanghebbende, toepassing van het eerste lid achterwege laten voor zover geheimhouding om gewichtige redenen is geboden. Indien de kamervoorzitter hiertoe besluit deelt de secretaris dat aan de belanghebbenden mee.

Artikel 20

1. De kamervoorzitter bepaalt de orde van de hoorzitting.
2. De hoorzittingen van de kamer zijn openbaar.
3. De kamervoorzitter kan bepalen dat de hoorzitting achter gesloten deuren plaatsvindt.

4. Van een hoorzitting met gesloten deuren wordt een verslag opgemaakt dat niet openbaar wordt gemaakt tenzij de kamer anders beslist.
5. De beraadslaging van de kamer over het advies is niet openbaar.

Artikel 21

Indien zich met betrekking tot een bepaald bezwaarschrift ten aanzien van een lid van de commissie feiten of omstandigheden voordoen waardoor aan de onpartijdigheid of de onafhankelijkheid van dat lid getwijfeld zou kunnen worden of in geval een lid een persoonlijk belang heeft bij het besluit op bezwaar, neemt dit lid geen zitting in de kamer die dat bezwaarschrift behandelt.

Artikel 22

Indien de kamer van oordeel is dat na afloop van het horen een nader onderzoek wenselijk is, kan zij daartoe overgaan.

Artikel 23

1. De commissie brengt een gemotiveerd schriftelijk advies uit.
2. Het advies wordt ondertekend door de kamervoorzitter en de secretaris van de kamer die het bezwaarschrift behandeld heeft.

Hoofdstuk 13 De behandeling van klaagschriften

Artikel 24

1. De klachtadviesprocedure ingevolge afdeling 9.1.3 van de wet wordt gevolgd bij de behandeling van klaagschriften.
2. De artikelen 13 tot en met 17 en de artikelen 20 tot en met 23 van deze verordening zijn van overeenkomstige toepassing op de behandeling van klaagschriften.

Hoofdstuk 14 Overgangsbepalingen

Artikel 25

De externe leden die voor bepaalde tijd benoemd zijn op grond van de Verordening op de behandeling van bezwaar- en klaagschriften Noord-Holland 2008 worden geacht voor de resterende tijd van hun benoeming benoemd te zijn op grond van deze verordening.

Artikel 26

Een advies betreffende een bezwaar- of klaagschrift waarover een hoorzitting is gehouden als bedoeld in de Verordening op de behandeling van bezwaar- en klaagschriften Noord-Holland 2008, maar waarover nog geen advies is uitgebracht op de dag waarop deze verordening in werking treedt, wordt mede ondertekend door het lid van de commissie dat de hoorzitting heeft voorgezeten.

Hoofdstuk 15 Slotbepalingen

Artikel 27

De Verordening op de behandeling van bezwaar- en klaagschriften Noord-Holland 2008 wordt ingetrokken.

Artikel 28

Deze verordening wordt aangehaald als:

Verordening op de behandeling van bezwaar- en klaagschriften Noord-Holland 2014.

Artikel 29

Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin zij wordt geplaatst.

Haarlem, 12 mei 2014.

Provinciale Staten van Noord-Holland.

J.W. Remkes, voorzitter.

J.J.M. Vrijburg, griffier.

Toelichting

Algemeen

De belangrijkste wijziging in de nieuwe verordening betreft de verandering van de samenstelling van de commissie. De commissie was een gemengd samengestelde hoor- en adviescommissie bestaande uit (interne) statenleden en externe leden. Vooruitlopend op de landelijke wettelijke regeling ter zake heeft het Presidium uit provinciale staten besloten bezwaar- en klaagschriften te laten behandelen door een geheel extern samengestelde commissie. Daarin voorziet de nieuwe verordening. De externe leden doorlopen voordat zij benoemd worden een sollicitatieprocedure waarin zij op basis van ervaring en deskundigheid worden geselecteerd.

Artikel 2 Taak en bevoegdheid commissie

Het oude artikel 24 over ambtelijk horen - via een beslissing van de voorzitter - is vervallen. In artikel 2, eerste 1 en artikel 2, tweede, onder c, wordt geregeld dat de commissie met betrekking tot bezwaarschriften hoort en adviseert, echter niet in geval het bezwaarschrift valt in een categorie bezwaarschriften waarvan gedeputeerde staten hebben besloten dat door of namens gedeputeerde staten gehoord wordt. In de praktijk wordt tot nu toe niet bestuurlijk of ambtelijk gehoord. Artikel 2 maakt het mogelijk beleid over bestuurlijk of ambtelijk horen te ontwikkelen.

Artikel 4 Samenstelling van de commissie

Twee functies zijn vervallen: de functie van de externe onafhankelijke voorzitter en de functie van plaatsvervangend voorzitter. Deze functies waren nodig toen de commissie nog (deels) uit interne (staten)leden bestond. Nu de commissie geheel uit externe leden bestaat, is de onafhankelijkheid gewaarborgd zodat voortaan volstaan kan worden met een coördinerend voorzitter. De coördinerend voorzitter wordt benoemd door gedeputeerde staten. Voor werkzaamheden die de gehele commissie betreffen (bijvoorbeeld voorbereiding van de jaarvergadering, voorbereiding jaarverslag e.d.) lopen de contacten van het secretariaat van de commissie via de coördinerend voorzitter.

Artikelen 5, 7 en 8 Benoeming, beëdiging en einde lidmaatschap

Gedeputeerde staten benoemen alle leden. Voorheen had de commissaris van de Koning deze bevoegdheid o.a. in verband met het functioneren van statenleden als intern lid in de commissie. De commissaris van de Koning beëdigt de leden. Benoemingen gelden voor 4 jaar, dat was 6 jaar. Herbenoeming blijft mogelijk. In samenhang met dit artikel is ook artikel 8 opgenomen waarin duidelijker dan voorheen is geregeld hoe het lidmaatschap van de commissie eindigt.

Artikel 6 Vergoeding

Op basis van artikel 29, eerste en derde lid, van de Verordening rechtspositie gedeputeerden, staten- en commissieleden Noord-Holland 2010 stelt artikel 6 de vergoeding voor het bijwonen van vergaderingen per dagdeel vast op een bedrag van 200% van het bedrag genoemd in artikel 13 van het (rijks)Rechtspositiebesluit staten- en commissieleden. Jaarlijks wordt het basisbedrag van deze vergoeding door het rijk vastgesteld. Voor 2014 bedraagt de vergoeding voor het bijwonen van vergaderingen € 210,86 per dagdeel. Dat is 200% van het door het rijk vastgestelde bedrag van € 105,43. De vergoeding kan vastgesteld worden op ten hoogste 400% van het basisbedrag dat door het rijk wordt vastgesteld als een lidop grond van zijn bijzondere beroepsmatige deskundigheid op het taakgebied van de commissie voor deelname aan

haar werkzaamheden is aangetrokken. In artikel 6 is 200% vastgelegd in navolging van andere provincies.

Met artikel 6 wordt de vaste praktijk over jaren ten aanzien van de hoogte van de vergoeding voor het bijwonen van vergaderingen vastgelegd.

In de vergoeding voor reis- en verblijfkosten voorziet de bovengenoemde provinciale rechtspositieverordening uitputtend. Er hoeft dus over deze soort vergoedingen niets meer vastgelegd te worden.

Artikelen 13 Bemiddeling

Nieuw zijn de bepalingen over bemiddeling. In artikel 13 wordt de sinds 2007 bestaande praktijk van de informele aanpak vastgelegd waarbij per bezwaarschrift bekeken wordt welke aanpak het meest geschikt is. De bezwaarschriften die informeel door gedeputeerde staten (eventueel ondersteund door speciaal daartoe getrainde onafhankelijke gespreksleiders) worden opgelost, komen niet meer in de formele procedure bij de commissie.

Klaagschriften als bedoeld in artikel 9:1 van de Algemene wet bestuursrecht (klachten over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens de klager of een ander heeft gedragen) komen binnen bij het Centraal Meldpunt Klachten (CMK) dat door gedeputeerde staten is ingesteld in 2002. Ook ten aanzien van klaagschriften wordt bemiddeld conform een vastgesteld protocol. Als bemiddeling niet mogelijk is of in geval de klacht na bemiddeling niet naar tevredenheid van de klager is opgelost, wordt de klachtzaak voorgelegd aan de commissie. In artikel 13, dat in artikel 24 van overeenkomstige toepassing wordt verklaard op klaagschriften, is de huidige praktijk vastgelegd voor wat betreft de behandeling van klachten.

Artikel 25 Overgangsrecht

De thans zittende leden van de commissie die voor een bepaalde tijd benoemd zijn, blijven lid van de commissie. De termijn waarvoor zij destijds benoemd zijn, is na de inwerkingtreding van de verordening niet gewijzigd.

Provincie NoordHolland; Archiefverordening Noord-Holland 2014

Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 10 november 2014, tot vaststelling van de Archiefverordening Noord-Holland 2014

Provinciale Staten van Noord-Holland;

Gelet op de voordracht van gedeputeerde staten van Noord-Holland van 30 september 2014, met kenmerk 460020;

Gelet op de artikelen 27 en 29 van de Archiefwet 1995;

Besluiten vast te stellen:

Archiefverordening Noord-Holland 2014

HOOFDSTUK I: ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

In deze verordening en de daarop berustende voorschriften wordt verstaan onder:

- a. archiefruimte: ruimte bestemd of aangewezen voor de bewaring van archiefbescheiden in afwachting van hun overbrenging naar een archiefbewaarplaats;
- b. beheerder: degene die ingevolge artikel 3 van deze verordening is belast met het beheer van de archiefbescheiden van de provinciale organen en de lichamen en organen ingesteld op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen, aan welke door één of meer provincies wordt deelgenomen, voor zover die archiefbescheiden niet naar de archiefbewaarplaats zijn overgebracht en deze verordening op die archiefbescheiden van toepassing is;
- c. beheereenheid: een door gedeputeerde staten als zodanig aan te wijzen organisatieonderdeel, belast met de documentaire informatievoorziening;
- d. informatiesysteem: systeem van documentatie, procedures, apparatuur en programmatuur, met behulp waarvan archiefbescheiden kunnen worden vervaardigd, bewerkt, verzonden, ontvangen, opgeslagen, beheerd, geordend, beschikbaar gesteld, geraadpleegd en vernietigd;
- e. provinciale organen: de overheidsorganen, bedoeld in artikel 1, onder b 1°, van de wet, voor zover genoemd in de Provinciewet, met uitzondering van de Commissaris van de Koning voor zover het de archiefbescheiden betreft voor welke hij ingevolge artikel 23, tweede lid, van de wet zorg draagt;
- f. provinciearchivaris: de overeenkomstig artikel 29 van de wet benoemde provinciearchivaris, alsmede degenen die machtiging hebben gekregen hem te vervangen;
- g. wet: de Archiefwet 1995.

HOOFDSTUK II: DE ZORG VAN GEDEPUTEERDE STATEN VOOR DE ARCHIEFBESCHIEDEN

Artikel 2

Gedeputeerde staten dragen zorg voor het inrichten en in stand houden van voldoende en doelmatige archiefruimten en een informatiesysteem dat aan de eisen van de wet voldoet.

Artikel 3

Gedeputeerde staten wijzen één of meer beheerders en beheereenheden aan.

Artikel 4

Gedeputeerde staten dragen zorg voor de aanstelling van voldoende en deskundig personeel voor de werkzaamheden verbonden aan het beheer van de archiefbescheiden van de provinciale organen.

Artikel 5

1. Gedeputeerde staten dragen er zorg voor dat het vervaardigen, verwerken, ontvangen, bewerken, ontsluiten en bewaren van archiefbescheiden zodanig plaatsvindt dat het behoud van deze bescheiden voldoende is gewaarborgd.
2. Het eerste lid is ook van toepassing op het vervaardigen van bescheiden bestemd voor een overheidsorgaan of andere belanghebbende, indien redelijkerwijs kan worden aangenomen dat deze bij dat orgaan of die belanghebbende voor blijvende bewaring in aanmerking komen.

Artikel 6

Gedeputeerde staten stellen voorschriften vast voor het beheer van de archiefbescheiden van de provinciale organen die niet naar de archiefbewaarplaats zijn overgebracht. Zij doen daarvan mededeling aan provinciale staten.

Artikel 7

Gedeputeerde staten brengen eenmaal per jaar aan provinciale staten verslag uit over hetgeen zij hebben verricht ter uitvoering van artikel 27 van de wet. Gedeputeerde staten doen dit verslag vergezellen van de verslagen die de provinciearchivaris ingevolge de artikelen 14 en 15 van deze verordening opstelt.

Artikel 8

Gedeputeerde staten zien erop toe dat bij deelneming door de provincie in privaatrechtelijke rechtspersonen die publiekrechtelijke taken uitvoeren, het beheer van informatie bij deze rechtspersonen geschiedt volgens de bepalingen van de wet.

Artikel 9

De provinciearchivaris is bevoegd, ter uitoefening van het hem bij of krachtens de wet opgedragen toezicht, of taken verband houdende met het toezicht, zich onder handhaving van zijn verantwoordelijkheid te doen vervangen door één of meer ambtenaren met specifieke

HOOFDSTUK III: HET BEHEER VAN DE ARCHIEFBEWAAARPLAATS

Artikel 10

In een door gedeputeerde staten ingevolge artikel 28 van de wet aangewezen archiefbewaarplaats kunnen zich, naast overgebrachte archiefbescheiden, ook archiefbescheiden met een afwijkend openbaarheidsregime bevinden.

Artikel 11

De provinciearchivaris ziet toe op een correcte uitvoering van werkzaamheden aan archieven die in de archiefbewaarplaats berusten en bewaakt dat die werkzaamheden worden verricht door daartoe opgeleide functionarissen.

Artikel 12

De provinciearchivaris is bevoegd om in de archiefbewaarplaats archiefbescheiden op te nemen afkomstig van particuliere organisaties of personen.

Artikel 13

Voor zover wettelijke voorschriften of voorwaarden bij de opneming in de archiefbewaarplaats gesteld zich daartegen niet verzetten, verricht de provinciearchivaris desgevraagd onderzoek in de door hem beheerde archiefbescheiden ten behoeve van provinciale organen en derden.

Artikel 14

De provinciearchivaris brengt jaarlijks schriftelijk verslag uit aan gedeputeerde staten over de toestand van de zorg voor en het beheer van de in de archiefbewaarplaats berustende archieven.

HOOFDSTUK IV: TOEZICHT OP HET BEHEER VAN DE ARCHIEFBESCHIEDEN, DIE NIET ZIJN OVERGEBRACHT NAAR DE ARCHIEFBEWAAARPLAATS

Artikel 15

De provinciearchivaris doet jaarlijks aan gedeputeerde staten verslag betreffende de bij een beheerder uitgevoerde inspecties.

Artikel 16

1. Een beheerder verstrekt aan de provinciearchivaris alle bescheiden en inlichtingen die noodzakelijk zijn voor een goede vervulling van zijn taak en verleent de benodigde medewerking om inzicht te verschaffen in de ordening en de toegankelijkheid van archiefbescheiden en in de opzet en de werking van de systemen waarin deze archiefbescheiden zijn opgenomen.
2. De provinciearchivaris heeft met inachtneming van de voorschriften en besluiten ten aanzien van vertrouwelijke of geheime archiefbescheiden toegang tot de archiefbescheiden, de ruimten en de informatiesystemen waarin deze worden bewaard en zijn opgenomen.

Artikel 17

De provinciearchivaris deelt zijn bevindingen bij de uitoefening van het toezicht mee aan de beheerder en, indien hij hiertoe aanleiding vindt, aan gedeputeerde staten. Hij geeft daarbij aan welke voorzieningen naar zijn oordeel in het belang van een goed beheer noodzakelijk zijn.

Artikel 18

Een beheerder doet tijdig mededeling aan de provinciearchivaris van het voornemen tot:

- a. opheffing, samenvoeging of splitsing van een provinciaal orgaan of beheereenheid of overdracht van één of meer taken aan een ander overheidsorgaan of rechtspersoon;

- b. bouw, verbouwing, inrichting, of verandering van inrichting en ingebruikneming van ruimten als archiefruimte;
- c. verandering van de plaats van bewaring van archiefbescheiden;
- d. ontwerp, vervanging, aanschaf, belangrijke wijziging of invoering van een informatiesysteem;
- e. vervanging van archiefbescheiden door reproducties;
- f. vervreemding van archiefbescheiden;
- g. ter beschikking stelling van archiefbescheiden aan derden.

HOOFDSTUK V: SLOTBEPALINGEN

Artikel 19

De Archiefverordening provincie Noord-Holland wordt ingetrokken.

Artikel 20

Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin zij wordt geplaatst.

Artikel 21

Deze verordening wordt aangehaald als de Archiefverordening Noord-Holland 2014.

Haarlem, 10 november 2014.

Provinciale staten van Noord-Holland,

J.W. Remkes, voorzitter.

Mr. J.J.M. Vrijburg, griffier.

Uitgegeven op 4 december 2014.

Toelichting

Algemeen

Deze Archiefverordening sluit aan bij de Archiefwet 1995 (Stb. 276 en 277, gewijzigd Stb. 233 en 276, 2012 en Stb. 243, 2012) en het Archiefbesluit 1995 (Stb. 634, 2012).

De verordening dient door provinciale staten te worden vastgesteld op grond van de in de aanhef genoemde artikelen in de Archiefwet 1995.

De aanleiding om de Archiefverordening aan te passen, is het feit dat de figuur van de provinciale archiefinspecteur is afgeschaft bij de laatste wijziging van de Archiefwet. Daarvoor in de plaats is gekomen de provinciearchivaris. GS hebben op 20 mei 2014 besloten een dergelijke functionaris aan te stellen.

Artikelsgewijze toelichting

ARTIKEL 1

Begripsbepalingen zijn alleen uit de wet overgenomen als daaraan in deze verordening een meer specifieke betekenis moest worden toegekend.

ARTIKEL 3

Beheerder(s) en beheereenheden van de niet overgebrachte archieven kunnen worden aangewezen in het Besluit Informatiebeheer, zie artikel 6 en de toelichting daarop.

Door de in de inleiding genoemde wetswijziging krijgen de provincies naast de al bestaande verantwoordelijkheid voor de recente archieven die nog in de eigen organisatie berusten, ook de verantwoordelijkheid voor de historische provinciale archieven vanaf 1801 die momenteel bij de RHC's in de provinciehoofdsteden berusten. Dit houdt ook in de (financiële) verantwoordelijkheid voor het personeel, niet alleen het personeel dat het dynamisch en semi-statisch archief beheert, maar ook het personeel dat het historisch archief beheert. Tot en met 2015 zal het beheer van de historische provinciale archieven als gevolg van de genoemde Bestuursafspraken met het Rijk uitgevoerd blijven worden door het RHC in de provinciehoofdstad, inclusief de personele aspecten. Het geheel van deze kosten, inclusief de personele kosten, is al vastgesteld voor de periode van het Bestuursakkoord. De uitvoering is in een overeenkomst met het Noord-Hollands Archief geregeld. Na 2015 kan desgewenst een andere keuze worden gemaakt voor het onderbrengen van de historische archieven en de daaraan verbonden personele aspecten.

ARTIKEL 5

De Archiefregeling stelt op grond van artikel 11, tweede lid, van het Archiefbesluit 1995 nadere regels over de kwaliteit van en de procedures rond het materiële behoud van de daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden. Dit geldt voor archieven ongeacht hun vorm, dus ook voor digitaal archief. In principe geldt dit alleen voor de interne archiefbescheiden, maar het is uit verschillende oogpunten beter om geen onderscheid te maken tussen documenten die voor het eigen archief zijn bestemd en documenten die voor derden zijn bestemd.

ARTIKEL 6

Deze voorschriften worden in het Besluit Informatiebeheer en eventueel andere uitvoeringsregelingen opgenomen. Omdat gedeputeerde staten ook zorgdrager zijn voor de archiefbescheiden van provinciale

staten, dienen provinciale staten formeel op de hoogte te worden gesteld van de ook voor hen geldende uitvoeringsregels op grond van deze Archiefverordening.

ARTIKELEN 15 EN 17

Binnen één zittingsperiode vernemen provinciale staten dus vier maal wat er op het gebied van de archiefzorg en het toezicht daarop heeft plaatsgevonden.

Het wordt aan gedeputeerde staten overgelaten in welke vorm zij de rapportage aan provinciale staten uitbrengen.

Het beheer van het historisch archief zal als gevolg van de Bestuursafspraken onder de verantwoordelijkheid van de provinciearchivaris tot en met 2015 door het Noord-Hollands Archief worden uitgevoerd. Als uitvloeisel van de gesloten overeenkomst is dat concreet tot en met 2016.

ARTIKEL 16

De ontwikkelingen op het gebied van de moderne informatietechnologie hebben in de wet geleid tot een gewijzigde definitie van de term “archiefbescheiden”. De wetgever heeft – binnen de formele betekenis van het begrip archiefbescheiden – bedoeld onder deze term alle op enigerlei wijze vastgelegde informatie te begrijpen inclusief die welke slechts via informatietechnologie opgevraagd kan worden. Ondanks de ruimere betekenis van “archiefbescheiden” kan de materie veelal met de traditionele bepalingen worden geregeld, zij het dat sommige begrippen een andere, ruimere inhoud hebben gekregen. Dat heeft onder andere gevolgen voor een term als “beheer”. Zo zal het voor het toezicht op het beheer van digitale archiefbescheiden niet meer voldoende zijn dat toegang tot de ruimte is verzekerd.

ARTIKEL 18

Slechts die aspecten van de uitoefening van de archiefzorg en het archiefbeheer zijn hier vermeld, die bij constatering achteraf tot onevenredig hoge kosten zouden kunnen leiden, of die ernstige schade voor het behoud dan wel de openbaarheid van de archiefbescheiden en de rechtszekerheid van de burger tot gevolg zouden hebben.

Uitgegeven op 4 december 2014.

Namens Provinciale Staten van Noord-Holland,
G.E.A. van Craaikamp, provinciesecretaris.

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	1694
Extern Zaak ID	1274835
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 december 2019
Agendapunt	7.f
Omschrijving	Vaststelling legesverordening 2020 en tarieventabel 2020
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Bijlagen
Brief GS inz. voordracht vaststelling legesverordening 2020 en tarieventabel 2020.pdf
Legesverordening en –tarieventabel Noord-Holland 2017.pdf
Tarieven 2017-2020.pdf
Tarieventabel 2020.pdf
voordracht met legesverordening 2020.pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	18 november 2019
Ingekomen stukken ter kennisname	30 november 2019
Economie Financiën en Bestuur	2 december 2019
PS-vergadering	16 december 2019

Toelichting

De legesverordening 2017 is geactualiseerd. De tarieven opgenomen in de tarieventabel is een 1ste aanzet gedaan om te komen tot kostendeekkende tarieven. De tarieven worden de komende 2 tot 3 jaren gefaseerd verhoogd en op een kostendeekkendniveau gebracht. De verwachting is dat met name de tarieven genoemd in de hoofdstukken 1, 3 en 5 van de tarieventabel de komende jaren worden verhoogd. Ingaande 1 januari 2020 worden er voor de vergunningsaanvragen in het kader van de Luchtvaartwet(Wlv) en natuurbeschermingswet(Nbw) voor het eerst leges geheven. In de tarieventabel is onder hoofdstuk 1 een vrijstelling voor de leges opgenomen voor vergunningsaanvragen voor de bouw- en aanlegkosten van zonnecollectoren en –panelen.

Ontwerpbesluit is besproken en aangehouden tijdens vergadering GS 5 november 2019 voor nader overleg in de diverse staven.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

dhr J.J.A.S. Houtenbos

CZ/FIN

Telefoonnummer +31653978298

houtenbosj@noord-holland.nl

1 | 1

Verzenddatum

Betreft: vaststelling legesverordening 2020 en tarieventabel 2020

Kenmerk

1274835/1307814

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, betreffende de vaststelling van de Legesverordening 2020 en tarieventabel 2020.

Uw kenmerk

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

voorzitter

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

**Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 12 december 2016
tot vaststelling van de Legesverordening Noord-Holland 2017 en Legestarieventabel 2017**

Provinciale Staten van Noord-Holland;

**Gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 1 november
2016;**

Gelet op het advies van de commissie Mobiliteit & Financiën;

Gelet op de artikelen 220 en 223, eerste lid, aanhef en onderdeel b, van de Provinciewet;

Besluiten vast te stellen:

Legesverordening Noord-Holland 2017

Artikel 1 Begrippenkader

In deze verordening worden onder leges verstaan de rechten die worden geheven ter zake van het genot van door of vanwege het provinciebestuur verstrekte diensten genoemd in deze verordening en de daarbij behorende tarieventabel.

Artikel 2 Belastingplichtige

Belastingplichtig is de aanvrager van de dienst, dan wel degene ten behoeve van wie de dienst wordt verleend.

Artikel 3 Vrijstelling

Leges worden niet geheven voor werkvergunningen en ontheffingen of andere vormen van dienstverlening die de Provincie zelf aanvraagt.

Artikel 4 Heffingsmaatstaven en tarieven

1. De leges worden geheven naar de heffingsmaatstaven en tarieven, opgenomen in de bij deze verordening behorende tarieventabel.
2. Voor de berekening van de leges wordt een gedeelte van een in de tarieventabel genoemde eenheid als volle eenheid aangemerkt.
3. Bijkomende door de provincie te maken kosten worden in rekening gebracht bij de aanvrager, mits de aanvrager voorafgaand aan het in behandeling nemen van de aanvraag daarover wordt geïnformeerd.

Artikel 5 Wijze van heffing

1. De leges worden geheven door middel van een mondelinge dan wel een gedagtekende schriftelijke kennisgeving van het gevorderde bedrag, waaronder mede wordt begrepen een stempelafdruk, zegel, nota, aanslagbiljet of andere schriftuur.
2. De leges kunnen worden geheven bij voorlopige vordering of aanslag tot ten hoogste het bedrag waarop de vordering of aanslag vermoedelijk zal worden vastgesteld.

Artikel 6 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 moeten de leges worden betaald ingeval de kennisgeving als bedoeld in artikel 5:
 - a. mondeling wordt gedaan: op het moment van het doen van de kennisgeving;
 - b. schriftelijk wordt gedaan: op het moment van uitreiken van de kennisgeving, dan wel in geval van toezending daarvan, binnen een maand na de dagtekening van de kennisgeving.
2. Indien de te heffen leges meer dan € 5000,00 bedragen mogen de leges worden betaald in vier gelijke termijnen, waarvan de eerste vervalt op de laatste dag van de maand volgend op die van de dagtekening van de kennisgeving en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.

Artikel 7 Kwijtschelding

Bij de invordering van leges wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 8 Teruggaaf

1. Indien op grond van artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht wordt besloten om een vergunningaanvraag niet verder te behandelen, al dan niet op aangeven van de aanvrager, wordt 80% van het legestartief aan de aanvrager teruggegeven.
2. Indien een vergunning is geweigerd en deze weigering onherroepelijk is geworden, wordt 90% van het legestartief teruggegeven.
3. Indien een in behandeling genomen aanvraag vóór het bekendmaken van het ontwerpbesluit als bedoeld in artikel 3:12 van de Algemene wet bestuursrecht wordt ingetrokken, wordt 50% van het legestartief teruggegeven.
4. Indien de aanvraag op een later tijdstip dan in het vorige lid genoemd, maar vóór het bekendmaken van het definitieve besluit wordt ingetrokken, wordt 25% van het legestartief teruggegeven.
5. De in de voorgaande leden bedoelde teruggaaf vindt niet plaats indien het legestartief minder bedraagt dan €100,00.
6. De teruggaafregeling bedoeld in de voorgaande leden heeft geen betrekking op de kosten zoals bedoeld in artikel 4, derde lid.
7. Een aanvraag om teruggaaf moet bij de heffingsambtenaar worden ingediend binnen zes weken nadat de omstandigheid, welke de aanspraak op teruggaaf deed ontstaan, zich heeft voorgedaan.

Artikel 9 Nadere regels

Gedeputeerde staten kunnen nadere regels vaststellen met betrekking tot de heffing en de invordering van de leges.

Artikel 10 Overgangsbepaling

Op diensten die worden aangevraagd voor inwerkingtreding van deze verordening blijven de legestartieven behorende bij de Legesverordening Noord-Holland 20120 van kracht.

Artikel 11 Intrekking

De Legesverordening 2010 wordt ingetrokken.

Artikel 12 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2017.

Artikel 13 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Legesverordening Noord-Holland 2017.

Haarlem, 12 december 2016.

Provinciale Staten van Noord-Holland,

J.W. Remkes, voorzitter

K. Bolt, statengriffier.

Tarieventabel 2017

behorende bij en deel uitmakende van de "Legesverordening Noord-Holland 2017

Tarief

1. Dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

1.1 Begripsomschrijvingen

1.1.1 Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

1.1.1.1 aanlegkosten:

de aannemingssom exclusief omzetbelasting, bedoeld in paragraaf 1, eerste lid, van de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken 1989 (UAV 1989), voor het uit te voeren werk, of voor zover deze ontbreekt, een raming van de aanlegkosten, exclusief omzetbelasting. Indien de werken of werkzaamheden geheel of gedeeltelijk door zelfwerkzaamheid geschieden wordt in deze titel onder aanlegkosten verstaan: de prijs die aan een derde in het economisch verkeer zou moeten worden betaald voor de werken of werkzaamheden waarop de aanvraag betrekking heeft;

1.1.1.2 bouwkosten:

de aannemingssom exclusief omzetbelasting, bedoeld in paragraaf 1, eerste lid, van de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken 1989 (UAV 1989), voor het uit te voeren werk, of voor zover deze ontbreekt, een raming van de bouwkosten, exclusief omzetbelasting, bedoeld in het normblad NEN 2631, uitgave 1979, of zoals dit normblad laatstelijk is vervangen of gewijzigd. Indien het bouwen geheel of gedeeltelijk door zelfwerkzaamheid geschiedt wordt in deze titel onder bouwkosten verstaan: de prijs die aan een derde in het economisch verkeer zou moeten worden betaald voor het tot stand brengen van het bouwwerk waarop de aanvraag betrekking heeft;

- 1.1.1.3** sloopkosten:
de aannemingssom exclusief omzetbelasting, bedoeld in paragraaf 1, eerste lid, van de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken 1989 (UAV 1989), voor het uit te voeren werk, of voor zover deze ontbreekt, een raming van de sloopkosten, exclusief omzetbelasting. Indien het slopen geheel of gedeeltelijk door zelfwerkzaamheid geschiedt wordt in deze titel onder sloopkosten verstaan: de prijs die aan een derde in het economisch verkeer zou moeten worden betaald voor het slopen van het bouwwerk waarop de aanvraag betrekking heeft.
- 1.1.2** Wabo: Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.
- 1.1.3** In dit hoofdstuk voorkomende begrippen die in de Wabo zijn omschreven, hebben dezelfde betekenis als bij of krachtens de Wabo bedoeld.
- 1.1.4** In dit hoofdstuk voorkomende begrippen die niet in de Wabo zijn omschreven en die betrekking hebben op activiteiten waarvoor het toetsingskader in een ander wettelijk voorschrift is uitgewerkt, hebben dezelfde betekenis als in dat wettelijk voorschrift bedoeld.
- 1.2** **Omgevingsvergunning**
- 1.2.1** Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag van een omgevingsvergunning voor een project: de som van de verschuldigde leges voor verschillende activiteiten of handelingen waaruit het project geheel of gedeeltelijk bestaat en waarop de aanvraag betrekking heeft en de verschuldigde leges voor de extra toetsen die in verband met de aanvraag moeten worden uitgevoerd, berekend naar de tarieven en overeenkomstig het bepaalde in dit hoofdstuk. In afwijking van de vorige volzin kan ook per activiteit, handeling of andere grondslag een legesbedrag worden gevorderd.
- 1.3** **Schetsplan/vooroverleg**
- 1.3.1** Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot beoordeling van een schetsplan, 25% van het tarief dat zou voortvloeien uit onderdeel 3.3.2 indien sprake zou zijn van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder a, Wabo.

1.3.2 **Bouwen van een bouwwerk**

1.3.2.1 Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder a, Wabo of ingevolge artikel 2.19a, tweede lid, onder a, van de Crisis- en Herstelwet voor het aanleggen of bouwen van een bouwwerk:

- bij bouwkosten tot € 50.000 een tarief van € 103 per € 1.000 bouwkosten;
- € 5.150 vermeerderd met 3,58% van de bouwkosten voor zover de bouwkosten meer bedragen dan € 50.000, doch niet meer dan € 400.000;
- € 17.680 vermeerderd met 2,39% van de bouwkosten voor zover de bouwkosten meer bedragen dan € 400.000, doch niet meer dan € 1.000.000;
- € 32.020 vermeerderd met 1,35% van de bouwkosten voor zover de bouwkosten meer bedragen dan € 1.000.000, doch niet meer dan € 5.000.000;
- € 86.020 vermeerderd met 0,227% van de bouwkosten voor zover de bouwkosten meer bedragen dan € 5.000.000, doch niet meer dan € 25.000.000
- € 131.420 vermeerderd met 0,052% van de bouwkosten voor zover de bouwkosten meer bedragen dan € 25.000.000;

Indien een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder a, Wabo voor een op basis van een schetsplan uitgewerkt bouwplan in behandeling wordt genomen, worden de leges die zijn geheven voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot beoordeling van een schetsplan als bedoeld in onderdeel 3.3.1 verrekend met de leges voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld in dit onderdeel.

Extra welstandstoets

1.4	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder a, Wabo wordt verhoogd in verband met een extra toetsing aan welstandscriteria indien zich tijdens de beoordeling van de aanvraag wijzigingen voordoen in het bouwplan en daarvoor een nieuwe welstandstoets noodzakelijk is, met	€ 185,50
------------	--	----------

Planologisch strijdig gebruik		
1.5	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder c, Wabo	€ 185,50
Beoordeling advies agrarische adviescommissie		
1.6	Het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder a, Wabo wordt verhoogd, indien de aanvraag tot het verstrekken van een vergunning krachtens wettelijk voorschrift slechts kan worden afgehandeld wanneer een advies van de agrarische adviescommissie wordt beoordeeld, met	€ 185,50
Beoordeling aanvullende gegevens		
1.7	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van aanvullende gegevens die worden ingediend nadat de aanvraag tot het verstrekken van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder a, Wabo al in behandeling is genomen	€ 185,50
Toetsing of ontheffing in het kader van een exploitatieplan		
1.8	Het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder a, Wabo wordt verhoogd, indien de aanvraag betrekking heeft op een bouwwerk ten aanzien waarvan:	
1.8.1	een ontheffing als bedoeld in artikel 6.12, zesde lid, Wro wordt verleend, met	€ 185,50
1.8.2	toetsing aan een exploitatieplan dient plaats te vinden, met	€ 185,50
1.8.3	artikel 50a, Woningwet wordt toegepast, met	€ 185,50
Gebruik gronden en bouwwerken / vrijstellingen of ontheffingen bestemmingsplan e.a.		
1.9	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder c, Wabo tot het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met:	
1.9.1	een bestemmingsplan of beheerverordening als bedoeld in artikel 2.12, eerste lid, onder a, sub 3, Wabo	€ 185,50
1.9.2	een bestemmingsplan of beheerverordening indien de vergunning betrekking heeft op een activiteit voor een bepaalde termijn als bedoeld in artikel 2.12, eerste lid, onder a, sub 2, Wabo	€ 185,50

1.9.3	een bestemmingsplan of beheerverordening als bedoeld in artikel 2.12, eerste lid, onder a, sub 1, Wabo	€	185,50
1.9.4	de regels gesteld krachtens artikel 4.1, derde lid, Wro als bedoeld in artikel 2.12, eerste lid, onder b, Wabo	€	185,50
1.9.5	de regels gesteld krachtens artikel 4.3, derde lid, Wro als bedoeld in artikel 2.12, eerste lid, onder b, Wabo	€	185,50
1.9.6	een voorbereidingsbesluit voor zover toepassing is gegeven aan artikel 3.7, vierde lid, tweede volzin, Wro als bedoeld in artikel 2.12, eerste lid, onder c, Wabo	€	185,50
Uitvoering werk of werkzaamheden			
1.10	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder b, Wabo voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden, in gevallen waarin dat bij een bestemmingsplan, beheerverordening of voorbereidingsbesluit is bepaald	€	185,50
1.11	Deelbeoordeling activiteit het gebruiken van een bouwwerk met het oog op brandveiligheid Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder d, Wabo voor het gebruiken van een bouwwerk met het oog op de brandveiligheid		
	- bij bouwkosten tot € 100.000	€	2.730,00
	- bij bouwkosten van € 100.000 tot € 1.000.000	€	7.025,00
	- bij bouwkosten vanaf € 1.000.000	€	19.570,00
Monumenten / beschermd stads- of dorpsgezicht			
1.12	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning als bedoeld in:		
1.12.1	artikel 2.1, eerste lid, onder f, Wabo voor het slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van een beschermd monument op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht	€	1.855,00
1.12.2	artikel 2.1, eerste lid, onder h, Wabo voor het slopen van een bouwwerk in een beschermd stads- of dorpsgezicht	€	1.855,00
1.12.3	artikel 2.2, eerste lid, onder b, sub 1 en sub 2, Wabo voor het slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van een krachtens provinciale of gemeentelijke verordening aangewezen monument, of het herstellen, gebruiken of laten gebruiken daarvan op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar wordt gebracht	€	1.855,00

1.12.4	artikel 2.2, eerste lid, onder c, Wabo voor het slopen van een bouwwerk dat krachtens provinciale of gemeentelijke verordening is aangewezen als beschermd stads- of dorpsgezicht	€	1.855,00
Slopen			
1.13	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder g, Wabo voor het slopen van een bouwwerk in gevallen waarin dat in een estemmingsplan, beheerverordening of voorbereidingsbesluit is bepaald, dan wel als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onderdeel a, Wabo voor het slopen van een bouwwerk voor zover daarvoor krachtens provinciale of gemeentelijke verordening een vergunning of ontheffing is vereist	€	1.855,00
Aanleggen of verandering brengen in een weg			
1.14	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onder d, Wabo voor het aanleggen of brengen van verandering in de wijze van aanleg van een weg, voor zover daarvoor tevens een verbod geldt als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder b, Wabo	€	720,00
Uitweg/inrit			
1.15	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onder e, Wabo voor het maken, hebben, veranderen of veranderen van het gebruik van een uitweg	€	410,00
Alarminstallatie			
1.16	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onder f, Wabo voor het in, op of aan een onroerende zaak hebben van een alarminstallatie die een voor de omgeving opvallend geluid of geluidsignaal kan produceren	€	310,00
Kapactiviteiten			
1.17	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onder g, Wabo voor het vellen of doen vellen van houtopstand	€	930,00

Handelsreclame en overige uitingen

1.18	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning als bedoeld in:		
1.18.1	artikel 2.2, eerste lid, onder h, alsmede artikel 2.2, tweede lid, van de Wabo voor het gebruiken van een zaak voor het aanbrengen of doen aanbrengen van opschriften, aankondigingen, afbeeldingen, reclameobjecten of constructies, in welke vorm dan ook, die zichtbaar zijn vanaf een voor het publiek toegankelijke plaats	€	310,00
1.18.2	artikel 2.2, eerste lid, onder i, alsmede artikel 2.2, tweede lid, van de Wabo voor het als zakelijk gerechtigde of gebruiker van een zaak, het gebruik van die zaak toe te staan voor het aanbrengen of doen aanbrengen van opschriften, aankondigingen, afbeeldingen, reclameobjecten of constructies, in welke vorm dan ook, die zichtbaar zijn vanaf een voor het publiek toegankelijke plaats	€	310,00

Omgevingsvergunning in twee fasen

1.19	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een omgevingsvergunning in twee fasen als bedoeld in artikel 2.5, eerste lid, Wet algemene bepalingen omgevingsrecht ter zake van de:		
1.19.1	eerste fase het bedrag dat voortvloeit uit toepassing van de tarieven in deze tarieventabel voor de vergunning(en) waarvoor de aanvraag voor de eerste fase wordt gedaan;		
1.19.2	tweede fase het bedrag dat voortvloeit uit toepassing van de tarieven in deze tarieventabel voor de vergunning(en) waarvoor de aanvraag voor de tweede fase wordt gedaan.		

Beoordeling bodemrapport

1.20	Onverminderd het bepaalde in de voorgaande onderdelen van dit hoofdstuk bedraagt het tarief, indien krachtens wettelijk voorschrift voor de in dat onderdeel bedoelde aanvraag een bodemrapport wordt beoordeeld:		
1.20.1	voor de beoordeling van een milieukundig bodemrapport	€	185,50
1.20.2	voor de beoordeling van een archeologisch bodemrapport	€	185,50

Geringe wijziging

1.21	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot wijziging van een vergunning als gevolg van een, naar de omstandigheden beoordeeld, geringe wijziging in het project	€	185,50
-------------	---	---	--------

Overige omgevingsvergunningen

1.22	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een omgevingsvergunning als bedoeld in de Wabo voor zover daarvoor niet elders in dit hoofdstuk een tarief is opgenomen	€	185,50
-------------	--	---	--------

Verschuldigd is voor:

1.23	het doen van kennisgevingen: per kennisgeving, indien van toepassing, ingevolge enig artikel van de Wabo	€	270,00
-------------	---	---	--------

2. Wegen**Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:****Wegenverkeerswet**

2.1.1	tot het verkrijgen van een ontheffing ingevolge de Wegenverkeerswet	€	505,00
2.1.2	voor een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld onder 2.1.1	€	169,00

Regeling Voertuigen

2.2.1	tot het verkrijgen van een ontheffing ingevolge de Regeling Voertuigen	€	252,00
2.2.2	voor een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld onder 2.2.1	€	117,00

Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens 1990

2.3.1	tot het verkrijgen van een ontheffing ingevolge het Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens 1990	€	169,00
2.3.2	voor een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld onder 2.3.1	€	117,00

Wegenverordening Noord-Holland

2.4.1.1	tot het verkrijgen van een vergunning ingevolge de Wegenverordening Noord-Holland voor:		
	- het aanleggen of in stand houden van een kunstwerk over een weg of binnen de grens van een weg, - het veranderen van een kunstwerk, zodanig dat zij daardoor niet meer voldoen aan de bestemming en de omschrijving in de legger der wegen, - het opbreken van een wegverharding en het verlagen of ophogen van een weg	€	564,00
2.4.1.2	voor het uitvoeren van kleine graafwerkzaamheden in een weg	€	64,50
2.4.2	voor een wijziging of verlenging van een vergunning als bedoeld onder 2.4.1.1	€	168,00
2.4.3	tot het verkrijgen van een vergunning ingevolge de Wegenverordening Noord-Holland voor:		
	- het afdammen, dempen of verminderen van het water-afvoerend vermogen van een langs of op de grens van een weg gelegen sloot, - het aanbrengen en hebben van opslagtanks, bakken, putten, goten en dergelijke, voetpaden, stoepen, bouwconstructies, verhogingen van wallen en andere voorwerpen, - het weiden van dieren, - het aanbrengen, hebben of verwijderen van beplanting, borden of palen, - het leggen of hebben liggen van rails, - het laten afstromen of aflopen van fecaliën, gier, mest of afvalwater via bermsloten of hemelwater van daken of uit goten, - het innemen van een (vaste) standplaats met voertuigen ten behoeve van handel of bedrijf, - het plaatsen of laten liggen van agrarische of andere producten of materialen binnen 2 meter uit de kant van de verharding, - het over of boven een weg aanbrengen en hebben van uitspringende constructiedelen of voorwerpen, het laten draaien van voorzieningen waaraan hang- of sluitwerk is bevestigd of het aanbrengen en hebben van andere zaken	€	164,00

2.4.4	voor een wijziging of verlenging van een vergunning als bedoeld onder 2.4.3	€	76,75
2.4.5	tot het verkrijgen van een vergunning ingevolge de Wegenverordening Noord-Holland voor het in een weg leggen of hebben liggen van leidingen (buizen en kabels daaronder begrepen):		
-	voor de eerste 100 meter (of een gedeelte daarvan)	€	745,00
-	voor elke volgende 100 meter (of een gedeelte daarvan) tot 1.000 meter	€	75,25
-	voor elke volgende 100 meter (of een gedeelte daarvan) van 1.000 tot 10.000 meter	€	67,00
-	voor elke 100 meter (of een gedeelte daarvan) boven 10.000 meter	€	26,90
2.4.6	voor een wijziging of verlenging van een vergunning als bedoeld onder 2.4.5 of een opdracht tot het verleggen van leidingen in opdracht van de provincie	€	353,00
2.4.7	tot het verkrijgen van een vergunning ingevolge de Wegenverordening Noord-Holland voor het in een weg leggen of hebben liggen van een duiker	€	598,00
2.4.8	voor een wijziging of verlenging van een vergunning als bedoeld onder 2.4.7	€	299,00
Verschuldigd is voor:			
2.4.9	het doen van kennisgevingen: per kennisgeving, indien van toepassing, ingevolge de Wegenverordening Noord-Holland	€	274,00

2.5 Waterwegen

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:

Waterverordening provincie Noord-Holland

2.5.1	tot het verstrekken van een ontheffing ingevolge		
-	artikel 4.7, eerste lid, onder a van de Waterverordening provincie Noord-Holland	€	952,00
-	artikel 4.7, eerste lid, onder b van de Waterverordening provincie Noord-Holland	€	952,00
2.5.2	voor een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld onder 2.5.1	€	475,00
2.5.3	tot het verstrekken van een ontheffing ingevolge artikel 4.7, eerste lid, onder c, van de Waterverordening provincie Noord-Holland, waarbij voor de volgende werken als tarief geldt:		
a	kunstwerken, waaronder bruggen, sluizen en stuwen, met inbegrip van remming- en geleide-werken en wachtplaatsen	€	952,00
b	remming- en geleide-werken en wachtplaatsen, afzonderlijk bij reeds bestaande kunstwerken	€	517,00
c	oeverwerken, met inbegrip van los- en laadplaatsen	€	517,00
d	voorwerpen, waaronder palen en steigers	€	178,00
e	kabels, buizen en leidingen		
-	voor de eerste 100 meter (of een gedeelte daarvan)	€	465,00
-	voor elke volgende 100 meter (of een gedeelte daarvan) tot 1.000 meter	€	46,35
-	voor elke volgende 100 meter (of een gedeelte daarvan) van 1.000 tot 10.000 meter	€	23,20
-	voor elke 100 meter (of een gedeelte daarvan) boven 10.000 meter	€	9,25
2.5.4	voor een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld onder 2.5.3, verleend voor:		
a	kunstwerken, waaronder bruggen, sluizen en stuwen	€	475,00
b	remming- en geleide-werken en wachtplaatsen	€	260,00
c	oeverwerken, met inbegrip van los- en laadplaatsen	€	260,00
d	voorwerpen, waaronder palen en steigers	€	89,00
e	kabels, buizen en leidingen	€	307,00

Scheepvaartverkeerswet, Binnenvaartpolitiereglement		
2.6.1	voor het verstrekken van een ontheffing, vergunning, toestemming of vrijstelling ingevolge de Scheepvaartverkeerswet of het Binnenvaartpolitiereglement, waaronder een vergunning ingevolge artikel 1.21, tweede lid, van het Binnenvaartpolitiereglement voor incidenteel bijzonder transport, of ontheffing voor het innemen van een ligplaats	€ 127,00
2.6.2	tot het verstrekken van een vergunning ingevolge artikel 1.21, tweede lid van het Binnenvaartpolitiereglement (bijzonder transport) voor een kalenderjaar	€ 178,00
2.6.3	voor een wijziging of verlenging van een ontheffing, vergunning, toestemming of vrijstelling als bedoeld onder 2.6.1 of 2.6.2	€ 63,00
Verschuldigd is voor:		
2.6.4	het doen van kennisgevingen: per kennisgeving, indien van toepassing, ingevolge de Scheepvaartwegenverordening Noord-Holland 1995, de Scheepvaartverkeerswet of het Binnenvaartpolitiereglement	€ 274,00
2.6.5	het begeleiden van schepen door of met behulp van een ambtenaar van de provincie:	
-	indien de begeleiding plaatsvindt per voertuig, per kwartier (of gedeelte daarvan) daaraan besteed	€ 14,30
-	indien de begeleiding plaatsvindt per vaartuig, per kwartier (of gedeelte daarvan) daaraan besteed	€ 21,60
3.	Waterwet	
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
3.1	a voor het verstrekken van een vergunning als bedoeld in artikel 6.4 van de Waterwet, Staatsblad 2009, nummer 107, per kubieke meter nominale pompcapaciteit per uur van de pompinstallatie waarmee water aan de grond wordt onttrokken dan wel in de grond wordt geïnfiltriseerd, met een minimum per vergunning van	€ 20,90 € 615,00
	en met een maximum per vergunning van	€ 11.930,00

3.1	b	voor het verstrekken van een vergunning als bedoeld onder 3.1 a, waarbij sprake is van samenloop conform artikel 6.17 van de Waterwet, per kubieke meter nominale pompcapaciteit per uur van de pompinstallatie waarmee water aan de grond wordt onttrokken dan wel in de grond wordt geïnfilteerd,	€	27,80
		met een minimum per vergunning van	€	820,00
		en met een maximum per vergunning van	€	15.860,00
3.2	a	voor een wijziging van een vergunning als bedoeld onder 3.1, indien deze leidt tot een wijziging van de pompcapaciteit, een minimumbedrag van een en ander met dien verstande dat indien de wijziging leidt tot een uitbreiding van de pompcapaciteit, het tarief wordt berekend over de uitbreiding van de pompcapaciteit overeenkomstig het bepaalde onder 3.1 met inachtneming van het minimumtarief en het maximumtarief	€	614,00
3.2	b	Voor overige wijzigingen van een vergunning als bedoeld onder 3.1 b	€	614,00
3.3		voor een wijziging van een voorschrift van een vergunning als bedoeld onder 3.1: per te wijzigen voorschrift	€	298,00
3.4	a	voor het verkrijgen van een gedoogbeschikking voor het tijdelijk zonder vergunning in werking hebben van een inrichting of een gedeelte van een inrichting in samenhang met een te starten of gestarte vergunningprocedure, waarbij het aangevraagde gedogen anticipeert op verlening van de vergunning, het overeenkomstig het onder 5.1 vast te stellen bedrag voor het aanvragen van een vergunning, met dien verstande dat 25% van de daar genoemde bedragen worden geheven, met een minimum van	€	154,00
3.4	b	voor het verkrijgen van een gedoogbeschikking, waarbij in andere gevallen dan bedoeld in 3.4 a, toestemming wordt gegeven dat tijdelijk bepaalde vergunningvoorschriften niet worden nageleefd, met uitzondering van gevallen waarbij sprake is van het niet tijdig nemen van een besluit op een onder 3.1 genoemde aanvraag binnen de in artikel 3:18 van de Algemene wet bestuursrecht genoemde termijn van zes maanden	€	154,00

Verschuldigd is voor:

3.5	het doen van kennisgevingen: per kennisgeving,		
-	ingevolge de Waterwet;	€	274,00
-	in relatie tot een in behandeling genomen aanvraag tot het verkrijgen van een gedoogbeschikking	€	274,00
4.	Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden		
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
4.1	voor het verstrekken van een ontheffing ingevolge artikel 5 van de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden voor een badinrichting of zwemgelegenheid:	€	370,00
4.2	voor een wijziging of aanvulling dan wel intrekking van een ontheffing als bedoeld onder 4.1	€	185,00
5.	de Ontgrondingenwet, de Ontgrondingenverordening Noord - Holland		
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
5.1	voor het verstrekken van een vergunning ingevolge de Ontgrondingenwet en de Ontgrondingenverordening Noord-Holland:		
a	indien geen specie van de desbetreffende percelen wordt afgevoerd	€	2.930,00
b	indien specie van de desbetreffende percelen wordt afgevoerd, dient het tarief van de te volgen procedure als vermeld onder 5.1.a, te worden vermeerderd met:		
	per m ³	€	0,09
	tot een maximum van	€	90.125,00

5.2	voor een wijziging van een vergunning als bedoeld onder 5.1.b, indien deze leidt tot vergroting van de maximum hoeveelheid grond, zand of specie voor winning waarvan (oorspronkelijk) vergunning is verleend, een bedrag gelijk aan het verschil tussen het met toepassing van het bepaalde onder 5.1.b, verschuldigde bedrag voor de opnieuw vastgestelde hoeveelheid en het reeds betaalde bedrag		
5.3	a voor een wijziging van een vergunning als bedoeld onder 5.1.a, anders dan in de onder 5.1.b genoemde gevallen	€	970,00
	b voor een machtiging krachtens artikel 12 van de Ontgrondingenwet	€	970,00
5.4	voor een wijziging van een vergunning als bedoeld onder 5.1.a, waarbij sprake is van een combinatie van combinatie van de onder 5.2 en 5.3 genoemde gevallen, de bedragen conform artikel 5.1.a en 5.1.b betekent de wijziging echter dat er geen gebruik wordt gemaakt van de vergunning en de vergunning wordt ingetrokken, dan bestaat er recht op teruggaaf van de helft van de opgelegde aanslag van de onder 5.1.b. per m ³ genoemde bedragen. Het onder 5.1.a genoemde bedrag is nooit onderdeel van de teruggaaf		
	Verschuldigd is voor:		
5.5	het doen van kennisgevingen: per kennisgeving ingevolge de Ontgrondingenwet en de Ontgrondingenverordening Noord-Holland volgens procedure afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht	€	274,00

6. Wadloopverordening 1996

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:

- 6.1** om een vergunning als bedoeld in artikel 5 van de Wadloopverordening 1996 voor:
a	rechtspersonen die per jaar tot 1.000 wadlopers begeleiden	€	771,00
b	rechtspersonen die per jaar 1.000 tot 5.000 wadlopers begeleiden	€	2.325,00
c	rechtspersonen die per jaar 5.000 of meer wadlopers begeleiden	€	3.882,00
d	natuurlijke personen	€	110,00
- de leges verschuldigd op basis van a, b, of c, mogen in drie jaarlijkse termijnen betaald worden
- 6.2** om een ontheffing als bedoeld in artikel 6 van de de Wadloopverordening 1996:
voor natuurlijke en rechtspersonen
		€	60,00
- 6.3** op verzoek van belanghebbende wordt het jaarlijks te betalen bedrag gerestitueerd wanneer er het hele jaar geen gebruik gemaakt wordt van de vergunning

7. Wet Natuurbescherming

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:

- 7.1**
a	om een tegemoetkoming in geleden schade, aangericht door in het wild levende beschermde dieren als bedoeld in artikel 6.1, eerste lid, Wet natuurbescherming	€	300,00
b	De retributie wordt niet geheven als het gaat om: 1. schade die is aangericht in een ganzenrustgebied 2. schade die is aangericht door de das, de bever of de wolf 3. schade die is aangericht in de winterperiode van 1 oktober tot en met 31 maart		
c	Er vindt geen restitutie plaats als de aanvraag, als bedoeld in artikel 7.1.a, wordt ingetrokken en er al een taxatie van de schade heeft plaatsgevonden		

- d** In afwijking van artikel 7 van de Legesverordening Noord-Holland 2017 vindt geen restitutie plaats indien het verzoek wordt afgewezen of geweigerd

8. Overige diensten

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:

8.1	a	voor het verstrekken van een vergunning, ontheffing, vrijstelling, toestemming, machtiging enz. krachtens een provinciale verordening, provinciaal reglement of enig ander wettelijk voorschrift, anders dan hiervoor genoemd	€	127,50
	b	voor een wijziging of verlenging van een vergunning, ontheffing, vrijstelling, toestemming, machtiging enz. als bedoeld onder 8.1.a	€	63,00

Uitgegeven op 14 december 2016

Namens Gedeputeerde Staten van Noord-Holland

R.M. Bergkamp, provinciesecretaris.

Hoofdstuk 1 Dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

1.1	Begripsomschrijvingen
1.1.1	Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:
1.1.1.1	Aanlegkosten: de aannemingssom exclusief omzetbelasting, bedoeld in paragraaf 1, eerste lid, van de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken 1989 (UAV1989), voor het uit te voeren werk, of voor zover deze ontbreekt, een raming van de aanlegkosten, exclusief omzetbelasting. Indien de werken of werkzaamheden geheel of gedeeltelijk door zelfwerkzaamheid geschieden wordt in deze titel onder aanlegkosten verstaan: de prijs die aan een derde in het economisch verkeer zou moeten worden betaald voor de werken of werkzaamheden waarop de aanvraag betrekking heeft;
1.1.1.2	Bouwkosten: de aannemingssom exclusief omzetbelasting, bedoeld in paragraaf 1, eerste lid, van de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken 1989 (UAV 1989), voor het uit te voeren werk, of voor zover deze ontbreekt, een raming van de bouwkosten, exclusief omzetbelasting, bedoeld in het normblad NEN 2631, uitgave 1979, of zoals dit normblad laatstelijk is vervangen of gewijzigd. Indien het bouwen geheel of gedeeltelijk door zelfwerkzaamheid geschiedt wordt in deze titel onder bouwkosten verstaan: de prijs die aan een derde in het economisch verkeer zou moeten worden betaald voor het tot stand brengen van het bouwwerk waarop de aanvraag betrekking heeft;
1.1.1.3	Sloopkosten: de aannemingssom exclusief omzetbelasting, bedoeld in paragraaf 1, eerste lid, van de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken 1989 (UAV 1989), voor het uit te voeren werk, of voor zover deze ontbreekt, een raming van de sloopkosten, exclusief omzetbelasting. Indien het slopen geheel of gedeeltelijk door zelfwerkzaamheid geschiedt wordt in deze titel onder sloopkosten verstaan: de prijs die aan een derde in het economisch verkeer zou moeten worden betaald voor het slopen van het bouwwerk waarop de aanvraag betrekking heeft.
1.1.2	Wabo: Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor:

1.2	Omgevingsvergunning
1.2.1	een omgevingsvergunning voor een project: de som van de verschuldigde leges voor verschillende activiteiten of handelingen waaruit het project geheel of gedeeltelijk bestaat en waarop de aanvraag betrekking heeft en de verschuldigde leges voor de extra toetsen die in verband met de aanvraag moeten worden uitgevoerd, berekend naar de tarieven en overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk 1 van de tarieventabel. In afwijking van het voorafgaande kan ook per activiteit, handeling of andere grondslag een legesbedrag worden gevorderd.

Vergelijk leges tarieven 2017-2020

		Tarief 2017	Tarief 2020
1.3	Vooroverleg/principeverzoek		
1.3.1	het vooroverleg of het principeverzoek over of het beoordelen van een principeverzoek tot het geheel of gedeeltelijk vaststellen of wijzigen van een inpassingsplan, een wijzigingsplan of andere besluiten gebaseerd op het bepaalde in artikel 3:26, 1ste en 2de lid en artikel 3:6, 1ste lid, Wro	geen	€ 500,00
1.3.2	indien volgend op het vooroverleg of het principeverzoek als bedoeld onder 1.3.1 binnen één jaar voor hetzelfde plan of besluit een aanvraag tot het geheel of gedeeltelijk vaststellen, herzien, wijzigen of uitwerken van het inpassings- of wijzigingsplan in behandeling wordt genomen, wordt het op grond van artikel 1.3.1. betaalde bedrag verrekend met de leges voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld onder 1.3.3.1.		
1.3.3	Bouwen van een bouwwerk		
1.3.3.1	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in art. 2.1, 1ste lid, onder a, Wabo of als bedoeld in art. 2.19a, 2de lid, onder a van de Crisis- en herstelwet voor het aanleggen of bouwen van een bouwwerk; -bij bouwkosten tot € 50.000,- : € 103,- per €1.000,- -bij bouwkosten tussen € 50.000,- en € 400.000,- : €5.150,- vermeerderd met 3,58% voor bouwkosten boven de €50.000,- -bij bouwkosten tussen €400.000,- en €1.000.000,- : €17.680,- vermeerderd met 2,39% voor bouwkosten boven de € 400.000,- - bij bouwkosten tussen €1.000.000,- en € 5.000.000 : €32.020,- vermeerderd met 1,35% voor bouwkosten boven de € 1.000.000,- - bij bouwkosten tussen €5.000.000,- en €25.000.000:€86.020,- vermeerderd met 0,227% voor bouwkosten boven de € 5.000.000,- -bij bouwkosten meer dan €25.000.000,- :€131.420,- vermeerderd met 0,052% voor bouwkosten boven de €25.000.000,-	€ 103,00 p/€ 1.000,00 € 5.150,00 + 3,58% € 17.680,00 + 2,39% € 32.020,00 + 1,35% € 86.020,00 +0,227% € 131.420,00 + 0,052%	€ 103,00 p/€ 1.000,- € 5.150,00 + 3,58% € 17.680,00 + 2,39% € 32.020,00 + 1,35% € 86.020,00 +0,227% € 131.420,00 + 0,052%

Vergelijk leges tarieven 2017-2020

1.3.3.2	Bouw-/aanlegkosten zonnecollectoren en -panelen		
	Bij het in behandeling nemen van een aanvraag voor een omgevingsvergunning of voor het beoordelen van een conceptaanvraag voor een omgevingsvergunning, die betrekking heeft op het plaatsen van een collector voor warmteopwekking of een paneel voor elektriciteitsopwekking worden de bouw-/aanlegkosten voor de collectoren of panelen op € 0,00 geraamd. Indien collectoren voor warmteopwekking of panelen voor elektriciteitsopwekking onderdeel uitmaken van een aanvraag omgevingsvergunning, dan wel conceptaanvraag omgevingsvergunning, bestaande uit meer onderdelen dan uitsluitend collectoren of panelen, dan worden voor de vaststelling van het legesbedrag de bouwkosten voor de collectoren of panelen buiten beschouwing worden gelaten.	.	
	Extra welstandstoets		
1.4	het verstrekken van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld in art. 2.1, 1ste lid, onder a Wabo in verband met een extra toetsing aan welstandscriteria indien zich tijdens de beoordeling van de aanvraag wijzigingen voor doen in het bouwplan en daarvoor een nieuwe welstandstoets noodzakelijk is, worden de leges verhoogd met:	€ 185,50	€ 215,00
	Beoordeling advies agrarisch adviescommissie		
1.5	het verstrekken van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld in art. 2.1, 1ste lid, onder a Wabo , indien de aanvraag tot het verstrekken van een vergunning krachtens wettelijk voorschrift slechts kan worden afgehandeld wanneer een advies van de agrarische adviescommissie wordt beoordeeld, worden de leges verhoogd met	€ 185,50	€ 215,00
	Beoordeling aanvullende gegevens		
1.6	het in behandeling nemen van aanvullende gegevens, die worden ingediend nadat de aanvraag tot het verstrekken van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld in art. 2.1, 1ste lid, onder a Wabo al in behandeling is genomen, :	€ 185,50	€ 215,00
	Toetsing of ontheffing in het kader van een exploitatieplan		
1.7	het verstrekken van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld in art. 2.1, 1ste lid onder a, Wabo , indien de aanvraag betrekking		

Vergelijk leges tarieven 2017-2020

	heeft op een bouwwerk,		
1.7.1	bij een ontheffing als bedoeld in art. 6.12, 6de lid Wro	€ 185,50	€ 215,00
1.7.2	bij een toetsing aan een exploitatieplan	€ 185,50	€ 215,00
1.7.3	bij toepassing van art. 50a Woningwet	€ 185,50	€ 215,00
	Gebruik gronden en bouwwerken/vrijstellingen of ontheffingen bestemmingsplan e.a.		
1.8	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in art. 2.1, 1ste lid, onder c, Wabo tot het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met:		
1.8.1	een bestemmingsplan of beheerverordening als bedoeld in art.2.1.12, 1ste lid onder a sub 1, Wabo	geen	€ 215,00
1.8.2	een bestemmingsplan of beheerverordening indien de vergunning betrekking heeft op een activiteit voor een bepaalde termijn als bedoeld in art. 2.12, 1ste lid, onder a, sub 2, Wabo (kruimellijst)	€ 185,50	€ 215,00
1.8.3	een bestemmingsplan of beheerverordening als bedoeld in art. 2.12, 1ste lid, onder a, sub 3, Wabo : (buitenplans)	€ 185,50	€ 430,00
1.8.4	een bestemmingsplan of beheerverordening als bedoeld in art. 2.12, 1ste lid, onder b, Wabo : (afwijking exploitatieplan)	€185,50	€ 215,00
1.8.5	de regels gesteld krachtens art. 4.1, 3de lid Wro , als bedoeld in art. 2.12, 1ste lid, onder b, Wabo (afwijking provinciale regeling)	€ 185,50	€ 215,00
1.8.6	de regels gesteld krachtens art. 4.3, 3de lid, Wro , als bedoeld in art. 2.12, 1ste lid, onder b Wabo (afwijking nationale regeling)	€ 185,50	€ 215,00
1.8.7	een voorbereidingsbesluit voor zover toepassing is gegeven aan art. 3.7, 4de lid, 2de volzin, Wro als bedoeld in art. 2.12, 1ste lid, onder c, Wabo :	€ 185,50	€ 215,00
	Uitvoering werk of werkzaamheden		
1.9	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in art. 2.1, 1ste lid, onder b, Wabo voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijn, of van werkzaamheden, in gevallen waarin dat bij een bestemmingsplan, beheerverordening of voorbereidingsbesluit is bepaald,	€ 185,50	€ 215,00

Vergelijk leges tarieven 2017-2020

	Deelbeoordeling activiteit het gebruiken van een bouwwerk met het oog op brandveiligheid		
1.10	een vergunning, die betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in art. 2.1, 1ste lid, onder d van de Wabo bedraagt het tarief voor bouwwerken met een bruto vloeroppervlakte als bedoeld in het normblad NEN 2580, onverminderd het bepaalde in de andere onderdelen van dit hoofdstuk indien tevens sprake is van de in die onderdelen bedoelde activiteiten		
1.10.1	van 0 t/m 100 m ²	Geen	€ 450,00
1.10.2	van 101 t/m 500 m ²	Geen	€ 525,00
1.10.3	van 500 t/m 5.000 m ²	Geen	€ 800,00
1.10.4	van 5.000 t/m 50.000 m ²	Geen	€ 1.250,00
1.10.5	van meer dan 50.000 m ² vermeerderd per m ² met €	Geen	€ 2.650,00
	Monumenten/beschermd stads- of dorpsgezicht		
1.11	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in:		
1.11.1	Art. 2.1, 1ste lid, onder f, Wabo voor het slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van een beschermd monument op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar wordt gebracht, worden de leges verhoogd met	€ 1.855,00	€ 2.155,00
1.11.2	Art. 2.1, 1ste lid, onder h, Wabo voor het slopen van een bouwwerk in een beschermd stads- of dorpsgezicht, worden de leges verhoogd met	€ 1.855,00	€ 2.155,00
1.11.3	Art.2.2, 1ste lid, onder b, sub 1 en sub 2, Wabo voor het slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van een krachtens provinciale of gemeentelijke verordening aangewezen monument, of het herstellen, gebruiken of laten gebruiken daarvan op een wijze waardoor het ontsierd of in gevaar wordt gebracht, worden de leges verhoogd met	€ 1.855,00	€ 2.155,00
1.11.4	Art. 2.2, 1ste lid, onder c, Wabo voor het slopen van een bouwwerk, dat krachtens provinciale of gemeentelijke verordening is aangewezen als beschermd stads- of dorpsgezicht,	€ 1.855,00	€ 2.155,00
	Slopen		
1.12	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in art. 2.1, 1ste lid, onder g, Wabo voor het slopen van een bouwwerk in gevallen waarin dat een bestemmingsplan, beheerverordening of voorbereidingsbesluit is bepaald, dan wel als bedoeld in art.2.2, 1 ^{ste} lid, onderdeel a, Wabo voor het slopen van een bouwwerk voor zover daarvoor krachtens provinciale of gemeentelijke verordening een vergunning of ontheffing is vereist:	€ 1.855,00	€ 2.155,00

Vergelijk leges tarieven 2017-2020

	Aanleggen of verandering brengen in een weg		
1.13	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in art. 2.2, 1ste lid, onder d, Wabo voor het aanleggen of aanbrengen van een verandering in de wijze van aanleg van een weg, voor zover daarvoor tevens een verbod geldt als bedoeld in art. 2.1, 1ste lid, onder b, Wabo ,	€ 720,00	€ 835,00
	Uitweg/inrit		
1.14	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in art. 2.2, 1ste, onder e, Wabo voor het maken, hebben, veranderen of wijzigen van het gebruik van een uitweg of inrit,	€ 410,00	€ 475,00
	Alarminstallatie		
1.15	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in art. 2.2, 1ste lid, onder f, Wabo voor het in, op of aan een onroerende zaak hebben van een alarminstallatie die voor de omgeving een opvallend geluid of geluidsignaal kan produceren,	€ 310,00	€ 360,00
	Kapactiviteiten		
1.16	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in art. 2.2, 1ste lid, onder g, Wabo voor het vellen of doen vellen van houtopstand, worden de leges verhoogd met: - voor maximaal 5 bomen - met een opslag voor elke boom dan de vijfde boom	€930,00	€ 200,00 € 20,00
	Handelsreclame en overige uitingen		
1.17	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in:		
1.17.1	Art 2.2, 1ste lid, onder h, alsmede art. 2.2, 2de lid Wabo voor het gebruiken van een zaak voor het aanbrengen of doen aanbrengen van opschriften, aankondigingen, afbeeldingen, reclameobjecten of constructies, in welke vorm dan ook, die zichtbaar zijn vanaf een voor het publieke toegankelijke plaats	€ 310,00	€ 360,00
1.17.2	Art. 2.2, 1ste lid, onder i, alsmede art. 2.2, 2de lid Wabo voor het als zakelijk gerechtigde of gebruiker van een zaak toe te staan voor het aanbrengen of doen aanbrengen van opschriften, aankondigingen, afbeeldingen, reclameobjecten of constructies, in welke vorm dan ook, die zichtbaar zijn vanaf een het publiek toegankelijke plaats	€ 310,00	€ 360,00

Vergelijk leges tarieven 2017-2020

	Omgevingsvergunning in twee fasen		
1.18	het verstrekken van een omgevingsvergunning in twee fasen als bedoeld in art. 2.5, 1ste lid, Wabo ter zake van de:		
1.18.1	1 ^{ste} fase : het bedrag dat voortvloeit door toepassing van de tarieven opgenomen in hoofdstuk 1 deze tarieventabel voor de vergunning(en) waarvoor de aanvraag voor de 1 ^{ste} fase wordt gedaan		
1.18.2	2 ^{de} fase : het bedrag dat voortvloeit door toepassing van de tarieven opgenomen in hoofdstuk 1 van deze tarieventabel voor de vergunning(en) waarvoor de aanvraag voor de 2 ^{de} fase wordt gedaan		
	Beoordeling bodemrapport		
1.19	Onverminderd het bepaalde in de voorgaande onderdelen van dit hoofdstuk bedraagt het tarief, indien krachtens wettelijk voorschrift voor de in dat onderdeel bedoelde aanvraag een bodemrapport wordt beoordeeld		
1.19.1	bij de beoordeling van een milieukundig bodemrapport	€ 185,50	€ 215,00
1.19.2	bij de beoordeling van een archeologisch bodemrapport	€ 185,50	€ 215,00
	Verlenging tijdelijke vergunning		
1.20	Bij een verlenging van een tijdelijke vergunning voor de bouw/aanleg van een tijdelijke voorziening, waarbij de afronding van het project niet binnen de in eerste instantie bepaalde termijn mogelijk blijkt te zijn bedragen de leges: De verlenging wordt eveneens voor een bepaalde termijn verleend.		€ 800,00
	Geringe wijziging		
1.22	tot een geringe wijziging van een vergunning als gevolg van een, naar de omstandigheden beoordeeld, geringe wijziging in het project	€ 185,50	€ 215,00
	Overige omgevingsvergunningen		
1.23	Het verstrekken van een omgevingsvergunning als bedoel in de Wabo voor zover daarvoor niet elders in hoofdstuk 1 van de tarieventabel een tarief is opgenomen	€ 185,50	€ 215,00
	Kosten kennisgeving		
1.24	het doen van kennisgevingen: per kennisgeving, indien van toepassing, ingevolge enig artikel van de Wabo	€ 270,00 (moest zijn € 274,-)	€ 320,00

Vergelijk leges tarieven 2017-2020

Hoofdstuk 2 Wegen en waterwegen

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor:

artikel	Omschrijving	Tarief 2017	Tarief 2020
Tabel leges- verordening	Wegen		
	Wegenverkeerswet		
2.1.1	het verkrijgen van een ontheffing als bedoeld in art. 8 de Wegenverkeerswet 1994 (WVW)	€ 505,00	€ 350,00
2.1.2	een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld in de Wegenverkeerswet 1994 (WVW)	€ 169,00	€ 135,00
	Regeling voertuigen		
2.2.1	het verkrijgen van een ontheffing als bedoeld in art. 9.1 van de regeling voertuigen	€ 252,00	€ 475,00
2.2.2	een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld in art. 9.1 van de regeling voertuigen	€ 117,00	€170,00
	Reglement Verkeersregels en verkeerstekens 1990		
2.3.1	het verkrijgen van een ontheffing als bedoeld in art. van het Reglement Verkeersregels en verkeerstekens 1990	€ 169,00	€ 210,00
2.3.2	een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld in art. van het Reglement Verkeersregels en verkeerstekens 1990	€ 117,00	€ 175,00
	Wegenverordening		
2.4.1.1	het verkrijgen van een vergunning ingevolge de Wegenverordening Noord- Holland voor: - het aanleggen of in stand houden van een kunstwerk over een weg of binnen de grens van een weg; - het veranderen van een kunstwerk, zodanig dat zij daardoor niet meer voldoen aan de bestemming en de omschrijving in de wegenlegger; - het opbreken van een wegverharding en het verlagen of ophogen van een weg	€ 564,00	€ 1.200,00
2.4.1.2	een wijziging of verlenging van een vergunning als bedoeld in de Wegenverordening Noord-Holland	€ 168,00	€310,00
2.4.2	het uitvoeren van kleine graafwerkzaamheden in een weg	€ 64,50	€ 155,00

Vergelijk leges tarieven 2017-2020

2.4.3	het verkrijgen van een vergunning als bedoeld in art. de Wegenverordening Noord-Holland voor: - het afdammen, dempen of verminderen van het water-afvoerend vermogen van een langs of op de grens van een weg gelegen sloot; - het aanbrengen en hebben van opslagtanks, bakken, putten, goten e.d., voetpaden, stoepen, bouwconstructies, verhogingen van wallen en andere voorwerpen; - het weiden van dieren; - het aanbrengen, hebben of verwijderen van beplanting, borden of palen; - het leggen of hebben liggen van rails; - het laten afstromen of aflopen van fecaliën, gier, mest of afvalwater via berm sloten of hemelwater van daken of uit goten; - het innemen van een (vaste) standplaats met voertuigen ten behoeve van handel of bedrijf; - het plaatsen of laten liggen van agrarische of andere producten of materialen binnen 2 meter uit de kant van de verharding; het over of boven de weg aanbrengen en hebben van uitspringende constructiedelen of voorwerpen, het laten draaien van voorzieningen waaraan hang- of sluitwerk is bevestigd of het aanbrengen en hebben van andere zaken;	€ 164,00	€ 350,00
2.4.4	een wijziging of verlenging van een vergunning als bedoeld onder 2.4.3	€ 76,75	€ 175,00
2.4.5	het verkrijgen van een vergunning als bedoeld in de Wegenverordening Noord-Holland voor het in een weg leggen of hebben liggen van leidingen (buizen en kabels daaronder begrepen): - voor de 1ste 100 meter (of gedeelte daarvan) - voor elke volgende 100 meter (of gedeelte daarvan) tot 1.000 meter - voor elke volgende 100 meter (of gedeelte daarvan) van 1.000 tot 10.000 meter - voor elke volgende 100 meter (of gedeelte daarvan) boven de 10.000 mete	€ 745,00 € 75,25 € 67,00 € 26,90	€ 465,00 € 87,35 €77,75 € 31,20
2.4.6	een wijziging of verlenging van een vergunning als bedoeld onder 2.4.5 of een opdracht tot het verleggen in opdracht van de provincie Noord-Holland	€ 353,00	€ 465,00
2.4.7	het verkrijgen van een vergunning als bedoeld in art. 5 van de Wegenverordening voor het in een weg leggen of hebben liggen van een duiker	€ 598,00	€ 350,00

Vergelijk leges tarieven 2017-2020

2.4.8	een wijziging of verlenging van een vergunning als bedoeld onder 2.4.7	€ 299,00	€ 115,00
2.5	Waterwegen		
2.5.1	het verstrekken van een ontheffing als bedoeld in: - art. 4.7, 1ste lid onder a van de Waterverordening provincie Noord-Holland - art. 4.7, 1ste lid onder b van de Waterverordening provincie Noord-Holland	€ 952,00 € 952,00	€ 1.100,00 € 1.100,00
2.5.2	een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld onder 2.5.1	€ 475,00	€ 620,00
2.5.3	het verstrekken van een ontheffing als bedoeld in art. 4.7, 1 ^{ste} lid onder c van de Waterverordening Noord-Holland voor: a. kunstwerken; b. remming- en geleide- werken en wachtplaatsen, afzonderlijk bij reeds bestaande kunstwerken; c. oeverwerken, met inbegrip van los- en laadplaatsen; d. voorwerpen, waaronder palen en steigers; e. kabels, buizen en leidingen:	€ 952,00 € 517,00 € 517,00 € 178,00 € 465,00 € 46,35 € 23,20 € 9,25	€ 620,00 € 465,00 € 465,00 € 310,00 € 475,00 Vervalt Vervalt vervalt
2.5.4	een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld onder 2.5.3 voor: a. kunstwerken; b. remming- en geleide- werken en wachtplaatsen, afzonderlijk bij reeds bestaande kunstwerken; c. oeverwerken, met inbegrip van los- en laadplaatsen; d. voorwerpen, waaronder palen en steigers; e. kabels, buizen en leidingen:	€ 475,00 € 260,00 € 260,00 € 89,00 € 307,00	€ 550,00 € 350,00 € 350,00 € 210,00 € 355,00
2.6.1.1	het verstrekken van een ontheffing, vergunning, toestemming of vrijstelling als bedoeld in Scheepvaartverkeerswet of als bedoeld in Binnenvaartpolitiereglement, waaronder een vergunning als bedoeld art. 1.21, 2 ^{de} lid van het Binnenvaartpolitiereglement voor incidenteel bijzonder transport, of ontheffing voor het innemen van een ligplaats	€ 127,00	€225,00
2.6.1.2	het wijzigen van een ontheffing, vergunning, toestemming of vrijstelling als bedoeld in Scheepvaartverkeerswet of als bedoeld in Binnenvaartpolitiereglement, waaronder een vergunning als bedoeld art. 1.21, 2 ^{de} lid van het Binnenvaartpolitiereglement voor incidenteel bijzonder transport, of ontheffing voor het innemen van een ligplaats		€ 75,00

Vergelijk leges tarieven 2017-2020

2.6.2	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in art. 1.21 2 ^{de} van het Binnenvaartpolitiereglement (bijzonder transport) voor een jaar	€ 178,00	€ 235,00
2.6.3	een wijziging of verlenging van een ontheffing, vergunning, toestemming of vrijstelling als bedoeld onder 2.6.2	€ 63,00	€ 115,00
2.6.4	het begeleiden van schepen door of met behulp van een ambtenaar van de provincie Noord-Holland; - begeleiding per voertuig per kwartier (of gedeelte daarvan); - begeleiding per vaartuig per kwartier (of gedeelte daarvan);	€ 14,30 € 21,60	€ 16,60 € 25,05

Hoofdstuk 3 Waterwet

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor:

		Tarief 2017	Tarief 2020
3.1	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in art. 6.4 van de Waterwet per m3 nominale pompcapaciteit per uur van de pompinstallatie waarmee water aan de grond wordt onttrokken dan wel in de grond wordt geïnfiltreerd; - met een minimum per vergunning van - met een maximum per vergunning van	€ 20,90 € 615,00 € 11.930,00	€ 24,25 € 715,00 € 13.845,00
3.2	het verstrekken van een vergunning als bedoeld onder 3.1 letter a, waarbij sprake is van samenloop conform art. 6.17 van de Waterwet per m3 nominale pompcapaciteit per uur van de pompinstallatie waarmee water aan de grond wordt onttrokken dan wel in de grond wordt geïnfiltreerd; - met een minimum per vergunning van - met een maximum per vergunning van	€ 27,80 € 820,00 € 15.860,00	€ 32,25 € 950,00 € 18.405,00
3.3	een wijziging van een vergunning, als bedoeld onder 3.1 en 3.2, indien deze leidt tot een wijziging van de pompcapaciteit, een minimumbedrag van een en ander met dien verstande dat indien de wijziging leidt tot een uitbreiding van de pompcapaciteit overeenkomstig het bepaalde onder 3.1 en 3.2 met inachtneming van het minimumtarief en het maximumtarief	€ 614,00	€ 715,00
3.4.	een wijziging van een voorschrift van een vergunning als bedoeld onder 3.2. per te wijzigen voorschrift	€ 298,00	€ 345,00

Vergelijk leges tarieven 2017-2020

3.5	het verkrijgen van een gedoogbeschikking voor het tijdelijk zonder vergunning in werking hebben van een inrichting of een gedeelte van een inrichting in samenhang met een te starten of gestarte vergunningsprocedure, waarbij het aangevraagde gedogen anticipeert op verlening van de vergunning, het overeenkomstig het onder 3.1 (van de tarieventabel) vast te stellen bedrag voor het aanvragen van een vergunning, met dien verstande dat 25% van de onder 5.1 (van de tarieventabel) genoemde bedragen worden geheven, met een minimum van	€ 154,00	€ 180,00
3.6	het verkrijgen van een gedoogbeschikking, waarbij in andere gevallen als bedoeld in 3.6 toestemming wordt gegeven dat tijdelijk bepaalde vergunningsvoorschriften niet worden nageleefd, met uitzondering van gevallen waarbij sprake is van het niet tijdig nemen van een besluit op een onder 3.1 en 3.2 genoemde aanvraag binnen de in art. 3:18 van de Algemene wet bestuursrecht genoemde termijn van zes maanden	€ 154,00	€ 180,00
	Kosten kennisgevingen		
3.7	het doen van kennisgevingen: per kennisgeving, indien van toepassing; - ingevolge de Waterwet; - in relatie tot een in behandeling genomen aanvraag tot het verkrijgen van een gedoogbeschikking	€ 274,00 € 274,00	€ 320,00 € 320,00

Hoofdstuk 4 Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor:

		Tarief 2017	Tarief 2020
4.1	het verstrekken van een ontheffing als bedoeld in art. 5 , 1 ^{ste} lid van de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden voor een badinrichting of zwemgelegenheid:	€ 370,00	€ 550,00
4.2	een wijziging of aanvulling dan wel intrekking van een ontheffing als bedoeld onder 4.1.	€ 185,00	€ 300,00

Hoofdstuk 5 Ontgrondingenwet, ontgrondingenverordening Noord-Holland 2010

5.1	Begripsomschrijvingen
5.1.1	Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:
5.1.1.1	Oppervlakedelfstoffen: bouwgrondstoffen zoals zand, klei, grind en leem

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor:

		Tarief 2017	Tarief 2020
5.2	het verstrekken van een vergunning ingevolge de Ontgrondingenwet en de Ontgrondingenverordening Noord-Holland 2010: a. ingeval geen oppervlakedelfstoffen van de desbetreffende percelen wordt afgevoerd b. ingeval oppervlakedelfstoffen van de desbetreffende percelen wordt afgevoerd, dient het tarief zoals vermeld onder 5.1.a te worden vermeerderd met: - per m3 - tot een maximum van	€ 2.930,00 € 0,09 € 90.125,00	€ 3.400,00 € 0,10 € 104.600,00
5.3	een wijziging van een vergunning als bedoeld onder 5.2.b, indien deze leidt tot vergroting van de maximum hoeveelheid oppervlakedelfstoffen voor winning waarvan (oorspronkelijk) vergunning is verleend, een bedrag gelijk aan het verschil tussen het met toepassing van het bepaalde onder 5.2.b, verschuldigde bedrag voor de opnieuw vastgestelde hoeveelheid en het reeds betaalde bedrag		
5.4	a. een wijziging van een vergunning als bedoeld onder 5.2.a, anders dan in de onder 5.2.b genoemde gevallen; b. een machtiging krachtens art. 12 van de Ontgrondingswet	€ 970,00 € 970,00	€ 1.125,00 € 1.125,00
5.5	een wijziging van een vergunning als bedoeld onder 5.2.a waarbij sprake is van een combinatie van de onder 5.3 en 5.4 genoemde gevallen, de bedragen conform 5.2.a en 5.2.b betekent de wijziging echter dat er geen gebruik wordt gemaakt van de vergunning en de vergunning wordt ingetrokken, dan bestaat er recht op teruggaaf van 50% van de opgelegde aanslag van de onder 5.2.b per m3 genoemde bedragen. Het onder 5.2.a. genoemde bedrag is nooit onderdeel van de teruggaaf.		

Vergelijk leges tarieven 2017-2020

5.6.	het doen van kennisgevingen: per kennisgeving ingevolge de Ontgrondingswet en de Ontgrondingenverordening Noord-Holland 2010 volgens procedure afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht	€ 274,00	€ 320,00
------	---	-----------------	-----------------

Hoofdstuk 6 Wadloopverordening 2019

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor:

		Tarief 2017	Tarief 2020
6.1	een vergunning als bedoeld in art. 4 van de "Wadloopverordening 2019" voor: a. rechtspersonen die per jaar tot 1.000 wadlopers begeleiden; b. rechtspersonen die per jaar 1.000 tot 5.000 wadlopers begeleiden; c. rechtspersonen die per jaar 5.000 of meer wadlopers begeleiden; d. natuurlijke personen die groepen tot 12 personen begeleiden; e. natuurlijke personen die solo lopen;	€ 771,00 € 2.325,00 € 3.882,00 € 110,00	€ 750,00 € 2.500,00 € 4.000,00 € 250,00 € 125,00
6.2	een erkenning tot wadloopgids;		€ 35,00
6.3	een begeleiderspas;		€ 35,00
6.4	Een met beperking in tijd of plaats vanaf 50 personen: a. voor natuurlijke personen; b. voor rechtspersonen en andere organisaties		€ 75,00 € 250,00
6.5	voor een solopas;		€ 35,00
6.6	a. voor droogvallende platen voor groepen kleiner dan 50 personen; b. voor droogvallende platen voor groepen van meer dan 50 personen		€ 0,00 € 200,00

Vergelijk leges tarieven 2017-2020

Hoofdstuk 7 Wet Natuurbescherming (Wnb)

Het tarief bedraagt voor het nemen van een besluit over de verlening van:

		Tarief 2017	Tarief 2020
7.1	a. een tegemoetkoming in geleden schade, aangericht door in het wild levende beschermde dieren als bedoeld in art. 6.1. 1ste lid Wnb; beschermde dieren als bedoeld in art. 6.1. 1ste lid Wnb b. de retributie wordt niet geheven als het gaat om schade die is aangericht: 1. in een foerageergebied of ganzenrustgebied gedurende de periode dat de schadeveroorzakende diersoort niet mag worden verjaagd of gedood. 2. door de das, de bever, de wilde kat, de otter, de wolf of de lynx; c. er vindt geen teruggaaf plaats als de aanvraag, als bedoeld in art. 7.1. letter a wordt ingetrokken en er al een taxatie van de schade heeft plaatsgevonden; d. In afwijking van artikel 8 van de Legesverordening Noord-Holland 2020 vindt er geen teruggaaf plaats indien het verzoek wordt afgewezen of geweigerd.	€ 300,00	€ 300,00

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor:

7.2	een vergunning voor het realiseren van projecten of het verrichten van andere handelingen als bedoeld in artikel 2.7, 2de en 3 lid, Wet natuurbescherming m.u.v. vergunningen die worden verleend in het kader van beheer en schadebestrijding in Natura 2000-gebieden, alsmede voor vergunningen voor het uitvoeren van herstel en instandhoudingsmaatregelen in het belang van Natura 2000-gebieden zoals bedoeld in artikel 2.2. van de Wet natuurbescherming.	n.v.t.	€ 2.000,00
-----	---	--------	------------

Vergelijk leges tarieven 2017-2020

7.3	een ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, 1 ^{ste} lid, , artikel 3.8, 1 ^{ste} lid, artikel 3.10, 2 ^{de} lid, artikel 3.17, artikel 3.25, artikel 3.32 en artikel 3.34 Wet natuurbescherming, m.u.v. de ontheffingen die worden verleend t.b.v. schadebestrijding en populatiebeheer, alsmede t.b.v. onderzoek, onderwijs en opvang van beschermde inheemse diersoorten	n.v.t.	€ 2.250,00
7.4	een ontheffing als bedoeld in artikel 4.5, 1 ^{ste} en 3 ^{de} lid Wet natuurbescherming (houtopstanden)	n.v.t.	€ 400,00

Hoofdstuk 8 Wet Luchtvaart (Wlv)

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor

		Tarieven 2017	Tarieven 2020
8.1	een ontheffing van maximaal 2 starts en 2 landingen per dag voor bemande helikopters als bedoeld in art. 8a. 51 Wlv (tijdelijk en uitzonderlijk gebruik)	n.v.t.	€ 690,00
8.2	een locatie gebonden ontheffing voor één of meerdere starts en/of landingen op één en hetzelfde terrein voor bemande helikopters als bedoeld in art. 8a. 51 Wlv (tijdelijk en uitzonderlijk gebruik)	n.v.t.	€ 690,00
8.3	een locatie gebonden ontheffing voor één of meerdere starts en/of landingen op één en hetzelfde terrein voor bemande helikopters als bedoeld in art. 8a. 51 Wlv (tijdelijk en uitzonderlijk gebruik), indien voor niet meer dan 10 starts en/of landingen voor één dag wordt gebruikt	n.v.t.	€ 377,00
8.4	een locatie gebonden ontheffing voor één of meerdere starts en/of landingen op één en hetzelfde terrein voor luchtvaartuigen niet zijnde bemande helikopters als bedoeld in art. 8a. 51 Wlv (tijdelijk en uitzonderlijk gebruik)	n.v.t.	€ 690,00
8.5	een locatie gebonden ontheffing voor één of meerdere starts en/of landingen op één en hetzelfde terrein voor luchtvaartuigen niet zijnde bemande helikopters als bedoeld in art. 8a. 51 Wlv (tijdelijk en uitzonderlijk gebruik), indien voor niet meer dan 10 starts en/of landingen voor één dag wordt gebruikt	n.v.t.	€ 377,00
8.6	een luchtvaart <u>regeling</u> als bedoeld in art. 8.64 1 ^{ste} lid Wlv, op verzoek, niet zijnde "omzettingen" van ontheffingen op grond van art. 13 (voormalige) Luchtvaartwet	n.v.t.	€ 3.388,00
8.7	een wijziging van een luchtvaart <u>regeling</u> als bedoeld in art. 8.64 1 ^{ste} lid	n.v.t.	€ 1.695,00

Vergelijk leges tarieven 2017-2020

	Wlv, op verzoek,		
8.8	een luchtvaart <u>besluit</u> als bedoeld in art. 8.43 Wlv, op verzoek, niet zijnde "omzettingen" van ontheffingen op grond van art. 13 (voormalige) Luchtvaartwet	n.v.t.	€ 9.815,00
8.9	een wijziging van een luchtvaart <u>besluit</u> als bedoeld in art. 8.43 Wlv, op verzoek,	n.v.t.	€ 4.907,00
8.10	behalve de leges bedoeld in hoofdstuk 8 wordt voorts in rekening gebracht een bedrag voor te maken kosten per kennisgeving 1)	n.v.t.	€ 320,00

Hoofdstuk 9 Overige diensten t.b.v. legesverordening

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor:

		Tarief 2017	Tarief 2020
9.1	a. het verstrekken van een vergunning, ontheffing, vrijstelling, toestemming, machtiging, etc. krachtens een provinciale verordening, provinciaal reglement of enig ander wettelijk voorschrift, anders dan hiervoor genoemd; b. een wijziging of verlenging van een vergunning, ontheffing, vrijstelling, toestemming, machtiging, etc. als bedoeld onder 9.1.a	€ 127,50 € 63,00	€ 215,00 € 107,50
9.2	behalve de leges bedoeld in hoofdstuk 9 wordt voorts in rekening gebracht een bedrag voor te maken kosten per kennisgeving	Niet opgenomen	€ 320,00

Hoofdstuk 1 Dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

1.1	Begripsomschrijvingen
1.1.1	Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:
1.1.1.1	Aanlegkosten: de aannemingssom exclusief omzetbelasting, bedoeld in paragraaf 1, eerste lid, van de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken 1989 (UAV1989), voor het uit te voeren werk, of voor zover deze ontbreekt, een raming van de aanlegkosten, exclusief omzetbelasting. Indien de werken of werkzaamheden geheel of gedeeltelijk door zelfwerkzaamheid geschieden wordt in deze titel onder aanlegkosten verstaan: de prijs die aan een derde in het economisch verkeer zou moeten worden betaald voor de werken of werkzaamheden waarop de aanvraag betrekking heeft;
1.1.1.2	Bouwkosten: de aannemingssom exclusief omzetbelasting, bedoeld in paragraaf 1, eerste lid, van de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken 1989 (UAV 1989), voor het uit te voeren werk, of voor zover deze ontbreekt, een raming van de bouwkosten, exclusief omzetbelasting, bedoeld in het normblad NEN 2631, uitgave 1979, of zoals dit normblad laatstelijk is vervangen of gewijzigd. Indien het bouwen geheel of gedeeltelijk door zelfwerkzaamheid geschiedt wordt in deze titel onder bouwkosten verstaan: de prijs die aan een derde in het economisch verkeer zou moeten worden betaald voor het tot stand brengen van het bouwwerk waarop de aanvraag betrekking heeft;
1.1.1.3	Sloopkosten: de aannemingssom exclusief omzetbelasting, bedoeld in paragraaf 1, eerste lid, van de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken 1989 (UAV 1989), voor het uit te voeren werk, of voor zover deze ontbreekt, een raming van de sloopkosten, exclusief omzetbelasting. Indien het slopen geheel of gedeeltelijk door zelfwerkzaamheid geschiedt wordt in deze titel onder sloopkosten verstaan: de prijs die aan een derde in het economisch verkeer zou moeten worden betaald voor het slopen van het bouwwerk waarop de aanvraag betrekking heeft.
1.1.2	Wabo: Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor:

1.2	Omgevingsvergunning
1.2.1	een omgevingsvergunning voor een project: de som van de verschuldigde leges voor verschillende activiteiten of handelingen waaruit het project geheel of gedeeltelijk bestaat en waarop de aanvraag betrekking heeft en de verschuldigde leges voor de extra toetsen die in verband met de aanvraag moeten worden uitgevoerd, berekend naar de tarieven en overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk 1 van de tarientabel. In afwijking van het voorafgaande kan ook per activiteit, handeling of andere grondslag een legesbedrag worden gevorderd.

Tarientabel legesverordening 2020

		Tarief 2020
1.3	Vooroverleg/principeverzoek	
1.3.1	het vooroverleg of het principeverzoek over of het beoordelen van een principeverzoek tot het geheel of gedeeltelijk vaststellen of wijzigen van een inpassingsplan, een wijzigingsplan of andere besluiten gebaseerd op het bepaalde in artikel 3:26, 1ste en 2de lid en artikel 3:6, 1ste lid, Wro	€ 500,00
1.3.2	indien volgend op het vooroverleg of het principeverzoek als bedoeld onder 1.3.1 binnen één jaar voor hetzelfde plan of besluit een aanvraag tot het geheel of gedeeltelijk vaststellen, herzien, wijzigen of uitwerken van het inpassings- of wijzigingsplan in behandeling wordt genomen, wordt het op grond van artikel 1.3.1. betaalde bedrag verrekend met de leges voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld onder 1.3.3.1.	
1.3.3	Bouwen van een bouwwerk	
1.3.3.1	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in art. 2.1, 1ste lid, onder a, Wabo of als bedoeld in art. 2.19a, 2de lid, onder a van de Crisis- en herstelwet voor het aanleggen of bouwen van een bouwwerk; -bij bouwkosten tot € 50.000,- : € 103,- per €1.000,- -bij bouwkosten tussen € 50.000,- en € 400.000,- : €5.150,- vermeerderd met 3,58% voor bouwkosten boven de €50.000,- -bij bouwkosten tussen €400.000,- en €1.000.000,- : €17.680,- vermeerderd met 2,39% voor bouwkosten boven de € 400.000,- - bij bouwkosten tussen €1.000.000,- en € 5.000.000 : €32.020,- vermeerderd met 1,35% voor bouwkosten boven de € 1.000.000,- - bij bouwkosten tussen €5.000.000,- en €25.000.000:€86.020,- vermeerderd met 0,227% voor bouwkosten boven de € 5.000.000,- -bij bouwkosten meer dan €25.000.000,- :€131.420,- vermeerderd met 0,052% voor bouwkosten boven de €25.000.000,-	€ 103,00 p/€ 1.000,- € 5.150,00 + 3,58% € 17.680,00 + 2,39% € 32.020,00 + 1,35% € 86.020,00 +0,227% € 131.420,00 + 0,052%

Tarieventabel legesverordening 2020

1.3.3.2	Bouw-/aanlegkosten zonnecollectoren en -panelen	
	Bij het in behandeling nemen van een aanvraag voor een omgevingsvergunning of voor het beoordelen van een conceptaanvraag voor een omgevingsvergunning, die betrekking heeft op het plaatsen van een collector voor warmteopwekking of een paneel voor elektriciteitsopwekking worden de bouw-/aanlegkosten voor de collectoren of panelen op € 0,00 geraamd. Indien collectoren voor warmteopwekking of panelen voor elektriciteitsopwekking onderdeel uitmaken van een aanvraag omgevingsvergunning, dan wel conceptaanvraag omgevingsvergunning, bestaande uit meer onderdelen dan uitsluitend collectoren of panelen, dan worden voor de vaststelling van het legesbedrag de bouwkosten voor de collectoren of panelen buiten beschouwing worden gelaten.	
	Extra welstandstoets	
1.4	het verstrekken van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld in art. 2.1, 1ste lid, onder a Wabo in verband met een extra toetsing aan welstandscriteria indien zich tijdens de beoordeling van de aanvraag wijzigingen voor doen in het bouwplan en daarvoor een nieuwe welstandstoets noodzakelijk is, worden de leges verhoogd met:	€ 215,00
	Beoordeling advies agrarisch adviescommissie	
1.5	het verstrekken van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld in art. 2.1, 1ste lid, onder a Wabo , indien de aanvraag tot het verstrekken van een vergunning krachtens wettelijk voorschrift slechts kan worden afgehandeld wanneer een advies van de agrarische adviescommissie wordt beoordeeld, worden de leges verhoogd met	€ 215,00
	Beoordeling aanvullende gegevens	
1.6	het in behandeling nemen van aanvullende gegevens, die worden ingediend nadat de aanvraag tot het verstrekken van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld in art. 2.1, 1ste lid, onder a Wabo al in behandeling is genomen, :	€ 215,00
	Toetsing of ontheffing in het kader van een exploitatieplan	
1.7	het verstrekken van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld in art. 2.1, 1ste lid onder a, Wabo , indien de aanvraag betrekking heeft op een bouwwerk,	
1.7.1	bij een ontheffing als bedoeld in art. 6.12, 6de lid Wro	€ 215,00
1.7.2	bij een toetsing aan een exploitatieplan	€ 215,00

Tarientabel legesverordening 2020

1.7.3	bij toepassing van art. 50a Woningwet	€ 215,00
	Gebruik gronden en bouwwerken/vrijstellingen of ontheffingen bestemmingsplan e.a.	
1.8	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in art. 2.1, 1ste lid, onder c, Wabo tot het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met:	
1.8.1	een bestemmingsplan of beheerverordening als bedoeld in art.2.1.12, 1ste lid onder a sub 1, Wabo	€ 215,00
1.8.2	een bestemmingsplan of beheerverordening indien de vergunning betrekking heeft op een activiteit voor een bepaalde termijn als bedoeld in art. 2.12, 1ste lid, onder a, sub 2,Wabo (kruimellijst)	€ 215,00
1.8.3	een bestemmingsplan of beheerverordening als bedoeld in art. 2.12, 1ste lid, onder a, sub 3, Wabo: (buitenplans)	€ 430,00
1.8.4	een bestemmingsplan of beheerverordening als bedoeld in art. 2.12, 1ste lid, onder b, Wabo : (afwijking exploitatieplan)	€ 215,00
1.8.5	de regels gesteld krachtens art. 4.1, 3de lid Wro , als bedoeld in art. 2.12, 1ste lid, onder b, Wabo (afwijking provinciale regeling)	€ 215,00
1.8.6	de regels gesteld krachtens art. 4.3, 3de lid, Wro , als bedoeld in art. 2.12, 1ste lid, onder b Wabo (afwijking nationale regeling)	€ 215,00
1.8.7	een voorbereidingsbesluit voor zover toepassing is gegeven aan art. 3.7, 4de lid, 2de volzin, Wro als bedoeld in art. 2.12, 1ste lid, onder c, Wabo :	€ 215,00
	Uitvoering werk of werkzaamheden	
1.9	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in art. 2.1, 1ste lid, onder b, Wabo voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijn, of van werkzaamheden, in gevallen waarin dat bij een bestemmingsplan, beheerverordening of voorbereidingsbesluit is bepaald,	€ 215,00
	Deelbeoordeling activiteit het gebruiken van een bouwwerk met het oog op brandveiligheid	
1.10	een vergunning, die betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in art. 2.1, 1ste lid, onder d van de Wabo bedraagt het tarief voor bouwwerken met een bruto vloeroppervlakte als bedoeld in het normblad NEN 2580, onverminderd het bepaalde in de andere onderdelen van dit hoofdstuk indien tevens sprake is van de in die onderdelen bedoelde activiteiten	
1.10.1	van 0 t/m 100 m2	€ 450,00
1.10.2	van 101 t/m 500 m2	€ 525,00
1.10.3	van 500 t/m 5.000 m2	€ 800,00
1.10.4	van 5.000 t/m 50.000 m2	€ 1.250,00
1.10.5	van meer dan 50.000 m2 vermeerderd per m2 met €	€ 2.650,00

Tarieventabel legesverordening 2020

	Monumenten/beschermd stads- of dorpsgezicht	
1.11	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in:	
1.11.1	Art. 2.1, 1ste lid, onder f, Wabo voor het slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van een beschermd monument op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar wordt gebracht, worden de leges verhoogd met	€ 2.155,00
1.11.2	Art. 2.1, 1ste lid, onder h, Wabo voor het slopen van een bouwwerk in een beschermd stads- of dorpsgezicht, worden de leges verhoogd met	€ 2.155,00
1.11.3	Art.2.2, 1ste lid, onder b, sub 1 en sub 2, Wabo voor het slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van een krachtens provinciale of gemeentelijke verordening aangewezen monument, of het herstellen, gebruiken of laten gebruiken daarvan op een wijze waardoor het ontsierd of in gevaar wordt gebracht, worden de leges verhoogd met	€ 2.155,00
1.11.4	Art. 2.2, 1ste lid, onder c, Wabo voor het slopen van een bouwwerk, dat krachtens provinciale of gemeentelijke verordening is aangewezen als beschermd stads- of dorpsgezicht,	€ 2.155,00
	Slopen	
1.12	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in art. 2.1, 1ste lid, onder g, Wabo voor het slopen van een bouwwerk in gevallen waarin dat een bestemmingsplan, beheerverordening of voorbereidingsbesluit is bepaald, dan wel als bedoeld in art.2.2, 1 ^{ste} lid, onderdeel a, Wabo voor het slopen van een bouwwerk voor zover daarvoor krachtens provinciale of gemeentelijke verordening een vergunning of ontheffing is vereist:	€ 2.155,00
	Aanleggen of verandering brengen in een weg	
1.13	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in art. 2.2, 1ste lid, onder d, Wabo voor het aanleggen of aanbrengen van een verandering in de wijze van aanleg van een weg, voor zover daarvoor tevens een verbod geldt als bedoeld in art. 2.1, 1ste lid, onder b, Wabo ,	€ 835,00
	Uitweg/inrit	
1.14	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in art. 2.2, 1ste, onder e, Wabo voor het maken, hebben, veranderen of wijzigen van het gebruik van een uitweg of inrit,	€ 475,00
	Alarminstallatie	
1.15	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in art. 2.2, 1ste lid, onder f, Wabo voor het in, op of aan een onroerende zaak hebben van een alarminstallatie die voor de omgeving een opvallend geluid of geluidsignaal kan produceren,	€ 360,00
	Kapactiviteiten	
1.16	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in art. 2.2, 1ste lid, onder g, Wabo voor het vellen of doen vellen van houtopstand, worden de leges verhoogd met: - voor maximaal 5 bomen - met een opslag voor elke boom dan de vijfde boom	€ 200,00 € 20,00
	Handelsreclame en overige uitingen	

Tarieventabel legesverordening 2020

1.17	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in:	
1.17.1	Art 2.2, 1ste lid, onder h, alsmede art. 2.2, 2de lid Wabo voor het gebruiken van een zaak voor het aanbrengen of doen aanbrengen van opschriften, aankondigingen, afbeeldingen, reclameobjecten of constructies, in welke vorm dan ook, die zichtbaar zijn vanaf een voor het publieke toegankelijke plaats	€ 360,00
1.17.2	Art. 2.2, 1ste lid, onder i, alsmede art. 2.2, 2de lid Wabo voor het als zakelijk gerechtigde of gebruiker van een zaak toe te staan voor het aanbrengen of doen aanbrengen van opschriften, aankondigingen, afbeeldingen, reclameobjecten of constructies, in welke vorm dan ook, die zichtbaar zijn vanaf een het publiek toegankelijke plaats	€ 360,00
	Omgevingsvergunning in twee fasen	
1.18	het verstrekken van een omgevingsvergunning in twee fasen als bedoeld in art. 2.5, 1ste lid, Wabo ter zake van de:	
1.18.1	1 ^{ste} fase : het bedrag dat voortvloeit door toepassing van de tarieven opgenomen in hoofdstuk 1 deze tarieventabel voor de vergunning(en) waarvoor de aanvraag voor de 1 ^{ste} fase wordt gedaan	
1.18.2	2 ^{de} fase : het bedrag dat voortvloeit door toepassing van de tarieven opgenomen in hoofdstuk 1 van deze tarieventabel voor de vergunning(en) waarvoor de aanvraag voor de 2 ^{de} fase wordt gedaan	
	Beoordeling bodemrapport	
1.19	Onverminderd het bepaalde in de voorgaande onderdelen van dit hoofdstuk bedraagt het tarief, indien krachtens wettelijk voorschrift voor de in dat onderdeel bedoelde aanvraag een bodemrapport wordt beoordeeld	
1.19.1	bij de beoordeling van een milieukundig bodemrapport	€ 215,00
1.19.2	bij de beoordeling van een archeologisch bodemrapport	€ 215,00
	Verlenging tijdelijke vergunning	
1.20	Bij een verlenging van een tijdelijke vergunning voor de bouw/aanleg van een tijdelijke voorziening, waarbij de afronding van het project niet binnen de in eerste instantie bepaalde termijn mogelijk blijkt te zijn bedragen de leges: De verlenging wordt eveneens voor een bepaalde termijn verleend.	€ 800,00
	Geringe wijziging	
1.22	tot een geringe wijziging van een vergunning als gevolg van een, naar de omstandigheden beoordeeld, geringe wijziging in het project	€ 215,00
	Overige omgevingsvergunningen	
1.23	Het verstrekken van een omgevingsvergunning als bedoel in de Wabo voor zover daarvoor niet elders in hoofdstuk 1 van de tarieventabel een tarief is opgenomen	€ 215,00
	Kosten kennisgeving	
1.24	het doen van kennisgevingen: per kennisgeving, indien van toepassing, ingevolge enig artikel van de Wabo	€ 320,00

Tarieventabel legesverordening 2020

Hoofdstuk 2 Wegen en waterwegen

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor:

artikel	Omschrijving	Tarief 2020
	Wegen	
	Wegenverkeerswet	
2.1.1	het verkrijgen van een ontheffing als bedoeld in art. 8 de Wegenverkeerswet 1994 (WVW)	€ 350,00
2.1.2	een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld in de Wegenverkeerswet 1994 (WVW)	€ 135,00
	Regeling voertuigen	
2.2.1	het verkrijgen van een ontheffing als bedoeld in art. 9.1 van de regeling voertuigen	€ 475,00
2.2.2	een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld in art. 9.1 van de regeling voertuigen	€ 170,00
	Reglement Verkeersregels en verkeerstekens 1990	
2.3.1	het verkrijgen van een ontheffing als bedoeld in art. van het Reglement Verkeersregels en verkeerstekens 1990	€ 210,00
2.3.2	een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld in art. van het Reglement Verkeersregels en verkeerstekens 1990	€ 175,00
	Wegenverordening	
2.4.1.1	het verkrijgen van een vergunning ingevolge de Wegenverordening Noord-Holland voor: - het aanleggen of in stand houden van een kunstwerk over een weg of binnen de grens van een weg; - het veranderen van een kunstwerk, zodanig dat zij daardoor niet meer voldoen aan de bestemming en de omschrijving in de wegenlegger; - het opbreken van een wegverharding en het verlagen of ophogen van een weg	€ 1.200,00
2.4.1.2	een wijziging of verlenging van een vergunning als bedoeld in de Wegenverordening Noord-Holland	€ 310,00
2.4.2	het uitvoeren van kleine graafwerkzaamheden in een weg	€ 155,00
2.4.3	het verkrijgen van een vergunning als bedoeld in art. de Wegenverordening Noord-Holland voor: - het afdammen, dempen of verminderen van het water-afvoerend vermogen van een langs of op de grens van een weg gelegen sloot; - het aanbrengen en hebben van opslagtanks, bakken, putten, goten e.d., voetpaden, stoepen, bouwconstructies, verhogingen van wallen en andere	€ 350,00

Tarieventabel legesverordening 2020

	voorwerpen; - het weiden van dieren; - het aanbrengen, hebben of verwijderen van beplanting, borden of palen; - het leggen of hebben liggen van rails; - het laten afstromen of aflopen van fecaliën, gier, mest of afvalwater via bermsloten of hemelwater van daken of uit goten; - het innemen van een (vaste) standplaats met voertuigen ten behoeve van handel of bedrijf; - het plaatsen of laten liggen van agrarische of andere producten of materialen binnen 2 meter uit de kant van de verharding; het over of boven de weg aanbrengen en hebben van uitspringende constructiedelen of voorwerpen, het laten draaien van voorzieningen waaraan hang- of sluitwerk is bevestigd of het aanbrengen en hebben van andere zaken;	
2.4.4	een wijziging of verlenging van een vergunning als bedoeld onder 2.4.3	€ 175,00
2.4.5	het verkrijgen van een vergunning als bedoeld in de Wegenverordening Noord-Holland voor het in een weg leggen of hebben liggen van leidingen (buizen en kabels daaronder begrepen): - voor de 1ste 100 meter (of gedeelte daarvan) - voor elke volgende 100 meter (of gedeelte daarvan) tot 1.000 meter - voor elke volgende 100 meter (of gedeelte daarvan) van 1.000 tot 10.000 meter - voor elke volgende 100 meter (of gedeelte daarvan) boven de 10.000 meter	€ 465,00 € 87,35 € 77,75 € 31,20
2.4.6	een wijziging of verlenging van een vergunning als bedoeld onder 2.4.5 of een opdracht tot het verleggen in opdracht van de provincie Noord-Holland	€ 465,00
2.4.7	het verkrijgen van een vergunning als bedoeld in art. 5 van de Wegenverordening voor het in een weg leggen of hebben liggen van een duiker	€ 350,00
2.4.8	een wijziging of verlenging van een vergunning als bedoeld onder 2.4.7	€ 115,00
2.5	Waterwegen	
2.5.1	het verstrekken van een ontheffing als bedoeld in: - art. 4.7, 1ste lid onder a van de Waterverordening provincie Noord-Holland - art. 4.7, 1ste lid onder b van de Waterverordening provincie Noord-Holland	€ 1.100,00 € 1.100,00
2.5.2	een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld onder 2.5.1	€ 620,00
2.5.3	het verstrekken van een ontheffing als bedoeld in art. 4.7, 1ste lid onder c van de Waterverordening Noord-Holland voor: a. kunstwerken; b. remming- en geleide- werken en wachtplaatsen, afzonderlijk bij reeds bestaande kunstwerken;	€ 620,00 € 465,00

Tarieventabel legesverordening 2020

	c. oeverwerken, met inbegrip van los- en laadplaatsen; d. voorwerpen, waaronder palen en steigers; e. kabels, buizen en leidingen:	€ 465,00 € 310,00 € 475,00
2.5.4	een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld onder 2.5.3 voor: a. kunstwerken; b. remming- en geleide- werken en wachtplaatsen, afzonderlijk bij reeds bestaande kunstwerken; c. oeverwerken, met inbegrip van los- en laadplaatsen; d. voorwerpen, waaronder palen en steigers; e. kabels, buizen en leidingen:	 € 550,00 € 350,00 € 350,00 € 210,00 € 355,00
2.6.1.1	het verstrekken van een ontheffing, vergunning, toestemming of vrijstelling als bedoeld in Scheepvaartverkeerswet of als bedoeld in Binnenvaartpolitiereglement, waaronder een vergunning als bedoeld art. 1.21, 2 ^{de} lid van het Binnenvaartpolitiereglement voor incidenteel bijzonder transport, of ontheffing voor het innemen van een ligplaats	€ 225,00
2.6.1.2	het wijzigen van een ontheffing, vergunning, toestemming of vrijstelling als bedoeld in Scheepvaartverkeerswet of als bedoeld in Binnenvaartpolitiereglement, waaronder een vergunning als bedoeld art. 1.21, 2 ^{de} lid van het Binnenvaartpolitiereglement voor incidenteel bijzonder transport, of ontheffing voor het innemen van een ligplaats	€ 75,00
2.6.2	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in art. 1.21 2 ^{de} van het Binnenvaartpolitiereglement (bijzonder transport) voor een jaar	€ 235,00
2.6.3	een wijziging of verlenging van een ontheffing, vergunning, toestemming of vrijstelling als bedoeld onder 2.6.2	€ 115,00
2.6.4	het begeleiden van schepen door of met behulp van een ambtenaar van de provincie Noord-Holland; - begeleiding per voertuig per kwartier (of gedeelte daarvan); - begeleiding per vaartuig per kwartier (of gedeelte daarvan);	 € 16,60 € 25,05

Tarieventabel legesverordening 2020

Hoofdstuk 3 Waterwet

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor:

		Tarief 2020
3.1	het verstrekken van een vergunning als bedoeld in art. 6.4 van de Waterwet per m3 nominale pompcapaciteit per uur van de pompinstallatie waarmee water aan de grond wordt onttrokken dan wel in de grond wordt geïnfiltreerd; - met een minimum per vergunning van - met een maximum per vergunning van	€ 24,25 € 715,00 € 13.845,00
3.2	het verstrekken van een vergunning als bedoeld onder 3.1 letter a, waarbij sprake is van samenloop conform art. 6.17 van de Waterwet per m3 nominale pompcapaciteit per uur van de pompinstallatie waarmee water aan de grond wordt onttrokken dan wel in de grond wordt geïnfiltreerd; - met een minimum per vergunning van - met een maximum per vergunning van	€ 32,25 € 950,00 € 18.405,00
3.3	een wijziging van een vergunning, als bedoeld onder 3.1 en 3.2, indien deze leidt tot een wijziging van de pompcapaciteit, een minimumbedrag van een en ander met dien verstande dat indien de wijziging leidt tot een uitbreiding van de pompcapaciteit overeenkomstig het bepaalde onder 3.1 en 3.2 met inachtneming van het minimumtarief en het maximumtarief	€ 715,00
3.4.	een wijziging van een voorschrift van een vergunning als bedoeld onder 3.2. per te wijzigen voorschrift	€ 345,00
3.5	het verkrijgen van een gedoogbeschikking voor het tijdelijk zonder vergunning in werking hebben van een inrichting of een gedeelte van een inrichting in samenhang met een te starten of gestarte vergunningsprocedure, waarbij het aangevraagde gedogen anticipeert op verlening van de vergunning, het overeenkomstig het onder 3.1 (van de tarieventabel) vast te stellen bedrag voor het aanvragen van een vergunning, met dien verstande dat 25% van de onder 5.1 (van de tarieventabel) genoemde bedragen worden geheven, met een minimum van	€ 180,00
3.6	het verkrijgen van een gedoogbeschikking, waarbij in andere gevallen als bedoeld in 3.6 toestemming wordt gegeven dat tijdelijk bepaalde vergunningsvoorschriften niet worden nageleefd, met uitzondering van gevallen waarbij sprake is van het niet tijdig nemen van een besluit op een onder 3.1 en 3.2 genoemde aanvraag binnen de in art. 3:18 van de Algemene wet bestuursrecht genoemde termijn van zes maanden	€ 180,00
	Kosten kennisgevingen	
3.7	het doen van kennisgevingen: per kennisgeving, indien van toepassing; - ingevolge de Waterwet; - in relatie tot een in behandeling genomen aanvraag	€ 320,00

Tarieventabel legesverordening 2020

	tot het verkrijgen van een gedoogbeschikking	€ 320,00
--	--	-----------------

Hoofdstuk 4 Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor:

		Tarief 2020
4.1	het verstrekken van een ontheffing als bedoeld in art. 5, 1 ^{ste} lid van de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden voor een badinrichting of zwemgelegenheid:	€ 550,00
4.2	een wijziging of aanvulling dan wel intrekking van een ontheffing als bedoeld onder 4.1.	€ 300,00

Hoofdstuk 5 Ontgrondingenwet, ontgrondingenverordening Noord-Holland 2010

5.1	Begripsomschrijvingen
5.1.1	Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:
5.1.1.1	Oppervlaktedelfstoffen: bouwgrondstoffen zoals zand, klei, grind en leem

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor:

		Tarief 2020
5.2	het verstrekken van een vergunning ingevolge de Ontgrondingenwet en de Ontgrondingenverordening Noord-Holland 2010: a. ingeval geen oppervlaktedelfstoffen van de desbetreffende percelen wordt afgevoerd b. ingeval oppervlaktedelfstoffen van de desbetreffende percelen wordt afgevoerd, dient het tarief zoals vermeld onder 5.1.a te worden vermeerderd met: - per m3 - tot een maximum van	€ 3.400,00 € 0,10 € 104.600,00
5.3	een wijziging van een vergunning als bedoeld onder 5.2.b, indien deze leidt tot vergroting van de maximum hoeveelheid oppervlaktedelfstoffen voor winning waarvan (oorspronkelijk) vergunning is verleend, een bedrag gelijk aan het verschil tussen het met	

Tarieventabel legesverordening 2020

	toepassing van het bepaalde onder 5.2.b, verschuldigde bedrag voor de opnieuw vastgestelde hoeveelheid en het reeds betaalde bedrag	
5.4	a. een wijziging van een vergunning als bedoeld onder 5.2.a, anders dan in de onder 5.2.b genoemde gevallen; b. een machtiging krachtens art. 12 van de Ontgrondingswet	€ 1.125,00 € 1.125,00
5.5	een wijziging van een vergunning als bedoeld onder 5.2.a waarbij sprake is van een combinatie van de onder 5.3 en 5.4 genoemde gevallen, de bedragen conform 5.2.a en 5.2.b betekent de wijziging echter dat er geen gebruik wordt gemaakt van de vergunning en de vergunning wordt ingetrokken, dan bestaat er recht op teruggaaf van 50% van de opgelegde aanslag van de onder 5.2.b per m3 genoemde bedragen. Het onder 5.2.a. genoemde bedrag is nooit onderdeel van de teruggaaf.	
5.6.	het doen van kennisgevingen: per kennisgeving ingevolge de Ontgrondingswet en de Ontgrondingenverordening Noord-Holland 2010 volgens procedure afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht	€ 320,00

Hoofdstuk 6 Wadloopverordening 2019 provincie Friesland

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor:

		Tarief 2020
6.1	een vergunning als bedoeld in art. 4 van de “Wadloopverordening 2019” voor: a. rechtspersonen die per jaar tot 1.000 wadlopers begeleiden; b. rechtspersonen die per jaar 1.000 tot 5.000 wadlopers begeleiden; c. rechtspersonen die per jaar 5.000 of meer wadlopers begeleiden; d. natuurlijke personen die groepen tot 12 personen begeleiden; e. natuurlijke personen die solo lopen;	€ 750,00 € 2.500,00 € 4.000,00 € 250,00 € 125,00
6.2	een erkenning tot wadloopgids;	€ 35,00
6.3	een begeleiderspas;	€ 35,00
6.4	Een met beperking in tijd of plaats vanaf 50 personen: a. voor natuurlijke personen; b. voor rechtspersonen en andere organisaties	€ 75,00 € 250,00
6.5	voor een solopas;	€ 35,00
6.6	a. voor droogvallende platen voor groepen kleiner dan 50 personen; b. voor droogvallende platen voor groepen van meer dan 50 personen	€ 0,00 € 200,00

Hoofdstuk 7 Wet Natuurbescherming (Wnb)

Het tarief bedraagt voor het nemen van een besluit over de verlening van:

		Tarief 2020
7.1	a. een tegemoetkoming in geleden schade, aangericht door in het wild levende beschermde dieren als bedoeld in art. 6.1. 1ste lid Wnb; beschermde dieren als bedoeld in art. 6.1. 1ste lid Wnb b. de retributie wordt niet geheven als het gaat om schade die is aangericht: 1. in een foerageergebied of ganzenrustgebied gedurende de periode dat de schadeveroorzakende diersoort niet mag worden verjaagd of gedood. 2. door de das, de bever, de wilde kat, de otter, de wolf of de lynx; c. er vindt geen teruggaaf plaats als de aanvraag, als bedoeld in art. 7.1. letter a wordt ingetrokken en er al een taxatie van de schade heeft plaatsgevonden; d. In afwijking van artikel 8 van de Legesverordening Noord-Holland 2020 vindt er geen teruggaaf plaats indien het verzoek wordt afgewezen of geweigerd.	€ 300,00

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor:

7.2	een vergunning voor het realiseren van projecten of het verrichten van andere handelingen als bedoeld in artikel 2.7, 2 ^{de} en 3 lid, Wet natuurbescherming m.u.v. vergunningen die worden verleend in het kader van beheer en schadebestrijding in Natura 2000-gebieden, alsmede voor vergunningen voor het uitvoeren van herstel en instandhoudingsmaatregelen in het belang van Natura 2000-gebieden zoals bedoeld in artikel 2.2. van de Wet natuurbescherming.	€ 2.000,00
7.3	een ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, 1 ^{ste} lid, , artikel 3.8, 1 ^{ste} lid, artikel 3.10, 2 ^{de} lid, artikel 3.17, artikel 3.25, artikel 3.32 en artikel 3.34 Wet natuurbescherming, m.u.v. de ontheffingen die worden verleend t.b.v. schadebestrijding en populatiebeheer, alsmede t.b.v. onderzoek, onderwijs en opvang van beschermde inheemse diersoorten	€ 2.250,00
7.4	een ontheffing als bedoeld in artikel 4.5, 1 ^{ste} en 3 ^{de} lid Wet natuurbescherming (houtopstanden)	€ 400,00

Tarieventabel legesverordening 2020

Hoofdstuk 8 Wet Luchtvaart (Wlv)

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor

		Tarief 2020
8.1	een ontheffing van maximaal 2 starts en 2 landingen per dag voor bemande helikopters als bedoeld in art. 8a. 51 Wlv (tijdelijk en uitzonderlijk gebruik)	€ 690,00
8.2	een locatie gebonden ontheffing voor één of meerdere starts en/of landingen op één en hetzelfde terrein voor bemande helikopters als bedoeld in art. 8a. 51 Wlv (tijdelijk en uitzonderlijk gebruik)	€ 690,00
8.3	een locatie gebonden ontheffing voor één of meerdere starts en/of landingen op één en hetzelfde terrein voor bemande helikopters als bedoeld in art. 8a. 51 Wlv (tijdelijk en uitzonderlijk gebruik), indien voor niet meer dan 10 starts en/of landingen voor één dag wordt gebruikt	€ 377,00
8.4	een locatie gebonden ontheffing voor één of meerdere starts en/of landingen op één en hetzelfde terrein voor luchtvaartuigen niet zijnde bemande helikopters als bedoeld in art. 8a. 51 Wlv (tijdelijk en uitzonderlijk gebruik)	€ 690,00
8.5	een locatie gebonden ontheffing voor één of meerdere starts en/of landingen op één en hetzelfde terrein voor luchtvaartuigen niet zijnde bemande helikopters als bedoeld in art. 8a. 51 Wlv (tijdelijk en uitzonderlijk gebruik), indien voor niet meer dan 10 starts en/of landingen voor één dag wordt gebruikt	€ 377,00
8.6	een luchtvaart <u>regeling</u> als bedoeld in art. 8.64 1 ^{ste} lid Wlv, op verzoek, niet zijnde “omzettingen” van ontheffingen op grond van art. 13 (voormalige) Luchtvaartwet	€ 3.388,00
8.7	een wijziging van een luchtvaart <u>regeling</u> als bedoeld in art. 8.64 1 ^{ste} lid Wlv, op verzoek,	€ 1.695,00
8.8	een luchtvaart <u>besluit</u> als bedoeld in art. 8.43 Wlv, op verzoek, niet zijnde “omzettingen” van ontheffingen op grond van art. 13 (voormalige) Luchtvaartwet	€ 9.815,00
8.9	een wijziging van een luchtvaart <u>besluit</u> als bedoeld in art. 8.43 Wlv, op verzoek,	€ 4.907,00
8.10	behalve de leges bedoeld in hoofdstuk 8 wordt voorts in rekening gebracht een bedrag voor te maken kosten per kennisgeving 1)	€ 320,00

Hoofdstuk 9 Overige diensten t.b.v. legesverordening

Tarieventabel legesverordening 2020

Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor:

		Tarief 2020
9.1	a. het verstrekken van een vergunning, ontheffing, vrijstelling, toestemming, machtiging, etc. krachtens een provinciale verordening, provinciaal reglement of enig ander wettelijk voorschrift, anders dan hiervoor genoemd;	€ 215,00
	b. een wijziging of verlenging van een vergunning, ontheffing, vrijstelling, toestemming, machtiging, etc. als bedoeld onder 9.1.a	€ 107,50
9.2	behalve de leges bedoeld in hoofdstuk 9 wordt voorts in rekening gebracht een bedrag voor te maken kosten per kennisgeving	€ 320,00

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 5 november 2019

Onderwerp: Ontwerpbesluit vaststelling legesverordening 2020 en tarieventabel 2020

Kenmerk: 1274835

Bijlagen:

Legesverordening 2020

Tarieventabel 2020

Vergelijk tarieven 2017-2020

Legesverordening 2017

1. Inleiding

De huidige legesverordening 2017 dient te worden geactualiseerd. Met de tarieven 2020 opgenomen in de tarieventabel is een 1ste aanzet gedaan om te komen tot kostendekkende tarieven. De tarieven worden de komende 2 tot 3 jaren verder gefaseerd verhoogd en op een kostendekkend niveau gebracht. De verwachting is dat met name de tarieven genoemd in de hoofdstukken 1, 3 en 5 van de tarieventabel de komende jaren worden verhoogd. Ingaande 1 januari 2020 worden er voor de vergunningsaanvragen in het kader van de Luchtvaartwet (Wlv) en natuurbeschermingswet (Nbw) voor het eerst leges geheven. Om de energietransitie te bevorderen is in de tarieventabel onder hoofdstuk 1 een vrijstelling voor de leges opgenomen voor vergunningsaanvragen voor de bouw- en aanlegkosten van zonnecollectoren en -panelen.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

Met de vaststelling van de legesverordening is deze aangepast aan de huidige regelgeving en is een 1ste aanzet gegeven om in de komende 2 tot 3 jaar te komen tot kostendekkende leges tarieven. De gemiddelde tijdsbesteding per vergunning door medewerkers van de omgevingsdiensten en provincie wordt de komende jaren in beeld gebracht, zodat jaarlijks bij de vaststelling van de nieuwe leges tarieven (voor het eerst per 1-1-2021) een juist beeld ontstaat over de kostendekkendheid van de tarieven.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

Financiële consequenties zijn op dit moment nog niet exact aan te geven, aangezien dit ook afhankelijk is van het aantal vergunningsaanvragen, dat in 2020 wordt ingediend..

4. Proces en procedure

Na vaststelling door Provinciale Staten worden de legesverordening en tarieventabel gepubliceerd en worden de desbetreffende sectoren van de provincie en de omgevingsdiensten (w.o. ODNZKG, ODNHN) geïnformeerd.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr.

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 5 november 2019;

gelet op artikel 220 van de Provinciewet

besluiten vast te stellen:

De Legesverordening Noord-Holland 2020 en de bijbehorende Legestarieventabel 2020

Artikel 1 Begrippenkader

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. leges: de rechten die worden geheven ter zake van het genot van de door of vanwege het Provinciebestuur verleende diensten bedoeld in deze verordening en de tarieventabel.
- b. tarieventabel: de Legestarieventabel behorende bij deze verordening

Artikel 2 Belastingplichtig

Belastingplichtig is de aanvrager van de dienst, dan wel degene ten behoeve van wie de dienst wordt verleend.

Artikel 3 Heffingsmaatstaven en tarieven

1. De leges worden geheven naar de heffingsmaatstaven en tarieven, opgenomen in de tarieventabel.
2. Voor de berekening van de leges wordt een gedeelte van een in de tarieventabel genoemde eenheid als volle eenheid aangemerkt.
3. Bijkomende door de provincie te maken kosten worden in rekening gebracht bij de aanvrager, mits de aanvrager voorafgaand aan het in behandeling nemen van de aanvraag daarover wordt geïnformeerd.

Artikel 4 Wijze van heffing

1. De leges worden geheven door middel van een mondelinge dan wel een gedagtekende schriftelijke kennisgeving van het gevorderde bedrag, waaronder mede wordt begrepen een nota, aanslagbiljet of factuur.
2. De leges kunnen worden geheven bij voorlopige aanslag tot ten hoogste het bedrag waarop De aanslag vermoedelijk zal worden vastgesteld.

Artikel 5 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 worden de leges betaald:
 - a. op het moment van het doen van de kennisgeving van het gevorderde bedrag als deze mondeling wordt gedaan of;
 - b. op het moment van uitreiken van de kennisgeving van het gevorderde bedrag dan wel binnen 30 dagen na de dagtekening van de kennisgeving van het gevorderde bedrag.
2. Indien de te heffen leges meer dan € 5000, -- bedragen kunnen de leges worden betaald in vier gelijke termijnen, waarbij de eerste termijn vervalt 30 dagen na de dagtekening van de kennisgeving en elke volgende termijn telkens 30 dagen later.

Artikel 6 Kwijtschelding

Bij de invordering van leges wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 7 Teruggaaf

1. Indien een aanvraag voor een vergunning voor een project dat geheel of gedeeltelijk incompleet (niet-ontvankelijk) is en niet verder in behandeling wordt genomen omdat de aanvrager, na daartoe in de gelegenheid te zijn gesteld, de aanvraag niet of onvoldoende heeft aangevuld, vindt op verzoek van de aanvrager teruggaaf van het betaalde bedrag plaats ter hoogte van 80% van de op grond van die onderdelen voor de betreffende activiteit verschuldigde leges.
2. Indien een nog niet-ontvankelijke vergunning door de aanvrager wordt ingetrokken, vindt op verzoek van de aanvrager teruggaaf van het betaalde bedrag plaats ter hoogte van 80% van de op grond van die onderdelen voor de betreffende activiteit verschuldigde leges.
3. Indien de aanvrager de aanvraag om een vergunning intrekt terwijl deze aanvraag reeds in behandeling is genomen, vindt op verzoek van de aanvrager teruggaaf plaats ter hoogte van 50% van de op grond van die onderdelen voor de betreffende activiteit verschuldigde leges.
4. Indien Gedeputeerde Staten een vergunning intrekken, vindt op verzoek van de vergunninghouder teruggaaf plaats ter hoogte van 25% van de op grond van die onderdelen voor de betreffende activiteit verschuldigde leges, mits op het tijdstip van het verzoek nog niet met de activiteiten is gestart en de aanvraag wordt ingetrokken binnen 6 maanden na verlening.
5. Indien Gedeputeerde Staten een vergunning weigeren, vindt op verzoek van de aanvrager teruggaaf plaats ter hoogte van 25% van de op grond van die onderdelen voor de betreffende activiteit verschuldigde leges.
6. Indien door een rechtelijke uitspraak een vergunning wordt vernietigd, vindt op verzoek van de vergunninghouder teruggaaf van het betaalde bedrag plaats ter hoogte van 25% van de op grond van die onderdelen voor de betreffende activiteit verschuldigde leges.
7. Teruggaaf vindt niet plaats als het verschuldigde tarief minder bedraagt dan € 250,00.
8. Een verzoek tot teruggaaf wordt ingediend bij de heffingsambtenaar van de provincie binnen zes weken nadat de omstandigheid, waardoor het recht op teruggaaf is ontstaan, zich heeft voorgedaan.

Artikel 8 Nadere regels

Gedeputeerde Staten kunnen nadere regels stellen met betrekking tot de heffing en invordering van de leges.

Artikel 9 Overgangsregeling

Voor diensten die zijn aangevraagd voor inwerkingtreding van deze verordening blijven de legestarieven gebaseerd op de Legesverordening Noord-Holland 2017 en tarieventabel 2017 van kracht.

Artikel 10 Intrekking

De Legesverordening 2017 en tarieventabel 2017 worden ingetrokken.

Artikel 11 Inwerkingtreding

Deze verordening met de daarbij behorende tarieventabel 2020 treedt in werking met ingang van 1 januari 2020.

Artikel 12 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: “Legesverordening Noord-Holland 2020”.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Toelichting op voorgestelde wijzigingen**VERVALLEN ARTIKELEN****Vrijstelling (was art. 3)**

Vrijstellingen voor aanvragen door de provincie leiden in de praktijk regelmatig tot misverstanden binnen de organisatie van de provincie en die van de omgevingsdiensten. De reikwijdte van deze vrijstelling is niet altijd te overzien. Daarnaast is het wenselijk om alle kosten verbonden aan een project inzichtelijk te houden, waarbij ook de door de provincie verschuldigde leges in beeld moeten worden gebracht.

TOELICHTING PER ARTIKEL

TOELICHTING PER ARTIKEL**Artikel 1 Begrippenkader (was artikel 1)**

Redactionele aanpassing waarbij verwezen wordt naar het van toepassing zijnde artikel in de Provinciewet

Artikel 2 Belastingplicht (was artikel 2)

Redactioneel niet gewijzigd

Artikel 3 Heffingsmaatstaf en tarieven (was artikel 4)

Redactioneel niet gewijzigd.

Artikel 4 Wijze van heffing (was artikel 5)

Betreft een redactionele aanpassing waarbij begrippen als zegel, stempelafdruk, etc., niet meer zijn opgenomen.

Artikel 5 Termijnen van betaling (was artikel 6)

In het artikel zijn maandelijkse termijnen vervangen door termijnen van 30 dagen.

Artikel 6 Kwijtschelding (was artikel 7)

Redactioneel niet gewijzigd.

Artikel 7 Teruggaaf (was artikel 8)

De regels rond de eventuele teruggaaf van de leges bleken in de praktijk niet altijd even duidelijk en voor meerdere uitleg vatbaar. Het ging hierbij met name in hoeverre de intrekking of het niet verdere behandeling nemen van de aanvraag door de provincie (gemandateerd aan o.a. de omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied) of door de aanvrager zelf werd gedaan. In de thans voorgestelde redactie is getracht dit onderscheid duidelijk aan te geven.

Voor wat betreft de teruggaaf van de leges zoals die zijn weergegeven in het 3de en 4de lid zijn de percentages van teruggaaf van leges aangepast. In de legesverordening 2017 werd bij intrekking of weigering van de vergunning door de provincie 90% van de verschuldigde leges teruggegeven. Voordat er sprake is van een intrekking of weigering door de provincie zijn echter wel alle werkzaamheden voor het verlenen van de vergunning uitgevoerd. Het lijkt ons dan ook reëel om een lager percentage voor de teruggaaf te hanteren. Na overleg met de omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied(ODNZKG) is een teruggaafpercentage van 25% meer reëel, mede gelet op de werkzaamheden die inmiddels door de ODNZKG zijn verricht

Het minimumbedrag van de mogelijk teruggaaf is verhoogd van € 100,- naar € 250,-, een bedrag dat meer is afgestemd op de overige verschuldigde tarieven opgenomen in de tarieventabel.

De bevoegdheid tot het verlenen van de teruggaaf is niet gemandateerd aan de omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied. De heffingsambtenaar (zijnde inspecteur provinciale belastingen en heffingen) is bevoegd tot het verlenen van teruggaaf.

Artikel 8 Nadere regels (was artikel 9)

Redactioneel niet gewijzigd.

Artikel 9 Overgangsregeling (was artikel 10)

Redactionele aanpassing ter waarborging dat de oude legesverordening en de daarbij behorende van toepassing blijft voor de "oude" aanvragen.

Artikel 10 Intrekking (was artikel 11)

Artikel dient ter bevestiging dat oude verordening (Legesverordening 2017) en de daarbij behorende tarieventabel is ingetrokken nu de nieuwe verordening wordt vastgesteld.

Artikel 11 Inwerkingtreding (was artikel 12)

Artikel geeft datum inwerkingtreding van de verordening en de daarbij behorende tarieventabel aan.

Artikel 12 Citeerartikel (was artikel 13)

De citeertitel wordt gebruikt bij het opleggen van de aanslagen en bij de uitspraken op bezwaarschriften.

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	1457
Extern Zaak ID	1271637
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 december 2019
Agendapunt	7.g
Omschrijving	Voordracht tot wijziging van de Grondwaterheffingsverordening Noord-Holland 2010
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Bijlagen
Brief GS aan PS inz. ontwerpbesluit tot wijziging van de Grondwaterheffingsverordening Noord-Holland 2010.pdf
Voordracht wijziging verordening grondwaterheffing
Huidige Grondwaterheffingsverordening NH 2010 – 09-11-2009.pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	11 november 2019
Ingekomen stukken ter kennisname	30 november 2019
Economie Financiën en Bestuur	2 december 2019
PS-vergadering	16 december 2019

Toelichting

Toelichting voor de openbare besluitenlijst:

Onder de naam “Grondwaterheffing” wordt er door de provincie Noord-Holland een belasting geheven voor het onttrekken van grondwater. De Grondwaterheffingsverordening Noord-Holland 2010 is aan herziening toe. Belangrijkste inhoudelijke wijzigingsvoorstel is dat er geen belasting wordt geheven bij onttrekkingen van minder dan 25.000 kubieke meter. Deze vrijstelling geldt nu bij onttrekkingen van minder dan 12.000 kubieke meter.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

Dhr. J.J.A.S. Houtenbos

CZ/JZ

Telefoonnummer +31653978298

houtenbosj@noord-holland.nl

1 | 1

**Betreft: Ontwerpbesluit tot wijziging van de
Grondwaterheffingsverordening Noord-Holland 2010**

Verzenddatum

- 6 NOV. 2019

Kenmerk

Verseon 1271637/1301292

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, betreffende een wijziging van de Grondwaterheffingsverordening Noord-Holland 2010.

Uw kenmerk

xxx

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

A.A. **C.J. Loggen**
voorzitter

2 bijlage(n)

Voordracht met ontwerpbesluit

Verordening grondwaterheffing 2010

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk nummer 34362354
Btw nummer NL.0010.03.124.B.08

Provinciale Staten van Noord-Holland**Haarlem, 29 oktober 2019****Onderwerp: Wijziging Grondwaterheffingsverordening Noord-Holland 2010****Kenmerk: 1271637****Bijlagen: Ontwerpbesluit
Verordening grondwaterheffing 2010****1. Inleiding**

Onder de naam "Grondwaterheffing" wordt er door de provincie Noord-Holland een belasting geheven voor het onttrekken van grondwater.

Het belangrijkste inhoudelijke wijzigingsvoorstel is dat er geen belasting wordt geheven bij onttrekkingen van minder dan 25.000 kubieke meter. Deze vrijstelling geldt nu bij onttrekkingen van minder dan 12.000 kubieke meter. De aanpassing zal een vermindering van administratieve lasten tot gevolg hebben. Op jaarbasis worden er momenteel circa 150 aanslagen grondwaterheffing opgelegd. Bij een deel van deze aanslagen bedraagt de hoogte van de aanslag minder dan € 212,50. Het verhogen van de drempel zal nauwelijks gevolgen hebben voor het totaal te innen bedrag, aangezien het kleine aanslagbedragen betreft van gemiddeld € 150, -- per aanslag (circa 1% van het totaal geraamde opbrengst). De vrijstelling naar 25.000 m³ is meer in de lijn zoals de vrijstellingen, die door andere provincies worden gehanteerd (vrijstellingen variëren tussen 20.000 en 150.000 m³).

De overige voorgestelde aanpassingen zijn bedoeld om de regeling wat meer in lijn te brengen met de praktijk (betalingstermijnen zijn conform het financiële systeem in dagen uitgedrukt) en de wijzingen in de regelgeving.

Uit praktische overwegingen wordt voorgesteld om het besluit in werking te laten treden per 1 januari 2019 (met terugwerkende kracht). Aanslagen worden gebaseerd op hoeveelheid kubieke meters water van het voorgaande kalenderjaar. De nieuwe regeling is gunstiger dan de oude regeling, de terugwerkende kracht levert dus geen problemen op.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

De administratieve lasten verbonden aan het innen van belastingen voor geringe onttrekkingen kunnen worden verminderd. Voorgesteld wordt de vrijstelling aan te passen. Nu geldt een vrijstelling voor onttrekkingen van minder dan 12.000 kubieke meter. Na vaststelling van het besluit geldt een vrijstelling voor onttrekkingen minder dan 25.000 kubieke meter. De huidige verordening levert daarnaast in de uitvoering problemen op aangezien de termijnen die daarin zijn opgenomen voor het betalen van aanslagen niet aansluiten bij de financiële systemen. Verder wordt er een hardheidsclausule toegevoegd en worden enkele technische wijzigingen doorgevoerd.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

De aanpassing betekent een vermindering van de administratieve lasten. De inkomsten zullen met circa € 7.000,-- verminderen. Het totaal geraamde bedrag bedraagt € 800.000,-- per jaar.

4. Proces en procedure

Het besluit wordt na vaststelling door PS bekendgemaakt via het Provinciaal Blad op www.overheid.nl. De geconsolideerde tekst van de verordening zal terug te vinden zijn in de regelingenbank op www.overheid.nl.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. mr. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van [datum] tot wijziging van de Grondwaterheffingsverordening Noord-Holland 2010

Provinciale Staten van Noord-Holland;

Gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van [datum];

Gelet op artikel 7.7 van de Waterwet en artikel 220 van de Provinciewet;

Besluiten:

ARTIKEL I

De Grondwaterheffingsverordening Noord-Holland 2010 wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 8 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt 'twee maanden' vervangen door '60 dagen'.
2. In het tweede lid wordt 'termijnen' vervangen door 'delen'.
3. In het tweede lid wordt ' , waarvan de eerste vervalt op de laatste dag van de maand volgende op die welke in de dagtekening van het aanslagbiljet is vermeld' vervangen door ' . De eerste helft wordt betaald binnen 30 dagen na dagtekening van de aanslag.'.
4. In het tweede lid wordt 'en de tweede twee maanden later' vervangen door 'De tweede termijn wordt betaald binnen 60 dagen na het verstrijken van de eerste termijn.'
5. In het derde lid komt de dubbele punt aan het einde van de eerste zinsnede te vervallen.
6. In het derde lid komt onderdeel a, alsmede de aanduiding 'b.' voor het tweede onderdeel, te vervallen.
7. In het derde lid, onderdeel b, wordt 'één maand' vervangen door '30 dagen'.
8. In het derde lid komt 'het bepaalde in' te vervallen.

B

In artikel 9 wordt '12.000' vervangen door '25.000'.

C

In artikel 10 wordt onder vernummering van het derde lid tot vierde lid een lid ingevoegd, luidende:

3. De betaling van een voorlopige aanslag geschiedt overeenkomstig artikel 8.

D

Na artikel 12 worden een artikel 12a en een artikel 12b ingevoegd, luidende:

Artikel 12a Hardheidsclausule

Gedeputeerde Staten zijn bevoegd voor bepaalde gevallen of groepen van gevallen tegemoet te komen aan onbillijkheden van overwegende aard, welke zich bij de toepassing van deze verordening mochten voordoen.

Artikel 12b Kwijtschelding

Bij de invordering van de heffing wordt geen kwijtschelding verleend.

ARTIKEL II

Deze wijziging treedt in werking met ingang van de dag na uitgifte van het Provinciaal Blad waarin het wordt geplaatst en werkt terug tot en met 1 januari 2019.

Haarlem, [datum vaststelling door Provinciale Staten]

Provinciale Staten van Noord-Holland,

, voorzitter

, griffier

Toelichting**A**

De afwijking in het tijdstip van betaling van een voorlopige aanslag leidt in de praktijk tot misverstanden. Door middel van deze wijziging wordt aangesloten bij de betalingsregeling voor reguliere aanslagen.

B

De drempel voor de vrijstelling van grondwaterheffing wordt verhoogd. De administratieve lasten van de heffingen voor onttrekkingen van minder dan 25.000 kubieke meter grondwater wegen niet op tegen de baten.

C

Zie toelichting onder A.

D

In het geval dat er zich bijzondere situaties met betrekking tot de verordening voordoen die als onbillijk worden ervaren, hebben Gedeputeerde Staten van Noord-Holland de mogelijkheid om hiervoor nadere regels te stellen.

E

De aanslag wordt gebaseerd op een kalenderjaar en wordt achteraf opgelegd. Uit praktische overwegingen wordt terugwerkende kracht geregeld. De nieuwe regeling is gunstiger dan de oude regeling. Terugwerkende kracht per 1 januari 2019 levert dus geen problemen op.

**Besluit van Gedeputeerde Staten van
2 december 2009, nummer 2009-73882,
ter afkondiging van het besluit van
Provinciale Staten van 9 november
2009, nummer 61, tot vaststelling van
de Grondwaterheffingsverordening
Noord-Holland 2010.**

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland maken overeenkomstig artikel 136 van de Provinciewet bekend dat door Provinciale Staten van Noord-Holland in hun vergadering van 9 november 2009, nummer 61, de volgende verordening is vastgesteld.

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van gedeputeerde staten;

gelezen het advies van de commissie Financiën, Europa, Personeel en Organisatie (FEPO);

gelet op de artikelen 7.7 van de Waterwet en 220 van de Provinciewet;

besluiten:

- I de Grondwaterheffingsverordening Noord-Holland 1998 met ingang van 1 januari 2010 in te trekken;
- II de Grondwaterheffingsverordening Noord-Holland 2010 vast te stellen.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

mr. H.C.J.L. Borghouts, voorzitter.

I.J.M. Speekenbrink, statengriffier.

Uitgegeven op 11 december 2009.

De Provinciesecretaris van Noord-Holland.

Grondwaterheffingsverordening Noord-Holland 2010

Artikel 1 Aard van de heffing en belastbaar feit

Onder de naam 'grondwaterheffing' wordt een directe belasting geheven wegens het onttrekken van grondwater als bedoeld in artikel 7.7, eerste lid, van de Waterwet.

Artikel 2 Heffingsplicht

Heffingsplichtig is de houder van een inrichting of werk, bestemd tot het onttrekken van grondwater, die gedurende het heffingsjaar of een bepaalde periode daarvan grondwater onttrekt.

Artikel 3 Heffingsjaar

Het heffingsjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 4 Maatstaf van de heffing

- 1 De heffing wordt opgelegd naar de onttrokken hoeveelheid grondwater, gemeten in kubieke meters, per heffingsjaar.
- 2 Indien op grond van de vergunningvoorschriften water wordt geïnfiltreerd, wordt voor de vaststelling van de hoogte van de heffing, de helft van het aantal kubieke meters geïnfiltreerd water in mindering gebracht op de onttrokken hoeveelheid grondwater, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 5 Tarief

Het tarief per kubieke meter onttrokken grondwater bedraagt € 0,0085.

Artikel 6 Wijze van heffing

De heffing wordt opgelegd bij wege van aanslag.

Artikel 7 Aangifte

De ambtenaar als bedoeld in artikel 227a, tweede lid, onder b, van de Provinciewet verstrekt op verzoek of uit eigen beweging een aangiftebiljet aan de heffingsplichtige.

Artikel 8 Tijdstip van betaling

- 1 Aanslagen tot € 10.000,- worden binnen twee maanden na de dagtekening van het aanslagbiljet betaald;
- 2 Aanslagen van € 10.000,- of meer worden betaald in twee gelijke termijnen, waarvan de eerste vervalt op de laatste dag van de maand volgende op die welke in de dagtekening van het aanslagbiljet is vermeld en de tweede twee maanden later.
- 3 In afwijking van het bepaalde in het eerste en tweede lid wordt:
 - a een voorlopige aanslag, als bedoeld in artikel 10, betaald in zoveel gelijke termijnen als er na de maand die in de dagtekening is vermeld nog maanden in het heffingsjaar overblijven, waarvan de eerste termijn vervalt op de laatste dag

van de maand volgende op die welke in de dagtekening van het aanslagbiljet is vermeld en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.

- b een navorderingsaanslag betaald binnen één maand na dagtekening van het aanslagbiljet.

Artikel 9 Vrijstellingen

Naast de in artikel 7.1 van het Waterbesluit genoemde onttrekkingen van grondwater die van heffing zijn vrijgesteld wordt geen heffing opgelegd indien de onttrokken hoeveelheid grondwater minder dan 12.000 kubieke meter per heffingsjaar bedraagt.

Artikel 10 Voorlopige aanslag

- 1 Na aanvang van het belastingjaar kan de in artikel 7 bedoelde ambtenaar aan de heffingsplichtige een voorlopige aanslag opleggen tot ten hoogste het bedrag, waarop de aanslag over dat jaar vermoedelijk zal worden vastgesteld.
- 2 Een voorlopige aanslag kan met inachtneming van het in het eerste lid bepaalde, door een of meer voorlopige aanslagen worden aangevuld.
- 3 De voorlopige aanslagen worden met de aanslag verrekend.

Artikel 11 Vermindering

Een onjuiste heffingsaanslag kan door de ambtenaar als bedoeld in artikel 227a, tweede lid, onder b, van de Provinciewet ambtshalve worden verminderd.

Artikel 12 Nadere regels

Gedeputeerde Staten kunnen nadere regels stellen met betrekking tot de heffing en invordering van de grondwaterheffing

Artikel 13 Inwerkingtreding en overgangsbepaling

- 1 De Grondwaterheffingsverordening Noord-Holland 1998, laatstelijk voor wat betreft het tarief gewijzigd bij besluit van provinciale staten van 6 november 2000 (Provinciaal blad 2000/63), wordt ingetrokken met ingang van de in het derde lid genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.
- 2 Deze verordening treedt in werking op het tijdstip waarop de wet van 29 januari 2009, houdende regels met betrekking tot het beheer en gebruik van watersystemen (Waterwet) in werking treedt.
- 3 De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2010.

Artikel 14 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als:
**Grondwaterheffingsverordening Noord-
Holland 2010.**

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van
Provinciale Staten van 9 november 2009.

Toelichting

Artikel 7.7 van de Waterwet verleent Provinciale Staten de bevoegdheid om bij wijze van belasting een heffing in te stellen wegens het onttrekken van grondwater, ter bestrijding van bepaalde ten laste van de provincie komende kosten van uitvoering en van het grondwaterbeleid. Eventuele door de waterschappen te financieren maatregelen verband houdende met het grondwaterbeheer worden door de waterschappen betaald uit de, op grond van de Waterschapswet in te stellen, watersysteemheffing. In deze verordening wordt is de grondwaterheffing nader ingevuld.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 Aard van de belasting en belastbaar feit

De grondwaterheffing wordt als directe belasting geheven wegens het onttrekken van grondwater als bedoeld in artikel 7.7, eerste lid, van de Waterwet, ter bestrijding van de ten laste van de provincie komende kosten van:

- a maatregelen, direct verband houdende met het voorkomen en tegengaan van de nadelige gevolgen van onttrekkingen en infiltraties;
- b in verband met voor het grondwaterbeleid noodzakelijke onderzoeken;
- c in verband met het houden van een register ter zake van onttrekkingen en infiltraties;
- d in verband met de vergoeding ingevolge artikel 7.14, eerste lid, van de Waterwet van schade, voortvloeiend uit de uitvoering van artikel 6.4;
- e in verband met de uitvoering van artikel 7.19 van de Waterwet (de zogenaamde Commissie van Deskundigen Grondwater (CDG)).

Het belastbare feit is het onttrekken van grondwater.

Artikel 2 Heffingsplicht

Heffingsplichtige is de houder van een inrichting of werk, bestemd tot het onttrekken van grondwater. De heffingsplicht is verbonden aan de feitelijke onttrekking van grondwater en is niet afhankelijk van inschrijving in een register of van het hebben van een vergunning.

Het register van heffingsplichtigen is geregeld in artikel 4.1 van de Waterverordening provincie Noord-Holland. In de gevallen dat een waterschap het bevoegde gezag is, zijn in de Waterverordening Rijnland, Waterverordening Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht en in de Waterverordening Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier ten behoeve van de registratieplicht instructiebepalingen opgenomen. In artikel 4.2 van de Waterverordening provincie Noord-Holland is tenslotte de ambtshalve inschrijving in het register door gedeputeerde staten geregeld.

Artikel 4 Maatstaf van de heffing

Volgens artikel 220a Provinciewet dient de belastingverordening onder andere de heffingsmaatstaf te vermelden. De maatstaf behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 5 Tarief

Het tarief wordt bepaald door de bij artikel 7.7, eerste lid, van de Waterwet bepaalde ten laste van de provincie komende kosten te delen op de verwachte hoeveelheid te onttrekken netto (na aftrek wegens infiltratie) kubieke meters grondwater.

Artikel 6 Wijze van heffing

Ingevolge artikel 227c van de Provinciewet kunnen provinciale belastingen worden geheven bij wege van aanslag, bij wege van voldoening op aangifte of op andere wijze. In de belastingverordening moet worden aangegeven op welke wijze de heffing plaatsvindt. Bij grote grondwateronttrekkingen is het gebruikelijk een voorlopige aanslag op te leggen, gebaseerd op de vermoedelijke onttrekking.

Artikel 7 Aangifte

Via aangifte wordt opgegeven welke hoeveelheid grondwater er binnen een heffingsjaar onttrokken is. Op basis van deze gegevens kan de definitieve aanslag worden vastgesteld. Normaliter wordt van provinciewege een aangifteformulier verstrekt.

Artikel 8 Tijdstip van betaling

De hoofdregel voor de betalingstermijnen is opgenomen in artikel 9 van de Invorderingswet. Artikel 232a, eerste lid, van de Provinciewet bepaalt dat de belastingverordening ter zake afwijkende voorschriften kan inhouden dan de algemene termijn van twee maanden die uit de Invorderingswet voortvloeit. Via dit artikel wordt van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. Bij aanslagen van > € 10.000,- wordt de mogelijkheid geboden in termijnen te kunnen betalen. Voorlopige aanslagen zijn per definitie beduidend groter dan € 10.000,-. Daarvoor geldt evenals voor navorderingsaanslagen een aparte betalingsregeling.

Artikel 9 Vrijstellingen

In artikel 7.1 van het Waterbesluit zijn vrijstellingen opgenomen voor grondwateronttrekkingen in verband met koude- en warmteopslag, sanering van grondwater en ten behoeve van landijsbanen. Daarnaast is een vrijstelling opgenomen voor grondwateronttrekkingen door overheidslichamen in het kader van de uitoefening van hun wettelijke taken. In deze Grondwaterheffingsverordening wordt een vrijstelling opgenomen voor kleine onttrekkingen beneden de drempel van 12.000 m³ per jaar (drempel was 10.000 m³). Dit loopt

parallel met de registratieplicht, die niet vereist is voor onttrekkingen van < 1.000 m³ grondwater per maand.

deze verordening onder het 'oude' fiscale regime kunnen worden afgehandeld.

Artikel 10 Voorlopige aanslag

De grote grondwateronttrekkers (drinkwaterleidingbedrijven en Corus) ontvangen bij aanvang van het heffingsjaar een voorlopige aanslag tot het bedrag waarop de heffing vermoedelijk voor dat jaar zal worden vastgesteld.

Artikel 11 Vermindering

In sommige gevallen wordt de aanslag gebaseerd op de capaciteit van de grondwaterpomp. Indien later uit onttrekkinggegevens blijkt dat meer of minder grondwater is onttrokken kan navordering plaatsvinden dan wel ambtshalve vermindering van de opgelegde aanslag.

Artikel 12 Nadere regels

Bij besluit van Gedeputeerde Staten van 24 januari 2006, nummer 2005-59050, werd het 'Attributie- en mandaatbesluit provinciale belastingen 2006' en de daarin opgenomen 'Beleids- en uitvoeringsregeling provinciale belastingen 2006' vastgesteld.

In dit besluit werd ondermeer onder nummer 1 de inspecteur der provinciale belastingen aangewezen als de provincieambtenaar die belast is met de heffing van provinciale belastingen, zoals bedoeld in artikel 227a, tweede lid, onderdeel b, van de Provinciewet.

De betreffende heffingsbevoegdheden van de inspecteur der provinciale belastingen vloeien rechtstreeks voort uit de Provinciewet in combinatie met bovengenoemd GS-besluit.

Hij kan dan ook mandaat verlenen over het nemen van besluiten, zoals het namens hem vaststellen van een (voorlopige) aanslag, en machtiging verlenen over het uitvoeren van feitelijke handelingen, zoals het toezenden van een aangifteformulier.

Artikel 13 Inwerkingtreding en overgangsrecht besluiten

Het is de bedoeling dat alle centrale regelgeving (Waterwet, Invoeringswet Waterwet, Waterbesluit en Waterregeling) en alle decentrale regelgeving (provinciale waterverordeningen, wijzigingen waterschapsreglementen en keuren van waterschappen) vanwege de onderlinge samenhang eind 2009 gelijktijdig in werking treden. In verband hiermee is bepaald dat dit besluit in werking treedt op het tijdstip waarop de Waterwet in werking treedt.

Verder wordt in dit artikel het overgangsrecht geregeld voor besluiten die zijn genomen op basis van de verordeningen die worden ingetrokken. Er wordt geregeld dat belastbare feiten die zich hebben voorgedaan voor de inwerkingtreding van

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

dhr R.G.J. de Jong

AD/STAF

Telefoonnummer +31 235143771

jongrg@noord-holland.nl

1 | 2

Verzenddatum

Betreft: concept profiel GS-dienstauto's

Kenmerk

1287853/1289001

Geachte leden,

Uw kenmerk

n.v.t.

Hierbij verzoeken wij u het concept profiel GS-dienstauto's op de B-agenda van de commissie Economie, Financiën en Bestuur van 2 december 2019 te plaatsen.

De reden hiervoor is

Het college heeft de toezegging gedaan het concept profiel voor de nieuwe GS-dienstauto's aan de commissie voor te leggen.

Concreet wordt aan de commissie gevraagd

Een oordeel te geven over het concept profiel voor de nieuwe GS-dienstauto's.

Om deze vraag te kunnen beantwoorden is de volgende informatie van belang

Datum en inhoud GS besluit

12 november 2019,

1. In te stemmen met het conceptprofiel van de GS-dienstauto's en dit ter bespreking voor te leggen aan de commissie EFB.

2. De portefeuillehouder Inkoop te machtigen – gehoord de commissie – het profiel van de GS-dienstauto's definitief vast te stellen.

Eerdere behandeling in commissie of PS

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Nee, geen eerdere behandeling geweest in commissie of PS.

Vervolgprocedure

Na vaststelling van het profiel door de portefeuillehouder Inkoop wordt de selectie van nieuwe dienstauto's gestart. De uiteindelijke keuze zal, voor dat deze definitief is, worden voorgelegd aan de commissie EFB.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

voorzitter

1 bijlage(n)

Profiel GS dienstauto's

CONCEPT

Profiel GS-dienstauto's

Inhoud

1. Algemene omschrijving.....	2
1.1 Doelstelling	
1.2 Toezeggingen vorige aanbesteding	
1.3 Projectgroep	
1.4 Procedure	
1.5 Aanvulling op het standaardproces	
2. Pakket van eisen.....	4
2.1 Voertuig (inclusief veiligheid)	
2.2 Duurzaamheid	
2.3 Comfort en veiligheid	
3. Overige specificaties inbouw accessoires en diensten	5
3.1 Accessoires	
3.2 Diensten via Leasemaatschappij	
3.3 Diensten via externe leverancier	
4. Pakket van wensen.....	6
4.1 Voertuig (inclusief veiligheid)	
4.2 Duurzaamheid	
4.3 Comfort en veiligheid	
5 Beoordeling fase 1: op wensen.....	7
5.1 Voertuig (inclusief veiligheid)	
5.2 Duurzaamheid	
5.3 Comfort en veiligheid	
6 Beoordeling fase 2: op prijs, ergonomisch onderzoek en proefrijden	
6.1 Prijs.....	7
6.2 Ergonomisch onderzoek	
6.3 Proefrijden	
7 Planning.....	8

1. Algemene omschrijving

1.1 Doelstelling

De huidige vier GS-dienstauto's vervangen door nieuwe dienstauto's die voldoen aan de gestelde eisen in dit profiel.

1.2 Toezeggingen n.a.v. de vorige aanbesteding

Toezeggingen ten aanzien van het proces: Het profiel wordt, voordat dit definitief wordt vastgesteld, voorgelegd aan de commissie EFB. De keuze van de dienstauto's wordt, na het doorlopen van het proces en voor definitieve bestelling, eveneens voorgelegd aan de commissie EFB.

Toezegging ten aanzien van het soort dienstauto: Het profiel wordt zodanig ingericht dat het aansluit bij het streven te komen tot een zo duurzaam mogelijke dienstauto.

1.3 Projectgroep

Algemeen Directeur

Manager Staf AD

Communicatieadviseur

Inkoopadviseur

Adviseur bedrijfsondersteuning/wagenparkbeheerder

GS-chauffeur

1.4 Procedure

De huidige leasecontracten van de vier GS-dienstauto's lopen af in mei 2020.

Het proces van selectie tot aflevering neemt ruim een jaar in beslag.

De selectie vindt plaats aan de hand van een door de projectgroep opgesteld profiel.

Het profiel voor de nieuwe GS-dienstauto's bestaat uit eisen en wensen.

De leasemaatschappij komt met een selectie van voertuigen die aan alle in het profiel gestelde *eisen* voldoet. Vervolgens worden de voertuigen aan de hand van een puntenscore op de *wensen*, eveneens aan het profiel ontleend, in een rangschikking geplaatst, waarna de drie goedkoopste voertuigen (incl. accessoires) worden geselecteerd. De ARBO-coördinator toetst of, en in welke mate, het voertuig voldoet aan de ARBO-wetgeving. De uitslag van dit ergonomisch onderzoek wordt gedeeld met de chauffeurs en de gedeputeerden voordat er wordt proefgereden.

De totale score van de wensen, aangevuld met de score voor het ergonomisch onderzoek en het proefrijden, bepaalt welk voertuig de voorkeur heeft. Bij gelijke eindstand bepaalt de algemeen directeur de uiteindelijke keuze.

Het profiel van de GS-dienstauto's wordt ter goedkeuring voorgelegd in de staven van de gedeputeerden Pels en Stigter. Na behandeling in GS wordt het aan de commissie economie, financiën en bestuur (EFB) voorgelegd.

Voordat een opdrachtverlening wordt gedaan aan de leasemaatschappij, voor het aangaan van de nieuwe leasecontracten, wordt de keuze voorgelegd aan GS en de commissie EFB.

1.5 Aanvulling op het standaardproces

1. Het College kiest ervoor om geen dienstauto's in de selectie mee te nemen die volledig met fossiele brandstoffen (diesel, benzine, aardgas) worden aangedreven.
2. De laadinfrastructuur voor door waterstof aangedreven auto's is op dit moment onvoldoende om een dergelijke auto efficiënt in te zetten. Desalniettemin wordt deze wel meegewogen in het selectieproces.
3. Het College hecht aan beheersbare kosten van het GS-dienstvervoer. Een volledig elektrisch wagenpark of een combinatie van verschillende dienstauto's kan, vanwege de gelimiteerde actieradius van een volledige elektrische auto, een kostenverhogend effect hebben op het GS-dienstvervoer. Het stilstaan van een dienstauto vanwege laadtijd kan resulteren in een extra dienstauto of een extra chauffeur om aan de vervoersbehoefte te voldoen. Ook kan er hierdoor meer vervoer ingehuurd worden. De laadinfrastructuur speelt hierbij eveneens een rol.

Een analyse van de vervoersplanning toont aan dat vier hybride dienstauto's of een combinatie van drie hybride dienstauto's en één volledig elektrische auto binnen het huidige kostenniveau van het GS-dienstvervoer kan worden gerealiseerd. Er is dan geen uitbreiding van het aantal auto's of chauffeurs nodig en de extra inhuur is marginaal. Het omslagpunt ligt bij meer dan één volledig elektrische dienstauto.
4. Een selectieproces leidt in principe altijd tot vier dezelfde dienstauto's. Wij kiezen er niet voor om aparte profielen te maken voor elektrische en hybride auto's, maar uit de uiteindelijke ranking verder te gaan met de twee beste hybride dienstauto's en de beste elektrische auto. Hier wordt dan mee proefgereden.

2. Pakket van eisen

2.1 Voertuig (inclusief veiligheid)

- Hogere middenklasse (E-segment, L-segment, M-segment)
- 4 wiel aangedreven
- Automatische versnellingsbak
- Bestuurdersinformatiesysteem (incl. navigatie met harddisk + updates)
- Telefoonvoorbereiding (Bluetooth) met oplaadmogelijkheid
- Zijairbags achter
- Signalering deurvergrendeling
- Verstelbare hoofdsteunen op alle zitplaatsen
- Achterruitverwarming
- Wielbouten diefstal beveiligd
- Voorin vloermatten die gezeurd zijn tegen schuiven
- Bij elektrisch voertuig:
 - minimale actieradius 300 km*
 - snel laad mogelijkheid fase 3 (betekent type 2 kabel en CCS Combo 2 kabel)
- Bij een hybride voertuig:
 - laadkabel: Type 2 230v/ 1x10A of 1x16a

*Uitgaande van de gemiddelde actieradius aangegeven bij prestaties op de sites: ev-database.eu/Hybrideauto.eu/pitpoint.nl.

2.2 Duurzaamheid

- Fossiele brandstofauto's worden niet meegenomen in de selectie
- Label A
- MVI (maatschappelijk verantwoord inkopen)-criteria:

Productgroep	Criterium	Omschrijving
Dienstauto's	Grenswaarden aan CO ₂ -uitstoot.Tot hogere middenklasse: maximaal 150 CO ₂ gr/km	Eis
Dienstauto's	Bewaking van de bandendruk (TPMS) en cruise control (ambitieniveau 1)	Eis
Dienstauto's	Maximale waarden voor geluidsemissie en rolweerstand voertuigbanden en minimaal Brandstofefficiëntie-Klasse B	Eis
Dienstauto's	Grenswaarden GWP (Global Warming Potential) van gefluoreerde broeikasgassen in klimaatregelsystemen	Eis

(Zie voor volledige omschrijving www.mvicriteria.nl)

2.3 Comfort en veiligheid

- Minimale hoofdruimte/ Schouderruimte/ Afstand rugleuning – voorstoel van 96/142/77 centimeter, gemeten vanuit een zittende positie op de achterbank
- Een in hoogte verstelbaar multifunctioneel stuurwiel
- Standkachel
- Voorin elektrisch verstelbare stoelen met in hoogte verstelbare lendensteunen, stoelverwarming en koeling
- Luchtvering

3. Overige specificaties inbouw accessoires en diensten

3.1 Accessoires

- Winterbanden voldoen ook aan eisen www.mvicriteria.nl/www.kiesdebesteband.nl
- Diefstalalarm (klasse 4 incl. T&T systeem)
- Twee verstelbare (flexibele) leeslampen (halogeen) links en rechts achterin of een gelijkwaardig verlichtingssysteem
- Levering zonder type aanduiding
- Blindering zijruiten met folie (merk Sol Lumar of gelijkwaardig) (type 'Titanium') en de achterraut (type 'Alu Dark')
- Lifehamer/gordelmes + inbouw
- Vloermatten achterin vastgezet tegen schuiven
- Bekerhouder(s) achterin
- Kledinghanger aan de bestuurdersstoel
- Set reservelampjes (alleen diegene die zelf te vervangen zijn)

3.2 Diensten via leasemaatschappij

- Vervangend vervoer/hulpverlening incl. buitenlanddekking
- Brandstofpas internationaal of pas voor elektrisch laden met wasmodule
- Internationale verzekering plus inzittende verzekering
- Kilometrage: 50.000/60.000 opnemen o.b.v. huidige kilometrages

3.3 Diensten via externe leverancier

- Ritregistratiesysteem GS-vervoer met keurmerk Ritregistratiesystemen.
 1. Fiscaal sluitende ritregistratie
 2. Gewaarborgde opslag van de ritgegevens volgens de richtlijnen van de belastingdienst
 3. Mogelijkheid rapporten samen te (laten) stellen van alle ritgegevens
 4. Huisadressen moeten verwijderd kunnen worden uit rapportages
 5. Optioneel track & trace module beschikbaar
 6. Registratie van elke rit van zowel de chauffeur als één of meerdere rijders
 7. Per rit kunnen aangeven of deze zakelijk, woon-werk dan wel privé is, of bij combi info/doel van de rit kunnen aangeven in tekstveld
 8. Tekstveld (info/doel rit) moet vóór definitieve goedkeuring van de rit gecorrigeerd kunnen worden
 9. Kosten van inbouw hardware en abonnement opnemen in leasetarief
 10. Kosten van implementatie op éénmalige factuur via leaseplan
- Onderhoud van 2 lt. brandblusser vorstvrijschuim
- Onderhoud van de EHBO B koffer

4. Pakket van wensen

4.1 Voertuig (inclusief veiligheid)

- LED koplampen
- Adaptieve (LED) lichten
- Elektrisch verstelbare en verwarmde buitenspiegels
- Parkeerhulp plus achteruitrijcamera
- Dodehoekwaarschuwing in zijspiegel
- Uitvoering donker blauw
- Lederen, donkere stoelbekleding

4.2 Duurzaamheid

Productgroep	Criterium
Dienstauto's	Mogelijkheid tot alternatieve brandstoffen en/of elektrische aandrijving wordt hoger gewaardeerd <i>Waterstof: 10 p, Elektrisch: 8p, Hybride zonder stekker: 6p, Stekker Hybride/benzine: 4p, Stekker Hybride/Diesel: 2p.</i>
Dienstauto's	Lagere CO ₂ -uitstoot wordt hoger gewaardeerd * <i>0 CO₂gr/km: 12 p</i> <i>0 - 50 CO₂gr/km: 10 p</i> <i>50 - 100 CO₂gr/km: 8 p</i> <i>100 - 120 CO₂gr/km: 6 p</i> <i>120 - 135 CO₂gr/km: 4 p</i> <i>135 - 150 CO₂gr/km: 2 p</i>
Dienstauto's	Een voertuig met start-stopsysteem wordt hoger gewaardeerd <i>Wel: 2 p Niet: 0 p</i>
Dienstauto's	Een voertuig met snelheidsbegrenzer wordt hoger gewaardeerd <i>Wel: 2 p Niet: 0 p</i>
Dienstauto's	Betere rolweerstand voertuigbanden wordt hoger gewaardeerd <i>Klasse A: 2 p</i>

**Bij hybride voertuigen wordt uitgegaan van totale uitstoot gereden over 300 km.

4.3 Comfort en veiligheid

- Comfort airconditioning met 4 zones
- Achterin verstelbare stoelen met in hoogte verstelbare lendensteunen
- Voorin elektrisch verstelbare stoelen met geheugenfunctie
- Opklapbare middenarmsteun achterin
- Op de achterraut een elektrisch of handmatig te bedienen zonneschermb
- Volledig elektrische voertuigen: minimale snel-laadtijd binnen 45 minuten
- Hybride voertuigen: minimale laadtijd binnen 3,5 uur
- Keyless entry
- Head up display

5. Beoordeling fase 1: op wensen

5.1 Voertuig (inclusief veiligheid)

De score op dit onderdeel is in totaal 7, voor elke wens 1 punt. Bij een score van 7 wordt het maximaal aantal punten van 15 verdiend. De overige scores worden als volgt omgezet in een puntenaantal:

$$Aantal\ punten = 15 * (\frac{behaald\ aantal\ punten}{7})$$

5.2 Duurzaamheid

De score op dit onderdeel is in totaal 28. Bij een score van 28 wordt het maximaal aantal punten van 65 verdiend. De overige scores worden als volgt omgezet in een puntenaantal:

$$Aantal\ punten = 65 * (\frac{behaald\ aantal\ punten}{28})$$

5.3 Comfort en veiligheid

De score op dit onderdeel is in totaal 9, voor elke wens 1 punt. Bij een score van 9 wordt het maximaal aantal punten van 20 verdiend. De overige scores worden als volgt omgezet in een puntenaantal:

$$Aantal\ punten = 20 * (\frac{behaald\ aantal\ punten}{9})$$

Totaal = 100 punten

6. Beoordeling fase 2: op prijs, ergonomisch onderzoek en proefrijden

6.1 Prijs

Uit de groep voertuigen die na de selectie op de eisen en de beoordeling fase 1 op wensen overblijven worden de drie goedkoopste (de totaalprijs van de leasekosten van het voertuig inclusief accessoires) geselecteerd.

Op deze drie voertuigen zal een ergonomisch onderzoek plaatsvinden en er wordt mee proefgereden.

6.2 Ergonomisch onderzoek

De score op dit onderdeel is voor: 1^e keuze 10 punten, 2^e keuze 5 punten, 3^e keuze 0 punten, waarbij wordt beoordeeld op basis van de beste keuze alsook ten opzichte van elkaar.

$$Aantal\ punten = 10 * (\frac{behaald\ aantal\ punten}{10})$$

6.3 Proefrijden

De score op dit onderdeel is voor: 1^e keuze 10 punten, 2^e keuze 5 punten, 3^e keuze 0 punten, waarbij wordt beoordeeld op basis van de ervaring alsook ten opzichte van elkaar.

$$Aantal\ punten = 5 * (\frac{behaald\ aantal\ punten}{10})$$

De totale score van de wensen plus de score voor het ergonomisch onderzoek en het proefrijden bepaalt welk voertuig de voorkeur heeft.

7. Planning

7.1 Selectie

Jan-juni 2019:	Opstellen PVA en GS profiel
Juli-aug 2019:	Vooronderzoek GS profiel*
Sept- nov 2019:	GS profiel voorleggen in staven, GS en commissie EFB
Nov- dec 2019:	Selectie voertuigen op vastgesteld profiel door Leasemaatschappij

7.2 Beoordeling

Dec 2019- apr 2020:	Beoordeling fase 1: op wensen
	Beoordeling fase 2: prijs, ergonomische onderzoek en proefrijden
	Eindbeoordeling
	Uitkomst voorleggen in staven, GS en commissie EFB

7.3 Opdrachtverlening

Mei 2020:	Vaststellen besluit door GS
	Opdrachtverlening aangaan leasecontracten

7.4 Levering

Afhankelijk van levertijd	
2020:	In- en aflevering dienstauto's

*vanuit gegevens ontvangen van leasemaatschappij en www.ev-database.nl.

Initiatiefvoorstel

“Maatschappelijk Verantwoord Inkopen” naar een hoger plan

Samenvatting

De Groene Zaak heeft in januari 2015 de ‘Quick scan Duurzaam Inkopen bij provincies en gemeenten’ uitgebracht.^{1 2} Deze scan gaat onder meer over catering, ICT, wegen, OV, elektrische auto’s en gebouwen. De provincie Noord-Holland eindigde in het onderzoek als drie na laatste van tien provincies. Noord-Holland voldoet weliswaar aan de minimeisen die het Rijk stelt, maar zou ernaar moeten streven om het Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) naar een hoger plan te tillen waarbij niet alleen aan de minimeisen (basisniveau 0) wordt voldaan, maar leveranciers ook worden aangemoedigd (niveau 1) en uitgenodigd (niveau 2) om zo duurzaam mogelijke producten en diensten te leveren.

Door als overheid als zeer grote inkoper (60 miljard euro per jaar) de eis tot duurzaamheid centraal te stellen, kan het aankomende innovaties over hun marktdrempel helpen en zo bijdragen aan groei en banen. Het totale inkoopvolume door de provincie is ruim 230 miljoen euro.³ Het is hiermee een strategisch economisch instrument voor verduurzaming en andere doelen van de provincie, zoals hergebruik van grondstoffen, tegengaan van klimaatverandering, het stimuleren van innovatie, bevorderen van werkgelegenheid en het stimuleren van goede arbeidsomstandigheden wereldwijd. TNO heeft berekend dat met circulaire economie (onderdeel van MVI) landelijk jaarlijks tenminste € 7 miljard is te verdienen, ruim 50.000 banen gecreëerd kunnen worden en de milieu-impact sterk gereduceerd kan worden.⁴

In dit initiatiefvoorstel worden 10 concrete maatregelen voorgesteld die MVI verder helpen. Van emissievrije auto’s en bussen en, het in de prijs meerekenen van vermeden externe kosten, tot biologische bloemen en circulair aanbesteden.

¹ <http://degroenezaak.com/business-politics/duurzaam-inkopen/>

² ‘De Groene Zaak – ondernemers voor een duurzame economie’, een netwerkorganisatie met circa 200 ondernemingen die actief duurzaam zaken willen doen, <http://degroenezaak.com/>

³ Mondelinge mededeling ambtenaar sector Inkoop provincie Noord-Holland

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2013/06/20/tno-rapport-kansen-voor-de-circulaire-economie-in-nederland>

Inleiding

De Groene Zaak, een organisatie die ernaar streeft om de transitie naar een duurzame economie en samenleving te versnellen, heeft in januari 2015 de 'Quick scan Duurzaam Inkopen bij provincies en gemeenten' uitgebracht. Deze scan gaat onder meer over catering, ICT, wegen, OV, elektrische auto's en gebouwen. De provincie Noord-Holland eindigde in het onderzoek als drie na laatste van tien provincies. Onderwerpen waar de provincie laag op scoorde waren o.a. het voldoen aan de ambitie van 5% social return of het toepassen van de Prestatieladder Socialer Ondernemen, het controleren of duurzaamheidseisen in de offerte ook daadwerkelijk zijn uitgevoerd, bedrijfsauto's met minimaal A- of B-label en duurzaamheid in contracten met financiële dienstverleners.

Noord-Holland voldoet weliswaar aan de minimumeisen die het Rijk stelt, maar zou ernaar moeten streven om het Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) naar een hoger plan te tillen. Deze ambitie heeft de provincie ook. Dit komt onder meer tot uitdrukking in:

- de maximale score van de provincie op de vraag van De Groene Zaak over de ambitie 'Duurzaam inkopen-plus';⁵
- het Coalitieakkoord 'Ruimte voor groei' waarin is opgenomen dat 'Milieu- en duurzaamheidsaspecten integraal worden meegenomen in beleid' en 'Wij onderschrijven het belang van de circulaire economie';⁶
- de Nota Inkoopbeleid 2013-2016 van de provincie met daarin een aparte paragraaf over maatschappelijk verantwoord inkopen;⁷
- het Milieubeleidsplan waarin als doel is opgenomen: 'Via een transitie naar een circulaire economie zowel milieuvraagstukken oplossen als kansen creëren en benutten voor een toekomstbestendige en concurrerende economie'
- de suggestie die in het Milieubeleidsplan is opgenomen om als provincie zelf actief aan de slag te gaan met circulair inkopen (in aanbestedingen) onder meer door te starten met één of meer pilotprojecten;⁸
- de toezegging van het College in de commissie EEB van 15 juni 2015 om later terug te komen op ondertekening Green Deal Circulair inkopen en van gedachten te wisselen over het meenemen van externe kosten in een beslissing over aanschaf van een dienst of product;
- de toezegging van het College in de vergadering van de Provinciale Staten op 14 december 2015 om Noord-Hollandse gemeenten te stimuleren best-practices van Fair Trade gemeente over te nemen.

Dit initiatiefvoorstel helpt mee de 'ruimte voor groei' uit het Coalitieakkoord vorm te geven. Dat doen we door duurzame economie te stimuleren. Daarbij maken we een onderscheid in voorstellen voor maatregelen en uitgangspunten die op een breed draagvlak kunnen rekenen (korte termijn maatregelen) en voorstellen die nog niet op een breed draagvlak kunnen rekenen ('middellange termijn maatregelen'). Maatregelen en uitgangspunten uit de tweede categorie vormen punten op de horizon waarnaar gestreefd kan worden of die onderwerp van discussie kunnen zijn. De wens van de indieners is dat dit voorstel bijdraagt om in een volgend benchmark-onderzoek over duurzaam inkopen bij de beste drie provincies te eindigen.

Maatschappelijk verantwoord inkopen: minimale impact

Het ministerie van Economische Zaken hanteert als definitie van Duurzaam inkopen, of Maatschappelijk Verantwoord Inkopen, dat bij de inkoop van producten, diensten en werken de effecten op people (mensen), planet (planeet, milieu) en profit (winst) worden meegenomen. Binnen

⁵ <http://degroenezaak.com/business-politics/duurzaam-inkopen/>, blz. 59. Maximale score (2) op vraag 1

⁶ https://www.noord-holland.nl/bestanden/begroting2016/Coalitieakkoord_2015.pdf, blz. 20 resp. 22

⁷ 'Kansen voor goed opdrachtgeverschap, Inkoopbeleid provincie Noord-Holland 2013-2016', februari 2013, blz. 4

⁸ <https://www.noord-holland.nl/web/Themas/Milieu/Provinciaal-Milieubeleidsplan.htm>, blz. 21 en 22

deze drie elementen is er aandacht voor specifieke thema's als circulair inkopen, sociale voorwaarden en innovatiegericht inkopen.⁹

Als doelen van maatschappelijk verantwoord inkopen noemt het Rijk onder andere: minimale milieuschade, het stimuleren van eerlijke beloning en goede werkomstandigheden, voorkomen van mensenrechtenschendingen in de keten, stimuleren van circulaire economie, CO2-reductie, energiebesparing, gebruik van duurzame energie en stimuleren van innovatie.

Op veel van deze gebieden zijn goede voorbeelden beschikbaar van andere partijen. De website van Pianoo geeft een inspirerend overzicht.¹⁰ Zo heeft bijvoorbeeld de gemeente Eindhoven sociale voorwaarden opgenomen in de aanbesteding voor telefoniediensten: voorwaarden voor de gehele telefonieketen, wereldwijd. De gemeente Rotterdam heeft betonproducenten gevraagd via de levenscyclusanalyse (LCA) de betonketen in kaart te brengen om ook de verborgen milieueffecten zichtbaar te maken. Het ministerie van Defensie verbrandt haar afgeschreven kleding niet meer, maar verwerkt het tot herbruikbare vezels en eist van nieuwe leveranciers dat de gerecyclede vezels worden gebruikt in nieuw textiel. De Nederlandse onderneming Fairphone laat zien dat het mogelijk is bij de productie van elektronica gebruik te maken van eerlijkere materialen en betere werkomstandigheden te realiseren.

Duurzaam inkopen door de provincie is van groot belang

Duurzaam inkopen door de provincie is van groot belang, omdat het duurzame economie een stap verder helpt. Door als overheid als zeer grote inkoper (60 miljard euro per jaar) duurzaamheidseisen centraal te stellen, wordt direct een substantiële bijdrage geleverd aan een duurzame economie. Bovendien kan de overheid aankomende innovaties over hun marktdrempel helpen en zo bijdragen aan groei en banen. Het totale inkoopvolume door de provincie is ruim 230 miljoen euro. Het is hiermee een strategisch economisch instrument voor verduurzaming en andere doelen van de provincie, zoals:

- het tegengaan van klimaatverandering door energie te besparen en hernieuwbare energieopwekking te stimuleren;
- hergebruik van grondstoffen;
- een schonere leefomgeving: lucht, water, bodem;
- het stimuleren van innovatie;
- het stimuleren van eerlijke beloning en goede werkomstandigheden;
- het beschermen en duurzaam benutten van natuurlijk kapitaal, zoals ook biodiversiteit;
- het verduurzamen van product- en marktketens.

Ook VNO/NCW vinden duurzaam inkopen door de overheid van groot belang. Zij vinden dat het tempo van duurzaam inkopen omhoog moet. Zie het advies van VNO/NCW uit 2011 en de brandbrief daarover het jaar erop¹¹.

De overheid kan nieuwe markten scheppen wanneer deze zich opstelt als durfinvesteerder, waarmee ze aan de basis kan staan van doorbraak technologieën¹².

⁹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2015/09/11/plan-van-aanpak-maatschappelijk-verantwoord-inkopen-2015-2020>

¹⁰ <https://www.pianoo.nl/themas/maatschappelijk-verantwoord-inkopen-mvi-duurzaam-inkopen/praktijkvoorbeelden-mvi>

¹¹ Advies Duurzaam Inkopen, VNO-NCW, MKB Nederland, MVO Nederland, NEVI, De Groene Zaak, juni 2011
<https://www.pianoo.nl/document/6526/brandbrief-advies-duurzaam-inkopen>

¹² Maak kennis met de grootste uitvinder aller tijden, De Correspondent, 25 februari 2015
<https://decorrespondent.nl/2496/Maak-kennis-met-de-grootste-uitvinder-aller-tijden/109053886656-3c367d6a>

De kansen die de circulaire economie biedt voor Nederland zijn duidelijk. TNO heeft becijferd dat er jaarlijks tenminste € 7 miljard is te verdienen, ruim 50.000 banen gecreëerd kunnen worden en de milieu-impact sterk gereduceerd kan worden¹³.

Duurzaam inkopen gemiddeld 1-5% goedkoper

In 2010 gaf staatssecretaris Atsma (I&M) aan dat duurzaam inkopen gemiddeld 1 procent goedkoper is, tot 5 procent.¹⁴ Duurzaam inkopen levert dus geld op.

"We zijn met duurzaam inkopen op de goede weg. Jammer dat veel mensen nog denken dat duurzaam inkopen duurder uitpakt, want het tegendeel is waar. Door duurzaam in te kopen kan gemiddeld 1% worden bespaard, in sommige situaties is zelfs 5% haalbaar. Ook initiatieven als Rijksmarktplaats en Overbijdeoverheid.nl kunnen de kosten aanzienlijk drukken", aldus Atsma.

Een voorbeeld is het toepassen van het principe van TCU (Total Cost of Usage) of TCO (Total Cost of Ownership) waarbij niet alleen gekeken wordt naar de aanschafprijs, maar ook naar de kosten in alle fasen daarna. Bijvoorbeeld bij de gloeilamp versus de spaarlamp, elektrische auto versus benzineauto, energieneutraal gebouw versus een gangbaar gebouw, gezonde voeding in het bedrijfsrestaurant en gebouwen zonder 'sick building syndrome', waardoor ambtenaren minder vaak ziek worden. In deze voorbeelden is de aanschafprijs hoger maar de kosten in gebruik lager, waardoor netto besparingen kunnen ontstaan. Ook door gezamenlijk duurzaam in te kopen is geld te besparen.

Het huidige beleid: ruimte voor groei voor maatschappelijk verantwoord inkopen

De provincie heeft in haar nota Inkoopbeleid 2013-2016 als ambitie opgenomen om vanaf 2015 100% maatschappelijk verantwoord in te kopen. Hieronder verstaat de provincie dat bij alle inkopen en aanbestedingen ten minste de door het Rijk beheerde minimumeisen op het gebied van milieucriteria worden opgenomen in het Programma van Eisen in de offerte-uitvraag. In totaal zijn er voor zo'n 50 productgroepen milieucriteria opgesteld, verdeeld in zes clusters, zie hiervoor de website van *Pianoo*, het expertisecentrum voor maatschappelijk verantwoord inkopen.¹⁵

Deze clusters zijn: automatisering en telecommunicatie (computers, printers, telefoons e.d.), energie (energievoorziening), grond-, weg- en waterbouw (als dijkversterking, bouwwerken, openbare verlichting, wegen), kantoorfaciliteiten en diensten (als bloemen, catering, kantoormeubilair), kantoorgebouwen (als stoffering, laag energieverbruik), transport en vervoer (als dienstauto's en OV).

Daar waar mogelijk en relevant streeft de provincie in haar inkoopbeleid een hoger ambitieniveau na dan zich alleen houden aan 100% van de minimumeisen voor duurzaam inkopen, tenzij dit leidt tot een onevenredig hogere prijs.¹⁶ Een voorbeeld is het gunningscriterium dat bij aanbestedingen voor OV 'emissieloos' hoog wordt gewaardeerd en dat het staand beleid is dat vanaf 2025 OV aanbestedingen dienen uit te gaan van emissieloze voertuigen.

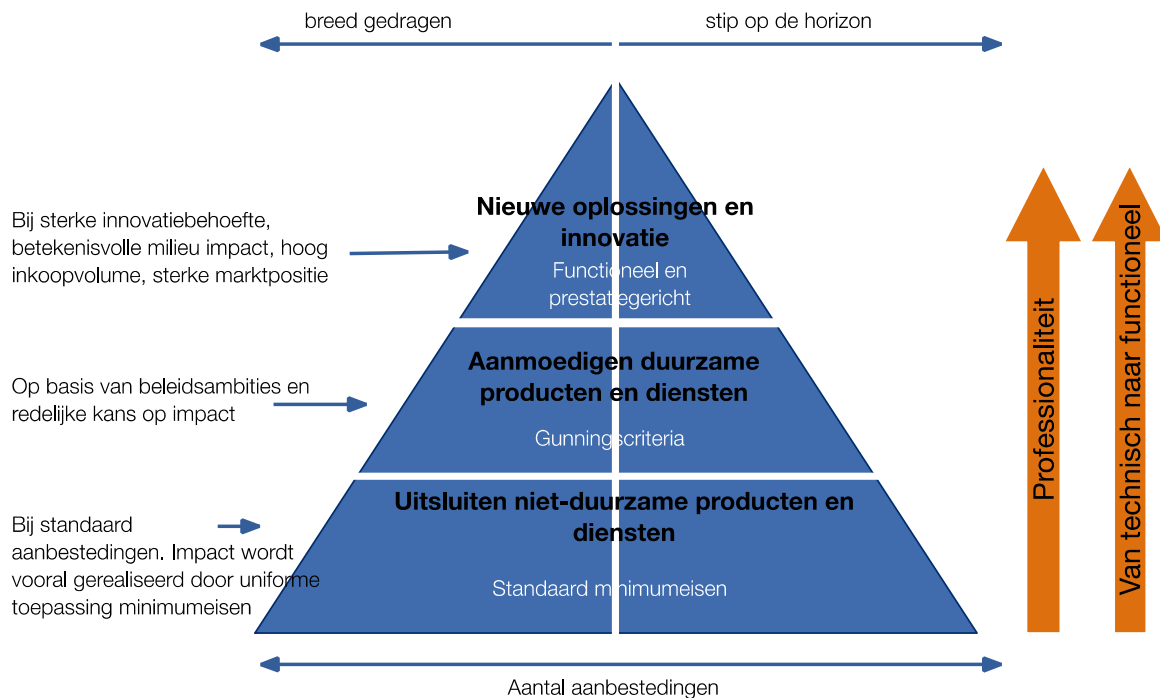
¹³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2013/06/20/tno-rapport-kansen-voor-de-circulaire-economie-in-nederland>

¹⁴ <http://www.rijksoverheid.nl/nieuws/2010/11/11/overheid-bespaart-honderden-miljoenen-met-duurzaam-inkopen.html>

¹⁵ <https://www.pianoo.nl/themas-markten/maatschappelijk-verantwoord-inkopen-mvi-duurzaam-inkopen/productgroepen>

¹⁶ 'Kansen voor goed opdrachtgeverschap, Inkoopbeleid provincie Noord-Holland 2013-2016', februari 2013, blz. 4

De provincie koopt dan ook al duurzaam in. Daarbij hanteert de provincie de indeling volgens onderstaand model. Deze is ontwikkeld door *Pianoo*, het 'Expertisecentrum aanbesteden' van het ministerie van EZ¹⁷. Het onderscheid 'breed gedragen' en 'stip op de horizon' is hieraan toegevoegd.

Basisniveau 0

Het onderste niveau van de piramide, het basisniveau, is inkoop volgens de minimumeisen voor duurzaam inkopen voor de door Agentschap NL gedefinieerde productgroepen. De provincie zegt aan deze minimumeisen te voldoen ('100% duurzame inkoop'). Voorbeelden van deze productgroepen en minimumeisen zijn:

- productgroep dienstvoertuigen met als minimumeis 'tenminste Euro 6- norm';
- productgroep civiele constructies met als minimumeis gebruik van duurzaam hout en afvoer van vrijkomende stoffen als teerhoudend asfalt overeenkomstig de Wet milieubeheer;
- productgroep catering met als minimumeis dat de dichtheid van vleeskuikens in stallen niet meer is dan 33 kg per m². Dit komt overeen met ruim 16 slachtrijpe kippen per m².

Dit zijn minimumeisen, die veelal volgens de wet al verplicht zijn en nog weinig ambitieus zijn.

Niveau 1

Bij het eerste niveau van de piramide maakt de provincie gebruik van gunningcriteria (wensen), in die zin dat aan duurzaamheid in de offerte extra punten wordt toegekend. Het duurzaam aanbod is al wel op de markt, maar nog maar in geringe omvang. Aanbieders worden aangemoedigd om duurzame producten en diensten te leveren, hoger dan de minimumeisen. De provincie zegt op dit niveau al wel actief te zijn, door bijvoorbeeld bij een aanbesteding extra punten toe te kennen voor materiaal dat minder schadelijk is.

Niveau 2

Bij dit niveau worden aanbieders uitgenodigd tot innovatie vóór boven de minimumeisen of tot

¹⁷ <https://www.pianoo.nl/themas/maatschappelijk-verantwoord-inkopen-duurzaam-inkopen>

nieuwe toepassingen. De overheid kan hier de markt helpen, zodat ondernemers de ontwikkelkosten kunnen maken en terugverdienen. Dat verlangt aanbesteden op functie en prestatie, zodat aanbieders ontwikkelruimte krijgen. Voorbeelden die de provincie noemt zijn SolaRoad en groene geluidschermen (bamboe).

In de Voortgangsrapportage 2014 van de Nota Inkoopbeleid 2013-2016 noemt de provincie als resultaten die in 2014 provinciebreed zijn behaald op het gebied van Duurzaam Inkopen:

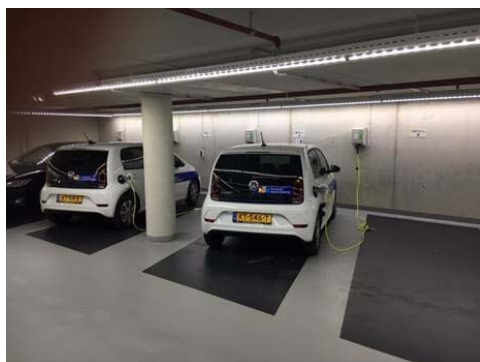
- ondertekenen Green Deal duurzaam GWW;
- concernbrede workshop Duurzaam Inkopen;
- vaststellen nieuw Milieubeleidsplan 2015 – 2018, w.o. ambities Circulaire economie;
- opstellen Economisch Meest Voordelige Inschrijving (EMVI) criteria B&U;
- opleveren gebouw Dreef;
- zonnepanelen geplaatst op dak Houtplein;
- SolaRoad;
- aanbesteding dienstauto's met keuzepallet meer duurzame modellen;
- OV-concessie Haarlem/IJmond met de uitvraag van een transitieplan duurzaamheid.

De conclusie luidt dat de provincie al duurzaam inkoopt, maar nog veel meer kan.

De provincie kan nog veel doen op MVI en daarmee duurzame economie bevorderen

Dit initiatiefvoorstel neemt de piramide-indeling over die de provincie hanteert, en benoemt een aantal maatregelen die concreet zijn en een verandering kunnen versnellen. Daarbij is een aantal conclusies van het Rijk van belang. Namelijk dat de ontwikkelrichting voor MVI verschuift van het toepassen van minimeisen (basisniveau) naar het aanmoedigen (niveau 1) en/of uitnodigen (niveau 2) van leveranciers om zo duurzaam mogelijke producten en diensten te leveren. Dit kunnen overheden doen door te kiezen voor andere processen en toepassingsvormen van het instrument MVI, bijvoorbeeld door:

- meer gebruik te maken van gunningscriteria (niveau 1), waardoor bedrijven die zich onderscheiden op duurzame maatschappelijke prestaties een gunningsvoordeel krijgen;
- vaker uit te gaan van de levensduurkosten van een product of dienst en niet alleen de aanschafprijs. Door eerst inzicht te verkrijgen in de potentiële besparingen en vervolgens daarop te sturen verbeteren overheden hun duurzaamheid en financiën;
- vaker te kiezen voor een functionele uitvraag (niveau 2), waarbij de functie en of het doel worden omschreven in plaats van een uitgebreide technische omschrijving van het te leveren product, dienst of werk.¹⁸

¹⁸ https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2015/09/11/plan-van-aanpak-maatschappelijk-verantwoord-inkopen-2015-2020_blz_4

Maatregelen

Korte termijn maatregelen	Middellange maatregelen
1. PS spreken zich uit dat zij maatschappelijk verantwoord inkopen van groot belang vinden.	
2. Verantwoorde bloemen aanbieden bij gelegenheden als een jubileum. De bloemisten waarbij de provincie inkoopt hebben vanaf het volgende contract (1-1-2018) het certificaat Barometer Duurzame Bloemist, en scoren daarop op het niveau 'Gold'. Dit houdt in dat minimaal 50% van de ingekochte bloemen en planten duurzamer is dan gangbaar. Ook stelt deze Barometer eisen aan de bedrijfsvoering, als duurzamer vervoer, gebruik van groene energie, energiebesparing, zorg voor medewerkers als aandacht voor medewerkers 'met een afstand tot de arbeidsmarkt'. http://www.barometerduurzamebloemist.nl/393/factsheets/factsheet-barometer-duurzame-bloemist.html	
3. Meer dan twee circulaire aanbestedingen per jaar doen, bijv. 10 (de Green Deal circulair inkopen gaat uit van minimaal twee/jaar).	Alle aanbestedingen circulair.
4. Bij circulaire inkoop samenwerken met gemeenten in de regio en daarmee invloed vergroten, zoals de provincie Utrecht ook doet. (door groter inkoopvolume)(bijv. samen met gemeenten Haarlem, Amsterdam en Beverwijk)	
5. Bij de eerstvolgende aanbesteding voor IT, wanneer het de aanschaf van elektronica-producten betreft, aanbidders aan te moedigen extra resultaten te bereiken op het gebied van het gebruik van eerlijke materialen en het stimuleren van goede werkomstandigheden. Op deze manier worden bedrijven in de elektronica-keten gestimuleerd om aandacht te hebben voor deze aspecten van het productieproces.	Verantwoord materialengebruik bij alle provinciale inkoop en aanbidders aan te moedigen extra resultaten te bereiken op het gebied van het gebruik van eerlijke materialen en het stimuleren van goede werkomstandigheden.
6. Bij de eerstvolgende aanschaf van dienstauto's van de gedeputeerden en de Commissaris van de Koning zal het streven zijn om te komen tot de meest duurzame keuze van de voertuigen die dan op de markt aangeboden worden en die aansluiten bij de functionele eisen die worden gesteld.	Alle auto's van de provincie zijn emissieloos.
7. Experimenteren met aanschaf producten op levensduurkosten en het daarbij ook betrekken van vermeden maatschappelijke kosten. ¹⁹	TCU (Total Cost of Usage) de standaard.
8. Jaarlijks rapporteren over de voortgang van voorgaande acties, in heldere taal, over concrete resultaten, in enkele A4-tjes.	
9. Zich te buigen over de 'Horizon maatregelen' (middellange termijn) en een plan te formuleren hoe deze maatregelen binnen bereik van de provincie te brengen.	

¹⁹ De kosten kunnen dan weliswaar hoger zijn dan reguliere aankoop, maar dat mag, want bij die aanschafprijs mag betrokken worden: de kosten van de hele keten en tijdsduur, de vermeden maatschappelijke kosten die moeten worden opgeteld bij de prijs van het niet-duurzame product of dienst omdat de overheid die kosten ook betaalt (externe kosten), en dat aanpak aan de bron goedkoper is dan achteraf vervuiling of schade herstellen.

Besluit

Provinciale Staten spreken uit dat zij maatschappelijk verantwoord inkopen van groot belang vinden en dragen Gedeputeerde Staten op, op basis van het hierboven gestelde:

1. vanaf het volgende contract (1-1-2018) met bloemisten alleen nog zaken te doen met bloemisten die voldoen aan de Barometer Duurzame Bloemist, score 'Gold' (maatregel 2);
2. meer dan twee circulaire aanbestedingen per jaar te doen, bijvoorbeeld door gebruik te maken van best-practices van andere partijen;
3. bij het circulair inkopen samen te werken met gemeenten in de regio;
4. bij de eerstvolgende aanbesteding voor IT, wanneer het (mede) de aanschaf van elektronica producten betreft, aanbieders aan te moedigen extra resultaten te bereiken op het gebied van eerlijke materialen en het stimuleren van goede werkomstandigheden bij de productie;
5. bij de eerstvolgende aanschaf van dienstvoertuigen van de gedeputeerden en de Commissaris van de Koning zal het streven zijn om te komen tot de meest duurzame keuze van de voertuigen die dan op de markt aangeboden worden en die aansluiten bij de functionele eisen die worden gesteld;
6. te experimenteren met aanschaf van producten op levensduurkosten en daarin ook vermeden externe kosten te betrekken;
7. jaarlijks te rapporteren over de voortgang van voorgaande acties, in heldere taal, over concrete resultaten, in enkele A4-tjes;
8. zich te buigen over de 'Horizon maatregelen' (middellange termijn) en een plan te formuleren hoe deze maatregelen binnen bereik van de provincie te brengen.

M.C.A. Klein
ChristenUnie-SGP

F.A.S. Zoon
Partij voor de Dieren

10 juli 2017

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	1841
Extern Zaak ID	1318990
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 december 2019
Agendapunt	10.a
Omschrijving	Statenvoordracht Begroting 2020 IPO& Bij12
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Bijlagen
Bijlage 1_Begr IPO 2020_Voordracht PS.docx
bijlage 2 Agendabundel AV 12 december.pdf
Brief aan PS over programmabegrotingen etc IPO en BIJ12.pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	2 december 2019
Economie Financiën en Bestuur	2 december 2019
PS-vergadering	16 december 2019

Toelichting

De programmabegroting van het IPO wordt jaarlijks vastgesteld door de Algemene Vergadering (AV). Elke provincie wordt in de AV vertegenwoordigd door twee leden van Provinciale Staten. De concept programmabegrotingen 2020, najaarsnota 2019 en 1e begrotingswijziging 2020 van het IPO en BIJ12 worden in PS besproken en PS kunnen daarmee hun vertegenwoordiging in de AV van input voorzien.

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 26 november 2019

Onderwerp: Concept programmabegrotingen 2020, najaarsnota 2019 en 1^e begrotingswijziging 2020 IPO en BIJ12

Kenmerk: 1318990/1319109

Bijlagen:

1. Agendabundel Algemene Vergadering 12 december 2019

1. Inleiding

Hierbij leggen wij uw Staten de concept programmabegrotingen 2020 van het IPO en BIJ12 voor. De programmabegroting is het kaderstellende instrument (budgetrecht) voor de Algemene Vergadering (AV). Hierin worden de keuzes vastgelegd voor de inzet van de financiële middelen die de gezamenlijke provincies ter beschikking stellen voor de realisatie van de afgesproken doelen. In de programmabegroting wordt bepaald wat de provincies via het IPO willen bereiken, wat daarvoor wordt gedaan en welke financiële middelen daarvoor beschikbaar worden gesteld. Tevens leggen wij u voor de najaarsnota 2019 en de 1ste begrotingswijziging 2020 van IPO en BIJ12.

Concept begrotingen 2020 IPO en BIJ12

De besluitvorming over de programmabegroting 2020 IPO-BIJ12 heeft dit jaar in het IPO-bestuur in 2 tranches plaats gevonden. De reden om eerst een basisbegroting (beleidsarm) op 1 oktober 2019 vast te stellen en vervolgens een 1e begrotingswijziging 2020 in het IPO-bestuur te behandelen vanwege nieuwe beleidsambities, hangt samen met het feit dat het nieuwe IPO-bestuur niet eerder dan 31 oktober de mogelijkheid had om nieuwe beleidsambities vast te stellen. Tevens is toen de penningmeester van het IPO-bestuur door het bestuur verzocht om met het IPO-bureau een nieuwe begrotingssystematiek te verkennen, ter voorbereiding op de Programmabegroting 2021, waarin de wens tot een integrale weging van alle IPO opgaven wordt meegenomen.

De Programmabegroting (beleidsarme basisbegroting) IPO-BIJ12 2019 is bijgevoegd als bijlage 1. Dat is inclusief de uit de meerjarenraming voortvloeiende posten van de programmabegroting 2019 voor het jaar 2020, te weten:

- € 900.000,--, als structurele doorwerking van de in de programmabegroting 2019 goedgekeurde begroting in meerjarenperspectief vastgestelde bedragen m.b.t. 2020 e.v. zoals in tabel 2 is gespecificeerd in de programmabegroting 2020;
- € 250.000,-- inzake Waterkwaliteit zoals goedgekeurd bij gelegenheid van de

voorjaarsnota door de AV in augustus 2019;

– € 726.000,-- inzake Implementatie Omgevingswet – door uitstel van de invoering van de Omgevingswet loopt het programma door tot en met 2021;

– € 1.600.000,-- inzake Digitaal Stelsel Omgevingswet beheerkosten, jaarlijkse bijdrage provincies zoals goedgekeurd door colleges van GS in voorjaar 2016 en in lijn met beheerakkoord (november 2018) van de gezamenlijke provincies.

De Algemene Vergadering wordt voorgesteld:

om de Programmabegroting (basisbegroting) IPOBIJ12 2020 goed te keuren waarbij de uitgaven van respectievelijk het onderdeel IPO-Den Haag worden vastgesteld op € 16.364.942,-- en van BIJ-12 worden vastgesteld op € 53.056.518,-- betreffen.

Najaarsnota IPO-BIJ12 2019

Via de najaarsnota informeert het IPO-bestuur de Algemene Vergadering over de voortgang van de realisatie van de programmabegroting, zowel inhoudelijk als financieel. Hierbij wordt u via een kleurensystematiek geïnformeerd over de voortgang van de in de programmabegroting 2019 opgenomen doelstellingen, activiteiten, planning en samenhangende kostenrealisatie. Met betrekking tot de onderwerpen uit de programmabegroting die in deze voorjaarsnota “rood” kleuren, is de constatering dat ofwel het doelbereik en de beschikbare middelen niet binnen de afgesproken kaders blijven ofwel zo nodig na bestuurlijke besluitvorming bijsturing noodzakelijk is.

Financieel voorstel/gevraagd besluit

Het IPO compenseert in beginsel overschrijdingen met onderschrijdingen in hetzelfde jaar, welke normaliter pas in de jaarrekening tot uiting komen. In sommige gevallen kan een budgettaire afwijking op voorhand tot een budgetaanpassing leiden, welke het bestuur en de AV worden voorgelegd. Dit zal met name aan de orde zijn indien het afwijkingen van grote omvang betreft.

In deze najaarsnota wordt in dit verband vooruitlopend op de vaststelling van de jaarrekening 2019 in juni voor wat betreft de begroting IPO Den Haag één begrotingswijziging voorgesteld, nl. een incidentele budgetverlaging binnen de kerntaak Mobiliteit. Voor BIJ12 worden enkele begrotingswijzigingen voorgesteld i.v.m. CAO-ontwikkelingen en onttrekkingen van geormerkte middelen.

De Algemene Vergadering wordt voorgesteld:

1. De volgende begrotingswijzigingen t.a.v. 2019 voor BIJ12 goed te keuren:
 - a. Het budget van BIJ12 met €39.500 te verhogen als gevolg van de Cao-ontwikkelingen
 - b. Op overige onderdelen waar budgetten bij BIJ12 bijgesteld moeten worden door meerkosten in 2019, deze binnen de begroting 2019 en de beschikbare middelen in de bestemmingsreserves op te vangen.
2. De onderschrijding binnen de kerntaak Mobiliteit voor IPO Den Haag ad € 125.000 goed te keuren, en het budget voor de kerntaak Mobiliteit, als gevolg van deze onderschrijding, voor het jaar 2019 met €125.000 te verlagen en de provincies dit budget te restitueren.
3. Kennis te nemen van de voortgang van de in de programmabegroting 2019 opgenomen doelstellingen, activiteiten, planning en samenhangende

kostenrealisatie per datum 1 september 2019.

Eerste begrotingswijziging programmabegroting 2020

De programmabegroting 2020 is zoals hierboven aangegeven vastgesteld als “beleidsarme” basisbegroting. Aanvullend wordt door het bestuur, ten bedrage van in totaal € 990.000 aan nieuwe beleidsvoorstellen middels deze 1e begrotingswijziging Programmabegroting 2020 ter goedkeuring aan de AV voorgelegd.

De Algemene Vergadering wordt voorgesteld:

aanvullend op de door het IPO-bestuur vastgestelde programmabegroting 2020 tevens de door het bestuur vastgestelde voorstellen voor nieuw beleid ofwel de 1e begrotingswijziging Programmabegroting 2020 goed te keuren

Financiële consequenties

Het samenvattend overzicht van de begrotingen en de 1ste begrotingswijziging ziet er als volgt uit:

Programmabegroting IPO 2020	€ 16.364.942
Programmabegroting IPO inclusief 1 ^e begrotingswijziging	€ 17.376.643
Programmabegroting Bij12	€ 53.056.518,--

De bijdrage van de provincie Noord-Holland komt, inclusief de 1^e begrotingswijziging, op een bedrag van €12.028.299

Proces en procedure

Uw Staten kunnen tijdens de bespreking van de conceptbegrotingen, de 1^e begrotingswijziging en de najaarsnota van het IPO en Bij12 uw input en aandachtspunten meegeven aan de Noord-Hollandse leden van de Algemene Vergadering van het IPO. Hierna worden deze stukken op 12 december ter goedkeuring aan de Algemene Ledenvergadering voorgelegd.

2. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. mr. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr.

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 26 november 2019;

besluiten:

Met betrekking tot de voorgestelde concept begrotingen 2020, de 1^e begrotingswijziging 2020 en de najaarsnota van het IPO en BIJ12:

1. Hun zienswijze ten aanzien van de concept begrotingen 2020, de 1^e begrotingswijziging 2020 en de najaarsnota van het IPO en BIJ12 mee te geven aan de Noord-Hollandse vertegenwoordigers in de Algemene Vergadering;
2. Na vaststelling van de IPO-begroting door de Algemene Vergadering de bijdrage van de provincie Noord-Holland ter hoogte van €12.028299 te verwerken in de provinciale begroting.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Bundel van de Algemene Vergadering van 12 december 2019

- 1 Opening, mededelingen, agenda en verslag
 - [191212 AV 1a Conceptagenda AV 12 december 2019.pdf](#)
- 1.a (Mondelinge) mededelingen en vaststellen agenda AV 12 december 2019
 - [191212 AV 1a Conceptagenda AV 12 december 2019.docx](#)
- 1.b Vaststellen verslag AV 1 oktober 2019
 - [191212 AV 1b Conceptverslag AV 1 oktober 2019.docx](#)
- 1.c Terugkoppeling IPO jaarcongres (mondeling)
- 2 Bespreekpunten
 - 2.a Programmabegroting IPO-BIJ12 2020
 - [191212 AV 2a.1 Programmabegroting IPO-BIJ12 2020.docx](#)
 - [191212 AV 2a.2 Model Statenvoorstel.docx](#)
 - [191212 AV 2a.3 Concept Jaarplan en Begroting BIJ12 2020.docx.pdf](#)
 - 2.b Najaarsnota IPO-BIJ12 2020
 - [191212 AV 2b.0 Notitie Najaarsnota IPO-BIJ12 2019.docx](#)
 - [191212 AV 2b.1 Najaarsnota IPO-BIJ12 2019.docx](#)
 - 2.c Eerste begrotingswijziging basisbegroting 2020
 - [191212 AV 2c.1 Eerste begrotingswijziging basisbegroting 2020.docx](#)
- 3 Ter informatie
 - 3.a Stand van zaken toezeggingen
 - [191212 AV 3a Overzicht stand van zaken toezeggingen.docx](#)
 - [191212 AV 3a.1 AV smoelenboek.docx](#)
 - [191212 AV 3a.2 Ter info - Rol PC Cyclus en besluit jaarrekening en voorjaarsnota.pdf](#)
 - 3.b Vergaderschema
 - [191212 AV 3b Vergaderschema IPO 2020.pdf](#)
 - 3.c Terugkoppeling consultatie grondwetswijziging herziening verkiezing Eerste Kamer
 - [191212 AV 3c.1 Consultatiebrief van de minister van BZK met het wetsvoorstel.pdf](#)
 - [191212 AV 3c.2 Reactie provincie Drenthe.pdf](#)
 - [191212 AV 3c.3 Reactie provincie Gelderland.pdf](#)
 - [191212 AV 3c.4 Motie provincie Gelderland.pdf](#)
 - [191212 AV 3c.5 Reactie provincie Groningen.pdf](#)
 - [191212 AV 3c.6 Reactie provincie Groningen PvDD.docx](#)
 - [191212 AV 3c.7 Reactie provincie Groningen D66.docx](#)
 - [191212 AV 3c.8 Reactie provincie Flevoland.docx](#)
 - [191212 AV 3c.9 Reactie provincie Fryslân.docx](#)
 - [191212 AV 3c.10 Reactie provincie Limburg.docx](#)
 - [191212 AV 3c.11 Reactie provincie Limburg FvD.pdf](#)
 - [191212 AV 3c.12 Reactie provincie Noord-Brabant Lokaal Brabant.docx](#)
 - [191212 AV 3c.13 Reactie provincie Noord-Brabant PVV.docx](#)
 - [191212 AV 3c.14 Reactie provincie Noord Brabant VVD.docx](#)
 - [191212 AV 3c.15 Reactie provincie Noord-Holland.docx](#)
 - [191212 AV 3c.16 Reactie provincie Overijssel.pdf](#)
 - [191212 AV 3c.17 Reactie provincie Utrecht.pdf](#)
 - [191212 AV 3c.18 Reactie provincie Zeeland.pdf](#)
 - [191212 AV 3c.19 Reactie provincie Zuid-Holland.docx](#)

Op 12 december 2019
Agendapunt 1a

Conceptagenda

Betreft	Algemene Vergadering
Vergaderdatum en -tijd	12 december 2019, 18.30-19.30
Locatie	Drakensteynzaal, Provinciehuis Utrecht, Archimedeslaan 6, 3584 BA Utrecht
Deelnemers	Theo Bovens (Li), voorzitter Robert Pestman en Melissa van Hoorn-Van Dullemen (Gr), Franco Achtien en Gert-Jan Ransijn (Fl), Jeroen Bart en Marianne de Widt (Ut), Ayse Er en Gideon Everduim (NH), Yvonne Koolhaas-Giesberts en Kees Slingerland (Ov), Bart Megens en Marcel Thewissen (Li), Hagar Roijakkers en Hermen Vreugdenhil (NB), Jan Smits en Wim Moinat (Dr), Luuk van der Veer en Janet Duursma (Gl), Harold van de Velde en Rinus van 't Westeinde (Zl), Charda Kuipers en Bea Bijlsma (Fr); Ariëtte Kasbergen en Monique van Sandick (ZH)
Verhinderd	H.M. Meijdam (IPO)

1. Opening, mededelingen, agenda en verslag

- (Mondelinge) mededelingen en vaststellen agenda AV 12 december 2019
- Vaststelling verslag AV 1 oktober 2019 (bijgevoegd)
- Terugkoppeling IPO-jaarcongres

2. Bespreekpunten

a. Programmabegroting (basisbegroting) IPO-BIJ12 2020

Kern van het onderwerp

De besluitvorming over de programmabegroting 2020 IPO-BIJ12 heeft dit jaar in het IPO-bestuur in 2 tranches plaats gevonden. De reden om eerst een basisbegroting (beleidsarm) op 1 oktober 2019 vast te stellen en vervolgens een 1^e begrotingswijziging 2020 in het IPO-bestuur te behandelen vanwege nieuwe beleidsambities, hangt samen met het feit dat het nieuwe IPO-bestuur niet eerder dan 31 oktober de mogelijkheid had om nieuwe beleidsambities vast te stellen. Tevens is toen de penningmeester van het IPO-bestuur door het bestuur verzocht om met het IPO-bureau een nieuwe begrotingssystematiek te verkennen, ter voorbereiding op de Programmabegroting 2021, waarin de wens tot een integrale weging van alle IPO opgaven wordt meegenomen.

De Programmabegroting (basisbegroting) 2020 en de 1^e begrotingswijziging 2020 worden u nu beide achtereenvolgens ter goedkeuring aangeboden.

Vergaderdatum en -tijd: 12 december 2019, 18.30-19.30

Locatie: Drakensteynzaal, Provinciehuis Utrecht, Archimedeslaan 6,
3584 BA Utrecht

De Programmabegroting (beleidsarme basisbegroting) IPO-BIJ12 2019 is bijgevoegd als bijlage 1. Dat is inclusief de uit de meerjarenraming voortvloeiende posten van de programmabegroting 2019 voor het jaar 2020, te weten:

- € 900.000,--, als structurele doorwerking van de in de programmabegroting 2019 goedgekeurde begroting in meerjarenperspectief vastgestelde bedragen m.b.t. 2020 e.v. zoals in tabel 2 is gespecificeerd in de programmabegroting 2020; € 250.000,-- inzake Waterkwaliteit zoals goedgekeurd bij gelegenheid van de voorjaarsnota door de AV in augustus 2019;
- € 726.000,-- inzake Implementatie Omgevingswet - door uitstel van de invoering van de Omgevingswet loopt het programma door tot en met 2021;
- € 1.600.000,-- inzake Digitaal Stelsel Omgevingswet beheerkosten, jaarlijkse bijdrage provincies zoals goedgekeurd door colleges van GS in voorjaar 2016 en in lijn met beheerakkoord (november 2018) van de gezamenlijke provincies.

In de Algemene Vergadering van 1 oktober 2019 is als service door het IPO-bureau het model statenvoorstel aangeboden. Dit Statenvoorstel kan desgewenst in de eigen provincies benut worden. Het model statenvoorstel is bijgevoegd als bijlage 2.

Voorstel/gevraagd besluit

1. Aan de Algemene Vergadering wordt gevraagd om de Programmabegroting (basisbegroting) IPOBIJ12 2020 goed te keuren waarbij de uitgaven van respectievelijk het onderdeel:

IPO-Den Haag worden vastgesteld op € 16.364.942,-- en van BIJ-12 worden vastgesteld op € 53.056.518,-- betreffen;

b. Najaarsnota IPO-BIJ12 2019

Kern van het onderwerp

Via de najaarsnota informeert het IPO-bestuur de Algemene Vergadering over de voortgang van de realisatie van de programmabegroting, zowel inhoudelijk als financieel. Hierbij wordt u via een kleurensystematiek geïnformeerd over de voortgang van de in de programmabegroting 2019 opgenomen doelstellingen, activiteiten, planning en samenhangende kostenrealisatie. Met betrekking tot de onderwerpen uit de programmabegroting die in deze voorjaarsnota "rood" kleuren, is de constatering dat ofwel het doelbereik en de beschikbare middelen niet binnen de afgesproken kaders blijven ofwel zo nodig na bestuurlijke besluitvorming bijsturing noodzakelijk is.

Financieel voorstel/gevraagd besluit

Het IPO compenseert in beginsel overschrijdingen met onderschrijdingen in hetzelfde jaar, welke normaliter pas in de jaarrekening tot uiting komen. In sommige gevallen kan een budgettaire afwijking op voorhand tot een budgetaanpassing leiden, welke het bestuur en de AV worden voorgelegd. Dit zal met name aan de orde zijn indien het afwijkingen van grote omvang betreft.

In deze najaarsnota wordt in dit verband vooruitlopend op de vaststelling van de jaarrekening 2019 in juni voor wat betreft de begroting IPO Den Haag één begrotingswijziging voorgesteld, nl. een incidentele budgetverlaging binnen de kerntaak Mobiliteit. Voor BIJ12 worden enkele begrotingswijzigingen voorgesteld i.v.m. CAO-ontwikkelingen en onttrekkingen van geoormerkte middelen. Het IPO-bestuur heeft de onderstaande voorstellen in haar vergadering van 31 oktober 2019

Vergaderdatum en -tijd: 12 december 2019, 18.30-19.30
Locatie: Drakensteijnzaal, Provinciehuis Utrecht, Archimedeslaan 6,
3584 BA Utrecht

vastgesteld. De Algemene Vergadering wordt gevraagd de volgende voorstellen goed te keuren:

Voorstel/gevraagd besluit

De Algemene Vergadering wordt voorgesteld:

1. De volgende begrotingswijzigingen t.a.v. 2019 voor BIJ12 goed te keuren:
 - a. Het budget van BIJ12 met €39.500 te verhogen als gevolg van de Cao-ontwikkelingen
 - b. Op overige onderdelen waar budgetten bij BIJ12 bijgesteld moeten worden door meerkosten in 2019, deze binnen de begroting 2019 en de beschikbare middelen in de bestemmingsreserves op te vangen.
2. De onderschrijving binnen de kerntaak Mobiliteit voor IPO Den Haag ad € 125.000 goed te keuren, en het budget voor de kerntaak Mobiliteit, als gevolg van deze onderschrijving, voor het jaar 2019 met €125.000 te verlagen en de provincies dit budget te restitueren.
3. Kennis te nemen van de voortgang van de in de programmabegroting 2019 opgenomen doelstellingen, activiteiten, planning en samenhangende kostenrealisatie per datum 1 september 2019.

c. Eerste begrotingswijziging programmabegroting 2020

Kern van het onderwerp

De programmabegroting 2020 is – zoals bij 2a aangegeven - vastgesteld in de IPO-bestuursvergadering van 1 oktober 2019. Dit is een “beleidsarme” basisbegroting. Aanvullend wordt door het bestuur, ten bedrage van in totaal € 990.000 aan nieuwe beleidsvoorstellen middels deze 1e begrotingswijziging Programmabegroting 2020 ter goedkeuring aan de AV voorgelegd. De 1e begrotingswijziging Programmabegroting 2020 is bijgevoegd als bijlage 1.

In onderstaande tabel is weergegeven wat de provinciale bijdrage per provincie wordt, bij goedkeuring van zowel de programmabegroting (beleidsarme basisbegroting) 2020 en de 1e begrotingswijziging Programmabegroting 2020 inclusief nieuwe beleidsambities.

Vergaderdatum en -tijd: 12 december 2019, 18.30-19.30

Locatie: Drakensteijnzaal, Provinciehuis Utrecht, Archimedeslaan 6,
3584 BA Utrecht

	Percentage 2020	Bijdrage in Euro's IPO 2020 programmabegroting	Bijdrage in Euro's IPO 2020 programmabegroting inclusief 1 ^e begrotingswijziging
Groningen	7,39%	1.209.369	1.284.134
Fryslân	8,66%	1.417.204	1.504.817
Drenthe	6,07%	993.352	1.054.762
Overijssel	8,31%	1.359.927	1.443.999
Gelderland	11,42%	1.868.876	1.984.413
Utrecht	9,20%	1.505.575	1.598.651
Noord- Holland	8,51%	1.392.656	1.478.752
Zuid- Holland	11,47%	1.877.059	1.993.101
Zeeland	5,05%	826.429	877.520
Noord- Brabant	10,80%	1.767.414	1.876.677
Limburg	9,22%	1.508.848	1.602.127
Flevoland	3,90%	638.233	677.689
Totaal	100%	16.364.942	17.376.643

Voorstel/gevraagd besluit

De Algemene Vergadering wordt voorgesteld aanvullend op de door het IPO-bestuur vastgestelde programmabegroting 2020 tevens de door het bestuur vastgestelde voorstellen voor nieuw beleid ofwel de 1^e begrotingswijziging Programmabegroting 2020 goed te keuren.

d. Mondelinge toelichting huisvesting BIJ12

3. Ter informatie

a. Stand van zaken toezeggingen (bijgevoegd)

De Algemene Vergadering heeft op 18 juni 2019 verzocht de toezeggingen die tijdens de AV gedaan worden separaat op te nemen in het verslag van de Algemene Vergaderingen. Aan die toezegging is opvolging gegeven. In bijlage 1 treft u de toezeggingen aan en de stand van zaken van de afhandeling ervan.

b. Vergaderschema (bijgevoegd)

Het vergaderschema van de bestuurlijke adviescommissies, het IPO-bestuur en natuurlijk de AV is ter informatie bijgevoegd. De algemene vergaderingen in het komende jaar zullen plaatsvinden op dinsdag 30 juni 2020 van 18:00 tot 20:00 uur in Utrecht, dinsdag 6 oktober 2020 (tijd en locatie volgt nog) en dinsdag 17 november 2020 van 18:00 tot 20:00 uur in Utrecht. Het verzoek deze data alvast in uw agenda te reserveren.

Vergaderdatum en -tijd: 12 december 2019, 18.30-19.30

Locatie: Drakensteynzaal, Provinciehuis Utrecht, Archimedeslaan 6,
3584 BA Utrecht

c. Terugkoppeling consultatie grondwetswijziging herziening verkiezing Eerste Kamer

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft onlangs gedeeltelijke uitwerking gegeven aan het kabinetsstandpunt over het eindrapport van de Staatscommissie parlementair stelsel (Cie-Remkes). Haar voorstel over de Grondwetswijziging herziening verkiezing Eerste Kamer houdt in dat de Eerste Kamer voortaan voor zes jaar wordt gekozen, waarbij om de drie jaar beurtelings 37 of 38 Kamerleden worden gekozen. Daarnaast bevat het een voorstel om de tweede lezing van een Grondwetswijziging voortaan in een verenigde vergadering van beide Kamers van de Staten-Generaal te behandelen.

Zoals in de Algemene Vergadering van 1 oktober jl. is gemeld, heeft de minister van BZK het IPO-bestuur een conceptwetsvoorstel Grondwetswijziging herziening verkiezingswijze Eerste Kamer ter consultatie voorgelegd, omdat de minister van mening is dat de provincies een belangrijke rol spelen in de procedure van verkiezing van de Eerste Kamer. (bijlage 1). In de Code Interbestuurlijke Verhoudingen waarin de afspraken staan over de samenwerking tussen rijk en de decentrale overheden staan ook afspraken over de formele consultaties van de decentrale overheden bij wetsvoorstellen die raken aan de rol en bevoegdheden van de decentrale overheden. Deze consultatie vindt plaats voordat de ontwerp wetsvoorstellen worden aangeboden aan de Raad van State en vervolgens aan de Eerste en Tweede Kamer. Vanuit die formele rol zijn de provincies - in deze via het IPO - geconsulteerd op het ontwerp-wetsvoorstel over de verkiezing van de Eerste Kamer. Het rijk weegt de reacties uit deze formele consultaties, en dient vervolgens het ontwerp-wetsvoorstel in voor het formele wetgevingsproces.

In de Algemene Vergadering op 1 oktober jl. is wat betreft de voorbereiding van de reactie van het IPO-bestuur op het wetsvoorstel, op nadrukkelijk verzoek van de leden van de Algemene Vergadering IPO, afgesproken dat dit plaatsvindt door de 12 Provinciale Staten eerst te consulteren via de griffies. Het ministerie van BZK is daarvan op de hoogte gesteld, wetende dat het IPO-bestuur daardoor circa een maand extra tijd nodig heeft voor het voorbereiden van haar reactie. Inmiddels heeft het IPO-bestuur Provinciale Staten geconsulteerd en zijn er 12 reacties ontvangen. De reacties van deze consultatie treft u bijgevoegd aan (bijlage 2 t/m 20). In de vergadering van het IPO-Bestuur van 21 november a.s. wordt op basis van de uitkomsten van deze consultatie een lijn bepaald voor de IPO-reactie.

4. Rondvraag en sluiting

Op 12 december 2019
Agendapunt 1a

Conceptagenda

Betreft	Algemene Vergadering
Vergaderdatum en -tijd	12 december 2019, 18.30-19.30
Locatie	Drakensteynzaal, Provinciehuis Utrecht, Archimedeslaan 6, 3584 BA Utrecht
Deelnemers	Theo Bovens (Li), voorzitter Robert Pestman en Melissa van Hoorn-Van Dullemen (Gr), Franco Achtien en Gert-Jan Ransijn (Fl), Jeroen Bart en Marianne de Widt (Ut), Ayse Er en Gideon Everduim (NH), Yvonne Koolhaas-Giesberts en Kees Slingerland (Ov), Bart Megens en Marcel Thewissen (Li), Hagar Roijakkers en Hermen Vreugdenhil (NB), Jan Smits en Wim Moinat (Dr), Luuk van der Veer en Janet Duursma (Gl), Harold van de Velde en Rinus van 't Westeinde (Zl), Charda Kuipers en Bea Bijlsma (Fr); Ariëtte Kasbergen en Monique van Sandick (ZH)
Verhinderd	H.M. Meijdam (IPO)

1. Opening, mededelingen, agenda en verslag

- a. (Mondelinge) mededelingen en vaststellen agenda AV 12 december 2019
- b. Vaststelling verslag AV 1 oktober 2019 (bijgevoegd)
- c. Terugkoppeling IPO-jaarcongres

2. Besprekpunten

a. Programmabegroting (basisbegroting) IPO-BIJ12 2020

Kern van het onderwerp

De besluitvorming over de programmabegroting 2020 IPO-BIJ12 heeft dit jaar in het IPO-bestuur in 2 tranches plaats gevonden. De reden om eerst een basisbegroting (beleidsarm) op 1 oktober 2019 vast te stellen en vervolgens een 1^e begrotingswijziging 2020 in het IPO-bestuur te behandelen vanwege nieuwe beleidsambities, hangt samen met het feit dat het nieuwe IPO-bestuur niet eerder dan 31 oktober de mogelijkheid had om nieuwe beleidsambities vast te stellen. Tevens is toen de penningmeester van het IPO-bestuur door het bestuur verzocht om met het IPO-bureau een nieuwe begrotingssystematiek te verkennen, ter voorbereiding op de Programmabegroting 2021, waarin de wens tot een integrale weging van alle IPO opgaven wordt meegenomen.

De Programmabegroting (basisbegroting) 2020 en de 1^e begrotingswijziging 2020 worden u nu beide achtereenvolgens ter goedkeuring aangeboden.

Vergaderdatum en -tijd: 12 december 2019, 18.30-19.30

Locatie: Drakensteynzaal, Provinciehuis Utrecht, Archimedeslaan 6,
3584 BA Utrecht

De Programmabegroting (beleidsarme basisbegroting) IPO-BIJ12 2019 is bijgevoegd als bijlage 1. Dat is inclusief de uit de meerjarenraming voortvloeiende posten van de programmabegroting 2019 voor het jaar 2020, te weten:

- € 900.000,--, als structurele doorwerking van de in de programmabegroting 2019 goedgekeurde begroting in meerjarenperspectief vastgestelde bedragen m.b.t. 2020 e.v. zoals in tabel 2 is gespecificeerd in de programmabegroting 2020; € 250.000,-- inzake Waterkwaliteit zoals goedgekeurd bij gelegenheid van de voorjaarsnota door de AV in augustus 2019;
- € 726.000,-- inzake Implementatie Omgevingswet - door uitstel van de invoering van de Omgevingswet loopt het programma door tot en met 2021;
- € 1.600.000,-- inzake Digitaal Stelsel Omgevingswet beheerkosten, jaarlijkse bijdrage provincies zoals goedgekeurd door colleges van GS in voorjaar 2016 en in lijn met beheerakkoord (november 2018) van de gezamenlijke provincies.

In de Algemene Vergadering van 1 oktober 2019 is als service door het IPO-bureau het model statenvoorstel aangeboden. Dit Statenvoorstel kan desgewenst in de eigen provincies benut worden. Het model statenvoorstel is bijgevoegd als bijlage 2.

Voorstel/gevraagd besluit

1. Aan de Algemene Vergadering wordt gevraagd om de Programmabegroting (basisbegroting) IPOBIJ12 2020 goed te keuren waarbij de uitgaven van respectievelijk het onderdeel:

IPO-Den Haag worden vastgesteld op € 16.364.942,-- en van BIJ-12 worden vastgesteld op € 53.056.518,-- betreffen;

b. Najaarsnota IPO-BIJ12 2019

Kern van het onderwerp

Via de najaarsnota informeert het IPO-bestuur de Algemene Vergadering over de voortgang van de realisatie van de programmabegroting, zowel inhoudelijk als financieel. Hierbij wordt u via een kleurensystematiek geïnformeerd over de voortgang van de in de programmabegroting 2019 opgenomen doelstellingen, activiteiten, planning en samenhangende kostenrealisatie. Met betrekking tot de onderwerpen uit de programmabegroting die in deze voorjaarsnota "rood" kleuren, is de constatering dat ofwel het doelbereik en de beschikbare middelen niet binnen de afgesproken kaders blijven ofwel zo nodig na bestuurlijke besluitvorming bijsturing noodzakelijk is.

Financieel voorstel/gevraagd besluit

Het IPO compenseert in beginsel overschrijdingen met onderschrijdingen in hetzelfde jaar, welke normaliter pas in de jaarrekening tot uiting komen. In sommige gevallen kan een budgettaire afwijking op voorhand tot een budgetaanpassing leiden, welke het bestuur en de AV worden voorgelegd. Dit zal met name aan de orde zijn indien het afwijkingen van grote omvang betreft.

In deze najaarsnota wordt in dit verband vooruitlopend op de vaststelling van de jaarrekening 2019 in juni voor wat betreft de begroting IPO Den Haag één begrotingswijziging voorgesteld, nl. een incidentele budgetverlaging binnen de kerntaak Mobiliteit. Voor BIJ12 worden enkele begrotingswijzigingen voorgesteld i.v.m. CAO-ontwikkelingen en onttrekkingen van geoormerkte middelen. Het IPO-bestuur heeft de onderstaande voorstellen in haar vergadering van 31 oktober 2019

Vergaderdatum en -tijd: 12 december 2019, 18.30-19.30

Locatie: Drakensteijnzaal, Provinciehuis Utrecht, Archimedeslaan 6,
3584 BA Utrecht

vastgesteld. De Algemene Vergadering wordt gevraagd de volgende voorstellen goed te keuren:

Voorstel/gevraagd besluit

De Algemene Vergadering wordt voorgesteld:

1. De volgende begrotingswijzigingen t.a.v. 2019 voor BIJ12 goed te keuren:
 - a. Het budget van BIJ12 met €39.500 te verhogen als gevolg van de Cao-ontwikkelingen
 - b. Op overige onderdelen waar budgetten bij BIJ12 bijgesteld moeten worden door meerkosten in 2019, deze binnen de begroting 2019 en de beschikbare middelen in de bestemmingsreserves op te vangen.
2. De onderschrijving binnen de kerntaak Mobiliteit voor IPO Den Haag ad € 125.000 goed te keuren, en het budget voor de kerntaak Mobiliteit, als gevolg van deze onderschrijving, voor het jaar 2019 met €125.000 te verlagen en de provincies dit budget te restitueren.
3. Kennis te nemen van de voortgang van de in de programmabegroting 2019 opgenomen doelstellingen, activiteiten, planning en samenhangende kostenrealisatie per datum 1 september 2019.

c. Eerste begrotingswijziging programmabegroting 2020

Kern van het onderwerp

De programmabegroting 2020 is – zoals bij 2a aangegeven - vastgesteld in de IPO-bestuursvergadering van 1 oktober 2019. Dit is een “beleidsarme” basisbegroting. Aanvullend wordt door het bestuur, ten bedrage van in totaal € 990.000 aan nieuwe beleidsvoorstellen middels deze 1e begrotingswijziging Programmabegroting 2020 ter goedkeuring aan de AV voorgelegd. De 1e begrotingswijziging Programmabegroting 2020 is bijgevoegd als bijlage 1.

In onderstaande tabel is weergegeven wat de provinciale bijdrage per provincie wordt, bij goedkeuring van zowel de programmabegroting (beleidsarme basisbegroting) 2020 en de 1e begrotingswijziging Programmabegroting 2020 inclusief nieuwe beleidsambities.

Vergaderdatum en -tijd: 12 december 2019, 18.30-19.30

Locatie: Drakensteijnzaal, Provinciehuis Utrecht, Archimedeslaan 6,
3584 BA Utrecht

	Percentage 2020	Bijdrage in Euro's IPO 2020 programmabegroting	Bijdrage in Euro's IPO 2020 programmabegroting inclusief 1 ^e begrotingswijziging
Groningen	7,39%	1.209.369	1.284.134
Fryslân	8,66%	1.417.204	1.504.817
Drenthe	6,07%	993.352	1.054.762
Overijssel	8,31%	1.359.927	1.443.999
Gelderland	11,42%	1.868.876	1.984.413
Utrecht	9,20%	1.505.575	1.598.651
Noord- Holland	8,51%	1.392.656	1.478.752
Zuid- Holland	11,47%	1.877.059	1.993.101
Zeeland	5,05%	826.429	877.520
Noord- Brabant	10,80%	1.767.414	1.876.677
Limburg	9,22%	1.508.848	1.602.127
Flevoland	3,90%	638.233	677.689
Totaal	100%	16.364.942	17.376.643

Voorstel/gevraagd besluit

De Algemene Vergadering wordt voorgesteld aanvullend op de door het IPO-bestuur vastgestelde programmabegroting 2020 tevens de door het bestuur vastgestelde voorstellen voor nieuw beleid ofwel de 1^e begrotingswijziging Programmabegroting 2020 goed te keuren.

d. Mondelinge toelichting huisvesting BIJ12

3. Ter informatie

a. Stand van zaken toezeggingen (bijgevoegd)

De Algemene Vergadering heeft op 18 juni 2019 verzocht de toezeggingen die tijdens de AV gedaan worden separaat op te nemen in het verslag van de Algemene Vergaderingen. Aan die toezegging is opvolging gegeven. In bijlage 1 treft u de toezeggingen aan en de stand van zaken van de afhandeling ervan.

b. Vergaderschema (bijgevoegd)

Het vergaderschema van de bestuurlijke adviescommissies, het IPO-bestuur en natuurlijk de AV is ter informatie bijgevoegd. De algemene vergaderingen in het komende jaar zullen plaatsvinden op dinsdag 30 juni 2020 van 18:00 tot 20:00 uur in Utrecht, dinsdag 6 oktober 2020 (tijd en locatie volgt nog) en dinsdag 17 november 2020 van 18:00 tot 20:00 uur in Utrecht. Het verzoek deze data alvast in uw agenda te reserveren.

Vergaderdatum en -tijd: 12 december 2019, 18.30-19.30

Locatie: Drakensteijnzaal, Provinciehuis Utrecht, Archimedeslaan 6,
3584 BA Utrecht

c. Terugkoppeling consultatie grondwetswijziging herziening verkiezing Eerste Kamer

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft onlangs gedeeltelijke uitwerking gegeven aan het kabinetsstandpunt over het eindrapport van de Staatscommissie parlementair stelsel (Cie-Remkes). Haar voorstel over de Grondwetswijziging herziening verkiezing Eerste Kamer houdt in dat de Eerste Kamer voortaan voor zes jaar wordt gekozen, waarbij om de drie jaar beurtelings 37 of 38 Kamerleden worden gekozen. Daarnaast bevat het een voorstel om de tweede lezing van een Grondwetswijziging voortaan in een verenigde vergadering van beide Kamers van de Staten-Generaal te behandelen.

Zoals in de Algemene Vergadering van 1 oktober jl. is gemeld, heeft de minister van BZK het IPO-bestuur een conceptwetsvoorstel Grondwetswijziging herziening verkiezingswijze Eerste Kamer ter consultatie voorgelegd, omdat de minister van mening is dat de provincies een belangrijke rol spelen in de procedure van verkiezing van de Eerste Kamer. (bijlage 1). In de Code Interbestuurlijke Verhoudingen waarin de afspraken staan over de samenwerking tussen rijk en de decentrale overheden staan ook afspraken over de formele consultaties van de decentrale overheden bij wetsvoorstellen die raken aan de rol en bevoegdheden van de decentrale overheden. Deze consultatie vindt plaats voordat de ontwerp wetsvoorstellen worden aangeboden aan de Raad van State en vervolgens aan de Eerste en Tweede Kamer. Vanuit die formele rol zijn de provincies - in deze via het IPO - geconsulteerd op het ontwerp-wetsvoorstel over de verkiezing van de Eerste Kamer. Het rijk weegt de reacties uit deze formele consultaties, en dient vervolgens het ontwerp-wetsvoorstel in voor het formele wetgevingsproces.

In de Algemene Vergadering op 1 oktober jl. is wat betreft de voorbereiding van de reactie van het IPO-bestuur op het wetsvoorstel, op nadrukkelijk verzoek van de leden van de Algemene Vergadering IPO, afgesproken dat dit plaatsvindt door de 12 Provinciale Staten eerst te consulteren via de griffies. Het ministerie van BZK is daarvan op de hoogte gesteld, wetende dat het IPO-bestuur daardoor circa een maand extra tijd nodig heeft voor het voorbereiden van haar reactie. Inmiddels heeft het IPO-bestuur Provinciale Staten geconsulteerd en zijn er 12 reacties ontvangen. De reacties van deze consultatie treft u bijgevoegd aan (bijlage 2 t/m 20). In de vergadering van het IPO-Bestuur van 21 november a.s. wordt op basis van de uitkomsten van deze consultatie een lijn bepaald voor de IPO-reactie.

4. Rondvraag en sluiting

Op 12 december 2019
Agendapunt 1b

Conceptverslag

Betreft	Algemene Vergadering
Vergaderdatum en -tijd	1 oktober 2019, 17.00-18.00
Locatie	Zaal Boerdam, provinciehuis Groningen, Martinikerkhof 12, 9712 JG Groningen
Deelnemers	Theo Bovens (Li), voorzitter Melissa van Hoorn-Van Dulleman (Gr), Franco Achtien (Fl), Jeroen Bart en Marianne de Widt (Ut), Ayse Er en Gideon Everduim (NH), Yvonne Koolhaas-Giesberts en Kees Slingerland (Ov), Bart Megens en Marcel Thewissen (Li), Hagar Roijackers en Hermen Vreugdenhil (NB), Jan Smits (Dr), Luuk van der Veer en Janet Duursma (Gl), Harold van de Velde en Rinus van 't Westeinde (Zl), Charda Kuipers (Fr); Ariëtte Kasbergen (ZH)
Verhinderd	Bea Bijlsma (Fr), Gert-Jan Ransijn (Fl), Monique van Sandick-Sopers (ZH), Robert Pestman (Gr), Wim Moinat (Dr)
IPO	H.M. Meijdam

Het tijdstip van de Algemene Vergadering is naast onderstaande formele agendapunten benut voor een informele briefing over de programmabegroting 2020.

De heer Bijl geeft een toelichting op de programmabegroting 2020. De heer Bijl meldt dat bestuurlijk wordt gekeken naar de mogelijkheden om de statuten te wijzigen om over te gaan naar de meicirculaire. Dit jaar is vanwege de verkiezingen gewerkt met een septembercirculaire. De heer Bijl meldt voorts dat er aandacht zal zijn voor het tijdig meenemen van de Algemene Vergadering in het begrotingsproces. De presentatie wordt met het verslag meegezonden.

De heer Van de Velde vraagt wanneer er inzicht komt in de begrotingscijfers voor dit jaar. De heer Schoemaker licht toe dat de najaarsnota een integraal product is van BIJ12 en IPO. Er is voorzien dat er alleen sprake is van een wijziging voor het deel BIJ12, wat betekent dat dit deel ter goedkeuring aan de AV wordt voorgelegd. Het IPO-bestuur heeft aangegeven de najaarsnota te willen hanteren als bestuursrapportage. Deze komt daarom 31 oktober in het IPO-bestuur en wordt vervolgens ook voorgelegd aan de AV, gezamenlijk met het voorstel voor wijziging van het deel BIJ12.

De heer Meijdam geeft toelichting op de stand van zaken op het stikstofdossier.

De heer Achtien vraagt wat de processtappen zijn, mochten de verschillende Provinciale Staten verschillende oordelen vellen. De heer Meijdam geeft aan dat dit de positie van de gezamenlijke provincies zou verzwakken. Een mogelijk discussiepunt dat de heer Meijdam voorziet, is dat sommige provincies mogelijk ambitieuzer zijn dan wordt voorgesteld, maar de verwachting is dat er geen grote verschillen zijn tussen de provincies.

De heer Vreugdenhil vraagt of er ook wordt gezocht naar een level playing field, of dat er sowieso samen wordt opgetrokken. De heer Bovens geeft aan dat in deze fase gezamenlijk wordt opgetrokken. In fase 2 is het de vraag hoe lang dit aan de orde is.

De heer Van der Veer vraagt of de verslagen zijn terug te vinden rondom het besluit om de loketten weer te openen. Hierdoor zijn namelijk vergunningen verleend die niet verleend hadden moeten worden. De heer Schoemaker en mevrouw Van der Endt geven aan informatie over de periode tussen de sluiting van de loketten en de uitspraak van de Raad van State op de website van BIJ12 op te kunnen nemen. De heer Van der Veer meldt voorts dat het prettig is als er ook geruime tijd na besluitvorming de mogelijkheid bestaat om na te lezen hoe er gezamenlijk tot bepaalde standpunten wordt gekomen.

Vergaderdatum en -tijd: **1 oktober 2019, 17.00-18.00**

Locatie: **Zaal Boerdam, provinciehuis Groningen,
Martinikerhof 12, 9712 JG Groningen**

De heer Van 't Westeinde vraagt welke consequenties het stikstofdossier heeft voor de begroting. Vooralsnog zijn dit er geen.

De heer Achtien vraagt of het IPO of de colleges van GS het voortouw gaan nemen in de communicatie over de stikstof. De heer Meijdam meldt dat er een structuur is ingericht waarbij er niets gebeurt zonder dat provincies goedkeuring geven. Er is een kopgroep die wekelijks overleg heeft. De heer Achtien geeft aan dat de communicatie met de Staten over dit dossier nog niet heel goed op gang is en adviseert dit op te pakken. De heer Bovens geeft aan dat dit mogelijk een thema is in het streven om de AV beter te betrekken bij politiek inhoudelijke onderwerpen. De heer Van de Velde geeft aan dat het instrument van een nieuwsbrief in deze waardevol kan zijn.

1. Opening, mededelingen, agenda en verslag

a. (Mondelinge) mededelingen en vaststellen conceptagenda AV 1 oktober 2019

De heer Bovens geeft aan dat er een whatsappgroep is gemaakt voor de AV, waar nog niet alle AV-leden in zitten. Verzoek aan de AV-leden die daar nog niet in zitten om hun telefoonnummer door te geven aan Mariëlle de Ruijscher via mdruijscher@ipo.nl.

Hagar Roijackers (Noord-Brabant) heeft verzocht om de reactie op het advies van de commissie-Remkes aan de leden van de AV te verzenden. Aan dit verzoek is voldaan door middel van de toelichting van de heer Meijdam.

b. Vaststellen conceptverslag AV 28 augustus 2019 (bijgevoegd)

De heer Smits geeft aan dat inzake het overdrachtsdocument de afspraak is gemaakt dat dit een product is van de vorige AV. De volgende stap die nu genomen moet worden is dat gezien moet worden hoe daar ambtelijk en bestuurlijk mee om moet worden gegaan. Dit wordt toegevoegd aan de toezegging hierover in het verslag. Het verslag wordt met deze wijziging vastgesteld.

Mevrouw Roijackers dankt het IPO-bureau voor de goede opvolging van de vraag van Noord-Brabant inzake de voorjaarsnota.

2. Bespreekpunten

a. Stand van zaken toezeggingen (bijgevoegd)

Kern van het onderwerp

De Algemene Vergadering heeft op 18 juni 2019 verzocht de toezeggingen die tijdens de AV gedaan worden separaat op te nemen in het verslag van de Algemene Vergaderingen. Aan die toezegging is opvolging gegeven. Onderstaand treft u de stand van zaken van de toezeggingen die sindsdien zijn gedaan alsmede de stand van afhandeling. Het voorstel is 2 tot 3 maal per jaar dit overzicht bij de vergaderstukken van de AV te voegen.

Voorstel/gevraagd besluit

De Algemene Vergadering wordt voorgesteld kennis te nemen van de stand van zaken met betrekking tot de toezeggingen.

Vergaderdatum en -tijd: **1 oktober 2019, 17.00-18.00**

Locatie: **Zaal Boerdam, provinciehuis Groningen,
Martinikerkhof 12, 9712 JG Groningen**

Wat betreft de vijfde toezegging – de kennis- en informatiebijeenkomsten voor Statenleden waarmee in de afgelopen periode een start is gemaakt worden gecontinueerd in deze nieuwe Statenperiode – verzoekt de heer Bovens om thema's die de AV-leden interessant achten door te geven aan Carlijn van Duren via cvduren@ipo.nl. Het IPO-bureau zal Statenlidnu ook ondersteunen voor de door Statenlidnu toegezegde provinciebijeenkomsten.

De heer Bovens verzoekt de AV in verband met toezegging 8 – er wordt een overzicht gemaakt met namen en foto's van alle AV-leden zodra alle AV-leden benoemd zijn, voor onderling gebruik en voor de website – de gevraagde gegevens aan te leveren bij Carlijn van Duren via cvduren@ipo.nl.

Naar aanleiding van toezegging 13 – Er wordt gekeken naar de vergaderstukken-voorziening vanuit het IPO, met name voor provincies die zelf geen ibabs hebben – informeert de heer Van der Veer naar het online plaatsen van vergaderstukken. De heer Bovens geeft aan dat de griffies dit kunnen doen en dat vanuit IPO de stukken op ibabs geplaatst worden.

b. Model Statenvoorstel IPO-begroting (bijgevoegd)

Kern van het onderwerp

De Algemene Vergadering krijgt de programmabegroting ter goedkeuring aangeboden door het IPO-bestuur. Vanwege de wens om als gezamenlijke provincies samen op te lopen in dit proces, wordt de IPO-programmabegroting gelijktijdig en op eenzelfde wijze aan alle provincies aangeboden. Hiervoor is bijgevoegd statenvoorstel ontwikkeld (zie bijlage).

Voorstel/gevraagd besluit

De Algemene Vergadering wordt voorgesteld:

1. In te stemmen met het model statenvoorstel uit bijlage 1.
2. Het model statenvoorstel in de eigen provinciehuizen te benutten bij aanbidding van de IPO-begroting aan de Provinciale Staten.

De heer Bovens licht toe dat dit instrument een service is aan de provincies, die de colleges van GS in staat stelt om de IPO-begroting op gelijke wijze te agenderen in de provincies. Het is geen verplichting. Het statenvoorstel kan pas concreet ingevuld worden zodra de begroting rond is.

De Algemene Vergadering stemt in met het voorstel.

De heer Van 't Westeinde verzoekt om volgend jaar eerder, namelijk rond de zomer, al inzicht te verschaffen in de begroting.

Mevrouw Er vraagt de notulen beschikbaar te stellen van vergaderingen waar is gesproken over de begroting van voorgaande jaren.

Vergaderdatum en -tijd: **1 oktober 2019, 17.00-18.00**

Locatie: **Zaal Boerdam, provinciehuis Groningen,
Martinikerhof 12, 9712 JG Groningen**

3. Ingekomen stukken

- a. Consultatiebrief IPO grondwetsherziening verkiezingswijze Eerste Kamer (bijgevoegd)

Kern van het onderwerp

Op verzoek van de AV-leden uit Noord-Brabant is bijgevoegde consultatiebrief opgenomen op de agenda van de Algemene Vergadering. Het IPO-bestuur bespreekt in de vergadering eind oktober de consultatiereactie.

De heer Bovens stelt voor om vanuit het IPO-bureau, via de griffies, te faciliteren dat alle Provinciale Staten hierover bevestigd worden. Dit is niet noodzakelijkerwijs door middel van Statenvoorstellen en commissie- of Statenvergaderingen. De griffies kunnen de input uit de Staten vervolgens bundelen en meegeven aan het IPO, waarna besluitvorming plaatsvindt in het IPO-bestuur.

4. Rondvraag en sluiting

De heer Van de Velde vraagt aandacht voor een onderzoek naar de rechtspositie van Statenleden, waarvoor alle Statenleden binnenkort een uitnodiging in hun e-mail krijgen.

De heer Bovens meldt tot slot dat er contact is geweest met BZK over de vergoeding voor Statenleden. Een eventuele verhoging van die vergoeding, zal betaald moeten worden uit het provinciefonds.

Toezeggingen

1. Er wordt gekeken naar de mogelijkheid om de statuten te wijzigen, omdat op basis van de statuten gewerkt wordt met een junicirculaire en de wens is over te gaan op een meicirculaire.
2. De presentatie over de begroting wordt met de AV gedeeld.
3. De najaarsnota wordt voorgelegd aan de AV (het deel BIJ12 ter goedkeuring en het deel IPO ter informatie)
4. Er komt informatie over de periode tussen de sluiting van de loketten en de uitspraak van de Raad van State op de website van BIJ12.
5. Het IPO-bureau kan inhoudelijke bijeenkomsten over stikstof organiseren voor de AV.
6. Het verslag van augustus wordt gewijzigd aan het archief gezonden.
7. Het al dan niet online plaatsen van vergaderstukken is aan de griffies. Vanuit IPO-bureau worden de stukken op ibabs geplaatst.
8. AV-leden leden kunnen thema's die zij interessant achten voor kennis- en informatiebijeenkomsten aanleveren bij Carlijn van Duren via cvduren@ipo.nl. Het IPO-bureau zal Statenlidnu ook ondersteunen voor de door Statenlidnu toegezegde provinciebijeenkomsten.
9. De eerder besproken vergaderstukken inzake de programmabegroting en de rol van de AV in deze, worden op ibabs beschikbaar gesteld aan de AV.
10. Het IPO-bureau faciliteert via de griffies dat alle Provinciale Staten bevestigd worden over de consultatiebrief IPO grondwetsherziening verkiezingswijze Eerste Kamer.

Werkt voor provincies

Interprovinciaal Overleg

Programmabegroting Interprovinciaal Overleg 2020

1.	IPO: van, vóór en door provincies; financiële uitgangspunten en totaaloverzicht	5
	<i>Inleiding.....</i>	<i>5</i>
	<i>Financiële uitgangspunten.....</i>	<i>5</i>
	<i>Ontwikkelingen na vaststelling van de begroting 2019.....</i>	<i>6</i>
	<i>Ontwikkeling personele lasten.....</i>	<i>8</i>
	<i>Totaalbeeld IPO.....</i>	<i>10</i>
	<i>BIJ12.....</i>	<i>11</i>
	<i>Totaalbeeld IPO en BIJ12.....</i>	<i>12</i>
2.	Kerntaak 1. Duurzame ruimtelijke ontwikkeling, waaronder waterbeheer en wonen	13
	<i>Wat willen we bereiken? Basisbegroting = voortzetting beleid 2019.....</i>	<i>13</i>
	<i>Wat gaan we ervoor doen? Basisbegroting = doorzetten activiteiten van 2019 in 2020.....</i>	<i>15</i>
	<i>Wat is daar voor nodig ? Basisbegroting = voortzetting beleid 2019 in 2020</i>	<i>17</i>
3.	Kerntaak 2. Milieu, Energie en Klimaat.....	18
	<i>Wat willen we bereiken Energie en Klimaat= voortzetten bestaand beleid?.....</i>	<i>22</i>
4.	Kerntaak 3. Vitaal Platteland.....	27
	<i>Ambities 2020 Basisbegroting = voortzetting beleid 2019</i>	<i>27</i>
	<i>Wat willen we bereiken? Basisbegroting = voortzetting beleid 2019.....</i>	<i>28</i>
	<i>Wat gaan we ervoor doen? Basisbegroting = doorzetten activiteiten van 2019 in 2020.....</i>	<i>29</i>
5.	Kerntaak 4. Mobiliteit	33
6.	Kerntaak 5. Regionale Economie	37
	<i>Ambities 2020 Basisbegroting = voortzetting beleid 2019.....</i>	<i>37</i>
	<i>Wat willen we bereiken? Basisbegroting = voortzetting beleid 2019.....</i>	<i>37</i>
	<i>Wat gaan we ervoor doen? Basisbegroting = doorzetten activiteiten van 2019 in 2020.....</i>	<i>38</i>
7.	Kerntaak 6. Cultuur en Erfgoed	40
	<i>Ambities 2020 Basisbegroting = voortzetting beleid 2019</i>	<i>40</i>
	<i>Wat willen we bereiken? Basisbegroting = voortzetting beleid 2019.....</i>	<i>40</i>
8.	Kerntaak 7: Kwaliteit van het Openbaar Bestuur	42
	<i>Ambities 2020.....</i>	<i>42</i>
	<i>Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?.....</i>	<i>42</i>
	<i>Wat is daarvoor nodig?.....</i>	<i>45</i>
	<i>Ambities 2020 Basisbegroting = voortzetting beleid 2019.....</i>	<i>45</i>
	<i>Wat willen we bereiken?.....</i>	<i>46</i>
	<i>Wat gaan we ervoor doen? Basisbegroting = doorzetten activiteiten van 2019 in 2020.....</i>	<i>46</i>

	<i>Wat is daarvoor nodig?</i>	48
9.	Meerjarenraming BIJ12	50

1. IPO: van, vóór en door provincies; financiële uitgangspunten en totaaloverzicht

Inleiding.....

Inleiding:

De financiële uitgangspunten 1 t/m 4 hebben betrekking op het IPO-deel van de basisbegroting. Uitgangspunt 5 met betrekking tot de indexering is van toepassing op het IPO-deel en BIJ12.

Het nieuwe bestuur zal zich beraden op de huidige begrotingssystematiek. Deze blijkt in de praktijk niet optimaal meer aan te sluiten op de gewijzigde werkwijze van het IPO. In het voorstel voor besluitvorming wordt de penningmeester verzocht door het bureau een nieuwe begrotingssystematiek te verkennen ter voorbereiding op de begroting 2021. Deze begroting is dan ook te beschouwen als overgangsjaar naar een nieuwe begrotingssystematiek.

Financiële uitgangspunten.....

Het financiële startpunt van de Begroting is, zoals hierboven aangegeven, het meerjarenperspectief, zoals dat in december 2018 door de AV is goedgekeurd bij de behandeling van de Programmabegroting 2018.

1. Voor de begroting 2020 is het door de AV goedgekeurde bedrag van € 12.614.148,-- (exclusief indexering), uit de meerjarenraming 2020 en de bestaande beleidsopgave het uitgangspunt. De bestaande onderverdeling in zeven kerntaken en BIJ-12, zal eveneens worden aangehouden.
2. Vaststelling van de basisbegroting in het IPO-bestuur is voorzien op 1 oktober 2019. De 12 gezamenlijke provincies hebben daarmee pas begin oktober helderheid hebben over de (minimale-)provinciale bijdrage. Dat is eigenlijk te laat voor een ordelijke plek in provinciale begrotingsprocessen. Dit hangt samen met het feit dat pas in september het nieuwe bestuur door de AV is benoemd. Een eerdere opstelling van de begroting zou deze een product van het vorige bestuur hebben gemaakt. Dit werd zowel door onwenselijk geacht. Het zou het proces ook ontdoen van (mogelijk nieuwe) bestuurlijk ambities. Zoals in de inleiding is aangegeven dwingt deze keuze wel tot een behandeling in twee etappes, basisbegroting en eerste wijziging met nieuw beleidsvoorstellen.
3. De huidige verdeling van de uitgaven over de provincies wordt gecontinueerd. Hierbij wordt opgemerkt dat vanaf 2019 per provincie één percentage gehanteerd wordt. Dit percentage is gebaseerd op de verdeling vanuit het provinciefonds voorafgaand aan het begrotingsjaar. Dit percentage is gebaseerd op de verdeling vanuit het provinciefonds voorafgaand aan het begrotingsjaar (Totale uitkering provinciefonds). Aangezien de septembercirculaire 2019 ten tijde van deze begroting nog niet is gepubliceerd, wordt voor deze begroting de meicirculaire 2019 als basis genomen.
4. De integrale kostprijs is op hoofdlijnen per kerntaak in kaart gebracht. De personele lasten en ook de materiële kosten (huisvesting, ICT, etc.) zijn via een percentage op basis van de direct in te zetten IPO-formatie per kerntaak toegerekend (voorcalculatorisch).
5. De indexering vloeit voort uit de autonome ontwikkeling van de prijzen en is voor 2020 en als volgt toegepast, conform het met de AV hier over gevoerde gesprek

bij de behandeling van de begroting 2019: Met betrekking tot de personele lasten, is als gevolg van de cao-uitkomsten rekening gehouden met een indexering van de personele lasten van 3%.

Ten aanzien van de overige kosten is gebruik gemaakt van de ramingen van het Centraal Planbureau (CPB) in de CEP,

maart 2019, waarin voor 2020 de prijsontwikkeling wordt ingeschat op 1,4% (pag. 9).

De verwachting is, dat ook provincies deze indexering zullen toepassen. Mocht tijdens het opmaken van de Begroting van het IPO en BIJ12 blijken, dat deze indexering te hoog of te laag is, dan zal de Begroting hierop worden aangepast.

Ontwikkelingen na vaststelling van de begroting 2019

Op het door de AV in december 2017 als uitgangspunt meegegeven bedrag van 12.614.148,-- voor 2020 is een aantal ontwikkelingen van invloed:

- Correctie PAS-budget overheveling van IPO Den Haag naar BIJ12 (verminderde uitgaven € 229.000,--, IPO Den Haag);
- Vrijval ten gevolge van taakbeëindiging (verminderde uitgaven (€120.001,--))
- De gecorrigeerde goedgekeurde begroting sluit daarmee op een bedrag van € 12.265.147,--;
- Bij dit bedrag wordt de indexering 2019 opgeteld (deze indexering wordt jaarlijks bij het vaststellen van de begroting goedgekeurd en werkt door naar volgende jaren).
- De budgettaire ruimte binnen de vastgestelde kaders, bedraagt dan voor 2020 **€ 12.562.288.**

Bestuursbesluiten na begrotingsvaststelling met doorwerking in 2020 e.v.:

De AV heeft met de vaststelling van programmabegroting 2019 ook de claims van de kadernota voor zover die betrekking hebben op 2019 goedgekeurd. De meerjarenraming en de structurele doorwerking is daarmee uiteraard niet goedgekeurd.

In de onderliggende begroting vragen wij daarom uw goedkeuring te geven aan de structurele vertaling van deze claims voor

zover zij betrekking hebben op 2020.

De budgettaire ruimte komt dan uit op € 13.462.288.

Daarnaast hebben een drietal bestuursvoorstellen een doorwerking in 2020 e.v.: Het betreft de volgende voorstellen: Het voorstel Waterkwaliteit goedgekeurd door de AV VJN € 250.000,-- werkt ook door tot 2022.

Implementatie Omgevingswet Zoals was aangekondigd (PM-post) in de programmabegroting 2019 voor 2020 in afwachting van het KPS-besluit. € 726.000,--;

Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) Bouw informatiehuizen externe veiligheid en natuur € 1.600.000,--. Zowel het voorstel Implementatie Omgevingswet als DSO zijn anders van karakter i.r.t. tot deze basisbegroting. Het IPO heeft op verzoek van de 12 provincies de realisatie hiervan ter hand genomen, echter is het initiële besluit genomen in de colleges van GS. IPO is hier dan meer het administratief namens de 12 provincies afwikkelen van de afspraken met BZK. Na besluiten heeft het IPO-bestuur dit bekrachtigd. De rol van et (Implementatie Omgevingswet in oktober 2018 in programmabegroting als PM-post voor 2020 met verwijzing naar KPS-besluit van maart 2019, DSO in november 2018, met verwijzing naar besluitvorming colleges in 2016).

	2019	2020	2021	2022	2023
Oorspronkelijke meerjarenraming (AV besluit dec. 2017)	15.043.228	12.614.148	12.114.148	12.114.148	12.114.148
Meerjarenraming gecorrigeerd. voor PAS (IPO naar BIJ12)	14.814.228	12.385.148	11.885.148	11.885.148	11.885.148
Aflopend ten opzichte van meerjarenraming	-245.000	-120.001	-210.001	-360.000	-360.000
Meerjarenraming gecorrigeerd voor PAS en inclusief aflopend beleid		12.265.147	11.675.147	11.525.148	11.525.148
Indexering 2019	358.527	297.141	279.615	276.165	276.165
Meerjarenraming binnen kaders AV december 2018		12.562.288	11.954.762	11.801.313	11.801.313
Claims kadernota	1.320.000	900.000	728.000	728.000	728.000
Nieuwe meerjarenraming	16.247.754	13.462.288	12.682.762	12.529.313	12.529.313

Tabel 1: Meerjarenraming binnen goedgekeurde kaders AV December

De kadernotaclaims uit 2019 met een doorwerking in 2020 e.v. (in totaal 900.000) zijn in onderstaande tabel nader gespecificeerd. In de overzichtstabellen de kerntaken is toegelicht dat dit nog door de AV ter goedkeuring moet worden voorgesteld.

	2019		2020	2021	2022
Kadernota claims na bestuurlijke herprioritering	Continuering	Nieuw beleid			
Verkenning, Afval en grondstoffen		25.000			
Verkenning, Veiligheid en gezondheid		25.000			
Energieakkoord		220.000	220.000	220.000	220.000
Bezuiniging werkbudget		-20.000			
Bezuiniging "Mate it work progress"		-30.000			
PAS	112.000		112.000		
Mobiliteit	520.000		100.000	40.000	40.000
Kwaliteit openbaar bestuur Financiën		100.000	100.000	100.000	100.000
Bezuiniging dialoogcafé en platform 31		-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Proeftuinen	50.000		50.000	50.000	50.000
Formatie kennishub		115.000	115.000	115.000	115.000
Werkbudget Kennishub		20.000	20.000	20.000	20.000
Werkgeverszaken CAO	198.000		198.000	198.000	198.000
	880.000	440.000			
Totaal voorstellen nieuw beleid		1.320.000	900.000	728.000	728.000
Ontwikkeling personele lasten					
TOTAAL IPO Projecten en programma's		1.320.000	900.000	728.000	728.000

Tabel 2: Claims kadernota programmabegroting 2019 met structurele meerjarige doorwerking, wel goedgekeurd door IPO-bestuur nog niet door AV (prijspeil 2019)

Inclusief de drie genomen besluiten, ontwikkeld de budgettaire ruimte zich dan als volgt:

	2019	2020	2021	2022	2023
Oorspronkelijke meerjarenraming IPO	16.247.754	13.462.288	12.682.762	12.529.313	12.529.313
w.o. Waterkwaliteit, voorheen niet meegenomen, vastgestelde VJN 2019		250.000	250.000	250.000	
w.o. Omgevingswet, KPS besluit		726.000	726.000		
w.o. DSO, bestuursbesluit november 2018		1.600.000	1.600.000	1.600.000	1.600.000
Oorspronkelijke meerjarenraming IPO incl. aanvullende besluiten		16.038.288	15.258.762	14.379.313	14.129.313
Verschuif oorspronkelijke meerjarenraming en basisbegroting		-249	64	-790	70

Tabel 3: Meerjarenraming inclusief aanvullende besluiten

Inclusief de indexering komt het totaal van de meerjarenraming er dan als volgt uit te zien:

	2020	2021	2022	2023
Basisbegroting IPO, prijspeil 2020				
Totale lasten primaire begroting IPO	16.038.537	12.562.288	14.380.103	14.129.243
Indexering personeel	190.997	190.997	190.997	190.997
Indexering materieel	135.408	124.490	112.189	108.677
Nieuwe basisbegroting 2020, prijspeil 2020	16.364.942	12.877.775	14.683.289	14.428.918

Tabel 4: Meerjarenraming 2020-2023 inclusief aanvullende besluiten met doorwerking 2020 en indexering 2020.

Deze basisbegroting bevat de voorzetting van de ambitie van het Bestuur zoals dit in 2019 is vastgesteld en de meerjarige doorwerking. Daarnaast gaat deze basisbegroting ervan uit, dat de AV zijn goedkeuring hecht aan de oorspronkelijke meerjarenraming, de meerjarenraming 2019 en verder, de structurele

doorwerking van Waterkwaliteit, de omgevingswet, DSO en de indexering. Nieuwe beleidswensen zijn dus nog niet meegenomen. De uitwerking voor 2020 van de voorzetting van de bestaande ambitie is beschreven bij de vragen: *Wat willen we bereiken, Wat gaan we daarvoor doen en Wat is daarvoor nodig?*

Ontwikkeling personele lasten.....

Het uitgangspunt van een opgave gestuurde netwerkorganisatie laat zich vertalen in een totale formatie die zowel kwantitatief als kwalitatief flexibel meebeweegt met de opgaven waar het IPO voor aan de lat staat. Dit is gerealiseerd door een deel van de huidige vaste formatie van IPO flexibel te maken. Het doel daarbij is een vaste kern van medewerkers die breed inzetbaar is binnen het IPO. Deze vaste kern zal naar gelang de liggende opgave, programma's, projecten en doelstellingen aangevuld worden met een flexibele formatie van medewerkers die op basis van kennis, kunde en ervaring tijdelijk worden ingezet.

De medewerkers in de vaste formatie (46 fte) vormen de ruggengraat van het IPO en zorgen ervoor dat de opgaven van de gezamenlijke provincies adequaat worden voorbereid en gerealiseerd. Kernbegrippen hierbij zijn: makelen, schakelen en regisseren.

De feitelijke werkvoorraad van het IPO bepaalt op enig moment of dit percentage hoger zal uitvallen.

De vaste IPO-medewerkers werken in de IPO-netwerkorganisatie samen met medewerkers die flexibel en opgave gericht worden ingezet. Soms als project- of programmaleider, soms als onderdeel van een team. Het flexibele

deel van de medewerkers worden bij voorkeur gedetacheerd vanuit de provincies om de specifieke en soms specialistische opgaven uit te voeren.

In 2020 dalen de personele lasten. In de oorspronkelijke vastgestelde meerjarenraming van 2019 en verder, liep een aantal beleidsopgaven af, met als gevolg dat ook de hiermee samenhangende personele lasten zijn gereduceerd c.q. in deze raming(deels) zijn afgerond (bijv. retailagenda, toekomst OV). Deels is

doorlopende beleidsopgave toch vanuit de flexibele schil inzet wordt gevraagd, is dit onderdeel nu geraamd als nieuw beleid en wordt betrokken bij de besluitvorming van de 1e begrotingswijziging.

Het geraamde bedrag van € 6.366.567 voor het jaar 2020 en verder wordt aangemerkt als het minimum aan personeelskosten dat het IPO nodig heeft om haar taken in de basis adequaat uit te voeren. De totale personeelskosten ontwikkelen zich dan als volgt.

deze daling ook veroorzaakt door dat de inzet flexibele schil slechts voor 1 jaar (2019) was begroot. Indien voor de

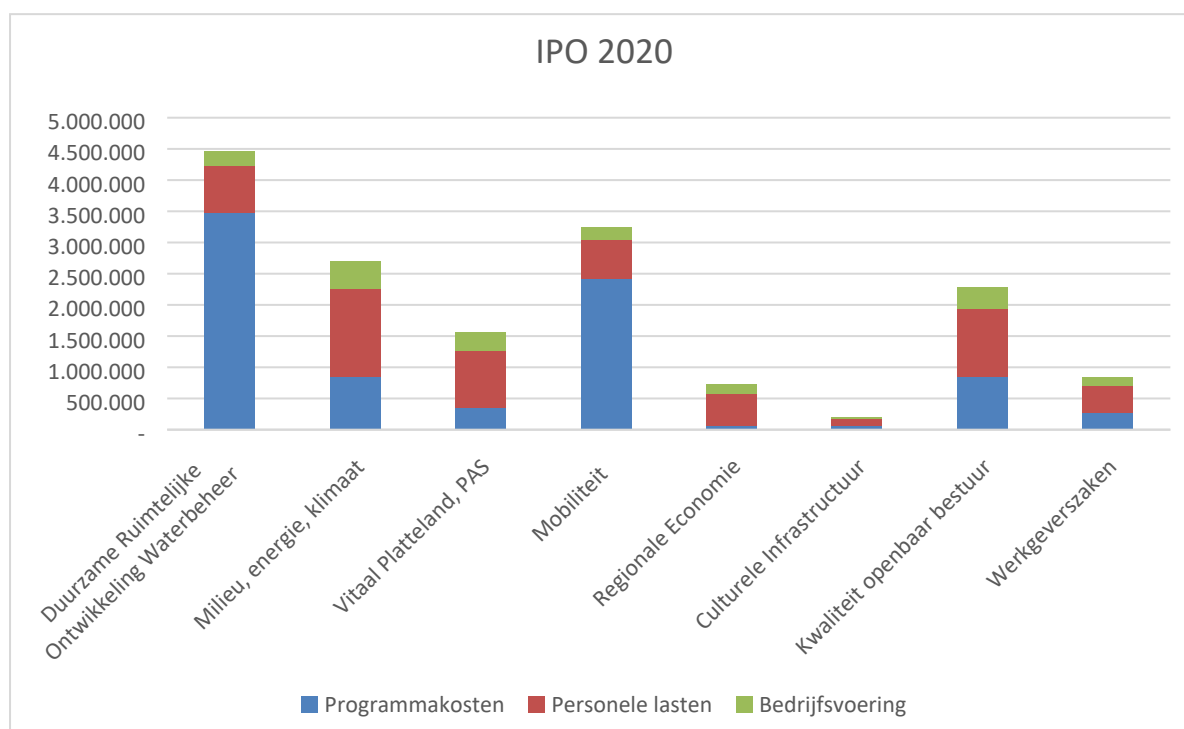
	2019	2020	2021	2022	2023
Totaal personeelskosten	7.619.257	6.366.567	6.366.567	6.366.567	6.366.567

Tabel 5: Meerjarenraming personeelskosten IPO (salarislasten en overige personele kosten)

De salarislasten vormen de grootste component van de personeelskosten en zijn voor 2020 en verder als volgt opgebouwd:

Salarislasten basisbegroting 2020 e.v.	5.825.400
Vaste formatie	4.173.500
Flexibele inzet	1.651.900

Totaalbeeld IPO.....

Samenvatting alle kerntaken plus Werkgeverszaken	Programmakosten	Salarislasten	Bedrijfsvoering
Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling Waterbeheer	3.477.775	752.204	236.938
Milieu, energie, klimaat	841.929	1.420.829	447.550
Vitaal Platteland, PAS	356.004	919.360	289.591
Mobiliteit	2.424.510	626.836	197.448
Regionale Economie	71.610	501.469	157.959
Culturele Infrastructuur	71.610	100.294	31.592
Kwaliteit openbaar bestuur	852.746	1.086.516	342.244
Werkgeverszaken	282.000	417.891	131.632
TOTAAL IPO Projecten en programma's	8.378.183	5.825.400	1.834.954
Totale IPO-begroting 2020 exclusief indexering	16.038.537		
Totale IPO-begroting 2020 inclusief indexering	16.364.942		

Tabel 6: Verbijzondering programmakosten, salarislasten en bedrijfsvoeringslasten per kerntaak 2020.

De provinciale bijdragen komen, indien conform de voorstellen 1, 2 en 3 besloten wordt, er dan als volgt uit te zien op basis van de septembercirculaire 2018. Het verdeelpercentage zal voor de begroting 2021 betrokken worden bij het voorstel voor een nieuwe begrotingsopzet:

	Percentage 2020	Bijdrage in Euro's IPO 2020
Groningen	7,39%	1.209.369
Fryslân	8,66%	1.417.204
Drenthe	6,07%	993.352
Overijssel	8,31%	1.359.927
Gelderland	11,42%	1.868.877
Utrecht	9,20%	1.505.575
Noord-Holland	8,51%	1.392.656
Zuid-Holland	11,47%	1.877.059
Zeeland	5,05%	826.429
Noord-Brabant	10,80%	1.767.413
Limburg	9,22%	1.508.848
Flevoland	3,90%	638.233
Totaal	100%	16.364.942

Tabel 7: Provinciale bijdrage 2020 (IPO Den Haag) na akkoord voorstellen.

BIJ12.....

Sinds 1 januari 2014 is BIJ12 een operationele eenheid binnen de Vereniging IPO, waarbij BIJ12 uitvoering geeft aan de activiteiten die provincies gezamenlijk doen op het gebied van onder meer monitoring, natuur, N2000, stikstof, applicatiebeheer en de uitkering van faunaschades. De provincies bepalen de beleidskaders; de werkzaamheden van BIJ12 zijn beleidsarm.

Begroting 2020 van BIJ12

BIJ12 volgt de indexatie die IPO-breed wordt toegepast voor personeels- en uitvoeringskosten. De overige mutaties voor de begroting 2020 zijn besproken met de ambtelijke portefeuillehouders van BIJ12, de AAC Vitaal Platteland de AAC DROW en de AAC Middelven.

De begroting, opgenomen in het Jaarplan BIJ12 2020, laat voor 2020 het volgende beeld zien:

Het diagram toont de begroting van BIJ12 voor 2020 onderverdeeld naar de uitvoerende units die de opdrachten van de provincies uitvoeren. In hoofdstuk 11 wordt nader ingegaan op de begroting van BIJ12. De kosten voor de interne organisatie zijn doorverdeeld naar de units op basis van het aandeel in de personeelskosten. Deze interne kosten worden apart bevoorschot volgens een gewogen percentage op basis van de afgesproken verdeelsleutels van de Commissie Jansen en de IPO-verdeelsleutel. De openeindregeling tegemoetkomingen faunaschade is apart gepresenteerd omdat BIJ12 niet kan sturen op dit bedrag. De unit Faunazaken voert de afhandeling van de aanvragen voor tegemoetkomingen faunaschade uit op basis van het provinciale faunaschadebeleid. De kosten zijn o.a. afhankelijk van het faunaschadebeleid, het aantal aanvragen, het aantal schadeveroorzakende dieren, de hoogte van de schade en de gewasprijs.

De begroting van BIJ12 laat (exclusief de tegemoetkomingen faunaschade) een stabiel en consistent beeld zien van de uitgaven voor de afgesproken uitvoeringstaken. De begroting 2020 blijft binnen het totaal van de structurele begroting 2019 (€53,1 mln.). De provinciale bijdrage voor 2020 is bijna €250.000 lager dan in 2019. Voor de detailbegroting en de meerjarenraming wordt verwezen naar het Jaarplan/begroting

2020 BIJ12 waarin de activiteiten - voor de samen met de provincies afgesproken doelstellingen - van de verschillende units zijn uitgewerkt.

Meerjarenperspectief begroting BIJ12 2020 t/m 2023

Omdat BIJ12 een vast pakket aan activiteiten heeft die ze uitvoert voor de provincies, laat de begroting over de jaren een stabiel beeld zien.

Meerjarenontwikkeling begroting BIJ12 periode 2020-2023

prijspeil 2020					
Lasten	Primaire begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	
Interne organisatie	3.463.650	3.463.650	3.463.650	3.463.650	
N2000 en Stikstof (voorheen PAS-bureau)	3.530.817	3.530.817	3.530.817	3.530.817	
Natuurinformatie en Natuurbeheer	6.805.612	6.780.611	6.710.883	6.710.883	
Faunazaken	33.519.910	33.453.716	33.404.005	33.404.005	
Secretariaat AdviesCommissie Schade Grondwater	710.365	710.365	710.365	710.365	
GBO-provincies	5.026.165	4.551.165	4.551.165	4.551.165	
Totaal lasten BIJ12	53.056.518	52.490.323	52.370.884	52.370.884	

prijspeil 2020					
Baten BIJ12	Primaire begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	
Bijdragen provincies uitvoerende taken	52.281.518	52.190.323	52.070.884	52.070.884	
Medefinanciering GBO Risicokaart	325.000	0	0	0	
Onttrekking aan geoormerkte middelen	450.000	300.000	300.000	300.000	
Totaal baten BIJ12	53.056.518	52.490.323	52.370.884	52.370.884	

Saldo BIJ12	0	0	0	0
--------------------	---	---	---	---

Voor de gedetailleerde meerjarenraming verwijzen wij naar het Jaarplan en

Begroting BIJ12 2020, die als bijlage bij deze begroting zit.

Totaalbeeld IPO en BIJ12.....

De totale meerjarenraming voor het IPO en BIJ12 samen kan dan als volgt worden weergegeven:

	2020	2021	2022	2023
Oorspronkelijke meerjarenraming IPO, inclusief kadernotaclaims	13.462.288	12.682.762	12.529.313	12.529.313
w.o. Waterkwaliteit, voorheen niet meegenomen, vastgestelde VJN 2019	250.000	250.000	250.000	
w.o. Omgevingswet, KPS besluit	726.000	726.000		
w.o. DSO, bestuursbesluit november 2018	1.600.000	1.600.000	1.600.000	1.600.000
Oorspronkelijke meerjarenraming IPO incl. aanvullende besluiten	16.038.288	15.258.762	14.379.313	14.129.313
Verschil oorspronkelijke meerjarenraming en basisbegroting	-249	64	-790	70
BIJ12 basisbegroting	53.056.518	52.490.323	52.370.884	52.370.884
Totaal primaire begroting IPO-BIJ12	69.421.460	68.064.508	67.054.173	66.799.802

Tabel 8: Meerjarenraming IPO-Den Haag en BIJ12

2. Kerntaak 1. Duurzame ruimtelijke ontwikkeling, waaronder waterbeheer en wonen

Ambities 2020 Basisbegroting = voortzetting beleid 2019

De gezamenlijke provincies hebben met hun "aanbod" voor de NOVI "Samen bouwen aan de toekomst van Nederland" aangegeven dat provincies bereid zijn hun aandeel te leveren bij het mooier en sterker maken van Nederland. In dit aanbod laten de provincies zien op welke wijze zij hun kerntaken willen inzetten om de Energietransitie in de regio gestalte te geven, steden en regio's aantrekkelijk te houden en de internationale samenwerking te versterken. Dit aanbod is vertaald in een actieve inbreng bij de productie van de NOVI veelal in nauwe samenwerking met de VNG. Op welke manier de samenwerking tussen overheden in het kader van de NOVI de komende jaren verder vorm zal krijgen, is nog ongewis. Veel zal afhangen van de keuzes die door het Kabinet zullen worden gemaakt. Wel is duidelijk dat de NOVI een evidente betekenis kent met andere

opgaves, zoals klimaatadaptatie en mobiliteit.

In 2020 zal samen met de partners en in overeenstemming met het Deltaplan Ruimtelijke Adaptie verder gewerkt worden aan een strategie, een uitvoerings- en een investeringsprogramma. Deze activiteiten zullen tevens worden opgenomen in het IBP. Hoewel elke provincie hiermee aan de slag gaat, zal het IPO inzicht bieden in de diverse pilots en in de mogelijke knelpunten, zodat provincies in staat worden gesteld van elkaar te leren en elkaar kunnen aanvullen in de kennisontwikkeling en uitvoering.

Komende jaren vraagt dit vanuit het IPO stevige inzet op het bouwen van dit nationale klimaatprogramma en via belangenbehartiging het organiseren van de randvoorwaarden.

Wat willen we bereiken? Basisbegroting = voortzetting beleid 2019

NOVI

De nieuwe Omgevingswet verplicht het rijk tot het opstellen van een zelfbindende Nationale Omgevingsvisie (NOVI). Via de IPO-inzet:

- zorgen we dat de belangen van de gezamenlijke provincies worden verankerd in de (ontwerp-)NOVI en dat de beleidsuitspraken in de NOVI bijdragen aan de provinciale aanpak van maatschappelijke opgaven;
- leveren we op de drie prioritaire sporen uit het provinciale NOVI-aanbod en het toegevoegde spoor 'toekomstbestendige ontwikkeling landelijk gebied' aan het rijk agenda zettende bouwstenen;
- zorgen we voor een integrale inbreng vanuit Vitaal Platteland, Mobiliteit en Economie vanuit de adagiums uit het NOVI-Manifest van het IPO, de VNG en UvW: "Laat transities

elkaar versterken" en werk als één overheid.

Omgevingswet

De Omgevingswet zal naar verwachting op 1 januari 2021 in werking treden. In 2020 zullen de laatste wetgevingsproducten waar het gaat om belangenbehartiging enerzijds en kennisdeling anderzijds tussen de provincies in IPO verband worden uitgevoerd. Inzet is dat provincies via het IPO willen bereiken, dat in het nieuwe stelsel de provincies maximaal in staat worden gesteld hun wettelijke taken en bevoegdheden in de fysieke leefomgeving optimaal te kunnen vervullen.

Vernieuwing/Implementatie Omgevingswet

In het voorjaar van 2015 is door de provincies besloten om de Omgevingswet gezamenlijk te

implementeren. De vernieuwing van het Omgevingsrecht via de Omgevingswet raakt provincies in de uitoefening van al haar kerntaken. Naast de rol en het bijbehorende instrumentarium van provincies in hun verantwoordelijkheid, is ook een gedrags- en cultuurverandering vereist van provinciale organisaties. Voor een succesvolle implementatie van de Omgevingswet door de provincies is een meerjarig implementatieprogramma Omgevingswet 2015-2018 vastgesteld met een daarvoor verantwoordelijke interprovinciale programmaorganisatie.

In dit project wordt:

1. op landelijk niveau samengewerkt in de Programmaraad met de VNG en het rijk;
2. ondersteuning geboden aan de provincies voor de implementatie van de Wet in de provincies; en
3. samen met de provincies bijeenkomsten georganiseerd ter bevordering van het goede implementatieproces. Tevens wordt meegewerkt aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en wordt de besluitvorming voorbereid voor de twee aan de provincies toegewezen informatiehuizen (natuur en externe veiligheid).

Energietransitie en ruimtelijke vraagstukken

Op basis van een nationaal Klimaatakkoord zal voor het behalen van de nationale opgave regionaal maatwerk in ruimtelijk beleid en inzet van wettelijke bevoegdheden nodig zijn. Provincies zullen op basis van de uitkomsten van de dertig RES's hun verantwoordelijkheid nemen (bestuursbesluit) voor met name de

ruimtelijke inpassing van hernieuwbare opwek en de infrastructuur voor warmte en elektriciteit.

Waterbeheer

Bestuurlijke afspraken voor het waterbeheer

We willen bereiken dat de ruimtelijke inrichting van Nederland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust is. Op die manier kan een ingeschatte schade van 71 miljard euro in 2050, vanwege wateroverlast, droogte, hittestress en bodemdaling, worden voorkomen. We willen hiertoe bestuurlijke afspraken maken met de ministeries van I&M, EZ, en VWS en UvW, VNG, VEWIN en andere maatschappelijke partijen. Die afspraken moeten gaan over de gezamenlijke aanpak van diverse wateropgaven die het gevolg zijn van klimaatverandering.

Drinkwatervoorraden

Vanwege onze verantwoordelijkheid voor het grondwaterbeheer willen we bereiken dat we samen met de drinkwaterbedrijven voor voldoende en kwalitatieve strategische drinkwatervoorraden.

Waterkwaliteit

We willen bereiken dat de gezamenlijke inzet van de provincies in het verbeteren van de waterkwaliteit in Nederland een maximale betekenis en daarmee effect heeft. In 2016 is in de Intentieverklaring Delta-aanpak afgesproken tot een gezamenlijk kennisprogramma te komen. Voor provincies is vooral grondwater van belang vanwege hun wettelijke taakuitoefening.

Wat gaan we ervoor doen? Basisbegroting = doorzetten activiteiten van 2019 in 2020

NOVI

NOVI: de huidige rijksplanning is gericht op afronding van de Ontwerp-NOVI eind 2019. Afhankelijk van de realisatie van de beoogde planningen zal:

- een besluit genomen worden over de prioriteiten en keuzes over het voorgenomen Bestuursakkoord; dit betekent een optimale processing met de colleges van Gedeputeerde Staten en het IPO-bestuur om het standpunt van de provincies in dit alles positie te geven;
- er continue aandacht zijn voor beïnvloeden en belangenbehartiging over ontschotting van beleid, bevoegdheden en instrumenten en (extra) financiële middelen (Transformatiefonds, Mobiliteitsfonds).

Voorts zal conform de provinciale standpunten inzet worden geleverd aan het Intensiveringsprogramma binnenstedelijke transformatie.

Omgevingswet

De activiteiten van het IPO bestaan vooral uit lobby en beleidsbeïnvloeding (onder andere via de consultaties) en onderhandelen rond de Invoeringswet, diverse aanvullingswetten en AMvB's (besluiten).

In het kader van de Omgevingswet zijn de provincies een belangrijk afnemer van de ICT-producten van de Basisregistratie Ondergrond, waarvoor de provincies via het IPO gezamenlijk de coördinator realiseren.

Energietransitie en ruimtelijke vraagstukken

Provincies vervullen de afspraken in het Klimaatakkoord:

1. dat op 1 maart 2021 de door PS en GS vastgestelde RES 1.0 wordt opgeleverd.
2. dat de uitkomsten van de RES'sen worden geborgd in de provinciale omgevingsvisies, -verordeningen en programma's.

Het ondersteunen van het totstandkomingsproces van de RES via de kernopgave Energietransitie.

Voorts brengen provincies in IPO verband in kaart welke instrumenten uit de Omgevingswet toepasbaar zijn. We doen daarbij aan kennisontwikkeling over de wijze waarop provincies de ruimtelijke consequenties van opwek, opslag en transport van energie (elektriciteit en warmte) feitelijk (kunnen) opnemen/realiseren in het provinciale omgevingsbeleid. Tevens staan we in nauw contact met het nationaal programma RES en het thema Ruimte daarbinnen. Daarnaast behartigen we de provinciale belangen in Nationaal Programma Hoofdenrgiesysteem.

Waterbeheer

[Bestuurlijke afspraken waterbeheer](#)

In 2020 zal er een nieuw bestuursakkoord klimaat-adaptatie worden geagendeerd. Via belangenbehartiging en advisering zal de inbreng namens de provincies worden gerealiseerd. Als basis zal daartoe een position paper worden opgesteld.

[Drinkwatervoorraden](#)

Samen met de VEWIN wordt er een verkenning naar de strategische drinkwatervoorwaarden uitgevoerd als uitvloeisel van gemaakte afspraken in het kader van de Structuurvisie Ondergrond (STRONG).

[Waterkwaliteit](#)

We dragen zorg voor belangenbehartiging door deelname aan de versnellingstafels over waterkwaliteit inzake opkomende stoffen, gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten.

Daarnaast nemen we actief deel aan het kennisprogramma met name voor de kennisontwikkeling inzake grondwater en dragen daaraan middelen bij.

[Diverse bijdragen m.b.t. waterbeheer](#)

Vanuit de algehele doelrealisatie op het terrein van water heeft het IPO meerjarige afspraken voor een financiële bijdrage met externe partners gemaakt. Het IPO draagt jaarlijks bij aan het

Informatiehuis Water (IHW), conform afspraak uit 2011 (BAW). Dit faciliteert de provincies met de uitvoering van de wettelijke taken inzake grondwater om te voldoen aan de Grondwaterrichtlijn en KRW-gegevens collectief in gestandaardiseerd beheer te hebben bij het IHW.

Het IPO draagt, met de afgesproken inzet van provinciale medewerkers, bij aan het Delta-programma Ruimtelijke adaptatie. Dit met name bij het dossier Vitaal en Kwetsbaar, totstandkoming van de Impulsregeling vanaf 2021 (uitwerking afspraak uit het Bestuursakkoord Klimaatadaptatie), vormgeving van de risicodialoog, uitwerken en uitvoeren procesondersteuning 2019-2020, en (bestuurlijke) samenwerking binnen de werkregio's

Het IPO draagt jaarlijks bij aan het ontwikkel programma Regionale keringen. Provincies stellen de normen voor deze keringen waarvoor kennis over de staat daarvan van belang is.

Het IPO draagt jaarlijks bij aan de Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA) en dat draagt op deze manier bij aan de kennisontwikkeling op het gebied van regionaal waterbeheer.

Het IPO draagt jaarlijks bij aan de Schildhuisstichting met het oog op de waterstaatkundige kennisontwikkeling.

De provincies zijn wettelijk verplicht om in het kader van implementatie van de Richtlijn Overstromingsrisico's op een gecoördineerde wijze overstromingsrisicokaarten te maken, waarvoor de provincies gezamenlijk een coördinator financieren.

Implementatie Omgevingswet en Digitaal Stelsel Omgevingswet

Programma Implementatie Omgevingswet

In het voorjaar van 2019 is een besluit genomen over het verlengen van de looptijd van het programmateam implementatie Omgevingswet tot en met 2021. Tevens is een besluit genomen over de begroting voor de jaren 2019, 2020 en 2021. De jaarlijkse begroting

bedraagt 1.090.000 euro. Hiervoor is door de provincies een directe jaarlijkse bijdrage van 726.000 euro toegezegd. Het resterende benodigde bedrag wordt gedekt uit het overschot 2018 (jaarresultaat Programma Implementatie Omgevingswet). Het restantbudget uit 2018 is overgeheveld naar 2019 en bedroeg 1.197.610 euro. Omdat in 2015 is besloten dat dit alles via de "kassiersbegroting IPO" zou lopen en het IPO daarin alleen een administratieve rol zou hebben, is dit in deze Programmabegroting een vreemde eend in de bijt. Het betreft derhalve een overblijfsel uit het verleden. Om een en ander budgettair goed te verwerken, wordt het restant budget 2019 in een reserve opgenomen. De extra uitgaven in 2020 en 2021 boven het jaarlijkse budget van € 726.000 zullen worden gedekt uit deze reserve.

Beheer DSO

In het financieel akkoord uit 2016 is afgesproken dat de provincies jaarlijks 1,6 mln. euro bijdragen aan het beheer van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) in het geval scenario 2 gerealiseerd zou worden. Dit bedrag loopt op naar 3,3 mln. vanaf 2024 in het geval scenario 3 gerealiseerd wordt. In februari/maart 2016 hebben de 12 colleges van GS ingestemd met het financieel akkoord. In het beheerakkoord dat eind 2018 door het IPO, de VNG, de Unie van Waterschappen en BZK is getekend, is deze afspraak nogmaals bevestigd, waarbij scenario 2 inmiddels basisniveau DSO Landelijke Voorziening (DSO-LV) heet. Daarbij hebben de provincies in een separate brief aangegeven dat zij alleen meebetalen aan de beheerkosten wanneer het dienstverleningsniveau van DSO-LV minimaal het serviceniveau van scenario 2 uit het Bestuursakkoord is. Het IPO-bestuur van 13 november 2018 heeft ingestemd met het beheerakkoord en de begeleidende brief. In de programmabegroting 2020 wordt vooralsnog van 1,6 mln. meerjarig uitgegaan.

Wat is daar voor nodig ? Basisbegroting = voortzetting beleid 2019 in 2020

Kerntaak Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling en Water				
Beleidsopgaves	Vastgesteld meerjarig beleid via Programmabegroting 2019			incidenteel/structureel
	Basisbegroting 2020 e.v.			
	2019	2020	Beïnvloedbaar	
IHW	180.000	180.000	Vanaf 2021 ¹	structureel
Deltaprogramma	193.395	193.395	193.395 ²	
Coördinatie ROR kaarten	74.679	74.679	ja ³	structureel
Regionale keringen ontwikkelprogramma	127.875	127.875	Nee	structureel
STOWA	200.508	200.508	ja ⁴	structureel
Schilthuisstichting	17.903	17.903	17.903 ⁵	structureel
Kennisimpuls programma waterkwaliteit (VJN 2019)	250.000	250.000	Nee	incidenteel t/m 2022 (nog goed te keuren door AV, zie ook tabel 3)
BRO (1 ^{ste} wijziging begroting 2018)	61.380	61.380	Nee	structureel
Verkenning duurzame drinkwaterverkenning	56.265	0	-	-
Bijdrage Binnenstedelijke Transformatie	46.035	46.035	46.035 ⁶	structureel
Programma Implementatie Omgevingswet	742.698	726.000	ja ⁷	Incidenteel kassiersfunctie (Nog goed te keuren door AV, zie ook tabel 3)
DSO-beheer	-	1.600.000	1.600.000	Structureel Kassiersfunctie (Nog goed te keuren door AV, zie ook tabel 3)
Totaal	1.950.738	3.477.775		
Voorziene formatie kernorganisatie IPO	4,5 Fte			

¹ In 2020 loopt BAW af, evenals de samenwerkingsovereenkomst IHW; dat betekent dat eind 2020 een beslissing moet vallen over al dan niet voortzetten IPO bijdrage aan IHW.

² De financiële bijdrage aan Deltaprogramma bestaat uit bekostiging van 1,4 fte aan detacheringen van provinciale medewerkers; dit vloeit voort uit een bestuurlijk commitment ; dit is in principe onderhandelbaar (herijken betekenis/rendement).

³ Als de ROR-kaarten eind 2019 zijn opgeleverd door de provincies, valt te bezien of in 2020 nog inhuur van personele capaciteit aan de orde is.

⁴ De contributie van STOWA wordt in 2020 opnieuw bekeken in het licht van wat STOWA oplevert voor de provinciale taakuitoefening in het waterbeheer.

⁵ Deze bijdrage aan deze stichting kan worden stopgezet, want het betreft de waterstaatswetgeving, die echter met de komst van de Omgevingswet in 2021 is verdwenen.

⁶ Deze bijdrage wordt in de AAC DROW van 31 oktober heroverwogen, bij gebrek aan zicht op – voor provincies – concrete resultaten.

⁷ Deze bijdrage stopt eind 2020, indien de Omgevingswet per 1 januari 2021 in werking treedt.

3. Kerntaak 2. Milieu, Energie en Klimaat

Wat willen we bereiken? Basisbegroting = voortzetting beleid 2019

De agenda van de gezamenlijke provincies richt zich op het excelleren in de verantwoordelijkheid als bevoegd gezag op de VTH-taken, expliciet als het gaat over de meer complexe bedrijven en de bedrijven die onder de Europese regeling voor Bijzondere Risico's Zware Ongevallen (BRZO) vallen.

De 'agenda milieu' raakt inmiddels meerdere maatschappelijke vraagstukken waar de gezamenlijke provincies in opereren. In de samenwerking nemen provincies steeds meer positie. Denk aan schone lucht, afval als grondstof, zeer zorgwekkende stoffen (ZZS), aanpak milieucriminaliteit, problematiek buitengebied (drugsdumping, toezicht, etc.) en het EU-Milieu actieprogramma (MAP). Het gaat dan zowel om inhoud van opgaves als ook om instrumentaria breder dan VTH.

De in 2019 ingezette lijn naar een gezamenlijke agenda 'gezonde en veilige leefomgeving', die recht doet aan de maatschappelijke opgaven waar de provincies in IPO verband een rol willen spelen vormt de basis van de inzet binnen deze Kerntaak.

Over de voorgestane bestuurlijke agenda 2020-2023 met de programmalijnen, die doorlopende beleidsopgaves bundelen in

samenhangende ambities en de daaraan te koppelen inzet in IPO verband zal in 2020 worden besloten.

Het gaat dan om de programmalijnen:

- Gezondheid
- Circulaire economie
- Klimaat
- Veiligheid
- Omgevingswet

Met deze opgaven bestrijkt de gezamenlijke agenda (nagenoeg) het gehele werkveld van VTH, in elk geval de terreinen waar de grootste provinciale belangen en voor VTH-relevante maatschappelijke opgaven en ontwikkelingen liggen. Daarnaast zijn er dwarsverbanden, zoals aanpak milieucriminaliteit, de invoering van de omgevingswet of de kwaliteitsborging.

Dat betekent dat we bij het rijk moeten zien te bereiken dat onze (inter-)provinciale agenda's meer leidend worden voor de prioriteiten van het rijk. En we kunnen beschikken over de juiste instrumenten, bevoegdheden en afwegingsruimte om onze taken goed uit te kunnen voeren, dat het samenspel met andere (rijks)diensten goed kan verlopen én dat de middelen die we krijgen in balans zijn met wat het rijk aan ons opdraagt.

Wat willen we bereiken met MTH?

Bestuurlijke agenda 2020-2023

De provinciale VTH-taken waren het afgelopen decennium relatief 'beleidsarm'. Het accent lag vooral op het borgen van de kwaliteit van de uitvoering. Met de vorming van omgevingsdiensten, verbetering van het samenspel met de partners en verfijning van het instrumentarium, zijn we als provincies in staat om de taken naar behoren uit te voeren. Op provinciaal niveau dienen er zich echter steeds meer

grotere en bredere maatschappelijke opgaven aan in het realiseren en borgen van een gezonde en veilige leefomgeving, inclusief de zorg om het klimaat en de transitie naar een circulaire economie.

In 2019 is bestuurlijk de opdracht gegeven om in IPO verband vanuit de bredere context dan sec het VTH-instrumentarium via lobby en

belangenbehartiging gericht samen te werken en in te zetten om deze opgaven in IPO verband te realiseren.

Dit mede vanuit de notie dat de implementatie van de uitvoering van de Omgevingswet juist gerelateerd aan vraagstukken 'veiligheid en gezondheid' voor provincies van majeure betekenis is.

Tegelijk zien we dat het rijk beleidsinitiatieven neemt en tot nadere regelgeving komt, waarvan de uitvoering wordt belegd bij de decentrale overheden. Bijvoorbeeld rond ZZS, veiligheid, klimaat of circulaire economie.

Dat biedt provincies enerzijds de kans om een brede en (gebieds-)integrale verantwoordelijkheid te nemen voor veilige en gezonde leefomgeving. Anderzijds stroken de vaak nog sectorale prioriteiten van het rijk niet altijd met de regionale prioriteiten en integrale gebiedsopgaven. Bovendien zien we dat het rijk wel beleidsambities formuleert, maar daar geen 'boter bij de vis' doet en weinig rekening houdt met het absorptievermogen van de decentrale overheden: er zit een grens aan wat we (en onze uitvoeringsorganisaties) aan veranderingen en intensiveringen kunnen verwerken. Anderzijds zien we ook dat het rijk taken wegneemt bij decentrale overheden of daartoe neigt, in weerwil van afspraken die zijn

gemaakt over het VTH-stelsel. Bijvoorbeeld als het gaat om klimaat en energie.

Ook op Europese schaal worden besluiten genomen op de thema's die direct of indirect doorwerken op de uitvoering door de decentrale overheden. Juist de kennis van die uitvoeringspraktijk biedt provincies de mogelijkheid om al aan de voorkant Europese beleids- en besluitvorming te beïnvloeden.

Dat betekent dat we bij het rijk moeten zien te bereiken dat onze (inter)provinciale agenda's meer leidend worden voor de prioriteiten van het rijk. En we kunnen beschikken over de juiste instrumenten, bevoegdheden en afwegingsruimte om onze taken goed uit te kunnen voeren, dat het samenspel met andere (rijks)diensten goed kan verlopen én dat de middelen die we krijgen in balans zijn met wat het rijk aan ons opdraagt.

Met een 'agenda Gezonde en Veilige Leefomgeving 2020-2023' kunnen de gezamenlijke provincies het rijk een aanbod doen voor een package-deal in de prioriteitstelling en doorontwikkeling van het VTH-stelsel tot 2023. Deze agenda kan dan ook de basis voor een actievere rol in 'Brussel'.

Wat gaan we ervoor doen met MTH? Basisbegroting = doorzetten activiteiten van 2019 in 2020

1. Bestuurlijke agenda 2020-2023

In 2020 is er de afweging in hoeverre en in welke mate een interprovinciale bestuurlijke 'agenda Gezonde en Veilige Leefomgeving 2020-2023' kan bijdragen aan krachtenbundeling, waarbij provincies 'agendasettend' willen zijn op de programmalijnen van deze agenda. Bij die afweging zal worden betrokken de optie dat de provincies de staatssecretaris van I&W voorleggen dat deze agenda (mede)leidend is voor de bestuurlijke agenda van het BO tot en

met 2023. Dit sluit dan aan bij de zogeheten 'decemberbrief' (2018) van de Staatssecretaris aan de Kamer, waarin zij (van kabinetszijde) een nadere duiding geeft van de intensivering van 'beleidsrijke' opgaven op 'milieu' gebied.

2. Programmalijnen 'Gezonde en veilige leefomgeving'

De agenda en programmalijnen (2.1 t/m 2.5) zullen zich in de context van 'het

doorzetten van de activiteiten uit 2019' zich beperken tot reactieve 'kennisdeling' en in geval van wetgevingstrajecten 'belangenbehartiging'. Besluitvorming op Bestuurlijke agenda 2020-2023 zal bepalen of er een hogere ambitie komt op de programmalijnen waar het gaat om het verdiepen/verstevigen van de samenwerking in het actief coördineren/ regisseren (projectmatig) en/of te agenderen met het Rijk en partners (VNG).

2.1. Veiligheid VTH-Bevoegd gezag BRZO

Op voorstel van de gezamenlijke BRZO diensten vaststellen van het interprovinciale BRZO- uitvoeringsprogramma 2021. Het betreft enerzijds de voortgang van de in IPO-verband vastgestelde Meerjarenagenda en tegelijkertijd de afspraken over de activiteiten 2021. Dit alles wordt tweemaal per jaar gemonitord tijdens het afstemmingsoverleg tussen de BRZO-directeuren en de BAC VTH.

2.2. Omgevingswet VTH-wet & regelgeving

Inbreng interprovinciale reacties Omgevingswet; en lobby-inzet bij het AO Handhaving (IenW) en Bestuursrecht (JenV) in de Tweede Kamer (tweemaal per jaar). Reageren op (belangenbehartiging) en initiëren van verbetering (beïnvloeden) van wet- en regelgeving, VTH gerelateerd. Vaststellen 'Jaarprogramma 2021 Groene Wetten' in combinatie met de ontwikkeling en evaluatie van het uitvoeringsbeleid mede in het licht van de Omgevingswet.

2.3. Klimaat VTH-energiebesparing

Harmonisatie in de aanpak en regelgeving als bevoegd gezag. Tevens invulling en uitwerking geven aan het Klimaatakkoord gelieerd aan de "industrietafel".

2.4. Gezondheid (waaronder luchtkwaliteit)

Kennisuitwisseling tussen de provincies over de eigen inzet op deze beleidsopgave. Hierbij hoort tevens de afspraken/ uitwerking van het Schone Lucht Akkoord en de wijze waarop provincies op dit onderdeel invulling geven in Omgevingsvisies e.d... Voorts afstemming over opgaves als ZZS en de aanpak van gezondheid en luchtkwaliteit via de aanpak Modernisering Milieubeleid.

2.5. Circulaire economie VTH-afval en grondstof

Op basis van kennisuitwisseling en in geval van wetgeving op basis van belangenbehartiging de individuele provincies verbinden in de eigen beleidsopgave in relatie tot de transitie van afvalstof naar grondstof bezien vanuit de VTH-wetgeving, inclusief ketenaanpak, betekenis Circulaire Economie en Energietransitie. Met betrekking tot 'afval' beperkt de gezamenlijke agenda zich tot een signaleringsfunctie richting I&W.

3. Risicokaart

Via het beheer, onderhoud en doorontwikkeling geven we invulling aan de wettelijke plicht rondom 'de Risicokaart'. Vanuit de doorontwikkeling zal een nieuwe versie in 2021 opgeleverd worden.

4. IMPEL

Het meefinancieren van projecten in samenwerking met de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) en het ministerie van IenW en EU-partners verstrekt de kwaliteit en slagkracht op het terrein van toezicht en handhaving.

5. Milieuverkenning

Ook in 2020 zijn de gezamenlijke provincies opdrachtgever voor de Milieuverkenner aan Europe Decentraal (beheerder).

Wat is daarvoor nodig?.....

Kerntaak Milieu, toezicht en handhaving				
	2019	2020	Beïnvloedbaar	incidenteel-structureel
Verkenning afval en grondstoffen	25.575	-	-	-
Verkenning Veiligheid en Gezondheid	25.575	-	-	-
Risicokaart	173.910	173.910	73.910	incidenteel t/m 2021
Make it work in progress	51.150	-	-	-
IMPEL	20.460	20.460	-	structureel
Milieuverkenning	20.460	20.460	-	structureel
Totaal	317.130	214.830	73.910	
Voorziene formatie IPO	4,0 Fte (kernorganisatie)			

Voor de doorlopende agenda (basisbegroting) wordt een bedrag van € 140.920 gereserveerd. De feitelijke meerjarenbegroting laat voor 2020 een bedrag van € 214.830 zien. Door met name verdere integratie van de aanpak van de Risicokaart met het Informatiehuis externe veiligheid en de signaleringskaart is een financiële taakstelling van € 73.910 denkbaar.

De verdieping van de bestuurlijke agenda 2020-2023 zal verder gestalte krijgen in het nieuwe beleid. Voor het jaar 2020 wordt daar een bedrag van € 100.000 voor begroot. Dit bedrag is nodig om middels inzet van provinciale medewerkers (totaal 1 fte in de flexibele schil) aan deze nieuwe beleidsopgaven uitvoering te geven. Het betreft vooralsnog een eenmalig bedrag. De feitelijke meerjarenraming zal nadere uitwerking krijgen.

Wat willen we bereiken Energie en Klimaat= voortzetten bestaand beleid?

Klimaatakkoord

In 2019 besluit het IPO Bestuur namens de colleges van GS of de gezamenlijke provincies in gezamenlijkheid de verantwoordelijkheden die voortkomen uit het Klimaatakkoord op zich nemen. Verantwoordelijkheden die voortkomen uit het aanbod van de gezamenlijke provincies zoals dat in samenwerking met VNG en Unie van Waterschappen in de Kabinetsformatie is aangeboden. Met het Regeerakkoord en later het Interbestuurlijk programma heeft het Kabinet dit aanbod omarmd en samen met provincies, gemeenten en waterschappen in het Klimaatakkoord verder uitgewerkt.

De nationale klimaatopgave en in het bijzonder de Energietransitie wordt voortaan van onderop vormgegeven via regionale strategieën zoals de regionale energie strategieën, regionale mobiliteit strategieën en een gebiedsaanpak voor de veenweiden. Samenhang en ondersteuning vindt plaats in interbestuurlijk aangestuurde nationale programma's; het Nationaal Programma RES en Nationaal Programma mobiliteit. Met de voorliggende basisbegroting zet het IPO haar inzet voort. De gezamenlijke provincies spelen een verbindende rol spelen tussen regio's en maken via ruimtelijk beleid de gedragen strategieën mogelijk. In bestuurlijk overleg en aan de Klimaattafels zetten de gezamenlijke provincies in op de juridische, financiële en procesmatige randvoorwaarden die de opgave haalbaar, uitvoerbaar en betaalbaar maken.

Zo verschuift de IPO-inzet na de onderhandelingen over de opgave en algemene randvoorwaarden in het Klimaatakkoord naar een concrete inzet op randvoorwaarden via de aangekondigde wetgevingsagenda (Energiewet, Warmtewet, Mobiliteitsfonds), beleidsagenda (Nationaal Programma Hoofdenergiesysteem en Visie marktordening) en adviesaanvragen van de Raad voor Openbaar Bestuur op

grond waarvan afspraken gemaakt zullen worden over de haalbaarheid, betaalbaarheid en uitvoerbaarheid voor provincies.

Klimaatakkoord Elektriciteit

Provincies werken aan de energietransitie. Hiervoor maken we de transitie van grijze naar groene elektriciteit. De afgelopen jaren hebben provincies in het kader van het Energieakkoord en de afspraak om 6000MW wind op land te realiseren hier een belangrijke bijdrage aan geleverd. In het Klimaatakkoord zijn nieuwe afspraken gemaakt om deze transitie te vervolgen. Ook hier spelen de provincies een belangrijke rol. We streven ernaar 35 TWh grootschalige elektriciteitsproductie op land in 2030 te realiseren. Hiermee wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de Klimaatdoelen zoals afgesproken in het Klimaatakkoord.

De regionale energiestrategieën moeten invulling geven aan deze opgave. Uiterlijk 1 juni 2020 zullen de 30 RES-regio's hun concept-RES-en opleveren.

Klimaatakkoord Gebouwde Omgeving

Om de transitie in de gebouwde omgeving vormt te geven worden door gemeente warmtetransitievisies opgesteld. Deze visies zijn afhankelijk van de regionale keuzes over warmtebronnen en de infrastructuur. In het RES-proces werken provincies samen met gemeenten en partners aan deze keuzes. Op nationaal niveau worden de marktordening en financiering van warmte via de Warmtewet en nieuwe warmtefondsen aangepast. Om de transitie in de provincie mogelijk te maken is het van belang om over de marktordening en financiering als provincies tijdig een standpunt te bepalen en die in te brengen bij de formulering van de Warmtewet.

Integrale thema's

De Energietransitie kan een kans vormen voor de regionale economie mits we tijdig investeren in de juiste randvoorwaarden en partnerschappen. Het IPO bureau zet zich in het bijzonder in op de thema's:

- Route 35
- Infrastructuur (marktordening elektriciteit, warmte, waterstof, biomassa)

Route 35

Op 25 april 2019 heeft de BAC E de kerndelegatie gevraagd om, ondersteund door het IPO-bureau en de AAC E, de verdeelsystematiek uit te werken. De opgave komt voort uit het Klimaatakkoord waarin de regionale overheden verantwoordelijk zijn voor een gedragen verdeelsystematiek in het geval de Regionale Energie Strategieën (RES-en) niet optellen tot de nationale opgave van 35 TWH hernieuwbare energie (wind en grootschalig zon). De verdeelsystematiek is daarmee in het Klimaatakkoord bedoeld om achter de hand te hebben en is te beschouwen als de 'risicoparagraaf' van het RES-proces. Op grond van het aanbod van de decentrale overheden zijn de decentrale overheden verantwoordelijk voor het realiseren van de opgave en daarmee de besluitvorming over de verdeelsystematiek. Op grond van de inbreng die bestuurlijk en ambtelijk is meegegeven door IPO, VNG, UVW, de departementen, is geconcludeerd dat de succesvolle implementatie van deze verdeelsystematiek alleen mogelijk is als de totstandkoming ervan wordt verweven met het proces van de RES-en. Dit gezamenlijke proces wordt 'Route 35' genoemd, de verdeelsystematiek is hier een belangrijk onderdeel en eindproduct van.

Infrastructuur

Samen met de regionale- en nationale netbeheerders hebben provincies de noodklok geluid over de netcapaciteitstekorten. Om de doelen voor 2030 te halen moeten we oplossingen voor de korte en lange termijn vinden die de netcapaciteit

uitbreiden. De provinciale systeemstudies, de RES-sen, routekaart 2050 van de Gasunie en Tennet bieden inhoudelijke aanknopingspunten in aanloop naar de ruimtelijke besluitvorming op provinciaal niveau in het omgevingsbeleid en op nationaal niveau in het Nationaal Programma Hoofdenrgiesysteem (beiden in 2021 gereed). Oplossingen liggen in de lijn van aanvullende investeringen in het net, maar ook bij innovaties via opslag en transport via onder andere waterstof. In 2020 moet de interprovinciale inzet leiden tot een in samenwerking met netbeheerders, EZK en mede overheden opgestelde agenda die zowel voor de provinciale als nationale beleidskaders en investeringsprogramma's een stevige basis biedt. Met deze inzet streven we naar

1. Vanuit de regionale energiesysteemstudies en RES leveren we inbreng voor het Nationaal Programma Hoofdenrgiesysteem zodat het hoofdenrgiesysteem en regionale energiesysteem voldoende transport- en opslagruimte geven voor de hernieuwbare energieopwekking.
2. De beleidsagenda Waterstof (2020) en de daaraan gekoppelde €30-40 miljoen per jaar vormt een kans voor een aanbod op waterstof waarmee tevens de problematiek rondom netcapaciteit mogelijk deels kan worden verlicht. Een interprovinciaal aanbod waarin verschillende waterstof clusters pilots ontwikkelen met groene en blauwe waterstof kan regionaal invulling geven aan de gepresenteerde nationale ambities. Clusters aan de kust en in het binnenland vullen elkaar aan, verbonden door het nu nog aardgasnetwerk. In dit aanbod kunnen provincies hun meerwaarde laten zien. Hiermee spelen provincies in op de aangekondigde beleidsagenda waar vanuit de Klimaatenvolpe 30-40 miljoen euro per jaar voor beschikbaar wordt gesteld evenals de taskforce infrastructuur van EZK. Gezien de recente uitingen van Netbeheerders

zoals Alliander, Gasunie en Tennet om tot een samenwerking te komen. Tot slot denken we mee met het Rijk over de marktordening waaronder rolverdeling van overheden, netbeheerders en bedrijfsleven op het

gebied van elektriciteit, warmte, waterstof en biomassa. We brengen deze standpunten in bij de formulering van de Energiewet en Warmtewet evenals de beleidsvisie marktordening

Wat gaan we ervoor doen? Basisbegroting = doorzetten activiteiten van 2019 in 2020

Klimaatakkoord

De klimaatopgave bevindt zich zowel in de uitvoering als in de beleidsfase. Een mooi gegeven waarmee via kennisdeling concrete standpunten kunnen worden bepaald om de randvoorwaarden voor de realisatie in samenwerking met mede overheden en maatschappelijk partners vorm te geven. Het IPO-bureau zet haar ervaringen met een coördinerende kopgroep en voorbereidende commissies en werkconferenties voort. Deze bijeenkomsten en besluitvorming in het IPO-bestuur zijn afgestemd op de wetgevingsagenda en beleidsagenda van het Rijk en de ritmiek van het Klimaatakkoord. Het IPO benut de kennis en kunde van de vakcommissies Energie (RES, elektriciteit, gebouwde omgeving en industrie), Mobiliteit (Regionale Mobiliteitsprogramma's en Mobiliteitsfonds), Toezicht en Handhaving (toezicht op energiebesparing bij bedrijven), DROW (ruimtelijke borging en weging ruimteclaims), Vitaal Platteland (Landbouw en Landgebruik/ Veenweiden, Bos) door inhoudelijke (sectorale) vraagstukken in deze commissies te behandelen. Tevens zullen bredere bijeenkomsten met portefeuillehouders uit deze commissies worden georganiseerd op integrale vraagstukken zoals de ruimtelijke ordening en investeringsagenda. De coördinatie van de standpuntbepaling en voortgang van de realisatie verloopt via een bestuurlijke kopgroep

Deze kopgroep bereidt via conference calls de standpuntbepaling in het IPO-bestuur voor in aanloop naar bestuurlijk overleg Klimaat en het Klimaatberaad van de SER en wordt daarin ondersteund door een integraal team bij het IPO

bureau. Dit team borgt de informatievoorziening en inhoudelijke bijdrage van de inhoudelijke vakcommissies in aanloop naar de standpuntbepaling. Zo zijn provincies breed betrokken bij de standpuntbepaling en inbreng zonder de slagvaardigheid van de kopgroep te verliezen.

Klimaatakkoord electriciteit

Om de 35 TWh duurzame elektriciteitsopwek te realiseren in 2030 worden de provincies ondersteund door het IPO en het Nationaal Programma RES. Het IPO zal in 2020 de volgende acties ondernemen/continueren om hier invulling aan te geven:

- Kennisuitwisseling via BLOW, Shine .
- Governance van het Klimaatakkoord via de uitvoeringstafel elektriciteit. Het IPO-bureau ondersteunt de provinciaal bestuurder(s) die deelneemt/deelnemen aan deze tafel.
- Financieringsinstrumentarium vormgeving SDE++ standpuntbepaling via de werkgroepen en AAC / BAC, op basis daarvan interbestuurlijke samenwerking en indien nodig lobby richting Tweede Kamer.
- Governance van de 6000MW wind in 2020 afspraak (IPO is o.a. deelnemer Kernteam Wind)

Klimaatakkoord gebouwde omgeving

Om de opgaven in de provincies te realiseren delen we in IPO verband kennis en werken we vanuit deze kennis aan standpunten over de marktordening en financiering in de Warmtewet (2019-2020) en het Warmtefonds. In dit kader verkent het IPO de mogelijkheden voor fondsen voor particulieren. Als IPO nemen we deel aan het Nationaal

Programma Aardgasvrije wijken zodat provincies nauw zijn betrokken bij de kennisontwikkeling over aardgasvrij. Standpunten adresseren we aan de Klimaattafel Gebouwde Omgeving en in het Bestuurlijk overleg Klimaat.

Integrale thema's

Route 35

Het proces van Route 35 wordt door het IPO samen met de VNG en UVW uitgevoerd. Ook wordt er intensief samengewerkt met het Nationaal Programma RES (NPRES). Er wordt gebruik gemaakt van hun kennis, data en infrastructuur.

In opdracht van het OpdrachtGevend Beraad Nationaal Programma RES is het IPO in dit proces in lead. De volgende acties zullen worden ondernemen/gecontinueerd om hier invulling aan te geven:

- Opstarten kernteam Route35 samen met VNG en UVW;
- Betrekken van de interprovinciale werkgroep RES;
- Opstarten samenwerking met NPRES;
- Realiseren van het bestuurlijk proces zowel interprovinciaal als met VNG en UVW (in verbinding met het NP RES);
- Uitvoering geven aan taken en werkzaamheden binnen het proces;
- Inhuren onafhankelijk procesbegeleider voor bestuurlijke bijeenkomsten;
- Onderzoek naar mogelijke verdienmodellen/verleidingsstrategieën voor regio's die het realiseren van de opgave mogelijk maken

Infrastructuur

We bereiden de provinciale standpunten voor met een werkgroep energiesysteem en werkgroep warmte en nemen deel aan de nationale netwerken waarin de routekaart, beleid, wetgeving en investeringsagenda's worden uitgewerkt. We werken nadrukkelijk vanuit de kennis in de provincies en leggen de verbinding met oplossingen en partners op

nationaal niveau. In de BAC Energie wordt de besluitvorming voorbereid die in het Bestuurlijk Overleg Klimaat en aan de Elektriciteitstafel zal worden ingebracht. De portefeuillehouder heeft hierbij overleg met Rijk, partners aan de Elektriciteitstafel en het Nationaal Programma RES.

Relatie met andere kerntaken

De volgende opgaven worden opgepakt door andere commissies. De commissie Energie zal hierover worden geïnformeerd, passend bij haar coördinerende rol:

- Vormgeving juridisch stelsel CO2-reductie en energiebesparing bij bedrijven (industrie paragraaf): Commissie VTH.
- Uitvoeringslastenonderzoek: commissie Middelen/ Financiën
- Opcentenonderzoek: commissie Middelen/ Financiën
- Landbouw en Landgebruik: Vitaal Platteland
- Duurzame Mobiliteit waaronder regionale mobiliteitsprogramma's en zero emissie OV: Mobiliteit (Laadinfrastructuur in nauwe verbinding met de RES).
- Commissie DROW: Provincies spelen een belangrijke rol in de ruimtelijke borging van de regionale energie strategieën. Uit navraag bij provincies (ruimtelijke ordenaars en energiebeleidsadviseurs) is gebleken dat het merendeel van de provincies nog geen of beperkt beeld heeft bij de manier waarop de ruimtelijke borging plaats zal vinden in 2021 en hoe men daarbij omgaat met het ruimtelijk instrumentarium en de interbestuurlijke samenwerking. Gezien het belang adviseren wij u om aan het kernteam energie en ruimte een advies te vragen over de mogelijkheden voor de ruimtelijke borging en daarbij passende proces en instrumentarium. En dit advies eind 2019 te presenteren aan de AAC's DROW en Energie waarna het ook in het NP RES kan worden gepresenteerd

Wat is daarvoor nodig?.....

Kerntaak Milieu, toezicht en handhaving				
	2019	2020	Beïnvloedbaar	incidenteel-structureel
Klimaatakkoord	683.364	(627.099)	627.099	structureel (waarvan 220.000 incidenteel nog goed te keuren door AV, zie ook tabel 2)
Klimaatakkoord		25.000		
Klimaatakkoord Elektriciteit		50.000		
Klimaatakkoord Gebouwde Omgeving		40.000		
Route 35		50.000		
Infra		50.000		
Inzet naast vaste formatie		412.099		
Nationale aanpak RES	(327.360)	(327.360)		
Verduurzaming Mob.	(102.300)	(102.300)		structureel (waarvan 100.000 incidenteel nog goed te keuren door AV, zie ook tabel 2 onderdeel mobiliteit)
Aanpak verduurzaming bedrijven en industrie	(40.920)	(40.920)		
Energie en Ruimte	(102.300)	(102.300)		
Lobby en Communicatie	(102.300)	-		
Werkbudget	(8.184)	(54.219)		
Totaal	683.364	627.099	627.099	
Voorziene formatie IPO	4,0 Fte (kernorganisatie)			

4. Kerntaak 3. Vitaal Platteland

Ambities 2020 Basisbegroting = voortzetting beleid 2019

In het landelijke gebied komen veel transitie bij elkaar, op het gebied van bijvoorbeeld verduurzaming van de landbouw, voedselzekerheid, biodiversiteit en de klimaatopgave. Veel van deze opgaven vallen binnen, of sluiten aan op, de provinciale kerntaken.

Vanuit de kerntaak Vitaal Platteland wordt in belangrijke mate bijgedragen worden aan de opgaven die zijn benoemd in het IBP, het Klimaatakkoord (KA) en de verduurzaming van het landelijk gebied. Daarnaast wordt inbreng geleverd voor de NOVI en de aanvullingswetten van de Omgevingswet (zie kerntaak 1).

In het KA zijn voor het transitiepad "Landbouw en Landgebruik" afspraken gemaakt tussen overheden, agrarische en natuursector over de vermindering van uitstoot van broeikasgassen. Met de inzet op onder meer verduurzaming van de landbouw, een klimaatinclusief natuurbeleid, vermindering van uitstoot van broeikasgassen in het veenweidegebied en een energietransitie in de glastuinbouw zullen provincies met maatschappelijke actoren en mede-overheden ook in het landelijk gebied bijdragen aan het Klimaatakkoord.

In het IBP hebben rijk en provincies afgesproken gezamenlijk te werken aan verdere verduurzaming van de landbouw, in samenhang met de opgaven voor klimaat, natuur en een goede omgevingskwaliteit.

Extra aandacht zal nodig zijn voor de aanpak stikstof, nu de Raad van State in 2019 heeft bepaald dat het PAS niet voor toestemmingsverlening voor projecten met stikstofuitstoot kan worden gebruikt.

De verduurzaming van de landbouw is een forse opgave, die vraagt om een intensievere samenwerking tussen het ministerie van LNV en de provincies. Extra aandacht zal hierbij nodig zijn voor het Nationaal Strategisch Plan voor het Europese Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB) dat naar verwachting op 1 januari 2022 in werking treedt, waarvoor opgaven, doelstellingen en aansturing nader uitgewerkt moeten worden. Het IPO heeft een coördinerende rol op zich nemen bij deze processen.

Het natuurbeleid is een provinciale kerntaak. In de driejaarlijkse evaluatie van het Natuurpact heeft het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) begin 2017 aanbevelingen gedaan gericht op versterking van het doelbereik. Provincies werken samen met het rijk en maatschappelijke partijen aan de ontwikkeling van handelingsperspectieven. Hierbij wordt ook aangehaakt bij initiatieven die maatschappelijke partijen hebben genomen gericht op een deltaaanpak biodiversiteit. Het PBL bereidt in opdracht van het IPO en het ministerie van LNV de tweede evaluatie voor, die eind 2019 gereed zal zijn, en waarop in 2020 vervolgstappen worden bepaald.

Bestaande instrumenten als het agrarisch natuur- en landschapsbeheer, in samenhang met het GLB, krijgen in 2020 een verdere uitwerking. Effectieve en doelgerichte monitoring van natuurontwikkeling krijgt meer aandacht in 2020, zodat de gegevens voor de natuurrapportages, waarover afspraken zijn gemaakt in het Natuurpact, kunnen worden aangeleverd. Gezamenlijk bezien de provincies, op basis van de adviezen van de Maatschappelijke Raad Faunabeheer, op welke wijze het faunabeleid verbeterd kan worden, waarbij ook meer inzet wordt geleverd op het thema preventie.

Wat willen we bereiken? Basisbegroting = voortzetting beleid 2019

IBP

Het programma 'IBP Vitaal Platteland' wordt samen met de VNG, Unie van Waterschappen en het ministerie LNV ontwikkeld en de uitvoering ervan wordt gestart. We werken in dit programma interbestuurlijk samen en zorgen ervoor dat de gemeenschappelijke agenda van de grond komt. Basis voor dit programma is een gebiedsgerichte aanpak, gericht op vijftien gebieden. Daarmee brengen we de ambitie een economisch vitaal, leefbaar en ecologisch duurzaam platteland te behouden en te versterken een stap dichterbij.

Verduurzaming Landbouw

Provincies werken aan een duurzamere landbouw door invulling en uitvoering te geven aan diverse maatschappelijke opgaven, zoals vastgelegd in de Sustainable Development Goals. Dat betreft een landbouw met aandacht voor onder andere voedselzekerheid, gezondheid, klimaat, circulaire productie- en consumptieketens, duurzame innovaties, natuurinclusief. Met het ministerie van LNV zullen we bezien op welke manier invulling kan worden gegeven aan beleidsvoornemens die zijn opgenomen in de rijksvisie, Bodemstrategie en Klimaatakkoord. Dat zal ook betekenen dat de verduurzamingsambities ook worden meegenomen in andere trajecten als NOVI, Omgevingswet, GLB en PAS.

Provincies hebben in 2019 een 'coalition paper' aangeboden, ten behoeve van het realisatieplan van de visie voor kringlooplandbouw, die LNV in 2019 gepresenteerd heeft. LNV heeft besloten dit 'coalition paper' integraal onderdeel uit te laten maken van het realisatieplan.

Klimaatakkoord landbouw-landgebruik

Eind 2019 ligt het Klimaatakkoord voor in het IPO Bestuur, inclusief een hoofdstuk over landbouw en landgebruik. Het is van belang dat

provincies de afspraken, die voor hen van belang zijn, met partners invulling geven. De gemaakte afspraken moeten leiden tot uitvoeringsarrangementen en monitoring van de gemaakte afspraken, waarbij provincies een belangrijke regierol hebben bij de regionale uitvoering van gemaakte afspraken. De opgaven zijn nieuw of vragen om een intensivering van bestaande inzet. Hiervoor is het ook nodig dat gezamenlijk wordt gewerkt aan kennis- en beleidsontwikkeling.

Aanpak Stikstof

Minder stikstof, sterkere natuur en economische ontwikkeling waren de doelen van het PAS. Al jaren is in veel Natura 2000-gebieden een overschot aan stikstof (ammoniak en stikstofoxide). Dit is schadelijk voor de natuur. Het belemmert ook vergunningverlening voor economische activiteiten. Na de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State over het PAS heeft ABRvS ook verschillende toestemmingsbesluiten van projecten vernietigd.

Naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State over het PAS wordt inzet gepleegd op de uitvoering van bestuurlijke afspraken over de afhechting van het PAS, de uitwerking van een aanpak waarmee voor urgente processen uitvoering mogelijk is (zoals een ADC-toets of interne saldering) en de uitwerking van een structurele aanpak voor de langere termijn. De lange termijn handelingsperspectieven zouden richting moeten geven aan de korte termijn acties.

GLB

Provincies willen dat het toekomstig GLB bijdraagt aan de verduurzaming van het landelijk gebied en de (maatschappelijke) opgaven waar (mede)overheden, sector en maatschappelijke partijen voor staan en onder andere zijn/worden vastgelegd in het Klimaatakkoord, de uitwerking van het IBP Vitaal Platteland en de NOVI. Meer in het bijzonder moet het GLB bijdragen aan een duurzame, toekomstbestendige en concurrentiekrachtige landbouw én aan behoud en verbetering van natuurlijke hulpbronnen, biodiversiteit en leefbaarheid van het platteland.

Als regioregisseur en cofinancierder van het plattelandontwikkelingsprogramma, willen provincies nauw betrokken zijn bij de opstelling van het door de Europese Commissie gevraagde nationaal strategisch programma én de regierol bij het opstellen van regionale visies, uiteindelijk uitmondend in een vereenvoudigd en meer rendement opleverend GLB.

Om die reden is besloten dat het IPO (met het Ministerie van LNV) mede-opdrachtgever is voor het Nationaal Strategisch Plan voor het GLB.

Natuurbeleid

Het natuurbeleid is een provinciale kerntaak. In de driejaarlijkse evaluatie van het Natuurpact heeft het PBL begin 2017 aanbevelingen gedaan gericht op versterking van het doelbereik. Provincies werken ook in 2019 samen met het rijk en maatschappelijke partijen aan de ontwikkeling van handelingsperspectieven. De tweede evaluatie, die PBL eind 2019 af zal ronden, biedt hiervoor belangrijke input. Deze handelingsperspectieven zijn gericht op het realiseren van meekoppelkansen en met name gericht op vermaatschappelijking en verbinden van natuur en economie. We signaleren gezamenlijk nieuwe ontwikkelingen (zoals de versterkte aandacht voor biodiversiteit in het agrarisch gebied en voor de relatie met recreatie en de ontwikkelingen op het EU-biodiversiteitsdossier) die van belang zijn voor de ontwikkeling van het provinciale natuurbeleid.

Natuurwetgeving

Bij de decentralisatie van het natuurbeleid, en de verankering hiervan in de Wet Natuurbescherming, is afgesproken dat deze Wet beleidsneutraal wordt omgezet naar de Omgevingswet. We leveren inbreng in het proces van de Aanvullingswet Natuur om deze omzetting op en goede wijze te laten gebeuren.

We werken gezamenlijk aan voorstellen om het faunabeleid, met name ten aanzien van preventie van schade, te versterken.

Wat gaan we ervoor doen? Basisbegroting = doorzetten activiteiten van 2019 in 2020

IBP

De 15 kansrijke gebieden interbestuurlijk faciliteren om tot gebiedsafspraken te komen. Dit leidt tot een dynamische meerjarige gebiedsagenda. Overkoepelende thema's interbestuurlijk uitwerken, te weten:

- Inzet van middelen (geld, capaciteit, procesvaardigheden) en instrumenten;
- Onderzoek, uitwisseling kennis en innovatie;
- Beleid, verbeteren regelgeving en experimenteerruimte;
- Faciliteren van gezamenlijk leren;
- Communicatie;
- Crossovers, zoals Klimaatakkoord, NOVI, GLB en verduurzaming

landbouw actief volgen en kansen oppakken.

Verduurzaming Landbouw

Over de uitwerking van het doel zullen de gezamenlijke provincies zich uitspreken en is gerelateerd aan en vooral volgend op de ontwikkelingen die plaatsvinden in het kader van het Klimaatakkoord en de uitwerking IBP Vitaal Platteland. Het IPO zal hiervoor een voorstel opstellen.

Op basis van het realisatieplan van het Ministerie van LNV van de visie op Kringlooplandbouw wordt een voorstel voor een gezamenlijke aanpak uitgewerkt, in overleg met betrokken provinciale medewerkers.

Klimaatakkoord landbouw-landgebruik

Afronden bestuurlijke afspraken ministeries (voor zover nog niet vervat in het Klimaatakkoord). Voor thema's als landbouw, veenweide en natuur moeten 2020 aanvullende afspraken moeten worden voorbereid over regelgeving, instrumenten, middelen en de provinciale rol. Voor de uitwerking van beleid voor de vastlegging van koolstof in de bossen werken LNV en provincies een gezamenlijke strategie uit.

Verder uitwerken gezamenlijk programma 'klimaatinclusief natuurbeleid'. Inzet is dat dit regionaal wordt vormgegeven, en dat gezamenlijk bezien wordt welke afspraken met partners op landelijk niveau noodzakelijk zijn en welke gezamenlijke instrumenten/regelingen/e.a. ontwikkeld moeten worden.

Opzetten gezamenlijke governance-aanpak veenweide, en voor uitvoering bossenstrategie.

Aanpak Stikstof

Voor provincies als bevoegd gezag is het essentieel dat er vanuit gezamenlijkheid wordt gehandeld. Er zijn diverse thema's waar opnieuw standpuntbepaling op nodig is. Hier zijn, vanuit de verschillende achtergronden van de

afzonderlijke provincies, maar ook vanuit de verschillende domeinen binnen elke provincie verschillende perspectieven op mogelijk. De provincies opereren echter in een bredere interbestuurlijke setting waar diverse belangen bij elkaar komen en onderling afgewogen moeten worden. Voor een effectieve inbreng is gezamenlijkheid dus essentieel, maar niet zonder de nodige inspanningen realiseerbaar. Binnen de governance van de provinciale aanpak zal dan ook vooral gestuurd worden op gezamenlijke standpuntbepaling en -voorbereiding voor zowel de korte als lange termijn handelingsperspectieven. De uitwerking van o.a. VTH-afspraken, beleidslijnen over toepassing ADC-toets, intern en extern salderen, het toepassen van een afwegingskader, het realiseren van de stikstofdaling en de natuuropgave i.c.m. andere belangen is complex en vraagt de komende periode om bestuurlijke en ambtelijke regie en afstemming en inzet vanuit IPO en provincies. E.e.a. vraagt om heroriëntatie op de organisatie en werkwijze en zijn de gevolgen voor de begroting voor het IPO en BIJ12 deel nog niet helemaal duidelijk.

GLB

Voor het onderwerp GLB is vanuit het IPO een medewerker gestationeerd bij het ministerie van LNV. Daarnaast is afgesproken dat provincies en Rijk gezamenlijk opdrachtgever zijn. Provincies stellen menskracht beschikbaar voor het gezamenlijke proces en hebben eenmalig procesgeld beschikbaar gesteld.

Op basis van positionpaper GLB 2.0 en nader inzicht in de effectiviteit van het huidige systeem bepalen de gezamenlijke provincies de provinciale inzet en positie ten aanzien van het nationale en regionale programma, de financiële structuur en verdeelsleutels (cofinanciering), te stellen randvoorwaarden en uitvoeringsstructuur. Het IPO maakt een voorstel voor het benodigde lobby-traject zowel op kaderstellend niveau via Brussel, als beleids- en uitvoerend niveau via Nederland.

Natuurbeleid

Tweede evaluatie PBL

In het Natuurpact is afgesproken dat het gedecentraliseerde natuurbeleid om de drie jaar wordt geëvalueerd middels een zogenoemde lerende evaluatie. Eind 2019 wordt het resultaat van de tweede lerende evaluatie opgeleverd. De veranderde bestuurlijke context, de grote opgave voor de Vogel- en Habitat Richtlijn en de Kader Richtlijn Water (KRW) én de verbrede ambitie – niet alleen biodiversiteit, maar het vergroten van maatschappelijke betrokkenheid en het versterken van de verbinding tussen natuur en economie zijn doelen waarnaar natuurbeleid streeft - zijn grote veranderingen waarbij nog veel te leren valt op welke manier hier goed invulling aan te geven. Vanwege deze transities hebben de provincies samen met de rijksoverheid besloten geen reguliere impactevaluatie uit te voeren, maar een lerende evaluatie. In de tweede lerende evaluatie ligt de focus op de bijdrage van de beleidsstrategieën van de provincies en het rijk aan de hoofddambities uit het natuurbeleid, in welke mate leren de betrokken partijen van ervaringen in het natuurbeleid en welke handelingsperspectieven zijn er waarmee het natuurbeleid van het rijk en de provincies versterkt kan worden.

Voortgangsrapportage Natuur

Eind 2020 wordt de vijfde voortgangsrapportage Natuur opgeleverd. Dit betreft een jaarlijkse rapportage voor de Provinciale Staten over de voortgang van de afspraken die in het Natuurpact zijn gemaakt. Het IPO stuurt deze rapportage namens de provincies aan het ministerie van LNV. Zij informeren met deze rapportage de Tweede Kamer.

EU-biodiversiteit

Bestuurlijk is afgesproken dat de provincies invulling geven aan hun rol als gelijkwaardig partner van het rijk in de Europese besluitvorming op het dossier EU-biodiversiteitsstrategie 2020. Concreet wordt ingezet op de streefdoelen (targets) die van provinciaal belang zijn:

- invulling geven aan het actieplan Vogel- en Habitatrichtlijn;
- ecosystemen en ecosysteemdiensten handhaven en herstellen;
- bijdrage van de landbouw verhogen aan de biodiversiteit via agrarisch natuurbeheer en het GLB,
- inzet op het bestrijden van invasieve exoten; en
- komen tot een biodiversiteitsstrategie na 2020.

Bij het IPO is het aanspreekpunt voor provincies georganiseerd voor provincies HNP en LNV.

Natuurwetgeving

Vitaal Platteland wordt inbreng geleverd voor de AMvB's bij de Aanvullingswet natuur (zie kerntaak 1), waarvan parlementaire behandeling voorzien is in 2019 en 2020.

Faunabeheer

In het voorjaar van 2020 zijn beleidskeuzes voorzien ten aanzien van het faunabeheer teneinde de stijgende lijn van (het uitkeren van) faunaschade te keren, op basis van de adviezen die zijn opgesteld door de maatschappelijke raad faunazaken (MARF). De te maken keuzes zullen in 2020 geïmplementeerd worden.

Natuurinclusieve Energietransitie

Eind 2019 wordt de verkenning van Rijk en provincies naar oplossingen voor de toenemende frictie tussen de opgave van duurzame energie en de verantwoordelijkheid voor het beschermen van beschermde soorten (vogels en vleermuizen) o.g.v. de Wet natuurbescherming afgerond. Hieruit volgen aanbevelingen ten aanzien van het beleid van ontheffingverlening door provincies, waaronder voorstellen tot bundeling van monitoring en specifieke kennis (mogelijk bij BIJ12). Dit vergt een opdracht aan BIJ12 tot uitwerking van mogelijkheden en kosten, op basis waarvan later in 2020 besloten kan worden over implementatie van een en ander.

Wat is daarvoor nodig?.....

Kerntaak Vitaal Platteland				
	2019	2020	Beïnvloedbaar	incidenteel-structureel
VRN	10.230	10.230	10.230	structureel
Natuurtop 2019	51.150	-	-	-
Klimaatakkoord Landbouw/landgebruik	51.150	51.150	51.150	structureel
Werkbudget	-	102.300	102.300	structureel
IBP VP	51.150	-	-	-
PAS kadernota	114.576	114.576	-	incidenteel t/m 2020 (Nog goed te keuren door AV, zie ook tabel 2)
PAS/expertise N2000/landbouw/reservepakket	77.748	77.748	-	structureel
Totaal		356.004		
Voorziene formatie IPO	5,5 (kernorganisatie)			

5. Kerntaak 4. Mobiliteit

Ambities 2020 Basisbegroting = voortzetting beleid 2019

Een goede bereikbaarheid is basisvoorwaarde voor vitale regio's. Goede bereikbaarheid is niet alleen essentieel voor een bloeiende economie en verdere economische ontwikkeling, maar brengt mensen ook letterlijk in beweging en in verbinding met elkaar. Provincies zetten zich in om Nederland bereikbaar te houden en de kwaliteit van de leefomgeving en het klimaat te verbeteren. Dat geldt zowel voor stedelijke regio's als het landelijk gebied. Ontwikkelingen als de Energietransitie, Smart Mobility, maar ook toenemende filedruk en verkeerstoename en doorgaande verstedelijking zullen de mobiliteit de komende jaren sterk beïnvloeden. Op het platteland staan we voor de uitdaging de mobiliteit überhaupt te waarborgen, zonder de kosten verder te laten oplopen. Dit doen provincies als opdrachtgever voor duurzaam regionaal openbaar vervoer, als regisseur voor het inzetten op duurzame, planologische mobiliteitsoplossingen en als wegbeheerder voor het inzetten op het verduurzamen en duurzaam beheren van onze infrastructuur.

In de Meerjarenagenda Mobiliteit 2016-2019 zijn vijf beleidsopgaves benoemd en ook in 2020 staat de realisatie van deze opgaves en bijbehorende ambities centraal. De samenwerking van de gezamenlijke provincies in IPO verband op het gebied van Mobiliteit kent een brede en hoog dynamische agenda die appelleert aan inzet op belangenbehartiging, programma's en

projecten en kennisdeling. Deze basisbegroting 2020 wordt beschouwd als 'de inzet' van de samenwerkende provincies zoals die in september 2019 is 'geijkt'.

Vanuit de kerntaak Mobiliteit is in 2019 in belangrijke mate bijgedragen aan de opgaven die zijn benoemd in het IBP en het Klimaatakkoord. Dit zal in 2020 worden voortgezet met een agenda/ inzet passend bij de afgesproken doelrealisatie. Daarbij zien provincies een zeer duidelijke relatie met de beleidsopgaves uit:

1. de kerntaak Regionale Economie, waar goede bereikbaarheid een randvoorwaarde is;
2. de kerntaak Energietransitie, omdat bij het toenemend elektrificeren van mobiliteit een stijgende elektriciteitsvraag verwacht wordt;
3. de inzet op een duurzame ruimtelijke ontwikkeling.

De samenwerkende provincies coördineren in IPO-verband de realisatie van de doelen en ambities van de Meerjarenagenda. Dat gebeurt deels door belangenbehartiging in het "Haagse", bijvoorbeeld door de nodige aanpassing van wetgeving en (fiscale) kaders om nieuwe vormen van mobiliteit en een duurzame ketenreis mogelijk te maken en te faciliteren. En voor een groot deel door interprovinciale samenwerking in programma's en projecten per beleidsopgave en in samenwerking met bijbehorende partners tussen de provincies en partners.

Wat willen we bereiken? Basisbegroting = voortzetting beleid 2019

Toekomst van het Openbaar Vervoer (OV)

Het regionaal openbaar vervoer is onmisbaar voor 2,4 miljoen reizigers per dag. Jaarlijks worden daarin circa 5,5 miljard reizigerskilometers afgelegd per bus, tram, metro en openbaar vervoer over water en bijna 1,2 miljard met regionale treinen die onder verantwoordelijkheid vallen van provincies en vervoerregio's. In totaal bedraagt het gebruik van het regionaal vervoer maar liefst 6,7 miljard kilometer. Dit regionaal openbaar vervoer is een onmisbare schakel is binnen het gehele landelijke openbaar vervoersysteem.

Het regionaal vervoer loopt op een aantal plaatsen tegen de grenzen van de maximaal mogelijke groei aan. In andere gebieden is de uitdaging juist om het regionaal vervoer aan reizigers te blijven bieden. De betaalbaarheid van het regionaal openbaar vervoer staat in heel Nederland onder druk. Daarom maken de 12 provincies samen met 2 vervoerregio's werk van vernieuwing van het openbaar vervoer middels inzet op de actieagenda 'De Sprong'.

Fiets

Tour de Force is een krachtige samenwerking tussen overheden, marktpartijen, maatschappelijke organisaties, kennisinstituten en platforms die zich inzetten voor een sterker fietsbeleid in Nederland. De doelstelling van Tour de Force is ambitieus: 20% meer fietskilometers in 2027 ten opzichte van 2017. In de Agenda Fiets 2015-2020 zijn de doelen gesteld om deze ambitie te bereiken. De gezamenlijke provincies hebben de doelstelling van en het leveren van een bijdrage aan de agenda Tour de Force onderschreven. In de agenda 2020-2022 worden de nieuwe acties voor de doelrealisatie opgenomen.

Verkeersveiligheid

Provincies willen dat iedere verkeersdeelnemer veilig thuis komt.

Daartoe is de morele doelstelling van nul slachtoffers geformuleerd. Afgeleid van deze doelstelling wordt op een negental relevante subdoelen onderliggende ambities geformuleerd. Zoals 'wegen zijn veilig ingericht', 'veilige snelheden zijn de norm', 'het aantal verkeersovertreders is verminderd' en Smart Mobility wordt 'veilig benut'. Invalshoek is een risicogerichte aanpak. Doelrealisatie is alleen mogelijk door een samenwerkingsagenda met gedeeld eigenaarschap van rijk, provincies, gemeenten en vervoerregio's. Tegelijkertijd vraagt deze agenda de absolute support van een breed palet aan maatschappelijke organisaties. Dit alles heeft een plek gekregen in het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 (SPV 2030), dat in 2019 door alle partners in de vorm van een startakkoord met een uitvoeringsprogramma is vastgesteld.

(Krachtenbundeling) Smart Mobility

De samenwerkende provincies hebben in 2018 het initiatief genomen met het aanbod van een Coalition Paper Smart Mobility (Coalition of the willing). Mede op basis van deze uitnodiging zijn het Rijk, provincies, de grootste vijf steden en de metropool- en vervoerregio's het initiatief Krachtenbundeling Smart Mobility gestart.

Met de Krachtenbundeling is de beleidsopgave van de samenwerkende provincies in IPO verband afgerond. De aandacht van de beleidsopgave verschuift in 2020 naar de uitvoering van de vijf afspraken binnen en door de afzonderlijke provincies, en naar het zorgen dat deze door alle partners nagekomen worden.

De gezamenlijke inzet in IPO verband is beperkt tot de monitoring van het nakomen van de afspraken door de individuele provincies.

Energie en Verduurzaming

De beleidsopgave Energie en Verduurzaming, binnen deze opgave te

duiden als de agenda Duurzame Mobiliteit vergt een intensief en stevig bestuurlijk afsprakenkader. Met de plek van deze opgave in het Klimaatakkoord vraagt dit voortdurend om 'alertheid in beleid' en de achterliggende vraag 'wat gaan we in IPO verband daarvoor doen'.

Mobiliteit in de brede betekenis is een kernthema binnen de provincies in de opgaves in de fysieke leefomgeving, dus ook in beleidsdoelen gerelateerd aan de eigen provinciale agenda's. Vanuit die invalshoek zorgen provincies ervoor dat zij primair binnen hun eigen invloedssfeer (onder andere wegbeheerder, OV-concessieverlener, ondersteunen van laadinfrastructuur elektrisch rijden) bijdragen via de inzet van duurzame mobiliteit. Door in al deze rollen in te zetten op zero-emissie, dragen provincies bij aan het behalen van klimaatdoelen voor 2030. De

gezamenlijke provincies in IPO verband delen op dit vlak een majeure agenda geënt op belangenbehartiging, kennisdeling en strategische positionering in de brede samenwerking met partners op mobiliteitsgebied.

Opdrachtgeverschap KpVV

Het opdrachtgeverschap van KpVV is door de samenwerkende provincies ondergebracht bij het IPO. Vanuit die rol zal ook in 2020 de inzet zijn om de kennisagenda en daarmee de inzet vanuit de KpVV volledig in lijn te brengen met de beleidsopgaven en prioriteiten van de provincies. De kennisagenda van het KpVV is ondermeer van groot belang voor de brede strategie binnen de kernopgave mobiliteit 2020, en in het bijzonder in relatie tot het Klimaatakkoord en de Regionale Mobiliteitsprogramma's.

Wat gaan we ervoor doen? Basisbegroting = doorzetten activiteiten van 2019 in 2020

Toekomst van het OV

De Actieagenda 'De Sprong' uit 2018 richt zich op:

1. Doorontwikkelen van herkenbare knooppunten voor reizigers;
2. Snellere verbindingen door differentiatie in bereikbaarheidskwaliteit;
3. Gedurfde keuzes maken voor bereikbare stedelijke regio's;
4. Zorgeloos reizen mogelijk maken;
5. Innoveren in landelijk/dunbevolkt gebied.

De acties uit 'De Sprong' hebben ook een plek gekregen in de Contourennota Toekomstbeeld OV 2040 van het Rijk, provincies, vervoerregio's, vervoerders en ProRail zoals in februari 2019 bestuurlijk is bekrachtigd.

De belangrijkste activiteiten om de gezamenlijk afgesproken doelen te realiseren zijn:

- Proactief agenderen van knelpunten van provincies richting IenW, ProRail en vervoerders;
- Organiseren van een relevant netwerk op relevante dossiers en het vormen van een gezamenlijke

standpunt daarop van de provincies;

- Behartigen van de gezamenlijke belangen van de provincies bij diverse onderzoeken die vanuit IenW plaatsvinden.

Er ligt een grote opgave bij de provincies om tot uitvoering van de (acties uit de) Contourennota te komen. In IPO-verband zal de coördinatie en informatie over de gezamenlijke aanpak worden georganiseerd.

Fiets

Met de Agenda Fiets 2017-2020 van de Tour de Force hebben de provincies hun bijdrage aan de realisatie van het doel van deze Agenda gegarandeerd. De provincies zijn verantwoordelijk voor het trekkerschap doel 3 'Regionale Routes'. Dit wordt ingevuld door in IPO-verband te zorgen voor proces/projectbegeleiding van de uitvoeringsagenda 'regionale routes' door provincies en monitoring/voortgangsbewaking en tussentijdse bestuursrapportages. Deze inzet zal in 2020, conform de afspraken 'eerste etappe' worden afgerond. Er komt een voorstel over de invulling door

de provincies van 'de tweede etappe'. De inzet in IPO verband is vooralsnog beperkt tot kennisdeling en belangenbehartiging.

Verkeersveiligheid

Het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 (kortweg: SPV2030) bevat een gezamenlijke strategische visie op de aanpak van het verkeersveiligheidsbeleid van alle overheden. De visie met ambities is vastgelegd in het startakkoord SPV2030. In 2019 is gestart met het via een risicoanalyse in kaart brengen van de regionale verkeersveiligheidsplannen met als invalshoek de 4 E's. In 2020 zal het Startakkoord met het inzicht in de regionale verkeersveiligheidsplannen voorzien worden van een financiële paragraaf. Op grond daarvan is het de afspraak uit het Startakkoord om tussen Rijk en decentrale overheden te komen tot een 'akkoord' omtrent de financiering van de gehele uitvoering van de regionale plannen. De gezamenlijke provincies in IPO verband geven invulling aan deze aanpak middels een agenda gericht op belangenbehartiging

(Krachtenbundeling) Smart Mobility

Met de Krachtenbundeling is de beleidsopgave van de samenwerkende provincies in IPO verband afgerond. De

gezamenlijke inzet in IPO verband is de monitoring van het nakomen van de afspraken door de individuele provincies.

Energie en Verduurzaming

De agenda duurzame mobiliteit beweegt intensief mee met de bestuurlijke dynamiek van het Klimaatakkoord, de interprovinciale inzet in het Programma Energietransitie en tegelijkertijd met de inzet op een overkoepelende ambitie in de samenwerking op mobiliteit tussen de provincies. Dit vraagt om een voortdurende scherpte/focus in wat we als provincies doen om de doelen te bereiken.

Opdrachtgeverschap KpVV

Via goed opdrachtgeverschap realiseren van het Kennisprogramma 2020 en voorbereiden van het Programma 2020 en 2021, waarbij in de programmering wordt aangesloten bij de door de provincies ingebrachte behoefte aan kennisondersteuning in zijn algemeenheid en de in IPO-verband benoemde beleidsopgaves in het bijzonder. Het hiermee samenhangende programmabudget is fors, echter zijn provincies in 2018 via het provinciefonds meerjarig hiervoor gecompenseerd.

Wat is daarvoor nodig?.....

Kerntaak Mobiliteit				
	2019	2020	Beïnvloedbaar	incidenteel-structureel
Toekomst OV	127.875			Incidenteel t/m 2019
ITS en Verkeersmanagement	51.150			Incidenteel t/m 2019
Fiets	61.380	61.380		structureel
Verkeersveiligheid	122.760			
Zero Emissie Bus	112.530	112.530		Incidenteel (2020 laatste jaar)
NKL	368.280	368.280		incidenteel
Werkbudget	40.920	40.920	40.920	
Overig duurzame mobiliteit	127.875			
Aansturen kennisprogramma KpVV	1.841.400	1.841.400		Structureel
Totaal	2.854.170	2.424.510		
Voorziene formatie IPO	3,75 Fte (kernorganisatie)			

6. Kerntaak 5. Regionale Economie

Ambities 2020 Basisbegroting = voortzetting beleid 2019.....

Nederland is één van de meest innovatieve en concurrerende economieën ter wereld. Ons land kan daardoor een belangrijke bijdrage leveren aan voldoende zorg, voedsel en energie voor toekomstige generaties. Ook voor provincies liggen hier kansen.

De ambities om op regionale schaal de economie te stimuleren worden vanuit de beleidsopgaven uit 2019 onverkort doorgezet. Dit geldt echter niet voor de opgaven op het terrein van de retailagenda en de leegstandsmonitor.

Wat willen we bereiken? Basisbegroting = voortzetting beleid 2019

Stimuleren en verankeren innovatie in het MKB

Een innovatief MKB, dat bijdraagt aan de economische (aantrekkings-)kracht van de regio. Een MKB dat zorgt voor snelle en betaalbare oplossingen van maatschappelijke opgaven, de economische kansen daarvan verzilvert en bijdraagt aan duurzame werkgelegenheid en groei.

Verbeteren aansluiting vraag en aanbod op de regionale arbeidsmarkt

Een betere aansluiting van vraag en aanbod op de regionale arbeidsmarkt. Dit is een belangrijke voorwaarde voor duurzame en innovatieve regionale economische ontwikkeling en het oplossen van maatschappelijke opgaven, zoals de grote transitie-opgaven.

Daarvoor is nodig:

- goede afstemming tussen onderwijs en bedrijfsleven in de regio;
- (meer) mogelijkheden voor een leven lang leren en (intersectorale) mobiliteit van werknemers.

Nederland circulair in 2050

Een duurzame regionale economie zonder afval, waarin grondstoffen steeds opnieuw worden gebruikt. Bedrijven, overheden, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties werken toe naar een duurzame, circulaire economie waarin we anders omgaan met onze grondstoffen. In het Rijksbrede programma Circulaire Economie 2050 staat wat nodig is om zuiniger en

slimmer met grondstoffen, producten en diensten om te gaan. Het IPO tekende samen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Unie van Waterschappen, het Rijk en het bedrijfsleven het grondstoffenakkoord. Hierin staan afspraken om de Nederlandse economie te laten draaien op herbruikbare grondstoffen. Op basis van dit akkoord bouwen provincies aan transitieagenda's waarin ambities concreter worden gemaakt op het gebied van Biomassa en Voedsel, Bouw, Consumptiegoederen, Maakindustrie en Kunststoffen.

Cohesiebeleid

Het Europees Cohesiebeleid is erop gericht om de regionale verschillen op economisch en sociaal niveau te verkleinen. De provincies zijn verantwoordelijk voor het regionaal ruimtelijk-economisch beleid. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om werkgelegenheid en economische groei en Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Europese fondsen zijn voor Nederlandse provincies een effectief middel om de economie structureel te versterken en daarmee het concurrentievermogen te vergroten. Het behoud van de fondsen is daarom van groot belang. Het doel is gericht op het aantrekken van Europese cofinanciering voor de uitvoering van Regionale Innovatiestrategieën (RIS3, Smart Specialisation) voor de periode na 2020.

Dit is niet alleen nodig voor het versterken van economische, sociale en

territoriale samenhang, maar ook voor het vinden van innovatieve oplossingen voor maatschappelijke opgaven (zie ook "Stimuleren en verankeren innovatie in het MKB").

Afstemmen regionale en landelijke agenda ("regionale economie als versneller", IBP)

Een betere afstemming van de landelijke economische agenda op de regionale economische agenda. Zie ook onder kopje "Verbeteren aansluiting vraag en aanbod regionale arbeidsmarkt".

Wat gaan we ervoor doen? Basisbegroting = doorzetten activiteiten van 2019 in 2020

Stimuleren en verankeren innovatie in het MKB

Het opstellen van een nieuwe Samenwerkingsagenda Innovatief MKB Rijk, Regio en MKB voor de periode 2020- 2021. Daarin leggen we het accent binnen de belangenbehartiging op:

1. programmatische (maatwerk-) afspraken tussen topsectoren, regio's en regionale ontwikkelingsmaatschappijen over ieders bijdrage aan het realiseren van de kennis- en innovatie-agenda's (KIC's), gericht op een goede wisselwerking tussen (nationale) kennisontwikkeling en (regionale) valorisatie en marktcreatie en, in samenhang hiermee.
2. nieuwe afspraken over de MIT-regeling voor de periode 2020-2021.

Verbeteren aansluiting vraag en aanbod op de regionale arbeidsmarkt

1. kennisdeling:
We delen de leerervaringen, die we opdoen in:
 - a. de regiodeals (rijk en regio), waarin het vraagstuk onderdeel is van een bredere regionale opgave;
 - b. de proeftuinenaanpak in het kader van Interbestuurlijk Programma ("Regionale economie als versneller").

2. belangbehartiging: we lobbyen voor meer experimenteerruimte en ontkokerde inzet van middelen.

Nederland Circulair in 2050

Wat gaan we daarvoor doen?

1. Kennisdeling
Het organiseren van regionale keukentafels, gericht op het opschalen en versnellen van kansrijke projecten, die substantieel bijdragen aan transitie naar een circulaire economie.
2. Belangenbehartiging
Afspraken maken met betrokken stakeholders over monitoring van de voortgang van de (regionale) circulaire economie.

Cohesiebeleid

We brengen de standpunten uit de notitie Speerpunten Regionaal beleid – Inzet HNP/IPO onder de aandacht bij het parlement in Nederland en in Brussel. We illustreren met infographics en showcases het belang van het in stand houden van de structuur- en investeringsfondsen voor Nederland, in het bijzonder het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) voor de economische ontwikkeling van alle Nederlandse regio's.

Afstemmen regionale en landelijke agenda ("regionale economie als versneller", IBP)

We doen ervaring op in een proces van 'al-doende-leren' aan de hand van – voorlopig – vijf proeftuinen. We delen de leerervaringen uit deze proeftuinen, zodat andere regio's op basis hiervan hun integrale ontwikkelstrategie kunnen versterken. En we doen op basis hiervan aanbevelingen m.b.t. de IBP-doelstelling om de multi-level-governance (ministeries, provincies, gemeenten) te versterken.

Wat is daarvoor nodig?.....

Kerntaak Regionale Economie				
	2019	2020	Beïnvloedbaar	incidenteel-structureel
Werkbudget RE	-	71.610	48.335	structureel
Circulaire Economie	25.575		25.575	Structureel, toegevoegd aan werkbudget
Leegstandsmonitor	25.575	-		
IBP RE	20.460	-		
Procesgeld Retailteam	102.300	-		Incidenteel t/m 2019
Totaal	173.910	71.610	73.910	
Voorziene formatie IPO	2,5fte (kernorganisatie)			

7. Kerntaak 6. Cultuur en Erfgoed

Ambities 2020 Basisbegroting = voortzetting beleid 2019

IPO, Rijk en VNG voeren overleg over de hoofdlijnen van het cultuurbeleid en stelselaangelegenheden op landelijk niveau. Voor wat betreft het cultuurstelsel 2021–2024 betreft dit in elk geval een goede inrichting van de culturele basisinfrastructuur en de positionering van cultuureducatie en cultuurparticipatie. De door regio's opgestelde cultuurprofielen zijn hiervoor belangrijke bouwstenen.

Ook werken provincies aan het behouden, benutten en beleven van ons archeologisch, landschappelijk en monumentaal erfgoed. Om zo de identiteit van onze regio's te bewaken op het gebied van afkomst, geschiedenis, waarden en taal. En om onze rijke cultuurhistorie te behouden voor de toekomst.

Provincies zetten zich ook in om scholieren bekend te maken met de kunsten door invulling te geven aan de rijksregeling Cultuureducatie met Kwaliteit. Kunst zorgt voor historisch besef en daagt leerlingen uit om een creatieve, onderzoekende houding te ontwikkelen.

De provincies werken samen met medeoverheden aan een toekomstbestendig bibliotheekstelsel. Het IPO faciliteert en ondersteunt daarbij de kennisdeling, profilering en belangenbehartiging op deze thema's in samenwerking met medeoverheden. Voor overige onderwerpen als regionale omroepen worden relevante ontwikkelingen gevolgd en waar nodig in overleg getreden met betrokken partijen.

Wat willen we bereiken? Basisbegroting = voortzetting beleid 2019

Cultuur

De provincies vragen aandacht voor evenwichtige inzet in het Rijks cultuurstelsel 2021-2024 met voldoende aandacht voor de regionale component en de waarde van een instelling voor de regio in de subsidieregeling zelf, zodat hiermee de samenhang tussen landelijk en lokaal beleid wordt versterkt. Ook is het van belang dat de fondsen samenwerken met de stedelijke regio's. IPO zoekt hier in de samenwerking. De provincies worden als onderdeel van de stedelijke regio's gevraagd om te reflecteren op de aanvragen uit de resp. regio. Deze reflectie stuurt de minister door aan de Raad voor cultuur die dit meeneemt in de advisering. Via de IPO lijn zal waar nodig afstemming plaatsvinden.

Het IPO streeft naar een goede voorzetting van de proeftuinen. De ervaring die nu wordt opgedaan met de proeftuinen leert dat gezamenlijke investering op specifieke thema's een grote meerwaarde oplevert voor het culturele veld en het publiek.

In de basisinfrastructuur komt ruimte voor 12 musea met een gemeentelijke of provinciale collectie. Per provincie dient een voordracht te komen van de Gedeputeerde Staten per provincie. Om een groot lobbytraject van de musea te voorkomen en enigszins objectief te kunnen opereren is het voor het IPO wenselijk gemeenschappelijke uitgangspunten te formuleren die de provincies kunnen hanteren bij het maken van de keuze voor de voordracht aan het ministerie.

Cultuureducatie

De provincies voeren het programma Cultuureducatie met Kwaliteit 2017-2020 uit. Voor cultuureducatie en cultuurparticipatie wordt meegewerkt

aan een ontwikkeling van vele losse stimuleringslijnen naar een meer samenhangend stelsel in 2020 voor de periode 2021-2024. Het IPO volgt de

keuze voor integraal muziekonderwijs zonder voorrang voor bepaalde kunstdisciplines zodat de vraag van het cultuuronderwijs centraal gesteld kan worden, waarbij het eigenaarschap van de school centraal staat en dus van het kind.

Het IPO ondersteunt de voortzetting van Cultuureducatie met Kwaliteit en denkt mee met voorstellen voor cultuurparticipatie.

Bibliotheken

In de bibliotheekwet WSOB hebben de overheden een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een toekomst bestendig bibliotheekstelsel met ieder specifieke taken. De provincies dragen zorg voor interbibliothecair leenverkeer (IBL) en zijn opdrachtgevers voor provinciale ondersteuningsinstellingen (POI). De laatsten hebben een specifieke taak voor het ontwikkelen van innovaties voor de fysieke bibliotheek.

Het IPO werkt aan een actueel innovatiekader met netwerkpartners, levert inbreng bij de evaluatie van WSOB en vraagt aandacht voor witte en grijze vlekken bij spreiding van bibliotheekvoorzieningen.

Erfgoed

Het IPO levert inbreng in de aanpak van OCW voor de restauratie van grote monumenten en zal blijvende (ook financiële) aandacht voor de grote restauraties met het rijk agenderen in overleg met andere overheden

In het landelijke programma De Verbinding wordt extra aandacht gegeven aan het gebruik van (vrijkomende) monumentale kerken. De Verbinding onder meer de totstandkoming van kerkenvisies op lokaal niveau waarin partijen alle belangen afwegen en keuzes over de toekomst van kerken maken. Het IPO participeert aan een stuurgroep kerkenvisies.

In de Erfgoed Deal worden afspraken gemaakt over het behoud van erfgoed bij de grote ruimtelijke opgaven van dit moment: energietransitie en verduurzaming, klimaatadaptatie en stedelijke groei en krimp. Door goede initiatieven en projecten vanuit de Erfgoed Deal financieel te ondersteunen zorgen we voor een betere en mooiere leefomgeving waarin ons verleden herkenbaar is. Het IPO is deelnemer aan een samenwerkingsverband tussen OCW, VNG en monumentenorganisaties en heeft zitting in een stuurgroep.

Wat is daarvoor nodig?.....

Kerntaak Cultuur en Erfgoed				
Beleidsopgaves	Vastgesteld meerjarig beleid via Programmabegroting 2019			Nieuw beleid
	Basisbegroting 2020 e.v.			Eerste begrotingswijziging
	2019	2020	Beïnvloedbaar	incidenteel-structureel
Werkbudget Cultuur	71.610	71.610	71.610	structureel
Totaal	71.610	71.610	71.610	
Voorziene formatie IPO	0,6 (kernorganisatie)			-

8. Kerntaak 7: Kwaliteit van het Openbaar Bestuur

Ambities 2020.....

In de kerntaak Kwaliteit van het Openbaar Bestuur en Interbestuurlijke Verhoudingen komen uiteenlopende opgaven samen: "goed openbaar bestuur", financiën, toezicht, werkgeverszaken, en ook de overkoepelende opgave van versterken van de zichtbaarheid van de gezamenlijke provincies.

"Kwaliteit Openbaar Bestuur" is bij de gezamenlijke provincies in beweging op inhoud, binnen de samenwerking en bij de bestuurlijke ambities. De bestuurlijke ambities worden neergelegd in de 1e begrotingswijziging daar dit nieuw beleid betreft

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?.....

Netwerk en kennisdeling: samenwerking

Binnen de realisatie van een "first in class"- netwerkorganisatie van de gezamenlijke provincies is in 2019 gestart met de intensivering van netwerk-bijeenkomsten, gecombineerd met kennisdeling. De Statenverkiezingen van maart 2019 boden daartoe het momentum met het aantreden van nieuwe Provinciale Staten, en daaruit voortvloeiend een nieuwe Algemene Vergadering van de vereniging (juni 2019) en een nieuw benoemd bestuur (augustus 2019). In 2020 wordt de basis van deze aanpak gecontinueerd en verder uitgebouwd.

Netwerkbijeenkomsten

In de overdracht aan de nieuwe Algemene Vergadering (AV) is afgesproken de ingeslagen weg van een grote informatie- en kennisuitwisseling met de leden van de AV te continueren. Dit betreft onder andere de informele bijeenkomsten rondom thema's waar de gezamenlijke provincies samen op acteren, zoals het Klimaatakkoord en de aanpak stikstof, de (zeer welkome toename van) uitnodigingen van Provinciale Staten aan de vertegenwoordiging van de gezamenlijke provincies in het IPO-bureau, ad-hoc project-ondersteuning voor Statenlid nu, maar ook de masterclasses die op de voormiddag van het jaarlijkse congres nu voor de Statenleden van de twaalf provincies worden georganiseerd. Binnen de nieuwe ambities van de gezamenlijke provincies is de wens deze aanpak

onderdeel te laten zijn van een stevig programma rondom de versterking van de gezamenlijke relatie met de Staten. Met het aantreden van twaalf nieuwe colleges van Gedeputeerde Staten (GS) in 2019 is niet alleen een nieuw bestuur, samen met de bestuurlijke adviescommissies, geïnstalleerd, maar is ook het instrument van halfjaarlijkse GS-(mid)dagen geïntroduceerd. De provincie Gelderland trad als gastheer op voor de allereerste editie van de GS-dag in juli 2019, en op 1 oktober (in de voormiddag van het IPO Jaarcongres) vindt deze plaats in Groningen. De provincie Overijssel heeft reeds aangegeven in het voorjaar 2020 de GS-(mid)dag te willen faciliteren.

Jaarcongres

Het congres van de gezamenlijke provincies is in de afgelopen bestuursperiode uitgegroeid tot een evenement waar netwerken, kennisdeling en inhoudelijke kwaliteit voorop staat. In navolging van het succes van de masterclasses voor de Statenleden in Brussel (2018), vindt in 2019 een carrousel met masterclasses voor de Statenleden plaats, en zal ook in 2020 weer expliciet naar de voormiddag van het congres gekeken worden – zowel voor de Statenleden als voor de gedeputeerden met een GS-middag. Het uitbouwen van het congres, de intensievere betrokkenheid van en samenwerking met de Statenleden en provinciale vertegenwoordiging is onontbeerlijk binnen een netwerkorganisatie, draagt bij aan het gedeelde commitment van de

gezamenlijke provincies, maar biedt ook een uitdaging om alle wensen te realiseren binnen de gestelde financiële kaders.

De mogelijkheden die het "Huis van de Provincies" in Den Haag biedt voor kennis- en netwerkbijeenkomsten worden steeds beter benut. De Kring van Commissarissen van de Koning vergadert vanaf 2019 ook zeer regelmatig aan de Herengracht in Den Haag, evenals een aantal – voor de provincies zeer relevante – rijksgremia en adviesorganen. Bijeenkomsten tussen vakgedeputeerden en maatschappelijke partners danwel bewindspersonen zijn voorbeelden waarvoor het "Huis van de Provincies" zich ook zeer goed leent.

Welcome backborrel en bestuursdiner

Binnen de samenwerking met de VNG en de UvW zullen in 2020 ook weer de jaarlijkse "Welcome Back Borrel" en het Bestuursdiner georganiseerd worden.

Kennishub

Instrumenten voor de versterking van de kennisdeling interprovinciaal zijn het wetenschapsnetwerk en de strategische denktank. In 2019 zijn de voorstellen opgeleverd – zoals afgesproken in de programmabegroting 2018 – voor het realiseren van een 'kennishub' voor de gezamenlijke provincies. In 2020 dient de implementatie hiervan ter hand te worden genomen.

Europa

Het verdient aandacht hier ook kort stil te staan bij de geïntensiveerde kennisdeling en samenwerking tussen het IPO-bureau, BIJ12 en het Huis van de Nederlandse Provincies in Den Haag. Dit betreft o.a. de beoordeling van de nieuwe voorstellen van de Europese Commissie, de zogeheten BNC-fiche-procedure. Twee dossiers waarop het traject van HNP naar IPO Den Haag naar BIJ12 ten volle wordt benut zijn de opgaven droogte en de mobiliteit/vervoer. Binnen deze opgaven laat zich de kracht zien van de Europese kennis van het HNP en de uitvoeringskracht en kennis van BIJ12, en biedt de samenwerking kansen de posities en realisatie van de wensen van de provincies te versterken op zowel het

ationale als Europese niveau. Deze lijn wordt doorgezet in 2020.

Het Kenniscentrum Europa Decentraal verricht haar activiteiten voor het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen (UvW). De activiteiten worden als shared service uitgevoerd voor BZK en koepels, hun achterban, ministeries, gemeenten, provincies, waterschappen, en andere organisaties die deel uitmaken van decentrale overheden, zoals bijvoorbeeld samenwerkingsverbanden. De financiering van het totaal aan activiteiten bedraagt circa 50% subsidie van het ministerie van BZK en de overige 50% bestaat uit bijdragen van de koepels (circa 20% door IPO en VNG elk en 10% door UvW). Voor provincies wordt naast de reguliere dienstverlening aan provincies op de terreinen Staatssteun, Aanbesteden, Regionaal Beleid en Fondsenkader, Milieukader (water, luchtkwaliteit, energie, afval), adviseert het KED ook op de BNC-fiches en voert de milieuverkenner uit in samenspraak met het IPO en provincies.

Projecten en programma's

Financien

In 2020 zullen enkele prangende financiële dossiers de aandacht vragen van de gezamenlijke provincies. De financiële uitwerking van het Klimaatakkoord, de opcenten, de begeleiding van het onderzoek van de Raad voor Openbaar Bestuur inzake de kosten van het Klimaatakkoord, een bijdrage aan de studiegroep financiën/interbestuurlijke verhoudingen in de aanloop naar de Tweede Kamer en in bredere zin het gesprek over de belastingpositie van de provincies. Er zal naar verwachting op dit dossier additioneel (werk)budget nodig zijn. Dit zal meegenomen worden in de begrotingswijziging.

Voor een specificering gaat het om:

-Onderzoeken artikel 2 Fvw over de uitvoeringskosten en effecten opcenten zoals afgesproken in het Klimaatakkoord

(art 2 FVw); Deze onderzoeken worden in 2020 door de ROB in gezamenlijkheid met de provincies en BZK uitgevoerd en moeten leiden tot een zwaarwegend advies over de consequenties van de extra lasten en/of derving van de opcenten als gevolg van de maatregelen van het Klimaatakkoord.

-Fiscalisering mobiliteit; het rijk zal in het najaar van 2019 een bouwstenenonderzoek uitvoeren naar een brede aanpassing van de fiscalisering, waar ook de mobiliteit onderdeel van uitmaakt. In 2020 zullen de uitkomsten van dit onderzoek leiden tot een verdere verdieping van dit onderwerp binnen de provincies.

-Invest-NL optimaal inzetten voor provinciale doelen; In 2019 is Invest-NL opgericht door het Rijk. In 2020 wordt in samenwerking met het Rijk de verdere mogelijkheden voor de inzet van de gelden van Invest-NL nagegaan voor het co-financieren van relevante projecten. Het IPO faciliteert met name de kennisdeling op dit onderwerp.

-Rechtmatigheidsverantwoording jaarverslag 2021; BZK heeft aangekondigd dat de colleges van GS met ingang van 2021 worden verplicht een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening op te nemen. Het IPO behartigt het belang dat de activiteiten van provincies gericht op de opstelling van de verantwoording zo efficiënt mogelijk kunnen verlopen.

-Decentralisatie-uitkeringen en aanpassing uitkeringsstelsel. In reactie op de aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer in het Verantwoordingsonderzoek 2018 over de decentralisatie-uitkeringen, heeft BZK in 2019 een wetstraject opgestart om het uitkeringsstelsel aan te passen. Tot die tijd wordt een afwegingskader toegepast, waaraan nieuwe en bestaande decentralisatie uitkeringen getoetst worden. Het standpunt van het IPO zal hierin worden meegenomen. Een groot aantal onderwerpen dat samenhangt met de taken van provincies wordt centraal door het rijk geregeld. Het IPO is betrokken bij besluitvorming en werkt er aan dat de positie van provincies zo goed mogelijk

blijft gewaarborgd. Het IPO ziet er op toe dat de strategische inzet zo goed mogelijk gerealiseerd.

IDA

Reguliere ondersteuning IPO

Vanuit de bestuurlijke portefeuille eProvincies zal reguliere ondersteuning geleverd worden op het vlak van Digitale Overheid, met name op het gebied van belangenbehartiging bij het ministerie van BZK, de medeoverheden en overige koepels en door de functie van aanspreekpunt voor de departementen. Hier licht ook een relatie met het programma IDA, dat ondersteund wordt door BIJ12 en wat nog verder wordt uitgewerkt.

Openbaar Bestuur

De bestuurlijke ambities rondom de maatschappelijke opgave van de kwaliteit van het openbaar bestuur zijn groot. Deze zijn deels ook ingegeven door het gemis aan voldoende aandacht en waarborg daarvan binnen de samenwerking van de gezamenlijke provincies in de afgelopen periode. Zo wenst het bestuur een programma rondom de versterking van de relatie met de Staten, een programma waarin nadere afspraken gemaakt worden over o.a. de ondersteuning van Statenlid nu, een versterkte kennisdeling met de Staten, en wellicht een eigen kennisagenda van de AV. De samenwerking met de Staten in de aanloop naar de Statenverkiezingen van 2019 heeft hier mede een positieve grondslag voor gerealiseerd. Zo wenst het bestuur ook een bestuurlijke adviescommissie rondom de opgave 'kwaliteit openbaar bestuur' en is door het bestuur besloten een nieuwe visie van de gezamenlijke provincies neer te willen leggen, de opvolger van KOMPAS2020. Als laatste zullen in deze Statenperiode de Tweede Kamerverkiezingen plaatsvinden wat de ambitie heeft gevormd – in navolging van het succes van voorgaande maal – weer samen met de gemeenten en waterschappen te kijken naar een gezamenlijk traject. In de begrotingswijziging worden deze ambities nader geduid.

Wat is daarvoor nodig?.....

Kerntaak Kwaliteit Openbaar Bestuur				
	2019	2020	Beïnvloedbaar	incidenteel-structureel
Jaarcongres	102.300	102.300	102.300	
Bestuursdiner/welcome backborrel	23.018	23.018	23.018	
Netwerkbijeenkomsten	21.102	21.483	21.483	
Abonnement COELO	8.425	8.696	-	
IBP Algemeen		51.150		
Strategische denktank	102.300	102.300	102.300	
Formatie Kennishub	117.645	117.645		Structureel (nog goed te keuren door de AV, zie ook tabel 2)
Werkbudget Kennishub	40.920	40.920		Structureel (nog 20.000 goed te keuren door de AV, zie ook tabel 2)
CEMR (europa)	43.580	43.989		
Kenniscentrum Europa Decentraal	201.187	208.000		
Werkbudget IDA	30.946	30.946		
Financiën	102.300	102.300		Structureel (nog goed te keuren door de AV, zie ook tabel 2)
Totaal		852.746		
Voorziene formatie IPO	2,5fte (kernorganisatie) + 3 fte Europa			

Werkgeverszaken.....

Ambities 2020 Basisbegroting = voortzetting beleid 2019.....

Het IPO is belangenbehartiger voor het afspreken van arbeidsvoorwaarden die bijdragen aan het realiseren van de maatschappelijke opgaven en aan de ontwikkeling van de provinciale organisaties en haar werknemers: Gedeputeerde Staten, Provinciale Staten en provincieambtenaren. We bevorderen het innemen van gezamenlijke standpunten aan werkgeverszijde, waarmee we het beleid bepalen en/of beïnvloeden. We overleggen daartoe met andere overheids- en onderwijssectoren, we lobbyen in Den Haag en we bevorderen kennisuitwisseling.

De gezamenlijke provincies leveren een belangrijke bijdrage aan het realiseren van maatschappelijke opgaven, onder andere het creëren van garantiebannen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dat doen de provincies met gemotiveerde werknemers die gericht zijn op het dienen van het publieke belang.

Bij goed werkgever- en werknemerschap hoort een collectieve arbeidsovereenkomst (cao) die enerzijds de ontwikkeling van de sector provincies en het realiseren van maatschappelijke opgaven ondersteunt en anderzijds

bijdraagt aan de ontwikkeling van de talenten van de medewerkers in de provinciale sector. Het zal in 2020 nog de nodige inspanningen vragen om dit

de nieuwe CAO af te ronden en de implementatie van afspraken verder vorm te geven.

Wat willen we bereiken?.....

Cao

De cao provinciale sector ondersteunt de ontwikkeling van de sector provincies en het realiseren van maatschappelijke opgaven. Tevens draagt de cao bij aan de ontwikkeling van de talenten van provinciale medewerkers. Dat doen we ook vanuit goed werkgeverschap. De huidige cao loopt tot 1-1-2021. In 2020 sluiten we een cao af voor een nader te bepalen periode vanaf 2021.

Integriteit en rechtspositie bestuurders

De samenleving is gebaat bij een integere overheid. Dat vergt continue aandacht voor awareness. Daarnaast is een goede rechtspositionele basis een belangrijke voorwaarde voor een integere uitvoering van het politieke ambt.

Garantiebanen

Overheid en Markt hebben de opdracht om met elkaar 125.000 garantiebanen te realiseren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en behorend tot het doelgroepenregister. Daarbij moet iedere organisatie voldoen aan het jaarlijks vast te stellen wettelijk quotum.

De sector provincies hecht belang aan het benutten van alle talenten in de samenleving en streeft een inclusieve organisatie na.

Behoud en versterking samenwerking werkgevers binnen en buiten de provinciale sector

Het IPO is één van de tien werkgevers verenigd in de stichting Zelfstandig Publieke Werkgevers (ZPW), bestaande uit 7 onderwijssectoren en de drie decentrale overheidssectoren. Het ZPW maakt zich sterk voor de (gezamenlijke) werkgeversbelangen van deze sectoren. Dat doen ze o.a. op de volgende beleidsterreinen: pensioenen, garantiebannen en arbeidsmarkt. Het streven is om een zetel te krijgen in de Stichting van de Arbeid, waarmee de overheidswerkgevers, net zoals de marktwerkgevers en de vakbonden, aan de voorzijde van ontwikkelingen en wetgeving hun invloed uit kunnen oefenen.

Nu er overeenstemming is bereikt over een nieuw pensioenstelsel betekent dit verankering in wetgeving en fundamentele gesprekken in de Pensioenkamer over de aanpassing van de ABP-pensioenregeling.

Samen met de gemeenten en waterschappen gaan we kijken naar de mogelijkheid om op het gebied van werkgeverszaken en cao tot meer samenwerking te komen.

Binnen de provinciale sector versterken we de samenwerking op het gebied van HRM met het gezamenlijk oppakken van activiteiten en het elkaar onderling inspireren.

Wat gaan we ervoor doen? Basisbegroting = doorzetten activiteiten van 2019 in 2020.....

Cao

Project- en programmamanagement.

– In 2020 gaan we verder aan de slag met de implementatie van afspraken uit de cao 2019-2020. O.a. de

implementatie van het sectorale generieke functiegebouw; de oprichting van een aantal centrale commissies (functiewaardering, van werk naar werk en cao interpretatie); de organisatie van een aantal kennis-/themapaden

(duurzame inzetbaarheid, diversiteit en organisatievisie/strategisch personeelsbeleid en -planning/het goede gesprek).

Advies en agendering.

Eind 2019 verzamelen we input tijdens een "rondje Nederland" bij portefeuillehouders P&O, provinciesecretarissen, hoofden P&O, werkgevers PS en partijen bij de cao provinciale sector voor een nieuwe werkgeversvisie (2020-2025) en laten deze vaststellen in het eerste kwartaal van 2020 waarna we met een vastgestelde werkgeversvisie de onderhandelingen kunnen starten met de vakbonden voor een nieuwe cao.

Belangenbehartiging.

– We ondersteunen de Bestuurlijke Onderhandelingsdelegatie (BOD) bij gesprekken en onderhandelingen voor een nieuwe cao (vanaf 2021). Gezamenlijk met de vakbonden zal besloten worden via welk proces we tot een nieuwe cao zullen komen: cocreatie of een meer traditionele onderhandelingsvorm. Zowel het op- en vaststellen van de werkgeversvisie als het proces van cocreatie is een arbeidsintensief proces.

Integriteit en rechtspositie bestuurders

Belangenbehartiging.

Het IPO-bureau ondersteunt de arbeidsvoorwaarden-besprekingen in het Overleg Decentrale Politieke Ambtsdragers (ORDPA), waarin o.a. de rechtspositie van statenleden en bestuurders (gedeputeerden) wordt vastgesteld. Namens de sector provincies nemen hieraan deel een Commissaris van de Koning, een bestuurder vanuit de BOD en vertegenwoordigers van Statenlid.Nu.

- Advies en agendering.
- Het IPO-bureau is centraal aanspreekpunt voor het Ministerie van BZK voor het beantwoorden van Kameren andere vragen en het verzamelen van informatie/standpunten bij provincies.
- Project- en programmamanagement.

Jaarlijks organiseert het IPO-bureau, samen met de VNG en de UvW, als partner van het CAOP en de Ien Dales-leerstoel de dag en nacht van de integriteit.

Informatie-uitwisseling.

Het IPO-bureau houdt de provincies op de hoogte van alle relevante ontwikkelingen op het gebied van rechtspositie bestuurders en integriteit. O.a. m.b.t. Veilig Publieke Taak.

Garantiebanen

Belangenbehartiging.

Het IPO-bureau levert via het ZPW een actieve inbreng m.b.t. (uitwerking van) wetgeving en aanpassing van Kabinetsbeleid.

Project- en programmamanagement.

De provincies staan aan de lat voor het jaarlijks realiseren van het wettelijke quotum, dat aan het einde van elk kalenderjaar wordt vastgesteld. Hiervoor voeren ze de activiteiten uit die zijn vastgesteld in de werkagenda voor de provinciale sector en leggen verantwoording af over de inspanningen en resultaten. Twee keer per jaar rapporteert het IPO-bureau aan het bestuur over de resultaten. Daarnaast organiseert het IPO-bureau minimaal twee keer per jaar een themadag voor de contactpersonen/projectleiders inclusieve arbeidsmarkt van de provincies. Tenslotte participeert het IPO-bureau in gezamenlijke projecten m.b.t. dit thema binnen het ZPW.

Informatie-uitwisseling.

Het IPO-bureau houdt de provincies en in het bijzonder de contactpersonen inclusieve arbeidsmarkt op de hoogte van alle relevante ontwikkelingen op dit beleidsterrein.

Behoud en versterking samenwerking werkgevers binnen en buiten de provinciale sector

Belangenbehartiging.

Het IPO levert een actieve rol in de verdere versterking van stichting ZPW en het behartigen van de gezamenlijke werkgeversbelangen op de beleidsterreinen pensioenen, garantiebanen en arbeidsmarkt. Het

IPO-bureau ondersteunt de vertegenwoordigers van het IPO op het gebied van werkgeverszaken (in casu de leden van de BOD) die qualitate-qua zitting hebben in besturen resp. deel nemen aan vergaderingen waarvoor het IPO wordt uitgenodigd (ZPW-bestuur, Regiegroep o.l.v. Min. BZK, ORDPA, Transitiekamer).

Project- en programmamanagement.

Het IPO-bureau neemt deel aan de maandelijkse vergaderingen en participeert in projectgroepen. Ook in de (technische werkgroep van de) Pensioenkamer levert IPO een actieve bijdrage voor de invulling van het nieuwe pensioenstelsel.

Advies- en agendering.

In 2015 is de bestuurlijke wens geuit om op termijn een gezamenlijke cao af te sluiten voor de decentrale overheden. Aan werkgeverszijde gaan we in 2020

verkennen of deze wens nog steeds opportuun is en komende jaren omgezet kan worden in daden. Los daarvan spannen we ons in om de samenwerking tussen deze drie sectoren op het gebied van werkgeverszaken verder te versterken.

Informatie-uitwisseling.

In 2020 gaan we verder met het versterken van de samenwerking tussen provincies onderling en het IPO-bureau op het gebied van HRM en werkgeverschap. Maandelijks organiseren we afstemmings- en inspiratiebijeenkomsten (hoofden P&O, arbeidsjuristen en HRM-beleidsadviseurs) en 1 x per jaar een P&O tweedaagse. Incidenteel organiseren we ook kennisdagen voor actuele thema's. Daarnaast levert het IPO-bureau een rol als kennismakelaar.

Wat is daarvoor nodig?.....

Werkgeverszaken				
	2019	2020	Beïnvloedbaar	incidenteel-structureel
CAO + werkbudget	196.416	152.000	-	
WNRA	30.690	30.000	-	
Integriteit en rechtspositie bestuurders	4.092	7.000	-	structureel,
Garantiebanen	15.345	20.000	-	structureel
Samenwerking	35.294	73.000	-	
Wijziging VJN 2019	200.000			incidenteel in 2019
Totaal	481.837	282.000		structureel (waarvan 198.000 nog goed te keuren door AV, zie ook tabel 2)
Voorziene formatie IPO	2,5 (kernorganisatie)			

Bedrijfsvoering IPO.....

De verbetering van de beheersing en de bedrijfsvoering zal ook in 2020 worden doorgezet. Het gaat dan om een professionalisering van de gehele keten waarbij iedere discipline wordt geoptimaliseerd om zodoende de "first in class" ambitie te kunnen realiseren.

In de betekenis van deze basisbegroting zijn de effecten voor bedrijfsvoeringskosten, van het in het kader van de reorganisatie lopende het supportonderzoek, nog niet verdisconteerd. Een eerste voorlopige conclusie uit het onderzoek wijst uit dat

er een discrepantie is tussen hetgeen als noodzakelijk wordt verondersteld op het terrein van bedrijfsvoering, passend bij het ambitieniveau van het IPO, en de huidige situatie.

Het doel is daarbij het IPO intern volledig op orde te krijgen en te houden om uiteindelijk extern gezaghebbend te zijn. Hiervoor werkt het IPO zoveel mogelijk samen met BIJ12 en weet het IPO de organisatie van primaire processen kosteneffectief vorm te geven.

9. Meerjarenraming BIJ12

BIJ12.....

Sinds 1 januari 2014 is BIJ12 operationeel als onderdeel van het IPO. Bij BIJ12 zijn uitvoeringsactiviteiten ondergebracht die de provincies gezamenlijk doen. De provincies bepalen de beleidskaders; de werkzaamheden van BIJ12 zijn beleidsarm. Het gaat om concrete uitvoeringstaken en taken ter ondersteuning daarvan:

1. De coördinatie van de uitvoering van het subsidiestelsel Natuur en Landschap;
2. Het beheer van gemeenschappelijke informatiesystemen;
3. Het afhandelen van aanvragen faunaschades (tegemoetkomingsaanvragen faunaschade, dassenovereenkomsten, edelherten- en ganzenregeling) veroorzaakt door natuurlijk in het wild levende dieren én het adviseren over het voorkomen en bestrijden van deze schades;
4. De uitvoering van het Interprovinciaal wolvenplan;
5. Secretariële en inhoudelijke ondersteuning van de onafhankelijke AdviesCommissie Schade Grondwater (ACSG) en het opstellen van adviezen over schade door grondwateronttrekkingen en – winningen;
6. De (proces)coördinatie van monitoring, dataopslag, informatie, analyse en rapportages van natuurgegevens, met name voor de verantwoording richting Rijk en EU;
7. De ondersteuning van of namens de provincies bij het dossier Stikstof en Natura2000 (voorheen Programma Aanpak Stikstof)

De uitvoering van deze taken wordt ondersteund door het team bedrijfsvoering voor onder meer een rechtmatige inkoop, een gezonde financiële administratie en professionele communicatie. Voor een gedetailleerd inzicht is het jaarplan BIJ12 in de bijlage bijgevoegd

Ontwikkelingen die in 2020 van invloed zijn op de werkzaamheden van BIJ12

De belangrijkste ontwikkelingen zijn:

- Het door het IPO Bestuur in 2019 goedgekeurde Interprovinciaal wolvenplan voorziet in een uitbreiding van taken voor BIJ12. Daarnaast levert het toenemend aantal wolven in Nederland een verzwaring op van een aantal reeds bij BIJ12 ondergebrachte taken. De taken zijn te herleiden tot wolvenmeldpunt, monitoring, schade aan landbouwhuisdieren, communicatie en woordvoering. Dit leidt tot een uitbreiding van en verschuiving binnen de begroting op de onderdelen Natuurinformatie, Faunazaken en Interne organisatie.
- Op 29 mei 2019 deed de Raad van State einduitspraak waaruit volgt dat het Programma Aanpak Stikstof (PAS) niet als basis voor toestemming voor activiteiten mag worden gebruikt. Daarnaast zijn meldingsplichtige of vergunningsvrije activiteiten (vooralsnog weer) vergunningplichtig geworden. Gezien de aard en omvang van deze uitspraak is een geheel nieuwe aanpak voor de stikstofproblematiek in Natura 2000 gebieden noodzakelijk en verviel het samenwerkingsverband in het kader van het PAS. In het verlengde daarvan verviel in feite ook de opdracht aan BIJ12, uitgevoerd door het (voormalige) PAS-bureau. Onder regie van LNV wordt er sinds de uitspraak gewerkt aan een nieuwe bestuurlijke en ambtelijke organisatie rond het dossier Stikstof. Naast de voormalige PAS-partners, zijn daar ook EZK, BZK, VNG en de Unie van Waterschappen bij betrokken. Onder aansturing van de Interbestuurlijke Commissie Stikstof, waarin alle vorenbedoelde partijen vertegenwoordigd zijn, wordt sinds september 2019 de operationele aansturing ingevuld via een Programmadirectie. In het kader van deze ontwikkelingen is (na de zomer van 2019) een heroriëntatie van de opdracht van BIJ12 voorzien.

Uitgangspunt is daarbij dat BIJ12 de provincies blijft ondersteunen in de taken die provincies gemeenschappelijk hebben in dit dossier op zowel het vlak van vergunningverlening als op beheer van de betreffende Natura 2000 gebieden. In de Voorjaarsnota 2020 worden de dan recente ontwikkelingen en taken toegelicht.

- In opdracht van het Consortium NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) (provincies, ministerie LNV en TerreinBeherende Organisaties) is een verandertraject voor de NDFF gestart dat leidt tot een bestuurlijke beslissing voor een duurzame borging van de organisatie en financiering van de NDFF. Per 1 januari 2020 wordt de huidige overeenkomst voor tenminste één jaar verlengd en in 2020 wordt een bestuurlijke beslissing over de organisatie en financiering van de NDFF in relatie tot de versterking van de informatiepositie van de provincies, geïmplementeerd. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de informatieproducten in het kader van de Omgevingswet.
- Voor de Omgevingswet wordt in 2020 een basis-ICT-infrastructuur

Ontwikkelingen per organisatieonderdeel van BIJ12

Het aparte Jaarplan en Begroting BIJ12 2020 gaat in detail in op ontwikkelingen die van invloed zijn op de werkzaamheden van BIJ12. Daarnaast beschrijft het wat elk organisatieonderdeel in 2020 wil bereiken, tegen welke kosten en wat de lange termijn doelstellingen zijn. Hieronder is dit kort per organisatieonderdeel beschreven

Faunazaken: Advisering preventie, uitvoering wolvenplan

De unit Faunafonds is gaandeweg doorontwikkeld tot de unit Faunazaken, omdat naast de afhandeling van de faunaschades, steeds meer wordt gewerkt aan advisering over de mogelijkheden voor preventieve maatregelen. Tevens heeft de komst van

verder ontwikkeld. BIJ12 draagt bij aan de ontwikkeling van informatieproducten op het gebied van natuur en externe veiligheid. In 2020 wordt verkend op welke wijze BIJ12 informatieproducten voor het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet) kan beheren. Afhankelijk van de daarvoor benodigde besluitvorming door provincies bouwt BIJ12 in 2020 verder aan informatieproducten.

- Bovenstaande en andere ontwikkelingen leiden tot een verzwaring van de taken van BIJ12. Zo is er ook een toename van adviesverzoeken aan de ACSG en zijn er extra taken voor het kennisplatform OBN (Ontwikkeling en Beheer Natuurkwaliteit). De uitbreiding van al deze taken leidt ook tot extra werkzaamheden op de kernprocessen van de interne organisatie (bedrijfsvoering), zoals financiën, inkoop, HRM en communicatie. De afgelopen jaren is de toenemende druk op de interne organisatie steeds ad hoc ingevuld met tijdelijk personeel. In de begroting 2020 is wél rekening gehouden met tijdelijke formatie voor bedrijfsvoering.

de wolf gevolgen voor Faunazaken. De uitvoering van het vastgestelde wolvenplan zorgt voor extra taken voor de unit Faunazaken.

Adviescommissie Schade Grondwater (ACSG): Toename schadeadviezen
Het aantal verzoeken aan de ACSG om onderzoek, en de omvang daarvan, nam afgelopen jaren sterk toe. Ook zijn er concrete signalen dat deze druk (voorlopig) aanhoudt of zelfs verder toeneemt. Op advies van de BAC DROW (van 3 juni 2019) wordt tijdelijk extra capaciteit ingezet.

N2000 en Stikstof (voorheen PAS-bureau): Heroriëntatie op het stikstofdossier
De ontwikkelingen rond de PAS-vragen een heroriëntatie op de inzet van IPO/BIJ12 op de dossiers N2000 en stikstof voor de provincies. De inzet van BIJ12 die nodig is, wordt nog verder uitgewerkt, in overleg met de

provincies en met het rijk. Dit betekent dat de begroting voor 2020 nog enkele onzekerheden met zich mee brengt. Zeker is dat de voorziene inzet voor programmamanagement (gevoteerd bij Voorjaarsnota 2018) voor alle PAS-partners vervalt in 2020.

Natuurinformatie en Natuurbeheer:

Bij de unit Natuurinformatie en Natuurbeheer zijn gaandeweg de grote voorziene investeringen in voorzieningen die de monitoring van natuur ondersteunen voor alle betrokken partners bij natuurontwikkeling, omgezet naar gerichtere investeringen in concrete voorzieningen voor de verbetering van de monitoring. Het betreft onder meer de digitalisering van de natuurbeheerplankaarten en de ontwikkeling van de Nationale Databank Vegetatie en Habitattypen. Deze gerichte aanpak maakt het mogelijk om de begroting met ingang van 2020 te verlagen.

GBO-provincies

In 2019 is geconstateerd dat de aansturing en financiering van GBO-provincies, in tegenstelling tot de andere onderdelen van BIJ12, gecompliceerd en gefragmenteerd is. In 2020 wordt samen met de provincies een voorstel uitgewerkt om deze te vereenvoudigen. Dit leidt mogelijk tot een aanpassing van de opzet van de begroting van het onderdeel GBO-provincies. Omdat dit effect nu nog niet is te voorzien, blijft de begroting 2020 vooralsnog op hetzelfde niveau. Hierin zijn inbegrepen de incidentele kosten voor de vernieuwing van de Risicokaart die gedekt worden uit de bestemmingsreserve GBO.

Interne organisatie

De ontwikkeling van de taken bij de verschillende units leidt tot een zwaardere inzet bij het team Bedrijfsvoering, met name op HRM en inkoop. Binnen BIJ12 is de afgelopen jaren flink geïnvesteerd in het verhogen van de professionaliteit en het borgen van de rechtmatigheid in het inkoopproces. Externe ontwikkelingen zoals de AVG, leiden tot extra inzet, zodat privacy en informatiebeveiliging goed zijn geregeld.

Ondanks deze verzwaring van de taken bij Bedrijfsvoering, kunnen de overheadkosten nog steeds worden beperkt.

Op 12 december 2019

Bijlage 2 bij agendapunt 2a

Onderwerp : Model Statenvoorstel IPO-programmabegroting [jaar]

Inleiding

De programmabegroting van het IPO wordt jaarlijks vastgesteld. Vanwege de wens om als gezamenlijke provincies samen op te lopen in dit proces, wordt de IPO-programmabegroting gelijktijdig en op eenzelfde wijze aan alle provincies aangeboden.

Bevoegdheid

Provinciale Staten stellen op grond van artikel 195 Provinciewet de begroting van de eigen provincie jaarlijks vast.

Twee vertegenwoordigers uit hun midden maken deel uit van de Algemene Vergadering van het IPO. Conform artikel 17.1 van de statuten van het IPO wordt aan (het bestuur en) de AV jaarlijks het jaarplan (opgenomen in de programmabegroting), de programmabegroting en de meerjarenraming ter goedkeuring aangeboden.

Voorstel

1. Voorgesteld wordt in te stemmen met het bedrag van [€...] opgenomen in onze begroting ten behoeve van het Interprovinciaal Overleg.
2. Voorgesteld wordt de volgende punten mee te geven namens de Provinciale Staten aan de AV-leden ter bespreking in IPO-verband:
 - a. [vrij in te vullen door provincies]

Overwegingen

De ambities uit de programmabegroting zijn de ambities van de gezamenlijke provincies. Door die waar te maken kunnen we als provincies laten zien dat we er toe doen, en van maximaal toegevoegde waarde zijn in Den Haag en Brussel. Wij hechten dan ook aan helderheid over de gezamenlijke ambities en de hiermee samenhangende middelen. Daartoe dient de programmabegroting. Om als gezamenlijke provincies samen op te lopen in het begrotingsproces, wordt de IPO-programmabegroting gelijktijdig en op eenzelfde wijze aan alle provincies aangeboden.

Financiële aspecten

[Hier kunt u invullen welke consequenties de IPO-programmabegroting heeft voor uw eigen provincie]

Vervolgstappen

Op het moment dat de Provinciale Staten van alle provincies hebben ingestemd met het bedrag dat in de eigen begroting voor IPO is gereserveerd, én mandaat hebben verleend aan hun vertegenwoordigers in de algemene vergadering van het IPO, zal op de daaropvolgende vergadering van de AV voorgesteld worden goedkeuring te verlenen aan de door het bestuur voor te leggen stukken: het jaarplan, de begroting en de meerjarenraming.

Door middel van een voorjaarsnota en najaarsnota wordt u over de voortgang op de hoogte gehouden. Na afloop van het begrotingsjaar ontvangt u de rekening en verantwoording over het jaar van het IPO-bestuur.

Communicatie

[u kunt hier invullen op welke manier PS-leden al dan niet inzicht kunnen krijgen in de stukken voor de AV. Dit is aan de individuele provincies. Het IPO-bureau is enkel verantwoordelijk voor communicatie met de AV-leden en diens griffiers.]

Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief van het IPO-bestuur
2. Concept-programmabegroting [jaar] en bijlagen

Jaarplan en begroting BIJ12 2020

Jaarplan en begroting 2020
Meerjarenagenda 2020-2023

Versie 1.6 (concept)
11 september 2019

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Opzet jaarplan en begroting 2020	3
1.2	De rol en positie van BIJ12.....	3
1.3	BIJ12 en IPO	3
1.4	Belangrijke ontwikkelingen.....	3
1.5	Algemene uitgangspunten voor de begroting 2020	6
2	Jaarplan en begroting 2020 en lange termijn doelstellingen	8
2.1	N2000 en Stikstof (voorheen PAS-bureau)	8
2.2	Natuurinformatie en Natuurbeheer	11
2.3	Faunazaken.....	14
2.4	AdviesCommissie Schade Grondwater (ACSG)	16
2.5	Gemeenschappelijke beheer organisatie (GBO-provincies).....	17
2.6	Interne organisatie.....	19
3	Totaaloverzicht begroting 2020	21
3.1	Lasten 2020	21
3.2	Baten 2020	21
4	Meerjarenperspectief en verdeling provinciale bijdragen	23
4.1	Meerjarenperspectief van de begroting BIJ12 2020-2023	23
4.2	Verdeling provinciale bijdragen 2020	26
4.3	Verloopoverzicht reserves BIJ12	27

1 Inleiding

1.1 Opzet jaarplan en begroting 2020

Voor u ligt de geïntegreerde jaarplan/begroting van BIJ12 voor 2020.

Hoofdstuk 1 geeft algemene informatie en uitgangspunten voor het jaarplan en de begroting van 2020. Hoofdstuk 2 beschrijft per organisatieonderdeel de hoofdpunten voor 2020, de lange termijn doelstellingen en de vertaling naar de begroting van 2020. Hoofdstuk 3 geeft het totaalbeeld van de begroting en hoofdstuk 4 geeft het meerjarenperspectief, de verdeling 2020 per provincie en de ontwikkeling van de reservepositie.

1.2 De rol en positie van BIJ12

Sinds 1 januari 2014 is BIJ12 operationeel als onderdeel van het IPO. Bij BIJ12 zijn uitvoeringsactiviteiten ondergebracht die de provincies gezamenlijk doen. De provincies bepalen de beleidskaders; de werkzaamheden van BIJ12 zijn beleidsarm. Het gaat om concrete uitvoeringstaken en taken ter ondersteuning daarvan:

- De coördinatie van de uitvoering van het subsidiestelsel Natuur en Landschap;
- Het beheer van gemeenschappelijke informatiesystemen;
- Het afhandelen van aanvragen faunaschades (tegemoetkomingsaanvragen faunaschade, dassenovereenkomsten, edelherten- en ganzenregeling) veroorzaakt door natuurlijk in het wild levende dieren én het adviseren over het voorkomen en bestrijden van deze schades;
- Secretariële en inhoudelijke ondersteuning van de onafhankelijke AdviesCommissie Schade Grondwater (ACSG) en het opstellen van adviezen over schade door grondwateronttrekkingen en –winningen;
- De (proces)coördinatie van monitoring, dataopslag, informatie, analyse en rapportages van natuurgegevens, met name voor de verantwoording richting Rijk en EU;
- De ondersteuning van of namens de provincies bij het dossier Stikstof en Natura2000 (voorheen Programma Aanpak Stikstof)

De uitvoering van deze taken wordt ondersteund door het team bedrijfsvoering voor onder meer een rechtmatige inkoop, een gezonde financiële administratie en professionele communicatie.

1.3 BIJ12 en IPO

BIJ12 is een operationele eenheid binnen de vereniging IPO met een eigen jaarplan en begroting, die in samenhang met die van het IPO worden aangeboden. Ook is aangesloten bij de verantwoordingsstructuur (P&C-cyclus) van het IPO.

1.4 Belangrijke ontwikkelingen

Ontwikkelingen die in 2020 van invloed zijn op de werkzaamheden van BIJ12, zijn:

Programma Aanpak Stikstof

Op 29 mei 2019 deed de Raad van State eindspraak waaruit volgt dat het Programma Aanpak Stikstof (PAS) niet als basis voor toestemming voor activiteiten mag worden gebruikt. Daarnaast zijn meldingsplichtige of vergunningsvrije activiteiten (vooral nog weer) vergunningplichtig geworden. Gezien de aard en omvang van deze uitspraak is een geheel nieuwe aanpak voor de stikstofproblematiek in Natura 2000 gebieden noodzakelijk en verviel het samenwerkingsverband in het kader van het PAS. In het verlengde daarvan verviel in feite ook de opdracht aan BIJ12, uitgevoerd door het (voormalige) PAS bureau.

Onder regie van LNV wordt er sinds de uitspraak gewerkt aan een nieuwe bestuurlijke en ambtelijke organisatie rond het dossier Stikstof. Naast de voormalige PAS-partners, zijn daar ook EZK, BZK, VNG en de Unie van Waterschappen bij betrokken.

Onder aansturing van de Interbestuurlijke Commissie Stikstof, waarin alle vorenbedoelde partijen vertegenwoordigd zijn, wordt sinds september 2019 de operationele aansturing ingevuld via een Programmadiirectie.

In het kader van deze ontwikkelingen is een herijking van de opdracht van BIJ12 voorzien. Uitgangspunt is daarbij dat BIJ12 de provincies blijft ondersteunen in de taken die provincies gemeenschappelijk hebben in dit dossier op zowel het vlak van vergunningverlening als op beheer van de betreffende Natura 2000 gebieden. In paragraaf 2.1 wordt dit toegelicht. Na de zomer 2019 is gestart met de daadwerkelijke heroriëntatie van de opdracht van het voormalige PAS-Bureau. In de Voorjaarsnota 2020 worden de dan recente ontwikkelingen en taken toegelicht.

Interprovinciaal wolvenplan

Het door het IPO Bestuur in 2019 goedgekeurde Interprovinciaal wolvenplan voorziet in een uitbreiding van taken voor BIJ12. Daarnaast levert het toenemend aantal wolven in Nederland een verzwarende op van een aantal reeds bij BIJ12 ondergebrachte taken. De taken zijn te herleiden tot wolvenmeldpunt, monitoring, schade aan landbouwhuisdieren, communicatie en woordvoering. Dit leidt tot een uitbreiding van en verschuiving binnen de begroting op de onderdelen Natuurinformatie, Faunazaken en Interne organisatie.

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

In opdracht van het Consortium Nationale Databank Flora en Fauna (provincies, ministerie LNV en TerreinBeherende Organisaties) is een verandertraject voor de NDFF gestart dat leidt tot een bestuurlijke beslissing voor een duurzame borging van de organisatie en financiering van de NDFF. Per 1 januari 2020 wordt de huidige overeenkomst voor tenminste één jaar verlengd en in 2020 wordt een bestuurlijke beslissing over de organisatie en financiering van de NDFF in relatie tot de versterking van de informatiepositie van de provincies, geïmplementeerd. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de informatieproducten in het kader van de Omgevingswet.

Overige inhoudelijke opgaven

- Voor de Omgevingswet wordt in 2020 een basis-ICT-infrastructuur verder ontwikkeld. BIJ12 draagt bij aan de ontwikkeling van informatieproducten op het gebied van natuur. In 2020 wordt verkend op welke wijze BIJ12 informatieproducten voor het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet) kan beheren op het gebied van natuur en externe veiligheid. Afhankelijk van de daarvoor benodigde besluitvorming door provincies bouwt BIJ12 in 2020 verder aan informatieproducten.
- In het kader van het Gemeenschappelijk LandbouwBeleid (GLB) van de EU wordt in opdracht van rijk en provincies een Nationaal Strategisch Plan ontwikkeld. BIJ12 draagt bij aan het opstellen van dit plan door inzet van medewerkers. In 2020 start de implementatie van de gevolgen voor regelingen en informatievoorzieningen die in beheer zijn bij BIJ12.
- Vanuit de IPO-adviesgroep waterbeleid is een advies in voorbereiding aan de AAC RROW en BAC RROW voor deelname aan de ontwikkeling van het Nederlands Hydrologisch Instrumentarium. Met dit instrumentarium worden data en bestaande modellen voor hydrologische beheer- en beleidsvraagstukken samengebracht. De besluitvorming over deelname door de provincies dient nog plaats te vinden. De mogelijke financiële consequenties voor de begroting van BIJ12 zijn dan ook nog niet verwerkt in deze begroting.
- In het kader van de voorbereidingen voor de bestuurlijke vaststelling en uitvoering van de Interprovinciale Digitale Agenda (IDA), wordt verkend of en hoe BIJ12 de IDA kan faciliteren in de vorm van projectondersteuning en de (coördinatie van) uitvoering van projecten. In 2019 zijn een bestuurlijke en een ambtelijke kopgroep benoemd die sturing geven aan de ontwikkeling en uitvoering van het programma voor de Digitale Agenda van de provincies. Het voorstel is

dat BIJ12 in 2020 de uitvoering van het programma ondersteunt. De financiële consequenties voor de begroting van BIJ12 zijn nog niet verwerkt in deze begroting. Hierover vindt separaat bestuurlijke besluitvorming plaats.

Interne organisatie

- Voor een efficiënte en effectieve bedrijfsvoering binnen de Vereniging IPO is in 2018 gestart met de samenwerkingsagenda IPO/BIJ12. In 2019 zijn enkele projecten zoals een gezamenlijke Arbodienst en een gezamenlijke regeling voor integriteit en gedragscodes gerealiseerd. Tevens zijn de mogelijkheden voor het nader optimaliseren van de samenwerking verkend. Ook is in 2019 een onderzoek gedaan naar de supporttaken bij IPO. Beide onderzoeken en de besluitvorming met betrekking tot de supporttaken hebben mogelijk invloed op de bedrijfsvoeringswerkzaamheden (interne organisatie) van BIJ12 in 2020.
- Bovenstaande en andere ontwikkelingen leiden tot een verzwaring van de taken van BIJ12. Daarnaast wordt ook een toename van adviesverzoeken aan de ACSG verwacht en zijn er extra taken voor het kennisplatform OBN (Ontwikkeling en Beheer Natuurkwaliteit). De uitbreiding van al deze taken leidt ook tot extra werkzaamheden op de kernprocessen van de interne organisatie (bedrijfsvoering), zoals financiën, inkoop, HRM en communicatie. Daarnaast voert BIJ12 ook op onderdelen bedrijfsvoeringstaken uit voor het IPO in Den Haag, zoals juridische ondersteuning en op het gebied van de AVG. De afgelopen jaren is de toenemende druk op de interne organisatie steeds ad hoc ingevuld met tijdelijk personeel. In de begroting 2020 is wél rekening gehouden met tijdelijke formatie voor bedrijfsvoering.
- BIJ12 had in 2019 een structurele formatie van 73 fte en een tijdelijke formatie van 1,6 fte (voor de NDFF). Bovenstaande ontwikkelingen vragen om de omzetting van structurele taken in formatie, iets wat op de verschillende onderdelen ook besproken is met de provincies. In totaal gaat het om uitbreiding van de formatie met een extra adviseur (1 fte) bij Faunazaken en met een data-analist (1 fte) en een adviseur monitoring (1 fte) bij Natuurinformatie en Natuurbeheer. Ook is besloten de tijdelijke formatie van de NDFF om te zetten naar vaste formatie (1,6 fte). Op advies van de BAC DROW zijn daarnaast (voorlopig) twee tijdelijke formatieplaatsen (2 fte) gecreëerd bij ACSG. De verzwaring van de taken van BIJ12 leidt ook tot een tijdelijke uitbreiding bij het team Bedrijfsvoering (totaal 1,8 fte), met name op het gebied van inkoop en HR. Voor de lange termijn wordt gezien of deze formatie een structureel karakter dient te krijgen. Het gaat voor 2020 per saldo om een uitbreiding van de vaste formatie met 4,6 fte en tijdelijke formatie met 2,2 fte. Deze aanpassingen in de formatie zijn per organisatieonderdeel in de betreffende paragrafen van voorliggend jaarplan/begroting toegelicht.
- Na invulling van de herijkte formatie in 2018 was het kantoor van BIJ12 al maximaal benut qua werkplekken. Inmiddels is er een nijpend tekort aan werkplekken voor het aantal (vaste en tijdelijke) medewerkers dat op het kantoor werkt. De toename van taken leidde in 2019 al tot extra tijdelijke medewerkers die ook gehuisvest moesten worden. Ook tijdelijke (project-)medewerkers moesten gehuisvest worden. Daarnaast neemt het gebruik door de provincies van het vergadercentrum toe. Vanwege de beperkte capaciteit moet BIJ12 helaas (te) vaak nee verkopen. In 2019 is een aantal tijdelijke maatregelen genomen (in gebruik nemen van extra vergaderruimte en extra kantooruimte bij de bureaus van BIJ12), maar de situatie is feitelijk moeilijk werkbaar. BIJ12 komt daarom in 2020 met een voorstel voor een oplossing voor het huisvestingsprobleem, bijvoorbeeld door uitbreiding binnen het pand of het zoeken van een geschikte nieuwe locatie.
- In 2019 is geconstateerd dat de aansturing en financiering van GBO-provincies, in tegenstelling tot de andere onderdelen van BIJ12, gecompliceerd en gefragmenteerd is. In 2020 wordt samen met de provincies een voorstel uitgewerkt

om deze te vereenvoudigen. Dit leidt mogelijk tot een aanpassing van de opzet van de begroting van het onderdeel GBO-provincies.

- De units bij BIJ12 hebben elk hun eigen identiteit, specifieke opdrachten en diverse bestuurlijke en ambtelijke omgevingen. Dat maakt BIJ12 een unieke organisatie. Intern wordt steeds intensiever samengewerkt rond vier – voor BIJ12 belangrijke – werkprocessen: ondersteunen, ontwikkelen, beheren en ontsluiten van data. Voor de verdere professionalisering van de organisatie wordt op deze vier werkprocessen intensief van elkaar geleerd en synergie gezocht, zodat BIJ12 richting de provincies op een eenduidige en voorspelbare wijze haar opdrachten uitvoert. In 2020 wordt een samenwerkingsprogramma op deze werkprocessen uitgevoerd. Dit heeft geen financiële consequenties.
- De interne samenwerking wordt ook verder vormgegeven door het ontwikkel- en projectenteam, dat nieuwe vragen van provincies en ketenpartners verkent en vertaalt in projecten en opdrachten voor BIJ12. In dit team werken medewerkers van alle units samen, zodat expertises van alle units worden benut en met elkaar in verbinding worden gebracht. Dit heeft geen financiële consequenties, maar heeft als doel de rol van BIJ12 als opdrachtnemer verder te professionaliseren.

1.5

Algemene uitgangspunten voor de begroting 2020

Indexatie

Voor de begroting 2020 wordt ten opzichte van 2019 in principe de nullijn aangehouden, met uitzondering van de jaarlijkse indexering. Er is aangesloten bij de uitgangspunten voor indexatie die IPO-breed gehanteerd worden voor 2020.

Voor de materiële kosten wordt gebruik gemaakt van de Macro Economische verkenning 2019 van het CPB, waarin de prijsontwikkeling wordt ingeschat op 1,4%. Met betrekking tot de personele budgetten is de raming van de salarissen aangepast aan de cao 2019-2020 (+2% per 1 januari en +1% per 1 juli 2020).

De begroting wordt vervolgens enkel in het geval van wijziging van het takenpakket, na goedkeuring van de betreffende AAC, aangepast. Daarbij wordt ook steeds gekeken of dit binnen de basisbegroting kan worden opgelost.

Verdeelsleutels en bijdragen provincies

De systematiek van financiering door de provincies komen overeen met de begroting van 2019 en is verwerkt in de provinciale bijdragen voor 2020. Voor de uitvoeringskosten van de natuurtaken vindt bevoorschotting wederom volgens een gewogen percentage (berekend op basis van de verdelingen van de commissie Jansen) plaats. Voor de tegemoetkomingen faunaschade is de bevoorschotting gelijk aan 2019 gehouden in afwachting van een actualisatie van de schadecijfers bij de Voorjaarsnota 2020. Bij GBO-provincies is de afgesproken verdeling per applicatie toegepast.

BIJ12 vangt de in paragraaf 1.4 genoemde ontwikkelingen en de indexatie op binnen het totaal van de structurele begroting 2019. Door de herziening van de deelbegroting Natuurinformatie en Natuurbeheer (aangekondigd bij de jaarrekening 2018) en verlaging van de deelbegroting N2000 en Stikstof (voorheen PAS-bureau) (vanwege het stoppen van het gezamenlijke PAS-programma) is een verlaging van de begroting mogelijk. Ten opzichte van de structurele begroting 2019 zijn de totale provinciale bijdragen 2020 met €250.000 gedaald.

Bij de jaarrekening 2020 vindt op basis van de realisatie een verrekening plaats met de betaalde voorschotten.

Dekking kosten Interne organisatie

Evenals in 2019 vindt intern geen doorbelasting naar de units meer plaats. De kosten voor de interne organisatie worden apart begroot. Indien er extra taken komen bij de units en deze ook leiden tot meer werkzaamheden voor de interne organisatie (bedrijfsvoering), wordt hier in de raming rekening mee gehouden. De verdeling

vindt plaats op basis van een gewogen percentage van de totale begroting van BIJ12.

Personele kosten

De personele kosten zijn bij elke unit gebaseerd op het aantal fte's in het formatieplan van BIJ12 en wijzigingen die per unit worden toegelicht. De raming van de slarissen is aangepast aan de cao 2019-2020. Voor het individuele POB-budget is 1,3% van de totale loonsom aangehouden (totaalbedrag €93.804, opgenomen bij de deelbegroting Interne Organisatie).

2 Jaarplan en begroting 2020 en lange termijn doelstellingen

Dit hoofdstuk beschrijft per organisatieonderdeel eerst de hoofdpunten voor 2020: Wat willen we bereiken in 2020? Veel taken van BIJ12 zijn reguliere taken en komen terug in de lange termijn doelstellingen die ook per onderdeel zijn beschreven. Daarna wordt een link gelegd met de begroting 2020 met de vraag: Wat mag het kosten?

Het jaarplan en de begroting geven kort de hoofdlijnen. Het jaarplan en de begroting worden in overleg met de ambtelijke portefeuillehouders van BIJ12 verder uitgewerkt in het werkplan BIJ12 voor 2020. Het werkplan beantwoordt in detail de vraag: Wat gaan we ervoor doen?

2.1 N2000 en Stikstof (voorheen PAS-bureau)

2.1.1 *Wat willen we bereiken in 2020?*

Op 29 mei 2019 heeft de Raad van State het PAS vernietigd. In 2019 is een nieuwe interbestuurlijke organisatie ingericht rond het dossier stikstof. BIJ12 blijft de provincies ondersteunen met de projecten die nodig zijn voor de inbreng van de provincies in de interbestuurlijke organisatie. Eind 2019 wordt duidelijk waar de provincies op inzetten. Op basis daarvan kan de opdracht voor het huidige PAS-bureau voor 2020 nader worden bepaald.

In 2019 zijn de taken die waren voorzien voor de ondersteuning van het programmamangement voor alle PAS-partners deels gestopt. Op de langere termijn zien we voorsnog taken bij BIJ12 voor de ondersteuning van de provincies en mede namens de provincies als onderdeel van de bredere setting. Dit omvat taken onder regie van LNV voor de brede setting (voormalige PAS-partners maar ook BZK, EZK, VNG, UvW) welke het PAS-bureau voorheen ook al uitvoerde voor de gezamenlijke PAS-partners. We voorzien dat de taken van BIJ12 in 2020 nog meer dan voorheen gericht gaan zijn op het onderdeel natuur in het interbestuurlijke stikstofdossier. Dit betreft activiteiten gericht op de volgende pijlers:

- Ondersteuning IPO/provincies in programma Stikstof
- Aanvullende maatregelen natuurherstel (in relatie tot stikstof)
- Informatie- en kennisdeling
- Monitoring:
 - Natuurmonitoring stikstof (RIVM)
 - Natuurkwaliteit
 - Voortgang herstelmaatregelen

Mede in samenhang met:

- Evaluatie N2000/doelensystematiek
- Ontwikkeling nieuwe cyclus beheerplannen N2000

De reeds bestaande ondersteunende werkzaamheden op het gebied van o.a. advisering, gebruikersondersteuning, monitoring en rapportage, kennis(deling), communicatie en onderzoek, blijven naar verwachting gewenst. Gezien de strekking van de uitspraak is een nieuwe aanpak van de stikstofproblematiek noodzakelijk en blijven kennisdeling, kennisontwikkeling en advisering daarbij belangrijk. Deze sluiten ook goed aan bij de hoofdprocessen van BIJ12.

Ook met het vervallen van het PAS als landelijk programma blijft er behoefte aan monitoring en rapportage op landelijk en regionaal niveau. Hierop lijkt naar aanleiding van de uitspraak een versterking noodzakelijk. In afstemming met LNV en provincies moet worden bezien op welke wijze BIJ12, in lijn met haar bredere rol op Natura 2000, hier invulling aan kan (blijven) geven.

In 2018 was de opdracht van het PAS-bureau uitgebreid met de ondersteuning van het programmamangement. Dat betekende dat het PAS-bureau vanaf toen de PAS-

partijen ook ondersteunde met staftaken op het gebied van planning, risicobeheersing, communicatie en control. Daarnaast werden vanuit het PAS-bureau projectleiders ingezet voor ontwikkelopgaven binnen het programma en de samenwerking in bredere zin gefaciliteerd. Vanwege de uitspraak is deze opdracht - onder aansturing van een programmamanager - vervallen en wordt aan een nieuwe governance gewerkt. LNV neemt daarbij meer dan voorheen de regie op het stikstofdossier. Indien sprake blijft van een samenwerking op dit dossier, blijft er behoefte aan brede ondersteuning van de provincies en projectleiders. In de begroting is vooralsnog alleen een post ter ondersteuning van IPO opgenomen, zoals deze al van toepassing was onder het PAS.

De inzet op de bovenstaande taken, alsmede de financiering wordt in overleg met IPO, provincies en met het rijk, verder uitgewerkt.

Tenslotte verdient opmerking dat de naam PAS is komen te vervallen en als nieuwe naam voor de unit vooralsnog N2000 en Stikstof wordt aangehouden. De unit heeft als ambitie om het huidige sterke merk in de nieuwe hoedanigheid voort te zetten.

2.1.2 *Lange termijn doelstellingen 2020-2023*

Thema	Wat heeft BIJ12 in 2023 bereikt?
Ondersteuning bevoegde gezagen bij uitvoering stikstof aanpak en AERIUS	Kennis en informatie over de stikstofaanpak, besluitvorming en AERIUS is actueel toegankelijk voor medewerkers van bevoegde gezagen.
Rapportage en bijsturing stikstof aanpak	Tussentijdse rapportages over stikstof, natuurkwaliteit en vergunningverlening zijn opgeleverd.
Kennis en kwaliteit	De uitvoering van de stikstofaanpak is versterkt door het delen van kennis en het uitzetten en toepassing van de resultaten van onderzoek.
Ondersteuning provincies en projecten	De nieuwe stikstofaanpak wordt ondersteund met projecten.

2.1.3 *Wat mag het kosten: begroting 2020*

Lasten	€
Personele kosten	842.402
Beheer AERIUS (bedrag vastgesteld door PAS-partijen)	1.980.770
Onderzoek/Kennisdeling	278.009
Monitoring en rapportage	108.000
Ondersteuning (voorheen programma-management)	229.000
Overige uitvoeringskosten	92.636
Totaal N2000 en Stikstof (voorheen PAS-bureau)	3.530.817

2.1.4 *Toelichting op de begroting 2020*

De uitspraak van de Raad van State van 29 mei jl. heeft gevolgen voor de activiteiten van het huidige PAS-bureau. Zoals in paragraaf 2.1.1 beschreven, is de impact ten tijde van het opstellen van dit Jaarplan 2020 nog niet in te schatten. Zo moeten er onder meer weer nieuwe afspraken worden gemaakt omtrent de financiering van het beheer van AERIUS. In afwachting van de uitkomst van de afspraken omtrent een nieuwe opdracht voor de stikstofaanpak en als afgeleide de opdracht voor BIJ12, is vooralsnog voor 2020 de begroting 2019 als uitgangspunt genomen. Daarbij zijn de salariskosten van het vaste personeel aangepast aan de cao. Bij de Voorjaarsnota 2018 was een bedrag gevoteerd voor het PAS-programmamangement van €643.720. Aangezien het gezamenlijke PAS-programma is gestopt, is de begroting 2020 met dit bedrag verlaagd. Voor de ondersteuning van de provincies op het

stikstofdossier is dan nog €229.000 beschikbaar. In de Voorjaarsnota 2020 vindt bijstelling plaats op basis van de nog te maken afspraken tussen de voormalige PAS-partijen.

2.2 Natuurinformatie en Natuurbeheer

2.2.1 *Wat willen we bereiken in 2020 voor Natuurinformatie?*

Voor een kosteneffectieve uitvoering van de natuurrapportages zoals die zijn afgesproken in het Natuurpact én voor de beschikbaarheid van informatie voor beleidsontwikkeling en uitvoering, heeft BIJ12 eenduidige afspraken gemaakt met de provincies en andere bestuursorganen over de benodigde monitoring en de gewenste gegevensleveringen. Ook zijn heldere afspraken gemaakt met de ketenpartners over de monitoringssystematiek en de benodigde informatievoorziening.

In 2020 bouwt BIJ12 verder aan verschillende informatievoorzieningen die in 2019 geïmplementeerd zijn. Ook legt ze afspraken over gegevensleveringen vast in gegevensleveringsprotocollen (GLP's). Daarbij wordt rekening gehouden met de uitkomsten van de projecten Vereenvoudiging natuurmonitoring en Verbetering informatievoorziening faunabeheer. Er wordt ingezet op verbreding van het gebruik van de beschikbare gegevens en informatie.

BIJ12 stemt met provincies af over de inzet op specifieke informatieproducten in het kader van de Omgevingswet. Ze ondersteunt de provincies bij de ontwikkeling van de Voortgangsrapportage Natuur in het kader van de afspraken in het Natuurakkoord tussen provincies en rijk. Ook onderzoekt BIJ12 welke behoefte aan natuurinformatie ontstaat vanuit ontwikkelingen rond klimaat, biodiversiteit, kringlooplandbouw en het Gemeenschappelijk LandbouwBeleid (GLB) en hoe die ingevuld kan worden.

Naar aanleiding van besluitvorming over de veranderagenda NDFF wordt in 2020 een implementatieplan opgesteld voor de nieuwe sturing op de NDFF. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de informatieproducten in het kader van de Omgevingswet. De inzet vanuit BIJ12 voor de Omgevingswet is afhankelijk van besluitvorming in 2020 en is nog niet opgenomen in dit jaarplan en deze begroting.

We implementeren de taken op het gebied van monitoring en informatievoorziening die voortvloeien uit het door het IPO-bestuur in 2019 vastgestelde Interprovinciale wolvenplan.

2.2.2 *Lange termijn doelstellingen voor Natuurinformatie 2020-2023*

Thema	Wat heeft BIJ12 in 2023 bereikt?
Monitoring natuurkwaliteit en natuurbeleid	De benodigde informatie ten behoeve van de in het Natuurpact door provincies en Rijk afgesproken rapportages over ontwikkeling en beheer van de natuur en informatie voor specifieke (wettelijke) taken is: – beschikbaar voor meervoudig gebruik – gebaseerd op gestandaardiseerde gegevensinwinning en -verwerking
Informatievoorziening Natuur	De benodigde informatie-infrastructuur (processen, procedures, ketenorganisatie, informatievoorzieningen): – voldoet aan de wensen voor beleids- en monitoringsinformatie – wordt effectief en efficiënt beheerd
NDFF	- Exploitatie van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) verloopt conform afspraken tussen deelnemende partijen - De veranderagenda NDFF is geïmplementeerd.

2.2.3 *Wat willen we bereiken in 2020 voor Natuurbeheer?*

BIJ12 ondersteunt de provincies bij de uitvoering en verbetering van het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL) en het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb). Ze ondersteunt en faciliteert de provincies bij een stabiel en kosteneffectief stelsel met een effectief aanvraagstelsel. Jaarlijkse actualisatie van normkosten,

rapportages en informatievoorziening zijn uitgevoerd. De provincies worden maximaal ontzorgd in het proces voor de upload van de natuurbeheerplannen met een doeltreffend Natuurbeheerplansysteem.

De aansturing van het onderzoeksprogramma OBN (Ontwikkeling en Beheer Natuurkwaliteit) is verbeterd naar aanleiding van de evaluatie. Afspraken over de financiering van dit netwerk en verbetering van de communicatie over resultaten uit het onderzoek zijn geïmplementeerd.

BIJ12 ondersteunt de provincies bij het opstellen en implementeren van het Nationaal Strategisch Plan in het kader van het GLB.

2.2.4 *Lange termijn doelstellingen voor Natuurbeheer 2020-2023*

Thema	Wat heeft BIJ12 in 2023 bereikt?
Landelijke coördinatie Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL)	Het Subsidiestelsel Natuur en Landschap – functioneert conform de vastgestelde eisen van de opdrachtgevers – wordt ondersteund door doeltreffende gegevensrapportages en informatievoorzieningen
Ondersteuning Vernieuwd stelsel Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb)	Het vernieuwde subsidiestelsel ANLb: – functioneert conform de vastgestelde eisen van de opdrachtgevers. – wordt ondersteund door doeltreffende gegevensrapportages en informatievoorzieningen.
Onderzoeksprogramma Ontwikkeling en Beheer Natuurkwaliteit (OBN)	Een doelgericht en efficiënt georganiseerd OBN met effectieve externe communicatie.

2.2.5 *Wat mag het kosten: begroting 2020*

Lasten	€
Personele kosten	1.837.650
Uitvoeringskosten informatievoorziening en (coördinatie) monitoring	2.344.112
NDFF (provinciaal aandeel aan uitvoering cf. afspraken binnen consortium)	335.000
Uitvoeringskosten natuurbeheer	2.288.850
Totaal Natuurinformatie en Natuurbeheer	6.805.612

2.2.6 *Toelichting op de begroting 2020*

Ten opzichte van 2019 zijn er de volgende wijzigingen:

- De functie van data-analist (1 fte) heeft een structurele plek gekregen in de formatie. Daarvoor zijn uitvoeringskosten natuurinformatie omgezet in personele kosten. In de uitvoeringskosten en in de personele kosten is ook rekening gehouden met de monitoringstaken die volgen uit het Interprovinciale wolverplan. Hiervoor wordt 1 fte aan de formatie toegevoegd. Deze wordt bekostigd door een verschuiving van uitvoeringskosten natuurinformatie naar personele kosten.
- Het project Inbedding bestaande data- en informatievoorzieningen in de DKN (data- en informatievoorziening Faunabeheer, FF3000) is beëindigd. De uitvoeringskosten natuurinformatie worden met het hiervoor bestemde bedrag verlaagd (€185.000). Hiermee kan ook het budget voor het project Ontwikkeling informatiestromen worden verlaagd (€15.000). Hierdoor ontstaat ruimte binnen de basisbegroting om een deel van de nieuwe taken binnen BIJ12 op te vangen.
- De kosten voor de Stichting Certificering zijn aangepast op grond van de meerjarenbegroting van de stichting. De kosten nemen af van €401.995 in 2019 tot €359.035 in 2020. Deze kosten zijn onderdeel van de uitvoeringskosten natuurbeheer.

- Voor behoud van continuïteit en kennis voor de provincies wordt de provinciale bijdrage aan de NDFF gedeeltelijk omgezet in structurele formatieplaatsen bij de unit Natuurinformatie en Natuurbeheer. Hiertoe wordt de structurele begrotingsbijdrage aan het consortium NDFF verminderd met €165.000. De personele kosten worden met eenzelfde bedrag verhoogd voor een vergroting van de formatie met 1,6 fte. Hiermee wordt de inzet van essentiële kennis en ervaring die noodzakelijk is voor de continuïteit van de NDFF behouden. Provincies en de NDFF zijn hierdoor ook beter voorbereid op de uitvoering van de veranderagenda. De kostenbesparing die met het wijzigen van inhuur naar vaste contracten wordt gerealiseerd, wordt ingezet voor noodzakelijk onderhoud en vervanging voor de continuïteit van de ICT. Hiermee zijn nog onvoldoende middelen voor noodzakelijk no-regret maatregelen beschikbaar. Hiervoor wordt een separaat voorstel voorbereid.
- Binnen de Uitvoeringskosten Natuurbeheer zijn de volgende kosten ongewijzigd opgenomen op basis van samenwerkingsafspraken tussen de provincies en derden:
 - Stichting Certificering SNL: €359.035
 - OBN Natuurkennis: €950.000
- De kosten voor het beheer van applicaties die zijn ontwikkeld voor natuurinformatie en natuurbeheer zijn onderdeel van de begroting van de unit Natuurinformatie en Natuurbeheer. Uitvoering van het beheer is deels belegd bij de unit GBO.
- Voor de aanbesteding van OBN-onderzoeken door BIJ12 ontvangt BIJ12 een bijdrage van €50.000 van VBNE vanuit de financiering die het ministerie van LNV hiervoor beschikbaar stelt aan de VBNE. Deze middelen worden ingezet voor uitvoering van het inkoopproces door het team Bedrijfsvoering van BIJ12. Eén en ander wordt intern verrekend.
- Bij de jaarrekening is aangekondigd dat kritisch gekeken zou worden naar de begroting van Natuurinformatie en Natuurbeheer in relatie tot nieuwe taken die bij BIJ12 belegd worden. In dat kader wordt in voorliggende begroting (ook) voorgesteld de algemene stelpost (ten bedrage van €459.423) binnen de deelbegroting Natuurinformatie en Natuurbeheer op te heffen om binnen de basisbegroting ruimte te creëren om een deel van de nieuwe taken van BIJ12 op te vangen.

2.3 Faunazaken

2.3.1 *Wat willen we bereiken in 2020?*

BIJ12 ontzorgt de provincies maximaal bij het afhandelen van faunaschades (tegenmoetkomingsaanvragen faunaschade, dassenovereenkomsten, edelherten- en ganzenregeling). Ter ondersteuning van deze processen is in 2019 een nieuwe applicatie (MijnFaunazaken) in gebruik genomen. Eventuele doorontwikkeling vindt in 2020 plaats.

De in 2019 tot stand gekomen nieuwe opdracht voor het onafhankelijk laten taxeren van faunaschades levert vanaf 2020 kwalitatief betere taxaties en gedetailleerdere schade cijfers op, waarmee BIJ12 provincies en faunabeheereenheden beter inzicht kan geven in de schade(ontwikkelingen).

Vanaf 2020 kunnen meldingen van (sporen van) wolven dagelijks bij het wolvenmeldpunt gemeld worden.

BIJ12 gaf een adviesbureau opdracht om op basis van interviews met provincies en faunabeheereenheden de advies- en voorlichtingstaken van BIJ12 op het gebied van faunazaken te (her)formuleren. Naar aanleiding van dit rapport en agendering in de AAC VP, breidt BIJ12 in 2020 de advisering aan de provincies en faunabeheereenheden verder uit en laat deze beter aansluiten op hun behoeften. BIJ12 zet een ontwikkeling in tot kennis- en expertisecentrum op het gebied van faunaschade. Hierin wordt o.a. voorzien door het leveren van periodieke rapportages en het ontsluiten van onderzoek.

De Maatschappelijke Adviesraad Faunaschade biedt de 12 Gedeputeerde Staten minimaal één advies per jaar aan.

2.3.2 *Lange termijn doelstellingen 2020-2023*

Thema	Wat heeft BIJ12 in 2023 bereikt?
Uitvoering	(Kosten)efficiënte afhandeling van faunaschades.
Wolvenmeldpunt	Bemensing wolvenmeldpunt.
Onderzoek	Coördinatie van kwalitatief hoogwaardig onderzoek naar het voorkomen en bestrijden van faunaschade conform de onderzoeksagenda BIJ12-Faunazaken.
Advisering en voorlichting	Advies en voorlichting, mede op basis van de uitgevoerde onderzoeken en faunaschade cijfers, over het voorkomen, bestrijden en betalen van faunaschade.
Ondersteuning	Professionele secretariële en inhoudelijke ondersteuning aan de Maatschappelijke Adviesraad Faunaschade.

2.3.3 *Wat mag het kosten: begroting 2020*

Lasten	€
Personele kosten	1.235.326
Uitvoeringskosten	1.012.355
AEWA ganzenonderzoek	115.905
Open-eind-regeling afhandelen faunaschades	31.156.324
Totaal Faunazaken	33.519.910

2.3.4 *Toelichting op de begroting 2020*

De raming van de open-eind-regeling afhandelen faunaschades is gelijk aan de raming voor 2019. Mogelijk volgt bij de Voorjaarsnota 2020 een bijstelling op basis van actueel inzicht in de ontwikkeling van de aanvragen. De raming bestaat uit de vergoedingen die grondgebruikers krijgen op basis van het provinciale faunaschadebeleid (tegenmoetkomingen faunaschade, edelherten- en ganzenregeling en dassenovereenkomsten). Ook vallen de taxatiekosten, om de hoogte van de faunaschade

vast te stellen, onder deze post. De kosten zijn o.a. afhankelijk van het faunaschadebeleid, aantal aanvragen, aantal schadeveroorzakende dieren, hoogte van de schade en gewasprijs.

De uitvoeringskosten zijn geïndexeerd. Van de uitvoeringskosten is verder €510.000 gelabeld voor de onderzoeksagenda BIJ12-Faunazaken en de Maatschappelijke Adviesraad Faunaschade.

De uitvoeringskosten worden structureel verhoogd met een bedrag van €85.000 voor het beheer van de applicatie MijnFaunazaken. Dit wordt gecompenseerd binnen de begroting van BIJ12 door verlaging van de uitvoeringskosten van Natuurinformatie wegens beëindiging van het project Inbedding bestaande data- en informatievoorzieningen in de DKN (data- en informatievoorziening Faunabeheer, FF3000). Het door het IPO-bestuur in 2019 goedgekeurde Interprovinciaal wolvenplan voorziet in een uitbreiding van de taken (wolvenmeldpunt en advisering) voor faunazaken. Daarnaast levert het toenemend aantal wolven in Nederland een verzwarende op van een aantal reeds bij Faunazaken ondergebrachte taken (voorlichting, afhandelen wolvenschades). Het wolvenmeldpunt dient ook in weekenden en op feestdagen van 9:00-17:00 telefonisch bereikbaar te zijn. Aan de hieraan gekoppelde beschikbaarheidstoelage voor de consultants faunazaken zijn extra personeelskosten verbonden. Voor de coördinatie van de werkzaamheden met betrekking tot de wolf in combinatie met het verder door-ontwikkelen van de adviesrol richting provincies en faunabeheereenheden, wordt een nieuwe adviseursfunctie (1 fte schaal 11) gecreëerd. Hiervoor worden de personele kosten structureel verhoogd met een bedrag van €94.000. Dekking voor deze aanvullende taken volgt uit de bijstelling van de begroting van Natuurinformatie en Natuurbeheer

2.4 AdviesCommissie Schade Grondwater (ACSG)

2.4.1 *Wat willen we bereiken in 2020?*

BIJ12 biedt secretariële en inhoudelijke ondersteuning aan de AdviesCommissie Schade Grondwater en levert hen kwalitatief hoogwaardige adviezen over schade door grondwaterwinning of –onttrekking. In 2020 is de capaciteit en continuïteit van het secretariaat geborgd, zodat de commissie goed ondersteund kan blijven. Processen worden, waar mogelijk en in samenspraak met de commissie, ingekort. Tevens wordt in het kader van verwachtingsmanagement helder gecommuniceerd over de doorlooptijden en hoe het proces vanaf een verzoek door GS tot en met het advies aan externe betrokkenen in elkaar zit.

BIJ12 begeleidt voor de provincies vanaf 2020 het gebiedsproces dat volgt bij het tot stand komen van de adviezen naar aanleiding van de verzoeken van de afzonderlijke GS'en aan de ACSG.

2.4.2 *Lange termijn doelstellingen 2020-2023*

Thema	Wat heeft BIJ12 in 2023 bereikt?
Advisering	Kwalitatief hoogwaardige adviezen over schade door grondwaterwinning of –onttrekking.
Ondersteuning	Professionele secretariële en inhoudelijke ondersteuning AdviesCommissie Schade Grondwater.

2.4.3 *Wat mag het kosten: begroting 2020*

Lasten	€
Personele kosten	393.616
Uitvoeringskosten	316.749
Totaal ACSG	710.365

2.4.4 *Toelichting op de begroting 2020*

De begroting bevat zowel de algemene secretariële kosten als de personele en uitvoeringskosten ten behoeve van de schadeadviezen aan de provincies. De personele kosten zijn gebaseerd op 2 fte vanuit het formatieplan. Daarnaast wordt op advies van de BAC DROW 3 juni 2019 de formatie van BIJ12 (voorlopig) tijdelijk voor twee jaar met 2 fte (schaal 11) uitgebreid voor specialistische en procesondersteuning. Daarna wordt bekeken of deze formatie structureel wordt. De extra kosten hiervoor bedragen €188.000. In het meerjarenperspectief worden de kosten vooralsnog geraamd omdat verwacht wordt dat deze inzet nodig zal blijven na 2021.

De uitvoeringskosten zijn geraamd op basis van de werkelijke kosten voor provincies voor schadeadviezen in de afgelopen drie jaar.

De kosten voor de afzonderlijke projecten worden bij de afrekening op basis van daadwerkelijke kosten toegekend aan de desbetreffende projecten/provincies en zijn afhankelijk van het aantal door de GS'en ingediende verzoeken.

2.5 Gemeenschappelijke beheer organisatie (GBO-provincies)

2.5.1 *Wat willen we bereiken in 2020?*

Bij BIJ12/GBO-provincies staat beheer van door provincies (gezamenlijk) gebruikte informatiesystemen centraal. Vanuit kennis en expertise op het gebied van ketenapplicaties vervult zij ook een adviserende rol binnen IT-projecten om de overgang van project- naar beheerfase zo vloeiend mogelijk te laten verlopen. Dit doet ze door volgens gecertificeerde processen te werken op een uniforme wijze. BIJ12 denkt mee met provincies over landelijke ontwikkelingen en deelt haar kennis en ervaringen over beheer en applicaties.

De basiscomponenten van BIJ12 worden niet alleen ingezet voor provinciale informatiesystemen; provincies profiteren ook individueel van de beschikbaarheid van de diverse componenten. BIJ12 is de regisseur die zorgt dat provincies profiteren van elkaars ontwikkelingen en stroomlijnt wensen en doorontwikkeling.

2.5.2 *Lange termijn doelstellingen 2020-2023*

Thema	Wat heeft BIJ12 in 2023 bereikt?
Efficiënt beheer	Gegarandeerde dienstverlening tegen lage kosten door optimale en schaalbare inzet van mensen en herbruikbare middelen
Kwaliteit dienstverlening van de in beheer genomen applicaties	Dienstverleningsconcept is afgestemd met de provincies (opdrachtgever). Prestaties worden gemeten en met de opdrachtgever gedeeld, geëvalueerd en verbeterd
Goed werkende systemen en informatie	– Overgang project naar beheer verloopt soepel – Bij ontwikkeling worden herbruikbare componenten ingezet – Documentatie is op orde – Opdrachtnemer kan rekenen op voorspelbare dienstverlening
Uniforme werkwijze en regelingen	- Bij (door)ontwikkeling wordt gebruik gemaakt van overheidsbrede architectuurprincipes zodat het koppelen van informatie makkelijker wordt - Technische componenten zijn bindend bij ontwikkeling, tenzij - Processen zijn op orde en worden nageleefd

2.5.3 *Wat mag het kosten: begroting 2020*

Lasten	€
Personele kosten	1.371.455
Uitvoeringskosten	3.654.710
Totaal GBO-provincies	5.026.165

2.5.4 *Toelichting op de begroting 2020*

In 2020 wordt het transitieplan SDI (Spatial Data Infrastructure) uitgevoerd en komt in de beheerfase. Door gebruik van nieuwe technieken en efficiëntere opzet is het beheer goedkoper uit te voeren. Na de hete zomer van 2018 is het zwemwaterplatform in 2019 robuuster gemaakt om alle verzoeken tijdens de zomerhitte te kunnen verwerken. De uitgebreidere infrastructuur zorgt voor een kleine stijging in de hostingkosten in 2020. Voor IBIS (Integraal Bedrijventerrein Informatie Systeem) zijn de bestaande budgetposten herverdeeld en is €18.000 structureel ontwikkelbudget toegevoegd om doorontwikkeling en onderhoud te kunnen financieren. Voor de risicokaart is, conform het meerjarenplan voor de herbouw van de risicokaart, rekening gehouden met €150.000 aan incidentele kosten. Deze kosten worden gedekt uit de bestemmingsreserve GBO. In het meerjarenperspectief (zie paragraaf 4.1) is in zowel de baten als lasten rekening gehouden met het aflopen van de

bijdrage vanuit het Programma Impuls Omgevingsveiligheid (IOV-programma) met ingang van 2021.

Voor het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) is de begroting aangepast aan de nieuwe samenwerkingsovereenkomst 2020-2022 waarin een lagere bijdrage vanuit de provincies is voorzien dan in de periode tot en met 2019.

Samenwerking tussen de BIJ12-units Natuurinformatie en Natuurbeheer en GBO-provincies resulteert in een nieuwe applicatie die in beheer komt bij GBO-provincies: de Nationale Databank Vegetatie en Habitats (NDVH). Daarnaast wordt de bestaande Digitale keten Natuur (DKN) vervangen door het Subsidiestelsel Natuur en Landschap 2.0 (SNL 2.0.). Het DKN komt dus in 2020 niet terug in de GBO-begroting. Zowel NDVH als SNL 2.0 staat ook niet in de GBO-begroting, maar op de begroting van Natuurinformatie en Natuurbeheer (zie paragraaf 2.2.6).

2.6 Interne organisatie

2.6.1 *Wat willen we bereiken in 2020?*

In 2018 is gestart met de samenwerkingsagenda IPO/BIJ12. In 2019 is onderzoek gedaan naar de optimaliseringsmogelijkheden van de samenwerking en is onderzoek gedaan naar de supporttaken bij IPO. Beide onderzoeken hebben invloed op de samenwerking IPO/BIJ12 op bedrijfsvoering gebied. In 2020 wordt invulling gegeven aan de resultaten en aanbevelingen van beide onderzoeken en de genomen besluiten op basis van het onderzoek naar de supporttaken bij IPO. Vooralsnog wordt niet verwacht dat deze ontwikkeling invloed heeft op de begroting van BIJ12.

In 2019 is gestart met het centraliseren van inkoop binnen BIJ12. In 2020 wordt dit verder ingevuld en wordt het inkoopproces geoptimaliseerd. Centralisatie en optimalisatie zal leiden tot meer efficiëntie en betere garantie op rechtmatigheid.

In 2018 is het strategisch opleidingsplan verder uitgewerkt wat resulteerde in een dialoogsessie met medewerkers waarin is bepaald wat de gewenste houding en gedrag is behorende bij de kerncompetenties. In 2019 is invulling gegeven aan gerichte ontwikkeling van zowel bestaande als nieuwe medewerkers en daarmee een verdere professionalisering van BIJ12. In 2020 wordt het strategisch opleidingsplan geëvalueerd en geactualiseerd.

In 2019 is geconstateerd dat het aantal werkplekken in het kantoor op piekmomenten niet toereikend is, zijn noodmaatregelen getroffen en is gestart met het breed onderzoeken van uitbreidingsmogelijkheden. In 2020 worden structurele maatregelen genomen worden om de krapte in werkplekken op te lossen.

2.6.2 *Lange termijn doelstellingen 2020-2023*

Thema	Wat heeft BIJ12 in 2023 bereikt?
Communicatie	De output van BIJ12 is bekend bij haar partners
Financiën	Provincies hebben adequaat inzicht in de financiële voortgang BIJ12
Vergadercentrum	Professioneel en klantvriendelijk vergadercentrum BIJ12 voor provincies en BIJ12
Personeel	Medewerkers BIJ12 werken resultaatgericht
ICT/Kantoorautomatisering	Goed werkende systemen en informatie: de ICT-voorziening van BIJ12 is ingericht op plaats- en tijdonafhankelijk werken, is flexibel op afstand en is marktconform

2.6.3 *Wat mag het kosten: begroting 2020*

Lasten	€
Personele kosten	1.535.276
Huisvesting en ICT	945.448
Communicatie en publicaties	60.750
Overige kosten	922.176
Totaal Interne organisatie	3.463.650

2.6.4 *Toelichting op de begroting 2020*

De begroting bevat de personele kosten, huisvesting en ICT, communicatie en publicaties en overige kosten. De personele kosten zijn gebaseerd op het formatieplan. Voor de gevraagde uitbreiding van taken van bedrijfsvoering (zie paragraaf 1.4) en het centraliseren van inkoop is 1,8 fte tijdelijke formatie én de inzet van extra tijdelijke capaciteit noodzakelijk. De tijdelijke formatie wordt gerealiseerd in de discipline inkoop (0,5 fte adviseur en 1 fte ondersteuner), de functie adviseur HR (+0,2 fte) en de functie teamleider (+0,1 fte). Op dit moment is de verwachting dat deze formatie structureel nodig is. De formatie-uitbreiding is opgenomen als 'tijdelijk' in afwachting van de uitkomsten van de organisatieontwikkeling binnen de Vereniging IPO en dan met name de afwikkeling van de reorganisatie bij het IPO Den Haag (uiterlijk

2020). De extra tijdelijke capaciteit wordt ingezet op de overige bedrijfsvoeringdisciplines.

Deze tijdelijke uitbreiding van personele capaciteit wordt gecompenseerd binnen de begroting van BIJ12 door verlaging van de kosten bij Natuurinformatie en Natuurbeheer.

Het percentage overhead laat een beperkte stijging ten opzichte van 2019 zien door de toename van capaciteit bij Bedrijfsvoering als gevolg van aanvullende taken, professionalisering inkoop, informatiebeveiliging, juridisch advies en de toename van eisen die de omgeving aan ons stelt. Het percentage overhead is in 2020 15,8%, wat relatief laag is in de publieke sector.

Voor huisvesting is in de begroting geen rekening gehouden met de mogelijke ontwikkelingen op het gebied van huisvesting zoals beschreven in paragraaf 1.4. Hiervoor wordt te zijner tijd een apart voorstel gemaakt. De extra kosten voor de tijdelijke maatregelen om het huisvestingsprobleem op te lossen, worden binnen de begroting gevonden binnen het budget ICT en Huisvesting. Door de in 2019 vernieuwde Kantoorautomatisering van BIJ12 zijn de ICT-kosten namelijk gedaald.

De uitvoeringskosten zijn op een aantal posten geïndexeerd (1,4%). Waar mogelijk is de indexatie achterwege gelaten.

Op de begroting is het individuele ontwikkelbudget vanuit de cao opgenomen (1,3% van de totale loonsom).

3 Totaaloverzicht begroting 2020

3.1 Lasten 2020

Lasten	Begroting BIJ12 2020
N2000 en Stikstof (voorheen PAS-bureau)	3.530.817
Natuurinformatie en Natuurbeheer (incl. provinciaal deel NDFF)	6.805.612
Faunazaken (incl. open-eind-regeling faunashades)	33.519.910
ACSG	710.365
GBO-provincies	5.026.165
Interne organisatie	3.463.650
Totaal lasten	53.056.518

3.2 Baten 2020

Baten	Begroting BIJ12 2020
Bijdragen provincies uitvoerende taken	52.281.518
Medefinanciering GBO Risicokaart	325.000
Onttrekking reserve	450.000
Totaal baten	53.056.518

4 Meerjarenperspectief en verdeling provinciale bijdragen

4.1 Meerjarenperspectief van de begroting BIJ12 2020-2023

Prijspeil 2020, vergelijking met gewijzigde begroting 2019. Personele kosten op basis van formatieplan BIJ12. Uitvoeringskosten incl. btw tenzij anders aangegeven.

prijspeil 2020														
Lasten		Gewijzigde Begroting 2019		Begroting 2020 Structureel		Begroting 2020 Incidenteel		Primaire begroting 2020		Raming 2021		Raming 2022		Raming 2023
N2000 en Stikstof (voorheen PAS-bureau)														
Personele kosten		817.866		842.402				842.402		842.402		842.402		842.402
Beheer Aerius		1.980.770		1.980.770				1.980.770		1.980.770		1.980.770		1.980.770
Onderzoek/kennisdeling		130.089		278.009				278.009		278.009		278.009		278.009
Monitoring en rapportage		256.010		108.000				108.000		108.000		108.000		108.000
Overige uitvoeringskosten/communicatie		92.636		92.636				92.636		92.636		92.636		92.636
Programma ondersteuning		887.526		229.000				229.000		229.000		229.000		229.000
N2000 en Stikstof (voorheen PAS-bureau)														
		4.164.896		3.530.817		0		3.530.817		3.530.817		3.530.817		3.530.817

prijspeil 2020														
Lasten		Gewijzigde Begroting 2019		Begroting 2020 Structureel		Begroting 2020 Incidenteel		Primaire begroting 2020		Raming 2021		Raming 2022		Raming 2023
Natuurinformatie en Natuurbeheer														
Personele kosten		1.431.126		1.837.650				1.837.650		1.837.650		1.837.650		1.837.650
Uitvoeringskosten Informatievoorziening en (coördinatie) monitoring		2.699.748		2.344.112				2.344.112		2.344.112		2.344.112		2.344.112
Provinciaal aandeel uitvoering NDFF		500.000		335.000				335.000		335.000		335.000		335.000
Uitvoeringskosten SNL		2.300.249		2.288.850				2.288.850		2.263.849		2.194.121		2.194.121
Algemene stelpost		459.423		0				0		0		0		0
Natuurinformatie en Natuurbeheer		7.390.545		6.805.612		0		6.805.612		6.780.611		6.710.883		6.710.883

prijspeil 2020														
		Gewijzigde Begroting 2019		Begroting 2020 Structureel		Begroting 2020 Incidenteel		Primaire begroting 2020		Raming 2021		Raming 2022		Raming 2023
Lasten														
Faunazaken														
Personele kosten		1.081.146		1.235.326				1.235.326		1.235.326		1.235.326		1.235.326
Uitvoeringskosten		857.637		1.012.355				1.012.355		1.012.355		1.012.355		1.012.355
AEWA ganzenonderzoek		112.925		115.905				115.905		49.711		0		0
Aanvulling wolvendraaiboek		55.000		0				0		0		0		0
Open-eind-regeling afhandelen faunaschades		31.156.324		31.156.324				31.156.324		31.156.324		31.156.324		31.156.324
Faunazaken		33.263.032		33.519.910		0		33.519.910		33.453.716		33.404.005		33.404.005

prijspeil 2020														
Lasten		Gewijzigde Begroting 2019		Begroting 2020 Structureel		Begroting 2020 Incidenteel		Primaire begroting 2020		Raming 2021		Raming 2022		Raming 2023
Secretariaat ACSG														
Personele kosten		194.151		393.616				393.616		393.616		393.616		393.616
Uitvoeringskosten		300.344		316.749				316.749		316.749		316.749		316.749
Secretariaat AdviesCommissie Schade Grondwater		494.495		710.365		0		710.365		710.365		710.365		710.365

prijspeil 2020														
Lasten		Gewijzigde Begroting 2019		Begroting 2020 Structureel		Begroting 2020 Incidenteel		Primaire begroting 2020		Raming 2021		Raming 2022		Raming 2023
GBO-provincies														
Personele kosten		1.331.510		1.371.455				1.371.455		1.371.455		1.371.455		1.371.455
uitvoeringskosten		4.128.417		3.504.710		150.000		3.654.710		3.179.710		3.179.710		3.179.710
GBO-provincies		5.459.927		4.876.165		150.000		5.026.165		4.551.165		4.551.165		4.551.165

prijspeil 2020														
		Gewijzigde Begroting 2019		Begroting 2020 Structureel		Begroting 2020 Incidenteel		Primaire begroting 2020		Raming 2021		Raming 2022		Raming 2023
Lasten														
Interne organisatie														
Salarissen en sociale lasten		1.471.331		1.535.276				1.535.276		1.535.276		1.535.276		1.535.276
Personele kosten		291.892		652.404		0		652.404		652.404		652.404		652.404
Huisvesting en ICT		1.181.754		945.448		0		945.448		945.448		945.448		945.448
Diverse kosten		326.938		330.522		0		330.522		330.522		330.522		330.522
Totaal Interne organisatie		3.271.915		3.463.650		0		3.463.650		3.463.650		3.463.650		3.463.650

Totaal lasten BIJ12		54.044.811		52.906.518		150.000		53.056.518		52.490.323		52.370.884		52.370.884
prijspeil 2020														
Baten BIJ12		Gewijzigde Begroting 2019		Begroting 2020 Structureel		Begroting 2020 Incidenteel		Primaire begroting 2020		Raming 2021		Raming 2022		Raming 2023
Bijdragen provincies uitvoerende taken		52.873.126		52.281.518				52.281.518		52.190.323		52.070.884		52.070.884
Specifieke opdrachten provincies ACSG		0		0				0		0		0		0
Medefinanciering GBO Risicokaart		325.000		325.000				325.000		0		0		0
Diverse baten		0		0				0		0		0		0
Onttrekking aan geoormerkte middelen		846.685		300.000		150.000		450.000		300.000		300.000		300.000
Totaal baten BIJ12		54.044.811		52.906.518		150.000		53.056.518		52.490.323		52.370.884		52.370.884
Saldo BIJ12		0		0		0		0		0		0		0

4.2 Verdeling provinciale bijdragen 2020

Overzicht provinciale bijdragen ten behoeve van dekking structurele en incidentele kosten 2020 begroting BIJ12

Provincies	Totale provinciale bijdrage	Interne organisatie (gewogen percentage totale begroting)	Bijdrage Interne organisatie	ACSG en natuurtaken N2000 en Stikstof, Natuurinformatie en Natuurbeheer, Faunafonds (gewogen percentage)	Bijdrage ACSG en natuurtaken N2000 en Stikstof, Natuurinformatie en Natuurbeheer, Faunafonds (gewogen)	Faunafonds actualisatie tegemoetkomingen/ taxatiekosten, ganzenregeling	GBO (verdeelsleutel op basis van deelname applicatie)
Groningen	2.125.432	5,73%	198.526	5,28%	692.097	914.600	320.209
Fryslân	12.581.532	10,04%	347.859	10,90%	1.428.593	10.459.900	345.179
Drenthe	2.195.041	8,81%	304.985	9,57%	1.254.666	334.905	300.486
Overijssel	3.829.443	10,68%	369.930	11,56%	1.515.576	1.573.200	370.737
Gelderland	6.390.559	10,81%	374.492	11,04%	1.447.976	4.106.490	461.602
Utrecht	2.943.537	6,48%	224.305	5,75%	753.589	1.575.474	390.169
Noord-Holland	10.549.547	8,19%	283.561	7,73%	1.012.919	8.820.073	432.993
Zuid-Holland	3.341.384	8,45%	292.752	7,81%	1.024.107	1.555.855	468.670
Zeeland	2.069.639	5,25%	181.876	4,95%	649.304	960.359	278.100
Noord-Brabant	2.864.370	12,44%	431.013	12,84%	1.683.934	235.574	513.849
Limburg	2.441.792	9,05%	313.364	9,11%	1.194.510	530.549	403.368
Flevoland	949.242	4,07%	140.987	3,46%	453.107	89.345	265.803
Totaal	52.281.518	100%	3.463.650	100%	13.110.379	31.156.324	4.551.165

4.3 Verloopoverzicht reserves BIJ12

Op basis van de in de gewijzigde begroting 2019 en begroting 2020 opgenomen onttrekkingen aan de reserves laat de reservepositie van BIJ12 het volgende beeld zien:

	saldo 31-12-2018	geplande onttrekking Begroting 2019	voorgestelde onttrekking Najaarsnota 2019	saldo 31-12-2019	geplande onttrekking Begroting 2020	saldo 31-12-2020
Vegetatie karteringen	1.600.000	300.000		1.300.000	300.000	1.000.000
PAS	234.770			234.770		234.770
Natuurinformatie	18.390			18.390		18.390
Kantoorautomatisering	55.051		55.051	0		0
GBO	567.741		297.742	269.999	150.000	119.999
ACSG	46.083			46.083		46.083
Ontwikkelagenda	193.892		193.892	0		0
Totaal	2.715.927	300.000	546.685	1.869.242	450.000	1.419.242

Op 12 december 2019 Agendapunt 2b.0

Datum 12 december 2019
Portefeuillehouder Cees Bijl
Onderwerp Najaarsnota IPO-BIJ12 2019

Kern van het onderwerp

Via de najaarsnota informeert het IPO-bestuur de Algemene Vergadering over de voortgang van de realisatie van de programmabegroting, zowel inhoudelijk als financieel. Hierbij wordt u via een kleurensystematiek geïnformeerd over de voortgang van de in de programmabegroting 2019 opgenomen doelstellingen, activiteiten, planning en samenhangende kostenrealisatie. Met betrekking tot de onderwerpen uit de programmabegroting die in deze voorjaarsnota "rood" kleuren, is de constatering dat ofwel het doelbereik en de beschikbare middelen niet binnen de afgesproken kaders blijven ofwel zo nodig na bestuurlijke besluitvorming bijsturing noodzakelijk is.

Financieel voorstel/gevraagd besluit

Het IPO compenseert in beginsel overschrijdingen met onderschrijdingen in hetzelfde jaar, welke normaliter pas in de jaarrekening tot uiting komen. In sommige gevallen kan een budgettaire afwijking op voorhand tot een budgetaanpassing leiden, welke het bestuur en de AV worden voorgelegd. Dit zal met name aan de orde zijn indien het afwijkingen van grote omvang betreft.

In deze najaarsnota wordt in dit verband vooruitlopend op de vaststelling van de jaarrekening 2019 in juni voor wat betreft de begroting IPO Den Haag één begrotingswijziging voorgesteld, nl. een incidentele budgetverlaging binnen de kerntaak Mobiliteit. Voor BIJ12 worden enkele begrotingswijzigingen voorgesteld i.v.m. CAO-ontwikkelingen en onttrekkingen van geoormerkte middelen. Het IPO-bestuur heeft de onderstaande voorstellen in haar vergadering van 31 oktober 2019 vastgesteld. De Algemene Vergadering wordt gevraagd de volgende voorstellen goed te keuren:

Voorstel/gevraagd besluit

De Algemene Vergadering wordt voorgesteld:

1. De volgende begrotingswijzigingen t.a.v. 2019 voor BIJ12 goed te keuren:
 - a. Het budget van BIJ12 met €39.500 te verhogen als gevolg van de Cao-ontwikkelingen
 - b. Op overige onderdelen waar budgetten bij BIJ12 bijgesteld moeten worden door meerkosten in 2019, deze binnen de begroting 2019 en de beschikbare middelen in de bestemmingsreserves op te vangen.
2. De onderschrijding binnen de kerntaak Mobiliteit voor IPO Den Haag ad € 125.000 goed te keuren, en het budget voor de kerntaak Mobiliteit, als gevolg van deze onderschrijding, voor het jaar 2019 met €125.000 te verlagen en de provincies dit budget te restitueren.
3. Kennis te nemen van de voortgang van de in de programmabegroting 2019 opgenomen doelstellingen, activiteiten, planning en samenhangende kostenrealisatie per datum 1 september 2019.

Inhoudelijke toelichting op de grootste afwijkingen IPO Den Haag

Op 12 december 2019

Agendapunt 2b.0

Deze najaarsnota leidt tot een begrotingswijziging voor het IPO Den Haag bij de kerntaak mobiliteit. Het betreft een onderschrijving op de posten KpVV en NKL (totaal € 49.680 euro), vanwege het in 2019 niet indexeren van de bijdragen. Dit is eenmalig. Voor wat betreft de post Verkeersveiligheid wordt ingeschat dat een bedrag van € 75.000 niet tot besteding komt. Dit bedrag was begroot voor ondersteuning/begeleiding regionale verkeersveiligheidsplannen. Deze worden op basis van het Startakkoord inmiddels door het Rijk betaald. Deze onderschrijving van in totaal € 125.000 zal conform de financiële uitgangspunten worden gerestitueerd aan de provincies.

Inhoudelijke toelichting op de grootste afwijkingen IPO-BIJ12

In de vastgestelde begroting 2019 is in afwachting van de onderhandelingen voor de nieuwe cao gerekend met een verhoging van 2,2% van de salariskosten. De vastgestelde cao 2019-2020 houdt voor 2019 echter op jaarbasis een verhoging van 3% van de salarislust in. In deze Najaarsnota is het verschil van 0,8% ten opzichte van de begroting 2019 als bijstelling op alle onderdelen van BIJ12 verwerkt. Voor de hele personeelsbegroting van BIJ12 betreft het een bijstelling van €50.000. Bij de unit GBO-provincies wordt de cao-stijging echter opgevangen binnen de deelbegroting. Voor de rest van BIJ12 werkt de cao-stijging wél door in de provinciale bijdragen (€39.500). De verhoging van de cao werkt structureel door naar 2020 en volgende jaren.

Dit voorjaar is de nieuwe kantoorautomatisering van BIJ12 aanbesteed. De implementatie wordt in het najaar afgerond. Zoals reeds bij de jaarrekening 2018 en de Voorjaarsnota 2019 aangekondigd, gaat de vernieuwing gepaard met incidentele kosten voor projectleiding en implementatie. Deze incidentele kosten 2019 worden gedekt door de inzet van de bestaande reserves Kantoorautomatisering (€55.051) en Ontwikkelagenda BIJ12 (€193.892).

Voor de applicatie IBIS (Integraal Bedrijventerrein Informatie Systeem) is er in deze Najaarsnota incidenteel €52.742 extra opgenomen ten behoeve van zes wijzigingen. De wijzigingen zijn in april jl. besproken in de AAC RE en met hen is afgesproken dat er een financieel voorstel zou komen, die nu dus voorligt. De €52.742 wordt gedekt vanuit de bestemmingsreserve GBO. Vanaf 2020 dient rekening te worden gehouden met een hogere jaarlijkse bijdrage voor IBIS van €18.000 voor IBIS.

Voor de ontwikkeling van het Portaal Risicokaart is in het meerjarenplan voorzien dat in 2019 extra middelen nodig zijn. Op grond van de statuten van de Vereniging IPO konden deze middelen niet gereserveerd worden bij de Jaarrekening 2018. De extra benodigde middelen 2019 van €100.000 worden daarom bij deze Najaarsnota aangevraagd. De medefinanciering uit het Programma Impuls Omgevingsveiligheid (IOV-programma) voor beheer RRGs (Risico Register Gevaarlijke Stoffen) was in 2018 €352.000. In 2019 is deze verlaagd tot €300.000. Het verschil van € 52.000 is gecorrigeerd op de kosten voor applicatiebeheer. De nadere medefinanciering van € 25.000 is benut voor verdere (door)ontwikkeling van de risicokaart. In 2020 loopt het programma af.

De AAC DROW adviseerde in oktober 2018 om voor 2019 €100.000 aanvullende middelen voor het Landelijk Grondwater Register (LGR) in de begroting op te nemen. Dit advies is meegenomen in deze Najaarsnota. Daarnaast is er €75.000 incidenteel nodig voor het verbeteren van de datakwaliteit en de gebruikersinterface. De €75.000 incidentele kosten worden gedekt uit de bestemmingsreserve GBO.

Ten aanzien van het Landelijk Zwemwater Register (LZR) zijn in 2019 de hostingkosten gestegen door het robuuster maken van het hostingsplatform. Voor 2019 is hiervoor €13.745 extra nodig. De stijging van de hostingkosten werkt structureel door naar 2020. Naast de structurele hostingkosten zijn er in 2019 incidentele kosten van €85.000 voor het robuust maken van de site. Deze incidentele kosten worden gedekt uit de bestemmingsreserve GBO.

Voor de Algemene Hoogtekaart Nederland (AHN) is er in het kader van de samenwerkingsovereenkomst met RWS en het Waterschapshuis in de begroting 2019 rekening gehouden met de jaarlijkse bijdrage van €358.077. De uitvoering van dit programma ligt bij het Waterschapshuis. Door het Waterschapshuis is aangegeven dat de kosten voor 2019 lager uitvallen. In deze Najaarsnota is er daarom een bijstelling van €161.745 naar beneden verwerkt.

Bijlage

1. Najaarsnota IPO-BIJ12 2019

Werkt voor provincies

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

Najaarsnota 2019
IPO

Oktober 2019

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Uitgangspunten	3
Algemeen beeld	3
Personele en bedrijfsvoeringslasten	3
Programmalasten	4
Begrotingswijzigingen	7
BIJ12	7
Budget 2019 na verwerking VJN 2019	8
Voorstellen aan het bestuur	8
Bijlage 1: Rapportage per kerntaak	9
Bijlage 2: Rapportage BIJ12	31

Inleiding

Op 24 mei 2018 heeft het bestuur ingestemd met de opzet van de voor- en najaarsnota's. De najaarsnota die wij u hierbij aanbieden, is de tweede najaarsnota van het IPO. Deze is expliciet bedoeld als afwijkingenrapportage. Alleen afwijkingen worden vertaald naar voorstellen voor het bestuur.

Indien dit leidt tot budgettaire of inhoudelijke aanpassingen, wordt dit in de vorm van een separaat voorstel aan het bestuur en eventueel de AV voorgelegd in combinatie met deze najaarsnota. De totale verantwoording over het gevoerde beleid vindt achteraf plaats via de jaarstukken. Deze rapportage heeft zowel betrekking op het IPO Den Haag als BIJ12.

Uitgangspunten

De vastgestelde programmabegroting 2019 vormt het eerste uitgangspunt van deze najaarsnota. De voorjaarsnota is vervolgens vastgesteld en goedgekeurd door de AV en heeft geleid viertal begrotingsmutaties. Niet iedere afwijking leidt tot een begrotingswijziging. Aangezien de programmabegroting op kerntaakniveau is vastgesteld, leiden afwijkingen enkel tot begrotingswijzigingen voor zover zij kerntaakoverstijgend zijn. Afwijkingen binnen een kerntaak kunnen worden gecompenseerd, mits passend binnen het ambtelijk of bestuurlijke mandaat, en zijn dus afwijkingen die niet per definitie tot begrotingsmutaties leiden. Daarnaast moeten de kerntaakoverstijgende afwijkingen van een materiële omvang zijn om tot een begrotingsmutatie te leiden. Onder materiële omvang wordt een afwijking van meer dan 3% en meer dan € 100.000 verstaan. Overige afwijkingen zullen in de jaarrekening worden toegelicht.

Opgemerkt zij overigens, dat vanuit het management van het IPO en de budgethouders gestuurd wordt om de realisatie aan te laten sluiten op de gealloceerde budgetten. Dit heeft tot gevolg dat de prognoses voor het gehele jaar zo min mogelijk overschrijdingen of onderschrijdingen aangeven.

Inhoudelijke afwijkingen worden eveneens in deze rapportage toegelicht. Daarbij wordt aan de hand van kleuren aangegeven of beperkte bijsturing nodig is (oranje) of dat bestuurlijke besluitvorming gewenst is (rood). Ook wordt toegelicht in hoeverre eerdere bijsturing effectief is gebleken.

Algemeen beeld

De door de AV goedgekeurde begroting 2019 IPO-BIJ12 ziet er als volgt uit:

	Budget 2019 PB
IPO Programmalasten	7.283.636
IPO Personele en Bedrijfsvoeringlasten	8.964.119
Totaal begroting IPO Den Haag	16.247.754
Totaal begroting BIJ12	53.433.669
Totaal begroting IPO-BIJ12	69.681.423

Vervolgens is er bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 een aantal geoormerkte begrotingsposten overgeheveld van 2018 naar 2019, welke in deze NJN apart worden toegelicht. Het betreft dan de volgende begrotingsposten:

	Budget 2018	Lasten 2018	Overgehevelde begrotingspost naar 2019
Programma implementatie omgevingswet Vitaal Platteland IBP / Min LNV	2.346.536	1.148.926	1.197.610
Zero emissie bus	104.000	35.623	68.377
	368.991	142.130	226.861
Verkiezing PS	180.000	12.537	167.463
Transitie	678.000	465.255	212.745
Kosten opleiding	65.000	-	65.000
Door naar 2019			1.938.054

Tot slot dient de begroting gecorrigeerd te worden met de budgetten die bij het vaststellen van de voorjaarsnota (augustus 2019) zijn toegevoegd aan het jaar 2019.

Dit betreft de volgende budgetten:

IPO-bestuursbesluit	Datum besluit	Budget programma- begroting 2019	Verwachte onder (+)/ overschrijding (-)
Delta-aanpak Waterkwaliteit en zoetwater	15-11-2018	0	-250.000
NOVI	18-12-2018	0	-120.000
NSP GLB	14-02-2019	0	-250.000

GS/PS- besluit	Datum besluit	Budget Programma- begroting 2019	Verwachte onder (+)/ overschrijding (-)
Werkgeverszaken nieuwe CAO	april 2019	0	-200.000

De totale IPO-BIJ12 begroting 2019 incl. VJN komt er dan als volgt uit te zien:

	2019
IPO Programmalasten (incl. VJN)	8.103.636
IPO Personele en Bedrijfsvoeringlasten	8.964.119
Totaal begroting IPO Den Haag 2019	17.067.755
BIJ12	53.433.669
Totaal begroting IPO-BIJ12	70.501.424

Personele- en bedrijfsvoeringslasten IPO Den Haag

Ten aanzien van de personele- en bedrijfsvoeringslasten worden vooralsnog geen afwijkingen verwacht in budgettaire zin, indachtig de gehanteerde uitgangspunten. De prognose is op dit onderdeel vooralsnog conform de begroting. Hierbij zij gesteld, dat in de oorspronkelijke begroting nog geen rekening is gehouden met de ontwikkeling van personele lasten als gevolg van de CAO-onderhandelingen. Mogelijke verschillen zullen in de jaarrekening 2019 worden geduid en toegelicht. BIJ12 heeft deze ontwikkelingen al verwerkt in het voorstel voor begrotingswijziging. Volgend jaar zal dit voor beide onderdelen qua verwerking gelijk getrokken worden.

Iedere maand wordt de prognose voor de personele lasten in overleg met het MT geactualiseerd. Evenals voorgaande jaren, is het de verwachting dat het personele budget volledig tot besteding zal komen. Dit geldt vooralsnog ook voor de overige organisatie- en bedrijfsvoeringslasten. De kosten zijn feitelijk onderdeel van de basisbegroting en op korte termijn nauwelijks beïnvloedbaar.

Programmalasten IPO Den Haag

Op de programmalasten hebben zich geen ontwikkelingen voorgedaan die leiden tot een afwijking van meer dan 3% en meer dan € 100.000. Verwacht wordt dan ook, dat alle overige afwijkingen binnen de bestaande begroting kunnen worden opgevangen in 2019.

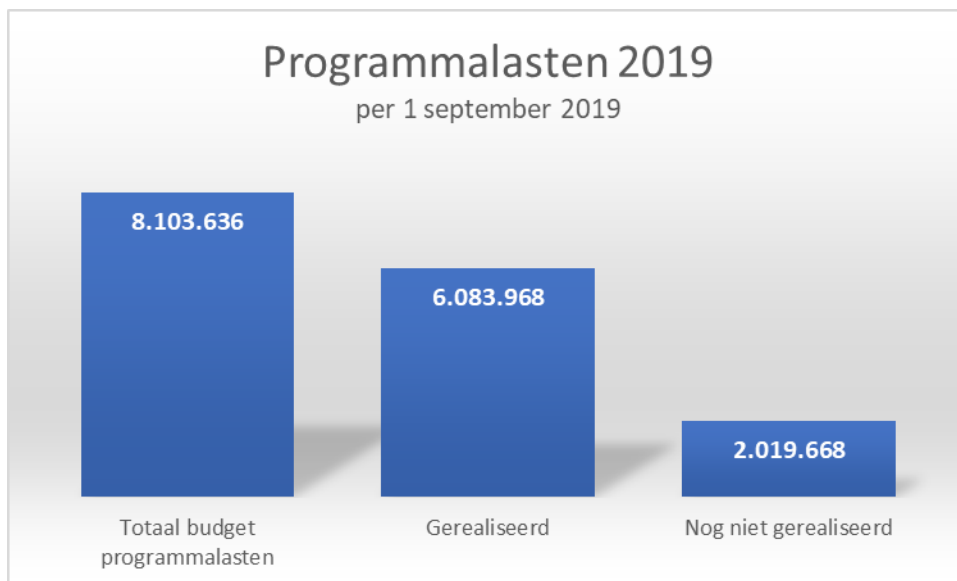
Budgetverloop voor de programmalasten IPO Den Haag (peildatum 1-9-2019)

Het budgetverloop voor de totale lasten ziet er d.d. 1 september 2019 voor IPO Den Haag als volgt uit:

IPO Den Haag	Budget geheel 2019	Realisatie t/m 1 september	Nog niet verplicht budget 2019 per 1 september 2019	Prognose overschot/tekort 2019
Kerntaak 1. Duurzame ruimtelijke ontwikkeling, waaronder waterbeheer	2.070.738	1.891.011	179.727	0
	Budget geheel 2019	Realisatie t/m 1 september	Nog niet verplicht budget 2019 per 1 september 2019	Prognose overschot/tekort 2019
Kerntaak 2. Milieu, energie en klimaat	1.000.494	674.482	326.012	0
	Budget geheel 2019	Realisatie t/m 1 september	Nog niet verplicht budget 2019 per 1 september 2019	Prognose overschot/tekort 2019
Kerntaak 3. Vitaal Platteland	606.004	239.720	366.284	0
	Budget geheel 2019	Realisatie t/m 1 september	Nog niet verplicht budget 2019 per 1 september 2019	Prognose overschot/tekort 2019
Kerntaak 4: Mobiliteit	2.854.170	2.491.042	363.128	125.000
	Budget geheel 2019	Realisatie t/m 1 september	Nog niet verplicht budget 2019 per 1 september 2019	Prognose overschot/tekort 2019
Kerntaak 5. Regionale Economie	173.910	155.192	18.718	0
	Budget geheel 2019	Realisatie t/m 1 september	Nog niet verplicht budget 2019 per 1 september 2019	Prognose overschot/tekort 2019

Kerntaak 6. Culturele infrastructuur en monumentenzorg	71.610	17.832	53.778	0
	Budget geheel 2019	Realisatie t/m 1 september	Nog niet verplicht budget 2019 per 1 september 2019	Prognose overschot/tekort 2019
Kerntaak 7.	844.873	409.544	435.329	0
Kwaliteit van het openbaar bestuur				
	Budget geheel 2019	Realisatie t/m 1 september	Nog niet verplicht budget 2019 per 1 september 2019	Prognose overschot/tekort 2019
WG Werkgeverszaken	481.837	205.145	276.692	0
Totale programmalasten	8.103.636	6.083.968	2.019.668	0
Bedrijfsvoering	8.964.119	8.917.200	46.919	0
Budgetten uit 2018	1.938.056	609.201	1.328.855	0
Totale lasten IPO Den Haag 2019	19.005.811	15.610.369	3.395.442	0

Grafisch ziet dit verloop voor de programmalasten 2019 (exclusief overheveling 2018) er voor IPO Den Haag als volgt uit:

Begrotingswijziging IPO Den Haag

Deze najaarsnota leidt tot een begrotingswijziging voor het IPO Den Haag bij de kerntaak mobiliteit. Het betreft een onderschrijding op de posten KpVV en NKL (totaal € 49.680 euro), vanwege het in 2019 niet indexeren van de bijdragen. Dit is eenmalig. Voor wat betreft de post Verkeersveiligheid wordt ingeschat dat een bedrag van € 75.000 niet tot besteding komt. Dit bedrag was begroot voor ondersteuning/begeleiding regionale verkeersveiligheidsplannen. Deze worden op basis van het Startakkoord inmiddels door het Rijk betaald. Deze onderschrijding van in totaal € 125.000 zal conform de financiële uitgangspunten worden gerestitueerd aan de provincies.

Verder wordt een vergelijkbaar positief resultaat verwacht als in 2018. De algemene lijn wordt gehanteerd dat het positieve rekeningresultaat wordt teruggegeven aan de provincies.

Najaarsnota 2019 BIJ12

De Voorjaarsnota 2019, vastgesteld in het IPO-bestuur van 23 mei 2019, lichtte de ontwikkelingen die afwijken van de reguliere uitvoering toe. In de nu voorliggende Najaarsnota 2019 is voor deze ontwikkelingen bepaald of er budgettaire effecten zijn voor de begroting 2019 van BIJ12. Deze worden in bijlage 2 toegelicht.

Samengevat vangt BIJ12 op onderdelen waar budgetten bijgesteld moeten worden door meerkosten in 2019, deze vrijwel geheel op binnen de begroting 2019 en de beschikbare middelen in de bestemmingsreserves. Alleen de structurele kosten van de vastgestelde cao 2019-2020 (€39.500) en de wijzigingen op provinciale applicaties bij GBO-provincies hebben een beperkte invloed op de (verdeling van de) provinciale bijdragen. De incidentele kosten hebben dus geen effect op de begroting 2020.

Samengevat kunnen de mutaties als volgt worden weergegeven:

LASTEN	Begroting 2019	Mutatie Najaarsnota	Onderwerp	S/I	Gewijzigde begroting 2019
Interne organisatie	3.011.295	11.677	cao	S	3.271.915
		248.943	Kantoor-automatisering	I	
PAS-bureau	4.158.405	6.491	cao	S	4.164.896
Natuurinformatie en Natuurbeheer	7.379.187	11.358	cao	S	7.390.545
Faunazaken	33.254.451	8.581	cao	S	33.263.032
AdviesCommissie Schade Grondwater	493.145	1.350	cao	S	494.495
GBO-provincies	5.137.185	10.568	cao	S	5.459.927
		312.174	Diverse applicaties	I/S*	
Totaal lasten	53.433.669	611.142			54.044.811

BATEN	Begroting 2019	Mutatie Najaarsnota	Onderwerp	S/I	Gewijzigde begroting 2019
Bijdragen provincies	52.833.669	39.457	cao	S	52.873.126
Medefinanciering GBO Risicokaart	300.000	25.000	Bijdrage IOV-programma	I**	325.000
Onttrekking geoormerkte middelen	300.000	248.943	Kantoor-automatisering	I	846.685
		297.742	Diverse applicaties GBO	I	
Totaal baten	53.433.669	611.142			54.044.811

Budget 2019 na verwerking NJN 2019

Dit levert voor het gehele IPO en BIJ12 het volgende totaalbeeld op:

	Budget 2019 PB na verwerking VJN	Budget 2019 na verwerking NJN
IPO Programmalasten	8.103.636	7.978.636
Organisatie- en bedrijfsvoeringslasten	8.964.119	8.964.119
IPO Den Haag	17.067.755	16.942.755
BIJ12	53.433.669	54.044.811
Totaal IPO Den Haag BIJ12	70.501.424	70.987.566

Voorstellen aan het bestuur

1. Het bestuur wordt voorgesteld de volgende begrotingswijzigingen voor BIJ12 vast te stellen en ter goedkeuring voor te leggen aan de Algemene Vergadering:
 - Het budget van BIJ12 met €39.500 te verhogen als gevolg van de Cao-ontwikkelingen
 - Op overige onderdelen waar budgetten bij BIJ12 bijgesteld moeten worden door meerkosten in 2019, deze binnen de begroting 2019 en de beschikbare middelen in de bestemmingsreserves op te vangen.
2. Het bestuur wordt voorgesteld de onderschrijding binnen de kerntaak Mobiliteit voor IPO Den Haag ad € 125.000 vast te stellen en de Algemene Vergadering voor te stellen het budget voor de kerntaak Mobiliteit, als gevolg van deze onderschrijding, voor het jaar 2019 met € 125.000 te verlagen en de provincies dit budget te restitueren.
3. Het bestuur wordt voorgesteld de najaarsnota 2019 vast te stellen en de begrotingswijziging ter goedkeuring voor te leggen aan de Algemene Vergadering.

Bijlage 1: Rapportage per kerntaak

Inhoudelijke afwijkingen worden eveneens in deze rapportage per kerntaak toegelicht. Daarbij wordt aan de hand van kleuren aangegeven of beperkte bijsturing nodig is (oranje) of dat bestuurlijke besluitvorming gewenst is (rood). Ook wordt toegelicht in hoeverre eerdere bijsturing effectief is gebleken.

Het niveau van toelichting sluit aan op de activiteiten die in de programmabegroting 2019 staan beschreven. Aangezien de activiteiten en de ambities jaarlijks kunnen wijzigen, hoeft dit niveau niet aan te sluiten op de budgettaire indeling.

Kerntaak 1: DROW

	Is het doel wat we wilden bereiken nog reëel?	Doen we wat we voorgenomen hadden?	Blijven we binnen de planning?	Wijken we af van het budget (zowel plus als min)?	Toelichting	Beheersmaatregel (alleen bij oranje en rood)
Kerntaak 1. Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling, waaronder Waterbeheer						
NOVI						
Omgevingswet						
Vernieuwing omgevingswet						
Energietransitie en ruimtelijke vraagstukken						
Waterbeheer					De aanpak droogte was niet voorzien bij het opstellen PB 2018. Besloten is tot het in IPO verband opzetten van een programmteam t.b.v. de regionale en Rijks inzet. Voorts was niet begroot de besloten bijdrage aan IHW. Het budget is niet toereikend voor de benodigde capaciteit voor detacheringen, maar naar verwachting kan dit binnen de begroting kerntaak 1 worden opgevangen. (onderbesteding oa NOVI).	

Project	Budget	Reeds betaald/ Realisatie	Openstaande verplichtingen / Nog te betalen	Rest budget
KT1.1.3 - duurzame drinkwatervoorziening	€ 56.265	€ 28.922	€ 0	€ 27.343
KT1.1.6 - IHW en Deltaprogramma	€ 373.395	€ 230.878	€ 175.543	€ -33.025
KT1.1.7 - Regionale keringen ontwikkelprogramma	€ 127.875	€ 125.000	€ 0	€ 2.875
KT1.1.8 - STOWA	€ 200.508	€ 206.260	€ 0	€ -5.752
KT1.1.9 - Werkbudget incl. Schildhuisstichting	€ 17.903	€ 49.939	€ 151	€ -32.187
KT1.1.10 - coördinatie ROR kaarten	€ 74.679	€ 50.880	€ 0	€ 23.799
KT1.1.11 - Binnenstedelijke transformatie	€ 46.035	€ 0	€ 0	€ 46.035
KT1.1.13 - Basisregistratie onderhoud	€ 61.380	€ 0	€ 67.760	€ -6.380
KT1.1.15 - Waterkwaliteit	€ 250.000	€ 0	€ 1.500	€ 248.500
KT1.2.1 - NOVI	€ 120.000	€ 32.451	€ 30.250	€ 57.299
KT1.4.2 - programma implementatie omgevingswet	€ 742.698	€ 388.499	€ 502.979	€ -148.780
Totalen	€ 2.070.738	€ 1.112.828	€ 778.183	€ 179.727

Toelichting prognose afwijkingen

Toelichting overheveling 2018

Vanuit 2018 is het restant budget overgeheveld naar 2019 en dient ter dekking van de uitgaven voor het programma voor de komende jaren. Voor wat betreft deze budgetten ziet het budgettaire verloop er voor deze kerntaak als volgt uit:

Project	Overgeheveld Budget	Reeds betaald / Realisatie	Openstaande verplichtingen / Nog te betalen	Rest budget
KT1.4.2 - programma implementatie omgevingswet	€ 1.197.610	€ 29.115	€ 0	€ 1.168.495

Kerntaak 2: Milieu, energie en klimaat

	Is het doel wat we wilden bereiken nog reëel?	Doen we wat we voorgenomen hadden?	Blijven we binnen de planning?	Wijken we af van het budget (zowel plus als min)?	Toelichting	Beheersmaatregel (alleen bij oranje en rood)
Kerntaak 2. Milieu, energie en klimaat						
VTH-coördinatietaak					De taak wordt ingevuld door alle provincies, onderling vindt informatie- en kennisdelen plaats. Met het oog op de komst van de Omgevingswet (art. 2.18) is een nadere oriëntatie op de invulling van deze taak nodig.	
VTH-Bevoegd gezag BRZO					De voortgang van het gezamenlijk programma en de ontwikkelingen zijn besproken met de directeurs Brzo en de BAC en loopt volgens planning. De Brzo-monitor is in juni gepubliceerd en voorzien van een bestuurlijke duiding van het IPO namens de provincies als WABO bevoegd gezag.	
VTH-wet & regelgeving					De werkgroep juristen heeft diverse consultaties over wijziging van wet en regelingen i.k.v. de omgevingswet beoordeeld en de AAC en BAC van advies voorzien. Dat heeft geresulteerd in een heldere IPO-lijn richting kabinet/ departementen. Onduidelijk is in hoeverre de streefdatum van 1 januari 2021 voor de invoering van de wet haalbaar blijft. Belangrijk aandachtspunt is de realisatie van het DSO.	
Professioneel opdrachtgeverschap naar omgevingsdiensten					Alle provincies doen mee met de extra inzet op Brzo, dat was de conclusie van het overleg met de 12 opdrachtgevers en de AAC in april. Zuid-Holland is met het rijk gestart met de bouw van een tool voor vergunningverlening voor een transparanter V-proces.	
VTH-energiebesparing					EZK heeft eenzijdig, ondanks de inzet van IPO, bevoegdheid voor de EED overgeheveld naar RVO. Vooralsnog zullen de 'lasten' daarvan vooral bij	

					het bedrijfsleven terecht komen die nu te maken hebben met twee bevoegde gezagen. In het kielzog van het klimaatakkoord blijft de inzet 1 loket. Over de inrichting van het stelsel zal in 2020 het gesprek moeten worden gevoerd met het rijk. Heeft relatie met verduurzaming industrie (actie concept-bestuurlijke agenda).	
Groene Wetten (VTH)					Uitvoering wordt gegeven aan het Jaarprogramma dat door de BAC is vastgesteld. Door de uitspraak van de Raad van State inzake de PAS, zal de stikstofemissie ook in 2020 veel aandacht blijven vragen. MTH trekt hierin samen op met VP.	
Veiligheid en gezondheid (waaronder luchtkwaliteit)					Inzet Schone Lucht Akkoord (SLA) is in de eerste helft van dit jaar in BAC vastgesteld en in september bevestigd. In juni heeft bestuurlijk overleg plaatsgevonden met de staatssecretaris van IenW. Starten met voorbereiding leveren input voor het 8 ^{ste} Milieu-actieprogramma (MAP) van de Europese commissie (actie concept-bestuurlijke agenda).	
VTH-afval en grondstof					Lobby op invoering financiële zekerheidstelling in de Omgevingswet is goed verlopen, starten voorbereiding implementatie (handreiking); inzet op verbeteren cross-compliance VTH en inzet subsidies (rijk) begint van de grond te komen; de rapportage van de taskforce herijking afvalstoffen wordt in oktober verwacht. IPO/provincies komen met een eigen visie op de circulaire economie en de inzet van VTH daarbij (onderdeel programmaliijn VTH circulaire economie binnen de bestuurlijke agenda).	
Risicokaart					Conform het door de BAC vastgestelde Plan van Aanpak wordt uitvoering gegeven aan het opstellen van een Programma van Eisen (PvE) voor het Portaal Risicokaart	
Make it work in progress					Uitvoering wordt gegeven aan het Plan van Aanpak dat door de BAC is vastgesteld. Samenwerking met EU-partners heeft gezorgd voor enige vertraging in de uitvoering. Inmiddels zijn de interviews met de buitenlandse partners afgerond. Dit najaar zal de rapportage worden opgeleverd. Zoals het er nu	Er wordt rekening gehouden dat 25.000 minder wordt uitgegeven.

					naar uitzicht zal niet het volledige begrote budget dit jaar worden benut.	
IMPEL					Loopt volgens planning.	

Gecoördineerde inzet op Klimaat in de Governance van het Klimaatakkoord en de NOVI					Provincies zijn met gemeenten en waterschappen conform het aanbod in de Investeringsagenda in de lead bij de realisatie van de RES en de ruimtelijke besluitvorming. In het IBP Klimaat zal de voortgang worden besproken en zal het Rijk vanuit haar bevoegdheden en beleid bijdragen. Daarmee zijn de governance afspraken conform inzet.	
Nationale Program-matische aanpak RES					Het Nationaal Programma RES is opgestart. Het Programma-plan is vastgesteld. Ook pro-vincies nemen deel aan het Nationale Programmateam en sturen het programma aan via het Opdrachtgevend beraad waar dhr. Meijdam deel van uitmaakt. De bestuurlijke governance wordt gevormd door het BO IBP Klimaat, de lead is aan provincies, gemeenten en waterschap conform provinciale inzet.	
Nationale aanpak ver-duurzaming mobiliteit					In het Klimaatakkoord zijn de door provincies aangedragen teksten overgenomen. Provincies zijn in samenwer-king met het ministerie gestart met de kwartiermakersfase.	
Aanpak verduur-zaming Industrie					In het klimaatakkoord hebben provincies de rol van bevoegd gezag en een (beoogde) coördinatie/regierol bij het realiseren van de infrastructuur. Over de invulling van het laatste moet het gesprek nog worden gevoerd met EZK. De bevoegd-gezagrol geldt voor alle bedrijven. Bij bedrijven die onder de CO2-heffing vallen is de primaire rol (het toetsen van) de inpasbaarheid in de omgevingsvergunning, onder meer met het oog op veiligheid en gezondheid. Bij de overige bedrijven zijn provincies bevoegd om energiebesparende/CO2-reducerende maatregelen op te leggen. Belangrijk aandachtspunt in de lobby is het goed borgen van de governance rond het uitwerkings- en inrichtingsproces van het klimaatakkoord. Dit is	

					onderdeel van de programmaliijn klimaat en energie in de bestuurlijke agenda.	
Energie en Ruimte					Community of Practice is ingericht en functioneert naar tevredenheid van de provincies. Tevens is op basis van bestuurlijke inbreng inhoudelijke input geleverd voor de Kamerbrief zonneweiden (motie Dik-Faber). De Programmalijn ruimte in het Nationaal Programma RES wordt vormgegeven door provincies in samenwerking met VNG en BZK. Besluitvorming over de RES is aan provincies met gemeenten in povi, govi en omgevingsprogramma.	
Effectieve Lobby en Communicatie					Door belangenbehartiging aan Klimaattafels, bestuurlijke overleggen en in de Tweede Kamer is de investeringsagenda opgenomen in het Klimaatakkoord. We blijven scherp op de bestuurslasten en consequenties voor de opcenten. De op communicatie gerichte resultaatopdracht is nog niet ingevuld. Mogelijk dat hierdoor een onderuitputting zal zijn van rond de 50.000. De benodigde inzet zal worden ingehuurd.	

Project	Budget	Reeds betaald / Realisatie	Openstaande verplichtingen / Nog te betalen	Rest budget
KT2.3.3 - Energie RES	€ 327.360	€ 61.440	€ 162.843	€ 103.077
KT2.3.4 - Verduurzaming mobiliteit	€ 102.300	€ 0	€ 0	€ 102.300
KT2.3.5 - Verduurzaming bedrijven en industrie	€ 40.920	€ 0	€ 0	€ 40.920
KT2.3.6 - Energie en Ruimte	€ 102.300	€ 0	€ 61.718	€ 40.582
KT2.3.7 - Lobby & Communicatie	€ 102.300	€ 57.194	€ 0	€ 45.106
KT2.3.8 - Energie werkbudget	€ 8.184	€ 59.011	€ 31.557	€ -82.384
Totalen	€ 683.364	€ 177.644	€ 256.117	€ 249.602

Project	Budget	Reeds betaald / Realisatie	Openstaande verplichtingen / Nog te betalen	Rest budget
KT2.1.9 - Verkenning afval en grondstoffen	€ 25.575	€ 0	€ 25.575	€ 0
KT2.1.10 - Verkenning Veiligheid en gezondheid	€ 25.575	€ 0	€ 25.575	€ 0
KT2.2.1 - Risicokaart	€ 173.910	€ 90.430	€ 26.214	€ 57.266
KT2.2.2 - Make it work progress	€ 51.150	€ 12.463	€ 28.463	€ 10.224
KT2.2.3 - IMPEL	€ 20.460	€ 0	€ 12.000	€ 8.460
KT2.2.4 - Milieuverkenning	€ 20.460	€ 0	€ 20.000	€ 460
Totalen	€ 317.130	€ 102.893	€ 137.827	€ 76.410

Toelichting prognose afwijking

Er wordt een onderschrijding verwacht van 25.000 op het onderdeel MTH en incidenteel 50.000 op het onderdeel Energie (zie inhoudelijke toelichting).

Kerntaak 3: Vitaal Platteland

	Is het doel wat we wilden bereiken nog reëel?	Doen we wat we voor- genomen hadden?	Blijven we binnen de plan- ning?	Wijken we af van het bud- get (zowel plus als min)?	Toelichting	Beheersmaatregel (alleen bij oranje en rood)
Kerntaak 3. Vitaal platteland, natuurbeheer & ontwikkeling natuurgebieden						
IBP						
Verduurzaming Landbouw						
Klimaatakkoord landbouw-land- gebruik						
PAS					De PAS als zodanig bestaat niet meer. De consequenties van de uitspraak hebben ertoe geleid dat ambtelijk en bestuurlijk de afgelopen maanden veel inzet is geweest om te zorgen dat vergunningverlening weer mogelijk gemaakt kon worden, rekeninghoudend met de uitspraak van de RvS en het advies van de commissie Remkes. De provincies hanteren in hun rol als bevoegd gezag hierin een gezamenlijke lijn. De consequenties voor het vervolg zullen ook de in de komende periode de nodige inspanningen vragen. De exacte consequenties zijn nog niet in beeld.	Op verschillende momenten zal afstem- ming nodig zijn en zul- len er keuzes gemaakt moeten worden. Hiervoor is inmiddels een zowel een ambtelijke als bestuurlijke kopgroep ingesteld.
GLB					Bij de VJN is 250.000 euro incidenteel toegevoegd. Als gevolg van vertraging van dit traject in Brussel zal ondanks de toevoeging in de VJN dit budget niet in 2019 maar in 2020 benodigd zijn. De BAC VP heeft in september 2019 geadviseerd dit bedrag bij de jaarrekening 2019 buiten het jaarrekeningsresultaat te houden en dit incidentele budget over te hevelen naar 2020, om zodoende alsnog de bestuurlijke geaccordeerde afspraak met LNV na te kunnen komen. Dit zal worden betrokken bij de besluitvorming over de jaarrekening.	
Natuurbeleid						

Natuurwetgeving						
-----------------	--	--	--	--	--	--

Project	Budget	Reeds betaald / Realisatie	Openstaande verplichtingen / Nog te betalen	Rest budget
KT3.1.3 - VRN	€ 10.230	€ 0	€ 0	€ 10.230
KT3.1.4 - Natuurtop 2019	€ 51.150	€ 393	€ 50.000	€ 757
KT3.1.5 - Klimaatakkoord landbouw/landgebruik	€ 51.150	€ 0	€ 0	€ 51.150
KT3.1.6 - VP werkbudget	€ 0	€ 1.004	€ 0	€ -1.004
KT3.1.7 - IBP VP	€ 51.150	€ 52.651	€ 0	€ -1.501
KT3.1.8 - Nationaal strategisch plan GLB	€ 250.000	€ 0	€ 0	€ 250.000
KT3.2.2 - Expertise N2000/Landbouw/Reservepakket	€ 77.748	€ 21.511	€ 29.489	€ 26.748
KT3.2.3 - PAS kadernota	€ 114.576	€ 16.307	€ 68.365	€ 29.904
Totalen	€ 606.004	€ 91.866	€ 147.854	€ 366.284

Toelichting afwijking prognose

Er wordt een onderuitputting verwacht m.n. veroorzaakt door de vertraging van het GLB (€250.000 zie toelichting).

Toelichting overheveling 2018

Vanuit 2018 is budget overgeheveld naar 2019. Het betreft hier een LNV-subsidie die doorliep van 2018 naar 2019 t.b.v. IBP Vitaal Platteland. De subsidie zal voor het einde van het jaar wordt overgemaakt waardoor het saldo van het budget en realisatie op nul uitkomt. Voor wat betreft deze budgetten ziet het budgettaire verloop er voor deze kerntaak als volgt uit:

Project	Overgeheveld Budget	Reeds betaald / Realisatie	Openstaande verplichtingen / Nog te betalen	Rest budget
KT3.1.2 IBP Vitaal Platteland	€ 68.377	€ 94.452	€ 0	€ -26.075

Kerntaak 4: Mobiliteit

	Is het doel wat we wilden bereiken nog reëel?	Doen we wat we voorgenomen hadden?	Blijven we binnen de planning?	Wijken we af van het budget (zowel plus als min)?	Toelichting	Beheersmaatregel (alleen bij oranje en rood)
Kerntaak 4. Mobiliteit						
Toekomst van het openbaar vervoer (OV)					<u>Uitwerking en uitvoering van gezamenlijke actieagenda en lobby met ca 5-7 OV-thema's/ Verkenning provinciale aandachtspunten voor tussentijdse evaluatie hoofdrailconcessie in samenwerking met ministerie van I&W:</u> In de uitwerking van de actieagenda is het accent komen te liggen op belangenbehartiging. Dit in relatie tot de tussentijdse evaluatie hoofdrailconcessie ism I&W. In dat kader zijn de provincies actief betrokken geweest bij diverse onderzoeken van I&W op het gebied van sturing en ordening.	
					<u>Coördineren pilots alternatieve vormen van financiering en bekostiging:</u> In een voor dit doel georganiseerde themasessie spoor is vastgesteld dat er in dit stadium van de overall agenda 'Toekomst OV' geen prioriteit bij de gezamenlijke provincies is om pilots uit te voeren.	Sanctioneren dat aan deze actie in 2019 geen verdere invulling wordt gegeven.
Fiets					Provincies hebben zich in het kader van de Tour de Force gecommitteerd aan het trekkerschap doel 3 'Regionale Routes'. Besteding in 4 ^{de} kwartaal.	
Verkeersveiligheid					Begeleiden van de implementatie van het SPV in de regio's en waar nodig signaleren en agenderen van probleempunten richting Rijk c.q. gemeenten.	
					Naar aanleiding van de resultaten uit twee pilots verder doorontwikkelen van	

					de risicogestuurde aanpak verkeersveiligheid.	
					Deelname aan monitoringsteam en rapportage aan bestuurlijk overleg	
					Overall m.b.t. het budget Verkeersveiligheid: dit wordt niet ten volle uitgegeven omdat de benodigde werkzaamheden vooral zijn opgepakt door het kenniscentrum/ondersteuningsteam CROW/SWOV en alsnog gefinancierd door het Rijk (conform afspraak uit het Startakkoord Verkeersveiligheid van februari 2019). Bovendien heeft via het opdrachtgeverschap KpVV in het jaarprogramma 2019 kennis-en ondersteuning Verkeersveiligheid meer prioriteit gekregen.	
Verkeersmanagement en intelligente Transportsystemen (ITS)					Implementatie programma (2018) dat in 2019 wordt "uitgerold" per regio (schaal te bepalen door de provincies): vorm via regio-sessies aanpak/organisatie van die sessies. Aanpak gerealiseerd in eerste helft van 2019, geen vervolg nodig.	
Energie en verduurzaming					Met de totstandkoming van het Klimaatakkoord zijn alle activiteiten voor verduurzaming mobiliteit onder het klimaatakkoord gebundeld. Belangrijkste afspraak ter uitvoering is de inzet op Regionale Mobiliteitsprogramma's (RMPs). IPO heeft via externe opdracht regisseur RMPs ingehuurd, om projectleiders RMP op weg te helpen en te ondersteunen. Gemeenten en vervoerregio's liften mee op deze ondersteuning, omdat provinciale projectleiders met 'train de trainer' ondersteuning verder verspreiden. Het budget voor 2019 is bestemd voor de verdere doelrealisatie: 1. productontwikkeling voor ondersteuning RMPs (inspiratiegids, community of practice) 2. opzetten reflexieve monitoring en rapportage klimaatakkoord / RMPs 3. trekkers voor uitvoering overige afspraken uit Klimaatakkoord (bv handhaving, eigen mobiliteit, elektrisch rijden)	

					N.B. Het budget van het programma Klimaat & Energie (KT2.3.4) is mede ingezet voor de werkzaamheden in het kader van de beleidsopgave duurzame mobiliteit en staat in directe relatie tot het klimaatakkoord. De middelen in beide programma's worden onderling afgestemd in relatie tot de integrale doelstelling van duurzame mobiliteit.	
					In 2019 is in opdracht van het IPO een roadmap voor de uitvoering van het Bestuursakkoord Zero Emissie Bus (ZEB) opgesteld. Dit is ten laste gegaan van het budget voor dit thema. In vervolg hierop heeft het IPO in mei 2019 opdracht gegeven aan het DOVA voor het voeren van het programmamanagement op de uitvoering van het Bestuursakkoord. Hiermee is voor 2019 een bedrag van € 65.000 gemoeid. Voor het thema ZEB is er sprake van een complex samenstel van organisatorische, inhoudelijke en financiële afspraken tussen de diverse betrokken partners, zoals Rijk, provincies, DOVA en CROW-KpVV. In de BAC van 12 december zal een tussenbalans worden geagendeerd.	
Opdrachtgever- schap KpVV					Inhoudelijk worden de beoogde resultaten geboekt. Financieel : bijdrage aan KpVV is voor 2019 niet geïndexeerd. Is wel een punt van gesprek voor volgende jaren (element van de evaluatie)	

Project	Budget	Reeds betaald / Realisatie	Openstaande verplichtingen / Nog te betalen	Rest budget
KT4.1.1 - Toekomst OV	€ 147.875	€ 52.564	€ 74.338	€ 20.973
KT4.1.2 - ITS en verkeersmanagement	€ 51.150	€ 55.055	€ -0	€ -3.905
KT4.1.3 - Fiets	€ 41.380	€ 0	€ 0	€ 41.380
KT4.1.4 - Verkeersveiligheid	€ 122.760	€ 9.317	€ 30.000	€ 83.443
KT4.1.5 - Duurzame mobiliteit	€ 127.875	€ 27.921	€ 68.970	€ 30.984
KT4.1.6 - Zero emissie bus	€ 112.530	€ 10		€ 112.520

KT4.1.7 - Mobiliteit algemeen	€ 0	€ -1.850	€ 0	€ 1.850
KT4.1.10 - Mobiliteit werkbudget	€ 40.920	€ 12.925	€ 1.792	€ 26.203
KT4.1.11 - Nationaal kennisprogramma laadinfrastructuur	€ 368.280	€ 360.000	€ 0	€ 8.280
KT4.3.1 - Aansturen kennisprogramma KpVV	€ 1.841.400	€ 0	€ 1.800.000	€ 41.400
Totalen	€ 2.854.170	€ 515.942	€ 1.975.101	€ 363.128

Toelichting prognose

In het programma is er sprake van een onderschrijding op de posten KpVV en NKL (totaal 49.680 euro), vanwege het in 2019 niet indexeren van de bijdragen. Dit is eenmalig. Voor wat betreft de post Verkeersveiligheid wordt ingeschat dat een bedrag van 75.000 niet tot besteding komt. Dit bedrag was begroot voor met name de ondersteuning/begeleiding/kennisontwikkeling ten behoeve van de regionale verkeersveiligheidsplannen. Deze kosten worden inmiddels (resultaat Startakkoord SPV februari 2019) door het Rijk betaald. De vrijval van in totaal € 125.000 leidt tot een begrotingswijziging die via deze najaarsnota aan het bestuur en de algemene vergadering zal worden voorgelegd.

Daarnaast heeft via het opdrachtgeverschap (en middelen) KpVV in het jaarprogramma 2019 kennis-en ondersteuning Verkeersveiligheid meer prioriteit gekregen. Voor de beleidsopgave Fiets komen de gelden in het derde/vierde kwartaal tot besteding.

De middelen Zero Emissie Bus zijn gerelateerd aan het Bestuursakkoord met een meerjarig programma tot 2025. Het programmabudget is meerjarig en geschiedt met medefinanciering van Rijk en Vervoerregio's. Uitgaven zijn gerelateerd aan kosten programma-organisatie en jaarlijks uitvoeringsprogramma's. In 2020 zal een financiële (tussen)balans met de partners van het akkoord worden opgemaakt, zodat er dan een aangescherpt beeld is van de meerjarige begroting/besteding en partnerbijdrages in relatie tot de te bereiken doelen uit het akkoord.

Vanuit 2018 worden budgetten overgeheveld. Voor wat betreft deze budgetten ziet het budgettaire verloop er voor deze kerntaak als volgt uit:

Project	Overgeheveld Budget	Reeds betaald / Realisatie	Openstaande verplichtingen / Nog te betalen	Rest budget
KT4.1.6 Zero Emissie bus	€ 226.861	€ 116.340	€ 49.837	€ 60.684

Kerntaak 5: Regionale Economie

	Is het doel wat we wilden bereiken nog reëel?	Doen we wat we voorgenomen hadden?	Blijven we binnen de planning?	Wijken we af van het budget (zowel plus als min)?	Toelichting	Beheersmaatregel (alleen bij oranje en rood)
Kerntaak 5. Regionale economie						
Stimuleren en verankeren innovatie in het MKB in de regio					In de Kennis- en Innovatie Agenda's is de inzet van de regio op valorisatie en marktcreatie verankerd. Komende weken wordt verkend of, en op welke wijze regio, rijk, topsectoren en andere stakeholders samenwerkingsafspraken kunnen maken in een Kennis- en Innovatie Convenant	
Verbeteren van de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt in de regio					HC in aantal regiodeals en als onderdeel van de proeftuinen in het kader van het interbestuurlijk programma (zie economie als versneller) Mogelijk ook als onderdeel van de uitwerking van de Kennis- en Innovatie-agenda's	
Programmatisc h e uitwerking bijdragen provincies aan transitieagenda's en thema's in het kader van het Grondstoffen-akkoord (Nederland circulair in 2050)					600.000 euro uit Klimaatenvelophe voor provinciale pilots schaduwbeprijzing, CO-2 voetafdruk en versterken samenwerking beleid en inkoop CE. Oktober 2019 regionale netwerkdag versterking regionale circulaire ecosystemen en najaar 2019 regiodagen CE-aanpak voor decentrale overheden i.s.m. IenW, RWS, VNG en UvW	

Versterken van de positie van Nederland als netto EU-betaler met een eigen investeringsagenda door het aantrekken van Europese co-financiering voor de periode na 2020 (cohesiebeleid)					Nieuwe brochure met EFRO-projecten. Najaar 2019 notitie relatie Horizon- EFRO.	
Leefbare dorpskernen, binnensteden en buitengebied					Najaar 2019 hebben provincies zich gecommitteerd aan een afsprakenkader landelijke richtlijnen Koopstromenonderzoek. Begin oktober is er een 'provinciale vastgoedtafel', waarbij provincies en vastgoedpartijen kennis delen over de toekomstige opgaven (transitie centrumgebieden).	
Retailagenda					Provinciale doelstellingen zijn gerealiseerd. Er is in de BAC RE besloten om een werkbudget beschikbaar te stellen van 20.000 en te bezien of dit kan uit het werkbudget.	
Afstemmen regionale en landelijke agenda ("regionale economie als versneller", Interbestuurlijk Programma)					Zie onder Human Capital	

Project	Budget	Reeds betaald / Realisatie	Openstaande verplichtingen / Nog te betalen	Rest budget
KT5.1.3 - Circulaire economie	€ 25.575	€ 30.192	€ 0	€ -4.617
KT5.1.4 - Leegstandsmonitor	€ 25.575	€ 0	€ 25.000	€ 575
KT5.1.5 - IBP RE	€ 20.460	€ 0	€ 0	€ 20.460
KT5.1.6 - Procesgeld retail	€ 102.300	€ 100.000	€ 0	€ 2.300
Totalen	€ 173.910	€ 130.192	€ 25.000	€ 18.718

Kerntaak 6: Culturele infrastructuur en monumentenzorg

	Is het doel wat we wilden bereiken nog reëel?	Doen we wat we voorgenomen hadden?	Blijven we binnen de planning?	Wijken we af van het budget (zowel plus als min)?	Toelichting	Beheersmaatregel (alleen bij oranje en rood)
Kerntaak 6. Culturele infrastructuur en monumentenzorg						
Samen met rijk en gemeenten regionale cultuurprofielen vormgeven					De regionale cultuurprofielen zijn opgesteld. In reactie op de uitgangspunten voor het nieuwe cultuurbeleid van de minister van OCW heeft het IPO op 17 juni een brief gestuurd aan de vaste kamercommissie voor OCW.	
Gebiedsgerichte erfgoedzorg, met focus op een toekomstige rol in de monumentenzorg					Het IPO heeft een erfgoeddeal gesloten waarin erfgoed een plek krijgt in gebiedsgericht programma's. Het IPO werkt mee aan een programma voor de toekomst van religieus erfgoed om daarmee aan goede functies te werken en om leegstand te voorkomen. Mede op verzoek van het IPO wordt door OCW in mei een regeling voor kanjermonumenten opengesteld. Een vergelijking van technische aspecten van provinciale uitvoeringsregelingen is uitgevoerd.	
Belangenbehartiging en agendering overige cultuur gerelateerde onderwerpen					Voor cultuureducatie en cultuurparticipatie is IPO in overleg met OCW en VNG over vervolg in het cultuurstelsel 2021-2024.	

Project	Budget	Reeds betaald / Realisatie	Openstaande verplichtingen / Nog te betalen	Rest budget
KT6.1.1 - Cultuurplatform	€ 15.345	€ 0	€ 0	€ 15.345
KT6.1.2 - Cultuurbeleid 2021 e.v.	€ 20.460	€ 6.854	€ 2.886	€ 10.720
KT6.2.1 - Erfgoed	€ 20.460	€ 0	€ 0	€ 20.460
KT6.3.2 - Werkbudget culturele infrastructuur & monumentenzorg	€ 15.345	€ 8.092	€ 0	€ 7.253
Totalen	€ 71.610	€ 14.946	€ 2.886	€ 53.778

Kerntaak 7. Kwaliteit van het openbaar bestuur

	Is het doel wat we wilden bereiken nog reëel?	Doen we wat we voorgenomen hadden?	Blijven we binnen de planning?	Wijken we af van het budget (zowel plus als min)?	Toelichting	Beheersmaatregel (alleen bij oranje en rood)
Kerntaak 7. Kwaliteit van het openbaar bestuur						
Proeftuinen					Onderdeel van het IBP. OP dit moment wordt in overleg met BZK, VNG en UvW gezocht naar modaliteiten voor een goede invulling van proeftuinen, aansluitend bij de opgaven van het IBP.	
Wetenschaps-netwerk					Stand van zaken cfm jaarverslag.	
IBP					Op individuele thema's gebeurt er veel, waaraan ook door het IBP-programmateam wordt bijgedragen. Voorts zijn er overkoepelend diverse successen behaald en wordt op veel thema's beter samengewerkt. Daarnaast zijn overkoepelend o.a. een communicatieplan en financiële spelregels opgesteld. Dat samenwerking nog niet overal goed gaat, is iets waar we aan werken. Waar wat recenter meer aandacht naartoe gaat, is de integraliteit tussen opgaven.	
Financiën					-Overleggen met het Rijk zijn gestart over bespreking financiële ontwikkeling decentrale overheden. Voorstellen worden voorgelegd in BOFv van april 2020. -Fiscale thema's zijn geagendeerd, maar vanuit het IPB nog geen vervolg -Het Wetsgevingstraject rond Invest-NL loopt conform planning - De evaluatie beleidsindicatoren BBV zal in het najaar plaatsvinden - Diverse strategische trajecten met BZK, in voorbereiding op het nieuwe kabinet, zijn gestart na het zomerreces: - Evaluatie normeringssystematiek	Gezien het grote aantal strategische trajecten gericht op de Financiële verhoudingen Rijk-Provincie die door het Rijk in gang zijn gezet is het noodzakelijk om de bemensing vanuit het IPO te versterken om de kwetsbaarheid van de bemensing te minimaliseren

				- Studiegroep Bestuurlijke en Financiële verhoudingen - Het IPO is betrokken bij de artikel 2-onderzoeken 1-Uitvoeringslasten en 2-Opcenten. Vanwege de besprekingen rond het Klimaatakkoord staat de toekomst van het provinciaal belastinggebied volop in de belangstelling. - Op 23 mei 2019 is het IPO-bestuur akkoord gegaan met de inventarisatie tbv de Actualisatie Verdeelmodel Provinciefonds - Er vindt intensief overleg plaats tussen BZK en de provincies over de verwerking van subsidies in begroting in jaarrekening.	
--	--	--	--	---	--

Project	Budget	Reeds betaald / Realisatie	Openstaande verplichtingen / Nog te betalen	Rest budget
KT7.1.1.1 - Jaarcongres	€ 102.300	€ 6.337	€ 24.014	€ 71.949
KT7.1.1.3 - Bestuursdiner	€ 15.345	€ 13.484	€ 0	€ 1.861
KT7.1.1.4 - Welcome back borrel	€ 7.673	€ 0	€ 0	€ 7.673
KT7.1.1.5 - Dialoogcafes	€ 21.102	€ 2.203	€ 0	€ 18.899
KT7.1.1.6 - COELO	€ 8.425	€ 8.476	€ 0	€ -51
KT7.1.1.7 - Platform31	€ 0	€ 6.050	€ 0	€ -6.050
KT7.1.2.3 - Strategische denktank	€ 102.300	€ 29.590	€ 0	€ 72.710
KT7.1.2.7 - IBP algemeen	€ 51.150	€ 0	€ 0	€ 51.150
KT7.1.2.8 – Kennishub werkbudget	€ 40.920	€ 0	€ 0	€ 40.920
KT7.1.2.9 - Formatie kennishub	€ 117.645	€ 0	€ 0	€ 117.645
KT7.2.1.1 - EU kenniscentrum	€ 201.187	€ 208.464	€ 0	€ -7.277
KT7.2.1.3 - Europa CEMR	€ 43.580	€ 37.172	€ 0	€ 6.408
KT7.3.1.1 - Niet gespecificeerd	€ 0	€ 908	€ 0	€ -908
KT7.4.3 - Werkbudget e-overheid	€ 30.946	€ 665	€ 0	€ 30.281
KT7.5.1 - Financiën werkbudget	€ 102.300	€ 51.546	€ 20.635	€ 30.119
Totalen	€ 844.873	€ 364.894	€ 44.649	€ 435.329

Toelichting prognose 2019

Er wordt een onderuitputting verwacht met name voor de kennishub. Als gevolg van het feit dat de beoogde functionaris buiten de provincie is gaan werken. De werving van de bemensing op dit programma is hierdoor later gerealiseerd en kon dit traject later dan was voorzien worden opgestart. Inmiddels is bemensing gerealiseerd.

Vanuit 2018 worden budgetten overgeheveld. Voor wat betreft deze budgetten ziet het budgettaire verloop er voor deze kerntaak als volgt uit:

Project	Overgeheveld Budget	Reeds betaald / Realisatie	Openstaande verplichtingen / Nog te betalen	Rest budget
KT7.1.2.6 Verkiezing PS	€ 167.463	€ 67.204	€ 12.300	€ 87.959

Het betreft het budget waarvoor het IPO de kassiersfunctie vervult. Het restant wordt overgeheveld naar 2020 en ingezet in opdracht van de griffiers.

Werkgeverszaken

	Is het doel wat we wilden bereiken nog reëel?	Doen we wat we voorgenomen hadden?	Blijven we binnen de planning?	Wijken we af van het budget (zowel plus als min)?		Beheersmaatregel (alleen bij oranje en rood)
Werkgeverszaken					Toelichting	
cao					Cao 2019-2020 is formeel afgesloten. Implementatie generiek functiegebouw loopt goed. Transponeringstabellen aan te leveren door provincies voor 1 oktober. Toolkit communicatie implementatie generiek functiegebouw opgeleverd. Verdere uitwerking elementen cao 2020 samen met vakbonden. Kennisimpuls (verdiepingscursus Fuwaprov) aan werkgevers- en vakbondszijde loopt (verdiepingscursus en oriëntatiecursussen in oktober/november). Proces ophalen werkgeversvisie 2025 is gestart.	Extra budget (200.000 euro) voor uitvoeringskosten cao 2019-2020 gevraagd en verkregen via instemming alle colleges van GS en PS voor cao 2019-2020.
Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren WNRA)					Implementatie Wnra ligt op schema; cao tekst 2020 vastgesteld. Provincies aan de slag nu met maken personeelshandboeken, individuele arbeidsovereenkomsten en opleidingen. Wetgevingstraject op tijd afgerond. Implementatiedatum definitief op 1-1-2020.	
Integriteit en rechtspositie bestuurders					Dag/nacht van de integriteit georganiseerd met NB als gastheer van de dag. Onderzoek naar hoogte toelage statenleden is van start gegaan.	
Garantiebanen					Afspraken gemaakt in Werkagenda 2019-2024 worden uitgevoerd. Cijfers realisatie garantiebanen per 30-6-2019 gerapporteerd: geven bemoedigend beeld. In najaar bijeenkomst over SROI en gesprekken over versterking samenwerking met onderwijs.	
Behoud en versterking samenwerking werkgevers binnen en buiten de sector provincies					Actieve kennisdeling in ICP en adviesgroepen AV en P&O. Gezamenlijk overleg met UvW en VNG op gebied van werkgeverszaken versterkt. Stichting Zelfstandig Publieke Werkgevers opgericht, met extra afstemming op gebied	

					van pensioenen, banenafpraak, Wnra en arbeidsmarkt.	
Communicatie en lobbyactiviteiten					Extra ingezet op optimaliseren website IPO voor producten van werkgeverszaken voor medewerkers provinciale sector, o.a. met aparte pagina voor generieke functiegebouw. Meer bekendheid gegeven aan relevante nieuwsfeiten o.a. banenafpraak (o.a. filmpjes van mensen die een garantiebaan vervullen bij provincies op social media) en cao.	

Project	Budget	Reeds betaald / Realisatie	Openstaande verplichtingen / Nog te betalen	Rest budget
WG.1.0 - CAO	€ 351.837	€ 99.749	€ 63.218	€ 188.870
WG.2.0 - Wnra	€ 30.000	€ 6.058	€ 0	€ 23.942
WG.3.0 - Integriteit/rechtspositie bestuurders	€ 7.000	€ 1.525	€ 0	€ 5.475
WG.4.0 - Garantiebanen	€ 20.000	€ 16.188	€ 0	€ 3.812
WG.5.0 - Samenwerking	€ 73.000	€ 13.406	€ 5.000	€ 54.594
Totalen	€ 481.837	€ 136.927	€ 68.218	€ 276.692

Toelichting prognose 2019

Budgetneutrale andere onderverdeling deelbudgetten werkgeverszaken inmiddels ingevoerd in de begroting en systemen. Inschatting onderuitputting budget werkgeverszaken ultimo 2019: 65.000 euro.

Bijlage 2: Rapportage BIJ12

Inleiding

De Voorjaarsnota 2019, vastgesteld in het IPO-bestuur van 23 mei 2019, lichtte de ontwikkelingen die afwijken van de reguliere uitvoering toe. In de nu voorliggende Najaarsnota 2019 is voor deze ontwikkelingen bepaald of er budgettaire effecten zijn voor de begroting 2019 van BIJ12.

Samengevat vangt BIJ12 op onderdelen waar budgetten bijgesteld moeten worden door meerkosten in 2019, deze vrijwel geheel op binnen de begroting 2019 en de beschikbare middelen in de bestemmingsreserves. Alleen de structurele kosten van de vastgestelde cao 2019-2020 (€39.500) en de wijzigingen op provinciale applicaties bij GBO-provincies hebben een beperkte invloed op de (verdeling van de) provinciale bijdragen. De incidentele kosten hebben dus geen effect op de begroting 2020.

Voor de verschillende onderdelen van BIJ12 wordt hieronder toegelicht of er een bijstelling van de begroting wordt voorgesteld.

Algemene wijziging: Effect cao 2019-2020

In de vastgestelde begroting 2019 is in afwachting van de onderhandelingen voor de nieuwe cao gerekend met een verhoging van 2,2% van de salariskosten. De vastgestelde cao 2019-2020 houdt voor 2019 echter op jaarbasis een verhoging van 3% van de salarislust in. In deze Najaarsnota is het verschil van 0,8% ten opzichte van de begroting 2019 als bijstelling op alle onderdelen van BIJ12 verwerkt. Voor de hele personeelsbegroting van BIJ12 betreft het een bijstelling van €50.000. Bij de unit GBO-provincies wordt de cao-stijging echter opgevangen binnen de deelbegroting. Voor de rest van BIJ12 werkt de cao-stijging wél door in de provinciale bijdragen (€39.500). De verhoging van de cao werkt structureel door naar 2020 en volgende jaren.

Interne Organisatie

Dit voorjaar is de nieuwe kantoorautomatisering van BIJ12 aanbesteed. De implementatie wordt in het najaar afgerond. Zoals reeds bij de jaarrekening 2018 en de Voorjaarsnota 2019 aangekondigd, gaat de vernieuwing gepaard met incidentele kosten voor projectleiding en implementatie. Deze incidentele kosten 2019 worden gedekt door de inzet van de bestaande reserves Kantoorautomatisering (€55.051) en Ontwikkelagenda BIJ12 (€193.892). Na de start van BIJ12 in 2014 namen - op verzoek van de provincies - de werkzaamheden van BIJ12 aanzienlijk toe. Ook voor 2020 zijn nieuwe taken voorzien. Hierdoor is de huisvesting van BIJ12 niet meer toereikend voor het aantal te huisvesten (vaste en tijdelijke) medewerkers en het bieden van de gevraagde vergaderfaciliteiten. BIJ12 is daarom - met instemming van de Kring van Provinciesecretarissen en na advies van de AAC Midden - gestart met een verkenning naar extra of nieuwe huisvesting. Dit doet zij samen met het Regiebureau POP en de OV campus. Dit zijn aan BIJ12 verwante organisaties (met ook de provincies als belangrijke opdrachtgever) die ook op zoek zijn naar nieuwe huisvesting nabij Utrecht CS. De kosten van deze verkenning worden geschat op €25.000 (incl. btw), die gedeeld worden met de twee andere organisaties. De eventueel al in 2019 gemaakte kosten worden binnen de begroting 2019 opgevangen. Op basis van de uitkomst van de verkenning komt BIJ12 in 2020 met een begrotingsvoorstel voor een oplossing van haar huisvestingsprobleem in combinatie met andere provinciale diensten, zodat de netwerkfunctie verder wordt versterkt.

Interprovinciale Digitale Agenda (IDA)

Voor het programma Interprovinciale Agenda voor Digitale transformatie IDA2023 wordt momenteel in opdracht van de Kring van Provinciesecretarissen de volgende stap in het programma gezet: de invulling van het programmanagement en de ondersteuning van het programma. IPO en BIJ12 ondersteunen hierbij. In de Kring van Provinciesecretarissen is afgesproken dat elke provincie voor 2019 maximaal €40.000 bijdraagt. Aangezien de kosten voor het programma in 2019 nog beperkt zijn, is met de

Kring van Provinciesecretarissen afgestemd dat BIJ12 deze kosten voorschiet en dat begin 2020 de verrekening met de provincies plaatsvindt. IDA2023 is derhalve niet opgenomen in deze Najaarsnota.

PAS-bureau

Bij de Voorjaarsnota 2019 is gemeld dat er mogelijk in de Najaarsnota een bijstelling diende plaats te vinden naar aanleiding van de toen nog verwachte uitspraak van de Raad van State en mogelijke wijzigingen in de governance van het gezamenlijke PAS-programma.

Op 29 mei jl. deed de Raad van State eindspraak waaruit volgt dat het Programma Aanpak Stikstof (PAS) niet als basis voor toestemming voor activiteiten mag worden gebruikt. Naar aanleiding van deze uitspraak wordt in deze Najaarsnota geen bijstelling voorgesteld omdat het effect op het gezamenlijke PAS-programma van de provincies en het rijk nog niet duidelijk is. Voor de jaarrekening 2019 dient wel rekening te worden gehouden met een aanzienlijk overschot op het budget van het PAS-bureau, omdat enkele geplande activiteiten en projecten als gevolg van de uitspraak en in afwachting van nieuwe afspraken niet worden uitgevoerd. Zo is onder meer de programmamanager per 1 juli jongstleden gestopt.

Natuurinformatie en Natuurbeheer

De in de Voorjaarsnota 2019 gemelde voorgenomen omzetting van 2 detacheringen naar vaste formatie - om voor provincies essentiële taken zoals informatieverzameling en validering van natuurdata, structureel en goedkoper te borgen - is opgenomen in het voorstel voor de begroting 2020. Deze omzetting zit nog niet in voorliggende Najaarsnota 2019.

Faunazaken

Bij deze Najaarsnota wordt geen bijstelling in relatie tot de uitbreiding van taken voor de wolf voorgesteld. Voor de begroting 2020 wordt wel een uitbreiding voorzien voor communicatie, monitoring, faunaschades en het wolvenmeldpunt. De betreffende kosten worden in 2019 opgevangen binnen de begroting van BIJ12. De unit Faunazaken is in de loop van 2019 helaas geconfronteerd met een aantal (niet werk gerelateerde) langdurige ziekten. In verband met vervangende inhuur dient rekening te worden gehouden met een overschrijding van de personeelskosten bij de jaarrekening 2019, het exacte bedrag is nu nog niet in te schatten.

Adviescommissie Schade Grondwater (ACSG)

Op advies van de BAC DROW 3 juni 2019 wordt de formatie van BIJ12 (voorlopig) tijdelijk voor twee jaar met 2 fte (schaal 11) uitgebreid voor specialistische advisering en procesondersteuning om de toename van het aantal schadeverzoeken aan de ACSG op te vangen. Deze tijdelijke formatie wordt verwerkt in de begroting 2020 en is nog niet meegenomen in de Najaarsnota 2019.

GBO-provincies

Voor de applicatie *IBIS (Integraal Bedrijventerrein Informatie Systeem)* is er in deze Najaarsnota incidenteel €52.742 extra opgenomen ten behoeve van zes wijzigingen. De wijzigingen zijn in april jl. besproken in de AAC RE en met hen is afgesproken dat er een financieel voorstel zou komen, die nu dus voorligt. De €52.742 wordt gedekt vanuit de bestemmingsreserve GBO. Vanaf 2020 dient rekening te worden gehouden met een hogere jaarlijkse bijdrage voor IBIS van €18.000 voor IBIS.

Voor de ontwikkeling van het *Portaal Risicokaart* is in het meerjarenplan voorzien dat in 2019 extra middelen nodig zijn. Op grond van de statuten van de Vereniging IPO konden deze middelen niet gereserveerd worden bij de Jaarrekening 2018. De extra benodigde middelen 2019 van €100.000 worden daarom bij deze Najaarsnota aangevraagd. De medefinanciering uit het Programma Impuls Omgevingsveiligheid (IOV-programma) voor beheer RRGs (Risico Register Gevaarlijke Stoffen) was in 2018 €352.000. In 2019 is deze verlaagd tot €300.000. Het verschil van € 52.000 is gecorrigeerd op de kosten

voor applicatiebeheer. De nadere medefinanciering van € 25.000 is benut voor verdere (door)ontwikkeling van de risicokaart. In 2020 loopt het programma af.

De AAC DROW adviseerde in oktober 2018 om voor 2019 €100.000 aanvullende middelen voor het *Landelijk Grondwater Register (LGR)* in de begroting op te nemen. Dit advies is meegenomen in deze Najaarsnota. Daarnaast is er €75.000 incidenteel nodig voor het verbeteren van de datakwaliteit en de gebruikersinterface. De €75.000 incidentele kosten worden gedekt uit de bestemmingsreserve GBO.

Ten aanzien van het *Landelijk Zwemwater Register (LZR)* zijn in 2019 de hostingkosten gestegen door het robuuster maken van het hostingsplatform. Voor 2019 is hiervoor €13.745 extra nodig. De stijging van de hostingkosten werkt structureel door naar 2020. Naast de structurele hostingkosten zijn er in 2019 incidentele kosten van €85.000 voor het robuust maken van de site. Deze incidentele kosten worden gedekt uit de bestemmingsreserve GBO.

Voor de *PDBS (het archeologisch depot)* zijn in 2018 de kosten gedeeld door de provincies Gelderland, Noord-Brabant en Utrecht. Volgens afspraak financierden deze provincies daarmee de ombouw en transitie van het PDBS naar GBO Provincies. Ook in de begroting 2019 waren de kosten PDBS abusievelijk enkel over deze provincies verdeeld. In 2017 is echter in het SIO en de AAC Middelen (29 juni 2017) besproken om de beheerkosten volgens de IPO-verdeelsleutel te verdelen. De herverdeling over 12 provincies zorgt voor een verschuiving in de provinciale bijdragen. Naast deze reguliere beheerkosten zijn er in 2019 incidentele kosten voor de realisatie van een extra noodzakelijke functionaliteit ('Pakbon 4.0') ten bedrage van €85.000. Deze incidentele kosten worden gedekt uit de bestemmingsreserve GBO.

Voor de *Algemene Hoogtekaart Nederland (AHN)* is er in het kader van de samenwerkingsovereenkomst met RWS en het Waterschapshuis in de begroting 2019 rekening gehouden met de jaarlijkse bijdrage van €358.077. De uitvoering van dit programma ligt bij het Waterschapshuis. Door het Waterschapshuis is aangegeven dat de kosten voor 2019 lager uitvallen. In deze Najaarsnota is er daarom een bijstelling van €161.745 naar beneden verwerkt.

Het totaalbeeld voor GBO-provincies is dat - door de bijstelling op de AHN én de inzet van middelen uit de bestemmingsreserve - de bovengenoemde meerkosten op applicaties in 2019, opgevangen worden binnen de begroting 2019.

Totaaloverzicht begrotingswijziging Najaarsnota 2019

De wijzigingen op de begroting zijn, afgezien van de cao 2019-2020 en enkele kleine wijzigingen bij GBO provincies, incidenteel en hebben nagenoeg geen effect op de begroting 2020.

De bovenstaande bijstellingen leiden tot de volgende gewijzigde begroting 2019:

LASTEN	Begroting 2019	Mutatie Najaarsnota	Onderwerp	S/I	Gewijzigde begroting 2019
Interne organisatie	3.011.295	11.677	cao	S	3.271.915
		248.943	Kantoor-automatisering	I	
PAS-bureau	4.158.405	6.491	cao	S	4.164.896
Natuurinformatie en Natuurbeheer	7.379.187	11.358	cao	S	7.390.545
Faunazaken	33.254.451	8.581	cao	S	33.263.032

AdviesCommissie Schade Grondwater	493.145	1.350	cao	S	494.495
GBO-provincies	5.137.185	10.568	cao	S	5.459.927
		312.174	Diverse applicaties	I/S*	
Totaal lasten	53.433.669	611.142			54.044.811

BATEN	Begroting 2019	Mutatie Najaarsnota	Onderwerp	S/I	Gewijzigde begroting 2019
Bijdragen provincies	52.833.669	39.457	cao	S	52.873.126
Medefinanciering GBO Risicokaart	300.000	25.000	Bijdrage IOV-programma	I**	325.000
Onttrekking geormerkte middelen	300.000	248.943	Kantoor-automatisering	I	846.685
		297.742	Diverse applicaties GBO	I	
Totaal baten	53.433.669	611.142			54.044.811

BIJ12 vangt de wijzigingen, behalve de cao 2019-2020, op binnen de begroting 2019 en de beschikbare middelen in de bestemmingsreserves voor de incidentele kosten 2019 (zie bijlage 3 voor de mutaties op de reserves).

* Het cao-effect is bij GBO-provincies opgevangen binnen de begroting GBO. De structurele meerkosten (LZR en IBIS) en incidentele kosten worden gedekt binnen de begroting en uit de bestaande reserves. De totale bijdrage 2019 voor GBO-provincies blijft gelijk, door de mutaties op de applicaties is er wel een effect op de verdeling van de bijdragen voor GBO-provincies (zie bijlage 2). De mutatie in de bijdragen betreft daarnaast de cao-verhoging voor de overige onderdelen van BIJ12 (zie bijlage 1).

** De bijdrage vanuit het IOV-programma vervalt na 2020.

Mutatie provinciale bijdragen ten gevolge van cao

De provinciale bijdrage wijzigt ten gevolge van de cao als volgt:

	Interne organisatie (gewogen percentage totale begroting)	Mutatie bijdrage interne organisatie	ACSG en natuurtaken PAS, Natuurinformatie en Natuurbeheer, Faunafonds (gewogen percentage)	Mutatie bijdragen ACSG en natuurtaken	Totaal
Groningen	5,53%	645	5,10%	1.416	2.062
Fryslân	10,01%	1.169	11,02%	3.061	4.230
Drenthe	8,84%	1.032	9,73%	2.704	3.736
Overijssel	10,94%	1.278	12,06%	3.349	4.627
Gelderland	11,13%	1.300	11,16%	3.099	4.399
Utrecht	6,54%	764	5,65%	1.569	2.333
Noord-Holland	8,17%	954	7,75%	2.152	3.106
Zuid-Holland	8,35%	975	7,77%	2.159	3.134
Zeeland	5,07%	592	4,74%	1.316	1.908
Noord-Brabant	12,28%	1.434	12,43%	3.454	4.888
Limburg	9,22%	1.077	9,39%	2.610	3.686
Flevoland	3,91%	457	3,21%	891	1.348
Totaal	100,00%	11.677	100,00%	27.780	39.458

Voor de interne organisatie is de gewogen verdeling voor de totale organisatie aangehouden conform de begroting 2019. Voor de ACSG en natuurtaken PAS, Natuurinformatie en Natuurbeheer, Faunazaken het gewogen percentage conform de begroting 2019.

Herverdeling bijdragen GBO door mutaties op applicaties.

De mutaties op de applicaties van GBO-provincies zorgen voor de volgende herverdeling van de bijdragen:

Provincie	Totaal gewijzigde begroting 2019	Primaire begroting 2019	Verschil
Groningen	336.097	325.410	10.687
Friesland	362.254	350.736	11.519
Drenthe	315.560	305.527	10.034
Overijssel	390.807	378.706	12.101
Gelderland	500.186	537.735	-37.549
Utrecht	405.734	437.968	-32.233
Noord-Holland	466.109	451.661	14.448
Zuid-Holland	497.824	481.248	16.576
Zeeland	299.184	289.910	9.274
Noord-Brabant	536.149	572.902	-36.753
Limburg	433.164	420.617	12.546
Flevoland	294.117	284.765	9.352
Totaal	4.837.185	4.837.185	0

Verloop reserves na mutaties najaarsnota.

Door de inzet van de bestemmingsreserves wordt het verloop van de reserves na de wijzigingen:

	saldo 31-12-2018	geplande onttrekking Begroting 2019	voorgestelde onttrekking Najaarsnota 2019	saldo 31-12-2019
Vegetatie karteringen	1.600.000	300.000		1.300.000
PAS	234.770			234.770
Natuurinformatie	18.390			18.390
Kantoorautomatisering	55.051		55.051	0
GBO	567.741		297.742	269.999
ACSG	46.083			46.083
Ontwikkelagenda	193.892		193.892	0
Totaal	2.715.927	300.000	546.685	1.869.242

Werkt voor provincies

Interprovinciaal Overleg

1^e Begrotingswijziging op basisbegroting 2020

1. Inleiding

De basisbegroting 2020 is vastgesteld in de IPO-bestuursvergadering van 1 oktober 2019. Dit is, in verband met de Provinciale Statenverkiezingen en de bestuurswissel, een "beleidsarme" begroting. De AV is eveneens op 1 oktober in de AV-vergadering over de stand van zaken van deze basisbegroting geïnformeerd. Tijdens de begrotingsvoorbereiding is voor een aantal kerntaken bestuurlijk geadviseerd om voorstellen te doen voor nieuw beleid en deze ter bespreking of ter besluitvorming voor te leggen in de IPO-bestuursvergadering van 31 oktober 2019. Het gaat om voorstellen die in BAC's zijn besproken, m.u.v. de voorstellen voor nieuw beleid van Kwaliteit Openbaar Bestuur en Werkgeverszaken. De voorstellen voor nieuw beleid zijn vertaald in deze 1^e begrotingswijziging 2020, die nu ter vaststelling aan het bestuur wordt voorgelegd, waarna de AV wordt gevraagd deze goed te keuren. Deze begrotingswijziging heeft geen betrekking op het onderdeel van de begroting BIJ12, aangezien hiervoor geen nieuw beleidsvoorstellen zijn opgesteld zijn. Tot slot wordt opgemerkt t.a.v. Energie/Klimaat, Vitaal Platteland, Regionale Economie en Cultuur er ook geen nieuw beleidsvoorstellen zijn.

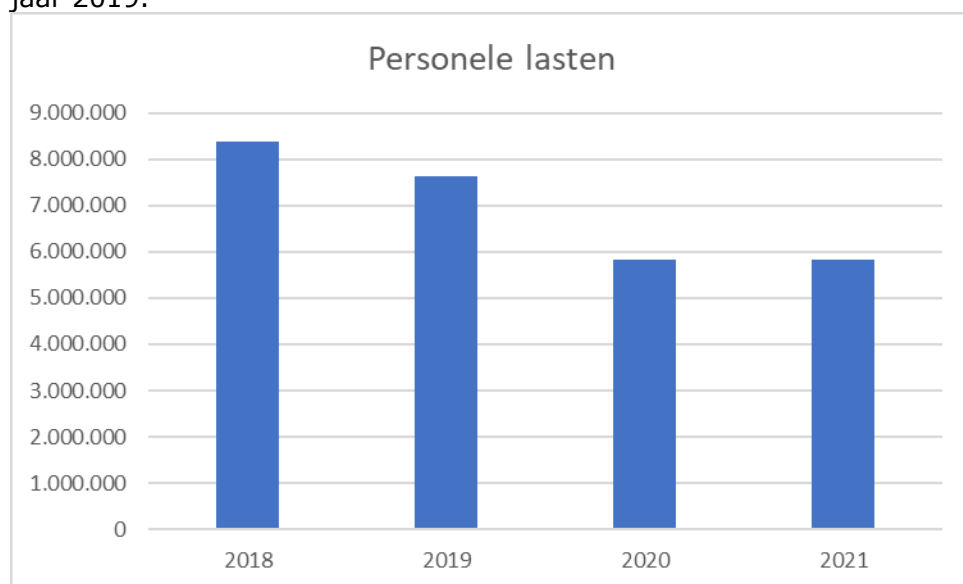
In onderstaand overzicht worden de in de bestuurlijk vastgestelde basisbegroting IPO Den Haag 2020 opgenomen programmakosten, de toegerekende salarislasten en bedrijfsvoeringslasten weergegeven, alsmede de effecten van de indexering 2020. De kolom 1^e begrotingswijziging bevat de financiële vertaling van de voorstellen voor nieuw beleid per kerntaak. Het betreft hier dus uitsluitend de toelichting op de voorstellen voor nieuw beleid en dus niet op de beleidsarme basisbegroting 2020.

Samenvatting alle kerntaken plus Werkgeverszaken	Programmakosten	Salarislasten	Bedrijfsvoering	1 ^e begrotingswijziging
Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling Waterbeheer	3.477.775	752.204	236.938	150.000
Milieu, energie, klimaat	841.929	1.420.829	447.550	100.000
Vitaal Platteland, PAS	356.004	919.360	289.591	
Mobiliteit	2.424.510	626.836	197.448	285.000
Regionale Economie	71.610	501.469	157.959	
Cultuur en Erfgoed	71.610	100.294	31.592	
Kwaliteit openbaar bestuur	852.746	1.086.516	342.244	390.000
Werkgeverszaken	282.000	417.891	131.632	65.000
TOTAAL IPO Projecten en programma's	8.378.183	5.825.400	1.834.954	
Totale begroting 2020 IPO Den Haag exclusief indexering	16.038.537			17.028.539
Totale begroting 2020 IPO Den Haag inclusief indexering	16.364.942			
Voorstel nieuw beleid 2020	990.000			17.376.643

Verbijzondering programmakosten, salarislasten en bedrijfsvoeringslasten per kerntaak 2020 en voorstellen voor nieuw beleid

In totaal wordt ten bedrage van €990.000 aan nieuwe beleidsvoorstellen middels deze 1^e begrotingswijziging aan u voorgelegd. In de toelichting bij de voorstellen voor nieuw beleid worden de 3-vragen nader uitgewerkt. In bijlage 1 zijn zowel deze voorstellen voor nieuw beleid, als de overige beïnvloedbare budgetten in de kolom "beïnvloedbaar" zichtbaar gemaakt. Het totale beïnvloedbare deel van de vastgestelde basisbegroting 2020 IPO Den Haag is € 1.801.378.

Een deel van deze nieuw beleidsvoorstellen heeft betrekking op de omvang van de personele flexibele schil (490.000). Om u een beeld te geven op hoe de personele lasten zich in de IPO Den Haag begroting 2018, 2019 en 2020 hebben ontwikkeld, is onderstaand overzicht opgesteld (waarbij 2018 is gebaseerd op de jaarrekening). Indien de voorstellen voor nieuw beleid t.a.v. de uitbreiding van de personele flexibele schil worden overgenomen, blijven de personele lasten nog steeds onder het niveau van het jaar 2019.

Voorstellen aan het bestuur

1. U wordt gevraagd om als IPO-bestuur te besluiten welke voorstellen voor nieuw beleid u wenst te honoreren. Deze voorstellen geven invulling aan de in de AAC's/BAC's/Bestuur geformuleerde nieuwe ambities. Deze zijn nog niet opgenomen in de basisbegroting.
2. Voor die nieuw-beleidsvoorstellen waarmee u instemt, een besluit te nemen ten aanzien van de financiële dekking. De dekkingsmogelijkheden bestaan uit:
 - het schrappen van oud beleid voor nieuw beleid voor de beïnvloedbare onderdelen;
 - het verhogen van de provinciale bijdrage aan het IPO, of:
 - het via directe facturatie aan provincies dekken van de nieuw beleids-uitgaven vanuit de functionele posten in de onderscheiden provinciale begrotingen.
3. De vastgestelde basisbegroting inclusief geaccordeerde voorstellen voor nieuw beleid en de daar aan verbonden dekkingsvoorstellen, ter goedkeuring aan te bieden aan de AV en voorafgaand aan de AV-vergadering, met uw AV-leden hierover af te stemmen.
4. Kennis te nemen van het feit i.r.t. het nieuw op te stellen werkprogramma/kompas er nog mogelijk aparte nieuw beleidswensen worden geformuleerd en in de voorjaarsnota aan u worden voorgelegd.

2. Kerntaak 1. Duurzame ruimtelijke ontwikkeling, waaronder waterbeheer en wonen

Wat willen we bereiken? Nieuw beleid = eerste begrotingswijziging 2020

Wonen

In 2018 was er een negatieve beeldvorming over de rol van provincies in de woonopgave. Daar is snel op geacteerd onder meer met een Manifest Wonen. Samen met de verstedelijkingsopgave uit de NOVI beschouwen de provincies 'wonen' als een majeure en te intensiveren beleidsopgave in de interprovinciale samenwerking.

De woonopgave kent een grote mate van integraliteit met accenten op onder andere energieneutraal-, klimaat adaptief- en binnenstedelijk bouwen. Bij dit laatste spelen aspecten als zorgvuldig ruimtegebruik en bereikbaarheid een belangrijke rol en is samenwerking tussen provincies een randvoorwaarde.

Waterbeheer/Droogte

Naar aanleiding van de droge zomer van 2018 is op initiatief van het Rijk een

zogenoeten Beleidstafel Droogte ingericht. Aan deze tafel zitten relevante overheden en stakeholders om enerzijds een gedeeld beeld te krijgen van de effecten op de middellange en lange termijn en anderzijds wordt aandacht besteed aan de verdere verbetering van de inzet van beschikbare maatregelen. De Beleidstafel kan aanbevelingen doen, maar geen beslissingen nemen.

De gezamenlijke inzet van provincies is vooral gelegen in het op peil houden van de grondwatervoorraden, ook met het oog op een verzekering van drinkwatervoorziening en voor droogte kwetsbare natuurgebieden (categorie 1 uit de verdringingsreeks). De droogte veroorzaakt structureel lagere grondwaterstanden in de hogere zandgronden met gevolgen voor de fundatie van woningen, maar ook landbouwschade.

Wat gaan we ervoor doen? Nieuwe activiteiten = eerste begrotingswijziging 2020

Wonen

Op basis van een nader onderzoek naar de door provincies gewenste provinciale rol binnen de brede Woonagenda, zal een voorstel voor de specifieke ambities worden opgesteld. Hierbij zal worden betrokken, de reeds gestarte inzet vanuit het Manifest Wonen. Hiermee is er een herijkte agenda, die via een projectmatige aanpak met de accenten op belangenbehartiging en kennisdeling zal worden uitgevoerd.

Waterbeheer/ Droogte

We leveren inbreng in de Beleidstafel Droogte op voor provincies relevante vraagstukken en zorgen dat hetgeen is gedeeld aan de tafel wordt betrokken bij de beleidsoverwegingen/besluitvorming van de individuele provincies.

De droogteproblematiek heeft ook een impact op de verantwoordelijkheid die provincies hebben in het beoordelen van allerlei schadeclaims gerelateerd aan verlaging van de grondwaterstand. Het aantal claims neemt toe en dreigt nog verder toe te nemen. De gezamenlijke provincies hebben besloten om landelijk één commissie van onafhankelijke deskundigen in te stellen en deze op te dragen bedoelde onderzoeken te verrichten en hierover advies uit te brengen: de Advies Commissie Schade Grondwater (ACSG).

De impact van de enorme feitelijke en verwachte schadeclaims ten gevolge van de droogte vraagt om extra juridische inzet over de algehele aanpak/systematiek.

Wat is daarvoor nodig?.....

Kerntaak Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling en Water				
Beleidsopgaves	Vastgesteld meerjarig beleid via Programmabegroting 2019			Nieuw beleid
	Basisbegroting 2020 e.v.			Eerste begrotingswijziging
	2019	2020	Beïnvloedbaar	2020 eenmalig/structureel
Wonen	-	75.000	75.000	Incidenteel 35.000 progr. kosten 0,4 fte (40.000) extra flex formatie
Droogte ACSG	-	75.000	75.000	75.000 incidenteel
Totaal nieuw beleid		150.000	150.000	110.000 en 0,4 fte (flex)(40.000)

3. Kerntaak 2. Milieu, Energie en Klimaat

Wat willen we bereiken met Milieu Toezicht en Handhaving? Nieuw beleid = eerste begrotingswijziging 2020

Bestuurlijke agenda 2020-2023

De provinciale VTH-taken waren het afgelopen decennium relatief 'beleidsarm'. Het accent lag vooral op het borgen van de kwaliteit van de uitvoering. Met de vorming van omgevingsdiensten, verbetering van het samenspel met de partners en verfijning van het instrumentarium, zijn we als provincies in staat om de taken naar behoren uit te voeren.

Keerzijde van deze professionalisering en het op afstand plaatsen is mogelijk dat de uitvoering van de taken redelijk op zichzelf is komen staan. Heel kort door de bocht gesteld: we doen het goed, maar is ook altijd duidelijk waar het toe doet?

De bestuurlijke wens van de provincies in IPO verband is om het VTH-instrumentarium gericht in te zetten en dit meer af te zetten tegenover de maatschappelijke (milieu) beleidsopgaven in bredere zin.

Tegelijk zien we dat het rijk beleidsinitiatieven neemt en tot nadere regelgeving komt, waarvan de uitvoering wordt belegd bij de decentrale overheden. Bijvoorbeeld rond ZZS, veiligheid, klimaat of circulaire economie.

Dat biedt provincies enerzijds de kans om een brede en (gebieds-)integrale verantwoordelijkheid te nemen voor veilige en gezonde leefomgeving. Anderzijds stroken de vaak nog sectorale prioriteiten van het rijk niet altijd met de regionale prioriteiten en integrale gebiedsopgaven. Bovendien zien we dat het rijk wel beleidsambities formuleert, maar daar geen 'boter bij de vis' doet en weinig rekening houdt met het absorptievermogen van de decentrale overheden: er zit een grens aan wat we (en onze uitvoeringsorganisaties) aan veranderingen en intensiveringen

kunnen verwerken. Anderzijds zien we ook dat het rijk taken wegneemt bij decentrale overheden of daartoe neigt, in weerwil van afspraken die zijn gemaakt over het VTH-stelsel. Bijvoorbeeld als het gaat om klimaat en energie.

Ook op Europese schaal worden besluiten genomen op de thema's die direct of indirect doorwerken op de uitvoering door de decentrale overheden. Juist de kennis van die uitvoeringspraktijk biedt provincies de mogelijkheid om al aan de voorkant Europese beleids- en besluitvorming te beïnvloeden.

Dat betekent dat we bij het rijk moeten zien te bereiken dat onze (inter-)provinciale agenda's meer leidend worden voor de prioriteiten van het rijk. En we kunnen beschikken over de juiste instrumenten, bevoegdheden en afwegingsruimte om onze taken goed uit te kunnen voeren, dat het samenspel met andere (rijks)diensten goed kan verlopen én dat de middelen die we krijgen in balans zijn met wat het rijk aan ons opdraagt. Met de 'agenda Gezonde en Veilige Leefomgeving 2020-2023' doen we het rijk een aanbod voor een package-deal in de prioriteitstelling en doorontwikkeling van het VTH-stelsel tot 2023. Deze agenda is ook de basis voor een actieve rol in 'Brussel'.

Binnen het raamwerk voor deze agenda zijn de volgende programmalijnen onderscheiden:

- Gezondheid
- Circulaire economie
- Klimaat
- Veiligheid
- Omgevingswet

Met deze programmalijnen bestrijken we (nagenoeg) het gehele werkveld van VTH, in elk geval de terreinen waar de grootste provinciale belangen en voor

VTH-relevante maatschappelijke opgaven en ontwikkelingen liggen. Daarnaast zijn er dwarsverbanden, zoals aanpak milieucriminaliteit, de invoering

van de omgevingswet of de kwaliteitsborging

Wat gaan we ervoor doen met MTH? nieuw beleid = eerste begrotingswijziging 2020

In 2020 vindt een verdiepingsslag plaats ten aanzien van de bestuurlijke agenda 2020-2023. Tegelijkertijd is er een veelheid van 'agenda's' die per direct de benoemde programmalijnen aangaan.

1.1 Van verkennen naar doen

In de verkenning en eerste uitwerking zal voor elk van de programmalijnen inclusief de impact van de Omgevingswet het volgende worden benoemd:

1. De belangrijkste kaders waarbinnen VTH-opgave-gestuurd wordt ingezet:
 - gezondheid;
 - circulaire economie;
 - klimaat;
 - veiligheid; en
 - omgevingswet.
2. Wat en hoe we vanuit VTH tot 2023 willen bijdragen aan het realiseren van die opgaven.
3. Wat we daarvoor nodig hebben van het rijk en Europa en wat dat betekent voor onze lobby.
4. Wat we daarvoor moeten doen en organiseren in IPO-verband.

1.2 Van VTH naar Gezonde en veilige leefomgeving

De agenda van de gezamenlijke provincies was in 2019 feitelijk al breder dan alleen uitvoering en inzet van VTH. De maatschappelijke vraagstukken waar de gezamenlijke provincies al feitelijk in opereren zijn breder dan VTH. Denk aan schone lucht, afval als

grondstof, zeer zorgwekkende stoffen (ZZS), aanpak milieucriminaliteit, problematiek buitengebied (drugsdumping, toezicht, etc.) en het EU-Milieu actieprogramma (MAP). Het gaat dan zowel om inhoud van opgaves als ook om instrumentaria breder dan VTH. Als werktitel gaan we dan ook uit van een programma Gezonde en veilige leefomgeving.

1.3 Status, nadere uitwerking en besluitvorming

De bestuurlijke agenda Gezonde en veilige leefomgeving is leidend voor het programma van (nu nog) de kernopgave VTH. Agenda en programma worden waar nodig jaarlijks geactualiseerd. Het is geen blauwdruk, maar een ontwikkelagenda waarbij zowel inhoud als grenzen en samenhang met andere maatschappelijke opgaves zich zullen vormen. De inhoud bepaalt immers de opgave.

Inzet is om deze agenda ook als aanbod aan de staatssecretaris van I&W voor te leggen als (mede)leidend voor de bestuurlijke agenda van het BO tot en met 2023. Dit sluit aan bij de zogeheten 'decemberbrief' (2018) van de Staatssecretaris aan de Kamer, waarin zij (van kabinetszijde) een nadere duiding geeft van de intensivering van 'beleidsrijke' opgaven op 'milieu' gebied, waarop de gezamenlijke provincies eveneens zullen moeten acteren.

Wat is daarvoor nodig?.....

Kerntaak Milieu, toezicht en handhaving				
Beleidsopgaves	Vastgesteld meerjarig beleid via Programmabegroting 2019			Nieuw beleid
	Basisbegroting 2020 e.v.			Eerste begrotingswijziging
	2019	2020	Beïnvloedbaar	incidenteel-structureel
Verdieping bestuurlijke agenda gezonde en veilige leefomgeving 2020-2023		100.000	100.000	nieuw beleid 100.000 (financiering flex 1 fte) incidenteel tm 2023
Totaal nieuw beleid		100.000	100.000	

Voor de doorlopende agenda (basisbegroting) wordt een bedrag van € 140.920 gereserveerd. De feitelijke meerjarenbegroting laat voor 2020 een bedrag van € 214.830 zien. Door met name verdere integratie van de aanpak van de Risicokaart met het Informatiehuis externe veiligheid en de signaleringskaart is een financiële taakstelling van € 73.910 denkbaar.

De verdieping van de bestuurlijke agenda 2020-2023 zal verder gestalte krijgen in het nieuwe beleid. Voor het jaar 2020 wordt daar een bedrag van € 100.000 voor begroot. Dit bedrag is nodig om middels inzet van provinciale medewerkers (totaal 1 fte in de flexibele schil) aan deze nieuwe beleidsopgaven uitvoering te geven. Het betreft vooralsnog een eenmalig bedrag. De feitelijke meerjarenraming zal nadere uitwerking krijgen.

4. Kerntaak 4. Mobiliteit

Wat willen we bereiken? Nieuw beleid = eerste begrotingswijziging 2020

Algemeen

Binnen de beleidsopgave mobiliteit van de gezamenlijke provincies bruist het van de energie en kansen om op een meer integrale manier te werken aan bereikbare, duurzame, gezonde en (verkeers)veilige regio's. Met het momentum van het Klimaatakkoord en de verschuiving van onderhandeling naar uitvoering met een heldere rol en positie van de provincies ten op de bestuurlijke en maatschappelijke partners, komt een groeiende behoefte aan goede landelijke, interbestuurlijke en interregionale afstemming en besluitvorming. De transitie naar een meerjarenprogramma met als overkoepelende ambitie '**duurzame en zorgeloze mobiliteit**' vergt onder andere een omslag in interbestuurlijke samenwerking en verhoudingen en een nieuwe, meer integrale wijze van investeren in mobiliteitssystemen.

De transitie naar duurzame en zorgeloze mobiliteit kan niet los gezien worden van de transities waar provincies een rol in hebben/nemen. Nauwe afstemming met bijvoorbeeld de Omgevingsvisies (en in de toekomst Omgevingsagenda's) en de Regionale Energiestrategieën (RES) is van cruciaal belang. Daarmee bereiken de provincies een steeds betere synergie tussen de transitieopgaven waar zij voor staan. Dit schept kansen voor kosteneffectieve investeringen en geeft duidelijkheid naar inwoners, partnergemeenten, bedrijfsleven en het Rijk. Dit vertaalt zich voor wat betreft de inzet van de gezamenlijke provincies in nieuwe/herijkte beleidsopgaves.

Toekomst van het Openbaar Vervoer (OV)

De agenda toekomst OV is een majeure opgave als schakel in de mobiliteitsambitie 'duurzame en zorgeloze mobiliteit'. Dit vraagt om een actieve agenda(sturing) in interprovinciaal verband zowel op hetgeen al overeengekomen is als op

nieuwe kansen en mogelijkheden het OV positie te geven.

Fiets

De fiets verdient een volwaardige plaats op de agenda's van overheden, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven. Samen met 22 organisaties hebbende gezamenlijke provincies, zich ten doel gesteld tussen 2017 en 2027 het aantal fietskilometers te verhogen met 20%. Dit is uitgewerkt in de Agenda Fiets 2015-2020 van de Tour de Force.

Verkeersveiligheid

Op basis van de afspraken 'SPV 2030' zal in 2020 een financieel akkoord tussen Rijk en decentrale overheden gesloten moeten worden om met de regionale uitvoeringsprogramma's richting 2030 ook de afgesproken doelstelling feitelijk te realiseren. De gezamenlijke provincies zijn een speler van belang bij het te creëren commitment op financiering en zijn regievoerder en actor in de regionale uitvoeringsprogramma's.

Energie en Verduurzaming

Mobiliteit in de brede betekenis is een kernthema binnen de provincies in de opgaves in de fysieke leefomgeving, dus ook in beleidsdoelen gerelateerd aan de eigen provinciale agenda's. Vanuit die invalshoek zorgen provincies ervoor dat zij primair binnen hun eigen invloedssfeer (onder andere wegbeheerder, OV-concessieverlener, ondersteunen van laadinfrastructuur elektrisch rijden) bijdragen via de inzet van duurzame mobiliteit. Door in al deze rollen in te zetten op zero-emissie, dragen provincies bij aan het behalen van klimaatdoelen voor 2030. De gezamenlijke provincies in IPO verband delen op dit vlak een majeure agenda geënt op belangenbehartiging, kennisdeling, gezamenlijke projecten en strategische positionering in de brede samenwerking met partners op mobiliteitsgebied.

Om het volledige mobiliteitssysteem richting 2050 zero-emissie te maken, zetten we in op een grootschalige mobiliteitstransitie, waar mensen meer gebruik kunnen én willen maken van ruimte-efficiënte vervoersmiddelen als deelauto's, fiets en OV. In het bouwen van de benodigde systemen en infrastructuur hebben provincies een cruciale rol. De doorlooptijd van het bewerkstelligen van systemen en infrastructuur creëert een noodzaak de grootschalige mobiliteitstransitie op korte termijn in te zetten. Het rijk stelt hiervoor de kaders.

Klimaatadaptatie

Het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen hebben de gezamenlijke ambitie geuit dat Nederland in 2050 zo goed mogelijk klimaatbestendig en water robuust is ingericht. In de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie zijn alle overheden overeengekomen hier invulling aan te geven op basis van eenieders eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Met het Bestuursakkoord Klimaatadaptatie (dd. 20 nov 2018) geven het Rijk, de VNG, het UvW en het IPO een impuls aan de aanpak van klimaatadaptatie en uitvoering van de maatregelen.

Provincies zijn wettelijk verantwoordelijk voor het provinciale wegen, fietspaden- en vaarwegennet en de daarbij

behorende kunstwerken (zoals bruggen en viaducten) en het OV (plus bijbehorende infrastructuur). De beheer- en onderhoudsopgave wordt groter als gevolg van klimaatverandering en bovendien neemt de kans op schade door extremen toe.

Overstromingsrisico's, lagere waterpeilen, bodemdaling door zetting, droogte en temperatuur beïnvloeden het functioneren van wegdek, kunstwerken en vaarwegen.

Goederenvervoer en Logistiek

Een optimale logistiek in goederenvervoer draagt bij aan de brede economische kracht van de regio. Niet alleen in de sfeer van vestigingsklimaat/werkgelegenheid maar ook als betekenisvolle modaliteit in de mobiliteitsagenda van de provincie. Vanuit die invalshoek zien de gezamenlijke provincies niet alleen een meerwaarde in het delen van kennis maar ook zien provincies de daarmee gepaard gaande toename van goederenstromen als een uitdaging voor het interprovinciale mobiliteitsbeleid om bereikbaarheid en leefbaarheid in stand te houden. Veel provincies ontwikkelen dan ook initiatieven om bijvoorbeeld modal shift-beleid (verschuiven van goederenstromen van weg naar water en spoor) op te zetten of stadslogistiek efficiënter en duurzamer te maken

Wat gaan we ervoor doen ? Nieuwe activiteiten = eerste begrotingswijziging 2020

Toekomst OV

Voor de realisatie van de agenda Toekomst OV (actieagenda Sprong en de contourennota toekomstbeeld OV 2040) zal met name op de programmalijnen:

1. doorontwikkelen knooppunten, en
2. innoveren in landelijk/dunbevolkt gebied

door de provincies in IPO verband actief en daarmee intensief samengewerkt moeten worden om de gemaakte afspraken met partners te kunnen realiseren. Dat doen we vanuit het IPO in een projectmatige aanpak op de betreffende programmalijnen. Daarmee zekeren we als provincies dat we als provincies met het nakomen van onze

afspraken een bijdrage leveren aan de ambitie 'duurzame en zorgeloze mobiliteit.

Vanuit deze projectmatige aanpak wordt vanuit het IPO een proactieve lobby gevoerd worden nieuwe ontwikkelingen ambtelijk en bestuurlijk geagendeerd. Tevens zal vanuit het IPO actief geacteerd worden op kennisontwikkeling en kennisdeling.

Met deze aanpak geven we als provincies inhoud aan:

1. Begeleiden en behartigen van de provinciale belangen bij de omvorming van ProRail tot ZBO per 2021 (onder andere derdenwerken/fiscaliteit);

2. Begeleiden en behartigen van de belangen van de decentrale opdrachtgevers bij de onderzoeken en toekomst van de ordening en sturing op het spoor met oog op besluitvorming door de Tweede Kamer in 2020;
3. Het organiseren en invullen van de strategische spoorgroep en het agenderen van verbeterpunten in de samenwerking rondom I&W, ProRail, NS en regionale vervoerders;
4. Het afhandelen van verzoeken vanuit I&W met betrekking tot het regionaal OV;
5. Een actieve uitwerking van de programmalijnen uit 'De Sprong'/Contourennota Toekomstbeeld OV voor de opgaven 'knooppunten én innoveren in bereikbaarheid voor dunbevolkte/landelijke gebieden.

Fiets

De 'tweede etappe' van de Tour de Force (voor de periode 2020-2022) wordt in 2019 vormgegeven. Waar in de eerste etappe de nadruk lag op het opbouwen van samenwerking en synergie, zal voor de tweede etappe de afweging zijn de nadruk te leggen op het feitelijk realiseren van de doelstelling om het aantal fietskilometers te verhogen met 20%. Ook afspraken uit het Klimaatakkoord die betrekking hebben op fiets, zullen hier bij betrokken worden. Voor de doorstart van de agenda van de gezamenlijke provincies in IPO verband en de coördinatie tussen de provincies en de verantwoordelijkheid van de provincies op inzet in het programma Tour de Force zal meerjarige inzet 2020-2022 nodig zijn.

Verkeersveiligheid

In IPO verband zal ten behoeve van het te bereiken financieel akkoord tussen Rijk en decentrale overheden een actieve financiële analyse / onderbouwing leveren. Via een projectmatige aanpak zal vanuit het IPO een actieve coördinatie rondom de feitelijke effectuering van de regionale uitvoeringsprogramma's richting 2030 worden georganiseerd.

Duurzame mobiliteit

Nu het Klimaatakkoord in haar finale vorm begint te raken, verschuift de aandacht van onderhandeling naar uitvoering. De samenwerking in IPO verband richt zich ook in 2020 op het actief faciliteren bij het opzetten van Regionale Mobiliteitsprogramma's.

Naast Regionale Mobiliteitsprogramma's bevat het Klimaatakkoord meerdere deelafspraken die in 2020 door de provincies in IPO verband nader uitgewerkt en uitgevoerd dienen te worden:

- de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL): vergt een intensivering van interprovinciale ambtelijke en bestuurlijk samenwerking zowel bij de NAL, maar ook bij het Formule E-team (FET) en het Nationaal Kennisplatform Laadinfrastructuur (NKL). Met deze intensivering kan bureau MRA-E (dat als uitvoerder de dagelijkse contacten bij FET, NKL en NAL voert namens de provincies) de positie van provincies beter borgen in de afspraken die daar gemaakt worden;
- het meerjarige bestuursakkoord Zero Emissie Busvervoer (ZEB), waarin is afgesproken dat alle nieuwe bussen in het OV vanaf 2025 zero-emissie zijn. De volledige vloot dient in 2030 zero-emissie te zijn. In het voorjaar van 2019 is een nieuwe fase gestart waarin -naast aandacht voor de tijdige instroom van materieel- het concessieproces doorgelicht op tijdige realisatie van laadinfrastructuur. Samenwerkingsverband DOVA coördineert, in opdracht van IPO, de interprovinciale samenwerking en de contacten met de vervoersregio's en het Rijk. Ook de afstemming met de kennisagenda van KpVV op dit thema wordt verzorgd door DOVA. Voor de kennisagenda zijn mogelijk aanvullende middelen nodig na 2020;
- Opzetten en handhaven van een nieuwe CO2-norm voor werkgerelateerde mobiliteit

(inclusief goederenvervoer). Dit is een nieuwe opgave die voortvloeit uit het Klimaatakkoord. Vanuit een actieve samenwerking tussen IPO, VNG, het Rijk en de Omgevingsdiensten zal daartoe een voorstel worden gedaan;

- Het goede voorbeeld geven met eigen mobiliteit. De samenwerkende provincies zal via de Interprovinciale Contactgroep Personeelszaken (ICP) een verkenning uitvoeren en met voorstellen komen.

Klimaatadaptatie

Op dit moment lijkt klimaatadaptatie nog niet verankerd/geïntegreerd te zijn in de uitvoering van mobiliteit. Kennis van de effecten van de klimaatverandering op huidige en de toekomstige infrastructuur d.m.v. stresstesten en risicodialogen, maar ook de toepassing van klimaatadaptatie zal helpen bij effectievere uitvoering van mobiliteitsopgave. Derhalve zal vanuit de onderliggende doelstelling van bereikbare, duurzame, gezonde en (verkeers-)veilige regio's de gezamenlijke provincies aan de slag gaan met maatregelen voor de eigen assets zoals provinciale

wegen/fietspaden/vaarwegen, en mobiliteit/OV. Hiervoor brengen provincies de kwetsbaarheden eigen infrastructuur in beeld. Daarbij zoeken provincies actief het contact op met de andere beheerders om prioritering en maatregelen op elkaar af te stemmen.

Goederenvervoer en logistiek

Goederenvervoer en logistiek' is een beleidsopgave die de afgelopen jaren een toenemend belang heeft gekregen in het beleid van provincies. De afgelopen jaren zijn er tussen provincies toenaderingspogingen ontstaan om kennis over deze ontwikkelingen uit te wisselen en de mogelijkheid te verkennen om gezamenlijk projecten op te zetten. Dit laatste vanuit de gedachte dat goederenstromen vaak een bovenregionaal of internationaal karakter hebben waardoor samenwerking een (noodzakelijk) uitgangspunt is om deze stromen te beïnvloeden. Via een verkenning willen de gezamenlijke provincies onderzoeken of en zo ja wat nodig is in het bevorderen en stroomlijnen van de samenwerking tussen de provincies op het gebied van goederenvervoerbeleid. Resultaat is een advies op de toegevoegde waarde van een gezamenlijke agenda.

Wat is daarvoor nodig?.....

Kerntaak Mobiliteit				
Beleidsopgaves	Vastgesteld meerjarig beleid via Programmabegroting 2019 Basisbegroting 2020 e.v.			Nieuw beleid
	2019	2020	Beïnvloedbaar	Eerste begrotingswijziging
				incidenteel-structureel
Verkenning goederenvervoer en logistiek		15.000	15.000	15.000 incidenteel
Klimaatadaptatie als thema		50.000	50.000	Incidenteel 0,5 fte flexibele schil= 50.000
Toekomst OV/Fiets/Verkeersveiligheid/ Overige duurzame mobiliteit		220.000	220.000	Incidenteel: 2,0 fte flexibele schil (=200.000) 20.000 progr. kstn
Totaal Nieuw beleid 2020		285.000	285.000	

5. Kerntaak 7: Kwaliteit van het Openbaar Bestuur

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen ? Nieuw beleid = eerste begrotingswijziging 2020

Nieuwe Bestuurlijke Adviescommissie

Het nieuw door de AV-benoemde IPO-bestuur heeft in haar vergadering van 29 augustus besloten de noodzaak te zien van een bestuurlijke adviescommissie van de gezamenlijke provincies rondom de "Kwaliteit van het Openbaar Bestuur". In navolging van dat besluit wordt in kaart gebracht welke reikwijdte aan dossiers, thema's deze nieuwe adviescommissie tot haar werkveld zal rekenen. Hierbij kan gedacht worden aan de – voor de provincies relevante – Wet Open Overheid, de versterking van de relatie met de Staten, de interbestuurlijke samenwerking, de Wgr, en ook de samenwerking in de regio's met de decentrale overheden binnen de verschillende wettelijke kaders. Op welke wijze deze adviescommissie de werkzaamheden zal oppakken is nog nader onderwerp van bestuurlijk gesprek. Dit vraagt de inzet voor de komend jaar van een IPO-medewerker als secretaris van deze commissie en een werkbudget van 20.000.

Kopgroepen

In de vorige bestuursperiode is geëxperimenteerd met bestuurlijke kopgroepen op politiek actuele dossiers en vraagstukken. Rondom de totstandkoming van het Interbestuurlijk Programma (IBP) is gewerkt met een bestuurlijke kopgroep, en in het najaar van 2018 is onder leiding van een kopgroep een manifest van de gezamenlijke provincies op de woonopgaven gerealiseerd. Het IPO-bestuur verstrekt opdracht en mandaat aan de kopgroep. De keuze voor een kopgroep is ingegeven door de noodzaak van een snelle(re), gerichte(re) - en daarmee veelal effectiever - inzet plegen. Op basis van de positieve ervaringen heeft het nieuw benoemde IPO-bestuur besloten tot de – voor de duur van het traject - instelling van zes kopgroepen.

Kopgroepen: groepen van minimaal 3 a 4 afgevaardigden van verschillende GS-en, verspreid over minimaal 3 landsdelen met vertegenwoordigers van verschillende politieke partijen rondom provinciale thema's die met meerdere BAC's raakvlak hebben. De behandeling van het thema en het werk van de kopgroep wordt besproken in het IPO-bestuur (en in beginsel niet in een BAC). De voorzitter van de BAC waar het thema de meeste raakvlakken mee heeft is voorzitter van de kopgroep. Zij voeren Bestuurlijke Overleggen (overleggen met bewindslieden en bestuurders van belangenorganisaties) over door de provincies gezamenlijk in het bestuur overeengekomen standpunten. Een dergelijke kopgroep wordt voor de duur van een project ingesteld door het bestuur, eventueel op voorstel/verzoek van betrokken BAC's. Ook het mandaat van deze kopgroepen wordt vastgesteld door het bestuur.

Het betreft de volgende kopgroepen:

- Aanpak Stikstof
- Klimaatakkoord
- Omgevingswet
- Bestuursakkoord Nationale Omgevingsvisie
- Interbestuurlijk Programma/nieuwe kabinetsaanbod
- Digitalisering

Voor de ondersteuning van deze bestuurlijke kopgroepen kan deels een beroep worden gedaan op de werkbudgetten van de kerntaken aangezien deze maatschappelijke opgaven daar reeds in waren opgenomen; er wordt gestreefd naar een interprovinciaal team ter ondersteuning van de kopgroepen, waarbij in ieder geval structureel – naast de inhoudelijke expertise – ook

communicatie en lobby is vertegenwoordigd. Hierbij is het streven 2020 ook in te zetten voor de realisatie van een uniforme aanpak. In aanvulling op de werkbudgetten – welke niet voor alle kopgroepen onder de kerntaken staat – wordt voorgesteld een werkbudget van 20 000. Daarnaast is de strategische advies-, ondersteunings-, communicatie- en lobbycapaciteit niet toegerust op het werken met 6 kopgroepen. Een voorstel met een onderbouwing wordt voorgelegd bij voorjaarsnota 2020 en vooralsnog hier als PM opgenomen.

Nieuwe Visie van de gezamenlijke provincies

In 2014 hebben de gezamenlijke provincies “Kompas 2020: samen werken aan een sterke regio” gepresenteerd. Veranderende maatschappelijke opgaven, veranderende visies op samenwerking en nieuwe uitdagingen vragen wellicht om een opvolger van KOMPAS 2020. Het is immers straks 2020...

In 2021 volgen Tweede Kamerverkiezingen. Welke boodschap hebben de provincies aan het nieuwe kabinet?

De interprovinciale samenwerking in IPO-verband is gestructureerd langs de kerntaken. De maatschappelijke opgaves lopen niet altijd binnen de lijnen van de kerntaken. Welke structuur brengt de beste resultaten?

Het zijn vraagstukken van de gezamenlijke provincies die nauw met elkaar samenhangen en in elkaar vervlochten zijn, en die in de politiek bestuurlijke context van 2020 en de doorontwikkeling van een netwerkorganisatie, om een aanpak vragen.

Het bestuur heeft hiertoe in augustus 2019 het bestuurlijke startsein gegeven. Hiertoe wordt indicatief rekening gehouden met 200 000 (in deze de helft van het budget van KOMPAS 2020 in 2013 en 2014). Allereerst zal een werkplan worden opgesteld met een onderbouwde begroting en worden voorgelegd aan de nieuwe BAC. Na bespreking in de BAC zal dit ter besluitvorming worden voorgelegd aan het IPO-bestuur. Vooralsnog wordt deze post als PM opgevoerd.

Versterking van de relatie met de Staten

In de vorige bestuursperiode is gestart met het versterken van de relatie met de leden van de Algemene Vergadering van het IPO en via die lijn met de Statenleden. Verschillende concrete afspraken en initiatieven hebben daar invulling aan gegeven, zoals de betrokkenheid bij de invulling van de workshops op het IPO-Jaarcongres, de informele inhoudelijke bijeenkomsten op maatschappelijke opgaven, een modelvoordracht voor de Staten ter aanbieding van de Programmabegroting, facilitaire ondersteuning (vooroverleggen; Statenlid nu) en het samen optrekken in de bewustzijns-campagne in de aanloop naar de Statenverkiezingen.

Binnen de bestuurlijke ambities is gesproken over een overkoepelend programma voor de versterking van de relatie met de gezamenlijke Staten. De hierboven vermelde initiatieven maken daarvan onderdeel uit. De doelstelling van het programma is de kennisdeling te intensiveren, het netwerk(en) te versterken en te faciliteren, en de samenwerking onder de koepel van het IPO te verbeteren en daarmee de kracht van de gezamenlijke provincies verbeteren.

Voor de contouren en invulling van dit programma wordt in ieder geval in overleg getreden met de betrokken bestuurders/portefeuillehouders in het IPO-bestuur, en de leden van de Algemene Vergadering. Ook de Statengriffies en ambtelijke organisaties van de provincies kunnen hierbij een rol vervullen. Elementen waar aanvullend aan gedacht kan worden zijn een continue gezamenlijke bewustzijns-campagne, een eigen kennisagenda van de AV (en voor de Staten), een 2^e netwerk-dag naast het IPO Jaarcongres.

Tussen de AV en het IPO-bestuur is tevens al de afspraak gemaakt te bezien op welke wijze ondersteuning aan Statenlid nu geboden kan worden binnen dit programma. Voor 2020 worden de reeds ingezette bewegingen gecontinueerd en waar mogelijk reeds aangevuld met extra activiteiten, hiertoe

wordt voorgesteld extra budget te faciliteren, waarbij – als onderdeel van het programma – wellicht ook gekeken kan worden naar een gedeeld financieringsmechanisme na 2020. Hiertoe is een werkbudget benodigd om de start te kunnen maken met een Plan van Aanpak welke in het IPO-bestuur kan worden vastgesteld en is 8 uur inzet van een IPO-medewerker per week benodigd.

Interbestuurlijk Programma

In 2018 is het IBP van start gegaan. Met het IBP zetten de provincies met het rijk, gemeenten en waterschappen flinke stappen in de aanpak van maatschappelijke vraagstukken. In 2018 is – als onderdeel van het IBP – ook het IBP-programmateam van start gegaan. Dit programmateam vervult sinds 2018 een ondersteunende en coördinerende rol in de uitvoering van het IBP. Er wordt ingezet op nieuwe verbindingen, ingespeeld op de behoeften van de teams op de opgaven om zo betere interbestuurlijke samenwerking te realiseren, en op het benutten van de successen en uitdagingen in de praktijk ten behoeve van de aanpak van de opgaven.

In 2018 is het gezamenlijke budget uitgegeven aan het opstarten van het IBP. In zowel 2018 en 2019 is geïnvesteerd in de gezamenlijke communicatie, interbestuurlijke bijeenkomsten, inhuur van liaisons die actief investeren in crossovers tussen thema's en overheden en het leveren van inhoudelijke kennis om het vraagstuk verder te helpen.

Ten aanzien van de samenwerking rijk, VNG, UvW en IPO is binnen het Interbestuurlijk Programma (IBP) afgesproken dat alle partijen voor 2019 een bijdrage zouden leveren voor de samenwerking en het proces. Voor de gezamenlijke provincies was dit een financiële bijdrage van €250.000,-. De

VNG heeft een bijdrage geleverd van eveneens €250.000, het ministerie van BZK heeft €1.000.000 bijgedragen en de Unie van Waterschappen heeft het beheer en het financiële loket voor haar rekening genomen. Voor 2020 zetten de provincies graag de werkzaamheden op het gebied van interbestuurlijk samenwerken voort. De financiële bijdrage 2019 is inmiddels bijna volledig uitgegeven. Op basis daarvan is een gelijke bijdrage als in 2019 het meest passend waarvan reeds € 50.000 is vastgesteld in de basisbegroting.

De AV wordt regulier bijgepraat over de voortgang binnen het Interbestuurlijk Programma en mogelijke onderdelen daarvan, zoals bijvoorbeeld het Klimaatakkoord.

Het advies is daarmee voor 2020 opnieuw een bijdrage van €250.000 te verstrekken ten behoeve van het IBP-programmateam. Deze bijdrage is niet voorzien in de bestaande programmabegroting, wat betekent dat deze dient te worden meegenomen in de eerste begrotingswijziging voor nieuw beleid 2020. Als voorwaarde hieraan verbonden geldt dat BZK en de VNG ook met de voorgestelde bijdrage komen. Aanvullend heeft de Unie van Waterschappen aangegeven te bezien of voor 2020 ook een financiële bijdrage tot de mogelijkheden behoort.

Logistiek

Met de continuering, en verdere uitbouw van de netwerkorganisatie van de gezamenlijke provincies, en de daarbij horende evenementen, zowel voor de Statenleden (congres, AV) en de bestuurders, wordt voorgesteld het budget voor de organisatie op dit punt te verhogen met €20.000.

[vergaderkosten omhoog: middag congres, GS-dagen, nieuwe BAC, bestuurs-tweedaagse, extra AV/Staten-middag, AAC-dag]

Wat is daarvoor nodig?.....

Kerntaak Kwaliteit Openbaar Bestuur				
	2019	2020	Beïnvloedbaar	Nieuw Beleid
Nieuwe BAC	-	100.000	100.000	Eerste begrotingswijziging incidenteel-structureel
Kopgroepen		PM		Structureel Inzet secretaris (0,8 fte) en werkbudget 20.000
Nieuwe visie gezamenlijke provincies		PM		Structureel Voorstel wordt nader uitgewerkt en voorgelegd bij VJN
Versterking relatie staten		70.000	70.000	Incidenteel inzet programmamanager (0,2 fte) en werkbudget 50.000 incidenteel 2020
Interbestuurlijk Programma		200.000	200.000	incidenteel 2020
Vergaderkosten		20.000	20.000	structureel
Totaal nieuw beleid		390.000	390.000	

5. Werkgeverszaken

Wat willen we bereiken? Nieuw beleid = eerste begrotingswijziging 2020

Cao

Indien werkgevers het eens worden met de vakbonden over een proces van co-creatie voor de cao 2021 en verder, zijn hiermee incidenteel extra kosten gemoeid. Op basis van de ervaringen van het co-creatie traject dat heeft geleid tot de zeer positief beoordeelde cao 2017-2018, moet hierbij worden gerekend op een bedrag van om en nabij de 65.000 euro (externe begeleiding, accommodaties etc.).

In de basisbegroting 2020 is met deze kosten van co-creatie nog geen rekening gehouden omdat het besluit over de vorm van het proces om te komen tot een nieuwe cao pas in de loop van 2020 (na het eerste kwartaal van 2020) genomen kan worden in onderling overleg tussen vakbonden en de BOD.

Wat is daarvoor nodig?.....

•

Werkgeverszaken				
Beleidsopgaves	Vastgesteld meerjarig beleid via Programmabegroting 2019			Nieuw beleid
	Basisbegroting 2020 e.v.			Eerste begrotingswijziging
	2019	2020	Beïnvloedbaar	incidenteel-structureel
Nieuw beleid Co-creatie		65.000	65.000	Incidenteel 65.000

BIJLAGE 1. Beheerbegroting 2020 IPO-Den Haag incl. voorstellen voor nieuw beleid

Beheersbegroting 2020			
	Basisbegroting	Gewijzigd	Beïnvloedbaar
Programma's/Projecten	2020	2020	2020
Kerntaak 1. Duurzame ruimtelijke ontwikkeling, waaronder waterbeheer			
verkenning duurzame drinkwatervoorziening	-		
IHW en Deltaprogramma	373.395	373.395	
Regionale keringen ontwikkelprogramma	127.875	127.875	
STOWA	200.508	200.508	
Werkbudget incl Schildhuisstichting	17.903	17.903	17.903
Wonen		35.000	35.000
Droogte ACSG		75.000	75.000
coördinatie ror kaarten	74.679	74.679	
BRO, 1e wijziging begroting 2018	61.380	61.380	
Waterkwaliteit	250.000	250.000	
Binnenstedelijke transformatie	46.035	46.035	46.035
DSO	1.600.000	1.600.000	
Programma implementatie omgevingswet	726.000	726.000	
Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling Waterbeheer	3.477.775	3.587.775	
Kerntaak 2. Milieu, energie en klimaat			
Verkenning Afval en grondstoffen	-		
Verkenning Veiligheid en Gezondheid	-		
Risicokaart	173.910	173.910	73.910
Make it work progress	-		
Verdieping bestuurlijke agenda gezonde en veilige leefomgeving			
IMPEL	20.460	20.460	
Milieuverkenning	20.460	20.460	
Nationale Aanpak Regionale Energie Strategieën	327.360	327.360	327.360
Verduurzaming Mobiliteit	102.300	102.300	102.300
Aanpak Verduurzaming bedrijven en industrie	40.920	40.920	40.920
Energie en Ruimte	102.300	102.300	102.300
Lobby & Communicatie	-		
Werkbudget	54.219	54.219	54.219
Milieu, energie, klimaat	841.929	841.929	
Kerntaak 3. Vitaal platteland, natuurbeheer & ontwikkeling natuurgebieden			
VRN	10.230	10.230	
Natuurtop 2019	-		

Klimaataakkoord landbouw/landgebruik	51.150	51.150	51.150
Werkbudget	102.300	102.300	102.300
IBP VP	-		
Expertise N2000/Landbouw/Reservepakket	77.748	77.748	
PAS kadernota	114.576	114.576	
Vitaal Platteland, PAS	356.004	356.004	
Kerntaak 4: Mobiliteit			
Toekomst OV			
ITS en Verkeersmanagement			
Fiets	61.380	61.380	
Verkeersveiligheid			
Zero emissie bus	112.530	112.530	
NKL t.m. 2020	368.280	368.280	
Werkbudget	40.920	40.920	-
Overig duurzame mobiliteit			
Verkenning goederenvervoer en logistiek		15.000	15.000
Klimaatadaptie			50.000
Toekomst OV/Fiets/Veiligheid		20.000	220.000
Aansturen kennisprogramma KpVV	1.841.400	1.841.400	
Mobiliteit	2.424.510	2.459.510	
Kerntaak 5. Regionale economie			
Circulaire economie	-		
Leegstandsmonitor	-		
IBP RE	-		
Procesgeld retail	-		
Werkbudget	71.610	71.610	71.610
Regionale Economie	71.610	71.610	
Kerntaak 6. Cultuur en Erfgoed			
Cultuurplatform			
Cultuurbeleid 2021 e.v.			
Erfgoed			
Werkbudget	71.610	71.610	71.610
Culturele Infrastructuur	71.610	71.610	
Kerntaak 7. Kwaliteit van het openbaar bestuur			
Jaarcongres	102.300	102.300	102.300
Bestuursdiner	15.345	15.345	15.345
Welcome back borrel	7.673	7.673	7.673

Dialogcafes	21.483	21.483	21.483
Abonnement COELO	8.696	8.696	
IBP Algemeen	51.150	51.150	51.150
Strategische denktank	102.300	102.300	102.300
Kennishub	40.920	40.920	40.920
Formatie kennishub	117.645	117.645	117.645
CEMR	43.989	43.989	
Kenniscentrum Europa Decentraal	208.000	208.000	
IDA			
Werkbudget I-overheid	30.946	30.946	30.946
Nieuwe BAC		20.000	20.000
Kopgroepen		PM	
Nieuwe visie gezamenlijke provincies		PM	
Versterking relatie staten		50.000	50.000
Vergaderkosten		20.000	20.000
Interbestuurlijk programma		200.000	200.000
Financiën	102.300	102.300	
Kwaliteit openbaar bestuur	852.746	1.142.747	
WG Werkgeverszaken			
CAO	152.000	196.000	
Wnra	30.000	-	
Integriteit en rechtspositie bestuurders	7.000	5.000	
Garantiebanen	20.000	20.000	
Uitvoeringskosten CAO			
Nieuw beleid cocreatie		65.000	65.000
Samenwerking	73.000	61.000	
Werkgeverszaken	282.000	347.000	
Samenvatting alle kerntaken plus Werkgeverszaken	Basis	Gewijzigd	
Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling Waterbeheer	3.477.775	3.587.775	
Milieu, energie, klimaat	841.929	841.929	
Vitaal Platteland, PAS	356.004	356.004	
Mobiliteit	2.424.510	2.459.510	
Regionale Economie	71.610	71.610	
Culturele Infrastructuur	71.610	71.610	
Kwaliteit openbaar bestuur	852.746	1.142.747	
Werkgeverszaken	282.000	347.000	
TOTAAL IPO Projecten en programma's	8.378.183	8.878.185	
Organisatie en bedrijfsvoering			

Personeelskosten			
Personele lasten	5.825.400	6.315.400	490.000
Salarissen			
Sociale lasten			
Inhuur externen			
Inhuur provincies			
Tot sal & soc lst IWV			
Tot sal & soc lst O&B			
Vergoeding woon/werkverkeer	117.645	117.645	
Overige personeelskosten	57.288	57.288	
Vertrouwenspersoon	-	-	
Medezeggenschapscommissie	-	-	
Med. begeleiding	-	-	
Overige personeelskosten	-	-	
Uitzendkrachten	-	-	
Personeelsadvertenties	13.299	13.299	
Stagiaires	11.253	11.253	
Salarisadministratie	38.874	38.874	
Vorming en opleiding	51.150	51.150	
POB cf CAO 2017-2018	91.047	91.047	
Reis- en verblijfkosten O&B	114.576	114.576	
Reis- en verblijfkosten B&I	46.035	46.035	
Reis/verblijf medewerkers	-	-	
Reis/verblijf DB	-	-	
Kosten chauffeur	-	-	
Gevolgen herplaatsing/Mobiliteit			
Totaal personeelskosten	6.366.567	6.856.567	
Huisvestingskosten			
Huurkosten Den Haag	179.025	179.025	
Huisvesting Brussel	53.349	53.349	
Huisvesting vergaderlocaties	-	-	
Afschrijving inrichting	69.564	69.564	
Rentekosten lening Herengracht	12.276	12.276	
Huishouding	6.650	6.650	
Energie-, service- en schoonmaakkosten	90.024	90.024	
Meubilair-afschrijvingen, verzekeringen	42.966	42.966	
Meubilair kleiner dan 1.000	-	-	
Onderhoud/repatrie/verzekering meubilair	-	-	
Afschrijving/aanschaf meubilair	41.750	41.750	
Overige huisvestingskosten	25.102	25.102	
Totaal huisvestingskosten	520.706	520.706	
Indirecte kosten			

Telecomm-afschrijving, gesprekskosten	82.863	82.863	
Abonnement telefoon	-	-	
Aanschaf telecom.	-	-	
Onderhoud/reparatie telecom.	-	-	
Afschrijving telecom.	-	-	
Automatisering-afschrijving, verzekeringen	148.335	148.335	
Reparatie/onderhoud automatisering	-	-	
Begeleiding en opleiding automatisering	-	-	
Afschrijving automatisering	-	-	
Onderhoud/reparatie kantoormach.	4.092	4.092	
Kantoorartikelen	13.811	13.811	
Kopieerkosten	39.386	39.386	
Papier/toner	-	-	
Drukwerk kantoor	12.788	12.788	
Portokosten			
Overige portikosten	-	-	
Accountantscontrole/begeleiding	38.363	38.363	
Vergaderkosten	151.097	151.097	
Documentatie	27.621	27.621	
Representatie	29.667	29.667	
Advies/begeleiding	35.805	35.805	
Totaal indirecte kosten	583.826	583.826	
Programmakosten			
Doorontwikkeling			
Programmakosten, intern project			
Communicatie en publicaties B&I	86.955	86.955	
Progr kst B&I	102.300	102.300	
Totaal programmakosten	189.255	189.255	
Jaarlijks speerpuntenbudget			
Totaal organisatie en bedrijfsvoering	7.660.354	8.150.354	
Totaal generaal	16.038.537	17.028.539	2.791.378
Basisbegroting IPO, Prijspeil 2019	2020	Gewijzigd	
Personeelskosten	6.366.567	6.856.567	
Bedrijfsvoeringslasten	1.293.787	1.293.787	
Subtotaal basisbegroting IPO	7.660.354	8.150.354	
Programmalasten	8.378.183	8.878.185	

Totale lasten primaire begroting IPO	16.038.537	17.028.539	
Indexering personeel	190.997	205.697	
Indexering materieel	135.408	142.408	
Nieuwe basisbegroting 2020, prijspeil 2020	16.364.942	17.376.643	
	2020	Gewijzigd	
Oorspronkelijke meerjarenraming IPO	13.462.288	13.462.288	
w.o. Waterkwaliteit, voorheen niet meegenomen, vastgestelde VJN 2019	250.000	250.000	
w.o. Omgevingswet, KPS besluit	726.000	726.000	
w.o. DSO, bestuursbesluit november 2018	1.600.000	1.600.000	
Oorspronkelijke meerjarenraming IPO incl. aanvullende besluiten	16.038.288	16.038.288	
Vershil oorspronkelijke meerjarenraming en basisbegroting/gewijzigde begroting	-249	-990.251	
Wijziging programmalasten 1 ^e mutatie		500.002	
Wijziging personele lasten 1 ^e mutatie		490.000	
Totale wijziging 1 ^e mutatie		990.001	

Stand van zaken toezeggingen

Agendapunt 3a

Datum	1 oktober 2019
Portefeuillehouder	Theo Bovens (voorzitter IPO)
Inlichtingen bij	Carlijn van Duren
Telefoon	0649981476
Onderwerp	Overzicht stand van zaken toezeggingen

Kern van het onderwerp

De Algemene Vergadering heeft op 18 juni 2019 verzocht de toezeggingen die tijdens de AV gedaan worden separaat op te nemen in het verslag van de Algemene Vergaderingen. Aan die toezegging is opvolging gegeven. Onderstaand treft u de stand van zaken van de toezeggingen die sindsdien zijn gedaan alsmede de stand van afhandeling. Het voorstel is 2 tot 3 maal per jaar dit overzicht bij de vergaderstukken van de AV te voegen.

Voorstel/gevraagd besluit

De Algemene Vergadering wordt voorgesteld kennis te nemen van de stand van zaken met betrekking tot de toezeggingen.

Lopende toezeggingen

- 1. De oud-AV leden kijken naar de acties uit het overdrachtdossier en zullen die in samenwerking met het IPO verder uitkristalliseren.**
- 2. Er wordt een nieuwe werkgroep gevormd die vervolg zal geven aan acties in het overdrachtdossier.**

De toezegging dat oud-AV-leden dit oppakken komt te vervallen. Er is afgesproken dat het overdrachtdossier onder de aandacht gebracht zal worden van het bestuur en een nieuw werkgroepje wordt gevormd die hier verder mee aan de slag gaat. Voorstel is om hier ook iemand van de griffie aan toe te voegen. AV-leden die zich hiervoor aan willen melden, kunnen dit kenbaar maken bij het IPO-bureau via cvduren@ipo.nl.

Toezegging d.d.: respectievelijk 18 juni 2019 en 28 augustus 2019

Status: opgevolgd

- 3. Het IPO-bureau organiseert conform eerdere afspraken een ontmoeting tussen de nieuwe accountant en een delegatie van de AV.**

Deze actie wordt opgevolgd zodra voorgesteld werkgroepje uit bovenstaande toezegging geformeerd is. De ontmoeting vindt dan plaats tussen de accountant en dit werkgroepje.

Toezegging d.d.: 18 juni 2019

Status: opvolgen naar aanleiding van toezegging 1.

- 4. De afspraken rondom de behandeling van de begroting zoals neergelegd in de notitie aan de AV zullen toegevoegd worden aan het overdrachtdossier.**

Deze actie wordt opgevolgd zodra voorgesteld werkgroepje uit bovenstaande toezegging geformeerd is. Zij krijgen deze afspraken mee om opvolging aan te geven.

Toezegging d.d.: 28 augustus 2019

Stand van zaken toezeggingen

Status: opvolgen naar aanleiding van toezegging 1.

5. De kennis- en informatiebijeenkomsten voor Statenleden waarmee in de afgelopen periode een start is gemaakt worden gecontinueerd in deze nieuwe Statenperiode.

Voor de AV is een informatiebijeenkomst geweest over de aanpak stikstof en het klimaatakkoord op 28 augustus, en in juni 2019. Daarnaast zal er voorafgaand aan de AV van 12 december 2019 wederom een informatiebijeenkomst over het stikstofdossier plaatsvinden. Voorts wordt gewerkt aan een brede kennisagenda vanuit het IPO voor de Provinciale Staten, op basis waarvan meerdere kennis- en informatiebijeenkomsten voor alle Statenleden georganiseerd zullen worden.

Toezegging d.d.: 18 juni 2019

Status: opgevolgd; voorzien voor de nieuwe ambities in de Programmabegroting 2020.

6. Toezeggingen worden expliciet opgenomen in de verslagen van de AV.

Aan deze toezegging is gevolg gegeven sinds de algemene vergadering van 18 juni 2019.

Toezegging d.d.: 18 juni 2019

Status: doorlopend

7. Er wordt gekeken naar de mogelijkheid om de statuten te wijzigen, omdat op basis van de statuten gewerkt wordt met een junicirculaire en de wens is over te gaan op een meicirculaire.

Er wordt op dit moment gekeken naar de mogelijkheid om eventueel meerdere wijzigingen in de statuten tegelijkertijd door te voeren. In de komende maanden zal deze mogelijkheid worden onderzocht.

Toezegging d.d.: 1 oktober 2019

Status: doorlopend

8. Er komt informatie over de periode tussen de sluiting van de loketten en de uitspraak van de Raad van State op de website van BIJ12.

BIJ12 heeft aangegeven dat de informatie op de website vermeld staat. Onder het kopje 'voormalig PaS' staat de aanloop naar de uitspraak vermeld en onder het kopje 'Stikstof en N2000' staat de overige informatie vermeld, zoals kamerbrieven, adviezen, etc. Deze informatie wordt continue geactualiseerd. BIJ12 is op dit moment aan het kijken hoe de informatie logischer en toegankelijker gepresenteerd kan worden.

Toezegging d.d.: 1 oktober 2019

Status: opgevolgd

9. Het al dan niet online plaatsen van vergaderstukken is aan de griffies. Vanuit het IPO-bureau worden de stukken op ibabs geplaatst.

Stand van zaken toezeggingen

Toezegging d.d.: 1 oktober 2019

Status: afgerond

- 10. AV-leden kunnen thema's die zij interessant achten voor kennis- en informatiebijeenkomsten aanleveren bij Carlijn van Duren via cvduren@ipo.nl. Het IPO-bureau zal Statenlidnu ook ondersteunen voor de door Statenlidnu toegezegde provinciebijeenkomsten.**

Toezegging d.d.: 1 oktober 2019

Status: opgevolgd

- 11. De eerder besproken vergaderstukken inzake de programmabegroting en de rol van de AV in deze, worden op ibabs beschikbaar gesteld aan de AV.**

De eerder besproken vergaderstukken inzake de programmabegroting en de rol van de AV in deze staan op ibabs. Deze stukken zijn terug te vinden op de volgende plekken:

- Het verslag van de AV op 18 december 2018 (te vinden in agendapunt 1.3 van de AV van 14 februari 2019)
- Het verslag van de AV op 20 november 2018 (te vinden in agendapunt 1.3 van de AV van 18 december 2018)

Daarnaast is, ter informatie, als bijlage 2 een stuk toegevoegd uit de AV van juni 2019, waarin de rol van de AV in de P&C-cyclus en de aanbidding van de jaarstukken en begrotingswijziging op basis van de voorjaarsnota beschreven is.

Toezegging d.d.: 1 oktober 2019

Status: opgevolgd

- 12. Het IPO-bureau faciliteert via de griffies dat alle Provinciale Staten bevraagd worden over de consultatiebrief IPO grondwetsherziening verkiezingswijze Eerste Kamer.**

Het IPO-bureau heeft de vraag naar de griffies uitgezet. De reacties van de Provinciale Staten worden door de griffies verstuurd naar het IPO-bureau en aan het bestuur aangeboden tijdens de vergadering van 21 november 2019.

Toezegging d.d.: 1 oktober 2019

Status: opgevolgd

Afgehandelde toezeggingen

- 13. Het IPO-bureau past het model Statenvoorstel aan in overleg met een delegatie en agendeert deze opnieuw in de volgende AV.**
- 14. Het IPO-bureau past het model Statenvoorstel aan en agendeert deze in de AV van 1 oktober 2019.**

Stand van zaken toezeggingen

Dit voorstel betreft het model Statenvoorstel voor aanbidding van de programmabegroting aan de provincies. In de voorbereiding op de nieuwe programmabegroting van het IPO is invulling gegeven aan deze toezegging. De heer Van de Velde heeft zijn aandachtspunten op dit voorstel bij het IPO-bureau aangedragen, op basis waarvan dit voorstel is aangepast. Het voorstel in aangepaste vorm is geagendeerd voor de vergadering van 1 oktober. Het concept Statenvoorstel wordt met de concept Programmabegroting aangeboden aan de AV.

Toezegging d.d.: respectievelijk 18 juni 2019 en 28 augustus 2019

Status: afgehandeld

15. De heer Teunissen zal het IPO-bestuur vragen of de Colleges van GS informatie over begrotingswijzigingen die zij aan zien komen willen delen met de Staten.

De heer Bovens heeft dit verzoek gedeeld in het IPO-bestuur.

Toezegging d.d.: 18 juni 2019

Status: afgehandeld

16. Het IPO-bureau organiseert een extra AV eind augustus, waar benoeming van het IPO-bestuur plaatsvindt en toelichting wordt gegeven over de PAS en het klimaatakkoord.

Aan deze toezegging is gevolg gegeven en de extra vergadering inclusief toelichting over de PAS en het klimaatakkoord heeft eind augustus plaatsgevonden.

Toezegging d.d.: 18 juni 2019

Status: afgehandeld

17. Er wordt gekeken naar de vergaderstukken-voorziening vanuit het IPO, met name voor provincies die zelf geen ibabs hebben.

Er is contact geweest met de provincies Zuid-Holland en Drenthe, waar de Provinciale Staten zelf geen gebruik maken van ibabs. Er is voor beide provincies een account aangemaakt door het IPO-bureau. Voor Zuid-Holland alleen nog voor de griffie, omdat nog niet bekend is wie de AV-leden daar worden. We horen het graag als er nog meer provincies zijn die problemen ondervinden met ibabs.

Toezegging d.d.: 18 juni 2019

Status: afgehandeld

18. De management letter van de accountant wordt nagezonden.

De management letter is bij de stukken van de Algemene Vergadering van 28 augustus gevoegd. Daarmee hebben alle AV-leden de management letter ontvangen.

Toezegging d.d.: 18 juni 2019

Status: afgehandeld

19. Het IPO-bureau stuurt extra toelichting omtrent de voorjaarsnota.

Stand van zaken toezeggingen

Het IPO-bureau heeft deze extra toelichting verzonden op 24 juli 2019. De toelichting is ook bij de stukken van de Algemene Vergadering van 28 augustus gevoegd. In diezelfde vergadering heeft besluitvorming over de voorjaarsnota plaatsgevonden.

Toezegging d.d.: 18 juni 2019

Status: afgehandeld

20. Statenleden die mee willen denken over de workshops van het IPO-Jaarcongres, kunnen zich melden bij het IPO-bureau.

Statenleden hebben zich kunnen melden bij het IPO-bureau. Er staan voor het IPO-Jaarcongres [14 workshops](#) in de planning, welke tot stand zijn gekomen in nauwe samenwerking met verschillende Statenleden.

Toezegging d.d.: 18 juni 2019

Status: afgehandeld

21. Het IPO-bureau doet bij de griffies een uitvraag naar de zorgen die er bij de provincies bestaan rondom de nieuwe regeling rondom reiskostenvergoeding. Daarnaast zal het IPO-bureau uitzoeken wie deze onderhandelingen voert.

De reiskostenvergoeding is meerdere malen besproken in het bestuurlijk Overleg Rechtspositie Decentrale Politieke Ambt dragers (ORDPA). Daar zaten toen (oud-CdK) Ank Bijleveld en (gedeputeerde) Jan Markink bestuurlijk aan tafel. In het ORDPA werd geen overeenstemming bereikt. Uiteindelijk heeft het ministerie van BZK zelf de knoop doorgehakt. Daar is ook een brief over beschikbaar d.d. 19 april 2018.

De AMvB is ook in consultatie geweest bij het IPO. Er is dus ook een consultatiereactie vanuit de gezamenlijke provincies (d.d. 29 mei 2019), en ook één vanuit Statenlidnu. Toentertijd is via provincies contact gezocht met de griffiers en met de commissarissen. Inmiddels heeft het ambtelijk ORDPA de laatste keer (12 juni 2019) geïnventariseerd wat alle reacties zijn na de invoering van het rechtspositiebesluit. Daar is de reiskostenregeling nadrukkelijk op tafel gelegd.

Vanwege deze reeds gedane inventarisatie bij de provinciehuizen, is niet via de griffies uitvraag gedaan naar de zorgen die er bij de provincies bestaan rondom deze regeling.

Toezegging d.d.: 18 juni 2019

Status: afgehandeld

Ter achtergrond over het ORDPA

In het bestuurlijk ORDPA zit een commissaris (via de Kring van commissarissen), een gedeputeerde namens het IPO (vanuit de bestuurlijke onderhandelingsdelegatie), een statenlid vanuit Statenlidnu en ambtelijke ondersteuning.

22. Het IPO-bureau probeert uit te zoeken waarom de rol van plaatsvervangende leden uit de statuten is gehaald.

Helaas is niet succesvol achterhaald waarom de plv leden uit de statuten zijn gehaald. Vooral snog zijn er formeel geen plaatsvervangende AV-leden maar is in samenwerking met

Stand van zaken toezeggingen

de landsadvocaat een werkbare oplossing gevonden waardoor altijd twee leden uit de Staten bij een AV-vergadering aanwezig kunnen zijn.

Toezegging d.d.: 18 juni 2019

Status: afgehandeld

23. De uitnodiging voor de IBP-boost op 7 november wordt bij het verslag van de vergadering op 28 augustus gevoegd.

Op 7 november is er in Nieuwegein van 11.30 tot 18.00 uur een bijeenkomst over het Interbestuurlijk Programma. De primaire doelgroep zijn ambtenaren, maar specifiek voor nieuwe Statenleden en gedeputeerden is er van 11.30 tot 12.30 uur een informatieve sessie over het IBP in het algemeen.

De uitnodiging hiervoor is gedeeld met de griffies met het verzoek deze onder de aandacht van Statenleden te brengen. Voorts is de uitnodiging aan de AV gezonden bij de mail met de conceptagenda voor 1 oktober.

Toezegging d.d.: 28 augustus 2019

Status: afgehandeld

24. De waterschappen worden gevraagd hun businesscase rond te maken voor €3 miljoen en de AV wordt teruggekoppeld wat hun reactie was.

Deze toezegging is nader onderzocht en de stand van zaken is opgenomen in het concept verslag van de bijeenkomst van 28/09 en onderstaand:

De geldstroom van de waterschappen loopt niet via Unie van Waterschappen, maar via de individuele waterschappen. Die moeten het geld individueel formeel toezeggen. Dat gaat om in totaal 4 miljoen euro. Van die toezeggingen zijn er bij de waterschappen nu formeel 17 rond, en 4 zitten in de pijplijn (allen met groen licht). De formeel toegezegde 17 tezamen komen opgeteld tot € 3.241.632. Als de andere 4 ook formeel hebben toegezegd, komt dit op 4 miljoen euro. Daarnaast is het STOWA een kennisinstituut waarvan de waterschappen plusminus 95% financieren. Dat betekent dat die 2 miljoen van het STOWA dus grotendeels waterschapsgeld is. Daarmee komt de bijdrage van waterschappen totaal op bijna 6 miljoen.

In de oplegger stond als IPO-voorwaarde 2 miljoen vermeld omdat toen nog niet helemaal duidelijk was of alle waterschappen ook daadwerkelijk zouden leveren. Omdat we niet het hele proces wilden laten stilvallen op het moment dat een aantal waterschappen niet zouden leveren, is die 2 miljoen opgenomen in plaats van de beoogde 4 miljoen.

Toezegging d.d.: 28 augustus 2019

Status: afgehandeld

25. Het verslag (w.o. de toezeggingen) wordt aangepast.

In het conceptverslag van de vergadering van 18 juni 2019 zijn de volgende wijzigingen voorgesteld:

- De eerste toezegging, namelijk dat de oud-AV leden kijken naar de acties uit het overdrachtdossier en die in samenwerking met het IPO verder uitkristalliseren wordt vervangen door de toezegging dat er een nieuwe werkgroep wordt gevormd die vervolg zal geven aan acties in het overdrachtdossier.

Stand van zaken toezeggingen

- De naam van mevrouw Er wordt aangepast in het verslag.
Deze wijzigingen worden doorgevoerd in het verslag dat naar het archief gaat.

Toezegging d.d.: 28 augustus 2019
Status: afgehandeld

26. De presentatie over de begroting wordt met de AV gedeeld.

De presentatie over de begroting is bijgevoegd bij de stukken van de AV op 1 oktober 2019.

Toezegging d.d.: 1 oktober 2019
Status: afgehandeld

27. De najaarsnota wordt voorgelegd aan de AV (het deel BIJ12 ter goedkeuring en het deel IPO ter informatie).

De najaarsnota is bijgevoegd bij de stukken van de AV voor 12 december 2019.

Toezegging d.d.: 1 oktober 2019
Status: afgehandeld

28. Het verslag van augustus wordt gewijzigd aan het archief gezonden.

Het aangepaste verslag is toegevoegd aan het archief.

Toezegging d.d.: 1 oktober 2019
Status: afgehandeld

29. Het IPO-bureau kan inhoudelijke bijeenkomsten over stikstof organiseren voor de AV.

Op 12 december 2019, voorafgaand aan de AV, zal er een inhoudelijke bijeenkomst georganiseerd worden over stikstof.

Toezegging d.d.: 1 oktober 2019
Status: afgehandeld

30. Er wordt een overzicht gemaakt met namen en foto's van alle AV-leden zodra alle AV-leden benoemd zijn, inclusief voor de website.

Op 5 september is door Jo van der Toorn van het IPO-bureau een mail gezonden aan de Algemene Vergadering en de griffies met het verzoek een aantal gegevens aan te leveren voor het smoelenboek. Het smoelenboek is inmiddels compleet en bijgevoegd bij de stukken van de vergadering die plaatsvindt op 12 december 2019.

Toezegging d.d.: 18 juni 2019
Status: afgehandeld

Stand van zaken toezeggingen

31. De planning voor behandeling van de begrotingsstukken wordt met de AV gedeeld waarbij expliciet gekeken wordt naar de timing zodat de Staten de begroting kunnen bespreken met GS en de planning geschakeld wordt met de begrotingsprocessen in de provincies.

Deze planning voor Programmabegroting 2020 wordt gedeeld tijdens de informele briefing over de programmabegroting 2020, die plaatsvindt op 1 oktober 2019. Voor de planning rondom de programmabegroting 2021 wordt de AV nader geïnformeerd.

Toezegging d.d.: 28 augustus 2019

Status: afgehandeld

AV-leden 2019

FRYSLÂN - B.J. Bijlsma

FRYSLÂN - C. Kuipers

GRONINGEN - R. Pestman

GRONINGEN – M. van Hoorn

DRENTHE – W. Moinat

DRENTHE – J. Smits

OVERIJSEL – Yvonne Koolhaas

OVERIJSEL – Kees Slingerland

Algemene Vergadering 12 december 2019
Bijlage 1 bij Agendapunt 3a

GELDERLAND - J. Duursma

GELDERLAND – L. van der Veer

FLEVOLAND – Franco Achtien

FLEVOLAND – Gert-Jan Ransijn

UTRECHT – J. Bart

UTRECHT – M. de Widt

NOORD-HOLLAND - A. Er

NOORD-HOLLAND - G.E.E. Everduim

Algemene Vergadering 12 december 2019
Bijlage 1 bij Agendapunt 3a

ZUID-HOLLAND - mw. A. Kasbergen

ZUID-HOLLAND - M.A.C.M. van Sandick - Sopers

ZEELAND – Rinus van 't Westeinde

ZEELAND – Harold van de Velde

NOORD-BRABANT - H. Roijackers

NOORD-BRABANT - H. Vreugdenhil

LIMBURG - B.J.M.H. Megens

LIMBURG - M.W. Thewissen

Algemene Vergadering

Op 18 juni 2019 Agendapunt 4

Datum	18-6-2019
Portefeuillehouder	Hans Teunissen
Inlichtingen bij	Michel Schoemaker
Telefoon	06-28267040
Onderwerp	Rol AV Planning en Control (P&C)-cyclus IPO-BIJ12 en aanbidding jaarstukken en begrotingswijziging op basis van de voorjaarsnota

Aanleiding / context

Het IPO heeft een eigen P&C-cyclus die in de afgelopen periode is ontwikkeld. Tijdens dat proces is herhaalde malen intensief van gedachten gewisseld tussen bestuur en de Algemene Ledenvergadering over de invulling van rollen en taken van eenieder en de versterkte band met elkaar.

Teneinde voor het nieuwe bestuur en de nieuwe AV een duidelijk beeld te creëren, hebben wij hieronder de huidige rollen en taken binnen de P&C-Cyclus nader geduid. Daarin wordt tevens aandacht besteed aan een tweetal toezeggingen die tijdens de laatste AV-vergadering van 14 februari jl. zijn gedaan nl. dat na zou worden gegaan in hoeverre het mogelijk was de P&C stukken eerder aan u aan te bieden (bij voorkeur tegelijkertijd met de verzending aan het IPO-bestuur) en dat er een model Statenvoorstel programmabegroting zou worden opgesteld.

Tenslotte presenteren wij ter uitwerking van uw rol als AV lid een tweetal P&C-producten, te weten de jaarrekening 2018 en de voorjaarsnota 2019, die beiden door het bestuur op 23 mei jl. zijn vastgesteld en nu in de vorm van de jaarstukken en een begrotingswijziging aan u ter goedkeuring worden aangeboden. Op 23 mei jl. heeft het IPO-bestuur zijn complimenten uitgesproken over de wijze waarop de P&C cyclus is vernieuwd. Verdere verbeterlagen zijn ook voorzien in de huidige Statenperiode, waarin de samenwerking tussen bestuur en AV centraal staat. De brief van de voorzitter treft u hierbij als bijlage aan.

Voorstel:

De leden van de Algemene Vergadering worden voorgesteld

1. Kennis te nemen van:
 - a. onderstaand memo rollen en taken binnen de P&C-cyclus van het IPO, en de toelichting daarop van de IPO-directeur; en
 - b. het resultaat van het IPO-secretariaat, te weten € 769.900 positief en het resultaat van BIJ12 te weten € 1.942.886 positief, conform toezegging aan de AV terug te geven aan de provincies
2. Goed te keuren:
 - a. de samengevoegde jaarstukken 2018 van het IPO met bijbehorende enkelvoudige jaarstukken van BIJ12 en IPO Den Haag.
 - b. het op basis van de voorjaarsnota 2019 als volgt wijzigen van de (lopende) begroting 2019:
 - het budget voor kerntaak 1, DROW, onderdeel NOVI, incidenteel voor 2019 te verhogen met € 120.000. De provinciale bijdragen te verhogen met € 120.000.
 - het budget voor kerntaak 1, DROW, onderdeel Waterkwaliteit, tot en met 2022 incidenteel te verhogen met € 250.000 per jaar. De provinciale bijdragen te verhogen met € 250.000.
 - het budget voor kerntaak 3, Vitaal Platteland, onderdeel GLB, incidenteel voor 2019 te verhogen met € 250.000. De provinciale bijdragen te verhogen met € 250.000.
 - het budget voor Werkgeverszaken, onderdeel CAO, incidenteel voor 2019 te verhogen met € 200.000. De provinciale bijdragen te verhogen met € 200.000.

Op 18 juni 2019

Agendapunt 4

Memo rollen en taken binnen de P&C-cyclus van het IPO

Organisatie Interprovinciaal overleg (IPO)

Het IPO is een (niet duale) vereniging met een Bestuur en Algemene Ledenvergadering (AV) en valt daarmee onder burgerlijk recht (i.t.t. een provincie) die de belangen van de provincies in Den Haag en Brussel behartigt. De leden zijn de 12 provincies. De provincies worden in AV IPO vertegenwoordigd door 2 PS-leden per provincie die namens hun provincie de opvattingen inbrengen. Elke provincie wordt in het IPO Bestuur door 1 gedeputeerde vertegenwoordigd. De voorzitter van het Bestuur is een van de Commissarissen van de Koning.

Formele taken Bestuur en AV

Het Bestuur

1. bereidt volgens de statuten de besluitvorming door de AV voor en
2. zorgt voor de uitvoering van de besluiten van de AV,
3. regelt de rechtspositie van het personeel van de vereniging,
4. voert onderhandelingen over de rechtspositie van de provincies en
5. wijst vertegenwoordigers van de vereniging aan.

De AV

1. benoemt de door de provincies voorgedragen gedeputeerden in het IPO-Bestuur.
2. krijgt het door het Bestuur aan haar voor te leggen (inhoudelijke) jaarplan, de (financiële) begroting alsmede de meerjarenbegroting (=programmabegroting) van IPO (inclusief de uitvoeringsorganisatie BIJ12 in Utrecht en het Huis voor Nederlandse Provincies in Brussel) ter goedkeuring voorgelegd
3. wijst de accountant aan;
4. krijgt de door het Bestuur vastgestelde jaarrekening en verantwoording van IPO ter goedkeuring voorgelegd;
5. heeft de bevoegdheid de statuten te wijzigen.

De IPO P&C producten

Werkwijze:

Het Bestuur stelt voorafgaand aan de provinciale besluitvorming over de begroting de Kadernota vast. Hierin worden de voorgenomen inhoudelijke en financiële kaders (op hoofdlijnen) van het IPO bestuur voor het komende jaar opgenomen (gesplitst in basisbehoeften en aanvullende wensen). De Kadernota dient als opmaat voor de IPO programmabegroting voor het jaar erop en voor de cao-onderhandelingen. De bedoeling is dat het debat over waar het IPO zich al dan niet mee bezig moet houden en wat dat mag kosten tussen PS en GS plaats vindt. De AV leden nemen het standpunt vanuit PS mee naar de AV. Het instrument Kadernota vergt statutair geen besluitvorming door de AV, maar wordt ter informatie additioneel gedeeld met de AV. Dit is dan ook niet vastgelegd in de statuten.

- De IPO-programmabegroting wordt door het Bestuur in november (m.u.v. een verkiezingsjaar dan in december) ter goedkeuring aangeboden aan de AV. Het bestaat uit een jaarplan, de (financiële) begroting alsmede de meerjarenbegroting. Deze programmabegroting bestaat uit een basisbegroting en een aanvullende begroting voor nieuw en/of intensivering van bestaand beleid. Vanwege de wens om als gezamenlijke provincies samen op te lopen in dit proces, wordt de IPO-programmabegroting gelijktijdig en op eenzelfde wijze aan alle provincies aangeboden. Hiervoor is bijgevoegd statenvoorstel ontwikkeld (zie bijlage). De AV toetst of het bestuur binnen het in elke provincie afgegeven mandaat is gebleven en vertegenwoordigt daarbij PS van iedere provincie.

Tevens geven wij u aan dat de besluitvorming rond de IPO-begroting 2020, vanwege de

Op 18 juni 2019

Agendapunt 4

statenverkiezingen van maart jl. en de hiermee samenhangende bestuurswisseling binnen het IPO die in de loop van het voorjaar van 2019 plaatsvindt een afwijkend verloop kent in vergelijking met voorgaande jaren. In april jl. heeft het IPO-bestuur naar aanleiding van de bespreking over een mogelijke basisbegroting een voorbereidingsgroep gevraagd het IPO-bestuur te adviseren over de verdere uitwerking hiervan. U zal over de stand van zaken tijdens de AV-vergadering verder worden geïnformeerd.

- Vanaf januari kan het Bestuur uitgaven doen binnen de IPO-begroting. Het Bestuur wordt via de voorjaars- en najaarsnota over de uitvoering van de begroting geïnformeerd (qua karakter zijn dit bestuursrapportages). De voorjaars- en najaarsnota worden ter informatie verstuurd aan de AV. Indien er tussentijdse begrotingswijzigingen noodzakelijk zijn, worden die opgenomen in de voorjaars- en najaarsnota en zullen dan ter goedkeuring aan de AV aangeboden. De wijze waarop het Bestuur wordt geïnformeerd over de uitvoering van de begroting in de voorjaarsnota en najaarsnota is vormvrij en is niet vastgelegd in de statuten.
- De inhoudelijke en financiële verantwoording over het gevoerde beleid van het verstreken begrotingsjaar wordt uiterlijk juni in de jaarvergadering door middel van de IPO-jaarstukken (jaarrekening en jaarverslag) ter goedkeuring aan de AV aangeboden (i.p.v. ter vaststelling hetgeen per abuis in de brief inzake de Controleverklaring 2018 van Deloitte aan het IPO Bestuur van 5 mei jl. staat). De niet-bestede middelen vloeien automatisch terug naar de provincies, tenzij de AV op voorstel van het Bestuur goedkeuring geeft, daar van af te wijken.

Invloed op IPO besluitvorming als provincie

Zodra het IPO Bestuur een P&C product heeft vastgesteld waarvoor goedkeuring van de AV noodzakelijk is, zal dit document z.s.m. aan de AV worden aangeboden. Aangezien de besluitvorming door de AV door het Bestuur wordt voorbereid, is het niet mogelijk om de P&C-producten tegelijkertijd aan het IPO-bestuur en de AV te verzenden.

Met betrekking tot de programmabegroting is hiervoor een concept Statenvoorstel bijgevoegd (zie onderstaand document). Omdat de AV statutair alleen de mogelijkheid heeft de producten goed of af te keuren, is het van belang dat Provinciale Staten in elke provincie de gelegenheid heeft over dit voorstel te beraadslagen en de AV leden een standpunt mee te geven, ten behoeve van behandeling in de AV.

Op die manier zitten provincies zelf aan het stuur van de IPO ontwikkelingen, opereren AV leden op basis van een helder mandaat en organiseren we maximaal draagvlak voor de IPO activiteiten. Met deze werkwijze kan PS voorafgaande aan de behandeling van P&C producten in de AV input geven. Het vereist wel dat deze conceptstukken voor de vergadering van de AV worden gedeeld en besproken in PS, zodat de AV leden het provinciale standpunt ook kunnen inbrengen in de AV.

Op 18 juni 2019

Agendapunt 4

Datum vergadering : [...]
Zaaknummer : [...]
Portefeuillehouder : [...]
Inlichtingen bij : [...]
Telefoon : [...]
Aantal bijlagen : 3

Onderwerp : IPO-programmabegroting [jaar]

Inleiding

De programmabegroting van het IPO wordt jaarlijks vastgesteld. Vanwege de wens om als gezamenlijke provincies samen op te lopen in dit proces, wordt de IPO-programmabegroting gelijktijdig en op eenzelfde wijze aan alle provincies aangeboden.

Bevoegdheid

Provinciale Staten stellen op grond van artikel 195 Provinciewet de begroting van de eigen provincie jaarlijks vast.

Twee vertegenwoordigers uit hun midden maken deel uit van de Algemene Vergadering van het IPO. Conform artikel 17.1 van de statuten van het IPO wordt aan (het bestuur en) de AV jaarlijks het jaarplan, de programmabegroting en de meerjarenraming ter goedkeuring aangeboden.

Voorstel

1. Voorgesteld wordt in te stemmen met het bedrag van [€...] opgenomen in onze begroting ten behoeve van het Interprovinciaal Overleg.
2. Voorgesteld wordt de besluitvorming ten aanzien van de IPO-programmabegroting te mandateren aan de AV-leden.

Overwegingen

De ambities uit de programmabegroting zijn de ambities van de gezamenlijke provincies. Door die waar te maken kunnen we als provincies laten zien dat we er toe doen, en van maximaal toegevoegde waarde zijn in Den Haag en Brussel. Wij hechten dan ook aan helderheid over de gezamenlijke ambities en de hiermee samenhangende middelen. Daartoe dient de programmabegroting. Om als gezamenlijke provincies samen op te lopen in het begrotingsproces, wordt de IPO-programmabegroting gelijktijdig en op eenzelfde wijze aan alle provincies aangeboden.

Financiële aspecten

[Hier kunt u invullen welke consequenties de IPO-programmabegroting heeft voor uw eigen provincie]

Vervolgstappen

Op het moment dat de Provinciale Staten van alle provincies hebben ingestemd met het bedrag dat in de eigen begroting voor IPO is gereserveerd, én mandaat hebben verleend aan hun vertegenwoordigers in de algemene vergadering van het IPO, zal op de daaropvolgende vergadering van de AV voorgesteld worden goedkeuring te verlenen aan de door het bestuur voor te leggen stukken: het jaarplan, de begroting en de meerjarenraming.

Door middel van een voorjaarsnota en najaarsnota wordt u over de voortgang op de hoogte gehouden. Na afloop van het begrotingsjaar ontvangt u de rekening en verantwoording over het jaar van het IPO-bestuur.

Communicatie

[u kunt hier invullen op welke manier PS-leden al dan niet inzicht kunnen krijgen in de stukken voor de AV. Dit is aan de individuele provincies. Het IPO-bureau is enkel verantwoordelijk voor communicatie met de AV-leden en diens griffiers.]

Bijlagen

1. Brief voorzitter IPO Vernieuwing planning- en controlcyclus d.d. 3-6-2019
2. Concept-programmabegroting [jaar]
3. Beheersbegroting
4. Jaarplan en begroting BIJ12 [jaar]

Vergaderschema

Versie 8 november 2019

Vergaderschema 2020

jan-20

Nr.	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
1			1	2	3	4	5
2	6	7	8	9	10	11	12
3	13	14	15	16	17	18	19
4	20	21	22	23	24	25	26
5	27	28	29	30	31		

Feb-20

Nr.	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
5						1	2
6	3	4	5	6	7	8	9
7	10	11	12	13	14	15	16
8	17	18	19	20	21	22	23
9	24	25	26	27	28	29	

mrt-20

Nr.	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
9							1
10	2	3	4	5	6	7	8
11	9	10	11	12	13	14	15
12	16	17	18	19	20	21	22
13	23	24	25	26	27	28	29
14	30	31					

apr-20

Nr.	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
14			1	2	3	4	5
15	6	7	8	9	10	11	12
16	13	14	15	16	17	18	19
17	20	21	22	23	24	25	26
18	27	28	29	30			

mei-20

Nr.	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
18					1	2	3
19	4	5	6	7	8	9	10
20	11	12	13	14	15	16	17
21	18	19	20	21	22	23	24
22	25	26	27	28	29	30	31

jun-20

Nr.	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
23	1	2	3	4	5	6	7
24	8	9	10	11	12	13	14
25	15	16	17	18	19	20	21
26	22	23	24	25	26	27	28
27	29	30					

jul-20

Nr.	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
27			1	2	3	4	5
28	6	7	8	9	10	11	12
29	13	14	15	16	17	18	19
30	20	21	22	23	24	25	26
31	27	28	29	30	31		

aug-20

Nr.	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
31						1	2
32	3	4	5	6	7	8	9
33	10	11	12	13	14	15	16
34	17	18	19	20	21	22	23
35	24	25	26	27	28	29	30
36	31						

sep-20

Nr.	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
36		1	2	3	4	5	6
37	7	8	9	10	11	12	13
38	14	15	16	17	18	19	20
39	21	22	23	24	25	26	27
40	28	29	30				

okt-20

Nr.	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
40				1	2	3	4
41	5	6	7	8	9	10	11
42	12	13	14	15	16	17	18
43	19	20	21	22	23	24	25
44	26	27	28	29	30	31	

nov-20

Nr.	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
44						1	
45	2	3	4	5	6	7	8
46	9	10	11	12	13	14	15
47	16	17	18	19	20	21	22
48	23	24	25	26	27	28	29
49	30						

dec-20

Nr.	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
49		1	2	3	4	5	6
50	7	8	9	10	11	12	13
51	14	15	16	17	18	19	20
52	21	22	23	24	25	26	27
1	28	29	30	31			

	Vakantie/feestdag		Vergadering AAC
	Algemene Vergadering		Vergadering BAC
	IPO-bestuur		Kring van Provinciesecretarissen
	PS-dag		GS-dag
	IPO jaarcongres		AAC-dag

Januari 2020

9 januari	10.30 – 13.00	IPO-bestuur	Den Haag
23 januari	10.00 – 12.00	BAC Vitaal Platteland	Utrecht

Februari 2020

5 februari	10.00 – 12.00 12.30 – 14.30	AAC Mobiliteit AAC Financiën	Utrecht Utrecht
6 februari	10.30 – 13.00	IPO-bestuur	Den Haag
12 februari	10.00 – 12.00 12.30 – 14.30 15.00 – 17.00	AAC MTH AAC ROWW AAC Energie	Utrecht Utrecht Utrecht
13 februari	10.00 – 12.00 12.30 – 14.30 15.00 – 17.00	AAC Vitaal Platteland AAC Regionale Economie BAC Kwaliteit Openbaar Bestuur	Utrecht Utrecht Utrecht
20 februari	10.00 – 12.00	BAC Vitaal Platteland	Utrecht

VOORJAARSVAKANTIE/CARNAVAL 15 FEBRUARI TOT 1 MAART

Maart 2020

5 maart	10.30 – 13.00 13.30 – 15.30 16.00 – 18.00	IPO-bestuur BAC Mobiliteit BAC Financiën	Den Haag Den Haag Den Haag
12 maart	10.00 – 12.00 12.30 – 14.30	BAC Energie BAC Regionale economie	Utrecht Utrecht
19 maart	10.00 – 12.00 12.30 – 14.30 15.00 – 17.00	BAC Cultuur BAC ROWW BAC Vitaal Platteland	Utrecht Utrecht Utrecht
26 maart	10.00 – 12.00 12.00 – 13.00 13.00 – 15.00	BAC MTH BAC MTH en BRZO HNP-bestuursvergadering	Utrecht Utrecht Brussel

April 2020

2 april	10.30 – 13.00	IPO-bestuur	Den Haag
7 april	10.00 – 16.00	PS-dag	Utrecht
15 april	10.00 – 12.00	AAC Mobiliteit	Utrecht

	12.30 – 14.30	AAC Regionale Economie	Utrecht
22 april	10.00 – 12.00	AAC Financiën	Utrecht
	12.30 – 14.30	AAC MTH	Utrecht
	15.00 – 17.00	AAC ROWW	
23 april	10.00 – 12.00	AAC Vitaal Platteland	Utrecht
	12.30 – 14.30	AAC Energie	Utrecht
PM rond april	10.00 – 18.00	GS-dag	Overijssel

MEIVAKANTIE 25 APRIL tot 3 MEI**Mei 2020**

7 mei	10.30 – 13.00	IPO-bestuur	Den Haag
	13.30 – 15.30	BAC Vitaal Platteland	Den Haag
	16.00 – 18.00	BAC Regionale Economie	Utrecht
14 mei	10.00 – 12.00	BAC Mobiliteit	Utrecht
	12.30 – 14.30	BAC ROWW	Utrecht
27 mei	10.00 – 16.00	AAC-dag	Utrecht
28 mei	10.30 – 13.00	IPO-Bestuur- Jaarstukken & Voorjaarsnota	Utrecht
	13.30 – 15.30	BAC Financiën	Utrecht
	16.00 – 18.00	BAC MTH	Utrecht

Juni 2020

4 juni	10.00 – 12.00	BAC Cultuur	Den Haag
	12.30 – 14.30	BAC Vitaal Platteland	Den Haag
	15.00 – 17.00	BAC Kwaliteit Openbaar Bestuur	Den Haag
11 juni	10.00 – 12.00	BAC Energie	Utrecht
17 juni	10.00 – 12.00	AAC MTH	Utrecht
	12.30 – 14.30	AAC Mobiliteit	Utrecht
	15.00 – 17.00	AAC Financiën	
18 juni	10.00 – 12.00	AAC ROWW	Utrecht
	12.30 – 14.30	AAC Energie	Utrecht
	15.00 – 17.00	AAC Regionale economie	
25 juni	10.30 – 13.00	IPO-bestuur	Utrecht
	12.30 – 14.30	AAC Vitaal Platteland	Utrecht
30 juni	18.00 – 20.00	Algemene Vergadering – Jaarstukken & Voorjaarsnota	Utrecht

Juli 2020

2 juli	13:00 – 15:00	HNP-bestuursvergadering	Brussel
9 juli	10.00 – 12.00	BAC Vitaal Platteland	Utrecht

ZOMERRECES 6 JULI TOT 31 AUGUSTUS

Augustus 2020

27 augustus	10.30 – 13.00	IPO-Bestuur – Programmabegroting	Den Haag
-------------	---------------	-------------------------------------	----------

September 2020

3 september	10.00 – 12.00 12.30 – 14.30	BAC MTH BAC Mobiliteit	Utrecht Utrecht
10 september	10.00 – 12.00 12.30 – 14.30 15.00 – 17.00	BAC ROWW BAC Energie BAC Cultuur	Utrecht Utrecht Utrecht
17 september	10.00 – 12.00 12.30 – 14.30 15.00 – 17.00	BAC Regionale economie BAC Vitaal Platteland BAC Financiën	Utrecht Utrecht Utrecht
24 september	10.00 – 12.00	BAC Kwaliteit Openbaar Bestuur	Utrecht
30 september	10.00 – 12.00 12.30 – 14.30	AAC Vitaal Platteland AAC Mobiliteit	Utrecht Utrecht

Oktober 2020

1 oktober	10.00 – 12.00 12.30 – 14.30	AAC Regionale Economie AAC Financiën	Utrecht Utrecht
6 en 7 oktober		IPO-Jaarcongres	tijd en locatie volgt
6 oktober		IPO-bestuur - Najaarsnota Algemene Vergadering - Programmabegroting GS-dag PS-dag	tijd en locatie volgt tijd en locatie volgt tijd en locatie volgt tijd en locatie volgt
8 oktober	10.00 – 12.00 12.30 – 14.30 15.00 – 17.00	AAC ROWW AAC MTH AAC Energie	Utrecht Utrecht Utrecht

HERFSTVAKANTIE 10 TOT 25 OKTOBER

14 oktober	13:00 – 15:00	HNP-bestuursvergadering	Brussel
22 oktober	10.00 – 12.00	BAC Vitaal Platteland	Utrecht
29 oktober	10.30 – 13.00	IPO-bestuur	Den Haag

november 2020

5 november	10.00 – 12.00 12.30 – 14.30 15.00 – 17.00	BAC Regionale economie BAC ROWW BAC Mobiliteit	Utrecht Utrecht
12 november	10.00 – 12.00 12.30 – 14.30 15.00 – 17.00	BAC Vitaal Platteland BAC Cultuur BAC Kwaliteit Openbaar Bestuur	Utrecht Utrecht Utrecht
17 november	18.00 – 20.00	Algemene Vergadering –	Utrecht

Najaarsnota

19 november	10.30 – 13.00	IPO-bestuur	Den Haag
	13.30 – 15.00	BAC MTH	Den Haag
	15.30 – 16.30	BAC MTH en BRZO	Den Haag
26 november	10.00 – 12.00	BAC Financiën	Utrecht
	12.30 – 14.30	BAC Energie	Utrecht

december 2020

3 december	10.00 – 12.00	AAC Financiën	Utrecht
	12.30 – 14.30	AAC MTH	Utrecht
9 december	10.00 – 12.00	AAC Regionale economie	Utrecht
	12.30 – 14.30	AAC ROWW	Utrecht
	15.00 – 17.00	AAC Mobiliteit	Utrecht
10 december	10.00 – 12.00	AAC Energie	Utrecht
	12.30 – 14.30	AAC Vitaal Platteland	Utrecht
	13.00 – 15.00	HNP-bestuursvergadering	Brussel
17 december	10.30 – 13.00	IPO-bestuur	Den Haag
	13.30 – 15.30	BAC Vitaal Platteland	Den Haag

KERSTVAKANTIE 19 TOT 31 DECEMBER (TOT 5 JANUARI 2020)

Toelichting locaties

Den Haag	=	Huis van de Provincies, Herengracht 23, 2511 EG Den Haag
Utrecht	=	voor AAC: BIJ12, Leidseveer 2, 3511 SB Utrecht
		Voor overig: provinciehuis van Utrecht, Archimedeslaan 6, 3584 BA Utrecht

Afkortingen

AAC	=	Ambtelijke Adviescommissie
AV	=	Algemene Vergadering
BOD	=	Bestuurlijke Onderhandelingsdelegatie
BAC	=	Bestuurlijke Adviescommissie
ROWW	=	Ruimtelijke Ontwikkeling, Water en Wonen
HNP	=	Huis Nederlandse Provincies in Brussel
KPS	=	Kring van Provinciesecretarissen
RE	=	Regionale Economie
VP	=	Vitaal Platteland
MTH	=	Milieu, Toezicht en Handhaving
BRZO	=	Besluit risico zware ongevallen: 6 directieleden Omgevingsdiensten

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500EA Den Haag

Interprovinciaal Overleg
T.a.v. de voorzitter, drs. Th.J.F.M. Bovens
Herengracht 23
2511 EG DEN HAAG

**Constitutionele Zaken en
Wetgeving**

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500EA Den Haag

Contactpersoon

Steven Hillebrink
T 0652809565
steven.hillebrink@minbzk.nl

Kenmerk

2019-0000457237

Bijlage(n)

1

Datum **03 SEP 2019**
Betreft Consultatie grondwetsherziening verkiezingswijze Eerste
Kamer

Geachte heer Bovens,

Hierbij bied ik u een conceptwetsvoorstel aan, houdende verklaring dat er grond bestaat een voorstel in overweging te nemen tot verandering in de Grondwet van de bepalingen inzake de verkiezing, de inrichting en samenstelling van de Eerste Kamer der Staten-Generaal en de bepaling inzake veranderingen in de Grondwet.

Dit voorstel vloeit voort uit het kabinetsstandpunt over het eindrapport van de Staatscommissie parlementair stelsel (*Kamerstukken II*, 2018/19, 34 430, nr. 10). Het behelst mede het voorstel om de Eerste Kamer voortaan voor zes jaar te kiezen, waarbij om de drie jaar beurtelings 37 of 38 Kamerleden worden gekozen.

Omdat de provinciale staten een belangrijke rol spelen in de procedure van verkiezing van de Eerste Kamer, leg ik dit conceptwetsvoorstel aan u voor om zo de reactie van het Interprovinciaal Overleg daarop te vernemen.

In verband met de verdere voortgang zou ik het op prijs stellen uw reactie zo spoedig mogelijk – maar uiterlijk 15 oktober aanstaande – te mogen ontvangen.

Hoogachtend,
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. K.H. Ollongren

Verklaring dat er grond bestaat een voorstel in overweging te nemen tot verandering in de Grondwet van de bepalingen inzake de verkiezing, de inrichting en samenstelling van de Eerste Kamer der Staten-Generaal en de bepaling inzake veranderingen in de Grondwet

VOORSTEL VAN WET

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat er grond bestaat een voorstel in overweging te nemen tot verandering in de Grondwet van de bepalingen inzake de verkiezing, de inrichting en samenstelling van de Eerste Kamer der Staten-Generaal en de bepaling inzake veranderingen in de Grondwet;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I

Er bestaat grond het hierna in de artikelen II en III omschreven voorstel tot verandering in de Grondwet in overweging te nemen.

Artikel II

In de Grondwet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A

Artikel 52 komt te luiden:

Artikel 52

1. De zittingsduur van de Tweede Kamer is vier jaren.
2. De zittingsduur van de Eerste Kamer is zes jaren. Om de drie jaren treden beurtelings achtendertig leden en zevenendertig leden af.

B

In artikel 55 vervalt de laatste volzin.

C

In artikel 64, vierde lid, vervalt de laatste volzin.

D

Artikel 137 van de Grondwet wordt als volgt gewijzigd:

1. In het vierde lid wordt 'overwegen beide kamers in tweede lezing het voorstel tot verandering, bedoeld in het eerste lid' vervangen door 'overwegen de Staten-Generaal in verenigde vergadering in tweede lezing het voorstel tot verandering, bedoeld in het eerste lid'.
2. In het vijfde lid wordt 'De Tweede Kamer kan' vervangen door 'De Staten-Generaal in verenigde vergadering kunnen'.

Artikel III

Aan de Grondwet worden de volgende additionele artikelen toegevoegd:

Artikel III

1. Binnen drie maanden na de dag waarop de leden van provinciale staten voor de eerste maal na de inwerkingtreding van dit artikel worden gekozen, wordt een verkiezing van de leden van de Eerste Kamer gehouden. Bij deze verkiezing van de leden van de Eerste Kamer worden achtendertig leden gekozen voor een duur van zes jaren en worden zevenendertig leden gekozen voor een duur van drie jaren. De artikelen 52 en 64 van de Grondwet naar de tekst van 1983 blijven van kracht tot het tijdstip waarop de zittingsduur van de bij de in de vorige volzin bedoelde verkiezing gekozen Eerste Kamer aanvangt.

2. Indien voor de inwerkingtreding van dit artikel een wijziging van artikel 55 van de Grondwet in werking is getreden die ertoe strekt ten behoeve van Nederlanders die geen ingezetenen zijn een kiescollege voor de Eerste Kamer te introduceren, wordt in artikel II, onderdeel B, 'artikel 55' vervangen door 'artikel 55, eerste lid'.

Artikel IV

1. Artikel 137 van de Grondwet zoals dat luidde voor de inwerkingtreding van dit artikel, blijft van kracht ten aanzien van een voorstel tot verandering in de Grondwet waarvan de wet die verklaart dat zij in overweging zal worden genomen, is bekendgemaakt vóór de datum waarop de Tweede Kamer is gekozen die zitting heeft op de datum van inwerkingtreding van dit artikel.

2. Zolang artikel 137 van de Grondwet niet verenigbaar is met het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden wordt een voorstel als bedoeld in artikel 55, derde lid, van het Statuut in tweede lezing behandeld door de beide kamers afzonderlijk.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister-President, Minister van Algemene Zaken,

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

MEMORIE VAN TOELICHTING

Algemeen deel

1. Inleiding

Dit wetsvoorstel beoogt bij te dragen aan een goede positionering van de Eerste Kamer in het tweekamerstelsel en een heldere rolverdeling tussen de beide Kamers der Staten-Generaal. Daartoe wordt een aanpassing van de verkiezingswijze van de Eerste Kamer voorgesteld en tevens een aanpassing van de wijze van behandeling van voorstellen tot herziening van de Grondwet in tweede lezing. Deze voorstellen zijn aangekondigd in het standpunt van het kabinet over het eindrapport van de staatscommissie parlementair stelsel.¹

Dat de Staten-Generaal uit twee Kamers bestaan die hun bevoegdheden onafhankelijk van elkaar uitoefenen, versterkt het stelsel van *checks and balances*, dat een van de fundamenteën is van de Nederlandse staatsinrichting. Een tweekamerstelsel vergt dat er een zekere samenhang is tussen de werkzaamheden van de Kamers. Die samenhang wordt bevorderd door een duidelijke rolverdeling. Met de staatscommissie benadrukken wij het belang van evenwicht in het tweekamerstelsel. Dit moet vooral tot uitdrukking komen in de opstelling van actoren als regering, Raad van State, Kamers en fracties en hun leden, maar tevens in een uitgebalanceerde institutionele vormgeving.

Er bestaat al geruime tijd een vrij grote mate van consensus over de gewenste rolverdeling, die onderschreven wordt in het eindrapport van de staatscommissie. Binnen die rolverdeling ligt het politieke primaat bij de direct gekozen Tweede Kamer,² dat onder meer tot uitdrukking komt in een groter aantal bevoegdheden en vooral ook in een intensiever gebruik van die bevoegdheden. De Tweede Kamer neemt vanuit dit politieke primaat na de verkiezingen ook het initiatief voor de vorming van een kabinet. Het regeerakkoord is een overeenkomst tussen fracties in de Tweede Kamer. In het functioneren van de Eerste Kamer ligt het zwaartepunt op de heroverweging van wetsvoorstellen vanuit een grotere distantie tot het kabinet en het regeerakkoord en met bijzondere aandacht voor rechtmatigheid, doeltreffendheid, doelmatigheid, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid.³

Het functioneren van de Eerste Kamer binnen dit stelsel creëert onvermijdelijk spanning tussen enerzijds het politieke karakter dat zij als (getrapt) gekozen orgaan nu eenmaal heeft en anderzijds haar rol als *chambre de réflexion* die niet gebaat is bij een sterke politieke profilering. Deze inherente spanning ligt aan de basis van de terughoudendheid die de opstelling van de Eerste Kamer doorgaans kenmerkt en van haar focus op de kwaliteit van de wetsvoorstellen.

De rolvastheid van de hoofdrolspelers bepaalt in grote mate de werking van het tweekamerstelsel. De staatscommissie roept de actoren in dit verband op om in het feitelijk handelen de rolverdeling te respecteren. Senatoren zouden niet aan het regeerakkoord gebonden moeten zijn (of worden), Tweede Kamerleden zouden niet de indruk moeten wekken dat zij het stemgedrag van hun partijgenoten in de Eerste Kamer bepalen en de Eerste Kamer zou bijvoorbeeld terughoudendheid moeten betrachten bij het houden van beleidsdebatten.⁴ Wij onderschrijven het belang van

¹ Kamerstukken II 2018/19, 34430, nr. 10.

² In 1983 is de Tweede Kamer vooropgesteld in artikel 51 van de Grondwet, waarmee beoogd werd om 'de grotere betekenis van de Tweede Kamer' tot uitdrukking te brengen. Zie Kamerstukken II 1976/77, 14222, nr. 3, p. 9.

³ *Lage drempels, hoge dijken. Democratie en rechtsstaat in balans* (Eindrapport van de staatscommissie parlementair stelsel), Boom 2018, p. 292-99. Zie in gelijke zin het verslag van de Tijdelijke commissie werkwijze van de Eerste Kamer, Kamerstukken I 2016/17, CXXIV, A, p. 14.

⁴ *Lage drempels, hoge dijken*, p. 293 en 298.

dergelijk feitelijk en rolvast handelen voor een goede werking van het stelsel. Verantwoordelijkheid hiervoor ligt allereerst bij de Kamers zelf, die deze verschillende rollen in hun handelen accentueren. De regering draagt daarvoor mede een verantwoordelijkheid, die onder meer inhoudt dat er alleen bij uitzondering gebruik wordt gemaakt van zogenoemde novelles om tegemoet te komen aan wensen van de Eerste Kamer en terughoudendheid wordt betracht bij het doen van toezeggingen aan de Eerste Kamer.

De institutionele vormgeving is hierbij echter ook van belang. In het kabinetsstandpunt over het eindrapport van de staatscommissie parlementair stelsel heeft het kabinet twee onderdelen van de Grondwet geïdentificeerd die een goede werking van het tweekamerstelsel kunnen verhinderen. Het gaat om de wijze van verkiezing van de Eerste Kamer en de wijze waarop voorstellen tot wijziging van de Grondwet in tweede lezing door de Staten-Generaal behandeld worden.

De verkiezingswijze van de Eerste Kamer waar in 1983 voor gekozen is, leidt ertoe dat iedere vier jaar de vraag prominent aan de orde is of de coalitiepartijen een meerderheid behalen in de Eerste Kamer via de verkiezing van de provinciale staten. Niet alleen raakt hierdoor het provinciale aspect van de statenverkiezingen uit zicht, maar er komt zo ook te veel de nadruk te liggen op het politieke karakter van de Eerste Kamer. In haar *Tussenstand* wees de staatscommissie op de mogelijkheid om terug te keren naar de wijze van verkiezing die gold tussen 1922 en 1983. Zij wees erop dat het conceptueel niet past bij de verhouding tussen de Kamers dat de Eerste Kamer af en toe over een recenter mandaat beschikt dan de Tweede Kamer en dat de huidige wijze van verkiezing de Eerste Kamer meer in verband brengt met de mogelijkheid om af te rekenen met de coalitie die is gevormd op basis van de voorgaande Tweede Kamerverkiezingen.⁵

De regering weegt de door de staatscommissie gesignaleerde gevolgen en bezwaren van de huidige verkiezingswijze zwaarder dan de staatscommissie in haar eindrapport doet en stelt daarom voor om terug te keren naar de wijze van verkiezing die tot 1983 werd gebruikt. Hierbij wordt elke drie jaar de helft van de leden van de Eerste Kamer voor zes jaar gekozen. Wij menen dat deze verlenging van de zittingsduur van de leden in combinatie met een minder directe koppeling aan een concrete verkiezingsuitslag meer recht doet aan de eigen legitimatie door de verkiezing door de leden van provinciale staten en past bij een indirect gekozen volksvertegenwoordiging die functioneert vanuit een zekere afstand tot de dagelijkse politiek. Dit voorstel wordt nader toegelicht in paragraaf 2.

Ook de huidige vormgeving van de behandeling van Grondwetsherzieningen in tweede lezing creëert een risico op een verstoring van het evenwicht tussen de Kamers. De staatscommissie wijst erop dat in tweede lezing de situatie kan ontstaan dat een beperkte minderheid van de indirect gekozen Eerste Kamer een Grondwetswijziging verhindert die gesteund wordt door een grote meerderheid (van ten minste twee derden) van de Tweede Kamerleden die direct gekozen zijn in verkiezingen die mede tot doel hebben om kiezersinvloed op die Grondwetswijziging mogelijk te maken. Hiermee kan een impasse ontstaan in de verhouding tussen de Kamers onderling, mede in relatie tot het kabinet en de kiezers. Deze situatie achten wij met de staatscommissie onwenselijk en daarom stellen wij een wijziging voor die ertoe strekt om de tweede lezing van Grondwetsherzieningen te behandelen in een verenigde vergadering van de beide Kamers. Dit voorstel wordt nader toegelicht in paragraaf 3.

De staatscommissie beval tevens aan om de Eerste Kamer een terugzendrecht toe te kennen. Zoals in het kabinetsstandpunt over het eindrapport van de staatscommissie is opgemerkt, zal het kabinet zich nader beraden op deze aanbeveling.

⁵ *Tussenstand*, Den Haag, juni 2018, p. 100.

2. De wijze van verkiezing van de Eerste Kamer

In dit wetsvoorstel wordt voorgesteld dat de Eerste Kamer een zittingsduur heeft van zes jaren en dat om de drie jaren beurtelings achtendertig leden en zevenendertig leden worden gekozen. Deze aanpassing heeft als oogmerk om de zittingsduur en de wijze van verkiezing van de Eerste Kamer beter aan te laten sluiten bij haar staatkundige positie, eigen legitimatie en de rolverdeling in het tweekamerstelsel.

In veel andere tweekamerstelsels wordt de rolverdeling tussen de kamers ondersteund door een verschil in de zittingsduur en de wijze van verkiezing. Het is niet ongebruikelijk, zeker in eenheidsstaten zoals Nederland, dat de ene kamer (lagerhuis) direct wordt gekozen door de kiezers terwijl de legitimatie van de andere kamer (hogerhuis of senaat) via een andere procedure tot stand komt. Dit gebeurt bijvoorbeeld via verkiezing door regionale of lokale volksvertegenwoordigers (Frankrijk), door afvaardiging van deelstaatbestuurders (Duitsland) of via benoemingen door de regering (Verenigd Koninkrijk, Canada).

Het idee hierachter is dat de senaat in samenstelling moet afwijken van het lagerhuis om zijn toegevoegde waarde te verzekeren. Naast een andere wijze van verkiezing wordt in dit licht soms ook gekozen voor een langere zittingsduur van de leden.⁶ Een langere zittingsduur benadrukt tevens dat het gezag van een hogerhuis mede wordt ontleend aan de ervaring en deskundigheid van zijn leden. Een langere zittingsduur is verder een stabiliserende factor in het politieke systeem. In aansluiting hierop is het internationaal niet ongebruikelijk om het hogerhuis in delen te kiezen,⁷ wat eveneens wordt gezien als bevorderlijk voor de continuïteit.⁸

Dit alles leidt tot een legitimatie voor een hogerhuis die afwijkt van het mandaat van het direct gekozen lagerhuis en die past bij de reflecterende rol die vaak wordt toegedicht aan een hogerhuis. De wijze van verkiezing is aldus onderdeel van een streven naar een evenwicht tussen enerzijds een invloedrijke, specifiek gelegitimeerde senaat en anderzijds duidelijkheid over de vraag bij welke verkiezingen de kiezer een effectief oordeel kan geven over het gevoerde regeringsbeleid en een voorkeur kan uitspreken voor toekomstig beleid.

De staatscommissie constateert in dit licht dat een directe verkiezing van de Eerste Kamer een bedreiging vormt voor een goed functioneren van het tweekamerstelsel. Ook de opties van een gelote Eerste Kamer of een verkiezing door de gemeenteraden worden door de staatscommissie afgeraden. Met de staatscommissie zijn wij van mening dat de verkiezing van de Eerste Kamer door de provinciale staten (en de kiescolleges in de Caribische openbare lichamen) de voorkeur heeft.⁹ Wel zien wij – anders dan de staatscommissie – goede redenen om verschil te maken tussen de zittingsduur van de Eerste Kamer en de Tweede Kamer.

Tot 1983 verschilden in Nederland de zittingsduur van Eerste Kamerleden altijd van die van Tweede Kamerleden. Toen Nederland in 1848 koos voor invoering van de directe verkiezing van de Tweede Kamer is tegelijk een indirecte verkiezing van de Eerste Kamer ingevoerd, waarbij de zittingsduur op negen jaar werd gesteld, en om de drie jaar een derde van de senatoren werd gekozen. De Kamers moesten niet teveel op elkaar gaan lijken en de Eerste Kamer moest meer 'vastheid' hebben.¹⁰ Vanaf 1922 werden senatoren gekozen voor zes jaar, waarbij om de drie jaar de helft werd gekozen. Ook toen was het argument dat de Eerste Kamer zich mede in haar

⁶ Zie in dit verband de database van de Interparlementaire Unie, <https://data.ipu.org>.

⁷ Voorbeelden zijn Frankrijk, Tsjechië, de Verenigde Staten, Australië, India en Japan.

⁸ Meg Russell, *Reforming the House of Lords. Lessons from Overseas*, Oxford University Press 2000, p. 33.

⁹ *Lage drempels, hoge dijken*, p. 308-10.

¹⁰ *Handelingen van de regering en de Staten-Generaal over de herziening der grondwet 1847-1848*, Eerste Deel, Belinfante 1848, p. 344 en 523.

zittingsduur moest onderscheiden van de Tweede Kamer. Voorkomen moest worden dat de Eerste Kamer een doublure zou worden van de Tweede Kamer.¹¹ Hiermee zou immers de grond voor een tweekamerstelsel, en het bestaansrecht van de Eerste Kamer aangetast worden.

De staatscommissies-Van Schaik en -Cals/Donner adviseerden echter om over te stappen op een vierjaarlijkse verkiezing van de Eerste Kamer als geheel. De commissies zagen een nadeel in het onregelmatige tempo waarin de verkiezingen elkaar opvolgden. Soms vonden de Eerste Kamerverkiezingen snel na de statenverkiezingen plaats, maar daar kon ook één, twee of drie jaar tussen zitten. Doordat de provincies in de toenmalige Kieswet in vier kiesgroepen waren ingedeeld, waarbij beurtelings twee kiesgroepen de helft van de Eerste Kamer kozen, kon het bovendien voorkomen dat sommige provinciale staten niet konden deelnemen aan een Eerste Kamerverkiezing. Deze bezwaren waren nog wel te accepteren als de behoefte aan 'een grotere duurzaamheid' van de Eerste Kamer nog zou bestaan, maar dat was naar het oordeel van de staatscommissies toen niet het geval. Ook werd betoogd dat de heterogene natuur van de beide delen van het parlement geen versterking behoefte door een verschillende zittingsduur of een niet collectieve verkiezing van een der delen.¹² Deze argumentatie vormde voor de regering de basis om de huidige regeling in de Grondwet voor te stellen.¹³ Bij de parlementaire behandeling van het desbetreffende grondwetsvoorstel is er echter al op gewezen dat deze regeling ongewenste gevolgen zou kunnen hebben voor de verhouding tussen beide kamers. Tegenstanders vreesden dat de verkiezing van de Eerste Kamer uiterlijk binnen drie maanden na de verkiezing van de provinciale staten zou kunnen leiden tot een sterkere positie van de Eerste Kamer.¹⁴

De afgelopen decennia is het politieke karakter van de Eerste Kamer meer naar voren gekomen, zoals tegenstanders van de wijziging als voorzienbaar gevolg hadden genoemd. De integrale verkiezing van de Eerste Kamer, die steeds kort na de provinciale statenverkiezing plaatsvindt,¹⁵ benadrukt sinds 1983 het politieke karakter van de Eerste Kamer. Tegelijk is de gemiddelde zittingsduur van senatoren afgenomen.¹⁶ Beide ontwikkelingen verhouden zich minder goed tot de rol van de Eerste Kamer als college van reflectie en heroverweging. Sindsdien is een aantal malen voorgesteld om terug te keren naar het stelsel van vóór 1983, ook om het eigen karakter van de directe verkiezingen voor provinciale staten meer betekenis te geven.¹⁷

Een langere zittingsperiode van de Eerste Kamerleden en een gefaseerde doorwerking van de nationale wijzigingen in de electorale verhoudingen versterken naar onze mening het noodzakelijke evenwicht tussen het politieke karakter van de Eerste Kamer enerzijds en haar rol als instantie van heroverweging en reflectie anderzijds. Met de voorgestelde wijze van verkiezing zal de Eerste Kamer (als geheel) niet over een recenter politiek mandaat van de kiezer beschikken dan de Tweede Kamer. Het onderhavige voorstel ondersteunt derhalve de rolverdeling tussen Tweede Kamer en Eerste Kamer.

¹¹ De regering en de Tweede Kamer waren destijds voorstander van een zittingsduur van vier jaar, maar dit voorstel werd verworpen door de Eerste Kamer. Zie P.J. Oud, *Het jongste verleden*, deel 1, Van Gorcum 1947, p. 358-91.

¹² Eindrapport van de staatscommissie tot herziening van de Grondwet (Van Schaik), Staatsdrukkerij- en uitgeverijbedrijf 1954, p. 51 en Eindrapport van de staatscommissie van advies inzake de Grondwet en de Kieswet (Cals/Donner), Staatsuitgeverij 1971, p. 101-2.

¹³ Kamerstukken II 1976/77, 14223, nr. 3, p. 6.

¹⁴ Zie bijvoorbeeld de inbreng van het Eerste Kamerlid J. Vis (D66), Handelingen I 1980/81, 4e vergadering, p. 42.

¹⁵ Artikel 55 van de Grondwet schrijft voor dat de verkiezing van de Eerste Kamer uiterlijk drie maanden na de statenverkiezingen plaatsvindt.

¹⁶ Zie p. 17 van bijlage 6 bij het eindrapport van de staatscommissie parlementair stelsel, gepubliceerd op www.staatscommissieparlementairstelsel.nl.

¹⁷ Zie Kamerstukken II 1996/97, 21247, nr. 164, p. 13 en 16 en Kamerstukken II 1999/2000, 26976, nr. 1, p. 11-12.

Welke effecten zijn te verwachten?

De belangrijkste beoogde effecten van de versterkte rolzuiverheid en verbeterde werking van het tweekamerstelsel zijn hierboven reeds toegelicht.

Daarnaast valt ook te verwachten dat de voorgestelde wijze van verkiezing ertoe zal leiden dat de verkiezing van de provinciale staten minder wordt overschaduwed door de verkiezing van de Eerste Kamer en de aandacht voor landelijke thema's die daar mede een gevolg van zijn. Hiermee wordt recht gedaan aan het belang van een zo zuiver mogelijk politiek mandaat voor besluitvorming op provinciaal niveau.

Minder waarschijnlijk is dat een wijziging van de zittingsduur van de Eerste Kamer substantiële gevolgen heeft voor de verschillen tussen de politieke samenstelling van de Kamers. Het wordt soms wel aangenomen dat de huidige wijze van verkiezing deze verschillen vergroot, of dat deze verschillen meer schoksgewijs optreden. De staatscommissie parlementair stelsel heeft berekend hoe de Eerste Kamer zou zijn samengesteld als de zittingsduur in 1983 niet was aangepast en de uitslagen van de provinciale statenverkiezingen hetzelfde waren geweest. De verschillen tussen de Kamers bleken niet sterk beïnvloed te worden door de verandering in zittingsduur.¹⁸

Een mogelijk effect kan zijn dat het soms iets langer zal duren voordat de opkomst van nieuwe politieke stromingen in volle omvang tot uitdrukking komt in de samenstelling van de Eerste Kamer.¹⁹ Deze enigszins vertraagde doorwerking van veranderingen in het partijlandschap past naar onze mening bij de eigensoortige rol van de Eerste Kamer in het staatsbestel. Het politieke primaat ligt bij de Tweede Kamer. De verkiezing van deze Kamer – en niet de verkiezingen voor de provinciale staten – vormt tevens de democratische basis voor nieuw beleid op nationaal niveau.

Een effect van het stelsel voor 1983 was dat sommige provinciale staten in bepaalde gevallen niet stemden voor de Eerste Kamer, omdat zij deel uitmaakten van een groep die niet aan de beurt kwam tijdens hun vierjarige zittingsduur. Dit sloot aan bij de uitgangspunten van het stelsel maar was hiervan geen dwingend gevolg omdat het berustte op een wijze van uitwerking in de toenmalige Kieswet. Het is aan de wetgever om hierin een keuze te bepalen bij de wijziging van de Kieswet die noodzakelijk is als de thans voorgestelde wijziging van de Grondwet gerealiseerd wordt.

Een neveneffect van het onderhavige voorstel is dat de kiesdeler zal toenemen, omdat het bij elke afzonderlijke verkiezing om minder zetels gaat dan nu het geval is (37 of 38 in plaats van 75). Bij de uitwerking van het onderhavige voorstel in de Kieswet wordt onderzocht op welke wijze dit effect beperkt kan worden.

Een laatste aspect betreft de ontbinding van de Eerste Kamer. Op grond van de huidige regeling kan een ontbinding en tussentijdse verkiezing van de Eerste Kamer slechts onder bepaalde omstandigheden enig effect hebben voor de politieke verhoudingen binnen de Kamer. Bij een zittingsduur van zes jaar waarbij om de drie jaar de helft van de Kamer gekozen wordt, kan een tussentijdse ontbinding naar verwachting in bepaalde omstandigheden feitelijk een groter effect hebben op de samenstelling van de Kamer. Tussen 1922 en 1983, toen dit stelsel bestond, is echter behoudens de destijds voorgeschreven ontbindingen wegens herziening van de Grondwet nooit gebruikgemaakt van de bevoegdheid tot ontbinding van de Eerste Kamer.²⁰

3. De tweede lezing van voorstellen tot wijziging van de Grondwet

¹⁸ *Lage drempels, hoge dijken*, p. 311.

¹⁹ *Lage drempels, hoge dijken*, p. 312.

²⁰ Sinds 1848 is de Eerste Kamer slechts eenmaal (in 1904) ontbonden vanwege een conflict met de regering. Zie J.J. Vis, *De ontbinding van het parlement*, Wolters-Noordhoff 1987, p. 131.

Voorgesteld wordt om de tweede lezing van Grondwetswijzigingen voortaan in een verenigde vergadering te behandelen en niet meer in de beide Kamers afzonderlijk. Het doel van dit voorstel is het wegnemen van een kwetsbaarheid in de huidige procedure die is gesignaleerd door de staatscommissie, met behoud van de waarborgen voor een zorgvuldige procedure van Grondwetswijziging, met inbegrip van twee lezingen, een tweede lezing na directe verkiezingen en een versterkte meerderheid in de Staten-Generaal.²¹

Voorstellen tot herziening van de Grondwet doorlopen eerst de normale wetsprocedure (dit wordt de eerste lezing genoemd). Nadat er een nieuwe Tweede Kamer is gekozen, moet het voorstel nogmaals aanvaard worden door de Staten-Generaal en de regering. Bijzonder aan deze tweede lezing is dat de regering en de Tweede Kamer het voorstel niet meer mogen wijzigen²² en dat er in beide Kamers een meerderheid voor het voorstel moet zijn van ten minste twee derde van de uitgebrachte stemmen.²³

De Tweede Kamerverkiezingen die moeten plaatsvinden tussen de eerste en de tweede lezing bieden de kiezer de mogelijkheid om de Grondwetsherziening te laten meewegen in de stemkeuze. Het is een waarborg voor versterkte volksinvloed op fundamentele beslissingen. In de praktijk is het effect van deze regeling vooral dat er gedurende een langere periode brede politieke steun moet zijn voordat een wijziging tot stand kan komen. Dit neemt niet weg dat de procedure kiezers de garantie biedt dat zij hun stem mede kunnen laten bepalen door een voor hen belangrijke Grondwetsherziening. Hierdoor 'blijft de kiezersraadpleging een waarborg die onder omstandigheden haar volle betekenis kan her krijgen'.²⁴

De Eerste Kamerverkiezingen bieden geen mogelijkheid voor de kiezer om de uitkomst van een procedure van Grondwetswijziging te beïnvloeden. De Eerste Kamer wordt sinds 1995 niet meer verplicht ontbonden wegens een herziening van de Grondwet omdat de vierjaarlijkse integrale verkiezing van de Eerste Kamer een tussentijdse ontbinding vrij betekenisloos maakte. Een terugkeer naar de wijze van verkiezing van de Eerste Kamer van voor 1983 brengt daarin enigszins verandering, maar niet in het feit dat de Eerste Kamer gekozen wordt door provinciale statenleden die niet zijn gekozen met het oog op een tweede lezing van een voorstel tot herziening van de Grondwet door de Eerste Kamer. De Eerste Kamer ontbeert om deze reden 'de verhoogde representativiteit' van de na een eerste lezing van een voorstel tot herziening van de Grondwet herkozen Tweede Kamer.²⁵ Dit alles betekent dat de democratische legitimatie van de Kamers in het kader van de tweede lezing verschillend van aard is.

De staatscommissie wijst erop dat dit verschil in democratische legitimatie problematisch wordt als het debat in de Kamers tot verschillende uitkomsten leidt, in het bijzonder als een voorstel in tweede lezing niet wordt aangenomen omdat de drempel van twee derde van de uitgebrachte stemmen in de Eerste Kamer nét niet gehaald wordt.²⁶ In die situatie verhindert een beperkte minderheid van de senatoren een wijziging die gesteund wordt door een meerderheid van de Eerste Kamer en een ruime meerderheid van de Tweede Kamer die (anders dan de Eerste Kamer) gekozen

²¹ *Lage drempels, hoge dijken*, p. 312-14.

²² De Tweede Kamer heeft wel de mogelijkheid om het voorstel te splitsen.

²³ De procedure is geregeld in artikel 137 van de Grondwet.

²⁴ Advies van de Raad van State over het voorstel tot verandering in de Grondwet, strekkende tot het vervallen van de bepaling inzake het voorzitterschap van de gemeenteraad en van provinciale staten, Kamerstukken II 2006/07, 31013, nr. 4, p. 3.

²⁵ Eindrapport van de staatscommissie van advies inzake de Grondwet en de Kieswet (Cals/Donner), 1971, p. 334.

²⁶ *Lage drempels, hoge dijken*, p. 313. Ook de staatscommissie-Cals/Donner constateerde dat 'het redelijk [zou] zijn te verlangen, dat een herziening, waarvoor zich twee derden der Tweede Kamer hebben uitgesproken, niet door een minderheid in de Eerste Kamer kan worden tegengehouden' (Eindrapport, 1971, p. 334).

is om de tweede lezing mogelijk te maken. Deze situatie doet zich niet vaak voor, maar is zeer onwenselijk. Zij gaat rechtstreeks in tegen een van de bedoelingen van de tweede lezing, namelijk het faciliteren van volksinvloed via een verplichte tussenliggende Tweede Kamerverkiezing. Een dergelijke situatie maakt de Eerste Kamer als instituut kwetsbaar voor kritiek. Het probleem wordt echter niet veroorzaakt door de Eerste Kamer of door het stemgedrag van senatoren, maar door de institutionele vormgeving.

In het verleden hebben voorgaande kabinetten als alternatief voor de huidige procedure van herziening van de Grondwet voorgesteld om de tweede lezing af te schaffen,²⁷ of om Grondwetswijzigingen in een speciale Grondwetskamer te behandelen,²⁸ of de tweede lezing alleen in de Tweede Kamer te behandelen.²⁹ Aan elk van deze voorstellen kleefden echter nadelen.

Net als de staatscommissie hechten wij eraan dat de hoofdelementen van de huidige procedure behouden blijven, dat wil zeggen: twee lezingen met een tussentijdse verkiezing van de Tweede Kamer, waarbij in tweede lezing een versterkte meerderheid vereist is en de inbreng van de Eerste Kamer ook in de tweede lezing gewaarborgd is. Zo heeft de kiezer de mogelijkheid om een wijziging van de Grondwet mee te laten wegen in zijn stemkeuze en wordt voorkomen dat er op basis van één verkiezingsuitslag drastische veranderingen in het staatsbestel worden doorgevoerd. Dat vergroot de weerbaarheid van de democratische rechtsstaat.³⁰

De staatscommissie beveelt op basis van deze uitgangspunten aan om de tweede lezing niet langer in beide Kamers afzonderlijk te behandelen maar in een verenigde vergadering. De Eerste Kamer kan zo niet meer in de situatie komen dat een minderheid van haar leden een verandering blokkeert waarvoor op democratische wijze brede steun in de Staten-Generaal is verworven.

De leden van de Eerste Kamer kunnen aldus volop participeren in het debat en de besluitvorming in tweede lezing. Gezien de bijzondere aandacht die in de Eerste Kamer doorgaans bestaat voor de rechtsstatelijkheid en de juridische kwaliteit van wetsvoorstellen, is het een bijkomend voordeel dat de inbreng van de Eerste Kamerleden in een verenigde vergadering tevens van directe invloed kan zijn op de stembepaling van de leden van de Tweede Kamer. Eerste Kamerleden krijgen in de verenigde vergadering verder de bevoegdheid om voor te stellen om een wijzigingsvoorstel te splitsen, een bevoegdheid die nu alleen toekomt aan de regering en leden van de Tweede Kamer.³¹ Mede gelet op de directe, actuele en specifieke legitimatie van de opnieuw gekozen Tweede Kamer tijdens de tweede lezing is het redelijk dat de stemverhoudingen in de Tweede Kamer (als gevolg van het groter aantal leden) in de verenigde vergadering zwaarder meewegen dan de verhoudingen in de Eerste Kamer.

4. Financiële gevolgen

De financiële gevolgen van het voorstel om de zittingsduur van de Eerste Kamer te wijzigen, zijn verwaarloosbaar. De verkiezingen voor de Eerste Kamer worden primair georganiseerd door de provincies en de Caribische openbare lichamen. De organisatie van de verkiezingen en de vaststelling van de uitslag zijn eenvoudig, aangezien alleen de leden van provinciale staten en de kiescolleges in Caribisch Nederland kiesgerechtigd zijn. Zoals hiervoor en in de toelichting op onderdeel A van artikel II is opgemerkt, wordt het aan de gewone wetgever overgelaten op welke wijze de driejaarlijkse verkiezing van de achtendertig onderscheidenlijk zevenendertig leden

²⁷ Kamerstukken II 1920/21, 451, nr. 11.

²⁸ Kamerstukken II 1945/46, 189, nr. 2 en Kamerstukken II 1951/52, 2341, nr. 2.

²⁹ Nota inzake het grondwetsherzieningsbeleid, Kamerstukken II 1973/74, 12944, nr. 2, p. 16.

³⁰ *Lage drempels, hoge dijken*, p. 312.

³¹ Artikel 137, vijfde lid, van de Grondwet. Zie hierover nader de artikelsgewijze toelichting.

van de Eerste Kamer zal plaatsvinden. Indien wordt gekozen voor driejaarlijkse verkiezingen in een deel van de provincies en de Caribische openbare lichamen, hoeven de provincies en de Caribische openbare lichamen nog slechts een keer in de zes jaren – in plaats van een keer in de vier jaren – een verkiezing te organiseren en nemen de uitgaven dus navenant af. Indien wordt gekozen voor driejaarlijkse verkiezingen in alle provincies en Caribische openbare lichamen, zullen zij elke drie jaren een verkiezing moeten organiseren en nemen de uitgaven dus iets toe.

De voorgestelde wijziging van de Grondwetsherzieningsprocedure heeft geen financiële gevolgen.

Artikelsgewijs deel

Artikel II, onderdeel A (artikel 52)

Op dit moment is de zittingsduur van beide Kamers vier jaren. De zittingsduur van de Tweede Kamer blijft vier jaren (eerste lid). Zoals in het algemeen deel is toegelicht strekt het wetsvoorstel ertoe de zittingsduur van de Eerste Kamer te verlengen tot zes jaren, waarbij elke drie jaren een verkiezing plaatsvindt van een deel van de Eerste Kamer. Beide elementen zijn opgenomen in het tweede lid van artikel 52. De formulering van de tweede volzin van dit artikellid is ontleend aan die van artikel 101 van de Grondwet naar de tekst van 1972. Dat artikel liet het aan de wetgever over om te bepalen op welke wijze de driejaarlijkse verkiezing van de achtendertig onderscheidenlijk zevenendertig leden van de Eerste Kamer plaatsvond. Op grond van de Kieswet vonden de verkiezingen plaats in vier groepen van provincies en werden elke drie jaar in twee van die groepen de leden van de Eerste Kamer gekozen. Een andere invulling, bijvoorbeeld een waarbij de verkiezingen elke drie jaar in alle provincies plaatsvinden, was ook mogelijk geweest. Ook het onderhavige wetsvoorstel laat het aan de wetgever over om de verkiezingswijze nader te regelen. Artikel 59 van de Grondwet biedt hiervoor de grondslag. Daarbij moet worden aangetekend dat, anders dan vóór 1983, het kiesrecht voor de Eerste Kamer niet uitsluitend toekomt aan de leden van provinciale staten, maar eveneens aan de leden van de kiescolleges in de Caribische openbare lichamen.

Het tweede lid van het huidige artikel 52 bepaalt dat indien voor de provinciale staten bij de wet een andere zittingsduur dan vier jaren wordt vastgesteld, daarbij de zittingsduur van de Eerste Kamer in overeenkomstige zin wordt gewijzigd. Aangezien het onderhavige wetsvoorstel de zittingsduur van de Eerste Kamer niet langer koppelt aan die van de provinciale staten, bestaat aan deze bepaling niet langer behoefte.

Artikel II, onderdeel B (artikel 55)

De tweede volzin van het huidige artikel 55 van de Grondwet bepaalt dat de verkiezing van de Eerste Kamer (behoudens in geval van ontbinding) wordt gehouden binnen drie maanden na de verkiezing van de leden van provinciale staten. Nu het onderhavige wetsvoorstel de zittingsduur van de Eerste Kamer niet langer koppelt aan die van de provinciale staten, maar voorziet in een driejaarlijkse verkiezing van een deel van de Eerste Kamer, dient deze bepaling te vervallen.

Artikel II, onderdeel C (artikel 64)

Ingevolge artikel 64, eerste lid, van de Grondwet kan elk der kamers bij koninklijk besluit worden ontbonden. In dat geval vindt een nieuwe verkiezing voor de ontbonden kamer plaats (tweede lid). Het vierde lid van artikel 64 regelt de gevolgen voor de zittingsduur van een na ontbinding optredende kamer. De laatste volzin van dit artikellid bepaalt thans dat de zittingsduur van een na ontbinding optredende Eerste Kamer eindigt op het tijdstip waarop de zittingsduur van de ontbonden kamer zou zijn geëindigd. Deze bepaling houdt verband met de koppeling van de zittingsduur

van de Eerste Kamer aan die van de provinciale staten. Die koppeling wordt als gezegd met het onderhavige wetsvoorstel losgelaten. Daarom kan ook deze volzin vervallen.

Artikel 64, vierde lid, bevat een grondslag voor een wettelijke regeling van de (maximale) zittingsduur van een na ontbinding optredende Tweede Kamer. Die is bedoeld om de verkiezingen van de Tweede Kamer zoveel mogelijk in een vaste periode van het jaar te kunnen laten plaatsvinden. Naar het oordeel van de regering is een regeling om die reden niet nodig voor de verkiezingen van de Eerste Kamer na ontbinding. Ook voor 1983 liet de Grondwet de maximale zittingsduur van de Eerste Kamer in het midden. Het vervallen van de laatste volzin van artikel 64, vierde lid, heeft tot gevolg dat een na ontbinding optredende Eerste Kamer een vaste zittingsduur van zes jaren heeft, met dien verstande dat een deel van de leden na drie jaren zal aftreden en de overige leden na zes jaren (op grond van het nieuwe artikel 52). Het is aan de wetgever hieraan invulling te geven.

Artikel II, onderdeel D (artikel 137)

De wijziging in het vierde lid van artikel 137 van de Grondwet is in het algemeen deel toegelicht. Het vijfde lid van artikel 137 bepaalt thans dat de Tweede Kamer een grondwetsvoorstel in tweede lezing kan splitsen. Wij stellen voor de splitsingsbevoegdheid toe te kennen aan de verenigde vergadering; dit sluit aan bij artikel 84 van de Grondwet, op grond waarvan een voorstel van wet dat door de verenigde vergadering moet worden behandeld, door haar kan worden gewijzigd.

Artikel III (additioneel artikel III)

Onderdeel 1

Dit onderdeel strekt ertoe de voorgestelde wijziging van de zittingsduur van de Eerste Kamer pas te laten ingaan op het moment dat de zittingsduur eindigt van de Eerste Kamer die in functie is op het moment dat deze wijziging in werking treedt. De zittingsduur van de Eerste Kamer, ook die van een na ontbinding optredende Eerste Kamer, eindigt op grond van de huidige Grondwet binnen drie maanden na de verkiezing van de leden van provinciale staten. In deze periode van drie maanden wordt de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer voorbereid en vindt de stemming plaats. Om te voorkomen dat dit proces zou worden verstoord, bepaalt dit onderdeel dat als de onderhavige wijziging van de Grondwet in werking treedt in deze periode, de Eerste Kamer nog gewoon volgens de huidige regeling wordt gekozen. Pas de daaropvolgende Eerste Kamer zal dan een zittingsduur van zes jaren hebben.

Indien de onderhavige wijziging van de Grondwet in werking treedt in de periode waarin de verkiezing van de leden van provinciale staten wordt voorbereid, maar voor de dag waarop de stemming plaatsvindt, wordt de volgende Eerste Kamer volgens de nu voorgestelde nieuwe regeling gekozen. Met het oog hierop wordt in dit onderdeel de term 'gekozen' gebruikt, in plaats van de term 'verkiezing'. De grondwetgever verstaat onder die laatste term namelijk 'het totaal der verkiezingshandelingen, dus kandidaatstelling én stemming'.³²

De eerste keer dat de Eerste Kamer volgens de nieuwe regeling wordt gekozen, worden achtendertig leden gekozen voor een duur van zes jaren en worden zevenendertig leden gekozen voor een duur van drie jaren. Aangezien dit afwijkt van de hoofdregel van artikel 52 (nieuw) is dit in artikel III, onderdeel 1, expliciet geregeld.

Onderdeel 2

³² Kamerstukken II 1976/77, 14223, nr. 3, p. 13. Zie ook Kamerstukken II 2009/10, 32191, nr. 8, p. 2.

Dit onderdeel regelt de samenloop met het Grondwetsvoorstel dat ertoe strekt ten behoeve van Nederlanders die geen ingezetenen zijn een kiescollege voor de Eerste Kamer te introduceren. Indien dat voorstel eerder in werking treedt dan het onderhavige, kan de in artikel II opgenomen wijzigingsopdracht niet onverkort worden gehandhaafd.

Artikel 138, eerste lid, onderdeel a, van de Grondwet biedt weliswaar een grondslag om in tweede lezing aangenomen voorstellen tot verandering in de Grondwet bij wet voor zoveel nodig aan elkaar aan te passen, maar om te zijner tijd vertraging te voorkomen is ervoor gekozen nu reeds een samenloopbepaling op te nemen.

Artikel III (additioneel artikel IV)

Het in de wet van 1 november 2017, houdende verandering in de Grondwet, strekkende tot het opnemen van een constitutionele basis voor Caribische openbare lichamen en het regelen van een kiescollege voor de Eerste Kamer (Stb. 2017, 426) opgenomen additionele artikel IV is van rechtswege uitgewerkt (als bedoeld in aanwijzing 6.25 van de Aanwijzingen voor de regelgeving). Daarom kan dit artikel worden benut voor een nieuwe overgangsrechtelijke voorziening.

Onderdeel 1

Het is mogelijk dat de onderhavige wijziging van de Grondwet in werking treedt tijdens de zittingsduur van een Tweede Kamer die is gekozen na de bekendmaking van een verklaringswet als bedoeld in artikel 137, eerste lid, van de Grondwet en die op grond van het huidige vierde lid van dit artikel tot taak heeft het in de verklaringswet opgenomen voorstel in tweede lezing te overwegen. Op grond van onderdeel 1 van artikel IV wordt in dat geval de tweede lezing nog volgens de huidige herzieningsprocedure afgerond, dat wil zeggen door de beide kamers afzonderlijk.

Onderdeel 2

Artikel 55, derde lid, van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden bepaalt dat indien en voor zover een voorstel tot wijziging van het Statuut afwijkt van de Grondwet, het voorstel wordt behandeld op de wijze, als de Grondwet voor voorstellen tot verandering in de Grondwet bepaalt, met dien verstande, dat de beide kamers in tweede lezing de voorgestelde verandering bij volstreekte meerderheid der uitgebrachte stemmen kunnen aannemen. De in dit wetsvoorstel voorgestelde besluitvorming in tweede lezing door de verenigde vergadering is hiermee niet verenigbaar. In het licht van artikel 5 van het Statuut, op grond waarvan de Grondwet de bepalingen van het Statuut in acht neemt, bevat onderdeel 2 van artikel IV daarom een overgangsrechtelijke voorziening. Die strekt ertoe dat in de situatie, bedoeld in artikel 55, derde lid, van het Statuut besluitvorming in tweede lezing vooralsnog plaatsvindt in de beide kamers afzonderlijk. Het streven is erop gericht om na de inwerkingtreding van de onderhavige wijziging van de Grondwet artikel 55, derde lid, van het Statuut met deze wijziging in overeenstemming te brengen.

Deze memorie van toelichting wordt ondertekend mede namens de Minister-President, Minister van Algemene Zaken.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. K.H. Ollongren

Consultatie BZK/IPO over grondwetsherziening verkiezingswijze EK

Inventarisatie reacties vanuit de fracties PS Drenthe.

- De regering kijkt op dit punt af van het advies van de Staatscommissie Parlementair Stelsel (de commissie-Remkes). Wat onze fractie, de SP, betreft is het zo een staatsrechtelijke ‘losse flodder’ en geen erg zinvol voorstel. Bij de Algemene Politieke Beschouwingen in de Eerste Kamer is dat door de SP ook zo benoemd. De vraag wordt ons voorgelegd zonder dat er een debat over is geweest; de Eerste Kamer is nog niet om een standpunt gevraagd (het komt ook niet voor in het adviesrapport van de commissie-Remkes). Vanuit onze fractie op dit moment dus geen inbreng hierop.
- Wij, de fractie van D66, hebben twijfels of de wijzigingen leiden tot het gewenste doel. Zolang de Eerste Kamer bestaat en door partijen gevormd zal er een landelijke dominantie blijven bestaan. Wij hebben geen bezwaar tegen het voorstel, slechts twijfels.
- Standpunt Partij voor de Dieren: in dit conceptwetsvoorstel Grondwetswijziging stelt de minister van BZK voor om terug te keren naar de wijze van verkiezing van de Eerste Kamer die werd gebruikt voor 1983. Hierbij wordt elke drie jaar de helft van de Eerste Kamer voor zes jaar gekozen. De Partij voor de Dieren heeft bezwaar tegen dit voorstel.

Een van de effecten is dat het voor kleinere partijen moeilijker dan nu is om in de Eerste Kamer te komen. Bij iedere verkiezing zijn er namelijk maar 37 of 38 zetels te verdelen in plaats van 75, wat feitelijk leidt tot een verdubbeling van de kiesdrempel. De vertegenwoordiging van nieuwe politieke stromingen kan daardoor zodanig worden vertraagd dat de representativiteit van de Eerste Kamer afneemt.

Een van de redenen waarom de staatscommissie-Van Schaik en de staatscommissie-Cals/Donner adviseerden om af te stappen van de verkiezing in twee delen, was omdat de democratische legitimatie van beslissingen in de Eerste Kamer zwakker is ten opzichte van het huidige systeem. De driejaarlijkse verkiezing is tot wel drie jaar na de Statenverkiezingen mogelijk. Hiermee kan de uitslag van de Provinciale Statenverkiezingen al jaren tevoren duidelijk maken dat de regering haar meerderheid verliest in de Eerste Kamer. De democratische legitimatie van de beslissingen in de Eerste Kamer kan daardoor in de tussentijd betwist worden.

- **Reactie ChristenUnie Drenthe:**
De Eerste Kamer heeft middels een motie de staatscommissie Remkes ingesteld om met verbetervoorstellen te komen voor het functioneren van de Eerste Kamer. Dit vanwege afnemend vertrouwen in de democratie – een deel van de kiezers blijft thuis - en omdat de democratische rechtstaat wordt bedreigd door nepnieuws en manipulatie. Wat ons betreft belangrijke redenen om onze democratische rechtstaat en parlement te versterken.
Tot onze verbazing vraagt het kabinet nu - zonder dat de Eerste Kamer zelf is betrokken of geraadpleegd - van ons via IPO een reactie op het voorstel. Een voorstel waarbij het kabinet erg selectief is geweest in het kiezen van maatregelen en een voorstel dat geen antwoord geeft op de analyse die de staatscommissie over het onderhoud dat nodig is aan het stelsel.
Wat ons betreft doet dat voorstel geen recht aan de vraag van de Eerste Kamer. Zo is het maar zeer de vraag wat het losmaken van de Eerste Kamerverkiezing van de Statenverkiezing zal betekenen voor de opkomstpercentages. Snelheid en angst voor verlies van de meerderheid lijkt voor het kabinet belangrijker dan doelmatigheid en zorgvuldigheid. Wat onze ChristenUnie fractie betreft brengt IPO dan ook een negatief advies uit en verwijst het kabinet terug naar de tekentafel. Tot slot willen we nog meegeven dat de prioriteit bij de Minister zou moeten liggen bij versterken en schragen van onze representatieve democratie - op dat punt is er echt wel werk aan de winkel.
- De fractie van de PvdA Drenthe heeft een lichte voorkeur voor de voorgestelde wijziging van de Grondwet. De fractie is niet unaniem in haar opvatting.
- Forum voor Democratie (FVD) heeft met afkeuring kennisgenomen van het voorstel om de verkiezingsprocedure van de Eerste Kamer te wijzigen. Hoewel FVD erkent dat het ongewenst is dat de verkiezingen van de Provinciale Staten kunnen worden overschaduwd door de verkiezingen van de Eerste Kamer, biedt het onderhavige voorstel daarvoor geen adequate oplossing. Los van de vraag of de Eerste Kamer nog bestaansrecht heeft in ons parlementaire stelsel (het voert te ver om daar nu op in te gaan), zouden de leden daarvan direct moeten worden gekozen door alle (kiesgerechtigde) Nederlanders, in

plaats van (getrapt) door de Provinciale Staten. Alleen dan zal immers worden bewerkstelligd dat de uitkomst van de PS-verkiezingen los komt te staan van de samenstelling van de Eerste Kamer. Het voorstel zou er bovendien toe leiden dat de opkomst van nieuwe politieke partijen in het parlement vertraagd wordt. Dit zal Nederlanders het gevoel geven dat hun invloed op de samenstelling van de Eerste Kamer en daarmee het belang om te gaan stemmen nog verder afneemt. FVD wil Nederlanders niet minder, maar méér mogelijkheden bieden om beleid dat tegen hun belangen indruist vlot af te straffen en bij te sturen.

Wanneer de Provinciale Statenverkiezingen geen nationaal karakter meer hebben, zal het opkomstcijfer vermoedelijk dalen. Kiezers die hun teleurstelling over nationaal beleid willen uiten en verder relatief weinig interesse in de politiek hebben, zullen namelijk eerder thuisblijven. In een land waarin sprake is van een toenemende kloof tussen lager en hoger opgeleiden, zou dit een onwenselijke ontwikkeling zijn en afdoen aan de democratische legitimiteit van de besluitvorming in de Eerste Kamer, die in dit scenario nog steeds door de Provinciale Staten wordt verkozen. De Eerste Kamer is dan immers in mindere mate een afspiegeling van de voorkeuren van alle kiesgerechtigde Nederlanders.

In dit licht verwerpt FVD dit conceptwetsvoorstel en stellen wij in plaats daarvan voor om de Eerste Kamer, zolang zij bestaat, direct in plaats van indirect te verkiezen, gelijktijdig met de Provinciale Statenverkiezingen en de waterschapsverkiezingen. Zo blijft een relatief hoge opkomst bij al deze verkiezingen gegarandeerd, waarmee de democratische legitimiteit van de besluitvorming gewaarborgd blijft. Tegelijkertijd wordt het beoogde doel van het kabinet bereikt: de Provinciale Staten verkrijgen een mandaat dat niet door aandacht voor nationale thema's is verwaterd. Voor die nationale thema's brengt de kiezer immers een directe stem voor de Eerste Kamer uit.

- Wij, GroenLinks, vinden de discussie over herziening voorbarig gelet op de ophef over het rapport van de Commissie Remkes van ruim 300 pagina's. Daarin staat een aantal zaken aangaande de Eerste kamer. Eerst wil onze fractie dat er gesproken wordt in de Eerste Kamer over het rapport van de Staatscommissie Remkes in plaats van nu te reageren op een 'losse flodder' van het Kabinet. Dit is slechts een onderdeel uit een pakket van voorstellen. Ook de Raad van State heeft nog geen advies gegeven. Daarnaast is onze fractie van mening dat onze Eerste en Twee Kamerfractie eerst aan de beurt zijn zich over de voorstellen te buigen.
- Naar het oordeel van de CDA-fractie draagt het voorstel bij aan minder nationale invloed op provinciale verkiezingen en doet het dat door de Eerste Kamer minder politiek te laten functioneren, zoals dat ook in onze staatsrechtelijke verhoudingen is bedoeld. De CDA Tweede Kamerfractie zal na de consultatieronde de wet natuurlijk op alle onderdelen kritisch bekijken, bijvoorbeeld op het effect van de verkiezingswijze op kleinere fracties in de Eerste Kamer. Maar de richting die het kabinet kiest is wat ons betreft de juiste. Het CDA Drenthe is verder in de opvatting dat we in dit voorliggend proces helderheid en zuiverheid steeds moeten hebben om het proces dat voorligt van draagvlak te voorzien in de provincies.
- De consultatieronde van de Minister van Binnenlands Zaken, Mevr. Ologren, over een nieuwe procedure om de Eerste Kamer te verkiezen, doet in eerste instantie sympathiek aan, maar het is een vreemde situatie als blijkt dat haar voorstel afwijkt van het voorstel zoals geformuleerd door de commissie Remkes die daar een advies over heeft uitgebracht, aldus de fractie van de PVV. Het lijkt nu of de provincies te hulp worden geroepen om toch haar gelijk te verkrijgen. Het is een belangrijke en ook politieke kwestie: laat de discussie in de Tweede Kamer plaats vinden. Laat de minister met een wetsvoorstel komen en zien dat ze daar een meerderheid voor krijgt. De politieke discussie kan dan gevoerd worden op grond van haar onderbouwing en het advies van de commissie. Deze consultatie is een mistig gebeuren, het lijkt een ad hoc procedure en het komt de Minister blijkbaar goed uit. Hoe worden de verschillende adviezen van de partijen/de fractieleiders gewogen en samengevat tot een conclusie en wie heeft daar dan nog iets over te zeggen na afloop van de consultatie ronde.

De problemen bij een grondwetswijziging zijn nog meer dan een mogelijke nieuwe verkiezingsprocedure van de Eerste Kamer, een onderwerp dat thuishoort in de Tweede Kamer. De Regering gaat de provincies toch niet vaker consulteren over belangrijke landelijke politieke thema's? Of gebeurt dat alleen als dat de Regering goed uitkomt. Laat de Tweede Kamer zijn landelijke taak doen en val de provincies niet lastig met consultaties over landelijke politieke onderwerpen.

TRANSCRIPT VAN DE PROVINCIALE STATEN VAN DE PROVINCIE GELDERLAND
d.d. 30 oktober 2019

1. **Opening en mededelingen van de voorzitter**
2. **Afscheid Marga Schoots - Van Duren (VVD)**
3. **Toelating en beëdiging van dhr. De Looft ter vervulling van de vacature Schoots - Van Duren**
4. **Vaststelling van de agenda**
5. **Vaststelling van de besluitenlijst van de vergadering op 9 oktober 2019 (PS2019-688)**
6. **Ingekomen stukken**
7. **Verordening rechtspositie Staten- en commissieleden Gelderland 2019 (PS2019-695)**
8. **Machtiging IPO voor ondertekening Klimaatakkoord (PS2019-678)**
9. **Startnotities Regionale Energiestrategieën (PS2019-663)**
10. **Consultatie door IPO over voorstel Grondwetwijziging herziening verkiezingswijze Eerste Kamer (PS2019-719)**

De voorzitter: Ben ik nu en dat kunnen we net voor de pauze van 6 uur misschien doen. Ik moet even misschien zeggen. Agendapunt 10, consultatie door IPO over voorstel Grondwetwijziging herziening verkeerswijze ... verkiezingswijze Eerste Kamer. Wie mag ik daar het woord over geven? Ik heb een sprekerslijst. Ja komt u maar. VVD, mevrouw Van der Woude. Ja, als ik iets anders had gewild dan moest u weer gaan zitten natuurlijk maar u mag hoor.

Mevrouw Van der Woude (VVD): Vandaag mogen wij naar het IPO aangeven wat wij vinden van de door de regering voorgestelde grondwetwijziging verkiezingen Eerste Kamer en wij mogen wat vinden omdat wij een procedurele rol daarbij hebben. Tegelijk is er een versterking van de reflectiekracht van de Eerste Kamer aan de orde. Iets wat alle Nederlanders en dus ook ons aangaat. En wij vinden ook wat, omdat die verkiezingen op dit moment aan onze verkiezingen gekoppeld is en bij de verkiezingen afgelopen voorjaar was een alom gehoorde verzuchting, de verkiezingen gaan zo niet meer over ons. Niet over de provincie, niet over de waterschappen. Het gaat enkel nog over de landelijke politiek. Een verandering kan dus aangewezen zijn. Het voorliggende voorstel is kort en krachtig. Terugkeer naar de situatie zoals het tot 1983 gehanteerd. Enkel de 55-plussers hier en niet eens allemaal hebben nog in dat systeem gestemd, namelijk voor Provinciale Staten op 24 maart 1983. Terugkeer naar dat systeem zouden wij kunnen kwalificeren als een conservatief behoudend voorstel. Tegelijk is terugkeer naar een oude situatie een voorstel dat niet of zelden wordt gedaan door Nederlandse overheden. Het is tot de dag van vandaag een soort taboe. Voorstellen gaan steeds om doorontwikkeling. De falen van het nieuwe systeem ondervangen en dergelijke uitdrukkingen. En in dat opzicht is het dus een bestuurlijk vernieuwend en progressief voorstel. Tegelijk versterkt het voorstel de reflectiekracht van de Eerste Kamer door er 6 jaar van te maken en er ontstaat ook een loskoppeling van de nauwe verbinding met de verkiezingen van PS. Voor de VVD is de conclusie dan ook helder, wie kan dan nog op dit voorstel van de regering tegen zijn? Wij in ieder geval niet.

De voorzitter: Ja, de overbuur. Mag ik mevrouw Van der Woude nog even wachten. De heer Ruitenbergh, ga uw gang. SGP.

De heer Ruitenbergh (SGP): Ja dank u wel, voorzitter. Ik hoor dat mevrouw Van der Woude aangeeft dat het belangrijke of een belangrijk argument is versterking van de reflectiekracht van dit nieuwe stelsel. Nou ja oud of nieuw, daar kunnen we het niet over hebben maar weet u dat de overgang van het oude stelsel naar het nieuwe stelsel exact hetzelfde argument inhield?

Mevrouw Van der Woude: Ja en daarom vind ik het ook zo bestuurlijk vernieuwend dat bestuurders durven toe te geven dat ze het niet zo goed zagen maar ja goed je moet wel 55-plus zijn om het nog meegemaakt te hebben.

De heer Ruitenbergh: We moeten ...

Mevrouw Van der Woude: Ik overigens heb ook één keer mogen stemmen.

De voorzitter: Mevrouw Faber, PVV.

Mevrouw Faber-Van de Klashorst (PVV): Ja dank u, voorzitter. Ja ik ben 55-plus maar goed maakt niet uit. Ja ik heb nog wel een vraag aan collega van de VVD, want heeft u ... heeft zij, vraag ik via de voorzitter, contact gehad met de fracties van de VVD in Den Haag hierover?

Mevrouw Van der Woude: Ik heb daar geen contact mee gehad, want het gaat ... ik word niet gevraagd om hier te vertellen wat de Eerste Kamer vindt of wat de Tweede Kamer vindt. Ik vertel hier wat wij in Provinciale Staten ervan vinden en wat dat voor ons oplost want wij zijn een andere bestuurslaag en hebben daar ook een heel ander belang bij. Zeker omdat het ja omdat dit echt gaat over het functioneren van bestuurslagen moet je daar voorzichtig mee zijn, vind ik.

De voorzitter: Mevrouw ...

Mevrouw Van der Woude: Wij houden niet van dubbel mandaat weten we sinds vanochtend.

De voorzitter: Ja.

Mevrouw Faber-Van de Klashorst: Nou ik heb een dubbel mandaat en daarom weet ik ook namelijk wat er in Den Haag zich afspeelt en daarom zou ik u er graag op wijzen van neem ook eens contact op want u kunt wel in een politiek spagaat op deze manier.

De voorzitter: Oké. Dank u wel. Is een hele ...

Mevrouw Van der Woude: Dank u wel voor deze tip.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Dank u wel mevrouw Van der Woude. Forum voor Democratie was een novum. We kregen uw bijdrage gemaild, maar dat ... nee, u wordt verwacht om hier het gesprek met elkaar daarover te voeren of het debat te voeren. Ja. Anders kunnen we alles schriftelijk afdoen. Dat is ook een ... '...' dan zit ik hier helemaal in m'n eentje. Elektronisch stemmen. Maar goed, daar hebben we het niet over. U bent aan het woord. Prima, toe maar.

De heer De Kok (FVD): Dank u Statenleden, gedeputeerden, voorzitter. Ja het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft met haar de minister heeft met haar ministerie een grondwetswijziging voorbereid om de Eerste Kamer voortaan voor 6 jaar te kiezen waarbij om de drie jaar beurtelings 37 of 38 senatoren worden gekozen. Dat is het voorliggende voorstel. Provinciale Staten die spelen een heel

belangrijke rol in de procedure van de verkiezingen van de Eerste Kamer. Het is ons als Provinciale Staten van Gelderland door uw minister via een consultatie van het IPO gevraagd om met een reactie te komen. Nou die reactie die heb ik al in de mail gegeven, maar ik werd verzocht dit nog toe te lichten. Ja het is een bijzonder voorstel, want op verzoek van beide Kamers heeft de regering vorig jaar een staatscommissie ingesteld om te adviseren over de toekomstbestendigheid van het parlementaire stelsel en op 13 december 2018 heeft de staatscommissie parlementair stelsel haar eindrapport uitgebracht en in dit eindrapport adviseert de staatscommissie parlementair stelsel nadrukkelijk en uitdrukkelijk om de wijze van de verkiezing van de Eerste Kamer niet aan te passen. Het is een feit dat door deze wijziging het gevolg zal hebben dat het langer duurt voordat de opkomst van nieuwe politieke partijen volledig tot uitdrukking komt in de Eerste Kamer. Ik kan mij, laat ik maar zeggen persoonlijk dan ook niet aan de indruk onttrekken dat de minister Ollongren die al eerder met succes zich heeft ingespannen het raadplegend referendum af te schaffen zich er nu ook voor inspannt om nieuwe partijen zoals Forum Democratie immers wij zijn in één klap de grootste partij in de Eerste Kamer geworden in de toekomst hierin maximaal te gaan belemmeren. Dat ze daarmee ingaat tegen het nadrukkelijk advies van de statencommissie parlementair stelsel om de verkiezing van de Eerste Kamer niet aan te passen, is eigenlijk dus niet zo vreemd want de commissie heeft namelijk ook geadviseerd om het bindend collectief referendum in te voeren. Kan me wel voorstellen dat Ollongren zich daar ook niet in vindt. Daarom is onze reactie om het voorstel als volgt, Forum voor Democratie heeft met afkeuring kennis genomen van het voorstel om de verkiezingsprocedure van de Eerste Kamer te wijzigen. Hoewel wij erkennen dat het ongewenst is dat de verkiezingen van de Provinciale Staten kunnen worden overschaduwd door de verkiezingen van de Eerste Kamer biedt het onderhavige voorstel daarvoor geen adequate oplossing. In onze optiek zouden de leden der Eerste Kamer direct moeten worden gekozen door alle kiesgerechtigde Nederlanders in plaats van getrapt via de Provinciale Staten. Alleen dan zal immers bewerkstelligd worden dat de uitkomst van de Provinciale Staten verkiezingen los komt te staan van de samenstelling van de Eerste Kamer. Het voorliggende voorstel zal er bovendien toe leiden dat de opkomst van nieuwe politieke partijen in het parlement en de senaat vertraagd wordt. Dit zal Nederlanders juist het gevoel geven dat hun invloed op de samenstelling van de Eerste Kamer en daarmee het belang om te gaan stemmen nog verder afneemt. Forum voor Democratie wil Nederlanders niet minder maar meer bij de politiek en de mogelijkheden betrekken en het beleid daartegen druist dan ook in en moet zo snel mogelijk Nee, de mogelijkheden bieden om het beleid dat tegen hun belangen in druist zo snel mogelijk bij te sturen of af te straffen. Wanneer de Provinciale Staten geen nationaal karakter meer hebben, zal het opkomstcijfer van de Provinciale Staten verkiezingen mogelijk dalen. Kiezers die hun teleurstelling over nationaal beleid willen uiten en verder relatief weinig interesse in de politiek hebben, zullen mogelijk eerder dan voor kiezen om maar thuis te blijven. Dit zou juist een onwenselijke ontwikkeling zijn en afdoen aan de democratische legitimiteit van de besluitvorming van de Eerste Kamer die in dit scenario nog steeds door de Provinciale Staten wordt gekozen. Maar dan eens in de zes jaar. De Eerste Kamer ...

De voorzitter: Ja. De heer Kanis, D66.

De heer Kanis(D66): Ja ik ... allereerst even een korte constatering. Blij om te horen dat Forum voor Democratie zo veel waarde hecht aan adviescommissies van de regering. Dat onthoud ik zo voor het stikstofdebat. Ten tweede, u zegt we boeten aan legitimiteit in op het moment dat de Eerste Kamer verkiezing niet meer gekoppeld is aan die Provinciale Staten verkiezing, maar vergroot het dan niet juist de legitimiteit van de Provinciale Staten?

De heer De Kok Nee ik heb niet gezegd dat wij inboeten aan legitimiteit. Ik heb gezegd dat als je dit loskoppelt van de Provinciale Staten, de Eerste Kamer verkiezing daarvan los wil koppelen dat mogelijk mensen minder geïnteresseerd zijn in Provinciale Staten verkiezingen. We hebben juist kunnen zien dat de opkomst en de aandacht voor de Provinciale Staten vergroot is de afgelopen verkiezingen. Wat wij dus voorstellen, wat hier nu in staat is om tegelijkertijd de Provinciale Staten te houden, de Eerste Kamer

verkiezingen te houden en de waterschapsverkiezingen te houden. Nou u hebt drie redenen om naar een stembus te gaan, lijkt ons een hele goede opkomst maar je kunt dan ook separaat gericht voor de Eerste Kamer kiezen.

De voorzitter: Ja de heer Kanis nog? Nee, dank u wel. Vervolg uw betoog of uw bijdrage eigenlijk.

De heer De Kok: Ik ben er nog een klein beetje op vooruit gelopen vrees ik. In dit licht verwerpt Forum voor Democratie het conceptvoorstel en wij stellen in plaats daarvoor de Eerste Kamer zolang zij bestaat direct in plaats van indirect te gaan kiezen. Gelijktijdig met Provinciale Staten verkiezingen en waterschapsverkiezingen. Zo blijft een relatief hoge opkomst bij deze verkiezingen gegarandeerd waarmee de democratische legitimiteit van de besluitvorming ook gewaarborgd blijft. Tegelijkertijd wordt het beoogde doel van het kabinet bereikt, de Provinciale Staten verkrijgen het mandaat dat niet door de aandacht van nationale thema's is verwaterd en voor die nationale thema's brengt de kiezer immers een directe stem uit. Ik dank u.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Ben ik nu bij de heer Bos, CDA bijdrage. De bijdrages worden gebundeld zoals u weet door de griffie en dan gaan ze richting het IPO.

De heer Bos (CDA): Voorzitter, het rapport wat verscheen vanuit de staatscommissie lage drempels hoge dijken geeft reden om goed na te denken over ons stelsel. Hoe hebben we het georganiseerd, hoe zit dat met die borging en hoe zorgen we er nou voor dat daar waar nodig aanpassingen worden doorgevoerd? Het voorstel wat nu ter consultatie voorligt, trouwens wel een mooie bijzondere procedure om op deze manier vanuit het Gelderse mee te praten over een de wetgeving in Den Haag maar goed even dat daar gelaten, en geeft ook aanleiding om daar toch maar wat kritische kanttekeningen bij te plaatsen maar ook dat wel te doen in de besef dat die zes jaar termijn op zich een niet een rare termijn is. Iets langere zittingsperiode geeft ook misschien juist wel meer slagkracht voor Kamerleden die daar hun werk doen. Meer ervaring, meer collectief geheugen wat je langer vasthoudt heeft ook zo z'n voordelen. Maar voorzitter, even los daarvan één van de dingen waar dit wetsvoorstel ook uit voortvloeit is toch wel de politisering van de Eerste Kamer waarvan we zeggen van ja dat is gewenst, minder gewenst, daar zijn weer opvattingen over verdeeld. Maar als we dan kijken naar dit voorstel, dan lost dit voorstel dat probleem als zodanig niet op. Wat wel helder is, is door de politisering van de Eerste Kamer de eigenlijke taak van de Eerste Kamer medewetgever controleur van de regering wel wat meer naar de achtergrond is gekomen. En daar is het misschien wel goed om het daar ook vooral over te hebben met mekaar. Hoe zien we nou die rol opvatting vanuit die Eerste Kamer als medewetgever, controleur en van de regering in plaats van als politiek instituut op zich. Voorzitter, ik zou daar een hele uitgebreide beschouwing over kunnen gaan doen maar dat ga ik niet doen. Nog twee opmerkingen. Eén van de nadelen van dit systeem is wel dat de kiesdrempel omhoog gaat en dat het dus voor kleinere partijen lastiger wordt om in de Eerste Kamer en ook een zetel te verwerven. Dat is niet de bedoeling van de wetgever, maar het vloeit wel uit voort. In die zin is het voorstel nog wel iets om eens even goed naar te kijken van is dit neveneffect nou zodanig dat je dat ook wil accepteren als je kijkt naar het doel van deze wetgeving. Ten slotte, voorzitter, als je in een gezamenlijke vergadering dan die tweede lezing doet, Eerste en Tweede Kamer en dan dus cijfermatig gaat kijken naar de uitslag neem je daarmee ook op de koop toe dat juist die rol van medewetgever en controleur van de Eerste Kamer nog meer onder druk komt te staan. Dat verhoudt zich in de adviezen die de commissie Remkes geeft wel wat lastig met alle teksten die daar ook over gebezigd zijn. Dus wat ons betreft, voorzitter, IPO ga vooral met de minister daarover rond tafel. Deze kanttekeningen neem die nog eens mee om te zeggen van jongens we snappen de verlenging naar zes jaar, we snappen ook dat daar in die wisseling van om de drie jaar een verkiezing maar kijk nog eens goed naar die nadelen. Kunnen we daar niet iets slims op verzinnen? En volgens mij zijn de wetgevers in Den Haag heel slim en creatief en moet dat mogelijk zijn om daar toch voldoende borging te doen maar wel de goede beweging te maken.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Bos. Mevrouw Duursma, GroenLinks.

Mevrouw Duursma (GL): Ja dank u wel, voorzitter. Eigenlijk gaat het over de rol van de Eerste Kamer. Mijnheer Bos zei daar ook al wat over. En het was een Kamer die eigenlijk bedoeld was om de kwaliteit van wetgeving te controleren. Is het niet strijdig met de grondwet, niet strijdig met internationale verdragen, welke impact heeft wetgeving op onze grondrechten? Dat was de taak van de Eerste Kamer. Nou de vraag is of je als je om de drie jaar gaat kiezen of je de Eerste Kamer dan minder politiek maakt. Dat is maar de vraag maar dat is volgens mij waar het eigenlijk over zou moeten gaan. Je zou er ook wat pragmatischer naar kunnen kijken en zeggen de PS verkiezingen komen juist mooi in the picture door de Eerste Kamer verkiezingen. Daar is ook wat voor te zeggen, maar is wel heel pragmatisch. Stel wij zouden dit doen, dan krijg je wel een aantal bijkomende problemen. Eigenlijk verhoog je de kiesdrempel. Nou of dat wenselijk is, heel interessante discussie maar volgens mij is dat niet een discussie die wij hier horen te voeren maar terwijl een bijeffect met serieuze gevolgen voor hoe die volksvertegenwoordiging eruit gaat zien en welke groepen vertegenwoordigd zijn in de Eerste Kamer. Een ander bijkomend probleem is dat het toch vreemd is dat de ene PS twee keer gaan stemmen en de andere één keer. Goed. Nou wij hebben wel contact gehad met de onze andere fracties. Wij overleggen en wij maken wel een eigen standige afweging, maar wij begrijpen dat de Eerste Kamer nog niet eens gesproken heeft hierover en wij vinden het heel mooi dat PS in staat gesteld wordt om een mening te geven maar het zou ook wel heel logisch zijn dat de Eerste Kamer zelf daar ook op kan reageren. En wij vinden dit dus wel een heel voortvarend advies en ons advies is dat het ... wij zouden zeggen het is nu prematuur om hier een besluit over te nemen, laat ook de Eerste Kamer hierover eens in debat gaan en laten we er dan nog eens naar kijken met elkaar.

De voorzitter: Ja, dank u wel mevrouw Duursma. GroenLinks. Partij van de Arbeid, de heer Spoelstra.

De heer Spoelstra (PvdA): Het werkt. Voorzitter, het is wel bijzonder dat we geconsulteerd worden en het is nog bijzonderder dat we geconsulteerd worden over een grondwetswijziging waarover eerst een Tweede Kamer nog niet gesproken hebben naar aanleiding van een rapport van de commissie staatscommissie Remkes zal ik maar zeggen. Toch een gerenommeerd en respectabel VVD'er in mijn ogen die toch wel zware klussen mag aanpakken, maar die dit nadrukkelijk niet heeft geadviseerd wat nu voorligt. En dan komt het kabinet met een voorstel voor grondwetswijziging om het ... om de Eerste Kamer minder politiek te maken en dan vraag je je af wie bedrijft hier nu politiek en waarom. Wij hebben uiteraard contacten gehad met onze fractie in de Eerste Kamer, maar we vragen ons wel af voor welk probleem is dit nu een oplossing. Waarom moet het nu gewijzigd worden? Conservatief teruggaan naar 1983, wat ons betreft hoeft dat niet. Wij denken dat je met de huidige manier van werken een aantal voordelen hebt die opwegen tegen de nadelen van het verhaal wat nu voorligt, want als je het doet dan ... dit zou doen, dan zitten er wel een aantal argumenten in die ook naar voren zijn gebracht en ook anderen. De kiesdrempel wordt in feite verhoogd zou je kunnen zeggen doordat en daardoor wordt het voor kleinere partijen steeds lastiger om deel te kunnen nemen en als een kleine partij deelneemt en die niet een lang leven heeft, blijft die vervolgens wel lang in de Eerste Kamer zitten dus de vraag is of je dat nou wel zou moeten willen. Wat ons betreft zou het systeem niet zo moeten werken. De vraag of het politieke wordt door de ... of niet. De koppeling Eerste Kamer verkiezingen, Provinciale Staten verkiezingen. Je kunt natuurlijk zeggen, het is heel zuiver om die twee uit mekaar te halen maar ik denk wel als je ze ontkoppelt dat de opkomst voor de Provinciale Staten daardoor niet hoger wordt. En dat zien wij toch wel als een nadeel. En kleinere partijen, ik zei het al, de kiesdrempel wordt verhoogd en dat kan ook eigenlijk niet de bedoeling zijn dus alles overziend denken wij dat het procesmatig niet de juiste aanvliegroute is geweest van dit kabinet en dat uiteindelijk de op inhoud de wijziging wat ons betreft ook niet zou moeten doorgaan.

De voorzitter: Oké. Dank u wel. De heer Kanis, D66.

De heer Kanis (D66): Ja voorzitter, nou ja zoals door voor door verschillende collega's is er al beschouwd op de mate waarin dit de reflectiviteit van de Eerste Kamer beïnvloedt of het feit dat er een kiesdrempel komt, maar voor D66 Gelderland nou ja wil ik hier eigenlijk niet over spreken want wat ons betreft is dat nou echt een zaak voor de Eerste en Tweede Kamer en daarin wens ik ze vanaf deze plek in ieder geval veel wijsheid. Ik wil even kort wat zeggen over hetgeen wat ons volgens mij wel aangaat en dat zijn namelijk onze eigen verkiezingen. Daar ontstaat zeker een invloed op. Is ook door verschillende collega's genoemd. Aan de ene kant zal de opkomst waarschijnlijk lager worden, omdat er landelijke component in de Provinciale Staten verkiezingen mist. Aan de andere kant, de mensen die wel opkomen die stemmen tenminste echt voor de Provinciale Staten. Voor onze fractie is dit een weging waarvan we nu nog niet kunnen zien in welke van de twee doorslaat dus nou ja ik ben blij dat deze bijdrage dan door wordt gestuurd aan de Eerste en Tweede Kamer en met dit in het achterhoofd veel wijsheid dus.

De voorzitter: Dank u wel. Ja er zijn nog twaalf of elf moet ik zeggen. Oh, wacht even. De heer Ruitenberg, SGP. Gaat uw gang.

De heer Ruitenberg: Ja mijnheer Kanis. Voorzitter, dank u wel voor het woord. Als ik het voorstel van zeg maar de Kamer gelezen heb ... van het kabinet gelezen heb dan staat daar niet in dat de Provinciale Staten niet de Eerste Kamer blijven kiezen en uw voorstel dat is tenminste zoals ik het hoor een andere dat de Eerste Kamer maar loskomt van de Provinciale Staten. Is dat wat u voorstelt?

De heer Kanis: Nee hoor, nee. Dat is dan een misvatting. Ik bedoelde directe koppeling van de verkiezingen dus het feit dat die nu een paar maanden later is en dat daar straks misschien wel een paar jaar tussen kan zitten.

De voorzitter: Oké. Dank u wel. Even verduidelijkende vraag die gesteld wordt. De heer Kamp, ChristenUnie.

De heer Kamp (ChristenUnie): Dank u wel, voorzitter. De Eerste Kamer heeft middels een motie de staatscommissie Remkes ingesteld om met betere voorstellen te komen voor het functioneren van de Eerste Kamer. Tot onze verbazing vraagt het kabinet nu zonder dat de Eerste Kamer zelf is betrokken of geraadpleegd van ons via IPO een reactie op het voorstel. Een voorstel waarbij het kabinet erg selectief is geweest in het kiezen van maatregelen en ook nog eens lijnrecht ingaat tegen het advies van de staatscommissie die goed onderbouwd voorstelt om de wijze van verkiezing van de Eerste Kamer niet aan te passen. Wat ons betreft doet dat voorstel geen recht aan de vraag van de Eerste Kamer. Zo is het maar zeer de vraag wat het losmaken van de Eerste Kamerverkiezing van de statenverkiezingen zal betekenen voor onze opkomstpercentages. Zorgvuldigheid in het versterken van onze repRES'entatieve democratie is wat ons betreft dan ook geboden. Wat onze ChristenUnie-fractie betreft brengt het IPO een dus een negatief advies uit en verwijst het IPO het kabinet terug naar de tekentafel. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Faber, PVV.

Mevrouw Faber-Van de Klashorst (PVV): Ja dank u, voorzitter. Voorzitter, tot mijn verbazing spreken wij vandaag over een concept wetvoorstel grondwijziging herziening verkiezingswijze Eerste Kamer. Het lijkt wel alsof ik in de Eerste Kamer sta, maar dit is toch echt het provinciehuis. Ten eerste is mijn fractie van mening dat in eerste instantie het aan de Tweede Kamer is om dit voorstel te behandelen en niet de Provinciale Staten. Natuurlijk mogen Provinciale Statenleden een mening hebben, maar die kunnen ze gewoon bespreken intern binnen hun eigen partij. De SP zelf voor de VVD wil ik noemen. Dan heb je geen dubbel mandaat voor nodig. Dat kan ook gewoon met een enkel mandaat, want die telefoon hebben we gewoon allemaal om even te bellen. Goed. Voorzitter, in feite is het een zwaktebod van de D66-minister Ollongren van Binnenlandse Zaken om via het IPO een consultatie voor te leggen bij de Provinciale Staten. Blijkbaar is zij dondersgoed bewust dat zij met dit wetsvoorstel ingaat tegen het advies van de

staatscommissie Remkes. Op commissie geleid door nota bene een coalitiegenoot de VVD'er Remkes. Door op slinkse wijze de provincie achter zich te krijgen via een consultatie krijgt zij een extra argument in handen om in te gaan tegen het advies van de staatscommissie. Dat luidt als volgt, ik citeer. De staatscommissie adviseert niet om de wijze van de verkiezing van de Eerste Kamer aan te passen. Einde citaat. Deze stelling wordt ook onderbouwd. Ik citeer nogmaals. Uit het rapport van Remkes, één van de genoemde argumenten was dat de lange zittingsduur en de verkiezingen in twee helften ervoor zorgden dat de samenstelling van de Eerste Kamer wat verder af komt staan van de actuele voorkeuren van de kiezer wat onwenselijk werd geacht. De commissie acht de actuele voorkeur van de kiezer van belang. Chapeau. Dat is ook in lijn met de opdracht aan de commissie. Zij moest namelijk advies uitbrengen aan de regering over de toekomstbestendigheid van het parlementair stelsel. Daarbij in overweging nemende dat de Nederlandse burger meer betrokken bij beleid en politiek ambieert, hetgeen blijkt uit het onderzoek van het sociaal cultureel planbureau. Dan wil ik nog even ingaan voordat ik verder ga op mevrouw Duursma. Zij zei ... gaf heel goed aan van nou ja laat de Eerste Kamer eerst zelf hierover in debat gaan. Nou ik kan mededelen dat de commissie binnenlandse zaken bij de Eerste Kamer die heeft ... die is de door de minister van Binnenlandse Zaken betrokken bij dit geheel en die waren daar nogal hoogst verbaasd over dat hen werd gevraagd om mee te doen aan consultatieronde, want zij zeggen nou laten ze maar komen met dat wetsvoorstel en dan nadat de Tweede Kamer het heeft behandeld dan gaan wij ons daarover buigen. Dus ik denk dat we het gewoon wel ordentelijk in de juiste volgorde moeten doen. Daarom het volgende, nadat de D66-minister eerst het referendum heeft afgeschaft doet zij nu een poging om de kiezer nog meer op een zijspoor te zetten en dat tracht zij te doen met medewerking van de Provinciale Staten. De PVV-fractie is van mening meewerken aan een dergelijke constructie is ongewenst en roept dan ook de andere partijen op om niet mee te werken aan deze constructie. Namens mijn fractie dien ik dan ook de volgende motie in met het dictum Provinciale Staten spreken uit om de consultatie inzake de grondwetswijziging herziening verkiezingswijze Eerste Kamer naast zich neer te leggen en hier niet aan mee te werken.

De voorzitter: Dank u wel. Motie 19 M49 wordt het.

Mevrouw Faber-Van de Klashorst: Tot zover, dank u.

De voorzitter: Ja dank u wel, mevrouw Faber namens de PVV. De SP, mevrouw Hoezen.

Mevrouw Hoezen (SP): Dank u wel, voorzitter. Ja in navolging van enkele van de voorgaande sprekers. De SP vindt het ook vreemd dat dit voorstel tot wijziging van de grondwet nu ter consultatie ligt terwijl de beide Kamers hier nog niks van hebben kunnen vinden. De staatscommissie die is ingesteld die weegt idealiter integraal het staatsbelang af voor alle bestuurslagen. De SP heeft dus ook helemaal geen behoefte om hier vanuit de provincie inhoudelijk iets van te vinden. Liever zien we dat het advies van de staatscommissie serieus wordt genomen en omdat de wetswijziging niet voorkomt uit de commissie Remkes en sterker nog de commissie kritisch was op invoering van dit stelsel zijn wij van mening dat dat advies opnieuw als grondslag zou moeten dienen van een stelselwijziging. Aangezien dat nu niet aan de orde is, kunnen wij ons niet vinden in het voorstel. Wij adviseren dan ook om het advies van de commissie ter harte te nemen en met een nieuw voorstel te komen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Ruitenbergh, SGP.

De heer Ruitenbergh (SGP): Ja dank u wel, voorzitter. De Bijbel die zegt dat in de veelheid der raadslieden des konings wijsheid ligt. Dus wat dat betreft ben ik het niet eens met de sprekers die hier voorafgaand zeiden dat het niet goed is om ook Provinciale Staten te raadplegen. We kunnen zeggen dat wij ook enige betrokkenheid hebben bij dit onderwerp dus dat het goed is om ons te consulteren, maar het is natuurlijk het enige goede wat ik van dit voorstel zeggen wil, voorzitter. Net al aangegeven bij interruptie dat het

argument wat nu gehanteerd wordt in het wetsvoorstel om te ook te gaan of terug te gaan liever gezegd tot de methodiek die in het verleden gold dat dat exact hetzelfde argumenten is dat toen ook gehanteerd werd om er juist van af te stappen. Dan denk ik, nou je gaat toch niet terug naar iets waarvan je met dezelfde argument gezegd hebt dat het niet goed was. Daarnaast is het zo en dat is door anderen ook benoemd dat voor kleinere partijen de verhoging van de kiesdrempel niet gunstig is en ook daarom zijn wij tegen het voorstel dat er ligt en ja voor mij is het nog steeds vreemd dat inderdaad een belangrijke commissie die toch onderzoek gedaan heeft juist tegenovergestelde adviseert van wat er in dit voorstel is. Dus wat ons betreft mag het IPO ook een geluid laten horen dat tegenovergesteld is aan het voorstel wat er van het kabinet zijde is gekomen. Dank u wel.

De voorzitter: Ja dank u wel, mijnheer Ruitenberg. Is het woord aan de heer Van der Veer, Partij voor de Dieren.

De heer Van der Veer (PvdDieren): Voorzitter, dank u wel. Paragraaf 723 van het rapport lage drempels, hoge dijken van de staatscommissie parlementair stelsel legt duidelijk uit dat teruggaan naar het kiessysteem zoals dat voor 1983 gold geen veronderstelde problemen oplost. Problemen die er wat onze fractie betreft helemaal niet zijn. Een belangrijk nadeel van het oude kiessysteem, dat van voor 1983 dus, is dat meer kiezers zich niet in de Eerste Kamer vertegenwoordigd zullen zien omdat voor beginnende partijen de kiesdrempel als ik het even zo mag noemen twee keer zo hoog wordt. Voorzitter, het ondermijnt het vertrouwen in de politiek als grotere partijen zouden besluiten om onder het mom van stabiliteit beginnende partijen de toegang tot de Eerste Kamer te ontfemen. Het is ook een bijna niet uit te leggen systeem dat in drie Statenperiodes, twee Provinciale Staten één keer mogen stemmen en één Provinciale Staten twee keer. De stabiliteit van het landelijk bestuur die in het geding zou zijn, is beter geholpen door beleid goed en transparant uit te leggen en naar reacties te luisteren om populisme te voorkomen of tegen te gaan. Voorzitter, of een regelsysteem stabiel is, is een technisch vraagstuk waaraan gerekend kan worden. Ik raad de Tweede Kamer aan als ze toch iets zouden willen aanpassen eerst een deskundige op het gebied van meet- en regeltechniek te raadplegen. Onze fractie raadt het teruggaan naar de situatie van voor 1983 ten sterkste af en we zullen de motie van de PVV dan ook steunen. Dank u wel.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Niet aangemeld, maar ik vraag het voor de zekerheid even. Ja 50PLUS. Mijnheer Bruins, ga uw gang.

De heer Bruins (50PLUS): Ja dank u wel, voorzitter. Ik heb de Eerste en Tweede Kamer wel geïnformeerd en gevraagd van wat hun standpunten waren en het blijkt dat wij toch tegen dit proces stemmen om de kleine partijen ook in de toekomst kans te blijven geven om ook democratisch hun stem te kunnen uitbrengen. Dank u wel.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Dank u wel. Behandeling van dit voorstel is ook in één termijn. U weet dat de beraadslaging van u wordt in dit geval netjes natuurlijk schriftelijk weergegeven en gaat richting het IPO via onze griffie. Laat onverlet dat er altijd uiteraard ruimte is om een motie in te dienen dus dat betekent dat de motie zo in stemming gebracht gaat worden. Voordat ik dat doe, vraag ik nog even is er behoefte aan stemverklaringen over de motie. Ja, komt u maar naar het spreekgestoelte hoor. Mevrouw Duursma. GroenLinks. Nee, hier gewoon vanaf het spreekgestoelte. Of pardon vanaf het interruptiemicrofoon.

Mevrouw Duursma: Ja dank u wel, voorzitter. Nou in grote lijnen zijn we het wel eens. We zeggen ook laat eerst die Tweede Kamer en de Eerste Kamer naar eerst naar kijken, maar de zin wij willen hier niet aan meewerken dat is toch niet hoe wij het zien, want wij willen wel teruggeven aan de minister dat we vinden dat de Tweede en Eerste Kamer zich hierover moeten buigen en dat recht doen aan de speciale rol van de Eerste Kamer voorop moet staan en dat het maar de vraag is of dit voorstel daaraan bijdraagt.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van der Woude, VVD.

Mevrouw Van der Woude: Ja, ik voel mij natuurlijk toch enigszins getriggerd. Ik zou willen vragen of wij nu ook gaan stoppen met onze consultatie omtrent de omgevingsverordening, want ik stel voor dat nu eerst er een nieuwe omgevingsverordening komt. Dat wij dan besluiten en dat er vervolgens dan wel zien wat de gemeenteraden ervan vinden. Ik vind het echt een omkering van de wereld. Wij zijn belanghebbende bij dit voorstel. De regering heeft een idee wat ze willen. Dan ga je de omgeving consulteren. Dat zijn in dit geval onder andere de provincies en daarna ga je met een afgewogen voorstel richting Eerste en Tweede Kamer. Dat is de moderne manier van besturen en wat ik hier keer op keer hoor dat is echt heel, heel ouderwets en ik schrik daarvan want zo had ik deze Staten niet ingeschat.

De voorzitter: En dat betekent dat u dus tegen de motie bent als ik u goed begrijp? Ja tenminste zo interpreteer ik hem dan maar even. Dus ... de heer Van der Veer, Partij voor de Dieren. Stemverklaring.

De heer Van der Veer: Voorzitter, ik moet mezelf even corrigeren want ik ...

De voorzitter: Oh.

De heer Van der Veer: Want ik heb de motie inmiddels uitgereikt gekregen ...

De voorzitter: Ja, ja.

De heer Van der Veer: En ik meende na de bijdrage van mevrouw Faber te hebben begrepen dat we ons zouden uitspreken richting de Tweede Kamer om niet aan het voorstel mee te werken maar ik zie nu dat het totaal wat anders instaat. Namelijk dat we de consultatie naast ons neer gaan leggen. Kan ze dat nog verklaren? Bedoelt ze ... ja. Nee, ik denk dat we dan toch niet aan de motie mee kunnen doen.

De voorzitter: Oké. Er staat wat er staat dan maar ...

De heer Van der Veer: Misschien moeten we even schorsen voor dat het echt duidelijk is ...

De voorzitter: Nee, nee maar ...

De heer Van der Veer: Waar we voor stemmen. Oké. Ja, wacht even. Nou doet u twee dingen. U wilt zo nog even een schorsing, ga ik straks even voorstellen maar er staat wat er staat. Zo noem ik dat dan maar even. De heer Kanis, D66.

De heer Kanis: Ja ook ik heb zojuist in mijn bijdrage al aangegeven dat dit vooral aan de Eerste en de Tweede Kamer is. Ik heb binnen ... met dat in het achterhoofd een korte reactie gegeven en wat mij betreft mag dat best teruggestuurd worden naar het Ministerie van Binnenlandse Zaken dus zullen we tegen deze motie stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Ja de heer Kamp, ChristenUnie.

De heer Kamp: Ja dank u wel, voorzitter. Ook wij zullen tegen deze motie stemmen. Wij denken dat het wel degelijk zinvol is om hier te blijf te geven van wat hier gezegd is. Namelijk dat de meerderheid van de partijen het niet met deze gang van zaken eens lijkt te zijn en dat dat een sterker signaal is dan helemaal niks zeggen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Bos. CDA.

De heer Bos: Ja voorzitter, als je zegt van ik wil de consultatie naast je neerleggen, als je dat al politiek zou vinden ja dan ben je te laat als je halverwege de discussie dat gaat doen. Dan had je dat van te voren met een ordevoorstel moeten doen. We hebben nu met elkaar hierover van gedachten gewisseld en om dan te

zeggen we beschouwen dit maar als niet gedaan, vind ik niet gepast dus ik heb ook geen behoefte om überhaupt te zeggen consultatie doen we niet. Wat ons betreft gewoon netjes ordentelijk aan IPO kenbaar maken wat wij hier besproken hebben.

De voorzitter: Ja, gaan we doen. Zeker. De heer Spoelstra. Partij van de Arbeid.

De heer Spoelstra: We hebben in feite dezelfde argumenten als het CDA. We denken dat het goed is dat we aan de consultatie meedoen en we zijn tegen de motie.

De voorzitter: Dank u wel. Wil u nog een stemverklaring doen?

Mevrouw Faber-Van de Klashorst: Ja voorzitter, ja ik zou graag een opmerking willen maken. Ja ik heb geen ... ik kan mag ... ik mag geen stemverklaring doen over mijn eigen motie.

De voorzitter: Nee.

Mevrouw Faber-Van de Klashorst: Dus vandaar het verzoek of ik misschien mag reageren op mijnheer Bos.

De voorzitter: Nou ik ga u even helpen, want er is net even een procedurevoorstel noem ik het dan even ...

Mevrouw Faber-Van de Klashorst: Ja.

De voorzitter: Door de heer Van der Veer van Partij voor de Dieren gedaan en daar mag u even op reageren. Wilt u een korte schorsing hebben om te overleggen? Nee, daarom. Ik geef u dus nu ... u heeft geen behoefte aan schorsing. Nee. Toe maar. Kom maar.

Mevrouw Faber-Van de Klashorst: Er waren hier dus net geluiden van ja had dan een ordevoorstel gedaan voordat we de discussie hadden gedaan, maar dat had ik natuurlijk niet kunnen doen want ik ben gekomen in mijn termijn met een onderbouwing waarom ik hiertoe gekomen ben en ik heb namelijk dat hele rapport doorgepluisd van de zomer en toen kwam ik ook tot de conclusie van ... daarom heb ik ook die citaten eruit gehaald heb om de mensen te kunnen overtuigen van wat er aan de hand is en dat had ik niet in een ordevoorstel kunnen brengen en dat had ik mijn termijn voor moeten houden.

De voorzitter: Oké. Nee, is helder. Is helder. Dank u wel. Niemand vergeten? Ga ik nu over tot stemming over de motie. Dus ik noem het voor formeel nog even natuurlijk, motie 19 M49. Wie is voor de motie? Wil die gaan staan. Dank u wel. Wacht even netjes. Ja, dus Forum voor Democratie en dat is de PVV-fractie. Dat betekent dat de motie is verworpen. Dank u wel. Dan is hiermee, ik noem het dan toch maar even de beraadslaging van agendapunt 10 afgerond.

10a. Debatverzoek stikstofcrisis

11.Vragenuur

12. Sluiting

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID

19 M 49

V FVD
PVV

Vergadering Provinciale Staten op 30 oktober 2019

verworpen

Motie (art. 37 RvO)

Onderwerp: consultatie inzake Grondwetswijziging herziening verkiezingswijze Eerste Kamer

Provinciale Staten van Gelderland, in vergadering bijeen op 30 oktober 2019

gehoord de beraadslagingen,

overwegende dat,

- het in eerste instantie aan de Tweede Kamer is om een initiatief wetsvoorstel te beoordelen;

spreken Provinciale Staten zich uit

om de consultatie inzake Grondwetswijziging herziening verkiezingswijze Eerste Kamer naast zich neer te leggen en hier niet aan mee te werken

en gaan over tot de orde van de dag.

PVV

M.H.M. Faber-van de Klashorst

Standpunten IPO consultatie verkiezingen Eerste Kamer - fracties PS Groningen

PVV: Het is niet aan PS om een visie te geven over het voorstel Grondwetswijziging herziening verkiezingswijze Eerste Kamer. Dat is de verantwoordelijkheid van Tweede en Eerste kamer. De minister gaat met dit voorstel ook in tegen het advies van de door haar benoemde staatscommissie Remkes, waarin de minister wordt geadviseerd om de wijze van verkiezing van de Eerste kamer niet aan te passen omdat de actuele voorkeur van de kiezer blijft geborgd in de huidige verkiezingswijze. In de motie wordt dan ook uitgesproken de consultatie

ChristenUnie:

- Als een paal boven water staat voor ons het belang van representativiteit en daarmee ook de positie van minderheden en kleine partijen. Als elke drie jaar door alle Statenleden de halve Eerste Kamer laat kiezen zal dat grote gevolgen hebben voor de aanwezigheid van kleine partijen in de Eerste Kamer. Zolang hier geen oplossingen voor zijn kan er niet meegegaan worden met deze voorgestelde wijziging.
- Er is nog veel onduidelijk over de systematiek van de stemmingen. Het eens in de drie jaar kiezen kan vreemde gevolgen hebben. Het kan betekenden dat je in één Statenperiode twee keer moet kiezen voor de Eerste Kamer. In het oude systeem (voor 1983) werd er eens in de zes jaar gekozen door de helft van de Staten. Er waren dus twee regio's. In Groningen zouden wij dan dus eens in de zes jaar voor de eerste Kamer kiezen. Als ChristenUnie willen wij eerst meer duidelijkheid hebben hoe dit nieuwe systeem er daadwerkelijk uit komt te zien.

Kortom: Voor de ChristenUnie zijn er nog teveel onduidelijkheden en open vlakken om met de voorgestelde wijziging mee te kunnen gaan.

SP: Wij vinden het vreemd dat dit voorstel tot wijziging van grondwet nu ter consultatie ligt, terwijl beide Kamers nog niets over dit onderwerp hebben kunnen vinden. De wetswijziging komt niet voort uit de Staatscommissie Parlementair Stelsel (zie Remkes) en sterker nog, de commissie was kritisch op invoering van dit stelsel. Wij zijn van mening dat dat advies de grondslag zou moeten zijn van een stelselwijziging. Dat is nu niet aan de orde. Wij kunnen ons daarom op dit moment ook niet vinden in dit voorstel en we adviseren de regering dan ook om het advies van commissie Remkes ter harte te nemen, dit wetsvoorstel nu dus niet door te zetten en met een alternatief te komen gebaseerd op de adviezen van de Staatscommissie Parlementair Stelsel.

Groninger Belang: Wij staan achter de lijn zoals is verwoord door onze OSF senator in de eerste Kamer. Het voorliggend voorstel is nadelig voor kleine partijen omdat de kiesdrempel wordt verdubbeld! Dus kleine partijen kunnen dan helemaal niet meer in de eerste kamer komen. Maar er is een goed alternatief die aan alle redenen om het te willen wijzigen tegemoet komt. Namelijk het spreiden van de provinciale staten verkiezingen over meerdere jaren. Zo wordt deze niet meer gekaapt door de landelijke verkiezing voor de eerste kamer.

PvdA: De PvdA-fractie is ten eerste van mening dat het voorstel vooruitloopt op de zaken. Ten tweede zijn wij niet positief gestemd over het conceptvoorstel wat er nu is.

De regering wacht de behandeling van het eindrapport van de Staatscommissie parlementair stelsel (o.l.v. Johan Remkes) in de Tweede en Eerste Kamer niet af en komt met een eigen voorstel om elke drie jaar de helft van de leden van de Eerste Kamer laten kiezen door de Provinciale Staten, en de zittingstermijn voor Eerste Kamerleden te verlengen naar zes jaar. Niet alleen gaat de regering hiermee in tegen het advies van eerder genoemde commissie, ook zien wij meer nadelen dan voordelen.

Wij delen de analyse niet van de regering niet dat de Eerste Kamer te politiek is geworden, en dat dat dus een probleem is. Ook de commissie Remkes ziet dit probleem niet. Verder is het een relatief nieuw verschijnsel dat de coalitie in de TK gedurende de rit ook 'haar meerderheid' in de EK verliest. De ervaring met kabinet Rutte-Asscher was dat voorstellen beter en meer gedragen werden omdat de constructieve oppositie werd betrokken. De facto verdubbeling van de kiesdrempel binnen dit systeem

zien wij als een bedreiging voor de 'doordringbaarheid' van ons parlementair stelsel. Ten slotte verwachten we een lagere opkomst, door minder landelijke aandacht voor de verschillende verkiezingen.

Algemene Vergadering op 12 december 2019
Bijlage 6 bij agendapunt 3c

RE: onderbouwing PVV agenderingsverzoek FW: Reacties diverse fracties PS Groningen op voorstel Grondwetswijziging verkiezingswijze EK

Goedemorgen,

Per abuis is de reactie van de Partij voor de Dieren uit onze Groningse staten niet in het overzicht terechtgekomen dat jullie gisteren van ons hebben ontvangen. Hieronder alsnog deze reactie:

Als afgesproken de mening van de PvdD mbt de voorgestelde veranderingen 1e kamerverkiezing.

PvdD is tegen die verandering.

Motivatie:

Een van de effecten is dat het voor kleinere partijen moeilijker dan nu is om in de Eerste Kamer te komen. Bij iedere verkiezing zijn er namelijk maar 37 of 38 zetels te verdelen in plaats van 75, wat feitelijk leidt tot een verdubbeling van de kiesdrempel. De vertegenwoordiging van nieuwe politieke stromingen kan daardoor zodanig worden vertraagd dat de representativiteit van de Eerste Kamer afneemt. Een van de redenen waarom de staatscommissie-Van Schaik en de staatscommissie-Cals/Donner adviseerden om af te stappen van de verkiezing in twee delen, was omdat de democratische legitimatie van beslissingen in de Eerste Kamer zwakker is ten opzichte van het huidige systeem. De drie jaarlijkse verkiezing is tot wel drie jaar na de statenverkiezingen mogelijk. Hiermee kan de uitslag van de Provinciale Statenverkiezingen al jaren tevoren duidelijk maken dat de regering haar meerderheid verliest in de Eerste Kamer. De democratische legitimatie van de beslissingen in de Eerste Kamer kan daardoor in de tussentijd betwist worden.

Vriendelijke groet,

Gerbrant van der Veen
Statenadviseur

Statengriffie provincie Groningen
Telefoon 050-316 4226 | algemeen: 050-316 4458

www.pratenmetdestaten.nl

Van: Onrust W.J. <W.J.Onrust@provinciegroningen.nl>

Verzonden: donderdag 7 november 2019 16:05

Aan: 'mdruijscher@ipo.nl' <mdruijscher@ipo.nl>; 'jbraam@ipo.nl' <jbraam@ipo.nl>

CC: Engels N. <n.engels@provinciegroningen.nl>

Onderwerp: Reacties diverse fracties PS Groningen op voorstel Grondwetswijziging verkiezingswijze EK

Algemene Vergadering op 12 december 2019
Bijlage 6 bij agendapunt 3c

Geachte mevrouw De Ruijscher en mevrouw Braam,

Via uw voormalige collega Yolante Sinnige (namens Henry Meijdam) kreeg de griffie Groningen het verzoek om de leden van PS te consulteren over het conceptwetsvoorstel Grondwetswijziging herziening verkiezingswijze Eerste Kamer. De fracties zijn, na overleg in het presidium, in de gelegenheid gesteld om een schriftelijke reactie op het conceptwetsvoorstel bij de griffie aan te leveren. Dit heeft 5 reacties opgeleverd, welke in de bijlage zijn opgenomen. Omdat niet alle (13) fracties hebben gereageerd, is het niet mogelijk om een gezamenlijke/algemene reactie te geven op het wetsvoorstel.

Ik stel u daarnaast in kennis van het feit dat er tijdens de Statenvergadering van 13 november a.s. een motiedebat zal worden gevoerd over dit onderwerp. Mocht er een motie worden aangenomen, dan zal ik deze toesturen.

Met vriendelijke groet,
Wendy Onrust
Medewerker Statengriffie

Statengriffie provincie Groningen
Telefoon 050-316 4866 | algemeen: 050-316 4458
Aanwezig: dinsdag, woensdag en donderdag

www.pratenmetdestaten.nl

Op onze website kunt u lezen welke dienstverlening u van ons mag verwachten.
<https://www.provinciegroningen.nl/servicenormen/>

Algemene Vergadering op 12 december 2019
Bijlage 7 bij agendapunt 3c

Goedemorgen,

Ook D66 uit de Groningse Staten heeft nog een schriftelijke reactie gemaild:

"De vergroting van kiezersinvloed op beleid en bestuur is voor D66 als sinds de oprichting van de partij een belangrijk speerpunt. D66 kan zich daarom niet vinden in de indirecte verkiezing van de Eerste Kamer. Het heeft onze voorkeur de Eerste Kamer te vervangen door constitutionele toetsing door rechters. Aangezien dit nu niet aan de orde is, moet voorop staan dat de Eerste Kamer een Kamer van reflectie moet zijn die wetten toetst op rechtmatigheid, handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid van wetten. De Grondwetsherziening van 1983 en de daarmee veranderde kieswijze van senatoren heeft de Eerste Kamer in haar taak belemmert. De Eerste Kamer is een gepolitiseerd verlengstuk van de Tweede Kamer geworden. De ter consultatie aan ons voorgelegde Grondwetswijziging herstelt deels de kieswijze zoals deze tot 1983 was. Daarmee komt de Eerste Kamer meer los te staan van politieke actualiteit en kan ze haar rol als Kamer van reflectie weer invulling geven. Deze ontwikkeling vindt D66 positief."

Met vriendelijke groet,
Wendy Onrust

Van: Mariëlle de Ruijscher >

Verzonden: maandag 11 november 2019 13:21

Aan: Veen G. van der <>; Janneke Braam <>

CC: Engels N. <>; Onrust W.J. <>

Onderwerp: RE: onderbouwing PVV agenderingsverzoek FW: Reacties diverse fracties PS Groningen op voorstel Grondwetswijziging verkiezingswijze EK

Beste Gerbrant,

We hebben ook deze reactie in het overzicht opgenomen!

Met vriendelijke groet,

Mariëlle de Ruijscher

Mariëlle de Ruijscher
Interprovinciaal Overleg
Procesbegeleider
Herengracht 23
2511EG Den Haag
Tel: +31615457113
Email: mdruisscher@ipo.nl

Het nieuws van, voor en door provincies ontvangen? Meld je dan nu aan voor de IPO-Newsroom

Naar een duurzaam Nederland: bekijk [hier](#) wat provincies in de praktijk doen op het gebied van de energietransitie.

Algemene Vergadering op 12 december 2019
Bijlage 7 bij agendapunt 3c

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. IPO, the Association of the provinces of the Netherlands, accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent to the electronic transmission of messages.

Van: Veen G. van der <>

Verzonden: vrijdag 8 november 2019 11:16

Aan: Mariëlle de Ruijscher <>; Janneke Braam <>

CC: Engels N. <>; Onrust W.J. <>

Onderwerp: RE: onderbouwing PVV agenderingsverzoek FW: Reacties diverse fracties PS Groningen op voorstel Grondwetswijziging verkiezingswijze EK

Goedemorgen,

Per abuis is de reactie van de Partij voor de Dieren uit onze Groningse staten niet in het overzicht terechtgekomen dat jullie gisteren van ons hebben ontvangen. Hieronder alsnog deze reactie:

Als afgesproken de mening van de PvdD mbt de voorgestelde veranderingen 1e kamerverkiezing.

PvdD is tegen die verandering.

Motivatie:

Een van de effecten is dat het voor kleinere partijen moeilijker dan nu is om in de Eerste Kamer te komen. Bij iedere verkiezing zijn er namelijk maar 37 of 38 zetels te verdelen in plaats van 75, wat feitelijk leidt tot een verdubbeling van de kiesdrempel. De vertegenwoordiging van nieuwe politieke stromingen kan daardoor zodanig worden vertraagd dat de representativiteit van de Eerste Kamer afneemt. Een van de redenen waarom de staatscommissie-Van Schaik en de staatscommissie-Cals/Donner adviseerden om af te stappen van de verkiezing in twee delen, was omdat de democratische legitimatie van beslissingen in de Eerste Kamer zwakker is ten opzichte van het huidige systeem. De drie jaarlijkse verkiezing is tot wel drie jaar na de statenverkiezingen mogelijk. Hiermee kan de uitslag van de Provinciale Statenverkiezingen al jaren tevoren duidelijk maken dat de regering haar meerderheid verliest in de Eerste Kamer. De democratische legitimatie van de beslissingen in de Eerste Kamer kan daardoor in de tussentijd betwist worden.

Vriendelijke groet,

Gerbrant van der Veen

Statenadviseur

Statengriffie provincie Groningen

Telefoon 050-316 4226 | algemeen: 050-316 4458

www.pratenmetdestaten.nl

Algemene Vergadering op 12 december 2019
Bijlage 7 bij agendapunt 3c

Van: Onrust W.J. >

Verzonden: donderdag 7 november 2019 16:05

Aan: 'mdruijsscher@ipo.nl' <'jbraam@ipo. CC: Engels N. <>

Onderwerp: Reacties diverse fracties PS Groningen op voorstel Grondwetswijziging verkiezingswijze EK

Geachte mevrouw De Ruijscher en mevrouw Braam,

Via uw voormalige collega Yolante Sinnige (namens Henry Meijdam) kreeg de griffie Groningen het verzoek om de leden van PS te consulteren over het conceptwetsvoorstel Grondwetswijziging herziening verkiezingswijze Eerste Kamer. De fracties zijn, na overleg in het presidium, in de gelegenheid gesteld om een schriftelijke reactie op het conceptwetsvoorstel bij de griffie aan te leveren. Dit heeft 5 reacties opgeleverd, welke in de bijlage zijn opgenomen. Omdat niet alle (13) fracties hebben gereageerd, is het niet mogelijk om een gezamenlijke/algemene reactie te geven op het wetsvoorstel.

Ik stel u daarnaast in kennis van het feit dat er tijdens de Statenvergadering van 13 november a.s. een motiedebat zal worden gevoerd over dit onderwerp. Mocht er een motie worden aangenomen, dan zal ik deze toesturen.

Met vriendelijke groet,
Wendy Onrust
Medewerker Statengriffie

Statengriffie provincie Groningen
Telefoon 050-316 4866 | algemeen: 050-316 4458
Aanwezig: dinsdag, woensdag en donderdag

www.pratenmetdestaten.nl

Op onze website kunt u lezen welke dienstverlening u van ons mag verwachten.
<https://www.provinciegroningen.nl/servicenormen/>

Op onze website kunt u lezen welke dienstverlening u van ons mag verwachten.
<https://www.provinciegroningen.nl/servicenormen/>

Algemene Vergadering op 12 december 2019
Bijlage 8 bij agendapunt 3c

Dag Mariëlle en Janneke,

Hierbij de reacties van drie fracties van de provincie Flevoland op het hiervoor vermelde onderwerp.

Met vriendelijke groet,

Renzo Kalk
Statenadviseur
Statengriffie Flevoland
0618300069

Standpunt PVV

Wat de PVV in Flevoland betreft is dit een onwenselijke verandering. Hiervoor hebben we verschillende argumenten:

- Alle volksvertegenwoordigers in Nederland worden gekozen voor een termijn van 4 jaar. De logica om in het geval van de Eerste Kamer hiervan af te wijken ontbreekt.
- Volksvertegenwoordigers moeten de professionaliteit kunnen opbrengen om dossiers op te bouwen en goede overdracht van deze dossiers en kennis te doen als zij na één termijn van 4 jaar niet worden herkozen. Dus continuïteit in langlopende dossiers mag geen reden zijn.
- Het lijkt erop alsof coalitiepartijen willen voorkomen dat de oppositie hun kan dwarsbomen als er (plotseling) geen meerderheid meer is in de Eerste Kamer. Dit mag geen argument zijn. Wetsvoorstellen worden beoordeeld op inhoud, ongeacht politieke achtergrond. Daarnaast loop je dit risico altijd als volksvertegenwoordigers zich afsplitsen en de zetel meenemen. Wat de PVV in Flevoland betreft zou het beter zijn als dit bij wetswijziging eens aan banden wordt gelegd.

Kortom, de PVV in Flevoland vindt dit een onwenselijke verandering. Het advies is derhalve dit niet te doen,

Met vriendelijke groet,
Chris Jansen
Fractievoorzitter PVV Flevoland

Standpunt DENK Flevoland

Herziening grondwetswijziging. Wij als Fractie DENK Flevoland kunnen hier kort over zijn. Wij zijn tegen deze grondwetswijziging.

Met vriendelijke groet,

Arief Khedoe

Fractievoorzitter
DENK Flevoland

Standpunt Partij voor de Dieren Voorstel Grondwetswijziging: herziening verkiezingswijze Eerste Kamer

In dit conceptwetsvoorstel Grondwetswijziging stelt de minister van BZK voor om terug te keren naar de wijze van verkiezing van de Eerste Kamer die werd gebruikt voor 1983. Hierbij wordt elke drie jaar de helft van de Eerste Kamer voor zes jaar gekozen. De Partij voor de Dieren heeft bezwaar tegen dit voorstel.

Een van de effecten is dat het voor kleinere partijen moeilijker dan nu is om in de Eerste Kamer te komen. Bij iedere verkiezing zijn er namelijk maar 37 of 38 zetels te verdelen in plaats van 75, wat feitelijk leidt tot een verdubbeling van de kiesdrempel. De vertegenwoordiging van nieuwe politieke stromingen kan daardoor zodanig worden vertraagd dat de representativiteit van de Eerste Kamer afneemt.

Algemene Vergadering op 12 december 2019
Bijlage 8 bij agendapunt 3c

Een van de redenen waarom de staatscommissie-Van Schaik en de staatscommissie-Cals/Donner adviseerden om af te stappen van de verkiezing in twee delen, was omdat de democratische legitimatie van beslissingen in de Eerste Kamer zwakker is ten opzichte van het huidige systeem. De driejaarlijkse verkiezing is tot wel drie jaar na de statenverkiezingen mogelijk. Hiermee kan de uitslag van de Provinciale Statenverkiezingen al jaren tevoren duidelijk maken dat de regering haar meerderheid verliest in de Eerste Kamer. De democratische legitimatie van de beslissingen in de Eerste Kamer kan daardoor in de tussentijd betwist worden.

Hartelijke groet,
Leonie Vestering
Fractievoorzitter
Partij voor de Dieren Flevoland

disclaimer

<http://www.flevoland.nl/Informatie/Disclaimer-e-mail>

Algemene Vergadering op 12 december 2019
Bijlage 9 bij agendapunt 3c

Van: Rosier, Arnold < >

Verzonden: dinsdag 12 november 2019 17:38

Aan: Janneke Braam < >

Onderwerp: reactie Fryslân op voorstel grondwetsherziening Eerste Kamerverkiezingen

Beste Janneke,

Het is voor de Friese Staten niet mogelijk om een reactie te geven binnen de gevraagde termijn. Wij hebben een brief aan de minister opgesteld met daarin een korte reactie dat de brief is ontvangen, maar dat een inhoudelijke reactie nog even op zich laat wachten. Wij zullen een afschrift van deze brief ook aan het IPO verzenden.

De reactie van Fryslân zal overigens een bespiegeling van de meningen in Fryslân zijn, niet een gemeenschappelijke mening van de Staten uit Fryslân.

Coalitiepartij de Fryske Nasjonale Partij (FNP) heeft in de media al laten weten dat het kabinetsvoorstel 'desastreus is voor kleine partijen'. Zij willen met een eigen voorstel komen. <https://www.fnp.frl/nederlands/nieuws/674/>

Enkele (landelijke) politieke partijen in Fryslân hebben aangegeven dat zij hun collega's in de Eerste en Tweede kamer via de interne partijlijn zullen voeden vanuit de regio.

Met vriendelijke groet,
Mei freonlike groetnis,

Arnold Rosier

Statengriffier
058 2928996
a.rosier@fryslan.frl

Tweebaksmarkt 52 (bezoekersadres)
Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden
www.fryslan.frl/ps

Folgje ús

<< Disclaimer >>

Persoonsgegevens en privacy

De provincie Fryslân giet sekuer mei jo persoonsgegevens om en hannelet neffens de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lês [hijr](#) ús Privacyferklearring.

Persoonsgegevens en privacy

De provincie Fryslân gaat zorgvuldig om met uw persoonsgegevens en handelt overeenkomstig de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lees [hier](#) onze Privacyverklaring.

Algemene Vergadering op 12 december 2019
Bijlage 10 bij agendapunt 3c

Geachte mensen van BZK, IPO en Griffie,

Met aandacht heb ik kennis genomen van het voorgenomen wetsvoorstel om te komen tot een Grondwetswijziging in het kader van een herziene verkiezingswijze voor de Eerste Kamer.

Persoonlijk - zonder mijn fractie, partij of Provinciale Staten van Limburg hierover te hebben gesproken - heb ik toch wel moeite met dit voorstel. De kritiek zit op een aantal aspecten:

1. De verkiezingen van de Eerste Kamer blijven ten eerste gekoppeld aan enkel die van Provinciale Staten. Zelfs binnen drie maanden van de verkiezingen van Provinciale Staten. Daarmee blijft er ten alle tijde politieke (landelijke) druk op de verkiezingen van Provinciale Staten liggen in het kader van de indirecte verkiezingen voor de Eerste Kamer.
2. Ten tweede wordt de ambtsperiode voor een lid van de Eerste Kamer zes jaren. Dat klinkt in de praktijk fraai. Doch wordt er een getrapte verkiezing ingebouwd voor 37 dan wel 38 van de 75 leden van de Eerste Kamer iedere drie jaren. Dit betekent dat de continuïteit van de Eerste Kamer iedere drie jaren onder druk komt te staan en processen niet zomaar doorlopen. Hieraan gekoppeld wordt de verkiezingsfrequentie voor verkiezingen van de 37 dan wel 38 leden van de 75 leden van de Eerste Kamer geïntensiveerd. Alle twaalf Provinciale Staten zouden niet 4-jaarlijks, maar 3-jaarlijks moeten gaan stemmen voor 37 dan wel 38 van de 75 leden van de Eerste Kamer. In mijn optiek is dit zeer onwenselijk. Tevens blijft hiermee om de twaalf jaren de verkiezingen van de Eerste Kamer bijna gelijk vallen met de verkiezingen voor Provinciale Staten. De kritiek ad 1 werkt dan dubbelop.

Buiten enkel kritiek te geven tijdens deze consultatie denk ik graag als ervaringsdeskundige - inmiddels heb ik tweemaal gebruik mogen maken van mijn actief kiesrecht voor de verkiezingen van de Eerste Kamer (2015 en 2019) - constructief met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties mee. Een aantal denkrichtingen voor een ander wetsvoorstel doe ik graag hieronder uiteen zetten:

- De Eerste Kamer is een 'chambre de réflexion'. Zij toetst in tweede instantie wetgeving, die in de maak is en stelt deze mogelijk vast (wetgevende macht). Zoals de diverse commissies hebben vermeld, moet dit op het vlak van rechtmatigheid, doeltreffendheid en doelmatigheid door de Eerste Kamer worden getoetst. Veel uitvoering van wetgeving zit bij andere Zelfstandige Bestuursorganen (ZBO's); op Rijksniveau of decentraal. Mijn denkrichting is om de verkiezingen van de Eerste Kamer weliswaar indirect te houden, maar met de volksvertegenwoordigende ZBO's van de decentrale overheidslagen, te weten gemeenten, provincies en waterschappen, gezamenlijk. Dit zou betekenen - in mijn denkrichting - dat de samenstelling van de Eerste Kamer gewoonweg voor vier jaren dezelfde blijft, doch dat het actief kiesrecht bij alle gemeenteraden, Provinciale Staten en Algemene Besturen van Waterschappen tegelijk en samen komt te liggen. Zo komt ook de

(landelijke) druk op de verkiezingen voor Provinciale Staten grotendeels te vervallen. Het zou dan ook beter zijn om de verkiezingen voor de Eerste Kamer op dezelfde dag te laten plaatsvinden voor alle volksvertegenwoordigende ZBO's van de decentrale overheden tegelijk en samen. Dit zou in mijn beleving ongeveer twee jaren na gemeenteraadsverkiezingen of twee jaren na verkiezingen voor Provinciale Staten/Algemene Besturen van Waterschappen kunnen en moeten plaatsvinden. Ook op deze wijze wordt voorkomen dat bij verkiezingen voor gemeenteraden, Provinciale Staten of Algemene Besturen van Waterschappen er een directe (landelijke) verkiezingsdruk ligt voor de samenstelling van de Eerste Kamer. Deze verkiezing voor de Eerste Kamer komt op de midterm te liggen van gemeenteraden of Provinciale Staten/Algemene Besturen van Waterschappen. Momenteel wordt er aan de stem van ieder Statenlid een bepaald gewicht toegekend. Dit varieert enorm per provincie. Deze verschillende gewichten kunnen natuurlijk in onderlinge consultatie met de diverse decentrale overheidslagen worden afgestemd. Hierbij zou in mijn beleving het zwaarste totale stemgewicht bij gemeenten moeten komen te liggen, ten tweede bij provincies en ten derde bij de waterschappen. Het zwaarste totale stemgewicht van enig decentraal niveau moet echter nimmer een absolute meerderheid in de Eerste Kamer kunnen realiseren, dus in mijn denkrichting zouden de gemeenten gezamenlijk tot maximaal 37 Eerste Kamerleden moeten kunnen verkiezen. De overige, minimale 38 zetels moeten worden verdeeld tussen het totale stemgewicht van provincies en waterschappen. Door het actief kiesrecht te spreiden, wordt gestimuleerd dat ook het passief kiesrecht mogelijk intensiever wordt toegepast en gebruikt. Immers zou het zomaar kunnen dat aan de verkiezingen voor de Eerste Kamer kieslijsten gaan deelnemen die opkomen voor de belangen van de diverse ZBO's. Tot nu toe vervult de Onafhankelijke Senaatsfractie als enige fractie in de Eerste Kamer een dusdanige rol. Dit kan en moet anders. De politieke samenstelling in de Eerste Kamer is te veel gekoppeld aan die van de Tweede Kamer en ook aan de samenstelling dus van de twaalf Provinciale Staten. Ook de samenstelling van de twaalf Provinciale Staten blijft daardoor teveel gekoppeld aan landelijke partijen. Naar mijn mening dient de Eerste Kamer onafhankelijker te worden. Ook kan er meer provinciaal geluid in de twaalf Provinciale Staten worden verwezenlijkt.

- Bij de bovenstaande denkrichting zou het ook de overweging waard zijn om de taken van de Eerste Kamer nader te expliciteren in de Grondwet. De primaire politieke discussie over wetgevende trajecten vindt immers in de door de kiesgerechtigde burger direct verkozen Tweede Kamer plaats. Hier moet het debat zo breed en los (lees: regelvrij) mogelijk blijven. In de tweede instantie van het wetgevingstraject in de Eerste Kamer dient dan ook een stringentere doch ook beperktere en naar mijn wens uitputtelijke en begrensde toetsing plaats te vinden. De leden van de Eerste Kamer zijn dan gekozen door kiesgerechtigde volksvertegenwoordigers op decentraal niveau, dus indirect.
- Bij nadere explicitering van de taken van de Eerste Kamer in de Grondwet zou ook weer in overweging genomen kunnen en moeten worden - naar mijn idee - of een constitutionele toetsing (inclusief Constitutioneel Hof) en/of een bindend correctief referendum voor één of beide Kamers van de Staten-Generaal moet worden ingevoerd.

Uit bovenstaande mag blijken dat ik de Minister persoonlijk zou adviseren dit wetsvoorstel niet naar de Staten-Generaal te sturen, maar opnieuw een brede dialoog te starten over de samenstelling en verkiezing van de Eerste Kamer, maar ook de verkiezingen en dus samenstelling van de twaalf Provinciale Staten onafhankelijker te maken van de Haagse politiek.

Als lid van een landelijke partij (GroenLinks) is dit advies niet voor eigen belang, maar voor het belang van een zorgvuldig wetgevingstraject en een onafhankelijke samenstelling van zowel de Eerste Kamer als de twaalf Provinciale Staten.

Ik kijk uit naar een reactie en ben altijd graag bereid hierover in gesprek te gaan.

Succes met de verdere consultatie.

Met vriendelijke groet,

A (Andy) Rossel | lid Provinciale Staten
GroenLinks

T +31 (0)6 53199121

E a.rossel@prvlimburg.nl

Postadres Postbus 5700 | 6202 MA Maastricht

Bezoekadres Limburglaan 10 | 6229 GA Maastricht

Kijk ook op www.limburg.nl<<http://www.limburg.nl><<http://www.limburg.nl><<http://www.limburg.nl>>>

Beste Alexander,

Wij vinden de discussie over herziening verkiezingswijze voorbarig, gelet op het rapport van de commissie Remkes van ruim 300 pagina's. Daarin staan een aantal zaken aangaande de Eerste Kamer. Ons inziens moeten we eerst integraal praten over het rapport (en de adviezen) in plaats van reageren op dit kleine onderdeel.

We zijn daarom tegen deze grondwetswijziging.

Met vriendelijke groet,

Namens GroenLinks Limburg
Thea Jetten
Fractievoorzitter

Beste Alexander

Het algemene standpunt van de PVV landelijk maar ook overige provincies en ook van onze Limburgse fractie is dat we een herziening van de verkiezingswijze geen goed initiatief vinden.

Indien nodig kan ik e.a. onderbouwen als dit wenselijk is.

Met vriendelijke groet,

drs. René Claasen
Statenlid Provincie Limburg
PVV Limburg

Addendum eerdere mail betreffende herziening verkiezing 1e kamer

1 PVV het belangrijk vindt dat de de 1e kamer de rol van wetscontroleur zou moeten hebben en niet de politieke agenda zou moeten bepalen of zelfs mag verdwijnen...

2 uit de commissie Remkens alleen de onderwerpen die Ollongren zelf wel een warm hart toedraagt aangeboden worden (c.q. openbaar worden gemaakt) te om armen is het onderwerp waar het hier om gaat niet een die we als PVV zullen steunen.

Met een vriendelijke groet,

drs. René Claasen
Statenlid Provincie Limburg
PVV Limburg

Beste Alexander,

De Partij voor de Dierenfractie is geen voorstander van onderstaand conceptwetsvoorstel.

Kleine partijen hebben daardoor minder kans op een zetel, wat de evenredige vertegenwoordiging niet ten goede komt. Ook voor het dualisme vinden wij het beter als het kabinet niet automatisch een meerderheid heeft in beide kamers.

Met vriendelijke groet,

Pascale Plusquin
Fractievoorzitter PvdD Limburg

**Standpunt Partij voor de Dieren Voorstel Grondswetswijziging: herziening verkiezingswijze
Eerste Kamer**

In dit conceptwetsvoorstel Grondwetswijziging stelt de minister van BZK voor om terug te keren naar de wijze van verkiezing van de Eerste Kamer die werd gebruikt voor 1983. Hierbij wordt elke drie jaar de helft van de Eerste Kamer voor zes jaar gekozen. De Partij voor de Dieren heeft bezwaar tegen dit voorstel.

Een van de effecten is dat het voor kleinere partijen moeilijker dan nu is om in de Eerste Kamer te komen. Bij iedere verkiezing zijn er namelijk maar 37 of 38 zetels te verdelen in plaats van 75, wat feitelijk leidt tot een verdubbeling van de kiesdrempel. De vertegenwoordiging van nieuwe politieke stromingen kan daardoor zodanig worden vertraagd dat de representativiteit van de Eerste Kamer afneemt.

Een van de redenen waarom de staatscommissie-Van Schaik en de staatscommissie-Cals/Donner adviseerden om af te stappen van de verkiezing in twee delen, was omdat de democratische legitimatie van beslissingen in de Eerste Kamer zwakker is ten opzichte van het huidige systeem. De driejaarlijkse verkiezing is tot wel drie jaar na de statenverkiezingen mogelijk. Hiermee kan de uitslag van de Provinciale Statenverkiezingen al jaren tevoren duidelijk maken dat de regering haar meerderheid verliest in de Eerste Kamer. De democratische legitimatie van de beslissingen in de Eerste Kamer kan daardoor in de tussentijd betwist worden.

23 oktober 2019

Forum voor Democratie (FVD) heeft met afkeuring kennisgenomen van het voorstel om de verkiezingsprocedure van de Eerste Kamer te wijzigen. Hoewel FVD erkent dat het ongewenst is dat de verkiezingen van de Provinciale Staten kunnen worden overschaduwd door de verkiezingen van de Eerste Kamer, biedt het onderhavige voorstel daarvoor geen adequate oplossing. Los van de vraag of de Eerste Kamer nog bestaansrecht heeft in ons parlementaire stelsel (het voert te ver om daar nu op in te gaan), zouden de leden daarvan direct moeten worden gekozen door alle (kiesgerechtigde) Nederlanders, in plaats van (getrapt) door de Provinciale Staten. Alleen dan zal immers worden bewerkstelligd dat de uitkomst van de PS-verkiezingen los komt te staan van de samenstelling van de Eerste Kamer.

Het voorstel zou er bovendien toe leiden dat de opkomst van nieuwe politieke partijen in het parlement vertraagd wordt. Dit zal Nederlanders het gevoel geven dat hun invloed op de samenstelling van de Eerste Kamer en daarmee het belang om te gaan stemmen nog verder afneemt. Forum voor Democratie wil Nederlanders niet minder, maar méér mogelijkheden bieden om beleid dat tegen hun belangen indruist vlot af te straffen en bij te sturen.

Wanneer de Provinciale Statenverkiezingen geen nationaal karakter meer hebben, zal het opkomstcijfer vermoedelijk dalen. Kiezers die hun teleurstelling over nationaal beleid willen uiten en verder relatief weinig interesse in de politiek hebben, zullen namelijk eerder thuisblijven. In een land waarin sprake is van een toenemende kloof tussen lager en hoger opgeleiden, zou dit een onwenselijke ontwikkeling zijn en afdoen aan de democratische legitimiteit van de besluitvorming in de Eerste Kamer, die in dit scenario nog steeds door de Provinciale Staten wordt verkozen. De Eerste Kamer is dan immers in mindere mate een afspiegeling van de voorkeuren van alle kiesgerechtigde Nederlanders.

In dit licht verwierpt FVD dit conceptwetsvoorstel en stellen wij in plaats daarvan voor om de Eerste Kamer, zolang zij bestaat, direct in plaats van indirect te verkiezen, gelijktijdig met de Provinciale Statenverkiezingen en de waterschapsverkiezingen. Zo blijft een relatief hoge opkomst bij al deze verkiezingen gegarandeerd, waarmee de democratische legitimiteit van de besluitvorming gewaarborgd blijft. Tegelijkertijd wordt het beoogde doel van het kabinet bereikt: de Provinciale Staten verkrijgen een mandaat dat niet door aandacht voor nationale thema's is verwaterd. Voor die nationale thema's brengt de kiezer immers een directe stem voor de Eerste Kamer uit.

Fractie Forum voor Democratie Limburg

Consultatie 'Grondwetsherziening zittingsduur Eerste Kamer en herzieningsprocedure'

Reactie van de fractie van Lokaal Brabant in Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vooraf

De reactie van de Lokaal Brabant fractie op de consultatie beperkt zich tot het voorstel voor zover dat betrekking heeft op de zittingsduur van de Eerste Kamer en de wijze van verkiezen. Wij gaan niet in op de voorstellen voor het terugzendrecht en de procedure voor het wijzigen van de grondwet in algemene zin.

Daarnaast is naar mening van de Lokaal Brabant fractie onvoldoende oog voor de effecten van het overschaduwen van de gemeenteraad-verkiezingen en de provinciale-verkiezingen door de grote partijen en pers. Dit steeds met als inzet meer inzicht te krijgen in de mening van de Nederlandse bevolking op het op dat moment in uitvoering zijnde regeringsbeleid. Door de grote invloed van de nationale pers op het keizersgedrag kent dit een enorme versterking richting de belangstelling voor "het nationale debat" terwijl het daar bij de provinciale en gemeenteraadsverkiezingen primair niet over gaat. Voor het gemak noemen we dit "het kapen van de gemeentelijke en provinciale verkiezingen" door de grote partijen en de pers. En dat dit kan leiden tot bijzondere situaties hebben de afgelopen provinciale statenverkiezingen duidelijk laten zien.

Voorstel regering voor de verkiezing van leden van de Eerste Kamer

Samengevat stelt het kabinet voor om de leden van de Eerste Kamer voor een termijn van 6 jaar te verkiezen, waarbij om de drie jaar 37 respectievelijk 38 leden van de Kamer worden verkozen. Het voorstel verwijst naar de situatie van voor 1983, toen dat eveneens het geval was. Hiervoor is een wijziging van artikel 52 lid 2 van de Grondwet nodig.

De beoogde reden voor de aanpassing is een betere rolverdeling van de beide kamers van de Staten-Generaal. De Memorie van Toelichting stelt dat de verkiezingswijze van de Eerste Kamer sinds 1983 ertoe leidt dat *'iedere vier jaar de vraag prominent aan de orde is of de coalitiepartijen een meerderheid halen in de Eerste Kamer via de verkiezing van de provinciale staten. [H]ierdoor [raakt] het provinciale aspect van de statenverkiezingen uit zicht, maar er komt zo ook te veel de nadruk te liggen op het politieke karakter van de Eerste Kamer.'*, aldus het kabinet. Het kabinet wijst er in dit verband op, dat de Eerste Kamer af en toe over een meer recent mandaat beschikt dan de Tweede Kamer.

Het kabinet vindt, vanwege de staatkundige positie, dat de senaat in samenstelling moet afwijken van de Tweede Kamer en dat het een stabiliserende factor moet vormen binnen het politieke systeem. Naar de mening van het kabinet *'[versterken] een langere zittingsperiode van de Eerste Kamer en een gefaseerde doorwerking van de nationale wijzigingen in de electorale verhoudingen [...] het noodzakelijke evenwicht tussen het politieke karakter van de Eerste Kamer enerzijds en haar rol als instantie van heroverweging en reflectie anderzijds.'*

De effecten die het kabinet voorziet zijn de volgende:

1. De verkiezingen voor provinciale staten worden minder overschaduwd door de verkiezing van de Eerste Kamer en de aandacht voor landelijke thema's;
2. Minder waarschijnlijk zijn substantiële wijzigingen in verschillen in politieke samenstelling van de Kamers (volgens staatscommissie geen grote veranderingen);
3. Het zal iets langer duren voordat nieuwe politieke stromingen in volle omvang tot uitdrukking komen in de samenstelling van de Eerste Kamer;
4. Bij elke afzonderlijke verkiezing worden minder zetels verdeeld. Bij de uitwerking in de Kieswet wordt onderzocht op welke wijze de effecten hiervan beperkt kunnen worden.

Reactie Lokaal Brabant Statenfractie

De Lokaal Brabant-Statenfractie onderschrijft dat de huidige wijze van verkiezing van de Eerste Kamer op punten problematisch is. De provinciale verkiezingen van 2019 werden overschaduwd door landelijke thema's. Het was mogelijk om als partij veel zetels in de Staten te behalen zonder een provinciaal programma te hebben of zonder deel te nemen aan provinciale verkiezingsdebatten.

Algemene Vergadering op 12 december 2019

Bijlage 12 bij agendapunt 3c

Het voorstel van het kabinet zorgt er óók voor dat politieke stromingen minder plotseling groot in de Eerste Kamer kunnen komen, wat tot meer stabiliteit leidt. Wij zijn er niet van overtuigd dat daarvoor zowel een verkiezing in twee cohorten, als een verlenging van de zittingstermijn nodig is.

Waar wij als provinciale partij echter grote zorgen hebben, en met ons waarschijnlijk de meeste kleinere partijen, is dat een verdeling in twee cohorten er onvermijdelijk toe leidt dat het voor kleine partijen moeilijker zal worden om een zetel in de Eerste Kamer te bemachtigen. Onvermijdelijk zal dit leiden tot een verschuiving in de kiesdeler ten nadele van de kleinere partijen.

Natuurlijk is de uitwerking in de Kieswet van het voorstel nog niet bekend. De keuzes bij de uitwerking zullen cruciaal zijn. Indien teruggerepen wordt op het model van voor 1983, komen er vier kiesgroepen, waarvan er elke drie jaar beurtelings twee kiesgroepen met een vast aantal zetels de helft van de kamer kiezen. Ook als er maar twee verkiezingen zullen zijn en twee kiesgroepen wordt de kiesdeler hoger. Kleine partijen die nu net aan 1/75 van het aantal stemmen genoeg hebben, zullen straks buiten de boot vallen. Effectief wordt de kiesdrempel verdubbeld! In de Memorie van Toelichting zegt het kabinet toe te onderzoeken hoe dit effect kunnen worden beperkt, maar het geeft geen enkele suggestie of oplossingsrichting.

De staatscommissie parlementair stelsel heeft zich uitdrukkelijk tegen het voorstel van de regering uitgesproken vanwege de effectieve verdubbeling van de kiesdrempel en het relatief kleine gemeten effect op de volatiliteit van de Eerste Kamer, na een berekening van de huidige en voormalige (voor 1983) wijze van kiezen.

Vanuit het oogpunt van de Nederlandse traditie van het beschermen van (religieuze en politieke) minderheden en van de democratische openheid van het Nederlandse politieke bestel is het naar onze mening ondenkbaar dat de regerende partijen het kleine partijen onmogelijk gaan maken om in het Nederlandse politieke stelsel deel te nemen. Representativiteit van de verschillende stromingen is een groot goed, het voorkomt dat bepaalde groepen zich niet vertegenwoordigd voelen en zich op andere wijze gaan organiseren.

Tenslotte is de Lokaal Brabant-Statenvr fractie het eens met de Commissie BiZa/AZ in de Eerste Kamer, die verbaasd is over de haast die het kabinet maakt met de consultatie, zelfs voordat de eerste reactie van het kabinet op het rapport van de staatscommissie behandeld kon worden. Dit klemmt te meer nu verschillende essentiële onderdelen van het wetsvoorstel of alternatieven onvoldoende onderzocht zijn.

Alternatieven voor een evenwichtige Eerste Kamer.

Natuurlijk zijn er alternatieven te bedenken. Maar zolang deze alternatieven niet doen met de kern van de problematiek “Het kapen van de verkiezingen door de grote partijen en de landelijke pers”. Zullen we dit soort vraagstukken houden.

Een alternatief kan zijn:

De Lokaal Brabant fractie heeft een evenwichtig alternatief voor de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer, dat met een relatief kleine wijziging te realiseren is en weinig extra administratieve lasten voor burgers en bedrijven zal leiden.

In het Lokaal Brabant-voorstel blijft de verkiezing van de Eerste Kamer gelijk, eenmaal per vier jaar kiezen de leden van provinciale staten de leden van de Eerste Kamer. Daarentegen worden de verkiezingen voor provinciale staten over de periode van vier jaar verdeeld. Elk jaar vinden drie provinciale verkiezingen plaats, bij voorkeur op verschillende tijdstippen, waardoor deze ook echt zal gaan over de keuzes die in de provincie moeten worden gemaakt. Omdat er ten tijde van de verkiezing voor de Eerste Kamer statenleden zijn die tussen de nul en vier jaar geleden gekozen zijn, is de stabiliserende factor voldoende gegarandeerd.

Een alternatief kan zijn dat om de 2 jaar de helft van Nederland een nieuw provinciaal bestuur kiest en voor het overige volgen we hierbij dan de rest van dit alternatief.

Van “het kapen van de verkiezingen” zal dan ook aanzienlijk minder sprake zijn.

Algemene Vergadering op 12 december 2019

Bijlage 12 bij agendapunt 3c

Artikel 52 lid 2 van de Grondwet kan ongewijzigd blijven. De zittingstermijn van provinciale staten, vier jaar volgens artikel 129 lid 4 van de Grondwet, blijft eveneens gelijk. Slechts de wijziging van het tijdstip van de verkiezingen van provinciale staten voor elke provincie afzonderlijk kan bij gewone wet worden geregeld.

Een ander alternatief kan zijn:

Niet provinciale staten de eerste kamer te laten kiezen maar de gekozen gemeenteraadsleden eenmaal per 4 jaar de eerste kamer te laten kiezen. Dit alternatief zal een meer representatieve vertegenwoordiging opleveren in de eerste kamer van alle kiezers.

Lokaal Brabant
Wil van Pinxteren

Algemene Vergadering op 12 december 2019
Bijlage 13 bij agendapunt 3c

Van: Patricia van der Kammen

Verzonden: Monday, September 30, 2019 6:26:37 PM

Aan: Hagar Roijackers Hermen Vreugdenhil

CC: Kirsten ten Cate

Onderwerp: Re: Consultatie grondwetsherziening verkiezingswijze Eerste Kamer

beste Hagar, Hermen,

Dank voor de gelegenheid tot consultatie. Namens de PVV wil ik de volgende overwegingen meegeven.

Doel van het wetsvoorstel is bijdragen aan goede positionering 1e kamer en heldere rolverdeling tussen de kamers, aldus het stuk. Wat de PVV betreft kan de 1e Kamer worden opgeheven: de taken kunnen namelijk op andere wijzen worden ingevuld. In het voorstel ligt dat echter niet voor.

Hoezeer in de memorie van toelichting ook wordt geprobeerd te onderbouwen dat directe verkiezing van de 1e kamer geen goed idee is blijven echt scherpe argumenten achterwege (zoals de passage "de wijze van verkiezing is aldus onderdeel van een streven naar een evenwicht tussen enerzijds een invloedrijke, specifiek gelegitimeerde senaat en anderzijds duidelijkheid over de vraag bij welke verkiezingen de kiezer een effectief oordeel kan geven over het gevoerde regeringsbeleid en een voorkeur kan uitspreken voor toekomstig beleid."). Men zou immers ook kunnen aanvoeren dat bij de Provinciale verkiezingen de kiezer een effectief oordeel behoort te geven over het gevoerde Gedeputeerde Statenbeleid en een voorkeur kan uitspreken voor toekomstig Provinciaal beleid. Deze verkiezingen dan bezwaren met de verkiezingen van de eerste kamer -of het nou om 37/38 of 75 leden gaat, is in dat licht gezien onzuiver. Daarom zouden wij tóch de directe verkiezing van de 1e Kamer als variant op tafel willen zien.

Het feit dat het provinciale aspect van de statenverkiezingen uit zicht raken vanwege de verkiezingen van de 1e kamer wordt in het stuk weliswaar genoemd, maar vervolgens niet deugdelijk geadresseerd. Het opsplitsen van de verkiezingen (naar 37/38 ipv 75) gaat geen oplossing bieden tav dat issue: nog steeds moet immers de helft van de 1e kamer worden gekozen na de verkiezingen van PS, en nog steeds kan daarbij dus de politieke meerderheid van de regeringscoalitie in het geding zijn. Aan dat feit verandert dit voorstel niets.

Wél brengt het met zich mee dat beurtelings PS eenmaal/tweemaal in hun zittingstermijn moeten stemmen. Het is de vraag of dat wel wenselijk is.

Als de verkiezingen van PS dan daadwerkelijk minder over de verkiezing van de 1e kamer en méér over het provinciale aspect zouden moeten gaan zou beter gekozen kunnen worden voor het houden van de verkiezingen voor de 1e kamer halverwege de zittingstermijn van PS (met behoud van de

Algemene Vergadering op 12 december 2019
Bijlage 13 bij agendapunt 3c

4-jaarstermijn en verkiezing van 75 leden ineens).

groet, Patricia

Beste Kirsten en Henske,

Een korte reactie van VVD Brabant op het voorstel Grondwetswijziging herziening verkiezingswijze EK.

Wij zien er geen bezwaar in dat elke drie jaar 37 of 38 nieuwe senatoren gekozen worden. Wellicht zou dit zelfs 'verfrissend' kunnen werken. Het zou namelijk het actuele politieke sentiment in de Senaat kunnen dempen, waardoor de Eerste Kamer leden meer vanuit expertise de wetsvoorstellen van de Tweede Kamer (technisch) zullen bespreken.

Met vriendelijke groet,

Suzanne Otters-Bruijnen
fractievoorzitter **VVD**
Provinciale Staten Noord-Brabant

SuzanneOttersBruijnen

Van: STATENGRIFFIE <STATENGRIFFIE@brabant.nl>

Verzonden: vrijdag 4 oktober 2019 16:36

Aan: Alexander van Hattem <>; Ankie de Hoon <>; Arend Meijer <>; Eric de Bie <>; Hagar Roijackers <>; Hermen Vreugdenhil <>; Jan-Frans Brouwers <>; Maarten Everling <>; Marco van der Wel <>; Stijn Smeulders <>; Suzanne Otters - Bruijnen <>; Wil van Pinxteren <>

CC: Kirsten ten Cate <>

Onderwerp: Verzoek ivm consultatie PS voorstel Grondwetswijziging herziening verkiezingswijze EK

Beste fractievoorzitters,

Vorige week heeft Kirsten ten Cate u gevraagd om uw input t.a.v. de grondwetsherziening verkiezingswijze Eerste Kamer over te brengen aan Hagar Roijackers en Hermen Vreugdenhil zodat zij deze konden inbrengen bij de AV-IPO vergadering van afgelopen dinsdag. Een drietal fracties heeft aan dit verzoek gehoor gegeven. U bent door Hagar geïnformeerd hetgeen naar aanleiding van deze reacties in de vergadering zou worden in gebracht.

Inmiddels zijn wij door het IPO geïnformeerd dat de reactietermijn is verlengd naar 1 november a.s.. Bijgaand treft u de mail met bijlage van het IPO aan. De fracties die tot nog toe niet hebben gereageerd op het eerdere verzoek kunnen op deze wijze alsnog hun input aanleveren. Om de gezamenlijke reacties tijdig richting het IPO te brengen, verzoek ik u uw reactie uiterlijk maandag 28 oktober aan mij kenbaar te maken.

Met vriendelijke groet,

Henske Gloudemans-Westerterp | Statenadviseur Griffie | | Provincie Noord-Brabant |
Postbus 90151 | 5200 MC 's-Hertogenbosch | www.brabant.nl |

Brabantlaan 1 | Postbus 90151 | 5200 MC 's-Hertogenbosch | Telefoon 073 6812812 |
Fax 073 6807680 | [contact](mailto:contact@brabant.nl) | Twitter: @brabant | www.brabant.nl

Meer weten over de provincie Noord-Brabant?

Volg op Instagram: www.instagram.com/provincienoordbrabant

Reacties van de fracties vertegenwoordigd in Provinciale Staten van Noord-Holland op de IPO Consultatie PS over Conceptwetsvoorstel Grondwetwijziging herziening verkiezingswijze Eerste Kamer:

D66:

D66 heeft gemengde gevoelens over de oplossing die nu voor ligt. Enerzijds is het niet wat wij als D66 echt willen. Namelijk het afschaffen van de Eerste Kamer in combinatie met een constitutionele toetsing door de rechter. Dit is een toetsing van de wetten aan de Grondwet door een rechter. Maar dit is niet wat nu voorligt en dit is niet aan ons als statenleden.

Anderzijds denken wij dat het opsplitsen van de verkiezingen van de Eerste Kamer in twee delen wel tot verbeteringen zou kunnen leiden. Verbeteringen op het vlak dat de Eerste Kamer meer gaat achterlopen op de politieke krachtsverhoudingen en daarmee minder met de 'Waan van de dag' bezig zal zijn, want dat is hun taak niet. Het primaat ligt en hoort te liggen bij de Tweede Kamer. Of het bij gaat dragen aan een zuiverder verkiezingen van de Provinciale Staten, hopen we wel maar daar hebben we grote twijfels over. Zelfs de gemeenteraadsverkiezingen lijken gedomineerd te worden door de landelijke politiek. Maar door deze oplossing wordt het zeker niet slechter.

Ook hebben we wel wat kanttekeningen bij deze oplossing. Conflicten tussen de eerste en tweede kamer kunnen naar onze mening beter opgelost worden op andere manieren. Bv. door het introduceren van een terugzendregeling voor de Eerste Kamer i.p.v. het vetorecht.

Wij zijn dus niet heel enthousiast over deze grondwetwijziging, maar we willen niet dwarsliggen. Zeker niet vanuit Noord Holland. Landelijk zullen ze dit verder moeten gaan oplossen.

PVV

Ons bekruipt het gevoel dat het IPO druk uitoefent op alle Provinciale Staten om snel met een reactie te komen.

Wij zijn van mening dat deze discussie eerst in de Tweede Kamer gevoerd moet worden en daarna pas in Provinciale Staten.

Forum voor Democratie

Standpunt: tegen het voorstel om de verkiezingsprocedure van de Eerste Kamer te wijzigen; het hiernavolgende is een toelichting.

Forum voor Democratie (FVD) heeft met afkeuring kennisgenomen van het voorstel om de verkiezingsprocedure van de Eerste Kamer te wijzigen. Hoewel FVD erkent dat het ongewenst is dat de verkiezingen van de Provinciale Staten kunnen worden overschaduwd door de verkiezingen van de Eerste Kamer, biedt het onderhavige voorstel daarvoor geen adequate oplossing. Los van de vraag of de Eerste Kamer nog bestaansrecht heeft in ons parlementaire stelsel (het voert te ver om daar nu op in te gaan), zouden de leden daarvan direct moeten worden gekozen door alle (kiesgerechtigde) Nederlanders, in plaats van (getrapt) door de Provinciale Staten. Alleen dan zal immers worden

Algemene Vergadering op 12 december 2019

Bijlage 15 bij agendapunt 3c

bewerkstelligd dat de uitkomst van de PS-verkiezingen los komt te staan van de samenstelling van de Eerste Kamer.

Het voorstel zou er bovendien toe leiden dat de opkomst van nieuwe politieke partijen in het parlement vertraagd wordt. Dit zal Nederlanders het gevoel geven dat hun invloed op de samenstelling van de Eerste Kamer en daarmee het belang om te gaan stemmen nog verder afneemt. Forum voor Democratie wil Nederlanders niet minder, maar méér mogelijkheden bieden om beleid dat tegen hun belangen indruist vlot af te straffen en bij te sturen.

Wanneer de Provinciale Statenverkiezingen geen nationaal karakter meer hebben, zal het opkomstcijfer vermoedelijk dalen. Kiezers die hun teleurstelling over nationaal beleid willen uiten en verder relatief weinig interesse in de politiek hebben, zullen namelijk eerder thuisblijven. In een land waarin sprake is van een toenemende kloof tussen lager en hoger opgeleiden, zou dit een onwenselijke ontwikkeling zijn en afdoen aan de democratische legitimiteit van de besluitvorming in de Eerste Kamer, die in dit scenario nog steeds door de Provinciale Staten wordt verkozen. De Eerste Kamer is dan immers in mindere mate een afspiegeling van de voorkeuren van alle kiesgerechtigde Nederlanders.

In dit licht verwerpt FVD dit conceptwetsvoorstel en stellen wij in plaats daarvan voor om de Eerste Kamer, zolang zij bestaat, direct in plaats van indirect te verkiezen, gelijktijdig met de Provinciale Statenverkiezingen en de waterschapsverkiezingen. Zo blijft een relatief hoge opkomst bij al deze verkiezingen gegarandeerd, waarmee de democratische legitimiteit van de besluitvorming gewaarborgd blijft. Tegelijkertijd wordt het beoogde doel van het kabinet bereikt: de Provinciale Staten verkrijgen een mandaat dat niet door aandacht voor nationale thema's is verwaterd. Voor die nationale thema's brengt de kiezer immers een directe stem voor de Eerste Kamer uit.

CDA

Het CDA kan zich vinden in het voorstel van de Minister van BZK om leden van de Eerste Kamer voor de duur van 6 jaar te benoemen waarbij om de drie jaar respectievelijk 38 dan wel 37 leden worden gekozen.

Zo zal het bij de provinciale verkiezingen meer gaan over zaken die de Provincie Noord-Holland aangaan en zal een zekere afstand tot de dagelijkse politiek zich beter borgen door leden die langer dan de Tweede Kamerleden hun lidmaatschap zullen vervullen en zullen de politieke verhoudingen op het moment van de provinciale verkiezingen niet de gehele Eerste Kamer raken.

GroenLinks

GroenLinks kiest niet voor het Kabinetsstandpunt (terug naar vóór 1983 dus om de drie jaar de helft kiezen) omdat:

1. De grote invloed van Den Haag op PS-verkiezing ook dan nog steeds onvermijdelijk is;
2. De PS-verkiezing ook baat heeft bij die aandacht.

PvdA

De PvdA- fractie kan zich vinden in de analyse van de Cie Remkes. Samengevat zien wij in het voorstel niet de gewenste effecten om twee belangrijke redenen:

Algemene Vergadering op 12 december 2019

Bijlage 15 bij agendapunt 3c

1. Ten eerste delen wij niet dat de Eerste Kamer te politiek is geworden. Het verliezen van een eventuele meerderheid in de eerste kamer zorgt in onze ogen juist voor dat nieuwe meerderheden gezocht moeten worden om tot gedragen voorstellen te komen. In het voorliggende voorstel duurt het ook nog eens veel langer voordat electorale verschuiving zichtbaar is in de Eerste Kamer.

Ten tweede verhoogt de wijze van verkiezing in het voorstel de kiesdrempel waardoor de kans voor minder grote partijen kleiner is om in de Eerste Kamer te komen. Dit is niet wenselijk omdat ook kleine belangen zich vertegenwoordigd willen zien.

ChristenUnie

In beginsel zijn wij als CU voor voorstellen die het mandaat van PS versterken; dus als verkiezingen voor PS ook juist gaan over provinciale thema's, juichen wij dit van harte toe. Dat wil nog niet zeggen dat we met dit voorstel akkoord kunnen gaan.

Wat ons bevreemd is dat via een niet democratisch gekozen orgaan, het IPO, de vraag is neergelegd om hierop te reflecteren, terwijl de Eerste Kamer zich nog niet zelf heeft gebogen over de vraag. De Eerste Kamer is als het goed is een a-politiek orgaan, dus een advies, puur technisch op de juridische en wettelijke aspecten, zou aan te bevelen zijn.

Wat nu voorligt is dus prematuur. Bovendien zijn de gevolgen van een impliciete verhoging van de kiesdrempel nog niet geadresseerd. Daarvoor zijn wel oplossingen, zoals restzetelverdeling via grootste overschot en niet via grootste gemiddelde. Alleen is dit op dit moment niet aan de orde.

De CU vindt het dan ook prematuur om hierover te spreken en zou graag zien dat de EK om een reflectie op dit voorstel wordt gevraagd alvorens hier nader over te spreken.

Partij voor de Dieren

Partij voor de Dieren NH is tegen deze wijziging, en wel om de volgende redenen:

1. Het is een verkapte kiesdrempel. Juist oppositie is in een democratie belangrijk. Een kiesdrempel is een drempel tegen diversiteit en nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen in de oppositie.
2. Termijn van 3/6 jaar zorgt voor raar beeld. In sommige gevallen zal één PS, twee keer in één termijn moeten stemmen. De reden dat de Eerste Kamer half gekozen wordt, is in die gevallen niet van toepassing. Zo'n PS bepaalt in twee stappen de voltallige Eerste Kamer.
3. Hoewel tijdens de PS verkiezingstijd, soms een raar beeld ontstaat dat óók de Eerste Kamer gekozen wordt. Is dit wel transparant. Het is goed uit te leggen dat de provinciale verkiezingen ergens over gaan. Bij het uit te pas laten lopen wordt de Eerste Kamer verkiezingen wordt dit een verborgen verkiezing. Betrokkenheid en vertegenwoordigingsgevoel van kiezers kan op dit manier verloren gaan. Dat is in een democratie geen goede zaak.

Denk

Wij van Denk Noord-Holland sluiten ons aan bij de constatering van het rapport van de commissie Remkes waarin wordt geadviseerd om niet terug te keren naar het stelsel van voor 1983. Voor ons, als kleiner partij, zou het nóg moeilijker worden om zitting te nemen in de Eerste Kamer en de wijziging bemoeilijkt zodoende direct het afleveren van een senator voor in de toekomst.

Algemene Vergadering op 12 december 2019
Bijlage 15 bij agendapunt 3c

SP

De SP-fractie is van mening dat geen steun gegeven kan en moet worden aan het kabinetsvoorstel. De commissie-Remkes is met een voorstel gekomen, en zij achten het verstandiger om aan de slag te gaan met die voorstellen en niet om toch nog met eigen voorstellen te komen.

Het op de voorgestelde wijze aanpassen van de verkiezingen van Eerste Kamerleden vormt geen onderdeel van de voorstellen van de commissie, niet aan beginnen dus.

Luttenbergstraat 2
Postbus 1461
8001 BL Zwolle
Telefoon 038 499 87 80

overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

R. Wiggers
telefoon 038 499 87 80
R.Wiggers@overijssel.nl

Datum	Kenmerk	Pagina	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
06.11.2019	2019/1101536	1 van 4			

Onderwerp: Reactie Provinciale Staten Overijssel aan het IPO - Inzake consultatie grondwetsherziening verkiezingswijze Eerste Kamer

Geachte mevrouw de Ruijscher en mevrouw Braam,

Begin september heeft de minister van BZK het IPO per brief gevraagd te reageren op het voorstel betreffende 'grondwetsherziening verkiezingswijze Eerste Kamer'. Naar aanleiding van uw verzoek is het wetsvoorstel aan de leden van de Overijsselse Provinciale Staten voorgelegd. Dit heeft plaatsgevonden in de vergadering van de commissie Bestuur en Financiën op 30 oktober. Daarnaast hebben enkele fracties schriftelijk gereageerd. We hebben van al onze Statenfracties een reactie ontvangen. Onderstaand vindt u de reacties per fractie.

Vervolg

U hebt aangegeven dat het IPO-bureau er zorg voor draagt dat de twaalf uitkomsten van de consultatie gebundeld worden ter agendering in het IPO-bestuur van 21 november as. De Overijsselse Staten ontvangen graag een afschrift van de bundeling door het IPO die naar het ministerie van BZK gestuurd wordt.

Met vriendelijke groet,

Drs. R. Wiggers

Bijlage: Overzicht reacties Overijsselse Statenfracties

Forum voor Democratie Overijssel

Tijdens commissievergadering:

- Fvd heeft met afkeuring kennis genomen;
- De Ek moet niet meer getrapt worden verkozen;
- Opkomst van nieuwe partijen wordt vertraagd door dit voorstel;
- Fvd wil meer directe invloed van inwoners;
- Opkomst moet meer worden bevorderd. EK is dan in mindere mate een afspiegeling van de keuze van stemmers;
- EK moet direct worden verkozen, gelijktijdig met PS en Waterschapsverkiezingen.

Schriftelijke reactie Forum voor Democratie Overijssel

"Forum voor Democratie (FVD) heeft met afkeuring kennisgenomen van het voorstel om de verkiezingsprocedure van de Eerste Kamer te wijzigen. Hoewel FVD erkent dat het ongewenst is dat de verkiezingen van de Provinciale Staten kunnen worden overschaduwd door de verkiezingen van de Eerste Kamer, biedt het onderhavige voorstel daarvoor geen adequate oplossing. Los van de vraag of de Eerste Kamer nog bestaansrecht heeft in ons parlementaire stelsel (het voert te ver om daar nu op in te gaan), zouden de leden daarvan direct moeten worden gekozen door alle (kiesgerechtigde) Nederlanders, in plaats van (getrapt) door de Provinciale Staten. Alleen dan zal immers worden bewerkstelligd dat de uitkomst van de PS-verkiezingen los komt te staan van de samenstelling van de Eerste Kamer.

Het voorstel zou er bovendien toe leiden dat de opkomst van nieuwe politieke partijen in het parlement vertraagd wordt. Dit zal Nederlanders het gevoel geven dat hun invloed op de samenstelling van de Eerste Kamer en daarmee het belang om te gaan stemmen nog verder afneemt. FVD wil Nederlanders niet minder, maar méér mogelijkheden bieden om beleid dat tegen hun belangen indruist vlot af te straffen en bij te sturen.

Wanneer de Provinciale Statenverkiezingen geen nationaal karakter meer hebben, zal het opkomstcijfer vermoedelijk dalen. Kiezers die hun teleurstelling over nationaal beleid willen uiten en verder relatief weinig interesse in de politiek hebben, zullen namelijk eerder thuisblijven. In een land waarin sprake is van een toenemende kloof tussen lager en hoger opgeleiden, zou dit een onwenselijke ontwikkeling zijn en afdoen aan de democratische legitimiteit van de besluitvorming in de Eerste Kamer, die in dit scenario nog steeds door de Provinciale Staten wordt verkozen. De Eerste Kamer is dan immers in mindere mate een afspiegeling van de voorkeuren van alle kiesgerechtigde Nederlanders.

In dit licht verwerpt FVD dit conceptwetsvoorstel en stellen wij in plaats daarvan voor om de Eerste Kamer, zolang zij bestaat, direct in plaats van indirect te verkiezen, gelijktijdig met de Provinciale Statenverkiezingen en de waterschapsverkiezingen. Zo blijft een relatief hoge opkomst bij al deze verkiezingen gegarandeerd, waarmee de democratische legitimiteit van de besluitvorming gewaarborgd blijft. Tegelijkertijd wordt het beoogde doel van het kabinet bereikt: de Provinciale Staten verkrijgen een mandaat dat niet door aandacht voor nationale thema's is verwaterd. Voor die nationale thema's brengt de kiezer immers een directe stem voor de Eerste Kamer uit."

PVV Overijssel

De PVV is TEGEN een eventuele grondwetswijziging verkiezingswijze Eerste Kamer;

- Grotendeels eens met FvD;
- Kanttekening: EK andere functie;
- EK moet geen verlengstuk zijn van TK. Dit gebeurt wel d.m.v. directe verkiezingen.

CDA Overijssel

Steun voorstel

- Kan bijdragen aan bekendheid PS verkiezingen en doet meer recht aan eigenheid EK;
- Opmerking/kanttekening: verscheidenheid van belang, wat gaat het betekenen voor kleinere partijen? Scherp in beeld hebben. Hoe zit het daarmee?

VVD Overijssel

Steun voorstel.

- Minder politiek sentiment, EK los van dagelijkse politiek;
- PS verkiezingen minder overschaduwd;
- Langere zittingsduur geeft stabiliteit;
- Wel nadeel voor kleinere partijen

GroenLinks Overijssel
Tegen voorstel.

- Rapport van de Staatcommissie Remkes dat er onder ligt moet meer integraal worden opgepakt;

D66 Overijssel
Steunt het voorstel.

- EK is nodig;
- Meer continuïteit in de samenstelling van de EK.

PvdA Overijssel
Tegen voorstel.

- Moet eerst in Parlement en EK worden besproken;
- Doet geen recht aan de kiezer en maatschappelijke ontwikkeling;
- Is het überhaupt een probleem?;
- Kleine partijen krijgen het moeilijker door hogere kiesdrempel.
-

50Plus Overijssel
Tegen voorstel

- Zwaarwegende wijziging, dan ook een zwaarwegende aanleiding nodig;
- Staatscommissie 2018 heeft het nu voorliggende voorstel als niet wenselijk beoordeeld;
- Kiesdrempel verdubbeld, kleinere partijen moeilijker;
- Geen nieuwe werkwijze, eerder gebruikt van vóór 1983, waarom terug naar het oude stelsel?;
- Draag niet bij aan kloof verkleinen tussen kiezer en gekozene.

Schriftelijke reactie 50Plus Overijssel

De Grondwet is het fundament voor alle afspraken die we met elkaar maken. Wijzigingen ervan kennen terecht een zware procedure omdat we met elkaar vinden dat er niet lichtvaardig moet worden gedacht over het wijzigen van dat fundament.

Het huidige voorstel tot grondwetswijziging betreft onder meer een nieuwe manier van het kiezen van de Eerste Kamer. Of beter gezegd, een oude manier van kiezen, want het voorstel houdt in dat we zouden terugkeren naar de wijze van verkiezing die tussen 1922 en 1983 werd gebruikt. Het voorstel houdt in dat iedere drie jaar de helft van de Eerste Kamer gekozen wordt. De termijn van een Eerste Kamerlid wordt daarmee verlengd naar zes jaar in plaats van de huidige vier jaar.

50PLUS ziet geen zwaarwegende aanleiding voor deze Grondwetswijziging.

De staatscommissie parlementair stelsel heeft in haar eindrapport "Lage Drempels, Hoge Dijken (2018)" deze mogelijke aanpassing in overweging genomen en als niet wenselijk beoordeeld. Eén van de overwegingen van de staatscommissie is voor 50PLUS doorslaggevend om tegen deze grondwetswijziging te zijn, namelijk dat het voor kleine partijen (nog) moeilijker wordt om in de Eerste Kamer. Er zijn dan bij iedere verkiezing namelijk maar 37 of 38 zetels te verdelen in plaats van 75, wat feitelijk leidt tot een verdubbeling van de kiesdrempel (pag. 312, rapport Lage Drempels, Hoge Dijken). En die kiesdrempel is al hoog. Dat draagt niet bij aan ons streven om het parlementaire stelsel dichter bij de kiezer te brengen. In de Memorie van toelichting wordt op pag. 7 aandacht aan dit probleem besteed, maar geen oplossing geboden. Er wordt gesteld dat nader wordt onderzocht hoe dit effect beperkt kan worden. Dit geeft volgens ons onvoldoende garantie dat er een goede oplossing komt.

Een tweede gevolg van deze wetswijziging is dat Eerste Kamerleden voor een periode van zes jaar gekozen worden. Dat zorgt ervoor dat de samenstelling van de Eerste Kamer verder af komt te staan van de actuele voorkeur van de kiezer. Wij vinden dat geen verbetering.

SP Overijssel
Tegen voorstel.

- Vorige stelsel werkte niet, dus dit gaat ook niet werken, niet teruggrijpen op wat eerder niet werkte;
- Kiesdrempel verhogen is onverstandig.

Partij voor de Dieren Overijssel
Tegen dit voorstel.

- Kiesdrempel wordt verdubbeld;
- Afgestapt van het systeem van vóór 1983 door democratische legitimatie EK. PS termijn blijft hetzelfde, EK verandert langzaam;
- Dan zouden er om de 4 jaar EK-leden gekozen (2x4 jaar i.p.v. 2x3 jaar) moeten worden met een totale termijn van 8 jaar en realiseert zich dat dat wel weer wat erg lang is.

Schriftelijke reactie PvdD Overijssel

Standpunt Partij voor de Dieren Voorstel Grondswetswijziging: herziening verkiezingswijze Eerste Kamer
De Partij voor de Dieren heeft bezwaar tegen het voorstel.

Een van de effecten is dat het voor kleinere partijen moeilijker dan nu is om in de Eerste Kamer te komen. Bij iedere verkiezing zijn er namelijk maar 37 of 38 zetels te verdelen in plaats van 75, wat feitelijk leidt tot een verdubbeling van de kiesdrempel. De vertegenwoordiging van nieuwe politieke stromingen kan daardoor zodanig worden vertraagd dat de representativiteit van de Eerste Kamer afneemt.

Een van de redenen waarom de staatscommissie-Van Schaik en de staatscommissie-Cals/Donner adviseerden om af te stappen van de verkiezing in twee delen, was omdat de democratische legitimatie van beslissingen in de Eerste Kamer zwakker is ten opzichte van het huidige systeem. De drie jaarlijkse verkiezing is tot wel drie jaar na de statenverkiezingen mogelijk. Hiermee kan de uitslag van de Provinciale Statenverkiezingen al jaren tevoren duidelijk maken dat de regering haar meerderheid verliest in de Eerste Kamer. De democratische legitimatie van de beslissingen in de Eerste Kamer kan daardoor in de tussentijd betwist worden.

CU Overijssel
Tegen voorstel

- 'Gênant voorstel' Nemen eigen staatscommissie niet serieus;
- Representativiteit kleinere partijen nog meer onder druk.

SGP Overijssel
Tegen voorstel

- Staatscommissie beveelt het niet aan;
- Los van bredere visie;
- Oordeel EK en TK niet bekend;
- Te politiek, valt over te twisten;
- Negatief voor kleinere partijen;
- Geen lijstverbindingen meer mogelijk.

PS-VERGADERING

30 OKT 2019

PROVINCIE :: UTRECHT

Provinciale Staten

Statenvoorstel

DATUM	16 oktober 2019	NUMMER PS	PS2019BEM15
DOMEIN	SGU	COMMISSIE	BEM
STELLER	Drs. T.J. Dorst	DOORKIESNUMMER	06 25 77 89 77
DOCUMENTNUMMER	81FBD067	PORTEFEUILLEHOUDER	CvdK

Titel : Consultatie PS voorstel Grondwetswijziging

Inhoudsopgave

Besluit

Pag. 3

Bijlagen:

Brief Minister BZK d.d. 2 sept. 2019:
'Consultatie grondwetsherziening
verkiezingswijze Eerste Kamer'

Aan Provinciale Staten,

Samenvatting

Wat betreft de verkiezingswijze van de Eerste Kamer stelt de minister van BZK voor om terug te keren naar de wijze van verkiezing die tot 1983 werd gebruikt. Hierbij wordt elke drie jaar de helft van de leden van de Eerste Kamer voor zes jaar gekozen. Met deze verlenging van de zittingsduur van de leden in combinatie met een minder directe koppeling aan een concrete verkiezingsuitslag wordt volgens de voorgestelde regeling meer recht gedaan aan de eigen legitimatie door de verkiezing door de leden van provinciale staten en past dit bij een indirect gekozen volksvertegenwoordiging die functioneert vanuit een zekere afstand tot de dagelijkse politiek. Het conceptwetsvoorstel wijkt hiermee af van het rapport van de commissie-Remkes. Deze heeft geadviseerd niet terug te keren naar het stelsel van vóór 1983.

Aanleiding

De minister van BZK heeft het IPO een conceptwetsvoorstel Grondwetswijziging herziening verkiezingswijze EK ter consultatie voorgelegd (**bijlage**). In het voorstel wordt uitwerking gegeven aan het kabinetsstandpunt over het eindrapport van de Staatscommissie parlementair stelsel (Cie-Remkes) om de Eerste Kamer voortaan voor zes jaar te kiezen, waarbij om de drie jaar beurtelings 37 of 38 Kamerleden worden gekozen. Omdat provinciale staten een belangrijke rol spelen in de procedure van verkiezing van de Eerste Kamer, legt de minister dit conceptwetsvoorstel aan het IPO voor ter consultatie. Daarnaast bevat het een voorstel om de tweede lezing van een Grondwetswijziging voortaan in een verenigde vergadering van beide Kamers van de Staten-Generaal te behandelen. Dit voorstel is voor de provincies minder van belang.

In de Algemene Vergadering van het IPO 1 oktober is wat betreft de voorbereiding van de IPO-reactie op het wetsvoorstel afgesproken dat dit plaatsvindt door een consultatie van de leden van PS via de griffies.

PS2019BEM15

Voorgeschiedenis

Dit voorstel vloeit voort uit het kabinetsstandpunt over het eindrapport van de Staatscommissie parlementair stelsel (Kamerstukken II, 2018/19, 34 430, nr. 10).

Bespreking en planning

Dit voorstel is besproken in de commissie Bestuur, Economie en Middelen 16 oktober 2019, waarna de reactie is opgesteld zoals verwoord in de bijlage bij dit voorstel.

Vanuit het IPO is verzocht om uiterlijk 1 november 2019 een reactie te versturen.

Financiële consequenties

Dit voorstel heeft geen financiële consequenties.

Besluit

Provinciale Staten van Utrecht, In vergadering bijeen op 30 oktober 2019;

Besluiten Provinciale Staten van 30 oktober 2019, inclusief aangenomen amendement:

aan het IPO naar aanleiding van de Consultatie Grondwetswijziging – Herziening verkiezingswijze Eerste Kamer
– vanuit de Provinciale Staten van Utrecht de reactie te versturen, zoals verwoord in de bijlage van dit
Statenvoorstel.

Voorzitter,

Griffier,

Bijlage: Reactie Provinciale Staten van Utrecht op consultatie grondwetswijziging

Een aantal fracties is verwonderd over de timing van deze consultatie. Waarom wordt alleen dit relatief kleine onderdeel ter consultatie voorgelegd en wordt het niet meegenomen in een bredere afweging n.a.v. het advies van de commissie Remkes?

Wijziging verkiezingswijze Eerste Kamer

Het merendeel van de Statenleden is géén voorstander van de voorgestelde wijziging. Hierbij worden verschillende argumenten gebruikt, zoals:

- de verhoging van de kiesdrempel, die negatief uitpakt voor kleinere partijen;
- het is geen oplossing voor het geschetste probleem;
- waarom terugkeren naar een systeem uit de vorige eeuw, wat immers niet voor niets ooit is aangepast?
- de commissie Remkes schetst in de rapportage overtuigend de nadelen van deze keuze.

Een minderheid van de Statenleden kan zich vinden in de door de Minister voorgestelde grondwetswijziging. Het zou goed zijn als met deze wijziging de Eerste Kamer minder 'politiek' wordt en weer meer een 'chambre de reflection'.

Gezamenlijke vergadering van de Staten Generaal bij een grondwetswijziging

Hier zijn de Utrechtse fracties geen voorstander van. Het is beter als ieder gremium in z'n eigen rol blijft, dus de Eerste Kamer juist als 'chambre de reflection'. Een ander argument tegen dit voorstel is dat de leden van de Eerste Kamer in een gezamenlijke vergadering overvleugeld worden door de leden van de Tweede Kamer en daardoor minder goed in staat zijn hun taak uit te voeren.

Standpunten fracties van Provinciale Staten van Zuid-Holland met betrekking tot het voorstel tot grondwetsherziening verkiezingswijze Eerste Kamer

Forum voor Democratie

“Forum voor Democratie (FVD) heeft met afkeuring kennisgenomen van het voorstel om de verkiezingsprocedure van de Eerste Kamer te wijzigen. Hoewel FVD erkent dat het ongewenst is dat de verkiezingen van de Provinciale Staten kunnen worden overschaduwd door de verkiezingen van de Eerste Kamer, biedt het onderhavige voorstel daarvoor geen adequate oplossing. Los van de vraag of de Eerste Kamer nog bestaansrecht heeft in ons parlementaire stelsel (het voert te ver om daar nu op in te gaan), zouden de leden daarvan direct moeten worden gekozen door alle (kiesgerechtigde) Nederlanders, in plaats van (getrapt) door de Provinciale Staten. Alleen dan zal immers worden bewerkstelligd dat de uitkomst van de PS-verkiezingen los komt te staan van de samenstelling van de Eerste Kamer.

Het voorstel zou er bovendien toe leiden dat de opkomst van nieuwe politieke partijen in het parlement vertraagd wordt. Dit zal Nederlanders het gevoel geven dat hun invloed op de samenstelling van de Eerste Kamer en daarmee het belang om te gaan stemmen nog verder afneemt. FVD wil Nederlanders niet minder, maar méér mogelijkheden bieden om beleid dat tegen hun belangen indruist vlot af te straffen en bij te sturen.

Wanneer de Provinciale Statenverkiezingen geen nationaal karakter meer hebben, zal het opkomstcijfer vermoedelijk dalen. Kiezers die hun teleurstelling over nationaal beleid willen uiten en verder relatief weinig interesse in de politiek hebben, zullen namelijk eerder thuisblijven. In een land waarin sprake is van een toenemende kloof tussen lager en hoger opgeleiden, zou dit een onwenselijke ontwikkeling zijn en afdoen aan de democratische legitimiteit van de besluitvorming in de Eerste Kamer, die in dit scenario nog steeds door de Provinciale Staten wordt verkozen. De Eerste Kamer is dan immers in mindere mate een afspiegeling van de voorkeuren van alle kiesgerechtigde Nederlanders.

In dit licht verwerpt FVD dit conceptwetsvoorstel en stellen wij in plaats daarvan voor om de Eerste Kamer, zolang zij bestaat, direct in plaats van indirect te verkiezen, gelijktijdig met de Provinciale Statenverkiezingen en de waterschapsverkiezingen. Zo blijft een relatief hoge opkomst bij al deze verkiezingen gegarandeerd, waarmee de democratische legitimiteit van de besluitvorming gewaarborgd blijft. Tegelijkertijd wordt het beoogde doel van het kabinet bereikt: de Provinciale Staten verkrijgen een mandaat dat niet door aandacht voor nationale thema's is verwaterd. Voor die nationale thema's brengt de kiezer immers een directe stem voor de Eerste Kamer uit.”

Gideon van Meijeren
Statenlid Forum voor Democratie

Partij van de Arbeid

Vanuit de PvdA zijn wij tegen dit regeringsvoorstel. Hier hebben wij de volgende redenen voor:

1. Wij delen de analyse niet dat de Eerste Kamer te politiek is geworden, en dat dat een probleem is. Komt ook overeen met analyse van Remkes.
2. Het is tot nog toe een keer voorgekomen dat de coalitie in de TK gedurende de rit ook 'haar meerderheid' in de EK verloor, en wel afgelopen jaar. De ervaring met kabinet Rutte-Asscher was dat voorstellen beter en meer gedragen werden omdat de constructieve oppositie werd betrokken.

Algemene Vergadering op 12 december 2019

Bijlage 19 bij agendapunt 3c

3. De verkiezing van de EK kannibaliseert de PS verkiezingen. Ik vrees dat er iets anders aan de hand is, juist omdat de PS verkiezingen (en waterschapsverkiezingen) indirect ook om de EK verkiezingen gaan, is de opkomst nog een beetje acceptabel.
4. Deze wijze van verkiezing verhoogt de kiesdrempel, waardoor kleine partijen minder kans hebben op zetels in de EK. Wij vinden een van de beste aspecten van het Nederlands stelsel dat het stelsel doordringbaar is voor ook kleine belangen. Niemand in Nederland kan zeggen dat hij of zij zich niet vertegenwoordigd voelt. Kleine partijen als de PvdD, SGP, DENK hebben een belangrijke rol in onze vertegenwoordigende democratie.
5. De regering schoffeert het parlement om voor bespreking van de commissie Remkes nu al met een grondwetswijziging te komen.

Uiteraard zijn er ook voordelen te benoemen, zoals dat EK leden zes jaar kunnen zitten en dat PS verkiezingen meer over de PS gaan.

Hopend u zo voldoende te hebben geïnformeerd.

Adem Mustafa Negash
Fractiemedewerker Provinciale Statenfractie PvdA Zuid-Holland

VVD

De fractie van de VVD is akkoord met het voorstel.

SP

Hierbij de reactie van de SP fractie:

Laat ik maar met een korte en krachtige samenvatting beginnen: wij zijn geen voorstander! Daar zijn verschillende redenen voor, die zal ik proberen uit te leggen.

De SP vindt het vreemd dat dit voorstel tot wijziging van grondwet nu ter consultatie ligt, terwijl beide Kamers nog niets over dit onderwerp hebben kunnen vinden. De wetswijziging komt niet voort uit de Staatscommissie Parlementair Stelsel (commissie Remkes) en sterker nog, de commissie was kritisch op invoering van dit stelsel. De SP is van mening dat het advies van de Staatscommissie Parlementair Stelsel de grondslag zou moeten zijn van een stelselwijziging. Dat is nu niet aan de orde. Wij kunnen ons daarom op dit moment ook niet vinden in dit voorstel en we adviseren de regering dan ook om het advies van commissie Remkes ter harte te nemen, dit wetsvoorstel nu dus niet door te zetten en met een alternatief te komen gebaseerd op de adviezen van de Staatscommissie Parlementair Stelsel. We stellen het uiteraard wel op prijs dat we betrokken worden bij de besluitvorming en worden dat bij een beter voorstel ook graag.

Hartelijke groet,
Lies van Aelst
Fractievoorzitter SP Zuid-Holland

Algemene Vergadering op 12 december 2019

Bijlage 19 bij agendapunt 3c

GroenLinks

Hierbij het standpunt van de Zuid-Hollandse fractie van GroenLinks.

GroenLinks vindt het voorbarig om hier nu al een besluit over te nemen. Het betreffende voorstel maakt deel uit van een veel omvangrijker advies van de Staatscommissie parlementair stelsel onder voorzitterschap van de heer Johan Remkes. Wij zouden graag zien dat dit integraal afgewogen wordt.

Verder wordt voor ons onvoldoende aannemelijk gemaakt dat hier het gewenste effect mee wordt bereikt, te weten door de verkiezingen van de Eerste Kamer minder direct te koppelen aan die van de Provinciale Staten, zouden deze gedepolitiseerd worden, waarmee de verkiezingen van de Provinciale Staten een meer eigenstandige betekenis kunnen krijgen.

Tenslotte is de uitvoering nog niet uitgewerkt, want de voorgestelde werkwijze zou betekenen dat in de ene periode van 3 jaar Provinciale Staten 2x stemt en in de andere 1x.

Namens de fractie van GroenLinks,

Ariëtte Kasbergen
Statenlid Zuid-Holland (GroenLinks)

CDA

De CDA fractie kan instemmen met het voorliggende voorstel en zal in het kort beargumenteren waarom.

De provinciale Statenverkiezingen worden meer en meer gedomineerd door 'Haagse' politieke discussies. Het CDA hecht eraan dat de Provincie als volwaardige en zelfstandige overheid ook een eigen mandaat van de kiezer heeft. Daarbij moeten afwegingen over de samenstelling van de Eerste Kamer een bijrol en geen hoofdrol spelen. Door aanpassing van de verkiezingswijze van de Eerste Kamer, zeker de 'vernieuwing' om de drie jaar, kan de verkiezing van de Eerste Kamer niet snel gezien worden als een 'herkansing' voor de Kamerverkiezingen. Het nieuwe 'systeem' weert ook geen nieuwe partijen, al verloopt de aanspraak op senaatszetels anders dan nu.

Daarnaast dient de rol die de Eerste Kamer heeft bewaakt te worden. De senaat speelt een belangrijke rol als toetser van onder andere de kwaliteit en de uitvoerbaarheid van wetten. Maar het heeft een veel minder politieke rol in de grondwet toebedeeld gekregen dan de Tweede Kamer, die direct gekozen is. Doordat de politieke verhouding in de Eerste Kamer steeds belangrijker is geworden wordt de positie van de Eerste Kamer in de praktijk wel steeds vaker politiek. De voorgenomen gefaseerde verkiezingswijze van de Eerste Kamer zorgt ervoor dat de politieke verhoudingen tussen Eerste en Tweede Kamer minder snel veranderen, waardoor afwegingen rond coalitie's minder een rol spelen. Daarmee wordt de rol van de Eerste Kamer weer helder: als mede-wetgever en als controleur van de regering. Maar wel op de hoofdlijnen van beleid en de samenhang van de voorstellen van een kabinet.

Marieke Thommis
Fractiemedewerker CDA

ChristenUnie en SGP

Achtergrondinformatie en vraagpunten tbv consultatie wijziging Grondwet ivm verkiezing Eerste Kamer
22 oktober 2019

De regering heeft een wetsvoorstel in consultatie gegeven over verandering van de wijze van verkiezing van de leden van de Eerste Kamer en over de tweede lezing van voorstellen om de Grondwet te wijzigen. In deze notitie wordt alleen ingegaan op het eerste onderdeel, omdat dat rechtstreeks te maken heeft met de positie van de Provinciale Staten. Een deel van de in deze notitie genoemde punten heeft geen rechtstreekse relatie met de provincie. Voor de volledigheid zijn ze wel genoemd.

Inhoud voorstel

De minister stelt voor¹ om de Eerste Kamer niet langer ééns in de vier jaar te laten kiezen, maar in twee delen van resp. 38 en 37 leden die voor zes jaar gekozen worden. Er is dan elke drie jaar een verkiezing voor de helft van de Eerste Kamer. (Dit is ongeveer het stelsel zoals dit gold tussen 1922 en 1983.) Dit model zou in moeten gaan bij de Provinciale Statenverkiezingen die plaatsvinden ná de inwerkingtreding van dit voorstel.

Dit voorstel regelt nog niet concreet hoe de twee helften worden verdeeld. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door elke drie jaar een verkiezing te organiseren in alle provincies voor de helft van de Kamer óf door eens in de zes jaar in de helft van de provincies een verkiezing te organiseren en in de andere provincies drie jaar later. De concrete uitwerking moet nog in een gewone wet plaatsvinden.

Rapport staatscommissie

Dit voorstel wordt gedaan naar aanleiding van het [rapport](#) 'Lage drempels, hoge dijken' van de Staatscommissie parlementair stelsel. Dit rapport doet juist **niet** de aanbeveling om terug te keren naar het stelsel van verkiezing van de Eerste Kamer, zoals dat vóór 1983 gold.

- Het is vreemd dat er wordt gekozen voor een voorstel over de Eerste Kamer dat los staat van een bredere visie op de Eerste Kamer.
- Het is nog onduidelijk hoe Tweede en Eerste Kamer over een dergelijk voorstel denken, omdat er nog geen debat over plaats heeft gevonden.

Naast deze procedurele punten is er ook inhoudelijk veel kritiek mogelijk op het voorstel en de eraan ten grondslag liggende argumentatie.

Politiek primaat Tweede of Eerste Kamer

Volgens de regering zou dit voorstel beter benadrukken dat het politieke primaat bij de Tweede Kamer ligt in plaats van bij de Eerste Kamer. De Eerste Kamer zou te politiek opereren sinds 1983.

- De Staatscommissie geeft aan dat de Eerste Kamer sinds de jaren '60 wat actiever en zelfbewuster is geworden en dat het niet waarschijnlijk is dat dit een gevolg zou zijn van de sinds 1983 geldende procedure.² Het percentage wetsvoorstellen dat door de Eerste Kamer wordt verworpen of door de regering in de Eerste Kamer wordt ingetrokken is iets groter dan eerder, maar nog steeds beperkt tot gemiddeld 1 of 2 voorstellen per jaar
- Juist het karakter van een tweekamerstelsel houdt automatisch in dat er verschil van inzicht kan ontstaan tussen beide Kamers. Dat is geen fout van de Eerste Kamer, maar een logisch gevolg van twee Kamers met eigen bevoegdheden.

¹ <https://www.internetconsultatie.nl/staatscommissie>

² Rapport Staatscommissie, blz. 311.

Algemene Vergadering op 12 december 2019

Bijlage 19 bij agendapunt 3c

Ter aanvulling geldt dat overigens ook bij de Grondwetsherziening van 1922 (over de verandering van de kieswijze van Eerste Kamerleden) vanuit de Tweede Kamer al werd gesteld: 'De Eerste Kamer gaat tegenwoordig de grenzen van haar taak te buiten en wil meer en meer de rol vervullen, die aan de Tweede Kamer toekomt'.³ Dergelijke kritiek dateert dus al van ruim voor 1983. In reactie gaf de regering destijds aan: 'De Grondwet spreekt van 'gemeen overleg' tussen Koning en Staten-Generaal. Zal dat geen ijdel woord blijven dan hebben beide takken van Volksvertegenwoordiging, binnen den hun aangewezen kring, recht op eerbiediging van hunne zienswijze'.⁴ Dat argument geldt nog steeds onveranderd. De Eerste Kamer hoeft niet slaafs te volgen wat de Tweede Kamer doet, maar moet een eigen afweging te maken.

- Wanneer het wel belangrijk gevonden zou worden om de positie van de Eerste Kamer te verzwakken ten opzichte van de Tweede Kamer, dan is het zeer de vraag of een verandering van de kieswijze daarvoor een logische keuze is. Een verandering van het kiesstelsel moet gericht zijn op de verbetering van het stemproces, niet op een ander (politiek) doel.⁵
- Het is maar zeer de vraag of dit voorstel daadwerkelijk effect zou hebben op het feitelijk gedrag van Eerste Kamerleden. Zo is bij vergelijkbare voorstellen in 2000 door de regering aangegeven dat het effect van een ander kiesstelsel 'vooral psychologisch van aard [is]. Welke invloed dit zal hebben, hangt mede af van de combinatie met andere factoren, die ook wel worden genoemd als mogelijke oorzaken voor het toegenomen politieke karakter van de Eerste Kamer, zoals personele factoren, het profiel van Eerste-Kamerleden en de aard van de te behandelen wetgeving'.⁶

Zuivere statenverkiezingen?

Er zou volgens de regering niet meer iedere vier jaar aan de orde zijn of de coalitiepartijen een meerderheid behouden in de Eerste Kamer. De Statenverkiezing zou dan ook meer over provinciale thema's kunnen gaan.

- Het is logisch om te veronderstellen dat de Statenverkiezingen nog steeds óók gaan over de mogelijke Eerste Kamerzetels. Er is immers ook als dit voorstel door zou gaan nog steeds een 'doorvertaling' naar Eerste Kamerzetels. Net als in de huidige situatie kan immers op grond van de verkiezingsuitslag ongeveer voorzien worden hoe de uitslag van de Eerste Kamerverkiezing zal zijn. Dit effect kan nu zelfs al tot drie jaar van tevoren bekend zijn.
- Juist als de uitslag van de komende verkiezing van de Eerste Kamer al zo lang bekend kan zijn, kan het voor een zittende of nieuwe regering ook juist heel aantrekkelijk zijn om de 'winst' bij de Statenverkiezingen alvast te verzilveren.
- Voor zover dit voorstel van de regering beoogt de Statenverkiezingen te versterken, is het zeer de vraag of dit voorstel daar echt een bijdrage aan levert. Voor de kiezer wordt het er in ieder geval niet duidelijker op of de Statenverkiezingen nu wel of niet mede over de Eerste Kamerverkiezingen gaan en waarom de ene keer wel een verkiezing van leden van de Eerste Kamer is en de andere keer niet. Of juist dat er twee verkiezingen in een periode zijn en een andere keer maar een.

Doorwerking Statenverkiezing op Eerste Kamerverkiezing

De regering geeft onvoldoende aandacht aan de gevolgen die dit voorstel heeft voor de verhouding tussen de Provinciale Staten en de Eerste Kamer.

- Wel wordt genoemd dat de verkiezing van de Provinciale Staten minder overschaduw zal worden door de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer. Daarin miskent de regering dat er ook in een veranderde situatie een rechtstreeks verband is tussen de verkiezingsuitslag en de verdeling van zetels in (een deel van) de Eerste Kamer. Het zou zelfs zo kunnen zijn dat de aandacht juist

³ Kamerstukken 1921-1922, 507, nr. 7, blz. 5.

⁴ Kamerstukken 1921-1922, 507, nr. 8, blz. 8.

⁵ Zie bijv. ook de [reactie](#) op dit voorstel van prof. dr. T.W.G. van der Meer.

⁶ Kamerstukken II, 26976, nr. 2, blz. 14.

Algemene Vergadering op 12 december 2019

Bijlage 19 bij agendapunt 3c

sterker uitgaat naar de Eerste Kamerverkiezing, omdat de doorwerking van de verkiezingsuitslag zelfs tot negen jaar door kan werken in de samenstelling van de Eerste Kamer.

Bijv. Stel dat in een provincie de verkiezingen in 2023 zijn en de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer in die provincie pas in 2026. Die verkozen leden op grond van de uitslag van 2023 zullen dan tot 2032 in de Eerste Kamer zitten. Dan is de Eerste Kamer dus voor de helft samengesteld op grond van een verkiezingsuitslag van uiteindelijk negen (!) jaar geleden. In de tussentijd kunnen er dan al twee of drie keer Tweede Kamerverkiezingen zijn geweest.

- De Staatscommissie heeft berekend dat er weinig verschil zal zijn in samenstelling van de Kamers door verandering van de zittingsduur. Op grond daarvan geeft de Staatscommissie juist aan dat die kleine verschillen terugkeer naar het 'oude' stelsel niet rechtvaardigen.⁷
- Overigens kan het ook juist voorkomen in de huidige situatie van sterk wisselende verkiezingsuitslagen dat de doorwerking van partijen die slechts één periode in de Staten zitten veel langer gevolgen heeft voor de samenstelling van de Eerste Kamer.

Aantal verkiezingen per statenperiode

Afhankelijk van het model dat uiteindelijk wordt gekozen in de Kieswet zal er per periode van de Staten wisselend 0 keer, 1 keer of 2 keer een verkiezing zijn voor de Eerste Kamer.

- Wanneer gekozen wordt voor een model waarbij er een verkiezing is per groep provincies dan heeft dit tot gevolg dat de ene keer de Staten wél mogen stemmen voor de Eerste Kamer, terwijl dit in een andere periode niet het geval is. Hierdoor komt de gelijkwaardigheid van de verkozen Provinciale Staten op het spel te staan.

Bijv. In provincie X zijn de Staten gekozen in 2027. Zij kiezen bijvoorbeeld in 2029 samen met vijf andere provincies hun deel van de Eerste Kamer. De daaropvolgende staten in dezelfde provincies (gekozen in 2031) mogen niet stemmen voor de Eerste Kamer. Hun opvolgers die gekozen worden in 2035 weer wel. Intussen is de situatie in de zes andere provincies anders. De gekozenen in 2027 mogen niet voor de Eerste Kamer kiezen. Hun opvolgers uit 2031 weer wel in 2032. De daaropvolgende Staten in 2035 óók (namelijk in 2038).

- Wanneer gekozen wordt voor een model waarbij alle provincies tegelijkertijd de helft van de Eerste Kamer kiezen zal er weer een ander verschil zijn tussen Provinciale Staten. Sommige Staten mogen dan in twee lichtingen de hele Eerste Kamer kiezen, andere alleen de helft.

Bijv. In provincie X zijn de Staten gekozen in 2027. Zij kiezen bijvoorbeeld in datzelfde jaar de helft van de Eerste Kamer. Drie jaar later, in 2030, kiezen dezelfde staten óók de andere helft van de Eerste Kamer. Hun opvolgers uit 2031 mogen alleen in 2033 de helft stemmen. Hun opvolgers uit 2035 mogen in 2036 de andere helft bepalen. De opvolgers van 2039 mogen vervolgens weer twee keer een helft van de Eerste Kamer bepalen: in 2039 en 2042.

- Een specifieke situatie geldt nog voor de eerste keer dat de Eerste Kamer zou worden gekozen op grond van dit wetsvoorstel. De regering stelt in het voorstel voor dat er na de eerste PS-verkiezing na drie maanden een verkiezing zal zijn voor de *gehele* Eerste Kamer. In diezelfde periode zal er voor een deel van de Statenleden nóg een verkiezing zijn, omdat de helft van de Eerste Kamer de eerste keer na drie jaar aftreedt. (Op grond van artikel III)

⁷ Rapport Staatscommissie, blz. 311.

Algemene Vergadering op 12 december 2019

Bijlage 19 bij agendapunt 3c

Bijv. In 2027 mogen alle Statenleden na de Statenverkiezing samen de beide helften van de Eerste Kamer verkiezen. In 2030 mag een deel van de Statenleden dan *nóg* een keer stemmen over de helft van de Eerste Kamer.

Eerste Kamer stabiel?

Dit voorstel zou als voordeel hebben dat wijzigingen in de samenstelling van de Eerste Kamer minder schoksgewijs verlopen. Dit zou de stabiliteit ten goede komen.

- Hoewel de samenstelling van de Kamer inderdaad niet in één keer volledig verandert, zal er in dit voorstel niet elke vier jaar, maar zelfs elke drie jaar een (belangrijke) verschuiving zijn in de samenstelling van de Kamer. Dit heeft gevolgen in de Kamer zelf én ook voor de mogelijkheid dat de coalitiepartijen hun meerderheid behouden.
- Door de vertraagde doorwerking van de verkiezingsuitslag van de Provinciale Staten zal de samenstelling van de Eerste Kamer naar verwachting juist vaker afwijken van die van de Tweede Kamer. De Eerste Kamer is immers soms samengesteld op basis van een verkiezingsuitslag van de Provinciale Staten van zes tot negen jaar geleden.
- De kans op 'conflicten' door een heel verschillende samenstelling van de beide Kamers wordt door dit wetsvoorstel juist vergroot. De beoogde 'verbeterde werking van het tweekamerstelsel' zal mogelijk juist ervoor zorgen dat de regering vaker op zoek moet naar meerderheden in de Eerste Kamer.
- Ook is onduidelijk wat de gevolgen zijn voor de werkwijze van Eerste Kamerleden. Als zij voor zes jaar in plaats van voor vier jaar gekozen worden zou hun onafhankelijkheid ten opzichte van hun eigen partij juist toe kunnen nemen.
- De regering verwijst naar de verkiezing voor zes jaar die sinds 1922 gold. Dat was echter een *verkorting* van de periode van negen naar zes jaar. Die zes jaar was echter een compromisvoorstel, omdat de Eerste Kamer verdere verkorting tot vier jaar nog niet steunde. Bij de Grondwetsherziening in de jaren zeventig is er juist welbewust gekozen voor een periode van vier jaar.⁸

Verdubbeling kiesdrempel

De regering moet nog onderzoeken hoe de effecten van het feit dat er veel minder zetels te verdelen zijn opgevangen kunnen worden.

- Het is opvallend dat er een voorstel wordt gedaan voor wijziging van het kiesstelsel voor de Eerste Kamer, terwijl blijkbaar de consequenties niet overdacht zijn.
- Een belangrijk nadeel is dat het stelsel veel minder representatief zal zijn, zodat minder mensen zich in de samenstelling van de Eerste Kamer zullen herkennen. Een gevolg van het voorliggende voorstel is immers dat er (ten minste) een verdubbeling van de kiesdrempel zal zijn.⁹ Dat heeft grote gevolgen voor partijen met weinig zetels in de Staten en daarmee op de representativiteit van de samenstelling van de Eerste Kamer. Hoewel er via bijvoorbeeld lijstverbindingen en een rechtvaardiger systeem van restzetelverdeling (grootste overschotten ipv grootste gemiddelden) een correctie aan te brengen is, is het niet te verwachten dat het nadelige effect van de dubbele kiesdrempel hierdoor grotendeels of helemaal kan worden gecompenseerd.
- Dit wordt nog versterkt doordat grotere partijen óók bij de Statenverkiezingen al bevoordeeld worden door het stelsel van grootste gemiddelden bij de restzetelverdeling. Bij de Statenverkiezingen hebben kleinere partijen dus al een hogere drempel om vertegenwoordigd te zijn in de Provinciale Staten. Vanwege de getrapte verkiezingen voor de Eerste Kamer geldt dat

⁸ Kamerstukken II, 13472, nr. 1, blz. 2.

⁹ Zie ook rapport Staatscommissie, blz. 312.

Algemene Vergadering op 12 december 2019
Bijlage 19 bij agendapunt 3c

dezelfde effect nóg een keer voor kleinere partijen. Ook in het huidige stelsel hebben kleinere partijen dus al te maken met dubbele benadeling door het stelsel van grootste gemiddelden. De mogelijkheid die eerder bestond om dit door lijstverbindingen enigszins te compenseren is een aantal jaar geleden afgeschaft. Als dan ook de kiesdrempel verdubbeld wordt door het voorliggende voorstel, wordt dit negatieve effect voor kleinere partijen nog verder versterkt.

Willem de Wildt,
Beleidsmedewerker SGP Tweede Kamer

Algemene Vergadering op 12 december 2019
Bijlage 20 bij agendapunt 3c

Goedemorgen Mariëlle en Janneke,

Hierbij de reactie van onze D66-fractie.
Met dank voor de extra tijd!

Onderwerp: Doorst: Consultatie grondwetsherziening, wetsvoorstel plus MvT

Beste Ellen,

Hierbij kort en bondig het standpunt van onze fractie. Ik schets hieronder in het kort de voors en tegens van het wetsvoorstel. Mijn fractie is een voorstander van het wetsvoorstel.

A. Voordeel tov nu: het wordt minder politiek in de zin dat de coalitie nu zijn meerderheid verliest na twee jaar en dat past beter bij de functie van de Eerste Kamer als hoeder van de Grondwet. D66 is voor afschaffing EK (Democratie nu) maar wel onder de voorwaarde dat er een constitutioneel hof komt dat aan de grondwet mag toetsen (en er gaat nog wat water door de Rijn voordat we zover zijn).

B. Ertegen pleit dat je te maken krijgt met een verouderde politieke werkelijkheid in de Eerste Kamer. Dat past wellicht bij een "Chambre de reflexion", maar het is maar zeer de vraag of ze zich ook daadwerkelijk zo op gaat stellen. En is minder democratisch, want reflecteert politieke constellatie van langer geleden. Het opkomen van nieuwe bewegingen duurt langer voordat het in de EK doordringt..

D66 spreekt zich uit voor lijn A. Hierboven. We vinden dat de EK zich moet opstellen zoals waar ze voor besteld is: het toetsen van wetsvoorstellen in het licht van de Grondwet. En zijn er tegenstander van dat het de laatste tijd in iets heel anders verandert.

Als je echt wat gaat veranderen, directe verkiezingen EK, afschaffen, whatever moet je het hele stelsel weer in zijn geheel opnieuw bekijken. Maar dat is nu (nog) niet aan de orde.

Tot zover!

Kirsten

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

dhr J. Kobes

CZ/FIN

Telefoonnummer +31235143698

kobesj@noord-holland.nl

1 | 1

Betreft: Concept programmabegrotingen 2020, najaarsnota 2019 en
1e begrotingswijziging 2020 IPO en BIJ12

Verzenddatum

27 NOV. 2019

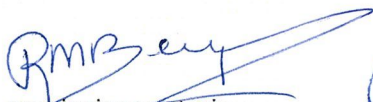
Geachte leden,

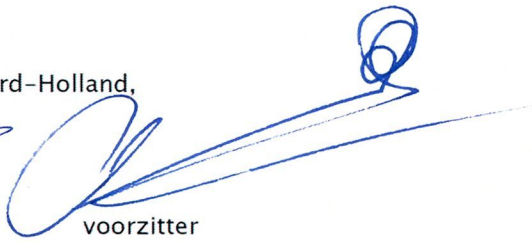
Kenmerk 1318990/1319109

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht,
met het ontwerpbesluit inclusief bijlagen, over de concept
programmabegrotingen 2020, najaarsnota 2019 en 1e
begrotingswijziging 2020 IPO en BIJ12.

Uw kenmerk

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp
bijlage(n)

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

1. Statenvoordracht PS
2. Agendabundel Algemene Vergadering 12 december 2019

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Fax (023) 514 3030

Houtplein 33

2012 DE Haarlem

www.noord-holland.nl

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

INGEKOMEN - 6 NOV. 2019

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

J. van der Wal

BEL/BS

Telefoonnummer +31235143465

walj@noord-holland.nl

Betreft: verkenning grenscorrectie Spaarndam

1 | 2

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) zenden wij u de brief toe van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) d.d. 10 oktober 2019 over de in de Vaste Kamercommissie Binnenlandse Zaken gestelde vragen over de verkenning naar een grenscorrectie met betrekking tot Spaarndam.

Wij informeerden u eerder bij brief van 26 juni 2019, kenmerk 1191465/1223987, over de bevindingen en conclusies van onze verkenning op verzoek van de minister van BZK naar een grenscorrectie voor Spaarndam. Wij hebben u ook de brief van de minister van BZK van 19 augustus 2019 met haar reactie op onze verkenning toegezonden.

In de vergadering van uw commissie Economie, Financiën en Bestuur van 16 september 2019 heeft de portefeuillehouder Bestuur naar aanleiding van vragen van het lid mevrouw mr. C.D.M. Kuiper-Kuijpers (CDA) u geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de grensverkenning. De portefeuillehouder heeft de brief van de minister van BZK van 19 augustus 2019 toegelicht, die de visie van GS onderschreef dat er geen maatschappelijk probleem is dat een grenscorrectie zou oplossen, dat er geen draagvlak bij de gemeente Haarlemmermeer is om tot een grenscorrectie te komen en dat het Beleidskader gemeentelijke herindeling 2018 de provincie geen basis biedt om grenscorrecties zonder instemming van de gemeenten te overwegen.

Ook is hierbij meegedeeld dat de leden van de Vaste Kamercommissie BZK tot en met 12 september 2019 schriftelijke vragen over de brief van de minister konden indienen en dat naar informatie van het ministerie van BZK er geen vragen waren ingediend, maar dat de fractie van de ChristenUnie in een reactie had laten weten het standpunt van GS en de minister te ondersteunen.

Na 16 september 2019 bleek ons dat er alsnog vragen van de heer Van der Molen (CDA) waren gekomen. De leden van de fractie van het CDA constateren dat er geen mogelijkheden resten de discussie over

Verzenddatum

- 5 NOV. 2019

Kenmerk

1191465/1291430

Uw kenmerk

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Spaarndam te vervolgen, maar vragen de minister nog duidelijkheid te geven op twee punten.

Wij zenden u hierbij de beantwoording van de minister van BZK van de door de leden van de Vaste Kamercommissie BZK gestelde vragen.

De minister antwoordt op de eerste door het lid Van der Molen (CDA) gestelde vraag dat niet alle inwoners van Spaarndam voorstander zijn van een grenscorrectie blijkens de zienswijzen die destijds op het herindelingsontwerp zijn ingediend en de oprichting van een alternatieve dorpsraad ten tijde van de door GS uitgevoerde verkenning. De minister geeft in de beantwoording op de tweede vraag van het lid Van der Molen aan de visie van GS te delen dat ook bij een grenscorrectie sprake dient te zijn van evidente bestuurskrachtproblematiek waarvoor gemeenten zelf geen oplossing kunnen vinden, wil een andere bestuurslaag die grenscorrectie opleggen als die niet van onderop tot stand komt.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

Deze beslissing is namens Gedeputeerde Staten genomen door het lid van het college dat met dit onderwerp is belast

1 bijlage(n)

Brief van de minister van BZK met bijlage.

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	1474
Extern Zaak ID	1293291
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 december 2019
Agendapunt	14.b
Omschrijving	Bestuur: Brief GS aan PS inz. Vaststellen Uitvoeringsregeling subsidie versterken bestuurskracht Noord-Holland 2020 (c-agenda EFB 2-12-2019)
Organisatieonderdeel	BEL/B&S

Bijlagen
247922 Uitvoeringsregeling subsidie versterken bestuurskracht 2020.pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	11 november 2019
Ingekomen stukken ter kennisname	30 november 2019
Economie Financiën en Bestuur	2 december 2019

Toelichting

Toelichting voor de openbare besluitenlijst:

GS hebben deze regeling vastgesteld, zodat de provincie gemeenten en regio's de komende drie jaren wederom financieel kan ondersteunen bij bestuurskrachtversterking. Gemeenten en regio's kunnen subsidie aanvragen voor een zestal activiteiten, zoals het uitvoeren van een bestuurskrachtonderzoek, het opstellen van een regionale samenwerkingsagenda of het organiseren van regionale bijeenkomsten voor raadsleden ten behoeve van het bevorderen van de regionale samenwerking.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

dhr J. van der Wal

BEL/BS

Telefoonnummer +31235143465

walj@noord-holland.nl

1 | 2

Betreft: Uitvoeringsregeling subsidie versterken bestuurskracht 2020

- 6 NOV. 2019

Geachte leden,

Kenmerk

1293291/1293293

Hierbij informeren wij u dat wij op 5 november 2019 de 'Uitvoeringsregeling subsidie versterken bestuurskracht Noord-Holland 2020' hebben vastgesteld voor de jaren 2020 tot en met 2022. Wij willen hiermee gemeenten en regio's de komende drie jaren wederom financieel kunnen ondersteunen bij bestuurskrachtversterking. De uitvoeringsregeling wordt 1 januari 2020 van kracht.

Uw kenmerk

Deze subsidieregeling is een vervolg op de "Uitvoeringsregeling subsidie versterken bestuurskracht Noord-Holland 2017", die in de periode 2017 tot en met 2019 van kracht was. Inhoudelijk verschilt de nieuwe regeling niet van de voorgaande regeling. Nieuw is wel dat in de nieuwe regeling de uiterste datum van indienen van een aanvraag is verruimd tot 1 november van enig jaar.

Gemeenten kunnen subsidie aanvragen voor een zestal activiteiten, zoals het uitvoeren van een bestuurskrachtonderzoek, onderzoek naar de gewenste vorm of samenwerkingspartner in verband met gemeentelijke herindeling of samenwerking, het opstellen van een regionale samenwerkingsagenda of het organiseren van regionale bijeenkomsten voor raadsleden om de regionale samenwerking te bevorderen.

Ook regio's kunnen subsidie aanvragen voor het uitvoeren van een bestuurskrachtonderzoek. Zo hebben ook regio's de mogelijkheid om een dergelijk onderzoek te starten als begin van een proces om te komen tot meer samenwerking en/of herindeling.

In de regeling is de verplichting opgenomen om bij de aanvraag tot vaststelling aan te geven op welke wijze de ontvanger opvolging zal

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

geven aan de conclusies en aanbevelingen van het gesubsidieerde onderzoek/advies.

Meer informatie over de regeling en het indienen van een aanvraag, vindt u op onze website:

https://www.noord-holland.nl/Loket/Producten_en_Diensten/Producten_op_alfabet/V/Versterken_bestuurskracht_Noord_Holland_subsidie.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

C.J. Loggen

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

INGEKOMEN 13 NOV. 2019

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

mw R.M.L. Kanne

CZ/COM

Telefoonnummer +31235144970

kanner@noord-holland.nl

1 | 2

**Betreft: toezeggingen gedeputeerde Van der Hoek in commissie EFB
28 oktober 2019 (evenementensponsoring)**

Verzenddatum

13 NOV. 2019

Kenmerk

1277725/1310936

Geachte leden,

Uw kenmerk

In de commissie Economie, Financiën en Bestuur van 28 oktober hebben uw leden gesproken over de concept uitgangspunten evenementensponsoring 2020-2023. Dit was de opvolging van een toezegging die in de vorige collegeperiode is gedaan. Bij definitieve vaststelling van de uitgangspunten zullen Gedeputeerde Staten uw inbreng meewegen.

Zoals toegezegd is in Gedeputeerde Staten van 29 oktober uw verzoek besproken om dit onderwerp opnieuw in uw commissie te agenderen. Wij zullen u deze uitgangspuntennotitie niet nogmaals ter besluitvorming voorleggen om de volgende redenen:

- De uitgangspunten van het sponsorbeleid zijn uitvoering van het communicatiebeleid en zijn daarom een bevoegdheid van Gedeputeerde Staten. Uiteraard zullen we u wel, wanneer Gedeputeerde Staten de uitgangspunten evenementensponsoring definitief hebben vastgesteld, daarover informeren.
- Daarnaast was de wijze van agendering in de commissie een manier om de commissie meer met elkaar in debat te laten zijn. De agendering voorzag niet in het wederom terug laten komen van het onderwerp naar aanleiding van de bespreking. Zoals hierboven aangegeven is dit ook niet gebruikelijk.

Daarnaast vroeg uw commissie om nadere informatie over hoe bij Jumping Amsterdam en de Landbouwschouw Opmeer wordt omgegaan met dierenwelzijn. Bijgaand sturen wij u hierover een notitie.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

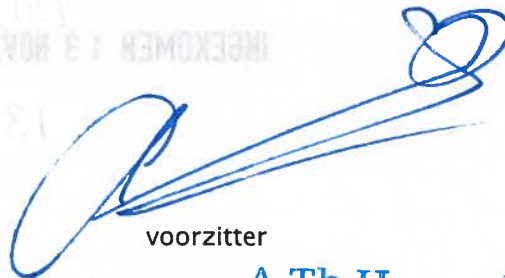
Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

Deze beslissing is namens gedeputeerde staten genomen door het lid
van het college dat met dit onderwerp is belast

1 bijlage

notitie dierenwelzijn Jumping Amsterdam en Landbouwschouw Opmeer

Bijlage bij registratienummer 1277725/1310946

to compete' zijn. Er worden dopingcontroles uitgevoerd door een dopingarts die de beschikking heeft over zogenaamde dopingstallen, tevens is er een aantal quarantainestallen aanwezig. Het medische team is verder aangevuld met een specialist medische beeldvorming die op locatie röntgenologisch en echografisch onderzoek kan uitvoeren.

- Er is een zeer ervaren hoefsmid aanwezig die op verzoek zorg draagt voor de hoeven en het beslag van alle aanwezige paarden.
- Het team van stewards ziet erop toe dat alles volgens de regels verloopt en dat de wedstrijdcondities voor alle deelnemers hetzelfde zijn. Ook controleren de stewards of de gebruikte hulpmiddelen zijn toegestaan en of een paard bijvoorbeeld geen wondjes heeft. De belangrijkste taak van de stewards is om erop toe te zien dat het welzijn van de paarden zo optimaal mogelijk is. De stewards zijn opgeleid en worden jaarlijks bijgeschoold door de FEI en zijn 24 uur per dag aanwezig in de RAI.
- Twee professionele nachtwachten (die in het dagelijks leven werkzaam zijn op de dierenkliniek van Universiteit Utrecht) houden de paarden 's nachts in de gaten en kunnen indien nodig, direct de groom van het paard en de dierenarts waarschuwen.
- De NVWA en Horse Service International zijn aanwezig op het evenement en zijn verantwoordelijk voor de correcte documenten voor de paarden zodat zij veilig verder kunnen reizen na hun vertrek uit Amsterdam.
- De programmacommissie van Jumping Amsterdam zorgt voor een programmering waarin voldoende ruimte is voor rust tussen de wedstrijden door en waar een goede opbouw in zit. Met bovenstaande maatregelen, faciliteiten en het team van professionals dragen wij zorg voor de paarden die tijdens Jumping Amsterdam in de RAI zijn. De liefde voor het paard is de gemene deler die iedereen samenbrengt en die ervoor zorgt dat we continu toetsen hoe wij onze bijdrage kunnen leveren aan het welzijn van de paarden die aanwezig zijn op Jumping Amsterdam.

Dierenwelzijn op Landbouwshow Opmeer

Wanneer dieren op een keuring aanwezig zijn is het zaak om te waken over een goede verzorging. De dieren worden tijdens de Landbouwshow in Opmeer net zo verzorgd als op het thuisfront. Dat betekent een schone omgeving met voldoende drinkwater en voedsel en stro van de beste kwaliteit. Daarbij wordt stress gemeden en indien nodig is er schaduw voor de dieren. Daar ziet de organisatie op toe. De organisatie stelt schaduw materiaal beschikbaar indien de veehouder het zelf niet heeft en de koeien worden zo snel mogelijk na de keuring gemolken.

De dieren welke aanwezig zijn op de Landbouwshow staan onder streng veterinaire toezicht. Ook op de show zelf is een dierenarts aanwezig om hierop toe te zien. Deze is tevens direct aanwezig bij eventuele calamiteiten. In de springtuin van ring 1 en 2 wordt gewerkt met springmateriaal wat voldoet aan de laatste veiligheidseisen.

Tevens wordt de grasbodem voor het evenement bestrooid met zand om een stroeve bodem te creëren. Verder wordt er door de organisatie strikt op toegezien dat het dierenwelzijn niet in het gedrang komt door bijvoorbeeld weersomstandigheden. Naast het creëren van zoveel mogelijk schaduwplekken voor mens en dier bij warm weer, zijn in het verleden al meerdere keren diergroepen afgelast vanwege de weersomstandigheden. Als de aanwezigheid of het vervoer van de dieren niet optimaal kan gebeuren, wordt het dierenwelzijn vooropgesteld en de betreffende diergroep niet op de Landbouwshow getoond.

Bijlage bij registratienummer 1277725/1310946

DIERENWELZIJN TIJDENS JUMPING AMSTERDAM 2020

Jumping Amsterdam heeft het welzijn van de paarden altijd de hoogste prioriteit gegeven. De focus die er nu is op dierenwelzijn, ondersteunen wij dan ook van harte. In dat licht willen wij graag toelichten op welke manieren wij als evenement het welzijn van het paard borgen.

faciliteiten

De op Jumping Amsterdam aanwezige faciliteiten zijn van de hoogste kwaliteit.

- De stallen worden gebouwd door een professionele stallenbouwer en voldoen aan de gestelde afmetingen. Voor een paard met een stokmaat groter dan 1.80 meter wordt een dubbele stal ter beschikking gesteld. Bij het indelen van de stalling wordt rekening gehouden met de verdeling van de hengsten, ruinen en merries waarmee rust en veiligheid in het stallencomplex wordt geborgd. De stallen worden streng bewaakt en alleen diegenen met de juiste accreditatie, worden toegelaten. Na afloop van het sportprogramma worden de stallen gesloten zodat de paarden kunnen rusten.
- In het fresh air schedule is opgenomen wanneer de grooms dagelijks met de paarden veilig buiten in de frisse lucht aan de hand kunnen stappen. De losrijpiste in de stallen biedt ruiter en paard een rustige omgeving om in te trainen. Ook voor deze piste is een schema opgesteld ten behoeve van de rust en veiligheid.
- Het stro en zaagsel zijn van zeer hoge kwaliteit evenals het hooi. Door zowel stro als zaagsel aan te bieden kan elk paard van de best passende bodembedekking worden voorzien. Stro, zaagsel en hooi worden op een veilige en droge plek opgeslagen.
- Zowel de trainingspistes als de wedstrijd piste zijn voorzien van de beste bodem die gedurende het gehele evenement wordt onderhouden. Afhankelijk van de discipline, wordt de topklaag aangepast. Op deze manier worden de paarden in de gelegenheid gesteld een topprestatie te leveren met een minimaal risico op blessures.
- Jumping Amsterdam beschikt over een wasplaats waar de paarden gekoeld en verzorgd kunnen worden.
- De hindernissen en het hekwerk om de trainingspistes voldoen aan de veiligheidseisen.
- Er staat ten allen tijde een paardenambulance gereed. Het pisteteam onder leiding van de pistemanager oefent regelmatig in samenwerking met de dierenartsen de inzet van deze bijzonder uitgeruste paardentrailer zodat zij in geval van een calamiteit, snel en vakkundig kunnen handelen.
- Het geluid in de wedstrijd piste is zo ingesteld dat het volume in de piste een stuk lager ligt dan dat het op de tribunes te horen is zodat de paarden geen geluidshinder ondervinden.

team van professionals

Een groot aantal professionals is aanwezig op het evenement om het welzijn van de paarden te borgen.

- De aankomst van de vrachtwagens wordt door de afdeling Traffic in samenwerking met de stalmedewerkers vlot geregeld. De vrachtwagens worden op afroep (op volgorde van aankomst) gelost waarbij een team paraat staat om te ondersteunen bij het lossen. De wachttijd wordt hiermee tot een minimum beperkt.
- De professionele groom verzorgt het paard en helpt de ruiter waar nodig. Doordat de groom het paard door en door kent weet deze precies waar het paard behoefte aan heeft. Elk paard dat in de RAI aanwezig is, wordt verzorgd door de eigen groom.
- Twee dierenartsen zijn 24 uur per dag bereikbaar en beschikbaar. Voordat de paarden aan de start mogen verschijnen, ondergaan zij een veterinaire keuring waarin wordt bekeken of zij 'fit

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	1594
Extern Zaak ID	1308898
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 december 2019
Agendapunt	15.a
Omschrijving	Financien: Brief GS aan PS inz. actualiseren reglement en beleggingsstatuut nazorgfonds gesloten stortplaatsen (c-agenda 2-12-2019)
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Bijlagen
Brief GS aan PS inz. Actualisering reglement en beleggingsstatuut fonds nazorg gesloten stortplaatsen
Reglement Fonds Nazorg.docx
Beleggingsstatuut Fonds Nazorg.docx

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	11 november 2019
Ingekomen stukken ter kennisname	30 november 2019
Economie Financiën en Bestuur	2 december 2019

Toelichting

Naar aanleiding van de managementletter van de accountant en de gewijzigde adviesrelatie met de vermogensbeheerder worden het reglement en het beleggingsstatuut van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen geactualiseerd.

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

dhr P.F.L.D. Herreman

CZ/FIN

Telefoonnummer +31235144275

herremanp@noord-holland.nl

1 | 2

**Betreft: Actualisering reglement en beleggingsstatuut fonds nazorg
gesloten stortplaatsen**

Verzenddatum

- 7 NOV. 2019

Kenmerk

1308898/1308902

Geachte leden,

Uw kenmerk

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht informeren wij u dat wij op 5 november 2019 als bestuur van het Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland hebben vastgesteld:

- Het Reglement Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland 2019;
- Het Beleggingsstatuut Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland 2019.

Ter toelichting op bovenstaand besluit, het volgende.

Actualisatie Reglement Fonds nazorg gesloten

In de managementletter 2018 heeft de accountant (Publiek Belang) aanbevolen artikel 5 van het Reglement Fonds nazorg gesloten stortplaatsen aan te passen. In dit artikel zijn de verslaggevingsregels voor de jaarrekening en het jaarverslag van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland opgenomen.

Het Nazorgfonds Noord-Holland is een apart publiekrechtelijke rechtspersoon en valt niet onder het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De jaarrekening en het jaarverslag van het Nazorgfonds Noord-Holland worden op basis van eigen grondslagen opgesteld. Het Reglement Fonds nazorg gesloten stortplaatsen is op basis van het advies van de accountant geactualiseerd.

Actualisatie beleggingsstatuut Fonds nazorg gesloten stortplaatsen

In 2015 is het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland (verder: het nazorgfonds) op basis van een meervoudige onderhandse aanbesteding een vermogensbeheer-adviesrelatie aangegaan met BNG Vermogensbeheer (BNG VB). In 2016 is BNG VB overgenomen door ASR Vermogensbeheer.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Naar aanleiding van de invoering van de herziene 'Markets in Financial Instruments Directive', (Europese regelgeving, MiFID II) in 2018, heeft ASR Vermogensbeheer aangegeven dat zij de adviesrelaties niet langer kan bedienen. ASR Vermogensbeheer heeft diensgevolge voorgesteld om over te stappen van de huidige adviesrelatie naar een vermogensbeheerrelatie.

De beleggingscommissie van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland heeft geadviseerd het besluit tot overstappen naar extern vermogensbeheer te accorderen.

Het belangrijkste gevolg van het overgaan van een adviesrelatie naar een vermogensbeheerrelatie is dat ASR Vermogensbeheer meer activiteiten en verantwoordelijkheden op zich neemt.

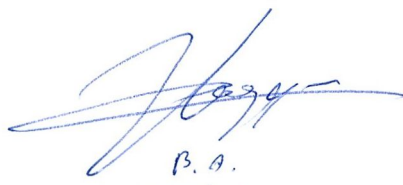
Om bovenstaande wijzigingen te effectueren heeft de beleggingscommissie over de benodigde wijzigingen van het beleggingsstatuut geadviseerd. Het Beleggingsstatuut Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland 2013 is op basis hiervan geactualiseerd.

Het vastgestelde reglement en beleggingsstatuut hebben wij bij deze brief gevoegd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

B. A.
voorzitter
C.J. Loggen

2 bijlage(n)

Reglement en beleggingstatuut

Besluit van gedeputeerde staten van Noord-Holland van 2019, nr. 1308898/1308902 tot vaststelling van het Reglement Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland 2019.

Gedeputeerde staten van Noord-Holland, optredende als bestuur van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland;

Overwegende dat het gewenst is het Reglement Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland 2013 te actualiseren;

Gelet op de Wet Milieubeheer;

Besluiten vast te stellen:

Reglement Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland 2019

Artikel 1 Algemene bepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. de wet: de Wet milieubeheer;
- b. storten van afvalstoffen, stortplaats, gesloten stortplaats en bedrijfsgebonden stortplaats: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 8.47, leden 1 en 2, van de wet, doch met uitsluiting van stortplaatsen zoals omschreven in artikel 15.43 van de wet en van het storten op zulke stortplaatsen, geopende stortplaats;
- c. geopende stortplaats: stortplaats waarvoor geen verklaring is afgegeven zoals bedoeld in artikel 8.47, lid 3, van de wet;
- d. nazorg: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 8.49, lid 1, van de wet;
- e. de gedeputeerden: de gedeputeerde belast met de provinciale Financiën en de gedeputeerde belast met Milieu, dan wel, in het geval deze portefeuilles bij één persoon berusten, een door Gedeputeerde Staten aan te wijzen tweede gedeputeerde;
- f. nazorgheffing: de heffing als genoemd in artikel 2 van de Verordening nazorgheffing gesloten stortplaatsen Noord-Holland;
- g. het fonds: het provinciaal fonds nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland.

Artikel 2 Plaats van vestiging

Het fonds is gevestigd te Haarlem, ten kantore van de provincie Noord-Holland.

Artikel 3 Doel

1. Het fonds is bestemd voor de in artikel 8.49 van de wet bedoelde zorg voor gesloten stortplaatsen.
2. Het fonds wordt gevoed met de baten als genoemd in artikel 15.47, leden 5 en 6, van de wet.
3. Uit het fonds worden bestreden de kosten als genoemd in artikel 15.47, lid 7, van de wet.

Artikel 4 Beheer en vertegenwoordiging

1. Gedeputeerde staten van Noord-Holland besturen het fonds.
2. De gedeputeerde belast met de provinciale financiën voert samen met de gedeputeerde belast met Milieu in het college van gedeputeerde staten het dagelijkse bestuur van het fonds.
3. De commissaris van de Koning in de provincie Noord-Holland vertegenwoordigt het fonds in en buiten rechte.
4. Gedeputeerde staten stellen een beleggingsstatuut op waarin wordt geregeld op welke wijze de middelen in het fonds worden belegd.
5. Voor zover niet in strijd met het beleggingsstatuut van het Nazorgfonds is het Financieringsstatuut van de provincie Noord-Holland van toepassing.

Artikel 5

1. De jaarrekening en het jaarverslag van het Nazorgfonds Noord-Holland wordt op basis van eigen grondslagen opgesteld. Het Nazorgfonds Noord-Holland is een apart publiekrechtelijke rechtspersoon en valt niet onder het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
2. In principe wordt het stelsel van baten en lasten gehanteerd. De op de balans opgenomen activa en passiva worden tegen nominale waarde opgenomen, behoudens de fondsen en obligaties. Deze worden tegen marktwaarde gewaardeerd. De doelvermogens worden op het moment van definitieve berekening in de jaarrekening als reserve nazorg gesloten stortplaatsen opgenomen.

Artikel 6 Begroting en rekening

3. Het boekjaar van het fonds is gelijk aan het kalenderjaar.
4. Gedeputeerde staten stellen jaarlijks in de maand oktober de begroting van het fonds vast voor het komende jaar, alsmede een meerjarenbegroting voor de daarop volgende drie jaren.
5. De begroting bevat in ieder geval een raming van de kosten die zijn verbonden aan de werkzaamheden van het fonds.
6. Gedeputeerde staten stellen jaarlijks in de maand mei de jaarrekening van het fonds vast over het voorafgaande jaar. De jaarrekening gaat vergezeld van een accountantsverklaring.
7. Gedeputeerde staten zenden de begroting, de meerjarenbegroting en de jaarrekening binnen vier weken na vaststelling ter informatie aan provinciale staten.

8. De vastgestelde jaarrekening wordt toegezonden aan degenen aan wie de nazorgheffing is opgelegd.

Artikel 7 Onderverdeling in reserves en verrekeningsregels bij tekorten en overschotten

1. De passivazijde van de balans van het fonds is onderverdeeld in:
 - a. een reserve per geopende stortplaats;
 - b. een reserve gesloten stortplaatsen;
2. Het beleggingsresultaat dat met het kapitaal van het nazorgfonds wordt behaald, wordt onderscheiden naar het toepasselijke risicoprofiel en vervolgens verdeeld over de onder lid 1 genoemde reserves van de stortplaatsen waarop het betreffende profiel van toepassing is, naar rato van de omvang van deze reserves.
3. Elke reserve geopende stortplaats ontvangt jaarlijks de opbrengst van de objectgebonden heffing van deze stortplaats.
4. De reserve gesloten stortplaatsen ontvangt bij het sluiten van een stortplaats het saldo van de betreffende reserve geopende stortplaats.
5. Een overschot in een reserve geopende stortplaats leidt tot een lager tarief voor die stortplaats en eventueel zelfs tot een teruggave.

Artikel 8

1. Het Reglement Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland 2013 wordt ingetrokken.
2. Dit reglement treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin deze is geplaatst.
3. Dit reglement wordt aangehaald als Reglement Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland 2019.

Haarlem,

Gedeputeerde staten van Noord-Holland,

, voorzitter.

, provinciesecretaris.

Uitgegeven op

Namens gedeputeerde staten van Noord-Holland

, provinciesecretaris.

Besluit van gedeputeerde staten van Noord-Holland van 2019, nr. xx tot vaststelling van het Beleggingsstatuut Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland 2019.

Gedeputeerde staten van Noord-Holland, optredende als bestuur van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland;

Overwegende dat het gewenst is het Beleggingsstatuut Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland 2013 te actualiseren;

Gelet op het Reglement Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland 2019;

Besluiten:

Artikel I

Gedeputeerde staten stellen vast:

Beleggingsstatuut Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland 2019

Inhoud

1	Inleiding	2
1.1	Doelvermogen en financiering	2
1.2	Wettelijk en regelgevend kader	33
1.3	Doelstelling en structuur beleggingsstatuut.....	44
1.4	Vaststelling en goedkeuring	44
2	Doel van de beleggingen	55
3	Beleggingsbeleid	66
3.1	Algemene beleidsuitgangspunten	66
3.2	Beleggingsstrategie voor sluiting: het opbouwen van het doelvermogen	88
3.3	Beleggingsstrategie na sluiting: het in stand houden van het doelvermogen	99
4	Beheermodel	1010
4.1	Organisatie.....	1010
4.2	Processen	1212
4.2.1	Vermogensbeheer.....	1212
4.2.2	Beleggingsadministratie.....	1212
5	Overig beleid	1414
5.1	Risicomanagement beleid	1414
5.1.1	Risico beleggingsinstrumenten	1414
5.1.2	Kredietrisico	1515
5.1.3	Concentratierisico.....	1515
5.2	Selectiebeleid	1616
5.2.1	Selectiebeleid beleggingsfondsen	1616
5.2.2	Selectiebeleid individuele beleggingen in vastrentende waarden	1717
5.3	Duurzaamheidsbeleid	1717
	Bijlage A: Definities.....	1818

1 Inleiding

Het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland (hierna te noemen het Nazorgfonds) is opgericht naar aanleiding van de zogenaamde Nazorgregeling Wet Milieubeheer (voorheen Leemtewet) van 1 april 1998. Dit is een regeling in de Wet Milieubeheer over de nazorg van operationele stortplaatsen. Het betreft stortplaatsen waar het storten van afvalstoffen niet voor 1 september 1996 is beëindigd. In deze wet is bepaald dat de provincies bestuurlijk en financieel verantwoordelijk zijn dat deze stortplaatsen na sluiting geen nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaken. Daartoe dient eeuwigdurende nazorg plaats te vinden. Dit houdt in dat maatregelen genomen dienen te worden om milieubeschermende voorzieningen op gesloten stortplaatsen in stand te houden, te onderhouden, te herstellen en eventueel te vervangen. Ter bestrijding van deze kosten is een nazorgheffing ingesteld die wordt geheven bij de exploitanten van de operationele stortplaatsen. De opbrengst van de heffing wordt in het uitsluitend voor nazorg bestemde Nazorgfonds gestort.

Het Nazorgfonds provincie Noord-Holland is een bij wet vastgestelde rechtspersoon. Het Reglement Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland (vastgesteld door Gedeputeerde Staten op 15 november 2005) bepaalt in art. 5 dat een beleggingsstatuut wordt opgesteld waarin wordt geregeld op welke wijze de middelen van het fonds worden belegd.

1.1 Doelvermogen en financiering

Stortplaatsexploitanten dienen op grond van de Nazorgregeling Wet Milieubeheer een nazorgplan aan de provincie ter goedkeuring voor te leggen. Op basis van dit nazorgplan en het Rekenmodel IPO Nazorg Stortplaatsen en baggerdepots (RINAS) wordt berekend wat het doelvermogen van een stortplaats dient te zijn op moment van sluiten om eeuwigdurend de nazorg van de gesloten stortplaats te kunnen verzorgen. Dit doelvermogen zal bereikt moeten worden door het betalen van nazorgheffingen door de stortplaatsexploitanten (vergunninghouders) en het behalen van rendementen op de in het Nazorgfonds gestorte nazorgheffingen. Mochten zich gedurende de exploitatieperiode van een stortplaats zaken voordoen die van invloed zijn op de hoogte van het doelvermogen en het tijdstip van sluiten van de stortplaats, dan zal door de stortplaatsexploitant een nieuw nazorgplan worden aangeleverd. Op basis van dit nazorgplan en het RINAS-model zal de nieuwe hoogte van het doelvermogen worden berekend. Tot het moment van sluiten van de stortplaats lopen de stortplaatsexploitanten in feite het beleggingsrisico.¹ Indien het doelvermogen op sluitingsdatum niet wordt behaald als gevolg van tegenvallende resultaten in het Nazorgfonds dienen de stortplaatsexploitanten het verschil bij te leggen op basis van een definitieve

¹ In sommige gevallen ligt dit risico bij een derde die zich garant heeft gesteld voor het resultaat. Voor deze derde gelden in dat geval dezelfde richtlijnen als voor de exploitant.

aanslag. Bij een behaald vermogen dat groter is dan het doelvermogen op sluitingsdatum zal het overschot worden uitgekeerd aan de exploitant. Na het sluiten van een stortplaats in de provincie Noord-Holland is de provincie Noord-Holland verantwoordelijk voor de eeuwigdurende nazorg en loopt zij tevens het (beleggings)risico. Zij dient dan ook het verschil bij te leggen indien de (beleggings)resultaten van het Nazorgfonds niet voldoende zijn om de eeuwigdurende nazorg te financieren. Voor het prognosticeren van de inkomsten en uitgaven van het Nazorgfonds wordt jaarlijks een liquiditeitsprognose opgesteld. Hiermee wordt bij het beleggen rekening gehouden, zodat de benodigde uitgaven uit het Nazorgfonds kunnen worden betaald.

1.2 *Wettelijk en regelgevend kader*

De volgende wet- en regelgeving is van toepassing op de activiteiten van het Nazorgfonds:

- de Wet Financiering Decentrale Overheden (hierna: Wet Fido);
- de Uitvoeringsregeling Financiering Decentrale Overheden;
- de Regeling Uitzetting en Derivaten Decentrale Overheden (Ruddo) en de Wijziging (Staatscourant no. 65, 3 april 2009) hierop;
- de Regeling ontheffing gemeentelijke Kredietbanken en nazorgfondsen;
- het Besluit leningvoorwaarden decentrale overheden.

De provincie Noord-Holland valt *niet* onder de definitie van ‘professionele belegger’ en daarmee evenmin onder de definitie van ‘gekwaliceerde belegger’ in de zin van de definitie van deze begrippen in artikel 1:1 Wet op het financieel toezicht (Wft).² Het Nazorgfonds wordt gezien als ‘verlengstuk’ van de provincie en wordt daarom evenmin als ‘professionele belegger’ en ‘gekwaliceerde belegger’ gedefinieerd.

Het begrip ‘professionele belegger’ is relevant voor de relatie met beleggingsondernemingen³. Het zijn van een niet-professionele belegger brengt met zich mee dat beleggingsondernemingen ten opzichte van het Nazorgfonds richtlijnen met betrekking tot zorgvuldige dienstverlening, waaronder ‘best execution’, dienen na te leven.⁴ De definitie van ‘gekwaliceerde belegger’ komt voort uit de

Prospectusrichtlijn.⁵ De definitie is onder andere relevant voor de vraag of een beleggingsinstelling⁶ gebruik kan maken van de uitzondering op de vergunningplicht (voor (beheerders van)

² Bij de implementatie van de Richtlijn voor markten in financiële instrumenten (MiFID-richtlijn, oftewel Richtlijn 2004/39/EG) in de Wft heeft wetgever met betrekking tot het begrip ‘professionele belegger’ benadrukt dat onder ‘regionaal overheidslichaam’ niet een provincie, waterschap of gemeente valt (zie Kamerstukken II 2006-07, 31 086, nr. 3, p. 85).

³ Een beleggingsonderneming wordt gedefinieerd als ‘degene die een beleggingsdienst verleent of een beleggingsactiviteit verricht’ (zie artikel 1:1 Wft).

⁴ Deze richtlijnen zijn uiteengezet in artikel 4 van de Wft.

⁵ Richtlijn 2003/71/EG.

⁶ Een beleggingsinstelling wordt gedefinieerd als een ‘beleggingsmaatschappij of beleggingsfonds’ (zie artikel 1:1 Wft).

beleggingsinstellingen) welke uitzondering is opgenomen in de reikwijdtebepaling van artikel 1:12 Wft. Dat het Nazorgfonds geen ‘gekwaliceerde belegger’ is, betekent dat een beleggingsinstelling die voor de aanbidding van deelnemingsrechten in Nederland van de genoemde uitzondering gebruik maakt *geen* deelnemingsrechten mag aanbieden aan het Nazorgfonds. Aan het Nazorgfonds mogen alleen deelnemingsrechten worden aangeboden:

- in beleggingsfondsen die zijn opgenomen in het AFM-register van (beheerders van) beleggingsinstellingen die op basis van hun vergunning (artikel 2:65 lid 1 Wft) of registratie in Nederland aan anderen dan gekwalificeerde beleggers mogen worden aangeboden;
- in instellingen voor collectieve beleggingen in effecten (‘icbe’s’ of – naar Engelse terminologie – ‘UCITS’) uit andere EER-staten welke na het doorlopen van een notificatie- en registratieprocedure bij de AFM in Nederland aan het publiek mogen worden aangeboden;
- in beleggingsinstellingen die zijn vrijgesteld van de vergunningplicht van artikel 2:65 lid 1 Wft omdat de betreffende deelnemingsrechten (i) slechts kunnen verworven tegen een tegenwaarde van ten minste 100.000 euro per deelnemer; of (ii) een nominale waarde hebben van ten minste 100.000 euro per deelnemingsrecht (artikel 2:74, lid 1 Wft).

1.3 Doelstelling en structuur beleggingsstatuut

De doelstelling van dit beleggingsstatuut is een formeel kader aan te geven waarbinnen de middelen van het Nazorgfonds belegd mogen worden. Daartoe worden in hoofdstuk 3 achtereenvolgens de beleggingsdoelstellingen en het beleggingsbeleid beschreven.

Met betrekking tot het beleggen van de middelen van het Nazorgfonds geldt dat het strategische beleggingsbeleid en de besluitvorming hieromtrent, evenals de beleggings-administratie, binnen de organisatie van het Nazorgfonds zelf wordt uitgevoerd. Deze processen alsmede de organisatiestructuur van het Nazorgfonds worden beschreven in Hoofdstuk 4 van dit beleggingsstatuut.

In hoofdstuk 5 wordt het risico management beleid, het selectiebeleid van fondsen en het duurzaamheidsbeleid uiteengezet. Tenslotte wordt in de bijlage een aantal definities beschreven.

1.4 Vaststelling en goedkeuring

Dit beleggingsstatuut is vastgesteld en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland in hun rol van bestuur van het Nazorgfonds. Een voorstel voor aanpassing van het beleggingsstatuut wordt geïnitieerd door het Dagelijks Bestuur (de portefeuillehouder Financiën en zijn plaatsvervanger). Deze wordt hierbij geadviseerd door de Beleggingscommissie. Na vaststelling door Gedeputeerde Staten wordt het aangepaste beleggingsstatuut van kracht.

2 Doel van de beleggingen

Het Nazorgfonds dient de gelden die op grond van de nazorgheffing in het Nazorgfonds worden ontvangen op prudente wijze te beheren. Gestreefd wordt naar maximalisatie van de kans op het behalen van de beoogde doelstellingen. Dit met aanvaardbare risico's met betrekking tot de jaarlijkse uitslagen van het rendement. De doelstellingen zijn:

1. Het opbouwen van het belegde vermogen tot minimaal het doelvermogen in de periode tot sluiting van de stortplaats.
2. Het zodanig beleggen van dit doelvermogen na sluiting van de stortplaats dat er altijd een toereikend vermogen aanwezig is om aan de eeuwigdurende nazorgverplichtingen te kunnen voldoen.

Om aan de twee genoemde doelstellingen te kunnen voldoen dient het beleggingsrendement gelijk aan of hoger te zijn dan de door PS vastgestelde gehanteerde rekenrente.

3 Beleggingsbeleid

Vanwege het langdurige karakter van de achterliggende verplichtingen hebben de beleggingen van het Nazorgfonds een lange tijdshorizon. Hiermee tendeert het rendement van het Nazorgfonds naar de gemiddelde lange termijn markttrendementen en is de noodzaak voor het actief managen van het Nazorgfonds minder relevant geworden. Er wordt daarom gekozen voor passief management en niet voor het actief reageren op koersbewegingen; oftewel een 'Buy and Hold beheervisie'. Concreet houdt dit in dat er geen onder- of overweging van bepaalde beleggingscategorieën zal plaatsvinden op basis van marktverwachtingen en dat individuele schuldtitels niet tussentijds worden verkocht.

Bij calamiteiten veroorzaakt door extreme marktbewegingen en of disfunctioneren van een beleggingsfondsbeheerder heeft het Dagelijks Bestuur het recht om maatregelen te treffen, ook als daarbij wordt afgeweken van de in dit statuut beschreven richtlijnen.

De uiteenlopende statussen van de stortplaatsen ten aanzien van sluiting hebben geleid tot de keuze om gedifferentieerd beleggen mogelijk te maken. Hiermee wordt bedoeld dat de exploitant van een stortplaats de mogelijkheid heeft om vanaf 5 jaren voor sluiting van de stortplaats de gewenste beleggingsmix aan te passen conform één van de drie gehanteerde risicoprofielen. Hierbij geldt dat het risicoprofiel alleen naar beneden (minder risico) mag worden bijgesteld.

Daarnaast wordt één specifieke beleggingsstrategie gehanteerd voor reeds gesloten stortplaatsen met als doel om de eeuwigdurende nazorg te financieren. In dit hoofdstuk worden de algemene beleidsuitgangspunten, de beleggingsstrategieën voor en na sluiting en de beleggingsinstrumenten van het Nazorgfonds beschreven.

3.1 Algemene beleidsuitgangspunten

De volgende beleidsuitgangspunten zijn van toepassing:

1. De variabelen van de 'buy and hold beheervisie' (bijv. looptijd van obligaties) dienen aan te sluiten op de karakteristieken van de verplichtingen en de verwachte uitgaven voor beheer.
2. Het beleggingsbeleid dient te voldoen aan de eisen van de in paragraaf 1.2 genoemde wet- en regelgeving. Voor invulling van de beleggingscriteria (o.a. beleggingsuniversum en credit ratings) dient binnen het regelgevende kader van de Ruudo gebleven te worden; één van de uitgangspunten voor nazorgfondsen is dat er voor minimaal 42% wordt belegd in vastrentende waarden waarbij aan beleggingsvoorwaarden van de Ruudo wordt voldaan.
3. Er wordt in beginsel een 'Buy and Hold' beheervisie gehanteerd, wat inhoudt dat er geen onder- of overweging van bepaalde beleggingscategorieën zal plaatsvinden op basis van marktverwachtingen en dat individuele schuldtitels niet tussentijds worden verkocht.
4. Er is sprake van gedifferentieerd beleggen, wat inhoudt dat de stortplaatsen vanaf 5 jaar voor sluiting individueel een beleggingsmix kunnen kiezen

conform de in paragraaf 3.2 en 3.3 gedefinieerde risicoprofielen. De betrokken exploitant van de stortplaats zal dit schriftelijk aan het dagelijks bestuur mededelen.

5. De ontvangen heffingen worden belegd volgens de beleggingsmix van de streefportefeuille behorend bij het gekozen risicoprofiel.
6. Bij het hanteren van verschillende beleggingsmixen voor de verschillende stortplaatsen zullen de rendementen en kosten per stortplaats verschillen. Rendementen en kosten zullen worden toegerekend aan de stortplaatsen waarop deze betrekking hebben.
7. Een ALM studie, die minimaal eens per 5 jaar wordt herhaald, geldt als grondslag voor de beleggingsstrategie en de hierbinnen gehanteerde beleggingsmixen.
8. In geval dat de beleggingscategorieën buiten de bandbreedte treden vindt herallocatie plaats naar de strategische wegen. Hierop zal in beginsel eenmaal per kwartaal, op basis van de stand per kwartaaleinde, worden getoetst. De bandbreedten zijn als volgt gedefinieerd:
 - Vastrentende waarden: een absolute afwijking van 5% van de strategische beleggingsmix.
 - Zakelijke waarden: een absolute afwijking van 5% in de strategische beleggingsmix.
9. Het beleggen in vastrentende waarden is zowel toegestaan in beleggingsfondsen als in individuele schuldtitels.
10. Het beleggen in zakelijke waarden (aandelen, indirect vastgoed en alternatieve beleggingen zoals bijvoorbeeld commodities) is alleen in beleggingsfondsen toegestaan.
11. Het beleggen van overvloedige liquiditeiten is toegestaan in deposito's, op spaarrekeningen en via een rekeningcourantverhouding met de provincie Noord-Holland in schatkistbankieren.
12. Het Nazorgfonds streeft in beginsel het gebruik van passief beheerde beleggingsfondsen na, tenzij het verwachte extra rendement van actief fondsmanagement opweegt tegen de extra beheerkosten.
13. Ten behoeve van diversificatievoordelen wordt binnen de verschillende beleggingscategorieën een verdere spreiding toegepast.
14. Ten behoeve van betaling van algemene kosten voor het beheer van het Nazorgfonds zal cash worden aangehouden op een rekening courant. De benodigde cash zal jaarlijks worden bepaald.
15. Het Nazorgfonds wil in de samenstelling van de beleggingsportefeuille rekening houden met maatschappelijk verantwoorde beginselen. Bij de selectie van vermogenstitels neemt het Nazorgfonds dit dan ook mee in haar afweging, naast financiële aspecten.

3.2 Beleggingsstrategie voor sluiting: het opbouwen van het doelvermogen

1. De strategische beleggingsmix bevat de volgende beleggingscategorieën: vastrentende waarden (staatsobligaties en obligaties uitgegeven door financiële ondernemingen) en zakelijke waarden (aandelenfondsen, indirecte vastgoedfondsen en alternatieve beleggingsfondsen).
2. Er zijn drie risicoprofielen:
 - A. Standaard risicoprofiel. De beleggingsmix hierbij is als volgt:
 - 70% vastrentende waarden
 - 30% zakelijke waardenEr wordt een bandbreedte van 5% gehanteerd
 - B. Midden risicoprofiel. De beleggingsmix hierbij is als volgt:
 - 85% vastrentende waarden
 - 15% zakelijke waardenEr wordt een bandbreedte van 5% gehanteerd
 - C. Laag risicoprofiel. Hierbij wordt volledig belegd in deposito's en/of individuele schuldtitels (obligaties) met een looptijd van maximaal 5 jaar.
3. Vanaf 5 jaren voor sluiting van de stortplaats kan, elk kwartaaleinde, op verzoek van de partij die het beleggingsrisico loopt, het risicoprofiel van standaard naar beneden worden aangepast. Na het overstappen naar een lager risicoprofiel, is het niet meer toegestaan om terug te gaan naar een hoger risicoprofiel. Alleen wanneer het verwachte overdrachtsmoment met meerdere jaren wordt uitgesteld heeft de exploitant de mogelijkheid weer terug te keren naar het standaard risicoprofiel.
4. Besluiten over wijzigingen in het beleggingsprofiel worden genomen op basis van een door Gedeputeerde Staten goedgekeurd en vastgesteld nazorgplan en de daarbij behorende voorlopige of definitieve aanslag nazorgheffing.
5. Voor het lage risicoprofiel mag pas worden gekozen op moment dat met het beleggen in (meerjarige) deposito's het doelvermogen kan worden veilig gesteld. Dit door middel van exacte afstemming van de looptijd van de deposito's en obligaties met de resterende looptijd tot sluiting van de stortplaats. Eventueel kan het Nazorgfonds een additionele heffing opleggen om deze situatie te bereiken.
6. In het standaard en midden risicoprofiel vindt nog geen duration matching plaats.
7. De aanpassing van de wegingen van de verschillende beleggingscategorieën, bij het overstappen van het hoge naar het midden risicoprofiel, vindt plaats op één moment.
8. De transitie naar de portefeuille met deposito's, bij het overstappen naar het lage risicoprofiel, vindt plaats op één moment. De portefeuille wordt samengesteld in overleg met de partij die feitelijk het beleggingsrisico loopt.

9. De transitiekosten bij overgang naar een andere beleggingsmix zijn voor rekening van de desbetreffende stortplaatsexploitant.
10. Een aanpassing van het beleggingsprofiel, in het kader van gedifferentieerd beleggen, dient vooraf te worden goedgekeurd door het Dagelijks Bestuur.

3.3 Beleggingsstrategie na sluiting: het in stand houden van het doelvermogen

1. De strategische beleggingsmix bevat de volgende beleggingscategorieën: vastrentende waarden (staatsobligaties en obligaties uitgegeven door financiële ondernemingen) en zakelijke waarden (aandelenfondsen, indirecte vastgoedfondsen en alternatieve beleggingsfondsen).
2. De beleggingsmix is als volgt:
 - 70% vastrentende waarden
 - 30% zakelijke waardenEr wordt een bandbreedte van 5% gehanteerd
3. Jaarlijks wordt een update van de liquiditeitsprognose voor de nazorg aangeleverd. De jaarlijks benodigde liquiditeiten dienen binnen het Nazorgfonds beschikbaar te blijven.

4 Beheermodel

Het beheermodel omvat de inrichting van de organisatie en processen van het Nazorgfonds. De organisatiestructuur en de processen met betrekking tot het beleggen van de middelen van het Nazorgfonds, worden beschreven in respectievelijk paragraaf 4.1 en 4.2.

4.1 Organisatie

Het Nazorgfonds van de provincie Noord-Holland is een bij wet vastgestelde zelfstandige rechtspersoon. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de voornaamste taken en verantwoordelijkheden van de direct belanghebbenden van het Nazorgfonds tot het moment van sluiting van een stortplaats. Onderstaande tabel geeft een minimum aan wat betreft de taken en verantwoordelijkheden die elk orgaan of functionaris heeft. Dit overzicht van taken en verantwoordelijkheden zal regelmatig worden gereviewed en desgewenst worden aangepast. Beheer en vertegenwoordiging van het Nazorgfonds is tevens vastgelegd in het Reglement Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland.

Tabel 1: taken en verantwoordelijkheden belanghebbenden Nazorgfonds

Orgaan	Taken en verantwoordelijkheden
Algemeen Bestuur (Gedeputeerde Staten)	Bestuurders van het Nazorgfonds. Hieronder vallen onder andere de volgende taken: • Vaststelling van het beleggingsstatuut. • Vaststelling begroting, jaarrekening en jaarverslag.
Dagelijks Bestuur ⁷	Belast met de dagelijkse gang van zaken van het Nazorgfonds. Hieronder vallen onder andere de volgende taken: • Het nemen van beslissingen aangaande het te kiezen risicoprofiel voor stortplaatsen. • Initiëren van aanpassingen van het beleggingsstatuut. • Opstellen van de begroting, de jaarrekening en het jaarverslag. • In geval van calamiteiten het nemen van beslissingen die afwijken van het beleggingsstatuut. Het DB legt in dat geval achteraf verantwoording af aan het AB. • Het jaarlijks toezenden van het jaarverslag en eventuele updates van het beleggingsstatuut aan BZK.

⁷ Het dagelijks bestuur wordt gevoerd door de gedeputeerde belast met provinciale financiën en de gedeputeerde belast met Milieu.

Orgaan	Taken en verantwoordelijkheden
Directeur Concernzaken van de provincie Noord-Holland	Is namens het Dagelijks Bestuur belast met de toetsing van en het besluiten over voorstellen van de treasurer van de provincie voor het beleggen van de middelen van het Nazorgfonds. De andere directeurs van de provincie Noord-Holland vervangen de directeur Concernzaken bij zijn/haar afwezigheid.
Beleggingscommissie ⁸	Informeert en adviseert ongevraagd en op verzoek het Dagelijks en het Algemeen Bestuur over: • De strategie en doelen van het beleggingsbeleid. • Het beleggingsstatuut. • Het beleggingsbeleid en de samenstelling en wijziging van de portefeuille.
Treasurer	Doet naar aanleiding van het overleg in de Beleggingscommissie voorstellen voor het beleggen van de middelen van het Nazorgfonds.
Werkgroep	Verricht de operationele taken van het Nazorgfonds. Hieronder vallen onder andere: • Het opstellen van periodieke rapportages inzake beleggingen, verplichtingen en liquiditeitsplanning van het Nazorgfonds. • Voeren van de beleggingsadministratie. • Uitwerken van taken volgend uit besluiten van of namens het Dagelijks Bestuur.
Provinciale Staten	Algemeen Bestuur van de provincie. Heeft een controlerende functie ten aanzien van Gedeputeerde Staten met betrekking tot de volgende zaken: • Begroting, jaarrekening en jaarverslag van het Nazorgfonds. • Vaststelling en wijziging van de verordening nazorgheffing stortplaatsen provincie Noord-Holland.
Stortplaatsexploitanten	Zijn verantwoordelijk voor: • Het opleveren van een nazorgplan inclusief onderbouwing en uitwerking van het gewenste risicoprofiel in de periode voor sluiting van de stortplaats. De provincie Noord-Holland dient in het bezit te zijn van een geaccordeerd recent nazorgplan dat niet ouder is dan 5 jaar, tenzij anders wordt overeengekomen tussen de

⁸ Richtlijnen voor de beleggingscommissie zijn vastgelegd in het 'Reglement voor de Beleggingscommissie Nazorgfonds gesloten stortplaatsen Noord-Holland 2012'.

Orgaan	Taken en verantwoordelijkheden
	provincie Noord-Holland en de exploitant. • Het betalen van de nazorgheffing.
Extern vermogensbeheerder	• Voert beheer over de portefeuille uit en heeft binnen de mandaatgrenzen de discretionaire bevoegdheid te handelen namens ("voor rekening en risico van") het nazorgfonds. • Is verantwoordelijk voor het uitvoeren transacties en settlement, voor het day-to-day risicomanagement, aanleveren maandelijkse rapportages, ad hoc aanwezigheid bij vergaderingen.

4.2 Processen

Met betrekking tot het beleggen van de middelen van het Nazorgfonds wordt een onderscheid gemaakt tussen het vermogensbeheer en de beleggingsadministratie.

4.2.1 Vermogensbeheer

Er is sprake van intern en extern vermogensbeheer.

Het intern vermogensbeheer houdt in dat de organisatie van het Nazorgfonds verantwoordelijk is voor het strategische beleggingsbeleid en voert het beheer over spaarrekeningen en rekeningcourant uit.

Het extern vermogensbeheer heeft betrekking op de gehele portefeuille exclusief de spaarrekeningen / rekening courant. Het extern vermogensbeheer wordt belegd bij een externe vermogensbeheerder. De externe vermogensbeheerder voert het beheer over de portefeuille uit op basis van het verleende mandaat en heeft binnen de mandaatgrenzen de discretionaire bevoegdheid te handelen namens ("voor rekening en risico van") het nazorgfonds. De externe vermogensbeheerder is verantwoordelijk voor het uitvoeren van transacties en settlement, voor het day-to-day risicomanagement, voor het aanleveren van maandelijkse rapportages.

4.2.2 Beleggingsadministratie

De administratie inzake de beleggingen van het Nazorgfonds wordt uitgevoerd door de werkgroep Nazorgfonds bestaande uit medewerkers van de provincie. De administratie omvat:

- De boekhouding van de beleggingen.
- De oplevering van rapportages inzake beleggingsposities, positiemutaties en beleggingsperformance.

Ten aanzien van de beleggingsperformance geldt dat deze minimaal op kwartaalbasis zal worden gemonitord en binnen één maand na kwartaaleinde zal

worden gerapporteerd aan de Beleggingscommissie. De administratie wordt uitgevoerd op stortplaatsniveau.

5 Overig beleid

5.1 Risicomanagement beleid

Gelet op het publieke karakter van het Nazorgfonds zijn de uitgangspunten voor het beleggingsbeleid dat de middelen van het Nazorgfonds risicomijdend (defensief) worden belegd met nadruk op risicospreiding en het verkrijgen van een bijbehorend optimaal rendement. Om de risico's te beperken heeft het Nazorgfonds, binnen de kaders van Wet Fido en de Ruddo, nadere limieten opgesteld met betrekking tot risico op beleggingsinstrument niveau, kredietrisico, concentratierisico en looptijden.

Het dagelijks monitoren van de beleggingsposities en de limietcontrole is uitbesteedt aan een externe vermogensbeheerder. Bij overschrijding van de vastgelegde limieten zal deze terstond (binnen twee werkdagen) contact opnemen met de sectormanager Financiën van de provincie Noord-Holland. De beleggingscommissie blijft de portefeuille op kwartaalbasis monitoren.

5.1.1 Risico beleggingsinstrumenten

Om het risico op beleggingsinstrument niveau te beperken, worden de volgende limieten gehanteerd ten aanzien van beleggingsinstrumenten:

- Er wordt enkel belegd in beleggingsfondsen en individuele schuldtitels die zijn genoteerd in euro's. Valutarisico's binnen een beleggingsfonds zijn wel toegestaan, waarbij de volgende limieten gelden:
 - Van de totale portefeuille mag maximaal 35% van de onderliggende waarden in vreemde valuta zijn genoteerd.
 - In totaal mag maximaal 25% van de onderliggende waarden in US-dollars zijn genoteerd.
 - Voor overige vreemde valuta geldt een limiet van 10% van de totale portefeuille per valuta.
- Met het oog op de verhandelbaarheid is het in het standaard en midden risicoprofiel enkel toegestaan om te beleggen in individuele schuldtitels die zijn genoteerd aan een officieel erkende effectenbeurs. De aan- en verkoop van deze obligaties mag zowel via de beurs als OTC geschieden.
- Enkel individuele schuldtitels die worden gekwalificeerd als senior schuld zijn toegestaan. Individuele schuldtitels met een achterstelling zijn niet toegestaan.
- Er wordt voor individuele schuldtitels geen gebruik gemaakt van securities lending, dat wil zeggen dat het niet is toegestaan om de ~~de~~ individuele schuldtitels uit de portefeuille op enige wijze te verpanden of te belenen.
- Het beleggen met geleend geld (leverage) is niet toegestaan.

5.1.2 Kredietrisico

Op stortplaatsniveau dient de beleggingsportefeuille te voldoen aan wet Fido en de Ruddo. Ten aanzien van individuele beleggingen in vastrentende waarden geldt dat alle tegenpartijen en/of de door hen uitgegeven waardepapieren binnen één van de categorieën als uiteengezet in Tabel 2 van paragraaf 5.1.3 dienen te vallen.

5.1.3 Concentratierisico

Ter beperking van het concentratierisico dient voldoende spreiding aangebracht te worden in de beleggingsportefeuille. Enerzijds wordt dit bewerkstelligd door het beleggen in verschillende beleggingscategorieën als bepaald in de risicoprofielen. Anderzijds zijn limieten ingesteld op basis van tegenpartij en looptijden. Naast de (rating)vereisten als beschreven in paragraaf 5.1.2 gelden voor individuele beleggingen in vastrentende waarden de in onderstaande tabel uiteengezette limieten per tegenpartij en op looptijd.

Tabel 2: tegenpartij en looptijd limitering

Tegenpartij	Limiet per ⁹ tegenpartij	Maximale looptijd
1. EER (de)centrale overheden met een AAA of AAA minus rating ¹⁰	Maximaal 20%	30 jaar
2. EER (de)centrale overheden met een AA plus of AA rating of AA-minus rating	Maximaal 10%	20 jaar
3. Financiële ondernemingen, of de door hen uitgegeven vastrentende waarden, met een AAA rating die zijn gevestigd in een EER-lidstaat die ten minste beschikt over een AA-minus rating	Maximaal 10%	15 jaar
4. Financiële ondernemingen, of de door hen uitgegeven vastrentende waarden, met een AA of AA minus rating die zijn gevestigd in een EER-lidstaat die ten minste beschikt over een AA-minus rating	Maximaal 5%	10 jaar
5. Financiële ondernemingen, of de door hen uitgegeven vastrentende waarden, met een A rating die zijn gevestigd in een EER-lidstaat die ten minste beschikt over een AA rating (alleen indien het direct opvraagbare spaargelden en uitzettingen betreffen voor een periode < 3 maanden)	Maximaal 10%	3 maanden

⁹ Het bedrag dat maximaal bij een tegenpartij mag worden ondergebracht als % van het totale Nazorgfondsvermogen.

¹⁰ Ratingvereisten gelden bij aanschaf van de positie, overeenkomstig wet Fido / Ruddo.

Met betrekking tot tegenpartij-limieten geldt tevens het volgende:

- De rating dient door minimaal twee van de volgende ratingbureaus te worden afgegeven: Standard & Poor's, Moody's en Fitch.
- Voor eurozone landen wordt de local long term currency rating gehanteerd. Voor niet-eurozone landen dient de foreign long term currency rating te worden gehanteerd.
- Bij een downgrading van een obligatie, financiële onderneming, of een land beneden de limieten zoals vastgelegd in dit statuut treedt de Werkgroep Nazorgfonds in overleg met de Beleggingscommissie, die via de treasurer de directeur Middelen zal adviseren over het al dan niet verkopen van de betreffende beleggingen. De directeur rapporteert hierover aan het dagelijks bestuur.

Voor fondsbeleggingen gelden geen verdere limieten met betrekking tot het concentratierisico en looptijden.

5.2 Selectiebeleid

5.2.1 Selectiebeleid beleggingsfondsen

Bij het selecteren van beleggingsfondsen worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Middels een selectieprocedure worden fondsen geselecteerd.
- In een separate handreiking is de selectieprocedure van beleggingsfondsen uitgewerkt.
- De lijst met geselecteerde beleggingsfondsen wordt ter goedkeuring aangeboden aan het Dagelijks Bestuur.
- De beleggingsfondsen in de beleggingsportefeuille worden regelmatig, maar minimaal eens per 5 jaar, geanalyseerd. Wanneer de analyse daar aanleiding toe biedt worden nieuwe fondsen geselecteerd.
- De initiële deelname in één beleggingsfonds mag niet meer dan 5% zijn van de AuM in het fonds. Indien de deelname op een gegeven moment groter is dan 7,5% dient te worden afgebouwd naar de norm van 5%.
- Bij grove nalatigheid en bij mogelijke reputatieschade voor de provincie Noord-Holland zal uit het betreffende beleggingsfonds worden gestapt en zal de relatie met de beleggingsfondsbeheerder worden opgezegd.

5.2.2 Selectiebeleid individuele beleggingen in vastrentende waarden

Ten aanzien van de individuele beleggingen in vastrentende waarden geldt het volgende:

- In het standaard en het midden risicoprofiel worden middels een selectieprocedure individuele beleggingen in vastrentende waarden geselecteerd.
- In een separate handreiking is de selectieprocedure van individuele beleggingen in vastrentende waarden uitgewerkt.
- De lijst met geselecteerde individuele beleggingen in vastrentende waarden wordt ter goedkeuring aangeboden aan het Dagelijks Bestuur.
- Bij het lage risicoprofiel zullen de beleggingen in vastrentende waarden en of deposito's worden geselecteerd in overleg met de stortplaatsexploitant. Het Dagelijks Bestuur dient vervolgens goedkeuring te geven.

5.3 Duurzaamheidsbeleid

Het Nazorgfonds zal, naast het mogelijke risico en rendement van beleggingen, het effect op maatschappij en leefomgeving mee laten wegen in haar beleggingskeuze. Voor de benadering van duurzaam beleggen hanteert zij de Principles for Responsible Investment (PRI) als opgesteld onder het United Nations Environment Programme. In het licht van deze uitgangspunten betekent duurzaam beleggen dat bij het beleggingsproces rekening wordt gehouden met milieu, sociale en corporate governance ('msg' – of naar Engelse terminologie – 'ESG' factoren).

Het Nazorgfonds zal de mate waarin de PRI (of aantoonbaar vergelijkbare uitgangspunten) worden toegepast nadrukkelijk mee laten wegen in de selectie van beleggingsfondsen en partijen die de beleggingsproducten aanbieden. [In het mandaat van de externe vermogensbeheerder wordende uitgangspunten en kaders voor de beleggingskeuzes vastgelegd.](#)

Bijlage A: Definities

Item	Beschrijving
Aandeel	Een deelneming in het kapitaal van een onderneming. Het betreft hier een financieel instrument dat op een officiële effectenbeurs genoteerd en verhandelbaar is. De beloning voor de kapitaalverschaffer kan bestaan uit een periodieke dividenduitkering (wanneer de onderneming een winstuitkering doet) en een waardeinstijging (welke afhankelijk is van de vraag naar en aanbod van het betreffende effect op de effectenbeurs).
Actief fondsmanagement	Fondsbeheer waarbij de fondsmanager zelf een portefeuille samenstelt, gebruikmakend van een variëteit aan beleggingsstijlen, –benaderingen en –technieken met als doel om de benchmarkindex te verslaan.
Asset Liability Management (ALM)	Het managen van de mismatch tussen activa en passiva. Dit gebeurt doorgaans door gebruik te maken van (markt)risicomanagementtechnieken.
Beleggingsbeleid	Manier van handelen die van tevoren wordt vastgesteld. Hierbij wordt gekeken welk risico de belegger wil lopen bij het nastreven van zijn doel.
Beleggingsfonds	Een beleggingsfonds is een door een beleggingsinstelling beheerd vermogen, bestaand uit een hoeveelheid of een mix van aandelen, obligaties, onroerend goed objecten, derivaten of liquide middelen. De (koers en krediet) risico's worden gespreid doordat het fonds uit meerdere beleggingen bestaat.
Beleggingsfondsbeheerder	Partij die het geld in een beleggingsfonds beheert. Voor zijn diensten wordt een management fee betaald.
Beleggingsinstelling	Beleggingsmaatschappij of beleggingsfonds (zie artikel 1:1 Wft).
Beleggingsonderneming	Degene die een beleggingsdienst verleent of een beleggingsactiviteit verricht' (zie artikel 1:1 Wft).
Beleggingsstrategie	De beleggingsstrategie geeft aan welke beleggingsproducten dienen te worden aangeschaft en/ of verkocht, waarbij rekening wordt gehouden met de rendementen en risico's en de liquiditeitsplanning van het

Item	Beschrijving
	Nazorgfonds.
Benchmarkindex	Een objectieve maatstaf voor zowel de samenstelling als de performance van het belegde vermogen. Een benchmark-index is een mandje van – bijvoorbeeld – een aantal aandelen. In beginsel bepaalt de totale waarde van alle uitstaande aandelen de waarde van een index; fluctuaties in de waarde van de index worden dus veroorzaakt door koersfluctuaties van de in de index opgenomen aandelen.
Beleggingsmix	De verdeling van beleggingen over de verschillende beleggingscategorieën, zoals zakelijke waarden en vastrentende waarden.
Bewaarbedrijf	Bedrijf dat beursgenoteerde effecten bewaard en zorg draagt voor de financiële afhandeling van deze effecten.
Buy and hold strategie	Een beleggingsstrategie waarbij eenmaal aangekochte beleggingen voor de langere termijn worden aangekocht. Ergo niet tussentijds op basis van marktvisie worden verhandeld.
Cash	Liquiditeiten die worden aangehouden op rekening-courant.
Commodities	Een commodity is een <u>beleggingsklasse</u> en heeft betrekking op grondstoffen en bulkgoederen. De commodity's worden voornamelijk verhandeld via <u>termijncontracten</u> op de beurs. Deze wordt meegenomen in de beleggingsklasse 'overige'.
Credit rating	Engelse term voor een oordeel over de kredietwaardigheid van een organisatie of land, Standard & Poor's, Moody's en Fitch zijn de bekendste rating agencies.
Deposito's	Een deposito is een (onderhandse) uitzetting van een som geld bij een financiële instelling voor een van tevoren afgesproken vaste termijn, waarbij de hoofdsom en de opgelopen rente aan het einde van de looptijd worden uitgekeerd. De hoofdsom is tussentijds meestal niet opvraagbaar.
Derivaten	Financiële instrumenten die hun bestaan ontleen aan een bepaalde onderliggende waarde. De onderliggende waarden kunnen financiële producten, zoals leningen of

Item	Beschrijving
	obligaties zijn. Derivaten worden onder andere gebruikt om renterisico's te sturen en financieringskosten te minimaliseren.
Doelvermogen	Netto contante waarde benodigd op het moment van start nazorg ter financiering van de reguliere nazorgactiviteiten inclusief het risicobedrag. Het doelvermogen wordt berekend door het kapitaliseren van alle nazorgkosten.
Duration	Duration is een maatstaf voor de rentegevoeligheid van een obligatie of een portefeuille obligaties. Dit wordt veel gebruikt bij het beheer van obligaties binnen een beleggingsportefeuille, maar kan evengoed gebruikt worden voor ieder vaste inkomstenzekerstelling.
Duration matching	Situatie waarbij de rentegevoeligheid (duration) van de beleggingen gelijk is aan de rentegevoeligheid (duration) van de verplichtingen. Er wordt geen renterisico gelopen.
Gematchte belegging	Beleggingsstrategie waarbij de ontvangsten vanuit de belegging exact worden afgestemd op de uitgaven
Hedgen	Door het innemen van een tegengestelde positie immuniseren van het risico.
Nazorgfonds	Het fonds als bedoeld in artikel 15.47 van de Wet Milieubeheer bedoeld voor de nazorg, die aanvangt na sluiting van een stortplaats (artikel 8.47, derde lid, van de Wet milieubeheer).
Nazorgheffing	Termijnen ter financiering van het doelvermogen.
Nazorgkosten	Kosten voor instandhouding, controlemetingen, inspecties en onderhoud.
Obligatie	Een schuldvordering uitgegeven door een onderneming of een overheid (lang vreemd vermogen). De hoofdsom wordt aan het einde van de looptijd uitgekeerd. De beloning voor de houder bestaat uit een uitkering in de vorm van (coupon) rente, welke periodiek wordt uitgekeerd. De waarde van het effect kan gedurende de looptijd fluctueren onder andere als gevolg van vraag en aanbod, de rentestand en de kredietwaardigheid van de onderneming.
Passief beheerd beleggingsfonds	Beleggingsfonds dat als doel heeft om een bepaalde index te volgen.

Item	Beschrijving
RINAS model	Rekenmodel IPO Nazorg Stortplaatsen. Het RINAS model berekent het doelvermogen van stortplaatsen en baggerdepots.
Securities Lending	Het uitlenen van effecten voor een bepaalde periode tegen liquiditeit of andere effecten. Het doel is extra rendement te halen.
Solvabiliteitsratio	De mate waarin een organisatie op lange termijn aan zijn financiële verplichtingen kan voldoen. De ratio is een verhouding in procenten tussen het aansprakelijk vermogen en de naar risicograad gewogen activa, die geldt voor de balans van financiële instellingen en de overheid. Het aansprakelijk vermogen bestaat uit aandelenkapitaal, reserves, voorzieningen en achtergestelde lange leningen. De solvabiliteitsratio wordt voorgeschreven door de bancaire toezichthoudende autoriteit in een lidstaat van de Europese Economische Ruimte (bijvoorbeeld 'De Nederlandsche Bank'). Een solvabiliteitsweging van 0% ('solvabiliteitsvrije status') wordt toegekend aan het schuld papier van een financiële instelling wanneer deze hiervoor geen reserves (0%) behoeft aan te houden (bijvoorbeeld schatkistpapier uitgegeven door de (centrale) overheden).
Streefportefeuille	De beoogde strategische beleggingsmix (waar naar gestreefd wordt) zoals vastgelegd in de risicoprofielen.
Underperformance	Een negatief verschil tussen het behaalde beleggingsrendement en het rendement van de benchmark.
Vastrentende waarden	Verhandelbare of niet verhandelbare leningen, waarbij aan het eind van de looptijd de hoofdsom vermeerderd met een rentevergoeding – die van te voren is afgesproken – wordt uitgekeerd. Voorbeelden van vastrentende waarden zijn: deposito's en obligaties uitgegeven door financiële instellingen.
Zakelijke waarden	Verzamelnaam voor diverse beleggingsmogelijkheden die niet de zekerheid bieden dat de nominale waarde niet wordt aangetast. Voorbeelden van zakelijke waarden zijn aandelen, onroerend goed, grondstoffen, afgeleide producten en edele metalen.

Artikel II

Het Beleggingsstatuut van het Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland 2013 wordt ingetrokken.

Artikel III

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin deze is geplaatst.

Haarlem,

Gedeputeerde staten van Noord-Holland,

, voorzitter.

, provinciesecretaris.

Uitgegeven op

Namens gedeputeerde staten van Noord-Holland

, provinciesecretaris.

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	1259
Extern Zaak ID	1297511
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 december 2019
Agendapunt	17.a
Omschrijving	Auditopvolging: Brief GS aan PS inz. Auditopvolging peildatum 1 september 2019 (C-agenda NLG en RWK 25/11 en EFB en M&B 2-12-2019)
Organisatieonderdeel	AD/CC

Bijlagen
Brief GS aan PS inz. Auditopvolging peildatum 1 september 2019
Auditopvolging 20190901 Notitie Auditopvolging .docx
Auditopvolging 20190901 auditopvolgingslijst bestuurlijk .pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	11 november 2019
Ruimte Wonen en Klimaat	25 november 2019
Ingekomen stukken ter kennisname	30 november 2019
Mobiliteit & Bereikbaarheid	2 december 2019
Economie Financiën en Bestuur	2 december 2019

Toelichting

Auditopvolging is een instrument om naar aanleiding van bevindingen en aanbevelingen van de externe Accountant, de Randstedelijke Rekenkamer en Concerncontrol verbeteringen systematisch door te voeren. Het dient tevens als sturings- en verantwoordingsinstrument van het management naar het provinciaal bestuur. Per halfjaar wordt gerapporteerd aan de auditstuurgroep, GS en PS.

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

dhr. A.M.F. Meijer

AD/CC

Telefoonnummer +31235145327

meijeramf@noord-holland.nl

1 | 1

Verzenddatum

- 5 NOV. 2019

Kenmerk

1297511/1297512

Uw kenmerk

Betreft: Auditopvolging peildatum 1 september 2019

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) zenden wij u het volgende toe:

Auditopvolging per 1 september 2019

Auditopvolging is een instrument om naar aanleiding van bevindingen en aanbevelingen van de externe Accountant, de Randstedelijke Rekenkamer en Concerncontrol verbeteringen systematisch door te voeren. Het dient tevens als sturings- en verantwoordingsinstrument van het management naar het provinciaal bestuur. Per halfjaar wordt gerapporteerd aan de auditstuurgroep, GS en PS.

De *notitie auditopvolging* bevat een analyse op de status van de openstaande aanbevelingen per 1 september 2019. In de *Auditopvolgingslijst per 1 september 2019* wordt per openstaande aanbeveling gerapporteerd over de stand van zaken.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

2 bijlage(n)

Notitie Auditopvolging

Auditopvolgingslijst per 1 september 2019

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Verseonnummer: 1297511– 1297512

Uw contactpersoon

A.M.F. Meijer
CC

Telefoonnummer +31654228093
meijeramf@noord-holland.nl

16 oktober 2019

1 | 6

Betreft Auditopvolging per 1 september 2019

Memo

Inleiding

De Auditopvolgingslijst is een instrument om de opvolging van aanbevelingen systematisch te monitoren en eventuele risicogebieden binnen de organisatie onder de aandacht te brengen. Per halfjaar wordt hierover via de auditstuurgroep gerapporteerd aan Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten. In de Auditopvolgingslijst wordt een overzicht gegeven van de voortgang die is gerealiseerd bij de opvolging van alle aanbevelingen die voort zijn gekomen uit onderzoeken van de Randstedelijke Rekenkamer, de externe Accountant en Concerncontrol. In de voorliggende notitie wordt een samenvatting gegeven van het verloop van de auditopvolging gevolgd door een analyse van Concerncontrol over de stand van zaken betreffende de auditopvolging.

Verloop acties op aanbevelingen

Omschrijving	Totaal	Reken- kamer	Externe accountant	Concern- control ¹
Openstaande aanbevelingen per 1 maart 2019	56	18	25	13
Nieuwe aanbevelingen tot 1 september 2019	19	–	14	5
Totaal aantal aanbevelingen waarover dit memo rapporteert	75	18	39	18
Aanbevelingen die niet zijn overgenomen ² afgelopen periode	–	–	–	–
Afgeronde aanbevelingen afgelopen/huidige periode	15	5	6	4
Aanbevelingen die vervallen op de lijst	1			1
Openstaande aanbevelingen per 1 september 2019	59	13	33	13

Figuur 1: het verloop van de auditopvolging in de periode van 1 maart 2019 tot 1 september 2019

¹ De aanbevelingen van de provinciearchivaris zijn ook opgenomen onder de kolom Concerncontrol als opdrachtgever van de archiefinspecties.

² 'Niet overgenomen' wil zeggen dat GS in hun (bestuurlijke) reactie op het onderliggende rapport aangeven de betreffende actie niet uit te zullen voeren.

Nieuwe aanbevelingen

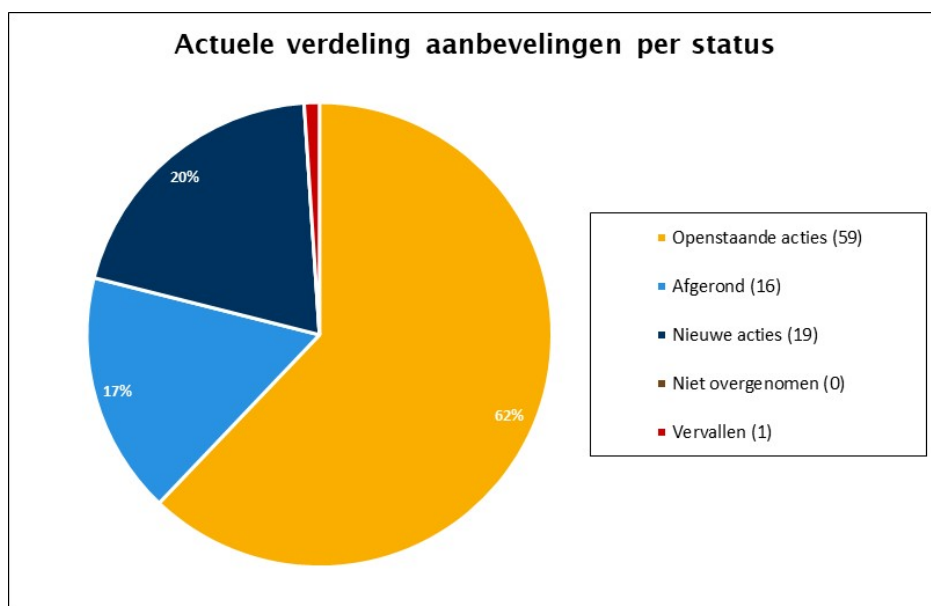
In de periode tussen 1 maart 2019 en 1 september 2019 zijn vanuit een 2-tal onderzoeken nieuwe aanbevelingen gedaan.

Het merendeel van aanbevelingen komt voort uit de controle op de jaarrekening 2018 van de nieuwe accountant, Publiek Belang. Deze zijn integraal overgenomen.

Daarnaast is in de afgelopen periode het rapport van Concerncontrol inzake Gebiedscontracten gereedgekomen. De aanbevelingen hieruit worden voor het grootste deel overgenomen.

Opvallend is dat van de aanbevelingen die openstonden per 1 maart het afgelopen half jaar slechts een beperkt deel is afgerond. De voorraad af te handelen aanbevelingen loopt gestaag op. Concerncontrol vindt dit een zorgelijke situatie en blijft periodiek in gesprek met de verantwoordelijke directeurs en actiehouders om afspraken te maken hoe het aantal aanbevelingen beheersbaar te krijgen en houden. Als interventie hierop zijn inmiddels veel van de onderwerpen binnen het programma Financiële Hygiëne geadresseerd. De benoemde deadlines in de auditopvolging zullen worden afgestemd op de planning van dit programma.

In het diagram hieronder wordt de actuele verdeling van de aanbevelingen weergegeven per status.

Figuur 2 De actuele stand van zaken van de auditopvolging

Analyse

In onderstaande analyse wordt eerst ingegaan op de opvolging van de aanbevelingen ten aanzien van de interne bedrijfsvoering. Daarna wordt ingegaan op de opvolging van aanbevelingen die zijn gedaan ten aanzien van het Provinciaal Beleid.

Bedrijfsvoering

Archivering

De opvolging van de aanbevelingen uit de archiefinspectie vordert gestaag. Een aantal belangrijke verbeteracties vereist een fundamentele aanpak binnen breder ingezette programma's zoals optimaal digitaal. In dat laatste programma wordt Office 365 geïmplementeerd, waarmee het delen van documenten eenvoudiger wordt. De spelregels voor het delen van documenten dienen wel duidelijk te worden gemaakt binnen de organisatie. De applicatiecatalogus, het normenkader voor het concern-brede kwaliteitssysteem en het beleidsdocument informatiebeheer zijn gereed. Verwacht wordt dat het kwaliteitssysteem per ultimo 2019 wordt vastgesteld.

Financiën

Met de komst van de nieuwe accountant, Publiek Belang en de bevindingen uit de interim controle zijn bij de managementletter 2018 en de jaarrekeningcontrole aanbevelingen gedaan. Een groot deel heeft betrekking op de vaststelling van juistheid en volledigheid van de diverse componenten van de resultatenrekening en de daarmee samenhangende balansposten.

Voor de opvolging van deze bevindingen ligt het initiatief voornamelijk bij CZ en een aantal ook bij CC, maar hierbij is ook de inzet van de andere directies binnen de primaire processen noodzakelijk. Inmiddels zijn veel van de onderwerpen binnen het programma Financiële Hygiëne en als onderdeel hiervan binnen het project Processen Centraal geadresseerd.

Het programma Financiële Hygiëne gaat uit van een gezamenlijke aanpak. In de roadmap zijn genoemde zaken geordend en geprioriteerd; tevens rekening houdend met het absorptievermogen van de (financiële) organisatie. De benoemde deadlines in de auditopvolging zullen worden afgestemd op de planning van dit programma.

Ook onderbesteding ten opzichte van de initiële en bijgestelde begroting is een onderwerp dat al langer terugkomt in de auditopvolging-rapportage. Met ingang van september zijn, in het kader van financiële hygiëne, budgethoudergesprekken georganiseerd waarin het gesprek over de verwachte onderbesteding een structureel onderdeel is. Dit actiepunt is daarmee onderdeel van het reguliere proces geworden en afgehandeld. Separaat hieraan worden themabijeenkomsten rond dit thema georganiseerd.

Beheersing verbonden partijen; Garanties, leningen en revolverende fondsen

Door de accountant zijn aanbevelingen gedaan ten aanzien van de beheersing van verbonden partijen. Hierbij is specifiek aandacht gevraagd voor het actiever monitoren van de verbonden partijen en de tijdige aanlevering van stukken door de verbonden partijen. Op basis van de aanbevelingen en de evaluatie van verbonden partijen zal de kadernota Verbonden partijen en de uitvoeringsrichtlijn garanties en leningen worden geactualiseerd.

Administratieve organisatie en interne controle

De uitvoering van de verbijzonderde interne controle (VIC) is in 2018 gestart in samenspraak met de accountant. Met de uitvoering van de VIC wordt ook opvolging gegeven aan aanbevelingen van de (voormalig) externe accountant. De accountant heeft na de jaarrekening haar complimenten uitgesproken over de kwaliteit van de verbijzonderde controle. In het VIC plan 2019 zijn ambities geformuleerd om onder meer de omslag van centraal naar decentraal georganiseerd te realiseren; de controleaanpak te vereenvoudigen en voorbereidingen te treffen om van gegevensgericht naar systeemgerichte controles te komen.

Inkoop/aanbesteden

In de aanbevelingen van de externe accountant wordt aandacht gevraagd voor het beter waarborgen van de vastlegging van prestatieverklaringen in het inkoopproces. Voor het proces rondom de prestatieverklaringen is een interne richtlijn opgesteld waarover nu afstemming plaatsvindt met de accountant. De verwachting is dat opvolging van de aanbevelingen hierover in het vierde kwartaal van 2019 afgerond kan worden, wanneer de noodzakelijke systeemaanpassingen zijn doorgevoerd. Hoe precies invulling wordt gegeven aan het verbeteren van het risicomanagement bij deze procedures wordt nog onderzocht.

Risicomanagement

Dit onderwerp komt meermalen terug in onderzoeken en bevindingen van de accountant. In 2019 zullen wij ter uitwerking van de kadernota risicomanagement en weerstandsvermogen (2016) een uitvoeringsrichtlijn risicomanagement opstellen waarmee we enerzijds meer lijn aan zullen brengen in het risicomanagement binnen de organisatie en anderzijds het risicobewustzijn binnen de organisatie zullen vergroten en de keuze voor beheersmaatregelen faciliteren.

Procesbeschrijvingen van de kritische processen zullen worden gebaseerd op risicoanalyses en binnen deze processen worden zichtbaar beheersmaatregelen geïmplementeerd die leiden tot een verbeterde procesbeheersing.

Beleid

Uitvoering op afstand/Provinciaal opdrachtgeverschap

Zowel door de Randstedelijke Rekenkamer als door Concerncontrol zijn aanbevelingen gedaan ten aanzien van onze rol als opdrachtgever richting de Omgevingsdiensten voor de uitvoering van Vergunningverlening; Toezicht en Handhaving taken (VTH). Dit betreft o.a. het opstellen van de nota VTH, het werken met prestatie-indicatoren waar op dit moment in IPO verband afstemming over plaatsvindt en tijdige opdrachtverlening aan de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied.

De set indicatoren wordt verwerkt in de jaarlijkse aanpassing van de gegevens-uitvraag van de provincie Noord-Holland.

Waddenfonds

De aanbevelingen zijn belegd bij de directeur Waddenfonds. Hiervan worden eind 2019 de eerste resultaten verwacht.

Restauratie van Rijksmonumenten

De aanbevelingen met betrekking tot de restauratie van Rijksmonumenten zijn in zijn geheel opgevolgd. waarbij noemenswaardig is dat in het kader van de privacywetgeving de invulling van uitwerking de aanbeveling anders is uitgewerkt.

Energie in Transitie

Het programma is pas kortgeleden gestart. In IPO-verband zullen de zaken worden uitgewerkt. De startnotities van de Regionale Energiestrategieën liggen eind september voor ter besluitvorming bij GS.

Conclusies

Er is zorg over het toenemend aantal openstaande aanbevelingen.

Vanaf april jl. besteedt Concerncontrol in de afzonderlijke MT's via de directiecontrollers hier aandacht aan. Inmiddels zijn interne beheersingsplannen per directie geformuleerd met als doel de interne beheersing te versterken.

Het merendeel van de actuele openstaande aanbevelingen ligt op het onderwerp Financiën. Hiervan is de organisatie zich terdege bewust en er wordt met elkaar hard aan gewerkt in de reguliere P&C cyclus en in projectmatige aanpakken zoals bij het instellen van een VIC-team en de sturing op andere projecten in de financiële kolom. Inmiddels zijn veel van de onderwerpen binnen het programma Financiële Hygiëne en als onderdeel hiervan binnen het project Processen Centraal geadresseerd. Deze zijn

recentelijk gestart en de resultaten hieruit worden in de periode vanaf heden tot ultimo 2020 verwacht.

Bestuurlijke Aanbevelingen
Stand van zaken per 1 september 2019

Toelichting:
In bijgaand overzicht zijn alle nog openstaande aanbevelingen opgenomen uit onderzoeksrapporten van de Randstedelijke Rekenkamer, de externe accountant en Concerncontrol. Bij de aanbevelingen wordt aangegeven uit welk onderzoeksrapport deze afkomstig is/zijn en hoeveel van de aanbevelingen uit dit onderzoek er reeds zijn afgerond.

Archiefinspectie 2014			Auteur Onderzoek: Concerncontrol Vastgesteld op: 20 jan 2015			Afgeronde aanbevelingen: 7 /8	
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline	
2.3	1) Stel een compleet en samenhangend overzicht van alle digitale en papieren archief in de organisatie op, inclusief alle systemen buiten Verseon waarin archiefwaardige bescheiden worden opgeslagen en 2) stel daar beheermaatregelen voor op.	ad 1 en 2) Deze aanbevelingen zullen worden overgenomen.	CZ/CSC	ad 1) De overzichten van de papieren en digitale archieven zijn gereed in de vorm van twee excelbestanden. De systemen met archiefwaardige bescheiden buiten Verseon, het centrale archiefsysteem, zijn in kaart gebracht. Hiermee is de eerste aanbeveling afgerond. ad 2) De beheermaatregelen voor deze systemen worden nu ingeregeld, met een tijdshorizon van 2019-K4	ad 2) De planning voor de beheermaatregelen voor deze systemen blijft staan, dus deze worden ingeregeld, met een tijdshorizon van 2019-K4		

Financieel toezicht gemeenschappelijke regelingen			Auteur Onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer Vastgesteld op: 14 dec 2015			Afgeronde aanbevelingen: 3 /4	
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline	
1.	Spreek met GS af om een visie op het financieel toezicht op gemeenschappelijke regelingen te ontwikkelen en om deze visie vast te leggen in beleid. Spreek af dat de risicogerichte benadering hierin wordt meegenomen.	Wij zijn bereid hieraan mee te werken. Voor het uitoefenen van het financieel toezicht op de gemeenschappelijke regelingen is op dit moment een ambtelijk beoordelingskader beschikbaar. Voor de begrotingscyclus 2016 zal dit kader worden toegepast. Daarbij zal het toezicht in lijn met het Gemeenschappelijk toezichtskader 2014 worden uitgevoerd. Dit houdt in dat een risicogerichte benadering daarvan onderdeel uitmaakt. Afhankelijk van de resultaten van de begrotingsronde 2016 zal worden bezien of wij een nadere visie dienen vast te stellen.	KAB/IBT	Het toezichtkader voor de gemeenten wordt op 7 maart 2019 vermoedelijk afgerond binnen het Vakberaad Gemeentefinanciën. Daarna zal het ter vaststelling worden voorgelegd aan de colleges van Gedeputeerde Staten in alle provincies. Na afronding van dit traject zal worden opgestart met het opstellen van een kader voor de gemeenschappelijke regelingen. Duidelijkheid over het tijdspad wordt verwacht in 2019-K2. Het is moeilijk aan te geven hoeveel tijd het in beslag zal nemen om een kader voor de regelingen te realiseren. Voorzichtigheidshalve kan worden uitgegaan van 2019-K4 ambtelijk gereed.	Het gemeenschappelijk toezichtkader (GTK) is voor de gemeenten volledig afgerond, inclusief besluitvorming in de colleges van Gedeputeerde Staten van de provincies. Van het GTK voor gemeenschappelijke regelingen is een eerste ambtelijke versie in voorbereiding.		

Managementletter 2015			Auteur Onderzoek: Accountant Vastgesteld op: 14 mrt 2016			Afgeronde aanbevelingen: 11 /12	
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline	
1.	De vastlegging van prestatiedocumentatie van de levering van de goederen en/of diensten is niet in het inkoopproces gewaarborgd. Het risico bestaat dat de prestatie mogelijk niet aan de provincie is geleverd. Aanbevelen wordt nadere richtlijnen op te stellen en te verankeren in de SAP-workflow. Bij het opstellen van deze richtlijnen dient rekening gehouden te worden met de aard, de omvang en het risicoprofiel van de betreffende inkoop.	Prestatieverklaringen zijn een gebruikelijk onderdeel van bv projecten op het gebied van "Werken" binnen de provincie. Een verklaring wordt in Verseon (bv termijnstaten) opgeslagen. Ook bij inhuur op urenbasis is een ondertekende urenstaat een prestatieverklaring die in SAP aan de factuur hangt. In het geval van kleinere prestaties is een prestatieverklaring niet altijd aanwezig en zal de ambtenaar (goederenontvanger) in SAP tekenen voor prestatie akkoord. Voor de voornoemde processen en voor de overige processen zal in samenspraak met de accountant worden onderzocht of en zo ja hoe prestatieverklaringen verankerd gaan worden in de SAP-workflow danwel in een ander provinciaal proces, in samenhang met andere controles die reeds worden uitgevoerd.	CZ/SI CZ/CSC	Er is een voorstel opgesteld dat voor de verschillende inkoopprocessen een richtlijn en werkinstructie wordt vastgelegd voor vastlegging van de prestatiedocumentatie. Na besluitvorming hierover in de directie zal dit per 1 juli worden geïmplementeerd. Zie ook de aanbevelingen bij de Managementletters 2017 en 2018	Op 28 maart is de richtlijn vastgesteld door de directie. De voor de uitvoering noodzakelijke technische aanpassingen kunnen vanwege de freeze op SAP pas in november 2019 worden gerealiseerd. Om deze reden is de planning herzien van 2019-K2 naar 2019-K4. Parallel hieraan worden momenteel de werkinstructies verder uitgewerkt.		

Uitvoering op afstand			Auteur Onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer Vastgesteld op: 13 juni 2016		Afgeronde aanbevelingen: 3 /5	
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline
1.	Zie erop toe dat GS een nota VTH opstellen die als kader fungeert voor de uitvoering van de VTH-taken door de OD NZKG.	In de nota VTH die op dit moment wordt opgesteld, wordt een overkoepelend kader beschreven voor de uitvoering van de VTH-taken in Noord-Holland. Dus niet alleen voor de OD NZKG. Dit wordt een integraal document voor de uitvoering van VTH-taken.	BEL/OMB	De toets op congruentie met de vastgestelde Omgevingsvisie vindt plaats. Door ontwikkelingen is het nu niet opportuun om de nota vth in de huidige vorm vast te laten stellen. De nota vth moet worden aangepast op basis van 1) de Omgevingsvisie, 2) recente ontwikkelingen rondom Tata Steel/Harsco; 3) vth-strategieën bij de vier Noord-Hollandse omgevingsdiensten en 4) ambities nieuwe coalitie. Voorstel is om de vernieuwde nota vth vast te stellen na de installatie van het nieuwe college.	De nota VTH wordt naar verwachting in het najaar 2019 ter vaststelling aangeboden aan GS. De eerste lessen rondom de aanpak van Harsco/Tata Steel kunnen hier dan in worden meegenomen alsook de ambities uit het collegeprogramma uitgewerkt in werkprogramma's.	 2019-K3
3.	Vraag GS om ervoor te zorgen dat de opdracht aan de OD NZKG wordt vastgesteld voor aanvang van het jaar waarop deze betrekking heeft en dat het een volledig en actueel bedrijvenbestand bevat.	Zoals bij het feitelijke wederhoor is opgemerkt is een bedrijvenlijst (of –bestand) een dynamische lijst. De bedrijvenlijst zoals die op enig moment is opgesteld door OD NZKG is op dat specifieke moment leidend en volledig. OD NZKG (en daarmee de provincie) heeft dus te allen tijde een actueel overzicht van bedrijven. Niettemin zullen wij ervoor zorgen dat ook bij de actualisatie van de dienstverleningsovereenkomst (DVO) een – opdat moment- actuele bedrijvenlijst is opgenomen.	BEL/OMB	De opdracht voor 2019 zal pas medio 2019 worden vastgesteld vanwege de aanpassing van de kentallen als gevolg van het validatietraject van het prestatiegericht financieren. De opdracht voor 2018 wordt stilzittend verlengd.	De opdracht (uitvoeringsovereenkomst) 2019 voor OD NZKG is op 21 mei 2019 vastgesteld door het college. Op dit moment worden voorbereidingen getroffen om de UVO 2020 voor het begin van dit jaar vast te stellen inclusief een actuele bedrijvenlijst.	 2019-K4
4.	Vraag GS indicatoren op te stellen die beter inzicht geven in de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken bij majeure risicobedrijven. Dit kan bijvoorbeeld in landelijk verband worden afgesproken.	Met de verordening kwaliteit VTH omgevingsrecht die per 1 juli 2016 wordt vastgesteld en inwerking treedt, worden de kwaliteitscriteria waaraan OD NZKG moet voldoen geformaliseerd. Vanaf dat moment wordt het ook mogelijk om betere indicatoren op te stellen om inzicht in de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken te krijgen. Samen met de twee andere opdrachtgevers van OD NZKG voor Brzo-inrichtingen (de provincies Flevoland en Utrecht) zullen wij onderzoek doen naar indicatoren die het gewenste inzicht bieden in de uitvoeringspraktijk.	BEL/OMB	De gegevensuitvraag is op 11 december 2018 door het college vastgesteld. De provincies Utrecht, Flevoland en Noord-Holland (en Zuid-Holland) hebben in samenwerking met de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied een set aan indicatoren opgesteld en voorgelegd aan het IPO BAC VTH. Deze set indicatoren worden verwerkt in de jaarlijkse aanpassing van de gegevensuitvraag van de provincie Noord-Holland.	De gegevensuitvraag is op 11 december 2018 door het college vastgesteld. De provincies Utrecht, Flevoland en Noord-Holland (en Zuid-Holland) hebben in samenwerking met de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied een set aan indicatoren opgesteld en voorgelegd aan het IPO BAC VTH. Deze set indicatoren worden verwerkt in de jaarlijkse aanpassing van de gegevensuitvraag van de provincie Noord-Holland. We beschouwen hiermee dit punt als afgerond.	 Afgerond
Managementletter 2016			Auteur Onderzoek: Accountant Vastgesteld op: 7 februari 2017		Afgeronde aanbevelingen: 11 /12	
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline
5.	Drie keer per jaar wordt een concernmanagementrapportage uitgebracht. Wij adviseren u om ook de overige baten en lasten mee te nemen in de rapportage	De concernmanagementrapportage (CMR) is een ambtelijke rapportage gericht op de verantwoording van de ontwikkeling van de kosten werkapparaat van de provincie. Andere baten en lasten die geen onderdeel zijn van de kosten werkapparaat worden daarom in principe niet opgenomen op de rapportage. Op dit moment loopt reeds een onderzoek naar de doorontwikkeling van de bestuurlijke informatievoorziening. Hierin wordt eveneens gekeken naar de functie van de CMR en de mogelijkheid om de ambtelijke rapportage ten aanzien van programmbudgetten te uniformeren en optimaliseren.	CZ/FIN, AD/CC	In de nieuwe CMR zullen naast bedrijfsvoeringsbudgetten ook o.a. de programmbudgetten een plaats krijgen. Gelet op de koppeling met nieuwe operationele doelen en budgethouders zullen de overige baten en lasten naar verwachting vanaf de eerste tertiaalrapportage in 2019 integraal onderdeel uitmaken van de CMR.	In verband met de beschikbare capaciteit en de lopende projecten Financiële Hygiene, doorontwikkeling P&C en Verbeteren Financiële Informatievoorziening is het rapporteren over programmbudgetten doorgeschoven naar de tweede CMR 2019. Deze zal in september en oktober worden opgesteld.	 2019-K4
Provinciaal Opdrachtgeverschap			Auteur Onderzoek: Concerncontrol Vastgesteld op: 14 maart 2017		Afgeronde aanbevelingen: 1 /1	
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline
1.	Leg in een visiedocument vast op welke wijze de provincie de OD's in wil zetten om haar (milieubeleids)doelstellingen te bereiken, wat dit betekent voor de afspraken die de provincie hiervoor met de OD's moet maken en voor het kennisniveau waarover de interne organisatie zou moeten beschikken.	Wij onderschrijven de conclusie dat een integraal document met daarin een visie voor de uitvoering van de VTH-taken bij kan dragen aan een betere uitvoering van de bevoegdheden en taken door de OD's en zo beter kan bijdragen aan de beleidsdoelen van de provincie. In 2017 wordt een Nota VTH opgesteld waarin een overkoepelend kader, inclusief visie, wordt beschreven voor de uitvoering van de VTH-taken in Noord-Holland door de OD's.	BEL/OMB	De nota vth (het overkoepelende kader voor de uitvoering van de vth taken wordt najaar 2019 - na installatie van het nieuwe college - vastgesteld (zie ook aanbeveling 1 van het onderzoek Uitvoering op afstand)	Analoog aan punt 1 aanbeveling uitvoering op afstand. De nota VTH wordt naar verwachting in het najaar 2019 ter vaststelling aangeboden aan GS. De eerste lessen rondom de aanpak van Harsco/Tata Steel kunnen hier dan in worden meegenomen alsook de ambities uit het collegeprogramma uitgewerkt in werkprogramma's. Om dubbelingen in de monitoring ter voorkomen vindt vanaf heden de monitoring plaats binnen uitvoering op afstand.	 Vervalt

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline
1	Informatie en communicatie: 1) Wij adviseren u om de frequentie van tussentijds financiële rapportering te verhogen tot minimaal tweemaal per jaar. Hierbij kan worden overwogen om met een afwijkingenrapportage te werken om de administratieve last voor de organisatie van de aanvullende rapportering beheersbaar te houden. 2) Om de transparantie richting Provinciale Staten te vergroten adviseren wij om tussentijds, bijvoorbeeld via de Zomernota, Provinciale Staten te informeren over de tussentijdse realisatie en hierbij ook de balansstanden te betrekken.	Op dit moment vindt rapportering via de zomernota en de laatste begrotingswijziging plaats. Provinciale Staten hebben eerder aangegeven geen behoefte te hebben aan een hogere frequentie van financiële informatie. De opmerkingen inzake balansstanden etc. zullen wij betrekken in ons lopende project verbetering financiële informatievoorziening	CZ/FIN	De vernieuwde begrotingssystematiek is op 12 februari 2018 door Provinciale Staten vastgesteld en is geïmplementeerd in de begroting 2019. In het project verbetering financiële informatievoorziening worden maatregelen uitgewerkt ter verbetering van het proces en de kwaliteit van de financiële informatie; waarbij onder andere de balansstanden zullen worden betrokken. (2019-K4). De zomernota 2019 krijgt in lijn met de vernieuwde begrotingssystematiek een nieuwe opzet (2019-K3).	De zomernota heeft een nieuwe opzet gekregen. Hierin zijn geen balansstanden opgenomen. We organiseren per 1 september een tussentijdse afsluiting, waarin de balansstanden worden geanalyseerd. In de CMR T2 worden de investeringskredieten en de reserves meegenomen in de financiële rapportage. De doorontwikkeling van de planning en control wordt verder voortgezet.	 2019-K4
2	Betrouwbaarheid begroting: 1) Wij hebben Gedeputeerde Staten geadviseerd om te onderzoeken of de kwaliteit van de primaire begroting kan worden verbeterd en of afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting in een eerder stadium kan worden gesignaleerd en verwerkt. Op het moment van onze tussentijdse controle zijn er geen verbeteringen reeds gerealiseerd binnen het begrotingsproces welke onderbestedingen verminderen dan wel mitigeren. Wel lopen er initiatieven gericht op het verder professionaliseren van uw begroting.	Het verschijnsel van onderbesteding is bekend en krijgt binnen het project verbetering financiële informatievoorziening aandacht. Doordat er vele afhankelijkheden zijn met zowel publieke als private partners, waar de provincie niet altijd invloed op heeft, zullen maatregelen niet alleen beperkt kunnen worden tot de eigen organisatie. Eerder hebben wij rondom BDU Kleine Infrastructuur reeds maatregelen getroffen. Wij zullen een onderzoek starten naar de wijze waarop wij ook bij andere partijen meer grip kunnen krijgen op de uitputting door externe partijen en naar het realiteitsgehalte van de betreffende begrotingsposten (afrondding medio 2018).	CZ/FIN	In afwachting van de aanbevelingen uit de audit ondersbesteding zijn reeds een aantal acties opgestart m.b.t. het toetsen van voorstellen voor de kaderbrief 2020 op haalbaarheid en uitvoerbaarheid, het opstellen en toetsen van bestedingsplannen voor reserves (2019-K2). De audit uitkomsten en aanbevelingen worden op 3 april 2019 verwacht.	Met ingang van september worden, in het kader van het programma Financiële Hygiëne, budgethoudersgesprekken georganiseerd waarin het gesprek over de verwachte onderbesteding een structureel onderdeel is. In de drie speerpuntprojecten VFI, Financiële Hygiëne en doorontwikkeling P&C is aandacht voor de diverse hier genoemde oplossingsrichtingen. We beschouwen deze aanbeveling afgerond.	 Afgerond
3	Prestatielevering: 1) Wij adviseren Gedeputeerde Staten te komen tot een procedure om te borgen dat de prestatielevering in voldoende mate en eenduidig wordt vastgelegd op het moment van factuurautorisatie binnen uw financiële pakket. 2) Wij vragen u hierbij tevens aandacht te hebben voor voldoende functiescheiding tussen degene die bestelt en degene die ontvangt. Deze applicatie control kan, op het moment dat uw ITG's effectief zijn, zorgdragen voor aanzienlijk minder gegevensgerichte werkzaamheden en derhalve een efficiëntere controle. 3) Daarnaast adviseren wij u nadrukkelijk om de controlegrens van € 50.000 aanzienlijk te verlagen. De controle op de prestatielevering is cruciaal en noodzakelijk om mogelijke fraude risico's te beheersen. Hierbij achten wij een ondergrens van € 50.000 te hoog.	Op dit onderwerp hebben wij 2 maatregelen ingezet: 1) De controle op prestatielevering is onderdeel geworden van het werkprogramma interne controle inkoop en aanbesteding. 2) Er is een wijziging op de interne richtlijn goederenontvangst in voorbereiding. In de concept wijziging is nu inderdaad € 50.000 als grens opgenomen. Wij zullen deze grens heroverwegen en de afspraken met de accountant verwerken in deze richtlijnen. Tegelijkertijd willen wij de administratieve lasten, zeker voor kleinere uitgaven, beperkt houden. Functiescheiding tussen de prestatiebevestiging en factuurmandatering is reeds in het systeem geborgd.	CZ/SI AD/CC	Er is een voorstel opgesteld dat voor de verschillende inkoopprocessen een instructie wordt vastgelegd voor vastlegging van de prestatiedocumentatie. Na besluitvorming hierover in de directie zal dit per 1 juli worden geïmplementeerd.	Op 28 maart is de richtlijn vastgesteld door de directie. De hierin opgenomen controlegrens bedraagt € 5.000. De voor de uitvoering noodzakelijke technische aanpassingen kunnen vanwege de freeze op SAP pas in november 2019 worden gerealiseerd. Om deze reden wordt de deadline herzien van 2019-K2 tot 2019-K4. Parallel hieraan worden momenteel de werkinstructies verder uitgewerkt.	 2019-K4
8	Memoriaalboekingen: 1) Door middel van het instellen van richtlijnen voor het documenteren van memoriaalboekingen kunt u foutieve boekingen voorkomen. 2) Daarnaast adviseren wij om een inhoudelijke toets uit te laten voeren door de een onafhankelijke medewerker op de juiste verwerking van memoriaalboekingen.	Naar aanleiding van dit advies zullen wij het bestaande formulier en de richtlijnen herbeoordelen en aandacht besteden aan de minimale kwaliteitseisen van documentatie en de zichtbaarheid van de toetsing.	CZ/FIN CZ/CSC	De actualisatie van het formulier en het proces is nog in voorbereiding. Er wordt gezien of het vernieuwde proces in een geautomatiseerde workflow geborgd kan worden.	De actualisatie van het formulier en het proces is nog in voorbereiding. Er wordt gezien of het vernieuwde proces in een geautomatiseerde workflow geborgd kan worden. 2019-K2 wordt 2019-K4	 2019-K4
9	Periodiek afsluitproces: Wij adviseren u om procedures en richtlijnen op te stellen omtrent het maandelijks afsluiten van de financiële administratie. Deze werkzaamheden dienen op gestructureerde wijze plaats te vinden en gedocumenteerd te worden. Op deze uitgevoerde werkzaamheden dient een gedetailleerde controle plaats te vinden. Hierbij kan aandacht worden besteed aan: > stand van zaken restantbudgetten; > beoordeling van de waardering van vaste activa en investeringen; > beoordelen van up-to-date zijn van invoer > begrotingswijzigingen; > beoordeling volledigheid doorbelastingen en kostenallocatie; > stand van zaken uitputting kredieten.	Op dit moment is er geen sprake van een "harde" tussentijdse afsluiting. De zogenaamde "hard-closure" is bij overheidsinstellingen ook geen gemeengoed aangezien baten en lasten van de programma's niet gelijkmatig over het jaar zijn verdeeld. Wel moeten we blijvend scherp zijn op ons planning & control proces geoptimaliseerd kan worden. Wij zullen dan ook bij de implementatie van onze nieuwe projectenmodule en bij het project verbetering Financiële Informatievoorziening deze aanbevelingen meenemen en specifieke aandacht besteden aan de zichtbaarheid en documentatie van de periodieke afsluit-werkzaamheden.	CZ/FIN	De uitvoering van het programma 'Verbeteren Financiële Informatievoorziening', waarvan het periodieke afsluitproces onderdeel, is in uitvoering. Het traject financiële hygiëne heeft in de aanloop van de jaarrekeningcontrole 2018 de eerste resultaten opgeleverd m.b.t. een betere vastlegging en onderbouwing van verplichtingen. De tweede fase van het traject van financiële hygiëne wordt in het voorjaar 2019 opgestart, waarin met name aan de gestructureerde wijze van het periodiek afsluiten een gedetailleerde vorm wordt gegeven.	De uitvoering van het programma 'Verbeteren Financiële Informatievoorziening', waarvan het periodieke afsluitproces onderdeel uitmaakt, is in uitvoering. De tweede fase van het traject van financiële hygiëne is opgestart, waarin met name aan de gestructureerde wijze van het periodiek afsluiten een gedetailleerde vorm wordt gegeven. Per 1 september 2019 wordt voor de eerste keer periodiek afgesloten.	 2019-K4
10	Monitoring realisatie begroting: Uit voorgaande perioden is gebleken dat de primaire begroting van uw organisatie diverse optimistische ramingen bevat, welke resulteren in een onderuitputting. Wij begrijpen van het management dat de onderuitputting ook deels wordt veroorzaakt door externe factoren/partijen. 1) Desondanks adviseren wij Gedeputeerde Staten om het realiteitsgehalte van bepaalde begrotingsposten nader te onderzoeken en alsmede op een meer periodieke wijze begrotingswijzigingen aan te bieden aan Provinciale Staten. Op deze wijze is in een eerder stadium duidelijk welk rekeningsresultaat u realiseert.	Wij onderkennen de problematiek van de onderuitputting. Doordat er vele afhankelijkheden zijn met zowel publieke als private partners, waar de provincie niet altijd invloed op heeft, zullen maatregelen niet alleen beperkt kunnen worden tot de eigen organisatie. Provinciale Staten hebben eerder aangegeven weinig meerwaarde te zien in het verhogen van de frequentie van begrotingswijzigingen. Dit komt ook de navolgbaarheid en overzichtelijkheid niet ten goede. Zoals hierboven aangegeven starten wij een onderzoek naar de wijze waarop wij meer grip kunnen krijgen op de uitputting door externe partijen en naar het realiteitsgehalte van de betreffende begrotingsposten (afrondding medio 2018).	CZ/FIN	De uitvoering van het programma 'Verbeteren Financiële Informatievoorziening', waaronder monitoring realisatie begroting, loopt conform planning. Zowel in de doorontwikkeling van de CMR als in het traject van financiële hygiëne worden in 2019 instrumenten ingezet om de realisatie van de begroting te monitoren.	Zie de eerdere aanbeveling bij 2. 2019-K2 wordt 2019-K4	 2019-K4

Aanbestedingsprocedure projecten boven EU-grenzen			Auteur Onderzoek: Concerncontrol			Afgeronde aanbevelingen:	
			Vastgesteld op: 3 oktober 2017			5 7	
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline	
2	Neem beheersmaatregelen gericht op risicomanagement bij aanbestedingen en de uitvoering van het project, niet alleen risico's en beheersmaatregelen ten aanzien van rechtmatigheid maar ook aanbesteding specifieke (flankerende) risico's. Het benoemen van risicocategorieën (bijvoorbeeld bestuurlijke risico's, omgevingsrisico's, financiële risico's enzovoorts) draagt er aan bij dat risicoanalyses gestructureerd plaatsvinden. Hiervoor kunnen de beschrijvingen van B&U als voorbeeld dienen.	De aanbeveling ten aanzien van het uitvoeren van structurele risicoanalyses wordt overgenomen. Deze processtap is inmiddels opgenomen in de concept AO Europees aanbesteden. Daarmee wordt een risicoanalyse (specifiek gericht op het aanbestedingsproces) uitgevoerd bij elke Europese aanbesteding, en worden de risico's en beheersmaatregelen tijdens het proces opgevolgd. Er zal worden verkend of de B&U aanpak voor risicobeheersing organisatiebreed voor projecten kan worden toegepast. Nu al wordt deze aanpak bij B&U aanbestedingen, maar incidenteel ook bij aanbestedingen voor andere directies uitgewisseld en geeft een B&U risicoadviseur in voorkomende gevallen advies.	CZ/SI ism CC	In 2018 is hieraan (nog) geen opvolging aan gegeven. Risico analyses is een organisatie breed onderwerp en niet alleen gericht op inkoop. Binnen concerncontrol wordt vanuit het PNH brede risicomanagement-perspectief verkend of in een concernbrede bruikbare GRC (Governance, Risk and Compliance) oplossing kan worden voorzien in de portfolio van 2019/2020. Hierbinnen kan dan het risicomanagement rond inkoop worden ingebed.	Binnen concerncontrol wordt vanuit het PNH brede risicomanagement-perspectief verkend of in een concernbrede bruikbare GRC (Governance, Risk and Compliance) oplossing kan worden voorzien in de portfolio van 2020/2021. Hierbinnen kan dan het risicomanagement rond inkoop worden ingebed.		
3	Richt een centrale database in waar de risicoanalyses en evaluaties worden bewaard om zo het lerend vermogen binnen de provincie te versterken;	De aanbeveling inzake het inrichten van een centrale database voor het bijhouden en opvolgen van risicoanalyses en evaluaties zullen wij verkennen in concernbreed verband. Het lijkt namelijk effectiever om dit op te pakken voor alle grotere projectrisico's en evaluaties en niet alleen die rond het aanbestedingsproces.	CZ/SI ism CC	In 2018 is hieraan (nog) geen opvolging aan gegeven. Risico analyses is een organisatie breed onderwerp en niet alleen gericht op inkoop. Binnen concerncontrol wordt vanuit het PNH brede risicomanagement-perspectief verkend of in een concernbrede bruikbare GRC (Governance, Risk and Compliance) oplossing kan worden voorzien in de portfolio van 2019/2020. Hierbinnen kan dan het risicomanagement rond inkoop worden ingebed.	Concern Control zal in het 1e kwartaal van 2020 verkennen of de provincie een risicomanagementsysteem wil gebruiken en zo ja welke passend is binnen de provincie kaders en handreiking. Deze keuze/ selectie vindt samen met de vertegenwoordigers van de directies plaats in het 2e kwartaal van 2020.		

Het Waddenfonds gemonitord			Auteur Onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer			Afgeronde aanbevelingen:	
			Vastgesteld op: 23 januari 2018			6 8	
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline	
5	Heroverweeg eerdere besluitvorming over de organisatiekosten naar rato van het Waddenfondsbudget (in casu de 5%-norm). Ga bij de aankomende besluitvorming over de organisatiekosten uit van de benodigde taken en de hierbij behorende werkzaamheden. Bepaal vervolgens welke competenties nodig zijn om deze taken op een goede wijze uit te voeren. Het is dus niet wenselijk om vooral de organisatiekosten te maximaleren op een bepaald percentage, maar om een taken-middelen discussie leidend te laten zijn in het streven om het Waddenfonds toe te rusten voor een doelmatige uitvoering van haar verantwoordelijkheden.	Wij onderschrijven deze aanbeveling. De directeur zal uitwerking geven aan de benodigde functies en taken voor een doelmatige uitvoering van onze verantwoordelijkheden.	Wadden-fonds	Directeur Waddenfonds is gestart met uitvoering van deze aanbeveling. Planning is dat het Dagelijks Bestuur van het Waddenfonds hierover in eerste kwartaal van 2019 geïnformeerd wordt.	De (waarnemend) directeur van het Waddenfonds heeft in eerste instantie onderzoek laten verrichten naar de beheerfuncties in relatie tot de functies van programmaregisseur. Deze functies zijn primair betrokken bij het proces van subsidieverlening inclusief dat van het Investeringskader Waddengebied. Van deze functies bestond de indruk dat er sprake was van kwalitatieve en kwantitatieve onderbemensing. In 2018 is daartoe al een eerste wijziging van de begrotingen 2018 en 2019 voorgelegd en vastgesteld. Op grond van het verrichte onderzoek is ook een wijziging van de begroting 2020 voorgelegd en vastgesteld. De begrotingen 2021 en 2022 zullen conform worden opgehoogd. De waarnemend directeur zal in de tweede helft van 2019 een totaal onderzoek met bijbehorende competenties starten. Deze informatie zal mee worden gegeven aan de nieuwe directeur van het Waddenfonds, waarvoor de wervingsprocedure lopende is.		
6	Volg de (onder)uitputting van de Waddenfondsmiddelen en start uiterlijk in 2024 interprovinciaal overleg over de periode na 2026. In dat overleg dient rekening te worden gehouden met een structurele onderuitputting van het Waddenfonds en met de investeringsbehoefte van het gebied. Entameer daarover tijdig overleg met de betrokken minister(s).	Het Waddenfondsbestuur hecht er aan alleen subsidie te verlenen aan zorgvuldig uitgewerkte en doeltreffende projecten. Reservevorming is een bewuste keuze om — mede in verband met aanstaande majeure projecten — in toekomstige financieringsbehoefte te kunnen voorzien. Wij verwachten dat rand de aangekondigde midterm -review in 2021 zicht zal zijn op een forse aanwending van de gevormde reserves. De in 2021 nog beschikbare reserves kunnen in de midterm -review aanleiding geven tot voorstellen over een wijziging van inzet van middelen; zowel qua tempo en aard (majeur en thematisch).	Wadden-fonds	Op verzoek van de stuurgroep Waddenprovincies (waarin de drie Waddengedeputeerden zitting hebben) is de midterm review vervroegd van 2021 naar 2020.	Op verzoek van de stuurgroep Waddenprovincies (waarin de drie Waddengedeputeerden zitting hebben) is de midterm review vervroegd van 2021 naar 2020.		

Controle jaarrekening 2017

Auteur Onderzoek: Accountant
Vastgesteld op: 5 juli 2018

Afgeronde aanbevelingen:

5

77

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline
3	Begrotingsbeheer en afgrenzing van subsidieelasten: 1) Voor de toekomst adviseren wij GS als vervolgstap op de ingezette en gerealiseerde verbeteringen om voor de begroting 2019 focus te leggen op de verbetering van de initiële begroting. Hierbij zou meer uitgegaan kunnen worden van de realisatiecapaciteit. Dit zou het aantal noodzakelijke begrotingswijzigingen sterk kunnen verminderen. 2) Ook adviseren wij GS om de analyse van de afgrenzing van de subsidieelasten te verfijnen.	ad 1) Op dit moment wordt gewerkt aan verdere optimalisatie van de P&C cyclus. De voorstellen rondom de opzet en inrichting van de begroting zijn reeds met Provinciale Staten gedeeld en voor de begroting 2019 wordt hier concreet aan gewerkt. ad 2) De afgrenzing van de subsidieelasten is een specifiek aandachtspunt. Het betreft hier concreet de afrekeningen over voorgaande jaren die in de loop van 2018 plaatsvinden. Wij zullen maatregelen treffen om bij grote verwachte afrekenverschillen tijdig informatie met de gesubsidieerde organisatie uit te wisselen zodat in de jaarrekening hier rekening mee kan worden gehouden	CZ/FIN	ad 2) De afgrenzing van subsidieelasten wordt conform de recente uitspraak van de BBV-commissie en in overleg met de accountant bij actualisatie van de financiële verordening beschreven.	De Financiële Verordening komt naar verwachting in december in PS. BZK heeft overigens aangegeven dat de situatie voor 2019 nog niet hoeft te worden aangepast aan de uitspraak van de BBV commissie. 2019-K3 wordt 2019-K4	
8	Naleving BBV (-): Met betrekking tot de paragraaf lokale heffingen dient inzichtelijk te worden gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd. Deze informatie ontbreekt in de jaarstukken. GS geeft aan dat deze informatie niet voorhanden is. 1) Wij adviseren GS om deze informatie in 2018 te verzamelen.	Wij onderschrijven de opmerking van de accountant. De kostendekkendheid van de leges is een aandachtspunt, dat onder andere door de wijziging van de toerekening overheadkosten als gevolg van de gewijzigde BBV in 2017, opnieuw bezien zal moeten worden. Inmiddels is op dit punt actie ondernomen en wordt de mate van kostendekkendheid, inclusief de borging hiervan in 2018 opgepakt	CZ/FIN	Voor de kostendekkendheid van de leges is de benodigde informatie verzameld. Dit wordt betrokken bij de actualisatie van de legesverordening (2019-K3).	De actualisatie van de legesverordening, waarin de kostendekkendheid wordt geregeld, wordt naar verwachting in december aan PS voorgelegd. 2019-K3 wordt 2019-K4	

Archiefinspectie 2017		Auteur Onderzoek: Provinciearchivaris Vastgesteld op: 21 augustus 2018		Afgeronde aanbevelingen:		
				8		/13
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline
2	Breng alle archiefwaardige informatie in beheer bij informatieprofessionals, dus ook de archiefwaardige informatie die niet in Verseen wordt beheerd.	Aan de hand van het overzicht van aanbeveling 1 wordt per vakapplicatie vastgesteld welke beheermaatregelen nodig zijn voor de applicatie en welke informatieprofessionals verantwoordelijk zijn voor het beheer van de aanwezige archiefwaardige informatie.	CZ/CIO	Het overzicht van alle applicaties met archiefwaardige informatie is gereed. Op dit moment worden de beheermaatregelen per applicatie ingeregeld.	Het overzicht van alle applicaties met archiefwaardige informatie (applicatiecatalogus) is gereed. Alle applicaties zijn inmiddels toegewezen aan een Record Manager van de unit DIV.	 Afgerond
3	Stel centraal beleid vast om alle archiefwaardige informatie conform archiefwet- en regelgeving te beheren, of dat nu documenten zijn of gegevens in databases, digitale tekeningen of audio opnames. Dit zou onderdeel kunnen zijn van de 'roadmap' van het programma Optimaal Digitaal.	Het vaststellen van beleid en richtlijnen voor duurzaam informatiebeheer is onderdeel van de programma's van de I-agenda en zal per thema worden opgepakt. Tevens zal een bewaarstrategie digitale informatie worden opgesteld.	CZ/CIO	Het concept beleidsdocument informatiebeheer beleid is gereed. Dit concept wordt aangevuld met de eisen die vanuit het normenkader van het kwaliteitssysteem zijn opgesteld. Vaststelling van het beleidsdocument dient daarna plaats te vinden. In verband met een personele wisseling binnen de CIO office wordt de deadline verlegd.	Het centraal informatiebeheerbeleid vloeit voort uit de acties die we uitvoeren als onderdeel van het kwaliteitssysteem (aanbeveling 4, 2017). In overleg met de provinciearchivaris zien we deze aanbeveling als afgerond op het moment dat d.m.v. het kwaliteitssysteem informatiebeheer is geborgd dat het centrale beleid er op alle relevante thema's komt. In verband met een personele wisseling binnen de CIO office en een daarmee gepaard gegane wijziging in de aanpak wordt de deadline met één kwartaal verlegd.	 2019-K4
4	Breid het huidige kwaliteitssysteem uit naar een concernbreed systeem.	Om het kwaliteitssysteem DIV uit te breiden naar een concernbreed systeem zal een werkgroep worden ingesteld met vertegenwoordigers van alle directies, staf AD en Kabinet. De werkgroepleden zullen een plan van aanpak voor dit concernbrede kwaliteitssysteem, zoals voorgeschreven in art. 16 van de Archiefregeling, opstellen.	CZ/CIO	Het normenkader voor het concernbrede kwaliteitssysteem is gereed. De vigerende archiefwet- en regelgeving is geanalyseerd en dit heeft een overzicht van ruim 80 eisen en producten opgeleverd waaraan de provincie dient te voldoen. Het uitwerken van deze eisen en producten en de prioritering hierbij wordt in samenhang met de implementatie van O365 opgepakt.	Op basis van de vigerende archiefwet- en regelgeving is een normenkader opgesteld waarin staat op welke thema's kaders en producten nodig zijn om te voldoen aan de gestelde eisen. Voor ieder kader en product zijn de rollen en verantwoordelijkheden gedefinieerd. In overleg met de provinciearchivaris zien we deze aanbeveling als afgerond op het moment dat d.m.v. een kwaliteitssorg-procedure is geborgd dat op termijn aan alle kaders en producten invulling wordt gegeven en er een proces is voor de monitoring en rapportage op de naleving.	 2019-K3
5	Stel informatiespecialisten op hbo/wo niveau met kennis van digitaal archiveren aan o.a. voor het beoordelen van de applicaties met archiefwaardige informatie, en het opstellen van de nodige maatregelen voor het duurzaam bewaren van de archiefwaardige informatie in deze applicaties.	De unit DIV is in 2017 uitgebreid met twee informatiespecialisten op HBO niveau. Het werven van een derde informatiespecialist is in voorbereiding. Hiermee is de capaciteit toereikend. Er is voldoende kennis in huis om de beoordeling van de applicaties te kunnen uitvoeren.	CZ/CSC	Het werven van de derde informatiespecialist zal in 2019 plaatsvinden.	De vacature voor een derde informatiespecialist op HBO niveau bij de unit DIV is inmiddels ingevuld.	 Afgerond
6	Pak deze beoordeling van de applicaties met archiefwaardige informatie voortvarend op, uitgaande van de eisen ingevulde de Archiefwet en privacywetgeving en rapporteer de uitkomsten aan de provinciearchivaris.	Nadat de aanbevelingen 1 en 2 zijn afgerond, zal een rapportage met de resultaten van deze aanbevelingen naar de provinciearchivaris worden gestuurd.	CZ/CIO	Zodra de beheermaatregelen voor alle applicaties met archiefwaardige informatie zijn ingeregeld (zie aanbeveling 2), zal een rapportage hierover naar de provinciearchivaris worden gestuurd. De deadline is gerelateerd aan en afhankelijk van de afronding van de beheermaatregelen van de aanbeveling 2.3 uit archiefinspectie 2014.	Het overzicht van alle applicaties met archiefwaardige informatie (applicatiecatalogus) is gereed. Alle applicaties zijn inmiddels toegewezen aan een Record Manager van DIV. Zij bepalen op dit moment de benodigde beheermaatregelen voor deze informatiesystemen. We doen dit in continue overleg met de inspecteur. Dit jaar nog versturen we hierover een rapportage naar de provinciearchivaris.	 2019-K4
7	Om te bereiken dat wordt voldaan aan artikel 3 van het Besluit Informatiebeheer PNH 2014 de volgende aanbevelingen: (1) Maak het informatiebeheer onderwerp van een consequente sturing door het management op alle niveaus. De sturing kan aan de hand van controle van de afhandeling van de zaak, het op de juiste wijze opslaan van archiefwaardige informatie in Verseen en toekenning van de juiste metadata bij de door de ambtenaren afgehandelde zaken. (2) Zorg voor voldoende menskracht voor de ondersteuning van de ambtenaren bij het verwerken van de archiefwaardige informatie middels trainingen, uitleg over wat archiefwaardige informatie is, instructies, procedurebeschrijvingen en beschrijvingen van de minimale inhoud van een dossier per zaaktype. (3) Breid daarnaast de bezetting bij de unit DIV uit met tijdelijke personeel voor de archivering van de dossiers in Verseen.	ad 1. Voor de sturing op een goed informatiebeheer zal het management inclusief de team senioren en operationele managers regelmatig het onderwerp archivering onder de aandacht brengen bij de medewerkers. ad 2. Voor de ondersteuning van medewerkers bij het archiveren zal een inventarisatie van de opleidingsbehoeften plaatsvinden en tevens zal een opleidingsprogramma worden vastgesteld. ad 3. Tijdelijk extra personeel is ingehuurd voor de controle van de gearchiveerde zaken in Verseen.	CZ/CIO CZ/CSC	ad 1. Dit is onderdeel van het nog in te voeren kwaliteitssysteem (zie aanbeveling 4). Gezien de relatie met dit kwaliteitssysteem, verschuift de deadline naar 2019-K3 ad 2. In het kader van het Project bedrijfsopleidingen 2020 en het programma Optimaal Digitaal wordt deze aanbeveling opgevolgd inclusief het aanbieden van een goede vindplaats van de relevante documenten met werkinstructies en procedures. ad 3. Bij de unit DIV is sinds september 2017 tijdelijk extra personeel (1,4 fte) ingezet voor de archivering van dossiers. Hiermee is invulling gegeven aan aanbeveling 3, die hiermee is afgerond.	ad 1) Informatiebeheer is onderdeel van het SIO en de directie overleggen. Daarnaast wordt door het programma Optimaal Digitaal gestuurd op commitment bij het management voor gedegen informatiebeheer. ad 2) In het kader van het Project bedrijfsopleidingen 2020 en het programma Optimaal Digitaal wordt deze aanbeveling opgevolgd inclusief het aanbieden van een goede vindplaats van de relevante documenten met werkinstructies en procedures. Hiermee wordt deze aanbeveling opgevolgd. ad 3) Bij de unit DIV is sinds september 2017 tijdelijk extra personeel (1,4 fte) ingezet voor de archivering van dossiers. Hiermee is deze aanbeveling opgevolgd.	 Afgerond
8	Met betrekking tot het informatiesysteem RIS voor burgemeestersbenoemingen: 1) Zet vaart achter het onderzoek naar de mogelijkheden van Tangram t.a.v. RIS en trek samen op met de gebruikers van het systeem bij andere provincies. 2) Kies voor een robuuste oplossing voor het niet voldoen aan de wettelijke eisen van het RIS. 3) Blijf van de te bewaren informatie papieren dossiers vormen zolang het systeem niet de vereiste functionaliteiten bevat voor archivering.	ad 2) Een robuuste oplossing zal worden bepaald en geïmplementeerd zodat het informatiesysteem RIS voldoet aan de wettelijke vereisten voor archivering van burgemeestersbenoemingen.	AD/KAB	Papieren dossiers worden gevormd zolang RIS niet de vereiste archieffunctionaliteit heeft. Onderzoek vindt plaats met Tangram (leverancier) over de mogelijkheden van het opnemen van een archief functie in RIS. Dit gebeurt in gezamenlijk overleg met alle provincies en BZK. Als duidelijk is of de archief functie al dan niet in RIS kan, dan zal er nog een functionaliteit gebouwd, getest en geïmplementeerd moeten worden. In RIS zelf of tussen RIS en Verseen (afgescheiden deel).	Er is geen wijziging in de voortgang van deze aanbeveling. Dat betekent net als per 1 maart 2019: Papieren dossiers worden gevormd zolang RIS niet de vereiste archieffunctionaliteit heeft. Onderzoek vindt plaats met Tangram (leverancier) over de mogelijkheden van het opnemen van een archief functie in RIS. Dit gebeurt in gezamenlijk overleg met alle provincies en BZK. Als duidelijk is of de archief functie al dan niet in RIS kan, dan zal er nog een functionaliteit gebouwd, getest en geïmplementeerd moeten worden. In RIS zelf of tussen RIS en Verseen (afgescheiden deel).	 2020-K1
11	Stel waar nodig procedures op en vast voor een goed informatiebeheer, zoals (1) emailarchivering en emailvernietiging, (2) opslag en vernietiging van informatie op de netwerkschijven, (3) de minimale inhoud van een dossier per zaaktype en voor (4) conversie en migratie van digitale archiefwaardige informatie.	1. Huidige procedures worden geanalyseerd en waar nodig aangepast of nieuwe procedures worden opgesteld. 2. Het programma Optimaal Digitaal zal procedures opstellen voor informatiebeheer op de netwerkschijven en conversie en migratie van digitale archiefwaardige informatie. 3. De unit DIV stelt met de proceseigenaar de minimale inhoud van een dossier per zaaktype vast. 4. Dit is onderdeel van de bewaarstrategie digitale informatie (zie aanbeveling 3)	CZ/CIO CZ/CSC	1. Emailarchivering en -vernietigingsbeleid wordt opgesteld zodra de Rijksverheid de richtlijnen hiervoor definitief heeft vastgesteld. We volgen het Rijk hierin. 3. afgerond 2 + 4: Dit is onderdeel geworden van het project O365 en zal voor de implementatie van O365 worden vastgesteld.	Ad 1) De PNH volgt de ontwikkelingen bij het rijk inzake mailarchivering en -vernietigingsbeleid. (planning is hierop niet van toepassing aangezien we afhankelijk zijn van het rijk) Ad 2) Als onderdeel van het programma Optimaal Digitaal zullen de netwerkschijven worden uitgefaseerd en komt het archiefwaardig materiaal in het nieuwe DMS te staan. Ad 3) Afgerond. Ad 4) Procedures voor conversie en migratie zijn onderdeel van het centrale beleid op informatiebeheer uit aanbeveling 3 (2017). De aanbeveling wordt opgevolgd als onderdeel van aanbevelingen 3 en 4 en in analogie met die aanbevelingen wordt de deadline met één kwartaal verlegd.	 2019-K4

14	Besluit vervanging van PNH wordt aanbevolen om de digitale beheeromgeving te toetsen aan de hand van het toetsingskader voor de digitale beheeromgeving RODIN 2. De RODIN toets heeft ook plaats gevonden in 2014, er zijn toen aanbevelingen gedaan. De toets van de digitale beheeromgeving omvat 3 onderdelen: beleid en organisatie, informatiebeheer (lees: systeem) en ICT en informatiebeveiliging. Het is zeer aan te bevelen dat PNH zelf op afzienbare termijn een audit uitvoert aan de hand van RODIN 2 en de uitkomsten hiervan rapporteert aan de provinciearchivaris. Stel maatregelen vast voor de geconstateerde risico's.	Een externe audit is in 2017 uitgevoerd om te komen tot het besluit voor vervanging. RODIN 2 is geen verplichting. We zullen onderzoeken waar RODIN 2 op dit moment voor PNH van toegevoegde waarde kan zijn op lopende activiteiten en eventuele aanbevelingen uit een audit zullen worden meegenomen in het concernbrede kwaliteitssysteem (zie aanbeveling 4).	CZ/CIO	Deze aanbeveling wordt uitgevoerd in samenhang met aanbeveling 4 over de inrichting van een concernbreed kwaliteitssysteem en wordt meegenomen in de prioritering van de werkzaamheden rondom de uitwerking van het kwaliteitssysteem en de implementatie van O365. Er is (nog) niet met CC afgestemd over een Rodin audit op Verseon in verband met de geplande van Verseon.	We stellen dit jaar nog een kwaliteitssysteem vast (zie aanbeveling 4). Daarnaast leggen we het informatiebeheer per applicatie vast in een applicatiecatalogus (zie aanbeveling 12, 2014 en 2, 2017). In RODIN 2 staan geen eisen die geen onderdeel zijn van deze trajecten. Het op korte termijn uitvoeren van een RODIN 2 audit heeft daarom geen toegevoegde waarde.	 Afgerond
----	---	---	--------	--	---	---

Garanties, leningen en revolverende fondsen	Auteur Onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer Vastgesteld op: 26-11-2018	Afgeronde aanbevelingen: 0 / 3
---	---	-----------------------------------

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline
1	Ontwikkel de Uitvoeringsrichtlijn Leningen en garantstellingen door in door PS vastgesteld beleid, bij voorkeur ondersteund met een afwegingskader voor de inzet van verschillende mogelijke financiële instrumenten, zoals garanties en leningen, maar ook revolverende fondsen, deelnemingen en cofinanciering.	Wij zullen de Uitvoeringsrichtlijn Leningen en garantstellingen doorontwikkelen en door PS laten vaststellen. Een algemeen afwegingskader voor de inzet van financiële instrumenten is minder eenvoudig, aangezien een dergelijke keuze maatwerk is. Daarnaast is sprake van een zekere overlap in begrippen; revolverende fondsen zijn vrijwel altijd deelnemingen. Desondanks zullen wij bij het actualiseren van de diverse nota's pogen tot een bredere afwegingskader te komen.	CZ/FIN	Op basis van de aanbevelingen en de evaluatie van verbonden partijen zal de kadernota Verbonden partijen en de uitvoeringsrichtlijn garanties en leningen worden geactualiseerd (2019-K4).	Op basis van de aanbevelingen en de evaluatie van verbonden partijen zal de kadernota Verbonden partijen en de uitvoeringsrichtlijn garanties en leningen worden geactualiseerd (2019-K4).	
2	Bepaal wanneer en op welke wijze PS dienen te worden betrokken bij het verstrekken van nieuwe garanties en leningen en laat dit opnemen in het door PS vast te stellen beleid ter uitwerking van aanbeveling 1.	Wij zullen dit opnemen in de nieuwe versie van de Uitvoeringsrichtlijn Leningen en garantstellingen.	CZ/FIN	Op basis van de aanbevelingen en de evaluatie van verbonden partijen zal de kadernota Verbonden partijen en de uitvoeringsrichtlijn garanties en leningen worden geactualiseerd (2019-K4).	Op basis van de aanbevelingen en de evaluatie van verbonden partijen zal de kadernota Verbonden partijen en de uitvoeringsrichtlijn garanties en leningen worden geactualiseerd (2019-K4).	
3	Vraag OS een integraal overzicht van de lopende revolverende fondsen op te nemen in de eigen p&c cyclus van de provincie, waarbij per fonds in ieder geval is weergegeven; de entiteit, looptijd, omvang, aandeel van de provincie en mate van revolverendheid. Idealiter wordt tevens inzicht gegeven in de mate waarin met de fondsen de beoogde doelen worden gerealiseerd.	Wij zullen de gevraagde gegevens opnemen in de paragraaf Verbonden partijen bij de provinciale begroting en de provinciale jaarrekening.	CZ/FIN	Wij zullen de gevraagde gegevens opnemen in de paragraaf Verbonden partijen bij de provinciale begroting 2020 (2019-K4)	Voor zover de revolverende fondsen ondergebracht zijn bij verbonden partijen zijn deze in de paragraaf deelnemingen en verbonden partijen opgenomen.	

Energie in Transitie

Auteur Onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer

Vastgesteld op: 27-11-2018

Afgeronde aanbevelingen:

3

/8

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline
2	Bepaal de weg richting einddoel en stel tussendoelen op. Dat zorgt ervoor dat de opgave concreet en behapbaar wordt.	Met de Routeplanner energietransitie 2050 hebben wij de mogelijkheden voor 2050 geschetst. Via de Regionale Energiestrategieën in het kader van het Klimaatakkoord stellen wij tussendoelen op voor 2030.	BEL/IOT	De voorbereiding voor de Regionale Energiestrategieën is in volle gang. Na ondertekening van het Klimaatakkoord worden de doelen in de RES-sen uitgewerkt.	De startnotities van de Resen liggen ter besluitvorming op 30 september in Provinciale Staten voor.	 2019-K4
3	Reken door wat het ingezette instrumentarium oplevert aan energiebesparing, productie van hernieuwbare energie en CO ₂ -reductie en/of betrek expert judgement bij aanvang van het (nieuwe) energietransitie programma	Het doorrekenen van de effecten van afzonderlijke instrumenten (subsidies uitgezonderd) zal moeilijk zijn, omdat met de instrumenten waarover wij beschikken niet zo rechtstreeks gestuurd kan worden. Daarbij komt dat waargenomen effecten door veel factoren (en actoren) veroorzaakt kunnen zijn. Expert judgement bij de start van een nieuw transitieprogramma is echter zeer wel mogelijk en zullen wij ook toepassen. Bij de totstandkoming van de huidige Beleidsagenda Energiestransitie is daarvan ook gebruik gemaakt.	BEL/IOT	Het Planbureau voor de Leefomgeving rekent de effecten van instrumenten, die in de RES-sen zijn opgenomen, door. Dit jaar zal de huidige beleidsagenda worden geëvalueerd. Hierin nemen we waar mogelijk ook de effecten van de instrumenten mee.	Het Planbureau voor de Leefomgeving rekent de effecten van instrumenten, die in de RES-sen zijn opgenomen, door. Bij een nieuw programma energietransitie worden de lessen uit ons eigen voorgaande beleidsperiode meegenomen alsmede, de landelijke inzichten en kennis.	 2019-K4
4	Stuur zowel op provinciaal niveau als voor de regio's in de Regionale Energiestrategieën aan op: a. het zoveel mogelijk hanteren van dezelfde terminologie als het gaat om het formuleren van de ambities ten aanzien van energietransitie. Aansluitend bij Europese en landelijke afspraken gaat het om: - Opwekking hernieuwbare energie (in PJ en als % van het finale gebruik) - Energiebesparing (in PJ en als % van het finale gebruik) - CO ₂ -reductie (in tonnen) b. Het gebruik van vergelijkbare eenheden en referentiejaar in de te formuleren ambities c. gelijke ijkmomenten in de periode tussen 2020 en 2050, bijvoorbeeld elke 5 jaar d. pak dit zoveel mogelijk in IPO-verband op.	Deze aanbeveling onderschrijven wij en wij zetten ons ervoor in dat dit in IPO-verband uitwerking krijgt. IPO heeft hiervoor inmiddels een data-groep in het leven geroepen. Een technisch voorbehoud bij punt a. is dat energiebesparing normaliter (conform het Protocol Monitoring Energiebesparing) niet als % van het finale gebruik wordt uitgedrukt, maar in termen van efficiencyverbetering, dus als percentage van een berekend referentieverbruik. Wij vertrouwen erop dat we in IPO-verband met alle betrokken partijen als ook Rijk en VNG tot een goede, werkbare definitie van energiebesparing komen, een definitie waarop ook gestuurd kan worden. Wat betreft ijkmomenten zullen we aansluiten bij de afspraken die hierover landelijk worden gemaakt.	BEL/IOT	In het kader van de RES-sen wordt hard gewerkt aan eenduidigheid, vergelijkbaarheid en optelbaarheid van data. We zijn actief hierbij betrokken. We sluiten aan bij de landelijke analyse monitoring en rekensystematiek zoals vastgelegd in klimaatwet en klimaatakkoord.	In het kader van de RES-sen wordt hard gewerkt aan eenduidigheid, vergelijkbaarheid en optelbaarheid van data. We zijn actief hierbij betrokken. We sluiten aan bij de landelijke analyse monitoring en rekensystematiek zoals vastgelegd in klimaatwet en klimaatakkoord.	 2020-K4
5	Maak gebruik van de landelijke Klimaatmonitor voor het in beeld brengen van effecten en voorzie Provinciale Staten daarnaast van informatie waaruit de inzet van de provincie en de resultaten daarvan blijken.	Voor onze provinciale Staat van de energietransitie hebben wij ECN een monitoringssysteem laten ontwikkelen dat al grotendeels op de Klimaatmonitor is gebaseerd. Daar waar de Klimaatmonitor tekort schiet, heeft ECN dat aangevuld met eigen rekenmethodieken gebaseerd op de Nationale Energieverkenning. We gaan nu naar een situatie waarin alle provincies en RES-regio's op vergelijkbare en optelbare wijze de stand van zaken van de energietransitie in beeld gaan brengen. Dit betekent dat wij overstappen op de Klimaatmonitor c.q. het landelijke monitoringssysteem gerelateerd aan het Klimaatakkoord en de RES-sen. Hieraan wordt nu gewerkt door IPO, VNG, UWV, Rijk, Klimaatmonitor, CBS en Planbureau voor de Leefomgeving. Wij participeren actief in dit overleg. Wat betreft het tweede deel van deze aanbeveling: met bovenstaand monitoringssysteem kunnen trends in beeld worden gebracht, maar niet de specifieke effecten van beleid of van afzonderlijke instrumenten. Hiervoor is evaluatieonderzoek nodig, kwalitatief en/of kwantitatief. Subsidie-regelingen worden in Noord-Holland standaard geëvalueerd. Andere belangrijke onderdelen van ons energietransitiebeleid, zoals het ruimtelijke beleid voor zon en wind, evalueren we ook. We zullen onze praktijk van evaluatieonderzoek continueren en verder uitbreiden en dit - zie ook de reactie op aanbeveling 9 - zoveel mogelijk samen met andere provincies doen zodat we van elkaar kunnen leren.	BEL/IOT	In het kader van de RES-sen wordt hard gewerkt aan eenduidigheid, vergelijkbaarheid en optelbaarheid van data. We zijn actief hierbij betrokken. We sluiten aan bij de landelijke analyse monitoring en rekensystematiek zoals vastgelegd in klimaatwet en klimaatakkoord.	In het kader van de RES-sen wordt hard gewerkt aan eenduidigheid, vergelijkbaarheid en optelbaarheid van data. We zijn actief hierbij betrokken. We sluiten aan bij de landelijke analyse monitoring en rekensystematiek zoals vastgelegd in klimaatwet en klimaatakkoord.	 2020-K4
7	Stel via het IPO aan BZK voor om twee indicatoren toe te voegen aan de indicatoren die alle provincies gebruiken voor het thema energietransitie, te weten: a. Omvang van finale energiegebruik in TJ en als percentage ten opzichte van het energiegebruik in 1990 b. Omvang van hernieuwbare energie als percentage van het finale energiegebruik	Wij onderschrijven deze aanbevelingen, maar maken een voorbehoud voor wat betreft de indicator finaal gebruik als percentage van dat van 1990. Het verlagen van het finale energiegebruik is nu n.l. geen doel (wél efficiencyverbetering) en de provincies beschikken ook niet over gegevens van 1990 m.b.t. hun finale energiegebruik. De klimaatmonitor en www.waarstaatjeprovincie.nl bevatten deze data niet. Wij stellen voor in IPO-verband de wenselijkheid van deze indicator te bespreken plus de benodigde inspanning om deze data op orde te krijgen en er vervolgens samen een besluit over te nemen.	BEL/IOT	Dit wordt in IPO verband opgepakt.	Dit wordt in IPO verband opgepakt.	 2020-K4
8	Maak interprovinciaal afspraken over het labelen van middelen voor energietransitie, zodat inzichtelijk kan worden gemaakt welke financiële impuls de provincies geven aan de energietransitie.	Wij onderschrijven deze aanbeveling maar plaatsen wel een kanttekening bij de mate waarin dit kan worden doorgevoerd. Wij hebben die middelen die direct voor de energietransitie bedoeld zijn in onze begroting ondergebracht onder het operationele doel "Bijdragen aan energietransitie". Ook de direct voor de energietransitie beschikbare reserves zijn vanaf 2019 aan dit operationele doel gekoppeld. Elders in de begroting en de reserves zijn onder andere operationele doelen ook middelen opgenomen die aan de energietransitie ten goede kunnen komen, omdat dit een opgave is die vrijwel alle beleidsterreinen raakt. We kunnen, zoals we nu meestal al doen, aangeven wanneer een operationeel doel ook aan de energietransitie bijdraagt. Het is waarschijnlijk niet mogelijk een "hard schot" aan te brengen, omdat dit de totstandkoming van optimale oplossingen erg in de weg kan gaan zitten.	BEL/IOT	We hebben doorlopend aandacht voor dit vraagstuk in het begrotingsproces.	We hebben doorlopend aandacht voor dit vraagstuk in het begrotingsproces. Hiermee beschouwen we dit onderwerp als afgehandeld.	 Afgerond

9	Zet in op een gezamenlijk leeragenda door middel van interprovinciale evaluaties van instrumenten. Zo ontstaat inzicht in de faal- en succesfactoren van provinciale instrumenten voor de energietransitie.	Wij onderschrijven deze aanbeveling en zullen ons inspannen voor het realiseren van zo'n gezamenlijke leeragenda. Zoals aangegeven, is het vaak niet eenvoudig de effectiviteit van afzonderlijke instrumenten binnen het energietransitiebeleid kwantitatief te bepalen. Kwalitatieve, procesgerichte evaluatieonderzoeken zijn dan heel belangrijk om te kunnen bepalen of het beleid vruchten afwerpt. Wij willen graag met de andere provincies en nauw gekoppeld aan de Regionale energiestrategieën meer inzichtelijk maken wat de voor- en nadelen van diverse aanpakken zijn, wat de randvoorwaarden ervoor zijn en wat ze uiteindelijk opleveren.	BEL/IOT	Dit pakken we onder andere op in het kader van de RES-sen (bijvoorbeeld door middel van kennisdeeldagen op provinciaal, regionaal en landelijke niveau)	Dit pakken we onder andere op in het kader van de RES-sen (bijvoorbeeld door middel van kennisdeeldagen op provinciaal, regionaal en landelijke niveau). Er is geen leeragenda over de provincies heen. Wel wordt er in IPO verband kennis uitgewisseld en van elkaar geleerd op alle thema's die voor de provincies op energietransitie spelen. Hiermee beschouwen we dit onderwerp als afgehandeld.	 Afgerond
---	---	--	---------	---	---	---

Managementletter 2018			Auteur Onderzoek: Accountant Vastgesteld op: 27-11-2018			Afgeronde aanbevelingen:	
						4	/17
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline	
1	Omvang Jaarstukken Uw jaarstukken omvatten meer dan 400 pagina's. De omvang van de jaarstukken vermindert de informatiewaarde. (...) Door de jaarstukken te beperken tot de belangrijkste onderwerpen neemt de administratieve last af en nemen de toegankelijkheid en leesbaarheid (en daarmee het inzicht) toe dat de jaarrekening biedt. (...)	Wij onderschrijven de constatering en de wens van de accountant om te komen tot een beperktere omvang van de jaarstukken. Voor de begroting 2019 hebben wij in overleg met uw Staten reeds een belangrijke slag gemaakt. Wij zullen bij de jaarrekening 2019 de nieuwe opzet van de begroting 2019 gaan volgen.	CZ/FIN	De jaarrekening 2019 wordt opgeleverd in een vernieuwde opzet waarin toegankelijkheid en leesbaarheid een belangrijk aandachtspunt zijn (2019- K2)	De jaarrekening 2019 wordt opgeleverd in een vernieuwde opzet waarin toegankelijkheid en leesbaarheid een belangrijk aandachtspunt zijn (2020- K2)	 2020-K2	
2	Verbonden partijen Uw Provincie neemt deel in een groot aantal verbonden partijen. Tijdige en betrouwbare informatie die de provincie krijgt van verbonden partijen over risico's en de hiermee samenhangende waardering van kapitaaldeelnamen en leningen zijn van toenemend belang voor uw eigen planning- en control-cyclus. (...). 1) Wij adviseren u de verzameling van informatie te baseren op een gedegen risico-analyse van de verbonden partijen en aan de meest risicovolle verbonden partijen met voorrang aandacht te geven. (...)	De tijdige informatieverstrekking vanuit de verbonden partijen heeft de achterliggende jaren reeds veel aandacht vanuit de provincie gehad. Gelet op de eigen bestuurlijke cycli van de verbonden partijen is het niet altijd mogelijk om definitieve cijfers beschikbaar te hebben ten behoeve van ons eigen jaarrekeningtraject. Met de belangrijkste verbonden partijen zal het jaarrekeningproces en de aanlevering richting de provincie afgestemd worden.	CZ/FIN BEL	De belangrijkste verbonden partijen zijn in de reguliere ambtelijke contacten gewezen op het belang van een tijdige oplevering van de jaarrekeningproces (2019- K2). De verdere opvolging wordt opgenomen in de P&C cyclus en het project financiële hygiëne.	Het betreft een reguliere activiteit die veel aandacht heeft en blijft hebben. Resultaten ervan kunnen gemonitord worden bij de jaarrekening. Wij stellen daarom voor dit punt hier als afgehandeld te beschouwen, omdat het een structurele, reguliere activiteit is.	 Afgerond	
4	Inkopen 1) In het inkoopproces bestaat het risico op functievermenging omdat de mandaathouder prestatieleveringsakkoord kan geven. 2) Daarnaast kost het achteraf kunnen aantonen van de prestatielevering veel tijd en aandacht van uw medewerkers. 3) Een ander aandachtspunt is de juiste toerekening van kosten aan het jaar van prestatielevering.	Op dit moment loopt een proces om de risico's in het inkoopproces en de beheersmaatregelen in kaart te brengen. Het punt van functievermenging zal daarbij betrokken worden. Ten aanzien van prestatielevering is een concept richtlijn opgesteld met daarin een grensbedrag. De besluitvorming hierover is echter uitgesteld omdat: - de accountant in het kader van de gegevensgerichte controle andere eisen stelt aan de vorm van de prestatiedocumentatie - de administratieve belasting van de organisatie zeer aanzienlijk is - overwogen kan worden om de prestatiedocumentatie alleen toe te voegen bij dossiers die in de steekproef van de verbijzonderde interne controle (VIC) vallen. Wij zullen op basis van de bevindingen van de VIC de richtlijn alsnog in de besluitvorming brengen.	CZ/SI CZ/CSC AC/CC	De functievermenging wordt opgenomen in de optimalisering van de AO. Er is een voorstel opgesteld dat voor de verschillende inkoopprocessen instructie wordt vastgelegd voor vastlegging van de prestatiedocumentatie. Na besluitvorming hierover in de directie zal dit per 1 juli worden geïmplementeerd. Er zijn eind 2018 brieven aan alle crediteuren gestuurd betreffende het tijdig inleveren van facturen. De uitwerkingen vanuit de AO/IC worden meegenomen in de beschrijvingen van de werkprocessen en werkinstructies.	1) Het uitgangspunt van functiescheiding wordt uitgewerkt in de nieuwe AO die eind 2019 gereedkomt en per 1-1-2020 van kracht zal zijn. 2) Zie de opmerking bij aanbeveling 3 prestatielevering 3) Inmiddels worden verplichtingen in jaarschijven opgenomen in de verplichtingenadministratie en zijn hierover aan de key users instructies gegeven; deze aanbeveling is gereed. Beleid: De leerpunten zoals benoemd in de EVP passen binnen de aanbevelingen uit de verkenning. De deadline voor de eerste 2 aanbevelingen schuift naar 2019-K4	 2019-K4	
5	Memoriaalboekingen Met memoriaalboekingen kunnen bedragen in de administratie worden aangepast. Een (beperkt) aantal medewerkers kan memoriaalboekingen aanmaken én doorvoeren in de financiële administratie. Dit wijst op het risico van functievermenging. Het is nodig om (met een steekproef) gegevensgericht de juistheid van de memoriaalboekingen te controleren. Met dataanalyse kan de omvang van de steekproef worden beperkt. Wij adviseren u de functievermenging rondom memoriaalboekingen op te lossen om eventuele onjuistheden eerder (in het verwerkingsproces) te signaleren en een efficiënter controle op memoriaalboekingen mogelijk te maken.	Wij zullen in het proces memorialen bezien hoe de functievermenging kan worden opgeheven. Met de invoering van de EPT (Electronische Projecten Thermometer) is de omvang van het aantal memorialen in 2018 naar verwachting aanzienlijk gereduceerd ten opzichte van 2017. De controle op de juistheid van de memoriaalboekingen maakt onderdeel uit van de gegevensgerichte VIC werkzaamheden.	CZ/FIN	In de aanpassing van het proces memoriaalboekingen wordt deze aanbeveling betrokken (2019-K2).	In de aanpassing van het proces memoriaalboekingen wordt de functievermenging betrokken. Ook zullen we periodieke intern controle uitvoeren om de naleving hiervan te toetsen. Als laatste wordt in het werkprogramma Memorialen bij de VIC ook deze check uitgevoerd bij de dossiers die in de steekproef vallen. Voor wat betreft de VIC werkzaamheden ontwikkelt de organisatie zich dit jaar meer van centraal naar decentraal. Dit uit zich in 2019 door Concerncontrol de steekproef te laten trekken (uit de totale memorialenmassa conform controleaanpak zoals afgestemd met de accountant) en waarna de sector FIN aan de lat staat voor alle uitvoerende werkzaamheden hiervan (dossiers compleet opleveren met analyse van FIN aan CC. CC doet dan de review hierop voordat het aan de accountant wordt verstrekt).	 2019-K4	
6	Volledigheid van opbrengsten Voor de controle op diverse geldstromen (opcenten Motorrijtuigenbelasting, leges Omgevingsvergunningen, bijdragen regionaal vervoer) is uw provincie informatie-afhankelijk van derden (Belastingdienst, Omgevingsdiensten, Vervoerders). Tijdige beschikbaarheid van verantwoordings- en controle-informatie die ook is gericht op de volledigheid van deze opbrengsten is belangrijk voor een soepel jaarrekeningproces.	In de planning van het jaarrekeningproces 2018 zullen wij dit punt betrekken. Wij steunen ten aanzien van de volledigheid wel in belangrijke mate op de informatieverstrekking vanuit de genoemde partijen. Voor de langere termijn zal bezien moeten worden of de controle op volledigheid van opbrengsten ook intern meer coördinatie behoeft.	CZ/FIN	In het jaarrekeningproces 2018 is specifiek aandacht gegeven aan de controle van diverse inkomstenstromen (opcenten Motorrijtuigenbelasting, provinciefonds, leges Omgevingsvergunningen, bijdragen regionaal vervoer)	In de jaarrekening 2018 zijn deze punten uitvoerig met de accountant besproken. Om dit ook voor volgende jaren te borgen worden processen opgesteld die hiervoor zorg moet dragen.	 2019-K4	
7	Uitkering Provinciefonds Het ministerie baseert de uitkering Provinciefonds op kengetallen zoals aantal inwoners, aantal inwoners in landelijk gebied, aantal inwoners van de vervoerregio, kilometers oeverlengte, etc. De juistheid van de door het ministerie gehanteerde kengetallen dient voor aanvang van de jaarrekeningcontrole intern te worden vastgesteld en te worden gedocumenteerd.	We zullen de herkomst van de kengetallen in beeld brengen en de validatie van deze gegevens borgen.	CZ/FIN	De herkomst van de kengetallen is in beeld gebracht en de validatie van deze gegevens is geborgd in het jaarrekeningsproces (2019-K2)	In de jaarrekening 2018 zijn deze punten uitvoerig met de accountant besproken. Om dit ook voor volgende jaren te borgen worden processen opgesteld die hiervoor zorg moet dragen.	 2019-K4	

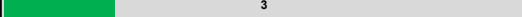
8 Volledige en juiste verantwoording van inkomende subsidies De provincie ontvangt van diverse subsidiegevers subsidie. (...) De provincie heeft momenteel geen inzicht in de maatregelen die dit betreft. Er is geen sprake van een centrale registratie van inkomende subsidies en de functie om de volledigheid van inkomende subsidies te bewaken is binnen uw organisatie niet belegd. Wij adviseren u een inventarisatie van (rechten op) inkomende subsidies te maken en in de organisatie in te regelen dat de volledigheid van de verantwoorde inkomende subsidies periodiek wordt vastgesteld. De nadruk ligt daarbij ook op de manier waarop de provincie zorgt dat subsidiebatens juist (in overeenstemming met de geleverde prestaties) worden toegerekend aan het jaar.	In onze begroting en administratie zijn uiteraard de ontvangsten in het kader van de subsidies opgenomen en in beeld. Het punt wat de accountant maakt is dat wij moeilijk kunnen aantonen of deze registratie volledig is. Wij zullen bij de jaarrekening 2018 een eerste inventarisatie maken van de ontvangsten subsidies en de wijze van toerekenen (op basis van geleverde prestaties). Voor de langere termijn zal onderzocht worden of de centrale registratie ook structureel in de organisatie ingericht moet worden met de daarbij behorende ambtelijke capaciteit.	BEL B&U CZ	Voor de structurele inbedding van de borging van de volledigheid van de inkomende subsidies zal de administratieve organisatie en de rolverdeling tussen de directies worden uitgewerkt. In het verlengde hiervan zal een centrale registratie rond de subsidies worden opgezet, om vanuit de te verwachten totaalpositie de volledigheid van de subsidie-ontvangsten vast te kunnen stellen.	Voor de structurele inbedding van de borging van de volledigheid van de inkomende subsidies zal binnen het project processen centraal de administratieve organisatie en de rolverdeling tussen de directies worden uitgewerkt. In het verlengde hiervan zal een centrale registratie rond de subsidies worden opgezet, om vanuit de te verwachten totaalpositie de volledigheid van de subsidie-ontvangsten vast te kunnen stellen.	
9 Juiste toerekening van subsidieelasten Inzicht in de naleving van voorwaarden door en voortgangsinformatie van organisaties waaraan uw provincie subsidie verstrekt, zijn van belang voor de juiste toerekening van subsidieelasten aan boekjaren. In de huidige situatie volgt uw provincie niet het stelsel van baten en lasten bij het verantwoorden van subsidieelasten. Wij zijn in overleg met uw organisatie om de consequenties en te ondernemen acties voor de verslaggeving 2018 en verder te bepalen. Verwerking van de subsidieelasten in overeenstemming met het stelsel van baten en lasten heeft naar verwachting een materiële invloed op uw financiële positie (en gerealiseerd resultaat 2018).	De toerekening van de subsidieelasten heeft in de achterliggende weken de nodige aandacht gehad. Er is overleg geweest met de accountant, de andere provincies en de (landelijke) commissie BBV. De uitkomst is dat provincies hier verschillend mee omgaan, maar dat de huidige lijn van onze provincie niet overeenkomt met de lijn van de accountant en de commissie BBV. Kortgezegd betekent dit dat subsidieelasten niet geboekt moeten worden op het moment dat de beschikking verleend wordt, maar op het moment dat de onderliggende prestaties door de subsidieontvanger zijn gerealiseerd. Zowel voor onze balansposities (reserves, verplichtingen) als voor onze procedures (informatieverstrekking vanuit de subsidieontvangers) heeft dit grote consequenties. Wij zijn in overleg met de accountant om hier in praktische zin voor de jaarrekening 2018 invulling aan te geven. Wij spreken daarbij onze zorg uit over de werklast (in en extern) en de communicatie richting de subsidieontvangers omdat de provincie een betrouwbare partner wil zijn die geen bestaande afspraken openbreekt.	CZ/SI AD/CC	De landelijke commissie BBV heeft in januari 2019 een handreiking uitgebracht met daarin de uitspraak dat subsidies op basis van de feitelijke gerealiseerde prestaties aan het jaar toegerekend moeten worden. Dat is afwijkend van de huidige systematiek van de provincie Noord-Holland en heeft administratief en financieel grote consequenties (niet alleen voor Noord-Holland maar voor veel provincies en gemeenten). Inmiddels is landelijk (via het IPO en de VNG) indringend gereageerd op deze handreiking. De commissie BBV is nog in beraad over deze reacties. Voor de jaarrekening 2018 zijn er geen gevolgen. De consequentie voor 2019 wordt in kaart gebracht.	Op 2 augustus jl. heeft BZK aan het IPO mondeling aangegeven vooralsnog geen aanleiding te zien de regelgeving aan te passen of op te schorten. BZK benadrukt dat de BBV juist in het leven is geroepen (in relatie tot de RI) vanwege de eigenheid van decentrale overheden. Wel is BZK bereid om samen met de provincies de omvang van het probleem te inventariseren. Aangezien dit tijd kost, heeft BZK mondeling toegezegd dat de huidige situatie wordt gedoogd in 2019. Wij wachten op een schriftelijke bevestiging hiervan. BZK streeft wel naar een situatie waarbij recht wordt gedaan aan de positie van de betrokken stakeholders. Voorstel is daarom om op korte termijn een werkgroep met BZK, leden van de Hoofden Financien en AAC Middelen, vertegenwoordigers van accountantskantoren en subsidieontvangers te laten inventariseren wat de omvang van het probleem is. Ondermeer wordt in beeld gebracht: het aantal subsidies, de financiële omvang, de impact op processen (administratieve lasten) en de impact op resultaat en het vermogen. Het IPO is al geruime tijd in gesprek met BZK en de Commissie BBV over de "V&A verwerking subsidies" in de begroting/jaarrekening van de provincies. De provincies hebben de volgende bezwaren aangegeven: - de V&A leidt tot aanzienlijke extra administratieve lasten dat indruist tegen het doel van het Rijksbrede Subsidiekader: extra aanpassingen in bestaande subsidieverdelingen, subsidieprocessen en subsidiebeschikkingen. Daarnaast moeten extra afspraken gemaakt worden over voortgangsrapportages, personele inzet voor bewaking van de ontvangst van de voortgangsrapportages en verwerking hiervan in het subsidiedossier en de boekhouding. Ook voor de subsidieontvanger betekent dit veel extra inspanningen. - De V&A leidt tot grote financiële verschuivingen in begroting en jaarrekening en daarmee tot veranderingen in de financiële positie. De PNH is bezig met het treffen van voorbereidingen om in oktober 2019 een brief naar subsidieontvangers te sturen om informatie op te vragen over de mate van realisatie van de afgesproken activiteiten per jaareinde en om deze informatie te verwerken. Hiermee geeft de PNH zo goed mogelijk opvolging aan de richtlijn van de Commissie BBV. PNH volgt de ontwikkelingen die BZK in gang zet nauwlettend en zal nieuwe inzichten vertalen in haar werkprocessen. De deadline schuift hierdoor op naar 2019-K4	
10 Investeren Met de investeringen in vaste activa en de kosten van onderhoud van infrastructurele voorzieningen zijn grote geldstromen gemeoid. De provincie beschikt niet over een vaste activa administratie en lijkt hierdoor meer op kasrime te sturen. De verwerking van deze geldstromen in de begroting en jaarstukken, van uw provincie heeft uw aandacht en vormt ook een belangrijk aandachtspunt voor onze controle, zoals de onderbouwing van de afschrijvingstermijnen. De huidige afschrijvingstermijn van 25 jaar voor Materiële Vaste Activa met maatschappelijk nut (zoals wegen en kunstwerken) komt niet overeen met de verwachte economische gebruiksduur. Uw organisatie werkt aan herziening van de Financiële verordening om op basis van een analyse van de aanwezige Materiële Vaste Activa de afschrijvingstermijnen te herzien en de gevolgen hiervan te verwerken in de begroting en verslaggeving. Naar verwachting zal de uitkomst van deze analyse in de loop van 2019 beschikbaar komen.	Wij zijn in het kader van de actualisering van de financiële verordening en een nieuw Strategisch Assetmanagementplan aan het onderzoeken of de huidige administratieve levensduur van 25 jaar nog overeenkomt met de werkelijke gebruiksduur. De eerste beelden vanuit onze eigen analyse en de vergelijking met andere provincies laten zien dat de werkelijke gebruiksduur voor een groot deel van de infrastructuur hoger ligt dan 25 jaar en soms ook juist korter. Het onderzoek richt zich erop de juiste afschrijvingstermijnen te hanteren. Gelet op de bestuurlijke planning gaan wij ervan uit dat de jaarrekening 2018 eerder wordt vastgesteld dan de actualisering van de financiële verordening en het nieuwe strategische assetmanagementplan (opvolger Nota infrastructurele kapitaalgoederen). Dat kan betekenen dat er een onzekerheid ten aanzien van dit punt kan optreden in de jaarrekening.	CZ/FIN	De huidige afschrijvingstermijn voor Materiële Vaste Activa met maatschappelijk nut (zoals wegen en kunstwerken) zijn geëvalueerd. Een voorstel voor een vernieuwd afschrijvingsbeleid is in voorbereiding (2019-K2) en zal bij de actualisatie van de financiële verordening worden geborgd (2019-K3).	De huidige afschrijvingstermijnen voor Materiële Vaste Activa met maatschappelijk nut (zoals wegen en kunstwerken) zijn geëvalueerd. Een voorstel voor een vernieuwd afschrijvingsbeleid is in voorbereiding (2019-K2) en zal bij de actualisatie van de financiële verordening worden geborgd (2019-K3). Dit project loopt op schema.	
12 Voorzieningen Mogelijk bevatten enkele voorzieningen eigen middelen. Het is nodig om na te gaan of dit past binnen de verslaggevingsregels.	Wij zullen in het jaarrekeningsproces 2018 bij de analyse van voorzieningen dit punt betrekken.	CZ/FIN	De analyse van de voorzieningen is in het jaarrekeningsproces 2018 betrokken (2019-K2); en zal structureel worden geborgd in de P&C cyclus en de beschrijving van de werkprocessen.	De analyse van de voorzieningen is in het jaarrekeningsproces 2018 gebeurd (2019-K2); en zal structureel worden geborgd in de P&C cyclus en de beschrijving van de werkprocessen.	

13 IT-omgeving Eind juli 2018 zijn wij gestart met ons onderzoek naar aspecten van de automatiseringsorganisatie die gericht zijn op een betrouwbare gegevensverwerking. (...). Wij hebben waargenomen dat de geïnterviewde medewerkers zeer betrokken zijn in het kader van een zorgvuldige beheersing van de IT en dat ten opzichte van vorig jaar veel verbeteringen zijn en worden doorgevoerd. Op het vlak van aantoonbaarheid van de getroffen maatregelen bestaan echter onvolkomenheden die vergelijkbaar zijn met de constateringen in 2017, zoals incompleet accountbeheer, ontoereikende continuïteitsmaatregelen, beperkingen in het informatiebeveiligingsbeleid en afwijkingen van de AVG. Daarnaast is door de werkdag apparatuur geplaatst in de ruimte met de netwerkverbindingen in het Provinciekantoor, maar bestaat geen kennis binnen de provincie over het doel van deze apparatuur. Tenslotte vertrouwt men op de leverancier voor de netwerkbeveiliging, maar bestaat geen kennis van de door deze leverancier gebruikte firewall en de gehanteerde beveiligingsinstellingen. U en wij kunnen daardoor niet uitgaan van een voor accountantscontrole doeleinden voldoende betrouwbare geautomatiseerde gegevensverwerking. (...) Wij hebben wel waargenomen dat de automatiseringsomgeving onvoldoende functiescheiding afdwingt bij het boeken van inkoopfacturen en bij het opstellen en verwerken van memoriaalboekingen. Belangrijke delen van uw IT-omgeving zijn uitbesteed aan een serviceorganisatie. De provincie heeft verminderd zicht op de interne beheersmaatregelen binnen die serviceorganisatie en er zijn manco's op het vlak van toezicht op de prestaties van de leveranciers, zoals bij het beheer van de accounts. Het is denkbaar dat de provincie beschikt over onvoldoende menskracht om aansturing en toezicht effectief in te kunnen vullen. Hierdoor ontstaan risico's. Wij adviseren een kritische beschouwing van de omvang van de IT-organisatie in het kader van de taakstelling. De bijlage bij deze managementletter bevat onze belangrijkste bevindingen, adviezen en ons voorstel voor de prioriteitstelling.	Wij hebben gekeken naar de belangrijkste bevindingen, adviezen en de voorgestelde prioriteitstelling van de accountant. De korte termijn aanbevelingen betreffen de omvang van de IT-organisatie, privacybescherming en bewaaren vernietigtermijnen voor persoonsgegevens en accountbeheer. Deze aanbevelingen zijn allemaal reeds opgepakt en voor een deel ook inmiddels afgerond. De omvang van de IT-organisatie wordt op dit moment opnieuw bekeken tegen de achtergrond van de in het afgelopen jaar vastgestelde IT-sourcingstrategie. Deze voorziet onder meer in het versterken van de regiefunctie van de provincie ten opzichte van onze leveranciers. Wat betreft privacybescherming zijn er inmiddels een aantal interne richtlijnen vastgesteld over de opvolging van de AVG. Verder volgt de provincie net als andere provincies de Provinciale Selectielijst Provisia. En de door de accountant gesignaleerde omissies in het accountbeheer zijn inmiddels opgelost. Daarnaast doet de accountant 9 aanbevelingen voor de middellange termijn. Enkele van deze aanbevelingen, zoals met betrekking tot het maken van beleid op het gebied van informatiebeveiliging en de afhandeling van datalekken zijn inmiddels reeds opgevolgd. De overige adviezen worden ook overgenomen. Deze vragen meer tijd en zullen het komende jaar worden opgevolgd.	CZ/CIO CZ/I&I	Er is op 27 februari 2019 een afstemming tussen I&I en CISO geweest om te komen tot richtlijnen voor het gebruik van data en richtlijnen van de inrichting van de testomgeving om te voldoen aan de AVG. Punt is/was dat die Acceptatieomgeving enkel benaderd wordt door medewerkers die ook in productie actief zijn. Wij vinden het dan ook niet nuttig/nodig dat deze gegevens gescrembled zijn wat formeel zou moeten. De auditor kon daar mee leven, maar gaf aan dat dat formeel ergens vastgelegd moest zijn vanuit CISO dat we het zo doen als beleid. Binnen I&I is een actieplan opgesteld dat wordt gebruikt voor opvolging en de monitoring van de beheersmaatregelen die voortkomen uit de adviezen aangaande de inrichting en het gebruik van IT in het kader van de jaarrekeningcontrole 2018. De overige adviezen worden ook overgenomen. Deze vragen meer tijd en zullen het komende jaar worden opgevolgd.	Alle adviezen die door de accountant zijn gegeven zijn afgerond of in uitvoering. Er is door de CISO een nieuw securitybeleidsdocument in concept opgesteld dat invulling geeft aan de principes en richtlijnen voor benoemde securityzaken. Dit geeft mede input aan de configuratie van bijv. Firewalls en DMZ. De leverancier configureert deze op basis van best practices zoals aangegeven door de producenten waarbij wij inzicht hebben in de richtlijnen hiervoor. Vanwege securityredenen biedt Fujitsu alleen inzage in de richtlijnen voor de inrichting van Firewall en DMZ. De Multi-Factor voorziening is inmiddels in productie en concernbreed in gebruik. Met de te plannen uitrol van Office365 wordt MFA verder integraal uitgerold voor alle applicaties die op devices buiten PNH worden gebruikt.	
14 Interne controle De provincie heeft in 2018 gewerkt aan een centrale invulling van een verbijzonderde interne controleafdeling in de organisatie. Het belang van het uitvoeren van een verbijzonderde interne controle wordt door de provincie onderkend. Medio 2018 is het Interne Controleplan 2018 in uw directie vastgesteld. In aansluiting op dit plan zijn specifieke werkprogramma's opgesteld waarbij allereerst per bedrijfsproces de risico's en beheersmaatregelen worden beschreven. In 2018 zijn evenals in voorgaand jaar de detailwerkzaamheden gepland zoals benodigd ter voorbereiding op onze controle. Het afronden van de werkprogramma's en de feitelijke uitvoering van het Interne Controleplan 2018 zijn vertraagd door de tijd en aandacht die afronding van het jaarrekeningproces 2017 heeft gevergd. Belangrijk advies, in lijn met het advies over 2017 blijft de beheersmaatregelen opgenomen in de lijn nauwkeurig te omschrijven. De documentatie van de uitvoering van de beheersmaatregelen dient te voldoen aan stringente voorwaarden, om in de toekomst te kunnen overgaan naar een meer systeemgerichte controle. In de zomer van 2018 heeft de provincie een goede start gemaakt met het opstellen van gegevensgerichte werkprogramma's voor het uitvoeren van de verbijzonderde interne controle (VIC) gericht op de personele kosten, de inkoop, subsidieverstrekkings en betalingen. De werkprogramma's zijn gebaseerd op een goede risicoanalyse en de controles worden nauwgezet uitgevoerd en goed gedocumenteerd. Wij hebben kennisgenomen van de eerste uitkomsten en hebben uw medewerkers suggesties gedaan voor de verdere uitvoering van de interne controles. Op dit moment is ongeveer 1/3 van de te controleren posten over het eerste halfjaar volledig afgerond. De controles over de tweede helft van het jaar moeten nog starten. Voor onze controle maken wij in belangrijke mate gebruik van de VIC. Het tijdig beschikbaar zijn van de uitkomsten van de VIC is van groot belang voor tijdige uitvoering en afronding van onze accountantscontrole. De provincie zet extra capaciteit in om de controles op tijd af te ronden en wij hebben afspraken gemaakt om de interne en externe controle in de tijd goed op elkaar te laten aansluiten.	Wij onderkennen het belang van de centrale Verbijzonderde Interne Controle (VIC), zeker ook in het licht van het komende wetgevingstraject om te komen tot een rechtmatigheidsverklaring vanuit het college van GS. We waarderen de conclusie dat de accountant positief is over de concrete wijze van invulling en de afstemming met de accountantscontrole. De opzet van de VIC en de bijbehorende capaciteit is gebaseerd op een systeemgerichte aanpak. Nu de accountant heeft geconcludeerd dat uitgaan moet worden van een gegevensgerichte benadering met omvangrijke steekproeven blijkt de capaciteit verre van toereikend te zijn. Inmiddels is actie ondernomen om zowel intern als extern capaciteit bij te schakelen. Desondanks blijft dit een belangrijk zorgpunt, temeer omdat wij constateren dat de accountantscontrole in grote mate gebruikt maakt van deze VIC werkzaamheden.	AD/CC	De uitvoering van de Verbijzonderde Interne Controle heeft op dit moment zeer veel aandacht in de organisatie, aangezien niet tijdige oplevering ook consequenties heeft voor de accountantscontrole van de jaarrekening 2018. De uitvoeringscapaciteit is op tijdelijke basis fors uitgebreid. De eerste 3 kwartalen zijn op een enkel dossier na afgerond. De verwachting is dat in maart 2019 de Verbijzonderde Interne Controles 2018 ook voor het 4e kwartaal 2018 afgerond kan worden. Naast de uitvoering 2018 zal vervolgens bezien worden welke wijzigingen doorgevoerd worden in de organisatie van de (verbijzonderde) interne controle 2019. Uitgangspunt daarbij is dat een verschuiving optreedt naar de uitvoering binnen de directies en dat de uitvoering vanuit Concerncontrol meer beperkt wordt.	Er zijn flinke stappen gezet op dit gebied: - VFI opfriscursus: alle medewerkers die een actieve rol hebben in het inkoopproces hebben deze gevolgd om verplichtingen in het juiste jaar te verantwoorden en tevens de juiste codering te gebruiken. - De richtlijn Prestatieverklaring is in door de directie vastgesteld, waarmee duidelijker wordt welk bewijsvoering moet worden opgeleverd. - Er is een andere controleaanpak tbv de steekproef. Door de invoering van controle op onderwerp (business dossiers) is de omvang van de steekproef sterk verkleind. - Achtering: er is voortgang in het archiveren van de getekende contracten, prestatieverklaringen en tussentijdse prijsaanpassingen. - De VIC aanpak richt zich op het van centraal naar decentraal brengen door opleiden van medewerkers bij de directie CZ waar een groot deel van de VIC uitvoering komt te liggen. De opmerkingen in de managementletter met betrekking tot de interne controle zijn constaterend van aard. Gezien de stappen die zijn gemaakt op dit gebied beschouwen we dit onderwerp als afgerond.	
15 Tussentijdse informatie Tussentijdse (financiële) informatievoorziening vindt niet op gestructureerde wijze plaats en er is geen sprake van tussentijdse periodeafsluiting. Gedurende het jaar kan meer aandacht worden gegeven aan de analyse en administratieve verwerking van saldi op tussenrekeningen, het doorboeken van gewerkte uren en de kostenverdeling. Dit vermindert het zicht op de begrotingsuitputting en de mogelijkheid om bij te sturen gedurende het jaar. Het accent van analyses komt daardoor te liggen op het moment van de jaarafsluiting.	In 2018 is via een specifieke actie een eerste aanzet gegeven om te komen tot een tussentijdse afsluiting. Daarnaast zijn voorstellen gedaan om dit structureel in te bedden. Ook de verdere ontwikkeling van de (interne) Concern Management Rapportage en de aandacht voor budgethouderschap en eigenaarschap moeten bijdragen aan het inzicht en de mogelijkheden om te sturen gedurende het jaar. Ten slotte loopt het project Verbeteren Financiële Informatievoorziening waarin de herinrichting van SAP (financieel pakket, subadministraties) een belangrijk onderdeel is.	CZ/FIN	Het uitwerken van een tussentijdse periodeafsluiting wordt opgepakt in het traject Financiële hygiëne. De uitwerking van gestructureerde tussentijdse financiële informatievoorziening is onderdeel van het project Verbeteren Financiële Informatievoorziening. (2019-K4).	Het uitwerken van een tussentijdse periodeafsluiting wordt opgepakt in het traject Financiële hygiëne. De uitwerking van gestructureerde tussentijdse financiële informatievoorziening is onderdeel van het project Verbeteren Financiële Informatievoorziening. (2019-K4).	
16 (Fraude)risico-analyse Uw organisatie beschikt momenteel niet over een analyse van risico's (waaronder frauderisico's) voor de belangrijkste bedrijfsprocessen, zoals investeren, inkoop, betalen, salarissen, subsidiewerstmekken, diverse opbrengststromen, managementschakelingen en het beheersen van verbonden partijen. De beschikbare procesbeschrijvingen zijn niet actueel en geven te weinig inzicht in de belangrijkste interne beheersmaatregelen die de risico's afdekken. Wel begrijpen wij uit de gesprekken dat veel aandacht bestaat voor risicomanagement. Fraude-analyse en -preventie zijn nog geen zichtbaar onderdeel van uw interne beheersing. Wel merken wij uit gesprekken met uw medewerkers dat belang wordt gehecht aan het vermijden en ontdekken van fraude. Periodiek overleg in uw directieteam en tussen de directie en het college van gedeputeerde staten over de frauderisicoanalyse draagt bij aan het actueel houden van het inzicht in de kwetsbare plekken in uw organisatie. Mogelijke onderwerpen zijn de aard, frequentie en diepgang van de uitgevoerde frauderisicoanalyses, de uitkomst daarvan en de manier waarop de organisatie de frauderisico's opvolgt en monitort.	Voor de primaire processen subsidies, salarissen, inkoop en aanbestedingen zijn de risico-analyses voor een belangrijk deel in concept aanwezig. De verdere borging en vastlegging is nog wel punt van aandacht. Er lopen op dit moment diverse initiatieven in de organisatie om de processen te verbeteren. Wij zullen de gesignaleerde punten van de accountant hierbij betrekken. In overleg met de integriteitscoördinator is in 2018 een eerste concept fraude-risico-analyse opgesteld. Wij zullen deze voor de afronding van het jaarrekening 2018 gereed maken	AD/CC	Het analyseren en beschrijven van de processen is begin 2019 in een formele projectstructuur ondergebracht, zodat de voortgang en borging gemonitord kan worden. Het afronden van de fraude-risico-analyse heeft o.a. door ziekte vertraging opgelopen. Gestreefd wordt om dit voor de afronding van de jaarrekeningcontrole 2018 op te leveren.	Het analyseren en beschrijven van de processen is in binnen het project Processen Centraal ondergebracht; zodat de voortgang en borging gemonitord kan worden; de processen ondergebracht binnen dit project kennen een eigen planning, variërend van 2019-K4 tm 2020-K4. Het afronden van de fraude-risico-analyse en het procedureel inbedden in de organisatie heeft vertraging opgelopen. Gestreefd wordt om dit voor de afronding van de jaarrekeningcontrole 2019 op te leveren.	

17	Fonds Nazorg De provincie voert de administratie voor het Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen. (...) De concept jaarrekening van het Fonds is opgesteld op basis van een verslaggevingskader dat (sterk) afwijkt van de verslaggevingsregels die zijn voorgeschreven in het Reglement Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland 2013. Artikel 5 regelt dat op de jaarrekening en het jaarverslag van het fonds de verslaggevingsregels van het BBV van toepassing zijn. Wij kennen niet de achtergrond die heeft geleid tot de keuze om de jaarrekening op te stellen volgens andere grondslagen. Voordat wij de controle kunnen uitvoeren dient duidelijkheid te bestaan over het toe te passen verslaggevingskader (...).	De wijziging van het reglement is in voorbereiding.	CZ/FIN	De actualisatie van het reglement Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen is in concept gereed en wordt in 2019-K2 aan P5 ter besluitvorming voorgelegd.	De actualisatie van het reglement Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen wordt in september aan GS ter besluitvorming voorgelegd en vervolgens aan P5 ter besluitvorming voorgelegd	
----	---	---	--------	--	--	---

Restauratie van rijksmonumenten Auteur Onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer Vastgesteld op: 8 oktober 2018	Afgeronde aanbevelingen: 7 /7
---	--

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 september 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline
4	Vraag G5 om de bouwkundige staat van de rijksmonumenten te betrekken bij het rangschikken van de subsidieaanvragen.	De bouwkundige staat van de rijksmonumenten toetsen wij altijd op grond van de inspectierapporten die verplicht zijn bij subsidieaanvragen. Subsidiebel - en daarbij voor rangschikking in aanmerking komend - zijn alleen bouwkundige ingrepen die op grond van die rapporten noodzakelijk zijn. Ter verijfing zullen wij echter in onze restauratieregelingen voor 2019 opnemen, dat wij ook de bouwkundige indicaties uit onze monumentenmonitor meewegen bij de rangschikking van de subsidieaanvragen.	BEL	Besluitvorming over aangepaste regeling op 14 mei 2019	In het openstellingsbesluit van de UVR 2019 is de invulling van deze aanbeveling anders uitgewerkt vanwege de voorziene juridische bezwaren vanwege privacywetgeving. Uit oogpunt van transparantie zou dit G5 verplichten tot openbaar maken van de Monumentenmonitor waarmee de gegevens op persoonsniveau herleidbaar zijn. Dit strookt niet met het provinciaal beleid om de monumentenmonitor alleen in gegeneerde vorm te gebruiken ten bate van evaluatie en prognostisering van de restauratieopgave. In plaats daarvan worden eigenaren van monumenten in slechte bouwkundige staat geadviseerd over betere exploitatie. De eigenaren worden hiermee in staat gesteld tot betere instandhouding van hun monument.	 Afgerond
6	Vraag G5 om de gegevens over de bouwkundige staat van rijksmonumenten, binnen de kaders van wet- en regelgeving, beschikbaar te stellen aan de gemeenten waarin de rijksmonumenten gelegen zijn, ten behoeve van het toezien op de instandhoudingsplicht.	Wij nemen deze aanbeveling over onder de voorwaarde dat dit inderdaad moet passen binnen de kaders van wet- en regelgeving. Wij zijn hier nog niet eerder toe overgegaan omdat niet was toegestaan om op personen herleidbare gegevens aan derden beschikbaar te stellen. In interprovinciaal verband (IPO) zoeken wij thans uit hoe we hiermee als gezamenlijke provincies kunnen omgaan.	BEL	Wij zijn naar verwachting in het eerste kwartaal van 2020 in staat om gemeenten, die daarom verzoeken, van gegevens te voorzien.	We kunnen nu de gegevens op geagreed niveau, op verzoek aan gemeenten verstrekken. Er volgt geen nadere inzet op IPO niveau om dit gezamenlijk te doen.	 Afgerond

Accountantscontrole 2018 Auteur Onderzoek: Accountant Vastgesteld op: 8 juli 2019	Afgeronde aanbevelingen: 3 /14
--	---

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline
1	Uit onze interim- en jaarrekeningcontrole concluderen wij, dat breed binnen uw organisatie verbetermaatregelen nodig zijn, om het functioneren van de interne beheersing en daarmee uiteindelijk de (tussentijdse) informatievoorziening op een hoger niveau te brengen.	Wij onderschrijven deze aanbeveling. De reeds lopende programma's "Financiële Hygiëne" en "Processen centraal" worden met prioriteit en focus gecontinueerd.	AD		Het programma Financiële Hygiëne is gestart en de acties in de organisatie uitgezet. Er zijn een drietal prioriteiten: 1. follow up aanbevelingen accountant 2. budgethoudersgesprekken organiseren 3. tussentijdse afsluiting De rekeningencommissie heeft op 26 aug een presentatie gehad over het complete programma	
2	Wij hebben kennis genomen van de eerste verkenningen binnen het project "Financiële hygiëne". De koers is goed. Wij adviseren u de integraliteit van het project te bewaken.	De bevindingen van de accountant zoals opgenomen in het verslag van bevindingen zullen integraal worden meegenomen in het programma "Financiële hygiëne".	AD		zie aanbeveling 1.	
3	Risicomanagement moet verbeteren door procesbeschrijvingen te baseren op risicoanalyses, door de keycontrols te beschrijven die de risico's afdekken en door frauderisicobeheersing en -preventie zichtbaar onderdeel te maken van uw interne beheersing. In processen is onvoldoende functiescheiding en interne controle ingebouwd, waardoor fouten en onzekerheden niet of pas achteraf worden gesignaleerd. De ICT die relevant is voor financiële processen biedt onvoldoende basis om te kunnen vertrouwen op geautomatiseerde beheersmaatregelen en ondersteunt een meer procesmatige inrichting van de interne beheersing niet.	Binnen de organisatie is eind vorig jaar het project "processen centraal" opgestart. Processen die een groot financieel belang hebben en/of risicovol zijn (subsidie, inkoop/aanbesteding) zijn in kaart gebracht. Het project is erop gericht om de eigen wensen in het kader van lean, kwaliteit en ISO te verbinden aan de eisen inzake betrouwbaarheid en rechtmatigheid die de accountant heeft benoemd. Daarbij zullen we per proces de risico's, beheersmaatregelen en interne controles in beeld brengen inclusief een jaarlijkse toets hierop. Daarnaast is aandacht voor de follow up van de door de accountant uitgevoerde IT-audit	CZ		Binnen het project processen centraal worden gefaseerd in 2019/2020 processen die een groot financieel belang hebben en/of risicovol zijn beschreven. Dit gebeurt oa. vanuit de behoefte om de interne beheersing van processen te versterken. Dit wordt bereikt door de procesbeschrijvingen te baseren op risicoanalyses, en binnen de kritische processen zichtbaar beheersmaatregelen te implementeren die leiden tot een verbeterde procesbeheersing. De aanbevelingen op het vlak van ICT die relevant zijn voor de financiële processen worden opgevolgd. De focus ligt hierbij op de general IT controls die randvoorwaardelijk zijn voor de interne beheersing. Eind 2019 wordt een nieuwe IT audit uitgevoerd. Binnen het project processen centraal worden de application controls meegenomen.	
4	De samenwerking tussen lijnorganisatie en specialisten op het gebied van financiën en control moet verbeteren, zodat de administratie de juiste weerslag van feitelijke activiteiten en transacties bevat. Afgrenzing van en toerekening aan boekjaren van baten en lasten vindt onvoldoende onderbouw en niet consequent plaats. De verwerking van vorderingen en schulden sluit niet aan bij de werkelijke voortgang van projecten en activiteiten. Verwerking van de financiële gevolgen van transacties met externe partijen vindt niet consequent en niet conform de verslaggevingsregels plaats. De financiële kennis om belangrijke (financiële) processen betrouwbaar te verantwoorden moet breder in uw organisatie worden belegd. Dit betreft ook de kennis die nodig is om de kwaliteit van de verantwoordingsinformatie te borgen	De accountant adviseert om de specifieke financiële kennis breder te beleggen in de organisatie en strakker toe te zien (compliance) op de juiste toepassing van die regels en richtlijnen. Dit punt raakt niet alleen het kennisniveau, maar ook de werkwijze, structuur en de interne communicatie binnen onze ambtelijke organisatie. In het programma "Samen Noord-Holland" is er brede aandacht voor deze aspecten. Tegelijkertijd constateren wij met de accountant dat op belangrijke overdrachtsmomenten de samenwerking en communicatie verbeterd kan worden. Wij herkennen deze aanbevelingen en zijn daarom reeds in 2018 gestart met het voor verschillende doelgroepen binnen de organisatie ontwikkelen van financiële leerlijnen.	CZ/FIN		Een tweetal financiële leerlijnen is gereed. Aan verdere ontwikkeling wordt via de diverse projecten op het gebied van financiële hygiëne en ontwikkeling planning en control ook in 2019 en 2020 aandacht gegeven. De aanbevelingen beschouwen wij als afgerond	 Afgerond

5	De provincie beschikt niet over goede tussentijdse financiële sturings- en verantwoordingsinformatie. De administratie wordt niet tussentijds afgesloten. Dit vermindert de kwaliteit van de tussentijdse informatie en legt te hoge druk op de jaarafsluiting. De routine met periode-afsluiting is beperkt tot de jaarcijfers. Hierdoor is het leereffect van tekortkomingen in het jaarrekeningtraject beperkt, waardoor ten opzichte van vorige jaar belangrijke tekortkomingen opnieuw optreden. • Het opsteltraject van de jaarrekening vergt veel tijd. Hierdoor is te weinig tijd beschikbaar voor een goede interne controle op de concept-jaarrekening die voor accountantscontrole wordt aangeboden.	In 2018 is de noodzaak onderkend om deze managementrapportage uit te breiden met informatie over de programmabudgetten, investeringen, reserves en inhoudelijke voortgang. Het traject hiervoor is in 2019 in gang gezet. Daarnaast worden in onderdelen van de organisatie reeds budgethouders-gesprekken gevoerd. Wij onderschrijven de opmerkingen van de accountant dat ook gewerkt moet worden aan de betrouwbaarheid van deze tussentijdse informatie. In het programma Financiële Hygiëne is een eerste tussentijdse afsluiting per 1 september 2019 voorzien. Daarnaast zullen wij vanuit de Verbijzonderde Interne Controle naast de processen meer aandacht gaan besteden aan de jaarrekeningposten.	CZ/FIN		De concernmanagementinformatie wordt uitgebreid met informatie over programmabudgetten. Op sectorniveau is deze informatie al beschikbaar.	
6	De inrichting van de financiële administratie is bijzonder complex. Dit vertroebelt het inzicht in de wijze waarop processen worden geadmistreerd en belemmert het inzicht en de toegankelijkheid van de administratie voor veel medewerkers. Mede hierdoor ontstaan verwerkingsfouten die gedurende het jaar met bijzonder veel correctieboekingen worden hersteld	De complexe inrichting van de financiële administratie stond de wens om snellere en betere informatievoorziening te kunnen leveren in de weg. Dit is de belangrijkste aanleiding geweest om in 2017/2018 het project Verbeteren Financiële Informatievoorziening op te starten. Hierbij wordt de administratie in SAP heringericht per 1/1/2020. De voorbereidingen voor de conversie zijn in volle gang.	CZ/FIN		Het project "Herimplementatie SAP" loopt op schema. Aandachtspunt hierbij is dat het niet altijd lukt ook de beleidsmatige vereenvoudigingen te realiseren, zoals een vereenvoudiging van het kostenverdeelmodel van de capaciteitskosten over de operationele doelen of de integratie van het PMI en PMO. Hierdoor zijn soms nog steeds complexe inrichtingskeuzes voor het systeem noodzakelijk.	
7	De omvang van de jaarstukken en de mate van detail van verslaggeving verminderen het inzicht en bemoeilijken het doorvoeren van correcties. Binnen het kader van de verslaggevingsvoorschriften zijn compactere en daardoor informatievere jaarstukken mogelijk. Wij raden aan om te focussen op de hoofdlijnen.	Met de verbeteringen in de begroting 2019 hebben wij hierin eerste stappen gezet. Ook de leesbaarheid van teksten in de jaarrekening 2018 is ten opzichte van 2017 reeds sterk verbeterd. Tevens is inmiddels de afspraak gemaakt dat wij samen met de accountant concreet gaan kijken hoe we de jaarrekening 2019 compacter kunnen gaan opstellen.	CZ/FIN		In de begroting 2020 is weer een stap gezet in het compacter maken van de P&C documenten. Wij zullen dit bij de jaarstukken 2019 nog weer verder doorvoeren.	
8	Verbijzonderde Interne Controle • Het kost uw interne controlemedewerkers veel moeite om van de directies de inkoop-, subsidie- en prestatieleveringsdocumentatie te krijgen achter de financiële mutaties. Archivering moet beter, zodat controle en verantwoording makkelijker wordt. (...) • De kritische blik waarmee de controles worden uitgevoerd kan nog beter. Overigens hoort dit bij de fase waarin de interne controle zich bevindt. In korte tijd is al veel bereikt en gedurende het proces hebben wij al verbeteringen waargenomen. • De controles hebben een te lange doorlooptijd en vielen daardoor deels samen met de jaarrekeningcontrole. (...) Wij denken dat de toegevoegde waarde van de interne controle toeneemt door het aantal waarnemingen op de processen te verminderen en door de capaciteit te richten op de administratieve verwerking en de naleving van verslaggevingsregels. (...).	Wij zijn blij met de progressie die binnen 1 jaar op dit onderwerp is geboekt. Wij onderschrijven de aanbevelingen om te komen tot een volgende stap in de ontwikkeling: - Aandacht voor archivering in de lijn - Doorgaande professionalisering - Gebruik maken van tools die de omvang van deelwaarnemingen kunnen reduceren. Met de accountant is reeds besproken dat in 2019 de volgende stappen worden gezet.	CC/VIC CZ/CSC		Er zijn flinke stappen gezet op dit gebied: - VFI opfriscursus: alle medewerkers die een actieve rol hebben in het inkoopproces hebben deze gevolgd om verplichtingen in het juiste jaar te verantwoorden en tevens de juiste codering te gebruiken. - De richtlijn Prestatieverklaring is in door de directie vastgesteld, waarmee duidelijker wordt welk bewijsvoering moet worden opgeleverd. - Er is een andere controleaanpak tbv de steekproef. Door de invoering van controle op onderwerp (business dossiers) is de omvang van de steekproef sterk verkleind. - Achivering: er is voortgang in het archiveren van de getekende contracten, prestatieverklaringen en tussentijdse prijsaanpassingen. - De VIC aanpak richt zich op het van centraal naar decentraal brengen door opleiden van medewerkers bij de directie CZ waar een groot deel van de VIC uitvoering komt te liggen.	
9	Verplichtingen en intrekking subsidies (...) Bij analyse van de opgenomen verplichtingen bleek, dat verplichtingen voor inkopen en voor subsidies niet meer bestonden omdat deze waren ingetrokken of vervallen. Verder bleek dat in 2019 verplichtingen zijn opgenomen die betrekking hadden op 2018, maar ten onrechte niet in 2018 waren verantwoord. De hieruit voortvloeiende correcties zijn alsnog verwerkt in de jaarrekening 2018. De indruk ontstaat dat de afdelingen die subsidies verstrekken niet tijdig met de financiële administratie overleggen over besluiten tot intrekking, waardoor de verlaging van de verplichting niet in het juiste boekjaar gebeurt. Wij adviseren om te zorgen voor betere toerekening van verplichtingen en subsidie-afrekeningen aan het juiste boekjaar	In het kader van het jaarrekeningtraject 2018 is (aan de achterkant) reeds veel energie gezet om te komen tot een goed inzicht in de actuele verplichtingen rondom subsidies en bijdragen. Via het programma Financiële hygiëne en middels een periodieke afsluiting zal dit inzicht ook in 2019 gecontinueerd moeten worden. Bij het (opnieuw) beschrijven van de werkprocessen hebben wij prioriteit gegeven aan de processen van Inkoop en Subsidies. In de gesprekken met de budgethouders zal specifiek aandacht worden geschonken aan de juiste toerekening van de verplichtingen	CZ/SI		Er is vanuit Versoon met Qlikview een lijst gemaakt van de openstaande subsidieverplichtingen. Deze lijst is aangesloten op SAP. Verschillen worden uitgezocht. Door deze lijst per jaareinde en gedurende het eerste kwartaal van 2020 te draaien en aan te sluiten met SAP, kan van intrekkingen en vaststellingen die in Versoon zijn geregistreerd vastgesteld worden of zij opgenomen zijn in SAP in het juiste jaar.	

10	Bijdragen investeringen en projecten. Tijdens de controle van de jaarrekening 2018 is de volledigheid onderzocht van de bijdragen die derden (andere overheden of private partijen) leveren in investeringsprojecten van de provincie. Aan de hand van dekkingsvoorstellen is vastgesteld dat deze investeringsbijdragen (en de daarbij behorende vorderingen) niet in de jaarrekening en administratie waren verantwoord. Volgens verslaggevingsregels worden deze bijdragen verwerkt in het jaar waarop de bijdrage betrekking heeft (dat is het realisatiebeginseel). Naast het voldoen aan de verslaggevingsregels is het belangrijk dat alle bijdragen waarop de provincie recht heeft daadwerkelijk in rekening worden gebracht en worden ingevorderd	In het kader van de jaarrekeningcontrole 2018 is ten aanzien van de bijdragen derden een integrale reconstructie uitgevoerd op basis van de beschikkingen die ten grondslag liggen aan de bijdragen van derden op investeringen en projecten. Dit inzicht is nu actueel. De vervolgstap is dat we de processen en overdrachtsmomenten zodanig inrichten dat de volledigheid van de bijdragen ook in het proces is geborgd. Overigens is het beeld dat alle bijdragen van derden (o.a. gemeenten, vervoersregio, rijk) waar per 31 december 2018 recht op is ook daadwerkelijk ingevorderd (kunnen) gaan worden.	B&U/KBI CZ/FIN		Er zijn nog geen formele afspraken vastgelegd m.b.t. processen en overdrachtsmomenten: Er is wel een start gemaakt met stroomlijnen van WBS aanvragen, maar het verzoek van B&U om WBS-aanvragen eerst zelf te kunnen beoordelen alvorens deze naar CZ gaan is nog niet verwerkt in de workflow. Deze maatregel kan helpen om toezicht op juiste vastlegging van bijdragen derden verder te borgen. In de overdracht is nog geen FLAT-check ingeregeld, binnen B&U vindt daar op het moment overleg over plaats. e.e.a. is ook opgenomen in de no regret maatregelen van B&U zoals: - Check op de baselines - PMO VIGO o.b.v. statusrapport en projectwijzigingen; - PMO VIGO en PMI o.b.v. Kredieten - PNO o.b.v. Factsheets - Een check op combinatieprojecten (PMI/PMO, maar ook B&G) - Met CZ/CC moeten kaders nog worden vastgesteld - Check op gescheiden facturatie - Check op bijdragen derden voor ieder project	2020-44																												
11	Afrekening concessie Openbaar Vervoer en RVO-gelden Uw provincie rekent jaarlijks met de vervoerder af op basis van de contracten die aan de verlening van de vervoersconcessies ten grondslag liggen. (...) Omdat wij ten tijde van onze controle nog niet beschikten over de controleverklaring van de concessiehouder, betrekken wij de voorlopige afrekeningen in de jaarrekening 2018 eveneens in onze evaluatie van onzekerheden. Ook voor de gelden die de Provincie via de RVO verstrekt, waren de verplichtingen, evenals in 2017, niet juist in de jaarrekening verwerkt. Wij adviseren u de verwerking van de verplichtingen in overeenstemming met de verslaggevingsvoorschriften te laten plaatsvinden	In de OV-concessies die vanaf 2018/2019 opnieuw zijn aanbesteed is de eis van een accountantsverklaring opgenomen. Wij ondernemen actie om voor de toekomst ook de aanlevering van deze gegevens beter te laten aansluiten op onze eigen planning van het jaarrekeningtraject. Ook ten aanzien van de geldstromen RVO is een accountantsverklaring van de ADR (Audit Dienst Rijk) aanwezig. De geldstromen en de aansluiting van het overzicht van de ADR op onze provinciale administratie is echter complex en veelomvattend. Wij onderzoeken of ook hier vereenvoudigingen in kunnen worden aangebracht.	BEL/MOB		OV-concessies: vanaf september 2019 wordt de afrekening maandelijks up-to-date gehouden zodat de eindafrekening sneller kan worden afgerond. In de planning staat nu rond 1 april jaar N + 1. Eerder gaat de vervoerders niet lukken. Accountantsverklaring is geregeld in de subsidiebeschikkingen van de concessies. We beschouwen dit onderwerp hiermee als afgerond.	 Afgerond																												
12	Overhead Met ingang van de jaarrekening 2017 zijn de verslaggevingsregels (en begrotingsregels) voor de verantwoording van overheadlasten door provincies veranderd. De kern hiervan is, dat overheadlasten apart in de begroting en jaarrekening moeten worden opgenomen en dat in de regelgeving is vastgelegd welke posten kwalificeren als overhead. (...) Naar aanleiding van onze jaarrekeningcontrole is een goede analyse gemaakt van de lasten die alsnog als overhead verantwoord moeten worden. Totaal is een bedrag van ruim € 3,5 miljoen aan programmalasten alsnog als overhead verantwoord. Wij adviseren u om in 2019 een vergelijkbare analyse te maken en de begroting 2019 hierop aan te passen. (...)	Voor 2018 is de toerekening van overhead volgens de voorschriften van het BBV alsnog achteraf in beeld gebracht en gecorrigeerd. Daarmee ontstond een verschil tussen de verantwoording in de begroting en in de jaarrekening. Wij zullen via een begrotingswijziging ook een wijziging voor de begroting 2019 en verdere jaren voorbereiden. Daarnaast zal ten behoeve van de jaarrekening 2019 een "herclassificatie" nodig zijn van kosten die volgens het BBV onder overhead moeten worden verantwoord.	CZ/FIN		Bij de laatste begrotingswijziging 2019 zal een voorstel voor aanpassing van de begroting aan P5 worden voorgelegd, waarin een aantal kosten die nu aan programma's zijn toegerekend naar de overhead worden overgeboekt zoals met de accountant besproken K4-2019.	 2019-K4																												
13	In de managementletter hebben wij ook diverse verslaggevingsvraagstukken benoemd. <table><tr><th>Bevinding</th><th>Status</th></tr><tr><td>Omvang jaarstukken</td><td>o/x</td></tr><tr><td>Verbonden partijen</td><td>v</td></tr><tr><td>Groot onderhoud</td><td>o</td></tr><tr><td>Functioniemenging inkoop</td><td>o/x</td></tr><tr><td>Memoriaalboekingen</td><td>x</td></tr><tr><td>Opcenten, leges, bijdragen</td><td>v</td></tr><tr><td>Provinciefonds</td><td>v</td></tr><tr><td>Ontvangen subsidies</td><td>o/x</td></tr><tr><td>Subsidielasten</td><td>o</td></tr><tr><td>Vaste Activa administratie</td><td>o</td></tr><tr><td>Afschrijvingstermijnen</td><td>v</td></tr><tr><td>Schuld investeringen</td><td>v</td></tr><tr><td>Voorzieningen</td><td>v</td></tr></table> Wij adviseren om een verbeterplan te maken dat de genoemde aandachtspunten oplost en raden aan om regelmatig te laten rapporteren over de voortgang van de verbetermaatregelen	Bevinding	Status	Omvang jaarstukken	o/x	Verbonden partijen	v	Groot onderhoud	o	Functioniemenging inkoop	o/x	Memoriaalboekingen	x	Opcenten, leges, bijdragen	v	Provinciefonds	v	Ontvangen subsidies	o/x	Subsidielasten	o	Vaste Activa administratie	o	Afschrijvingstermijnen	v	Schuld investeringen	v	Voorzieningen	v	De punten die bij de interim- en jaarrekeningcontrole worden overgenomen, worden bewaakt via de auditopvolgingslijst. Van de 13 zaken die in de managementletter van november 2018 zijn opgenomen zijn 6 onderwerpen afgewikkeld en voor de overige 7 onderwerpen lopen acties. Kortheidshalve verwijzen wij naar de items hierboven. De nog niet afgeronde acties worden meegenomen in het programma "Financiële Hygiëne"	CZ/FIN		De punten die bij de interim- en jaarrekeningcontrole worden overgenomen, worden bewaakt via de auditopvolgingslijst. Van de 13 zaken die in de managementletter van november 2018 zijn opgenomen zijn 6 onderwerpen afgewikkeld en voor de overige 7 onderwerpen lopen acties. Kortheidshalve verwijzen wij naar de items hierboven. De nog niet afgeronde acties worden meegenomen in het programma "Financiële Hygiëne".	 Afgerond
Bevinding	Status																																	
Omvang jaarstukken	o/x																																	
Verbonden partijen	v																																	
Groot onderhoud	o																																	
Functioniemenging inkoop	o/x																																	
Memoriaalboekingen	x																																	
Opcenten, leges, bijdragen	v																																	
Provinciefonds	v																																	
Ontvangen subsidies	o/x																																	
Subsidielasten	o																																	
Vaste Activa administratie	o																																	
Afschrijvingstermijnen	v																																	
Schuld investeringen	v																																	
Voorzieningen	v																																	

14	De paragraaf lokale heffingen moet inzicht geven in hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd. De jaarstukken geven wel inzicht in de dekkingpercentages van de leges, maar de hiervoor genoemde informatie is niet beschikbaar (...)	Ten behoeve van het jaar 2018 is via een interne controle aandacht besteed aan de lokale heffingen (o.a. WABO leges en grondwaterheffingen). De onderbouwing is complex aangezien de provincie in grote mate afhankelijk is van de administratie van derden (omgevingsdienst, waterschap etc). Wij zullen actie ondernemen om de beschikbaarheid van gegevens te verbeteren.	CZ/FIN		Momenteel wordt de legesverordening 2017 met de daarbij behorende tarieventabellen geactualiseerd. In het najaar wordt de legesverordening 2020 ter vaststelling aan PS aangeboden. In dit voorstel wordt aan PS inzicht gegeven in de kostendekkendheid van de leges en waar mogelijk ook in de kostendekkendheid van de verschillende vergunningsaanvragen. Momenteel wordt de Legesverordening met de daarbij behorende tarieventabel geactualiseerd. In het najaar wordt de nieuwe Legesverordening aan PS aangeboden. Daarin wordt inzicht gegeven in de kostendekkendheid van de leges.	
----	---	--	--------	--	--	---

Gebiedscontracten: doelen, succesfactoren en de lessons-learned

Auteur Onderzoek: Concerncontrol

Vastgesteld op: 21 mei 2019

Afgeronde aanbevelingen:

0

/5

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 september 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline
1	1. Zorg voor goede managementinformatie ten behoeve van goede sturing en beheersing op bestuurlijk en op ambtelijk niveau. a. Maak een volwassenheidsanalyse op operationeel en tactisch niveau van ieder gebiedscontract zodra de transitiefase formeel is afgerond. b. Betrek als onderdeel van deze analyse de bovengenoemde succesfactoren die bepalend zijn voor de uitvoering en het kunnen behalen van de doelen van het gebiedscontract. c. Bepaal op basis van deze analyse welke interventies nodig zijn om bij te sturen bij ieder van de succesfactoren. d. Ontwikkel enkele kritieke prestatie-indicatoren om de progressie met name op het niveau van operationele en tactische doelen meetbaar te maken.	Deze aanbeveling nemen wij grotendeels over. Wij zijn met de gebiedsaannemers in gesprek om verbeteringen aan te brengen in de samenwerking en met name de contractuele bedrijfsvoering. Doel is om de administratieve lasten te beperken voor zowel de gebiedsaannemer als voor de Provincie Noord-Holland. Ook zijn we al het proces gestart om te komen tot een goede gebiedsrapportage voor zowel de interne aansturing als voor de bestuurlijke verantwoording. Het opstellen van goede prestatie indicatoren is hier onderdeel van.	B&U/BSP		Momenteel wordt gewerkt aan een definitieve gebiedsrapportage. Deze rapportage wordt afgestemd met het IPM team en Gebiedscontractant. Vanaf 2020 wordt deze rapportage structureel onderdeel van de B&U rapportage. Het ontwikkelen en invoeren van de KP's is volop aan de gang. De invoering hiervan varieert per KPI, maar de planning is inderdaad dat vanaf 1 januari 2020 (Q1) de KP's structureel gemeten gaan worden. En de gebiedsrapportage zullen vervolgens in Q2 2020 gereed zijn.	 2020-K2
2	Stel in 2021 een midterm-evaluatie op van gebiedscontracten om -halverwege de contractperiode- een uitspraak te kunnen doen over de werking van gebiedscontracten en voer hieruit voortvloeiende verbeteringen door waar noodzakelijk. De volwassenheidsanalyse dient hierbij als referentiekader.	Deze aanbeveling nemen wij over. Een midterm review in 2021 kan tevens als basis dienen voor de start van de volgende serie gebiedscontracten.	B&U/BSP		Wordt opgepakt in 2021, is ook input voor P&C cyclus (begroting).	 2021-K2
3	Stel een visie op ten aanzien van de verdere integratie en uniformering van gebiedscontracten en werk dit uit in een concreet plan.	Deze aanbeveling nemen wij over. Momenteel voeren wij een interne evaluatie uit naar de lessons learned in de verschillende gebiedscontracten. Doel hiervan is om de best practices van toepassing te verklaren op alle gebiedscontracten. Hierbij is gebiedsgericht werken het uitgangspunt, waarbij het hebben van een gebiedscontract een middel is om het gebiedsgerichte werken verder uit te rollen.	B&U/BSP		Aan de beheerders kant is per gebied een gebiedsteam ingericht. Bij de aansturing van de gebiedscontractanten wordt gewerkt met IPM-teams die 1 of meerdere gebieden aansturen. Intern is een G7 (7 gebieden) overleg georganiseerd, waarin de uniformering en integratie van werkwijzen wordt geborgd. Hiern hebben de IPM managers en de Gebiedsbeheerders zitting, onder aansturing van de verantwoordelijke sectormanagers van BSP, Infra en B&G. Verdere integratie en uniformering van de gebiedscontracten: A. Q2 2019 - Doorontwikkeling van de G7 naar besluitvormend sturingsoverleg met verantwoordelijke sectormanagers, voorzitters vakgroep gebiedsbeheer en voorzitter vakgroep projectmanagers gebiedscontracten. (Gereed) B. Q4 2019 - Kwartiermakers aangesteld voor het verder vormgeven van gebiedsgericht werken bij de uitvoerende en sturende sectoren	 2019-K4
4	Stel een strategisch personeelsbeleid op voor de regiserende rol van de provincie; ga daarbij in op de vereiste vaardigheden, kennisniveau geleet op de ontsane schaarste op de arbeidsmarkt.	Deze aanbeveling nemen wij over. Momenteel zijn wij reeds in gesprek met de medewerkers om de verschillende rollen helder te maken en verder uit te werken. Hierbij vinden wij het van belang dat breder wordt gekeken dan alleen gebiedscontracten en dat de filosofie van gebiedsgericht werken wordt uitgebouwd. Dat betekent dat de rol van met name de IPM gebiedsteams verder wordt verbreed.	B&U/BSP		Momenteel worden gesprekken gevoerd binnen de uitvoerende sectoren om gebiedsgericht werken meer vorm te geven. Resultaten hiervan worden verwacht in het najaar 2019. Bij de personele invulling daarvan zal ook gekeken worden naar kennis en vaardigheden. Dit willen wij zo veel mogelijk invullen met vast personeel.	 2019-K4
5	Stel tijdig een strategisch plan voor een volgende cyclus instrumentarium voor beheer en onderhoud van gebieden met inbegrip van de inzichten die zijn opgedaan met gebiedscontracten. Ga daarbij in op de vraag of het gebiedscontract dan nog steeds het meest optimale instrument is voor beheer en onderhoud van gebieden.	Deze aanbeveling nemen wij over. Wij zijn overtuigd van de potentie van de gebiedscontracten op de doelen als samenwerking, toepassen van innovatie, gebiedsgericht werken en efficiënt uitvoeren van beheer en onderhoud. Voor de volgende serie gebiedscontracten is het goed om deze succesfactoren expliciet te benoemen en daarvoor concrete doelstellingen voor vast te stellen. De midterm review kan daarvoor als basis dienen.	B&U/BSP		Wordt opgepakt in 2021, en meegenomen als input voor de P&C cyclus/ begroting	 2021-K2

Verslag van	Vergadering Programmaraad 14 november 2019
Status	Concept
Opgesteld door	Frits Kas
Aanwezige leden	Noord-Holland: Emre Kanik, Tessa van Wijnen. Utrecht: Julie d'Hondt, Stefan Berlijn, Jeroen van Oort. Flevoland: Monique Dubois, Niek Beenen, Bryant Heng. Zuid-Holland: Ewald Kegel (voorzitter), Armine Stepanyan, Sabrina van der Lubbe.
Namens de Rekenkamer	Ans Hoenderdos (bestuurder) Michael Mekel (plv. bestuurder)
Ondersteuning	Noord-Holland: Eric Krijgsman. Utrecht: Johan Dorst. Flevoland: Julia de Ridder. Zuid-Holland: Frits Kas (secretaris).

Agendapunt	Besluit / opmerkingen
1. Opening en vaststellen agenda	De voorzitter opent op 19.15 uur de vergadering. Er zijn berichten van verhindering ontvangen van de leden Den Boer (Flevoland) en Van den Berg (Noord-Holland). De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.
2. Mededelingen	Voorafgaand aan de vergadering is de subcommissie (bestaande uit de leden Van Wijnen (NH), d'Hondt (Ut), Beenen (FI) en Stepanyan (ZH)) bijeen geweest om van gedachten te wisselen over de evaluatie van het bestuursmodel. De subcommissie heeft mevrouw Stepanyan tot voorzitter benoemd. Mevrouw Stepanyan meldt de vergadering dat aan I&O research de vraag gesteld zal worden of zij een beknopte evaluatie over het bestuursmodel (bestuurder/directeur versus collegemodel) willen uitvoeren. De subcommissie zal zich op korte termijn buigen over de onderzoeksvraag.
3. Conceptverslag Programmaraad 10 oktober 2019	Het conceptverslag van de vergadering van de Programmaraad van 10 oktober 2019 wordt ongewijzigd vastgesteld.
4. Stand van zaken lopend onderzoek	Mevrouw Hoenderdos geeft een toelichting op de stand van zaken van de lopende onderzoeken. Het betreft: - Vergunningverlening, toezicht en handhaving bij Tata Steel en Harsco (Noord-Holland). Publicatie wordt verwacht in het tweede kwartaal 2020. - Flevolandse samenwerkingsrelatie tussen PS en GS bij complexe opgaven (Flevoland). Afgerond, gepubliceerd op 7 november 2019. - Provinciale besluitvorming en informatievoorziening inzake het Warmtebedrijf Rotterdam (Zuid-Holland). Publicatie wordt verwacht eind eerste kwartaal 2020.

Agendapunt	Besluit / opmerkingen
	- Onderzoek naar de wijze waarop de regierol op het gebied van wonen door de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland wordt ingevuld en uitgevoerd (benchmarkonderzoek). Onderzoek bevindt zich in fase van bestuurlijk wederhoor. Kort daarna zal publicatie plaatsvinden. Er wordt kennisgenomen van de toelichting en de voortgang van de lopende onderzoeken.
5. Shortlist onderzoeksprogramma 2019-2020	In het kader van het onderzoeksprogramma 2019-2020 kan de Rekenkamer op korte termijn starten met één nieuw onderzoek en in het voorjaar van 2020 is er ruimte voor twee nieuwe onderzoeken. Mede op basis van de rondgang langs de fracties in de verschillende provincies, zijn door de Rekenkamer 9 onderwerpen geselecteerd die mogelijk in aanmerking komen voor onderzoek. Het betreft de volgende onderwerpen: 1. Bodemdaling 2. Bomenkap 3. Energietransitie 4. Fietsbeleid 5. Omgevingsdiensten 6. Omgevingswet 7. OV-concessies 8. Recreatieschappen 9. Waterkwaliteit Per provincie maken de leden hun top 3 bekend. Er vindt een gedachtewisseling plaats over elkaars top 3 en er worden argumenten voor en tegen uitgewisseld. Na de gedachtewisseling adviseert de Programmaraad vier onderzoeken in het onderzoeksprogramma 2019-2020 op te nemen: Bodemdaling, OV-concessies, Waterkwaliteit en Fietsbeleid. De Rekenkamer zal een eerste begrotingswijziging 2020 voorbereiden waarin het onderzoeksprogramma is opgenomen. De eerste begrotingswijziging wordt voor een zienswijzeprocedure aan de vier provincies voorgelegd. Het streven is de eerste begrotingswijziging 2020 voor het kerstreces aan de provincies aan te bieden.
6. Brief Programmaraad en concept Statenvoorstel	In de vorige vergadering is afgesproken dat de voortgang van de uitvoering van de aan de Rekenkamer en de Programmaraad gerichte aanbevelingen naar aanleiding van de evaluatie in aparte brieven worden opgenomen zodat de vier Staten hiervan kennis kunnen nemen. Daarnaast is afgesproken dat een voor de vier provincies gelijkluidend ontwerpbesluit over de wijzigingen in de verordening Programmaraad zal worden voorbereid.

Agendapunt	Besluit / opmerkingen
	De Programmaraad stelt het conceptstatenvoorstel en de brief van de Programmaraad aan de vier provincies vast en neemt kennis van de brief van de Rekenkamer. De griffies van de vier provincies zullen de drie bovengenoemde documenten als één set aanbieden aan de vier Provinciale Staten met het verzoek het statenvoorstel ter besluitvorming te agenderen.
7. Vergaderplanning deze periode	In de vorige vergadering is besloten de donderdag als vergaderdag en het kantoor van de Rekenkamer (of een zaal daar dichtbij) als vergaderlocatie te handhaven. De Programmaraad stemt in met de vergaderdata voor deze statenperiode: - 23 april 2020 - 19 november 2020 - 22 april 2021 - 18 november 2021 - 21 april 2022 - 17 november 2022
8. Rondvraag en afsluiting	- Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag. - De volgende vergadering is op 23 april 2020, aanvang 19.00 uur. - De voorzitter sluit, onder dankzegging van ieders inbreng, om 20.15 uur de vergadering.